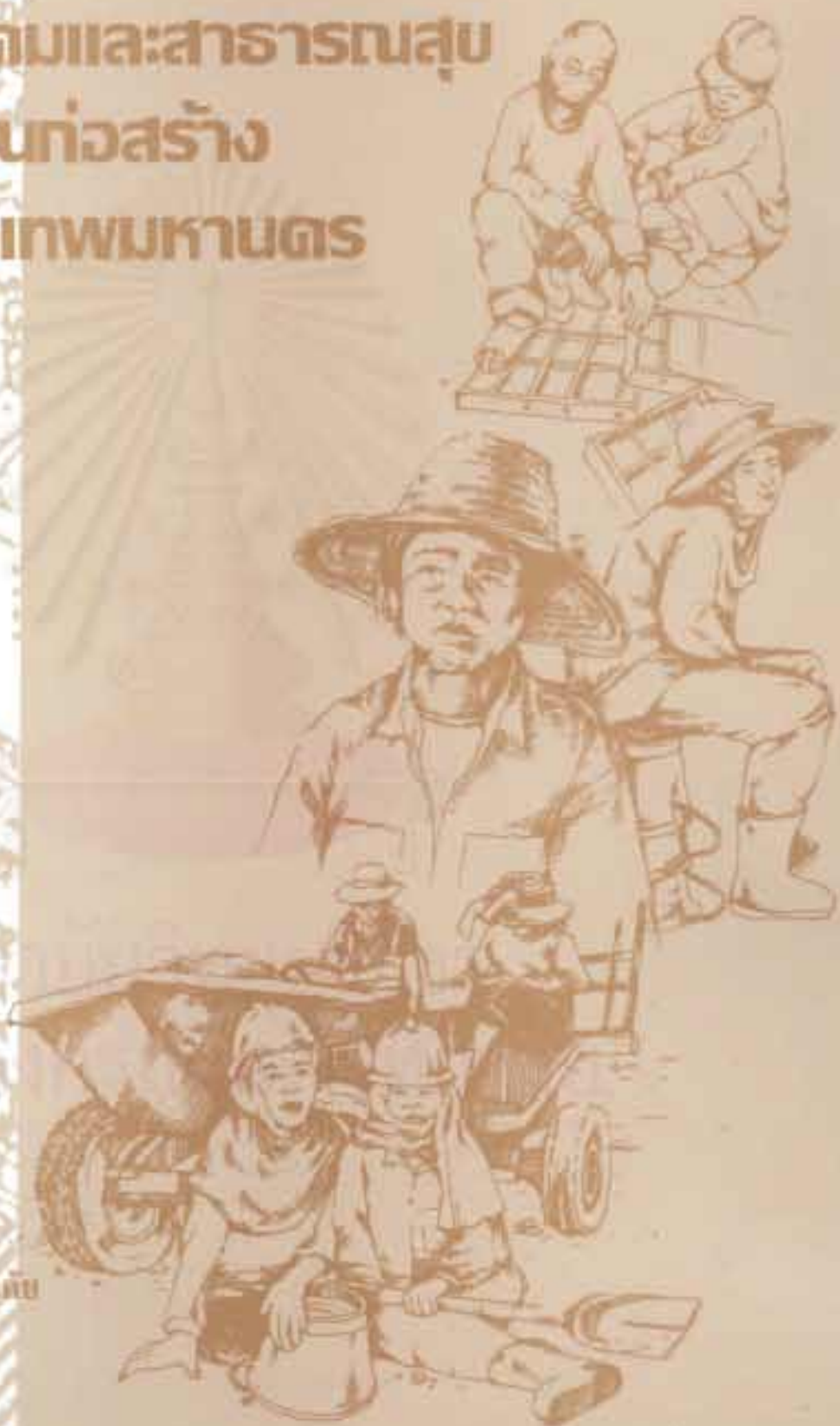

ปัญหาสังคมและสาธารณสุข ของแรงงานก่อสร้าง ในเขตกรุงเทพมหานคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิงหาคม 2538

โครงการวิจัยสนับสนุนทุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

049692

๐๓๓
๙๙๕

WA
400
2451
2538
e1

การศึกษา

มหาวิทยาลัย
วิชา

เชิงปริมาณ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 มสบัณฑิตศึกษา
 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 เลขที่ ๒๒ ก.พ. ๓๙

782
WA
เลขที่ 000 2401 - 2238
เลขโรงเรียน 04692-2238-01
วันที่สอบ ๑๕ มิ.ย. ๖๕

ศูนย์ประเมินผล
กรมส่งเสริมการศึกษาไทย
กระทรวงศึกษาธิการ
กรุงเทพฯ

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ : โครงการศึกษาปัญหาสังคมและสาธารณสุขของคณงานก่อสร้าง
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ภายใต้แผนงาน : การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสาธารณสุข

ระยะเวลาเริ่มต้น : กรกฎาคม 2537

สิ้นสุดโครงการ : สิงหาคม 2538

หัวหน้าโครงการ : ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล (การศึกษาเชิงปริมาณ)
รองศาสตราจารย์ดร.เกื้อ วงศ์บุญสิน (การศึกษาเชิงคุณภาพ)

รายนามผู้วิจัยและหน่วยงาน

1. คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.1 รศ.นพ.ปรีดา	ทัศนประดิษฐ์
1.2 รศ.นพ.บดี	ธนะมัน
1.3 ศ.นพ.ภิรมย์	กมลรัตนกุล
1.4 รศ.นพ.สมภพ	ถิมพวงศานุรักษ์
1.5 อจ.เตือนใจ	อินทุโสมา
1.6 รศ.พญ.นันทิกา	ทวิชาชาติ
1.7 อจ.นพ.สุขเจริญ	ตั้งวงษ์ไชย
1.8 อจ.นพ.อรรถพล	สุคนธาภิรมย์

2. สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1 รศ.ดร.เกื้อ	วงศ์บุญสิน
2.2 ผศ.ดร.วิพรรณ	ประจวบเหมาะ รูปโฟโล
2.3 อจ.อังฉรา	ธวัชวิบูลย์ผล เอ็นซ์

3. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1 ผศ.ดร.พ.ต.ต.หญิงพวงเพ็ญ	ชุนหปราน
3.2 ผศ.บุญใจ	ศรีสถิตย่นรากร

4. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อจ.วินัส	อุดมประเสริฐกุล

5. คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ทพ.สมพล	เล็กเฟื่องฟู

6. กรุงเทพมหานคร

6.1 นพ.วงวัฒน์ ลีวลักษณ์

6.2 ทญ.มยุรี ตติยกุล

7. นิสิตปริญญาโทเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.1 น.ส.จินตนา สิริปุชกะ

7.2 นายสมาน สยมภุจันท์

7.3 นายพิทักษ์ เอ็มสวัสดิ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

สืบเนื่องจากการริเริ่มของ รศ.นพ.วีระศักดิ์ จงสู่วิวัฒน์วงศ์ แห่งหน่วยระบาดวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่จะศึกษาถึงปัญหาสังคมและสาธารณสุขของคณงานก่อสร้างในเขตภาคใต้ ได้ขยายมาศึกษาให้ครอบคลุมทั้งประเทศด้วยการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขภายใต้แผนงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสาธารณสุข โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับผิดชอบในการศึกษาเรื่องดังกล่าวในเขตกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยชิ้นนี้ นับเป็นตัวอย่างที่ดีอย่างหนึ่งของการวิจัยสหสถาบัน แบบองค์รวม โดยมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้สามารถตอบปัญหาทางสาธารณสุขได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีศักยภาพและความพร้อมอยู่แล้ว ดังนั้นตลอดเวลาระยะเวลา 1 ปี ที่ทำงานร่วมกัน ทั้งการประชุมวางแผนในห้องประชุมจำนวนหลายสิบครั้งและงานภาคสนามกว่า 3 เดือน นับว่าเป็นประสบการณ์อันดียิ่งของผู้ร่วมวิจัยทุกคนที่จะเรียนรู้ในศาสตร์ ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้งานวิจัยนี้สามารถผลิตวิทยานิพนธ์ย่อย ๆ ของนิสิตปริญญาโทรวม 3 ชิ้น

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ของงานวิจัยชิ้นนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกจะเป็นผลการศึกษาเชิงปริมาณ และส่วนหลังจะเป็นผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

หวังว่าผลของงานชิ้นนี้ น่าจะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้หามาตรการที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาให้กับคณงานก่อสร้างผู้ด้อยโอกาสในทุก ๆ ด้านภายใต้สังคมแห่งนี้ อย่างจริงจังเป็นระบบ และเป็นรูปธรรมในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2538

กิติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “นพ.วงวัฒน์ ลีวลักษณ์” ผู้อำนวยการโรงพยาบาลลาดกระบัง และ “ทญ.มยุรี ตติยกวี” แห่งศูนย์สาธารณสุข 23 (สี่พระยา) ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ บริษัทก่อสร้างต่าง ๆ ที่อนุญาตให้คณะผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าสำรวจทั้งในสถานที่ก่อสร้างและที่พักของคนงานก่อสร้าง โดยให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดี นิสิตปริญญาโทสาขาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (น.ส.จินตนา สิริปุชกะ นายสมาน สยมภูจินันท์ และนายพิทักษ์ เอมสวัสดิ์) และผู้ช่วยนักวิจัยอันประกอบด้วยคุณสรารุณี อยู่ฤทธิ คุณเนาวรัตน์ อินทร์พิบูลย์ คุณอารีย์ศรี ปิ่นะภา คุณสัญญา เวชศาสตร์ คุณสุภาภรณ์ ทองโต คุณวิทยา คุ่มภัย และคุณอำนาจ เสาวรส ที่ช่วยในการรวบรวมข้อมูล

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สนับสนุนยานพาหนะ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ที่กรุณาให้ยืมอุปกรณ์ในการตรวจฟัน รศ.นพ.กำจร ตติยกวี รองคณบดีฝ่ายบริหาร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในหลาย ๆ ด้าน รศ.นพ.วีระศักดิ์ จงสู่วิวัฒน์วงศ์ ที่เป็นผู้ริเริ่มให้มีการวิจัยในเรื่องนี้ และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ที่ทำให้งานวิจัยเป็นจริงขึ้นมาได้โดยให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2538

บทคัดย่อ

คนงานก่อสร้างเป็นกลุ่มที่มีอัตราการบาดเจ็บและตายจากการทำงานสูงที่สุด รวมทั้งต้องเผชิญกับปัญหาทางสังคมและสาธารณสุขต่างๆ แต่กลับเป็นกลุ่มที่ด้อยโอกาสทางสังคมในทุกๆด้าน อย่างไรก็ตามในเมืองไทยยังขาดข้อมูลในส่วนนี้อยู่ ดังนั้น การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลทางด้านสังคมและสาธารณสุขของคนงานก่อสร้างในเขตกทม. โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนาชนิดตัดขวาง ณ จุดหนึ่งของเวลา จำแนกสถานก่อสร้างในกทม. ออกเป็นรอบในและรอบนอก แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย สุ่มได้เขตคลองเตยเป็นตัวแทนของเขตกทม.รอบใน และเขตลาดกระบังเป็นตัวแทนของเขตกทม.รอบนอก เมื่อสำรวจได้ sampling frameแล้ว จึงใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เพื่อสุ่มกลุ่มสถานก่อสร้างขนาดใหญ่และขนาดเล็กมากลุ่มละ 10 แห่ง ส่วนการคัดเลือกคนงานในแต่ละแห่งนั้นใช้วิธี systematic random sampling

ผลการศึกษาพบว่า 67% ของคนงานก่อสร้างในเขตกทม. อยู่ในวัยทำงาน เป็นชายมากกว่าหญิงเล็กน้อย (ในอัตราส่วน 1.4:1) ร้อยละ 88 มีภูมิลำเนาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ร้อยละ 84 สมรสแล้ว และร้อยละ 87 จบชั้นประถมศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 64 เป็นลูกจ้างชั่วคราวรายวันโดยไม่มีสัญญาว่าจ้างที่แน่นอน เฉลี่ยแล้วคนงานมีบุตร 2 คน ร้อยละ 4 เป็นบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี ร้อยละ 27 เป็นบุตรอายุ 1-5 ปี ร้อยละ 16 เป็นบุตรอายุ 6-8 ปี และร้อยละ 33 เป็นบุตรอายุ 9-15 ปี โดยมีเพียงร้อยละ 13 ของบุตรอายุ 6-15 ปี ที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรไม่ค่อยมีความแตกต่างกันระหว่างคนงานในเขตคลองเตยและเขตลาดกระบัง และระหว่างสถานก่อสร้างขนาดใหญ่และเล็ก แต่สภาพอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม ความปลอดภัยในการทำงาน ค่าตอบแทน สวัสดิการต่างๆ สถานก่อสร้างขนาดใหญ่มีแนวโน้มจะดีกว่าสถานก่อสร้างขนาดเล็ก และคนงานในเขตคลองเตยมีแนวโน้มจะมีสภาพต่างๆเหล่านี้ดีกว่าคนงานในเขตลาดกระบัง อัตราการเจ็บป่วยหนัก เนื่องจากอุบัติเหตุจากการทำงานพบ 58.7/คนงาน 1,000 คน ส่วนการบาดเจ็บระหว่างการทำงานเท่ากับ 208 ต่อคนงาน 1,000 คนในเขตคลองเตย และ 180/คนงาน 1,000 คนในเขตลาดกระบังในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา การบาดเจ็บที่พบบ่อยที่สุดคือ ชนกับเครื่องมือ และตะปูตำ ทั้งนี้คงเนื่องมาจากนายจ้างไม่ได้จัดเตรียมเครื่องป้องกันส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ รวมทั้งคนงานเองก็ไม่สนใจในการใช้เครื่องมือป้องกันเหล่านั้นด้วย

สภาพแวดล้อมในการทำงานและสถานที่อยู่อาศัยรวมถึงสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดี คนงานส่วนมาก(โดยเฉพาะคนงานชาย) มีพฤติกรรมเสี่ยงส่วนบุคคล เช่น การดื่มสุรา สูบบุหรี่ การใช้ยาและสารเสพติด มีปัญหาเรื่องความเครียด 53% โรคปริทันต์

และโรคพิษเป็นปัญหาทางทันตสาธารณสุขที่สำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าคนงานก่อสร้าง ส่วน
มากขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน สิทธิต่าง ๆ รวมทั้งสวัสดิการอันพึงได้

ข้อมูลดังกล่าว น่าจะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหามาตรการที่เหมาะสม
เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้คนงานก่อสร้างผู้ด้อยโอกาสเหล่านี้อย่างจริงจัง เป็นระบบ และเป็น
รูปธรรมในอนาคตอันใกล้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

หน้าหัวเรื่อง (Title Page)	i
คำนำ	iii
กิตติกรรมประกาศ	iv
บทคัดย่อ	v

ค าร ศึกษ า เ รื ง ป ริ มา ณ

บทที่ 1-บทนำ	1
1.1 หลักการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
1.3 เป้าหมายการดำเนินการ	4
บทที่ 2 -วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
บทที่ 3- รูปแบบการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย	8
3.1 รูปแบบการวิจัย (Research Design)	8
3.2 ประชากรและตัวอย่าง (Population & Sample)	8
3.2.1 ประชากรเป้าหมาย (Target Population)	8
3.2.2 ประชากรตัวอย่าง (Population to be Sampled)	8
3.2.3 ตัวอย่าง (Sample)	10
3.3 การวัดผล (Outcome Measurement)	14
3.4 การดำเนินงานในวันเข้าสำรวจ	15
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	15
บทที่ 4-ผลการวิจัย : I. ปัญหาสังคมและสาธารณสุข	17
ส่วนที่ I : ผลการสำรวจสถานที่ก่อสร้างทั้งหมดในพื้นที่ที่ศึกษา	17
4.1 การสำรวจสถานก่อสร้างเพื่อหา Sampling frame	17
4.1.1 ผลการศึกษาในเขตคลองเตย	17
4.1.2 ผลการศึกษาในเขตลาดกระบัง	19
ส่วนที่ II : ลักษณะและสภาพโดยทั่ว ๆ ไปของสถานก่อสร้าง	21
4.2 การประสบอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ ทูพพลภาพและเสียชีวิต	21
4.2.1 การเสียชีวิตในระหว่างทำงานของคนงานก่อสร้าง	21
4.2.2 การบาดเจ็บจากการทำงานจนต้องหยุดงาน ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา	22

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.3 ความปลอดภัยในสถานที่ก่อสร้าง	24
4.3.1 การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่คนงาน	24
4.3.2 การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่หัวหน้าคนงาน	24
4.3.3 การล้อมรั้วมิดชิดในบริเวณการก่อสร้าง	24
4.3.4 การติดป้ายประกาศเตือนเกี่ยวกับความปลอดภัย ในสถานที่ก่อสร้าง	24
4.3.5 รัศมีของปั้นจั่นไม่อยู่ในระยะที่จะทำอันตรายต่อคน ภายนอก (จากการสังเกต)	24
4.3.6 การสร้างตาข่ายหรือหลังคาป้องกันของตกจากที่สูง (จากการสังเกต)	24
4.3.7 นั่งร้านเป็นโลหะแข็งแรง (จากการสังเกต)	24
4.3.8 การมีอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล	26
4.3.9 การมีและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	26
4.4 สุขอนามัยทั่วไป	28
4.4.1 แหล่งน้ำดื่มที่บริษัทจัดให้คนงาน	28
4.4.2 แหล่งน้ำใช้ที่บริษัทจัดให้	29
4.4.3 การจำหน่ายอาหารบริเวณที่ก่อสร้าง	30
4.4.4 การกำจัดขยะ	30
4.4.5 ขยะหรือเศษอาหารที่ทิ้งกระจายกระจายบริเวณก่อสร้าง	31
4.4.6 การมีน้ำขังเฉอะแฉะบริเวณก่อสร้าง	31
4.4.7 จำนวนสวมสำหรับคนงาน	32
4.4.8 ความสะอาดของสวม	32
4.5 การมาเยี่ยมเยียนดูแลของหน่วยราชการ	33
4.6 สวัสดิการเกี่ยวกับกองทุนทดแทนและประกันสังคม	34
4.6.1 การจ่ายเงินเข้าสมทบกองทุนทดแทนของบริษัท	34
4.6.2 การทำประกันสังคมให้กับลูกจ้าง	34
4.7 การจัดองค์กรในหมู่แรงงานและการเลือกผู้นำ	35

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ส่วนที่ III : ลักษณะและสภาพที่อยู่อาศัยของแรงงานก่อสร้าง	36
4.8 ความหนาแน่นของที่พักอาศัยของแรงงาน	36
4.8.1 จำนวนคนงานทั้งหมดที่พักอยู่ในที่พัก	36
4.8.2 จำนวนห้องพักทั้งหมดที่บริษัทจัดให้	36
4.8.3 จำนวนคนงานที่พักโดยเฉลี่ยต่อห้อง	37
4.9 สุขภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณที่พัก (ได้จากการสังเกต)	37
4.9.1 สภาพความสะอาดของที่พัก	37
4.9.2 ความสว่างภายในห้องพัก	37
4.9.3 การมีหน้าต่างในห้องพักของคนงาน	38
4.9.4 การมีขยะเกลื่อนกลาดบริเวณที่พัก	38
4.9.5 การมีน้ำเน่าขังบริเวณที่พัก	38
4.9.6 การมีทางระบายน้ำเสียบริเวณที่พัก	39
4.10 จำนวนห้องส้วมบริเวณที่พัก	39
4.11 น้ำดื่มน้ำใช้ที่บริษัทจัดไว้ให้	39
4.11.1 น้ำดื่ม	39
4.11.2 น้ำใช้	39
4.12 การจำหน่ายอาหารในบริเวณที่พักคนงาน	39
4.13 การจัดการดูแลที่พักของคนงาน	40
4.14 เหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณที่พักคนงานในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา	41
ส่วนที่ IV : ปัญหาสังคมและสาธารณสุขของแรงงานก่อสร้างในเขตกทม.	
4.15 ลักษณะทั่วไปทางด้านประชากรของแรงงานก่อสร้าง	42
4.15.1 เพศ	42
4.15.2 อายุ	42
4.15.3 ภูมิลำเนา	42
4.15.4 ระดับการศึกษา	45
4.15.5 ศาสนา	45
4.15.6 สถานภาพสมรสในปัจจุบัน	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.16 การเคลื่อนย้ายงาน	45
4.16.1 ประเภทของการจ้างงาน	45
4.16.2 อาชีพที่เคยทำมาก่อนเข้าทำงานในบริษัทก่อสร้างแห่งนี้	45
4.16.3 ระยะเวลาในการทำงานก่อสร้าง	47
4.16.4 จำนวนบริษัทที่คนงานก่อสร้างเคยผ่านมา	47
4.16.5 ประเภทของที่พักในขณะนี้	48
4.16.6 ระยะเวลาที่พักในที่พักอาศัยในขณะนี้	48
4.16.7 การเดินทางไปและกลับจากที่ทำงาน	48
4.17 ข้อมูลด้านประชากร	49
4.17.1 จำนวนคนที่พักด้วยกันในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา	49
4.17.2 จำนวนคนที่พักด้วยกันในช่วง 2 สัปดาห์ จำแนกตามเพศ	50
4.17.3 จำแนกคนที่พักตามวัย (เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และผู้สูงอายุ)	51
4.17.4 จำแนกคนที่พักตามวัย (หญิงวัยเจริญพันธุ์)	52
4.17.5 ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว	53
4.18 การวางแผนครอบครัว (ถามเฉพาะผู้ที่แต่งงานหรือมีคู่ครองแล้ว)	54
4.18.1 การคุมกำเนิด	54
4.18.2 วิธีการคุมกำเนิดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	55
4.18.3 สถานที่ไปรับบริการวางแผนครอบครัวครั้งสุดท้าย	56
4.18.4 จำนวนครั้งของการแต่งงาน	57
4.18.5 อายุที่แต่งงานครั้งแรก	58
4.18.6 จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน	59
4.19 ปัญหาการดูแลสุขภาพ	60
4.19.1 การมีบุตรที่อายุต่ำกว่า 1 ปี ถึง 15 ปี	60
4.19.2 การคลอดและการดูแลสุขภาพอายุต่ำกว่า 1 ปี	60
4.19.3 การอยู่กับพ่อแม่ของบุตรอายุ 1-15 ปี	62
4.19.4 การได้มีโอกาสเรียนหนังสือของบุตรอายุ 9-15 ปี	62
4.19.5 ปัญหาเรื่องการเงิน ในการส่งลูกเรียนหนังสือ	62

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.20 การเจ็บป่วย พุทธิกกรรมเมื่อเกิดการเจ็บป่วยและคำรักษาพยาบาล	64
4.20.1 การเจ็บป่วยหนักจนต้องหยุดงานในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา	64
4.20.2 สาเหตุของการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย	65
4.20.3 พุทธิกกรรมในการดูแลตัวเองเมื่อเกิดการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย	65
4.20.4 จำนวนวันที่อยู่โรงพยาบาล	66
4.20.5 จำนวนวันที่ต้องหยุดงานเมื่อเกิดการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย	68
4.20.6 การได้รับค่าจ้างในขณะที่หยุดงาน	69
4.20.7 คำรักษาพยาบาล	70
4.20.8 การจ่ายคำรักษาพยาบาล	70
4.21 พุทธิกกรรมเสี่ยงส่วนบุคคลของคณงานก่อสร้าง	72
4.21.1 การดื่มสุรา	72
4.21.2 การสูบบุหรี่	72
4.21.3 การดื่มเครื่องดื่มบำรุงกำลัง	72
4.21.4 การรับประทานยาแก้ปวด	72
4.21.5 การรับประทานยาขยัน/ยาม้า	72
4.21.6 การไปเที่ยวโสเภณี	72
4.21.7 การสวมถุงยางอนามัยระหว่างการไปเที่ยวโสเภณี	73
4.22 การตั้งครรภ์ในปัจจุบันและการฝากครรภ์	75
4.23 การจัดหาอาหารรับประทาน	75
4.24 การพักผ่อนหย่อนใจหลังเลิกงานแต่ละวัน	75
4.25 ลักษณะงานที่ทำ การมีและการใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	78
4.25.1 ลักษณะงานที่ได้ทำตั้งแต่เริ่มเข้ามาทำงานก่อสร้าง	78
4.25.2 การสวมรองเท้าในขณะที่ทำงานและประเภทของรองเท้าที่สวม	78
4.25.3 การสวมถุงมือในขณะที่ทำงาน	80
4.25.4 การสวมหมวกนิรภัยในการทำงาน	80
4.25.5 การจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันตัวโดยนายจ้างให้กับคณงาน	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.26 งานและความก้าวหน้าของงาน	81
4.26.1 การทำสัญญาว่าจ้าง	81
4.26.2 สวัสดิการที่คนงานก่อสร้างได้รับ	82
4.26.3 วันหยุดงาน	82
4.26.4 โอกาสในการฝึกงานเพิ่มเติม	83
4.26.5 ความรู้สึกมั่นคงและพอใจในงานที่ทำอยู่	83
4.27 การทราบสิทธิตามกฎหมายแรงงานและกฎหมายประกันสังคม	84
4.28 เศรษฐกิจของคนงานก่อสร้าง	85
4.28.1 รายได้ของคนงานก่อสร้าง	85
4.28.2 การมีหนี้สินของครอบครัว	86
4.28.3 การมีทรัพย์สินของคนงานในครอบครัว	86
4.28.4 รายรับเมื่อเทียบกับรายจ่ายของครอบครัว	86
บทที่ 5 - ผลการวิจัย : II. ระบาดวิทยาของการบาดเจ็บจากการทำงาน	87
ส่วนที่ I : ผลการสำรวจโดยการสัมภาษณ์	87
5.1 สิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในทัศนคติของคนงานก่อสร้าง	87
5.2 โรคประจำตัวของคนงานก่อสร้าง	88
5.3 การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	89
5.4 การบาดเจ็บในระหว่างการทำงาน	91
5.5 ลักษณะการทำงานในขณะที่ได้รับบาดเจ็บ	92
5.6 การเข้ารักษาในโรงพยาบาลเมื่อได้รับบาดเจ็บ	93
5.7 ส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ	94
5.8 สาเหตุการเกิดการบาดเจ็บของคนงานก่อสร้าง	95

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.9	ประสบการณ์การทำงานในขณะที่เกิดการบาดเจ็บ	96
5.10	ลักษณะการบาดเจ็บ	97
5.11	การใส่เครื่องป้องกันขณะเกิดการบาดเจ็บ	98
5.12	ชนิดของเครื่องป้องกันที่คนงานใส่เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในขณะที่เกิดการบาดเจ็บ	99
5.13	จำนวนวันหยุดงานภายหลังการบาดเจ็บ	100
5.14	การได้รับค่าทดแทนจากกองทุนเงินทดแทน	101
5.15	การแจ้งให้นายจ้างทราบเมื่อได้รับการบาดเจ็บ	101

ส่วนที่ II : ผลการตรวจร่างกายและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (Health Examination Survey)

5.16	ผลการตรวจร่างกายของคนงานก่อสร้าง	102
5.16.1	น้ำหนักและส่วนสูง	102
5.16.2	ผลการตรวจร่างกายตามระบบ	102
5.16.3	ความดันโลหิตของคนงานก่อสร้าง	103
5.17	ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	103
5.17.1	ผลการตรวจฮีมาโตคริต (Hematocrit)	103
5.17.2	ผลการตรวจปัสสาวะ	104

บทที่ 6 - ผลการวิจัย : III. ปัญหาทางทันตสาธารณสุข

ส่วนที่ I : ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์

6.1	ทัศนคติและความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทันตสุขภาพ	108
6.2	พฤติกรรมและการปฏิบัติตนต่อทันตสุขภาพ	110
6.3	พฤติกรรมกรรมการบริโภค	113
6.4	ปัญหาทันตสุขภาพ การใช้บริการทันตกรรมและความต้องการการบริการ	114
6.5	สาเหตุการหยุดงานและการประกันสุขภาพ	119

ส่วนที่ II : ผลการศึกษาจากการตรวจในช่องปาก

6.6	การสบฟันผิดปกติ	120
6.7	โรคปริทันต์	120
6.7.1	สถานะของโรคปริทันต์	120
6.7.2	ความจำเป็นในการจัดบริการทางปริทันต์วิทยา	121

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.8 โรคฟันผุ	122
6.8.1 สภาวะของโรคฟันผุ	122
6.8.2 ความจำเป็นในการจัดบริการต่อโรคฟันผุ	124
6.9 ฟันตกกระ	124
6.10 ฟันปลอม	126
6.10.1 การใส่ฟันปลอม	126
6.10.2 ความจำเป็นในการใส่ฟันปลอม	126
6.11 ความจำเป็นเร่งด่วน	126
บทที่ 7 - ผลการวิจัย : IV. ปัญหาสุขภาพจิต	130
7.1 ลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา	130
7.1.1 ลักษณะส่วนตัวของคณงานก่อสร้างที่ศึกษา	130
7.1.2 ฐานะทางการเงินของคณงานก่อสร้าง	131
7.1.3 การมีเวลาว่างเพื่อพักผ่อนหลังการทำงาน	131
7.1.4 ความรู้สึกที่มีต่องานที่ทำอยู่และสังคมของที่ทำงาน	132
7.1.5 ครอบครัวของคณงานก่อสร้าง	133
7.1.6 สภาพแวดล้อม ที่พักอาศัย	135
7.2 ปัญหาความเครียด	135
7.3 การติดสุรา ยา และสารเสพติด	137
7.3.1 การติดสุรา	137
7.3.2 ปัญหาการสูบบุหรี่	138
7.3.3 ปัญหาการดื่มชา กาแฟ การกินยาแก้ปวด และสารเสพติด	139
บทที่ 8 - อภิปรายผล	140
8.1 การหากรอบของการสุ่มตัวอย่าง	140
8.2 กลวิธีในการเข้าสำรวจ	140
8.3 จำนวนคณงาน	140
8.4 การสุ่มคณงานมาศึกษาด้วยวิธี systematic random sampling	141
8.5 ลักษณะและสภาพโดยทั่วไปของสถานก่อสร้าง	141
8.6 ลักษณะและสภาพที่อยู่อาศัยของคณงานก่อสร้าง	142

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
8.7 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านประชากร	142
8.8 ปัญหาทางสังคมและสาธารณสุข	142
8.9 ระบาดวิทยาของการบาดเจ็บจากการทำงาน	144
8.10 ปัญหาทางทันตสาธารณสุข	144
8.11 ปัญหาสุขภาพจิต	145

ก ร ร ศึ ก ข า เ ชี ง กุ ณ ภาพ

บทที่ 9 - บทนำ	146
บทที่ 10 - โครงสร้างและการจัดองค์กรทางสังคมของคณงานก่อสร้าง	151
บทที่ 11 - สถานการณ์แรงงานสัมพันธ์	180
บทที่ 12 - ความคาดหวังในชีวิต	227
บทที่ 13 - ปัญหาสังคมของคณงานก่อสร้างกรุงเทพมหานคร	238
บทที่ 14 - ปัญหาสาธารณสุขของคณงานก่อสร้าง	255

สรุปผลและข้อเสนอแนะ	303
---------------------	-----

บรรณานุกรม	318
ภาคผนวก	326

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1.1	จำนวนบริษัทก่อสร้างที่จดทะเบียนไว้กับกรมแรงงานในปี 2534	1
1.2	สถิติอุบัติเหตุจากการทำงานในปี พ.ศ. 2534	2
4.1	ความสูงของอาคารเมื่อก่อสร้างเสร็จ	19
4.2	จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการบาดเจ็บจากการทำงานจนต้องหยุดงานในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา	22
4.3	ลักษณะการบาดเจ็บจนต้องหยุดงาน	23
4.4	จำนวนสถานก่อสร้างที่มีมาตรการความปลอดภัยในสถานก่อสร้าง	25
4.5	จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการจัดอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล	26
4.6	จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	27
4.7	จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการสวมหมวกนิรภัยของคณงานขณะทำงาน	28
4.8	จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการสวมรองเท้าหุ้มส้นของคณงานขณะทำงาน	28
4.9	แหล่งน้ำดื่มที่บริษัทจัดให้คณงาน	29
4.10	แหล่งน้ำใช้ที่บริษัทจัดให้คณงาน	29
4.11	จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการจำหน่ายอาหารในบริเวณที่ก่อสร้าง	30
4.12	การกำจัดขยะของสถานก่อสร้าง	30
4.13	จำนวนสถานก่อสร้างที่มีขยะหรือเศษอาหารทิ้งกระจัดกระจายบริเวณก่อสร้าง	31
4.14	จำนวนสถานก่อสร้างที่มีน้ำขังเฉอะแฉะบริเวณก่อสร้าง	31
4.15	ความสะอาดของห้องส้วมของสถานก่อสร้าง	32
4.16	จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการเขียนหมายเลขของหน่วยราชการ	33

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.17 จำนวนสถานก่อสร้างที่หน่วยงานราชการต่าง ๆ มาเยี่ยมเยียนดูแล	33
4.18 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการจ่ายเงินเข้าสมทบกองทุนทดแทน และการทำประกันสังคม	34
4.19 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีตัวแทนคนงานสำหรับต่อรองกับนายจ้าง	35
4.20 จำนวนคนงานที่พักโดยเฉลี่ยต่อห้อง	37
4.21 สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมบริเวณที่พัก	38
4.22 การจำหน่ายอาหารในบริเวณที่พักของคนงาน	40
4.23 การจัดดูแลที่พักของคนงาน	40
4.24 เหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณที่พักคนงานในช่วง 3 เดือน ที่ผ่านมา	41
4.25 ลักษณะทั่วไปของคนงานก่อสร้าง	43
4.26 ประเภทของการจ้างงานของกรรมกรก่อสร้าง	46
4.27 อาชีพเดิมที่เคยทำมาก่อนจะมาทำงานก่อสร้าง	46
4.28 ระยะเวลาที่ทำงานก่อสร้าง	47
4.29 การเดินทางไปและกลับจากที่ทำงาน	48
4.30 จำนวนคนที่พักด้วยกันในห้องพักในช่วง 2 สัปดาห์	49
4.31 จำนวนคนที่พักในห้องพักจำแนกตามเพศ	50
4.32 จำนวนคนที่พักจำแนกตามวัย	51
4.33 จำนวนหญิงวัยเจริญพันธุ์ในห้องพัก	52
4.34 ลักษณะของครอบครัว	53
4.35 การคุมกำเนิด	54
4.36 วิธีการคุมกำเนิดที่ใช้ในปัจจุบัน	55
4.37 สถานที่ไปรับบริการคุมกำเนิดครั้งสุดท้าย	56

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.38 จำนวนครั้งการแต่งงาน	57
4.39 อายุที่แต่งงานครั้งแรก	58
4.40 จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่	59
4.41 การมีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี ถึง 15 ปี	60
4.42 การคลอดและการดูแลบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี	61
4.43 การอยู่กับพ่อแม่ของบุตรอายุ 1 - 15 ปี	63
4.44 การได้เรียนหนังสือของบุตรอายุ 9 - 15 ปี	64
4.45 การเจ็บป่วยหนักจนต้องหยุดงานในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา	64
4.46 สาเหตุของการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย	65
4.47 พฤติกรรมในการดูแลตัวเองเมื่อเกิดการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย	66
4.48 จำนวนวันที่อยู่โรงพยาบาล	67
4.49 จำนวนวันที่ต้องหยุดงานเมื่อเกิดการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย	68
4.50 การได้รับค่าจ้างในขณะที่หยุดงานเมื่อเจ็บป่วยหนัก	69
4.51 การจ่ายค่ารักษาพยาบาล	71
4.52 พฤติกรรมเสี่ยงของคณงานก่อสร้าง	73
4.53 การจัดหาอาหารรับประทาน	76
4.54 การพักผ่อนหย่อนใจหลังเลิกงาน	77
4.55 ลักษณะงานที่ได้ทำตั้งแต่เริ่มเข้ามาทำงานก่อสร้าง	78
4.56 การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในขณะที่ทำงาน	79
4.57 การจัดอุปกรณ์ป้องกันตัวโดยนายจ้างจัดให้กับคณงาน	80
4.58 การทำสัญญาว่าจ้าง	81
4.59 สวัสดิการที่คณงานก่อสร้างได้รับ	82
4.60 ความพอใจในการทำงาน	83

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.61 ความต้องการให้ลูกหลานทำงานก่อสร้าง	84
4.62 การรับทราบสิทธิและกฎหมาย	84
4.63 รายได้ของคณงานก่อสร้าง	85
4.64 การมีทรัพย์สินของคณงาน	86
5.1 สิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในทัศนคติของคณงาน	87
5.2 โรคประจำตัวของคณงานก่อสร้าง	88
5.3 การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	89
5.4 การบาดเจ็บระหว่างการทำงาน	91
5.5 ลักษณะการทำงานในขณะที่ได้รับบาดเจ็บ	92
5.6 การเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลเมื่อได้รับบาดเจ็บ	93
5.7 ส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ	94
5.8 สาเหตุการเกิดการบาดเจ็บ	95
5.9 ประสบการณ์การทำงานในขณะที่เกิดการบาดเจ็บ	96
5.10 ลักษณะการบาดเจ็บ	97
5.11 การใส่เครื่องป้องกันขณะเกิดการบาดเจ็บ	98
5.12 ชนิดเครื่องป้องกันที่คณงานใส่เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในขณะที่เกิดการบาดเจ็บ	99
5.13 จำนวนวันหยุดภายหลังจากการบาดเจ็บ	100
5.14 การได้รับค่าทดแทนจากกองทุนเงินทดแทน	101
5.15 การแจ้งให้นายจ้างทราบเมื่อได้รับการบาดเจ็บ	101
5.16 ผลการตรวจร่างกายตามระบบที่พบว่าผิดปกติ	102
5.17 ผลการตรวจความดันโลหิต	103
5.18 ผลการตรวจฮีมาโตคริต	104
5.19 ผลการตรวจปัสสาวะ	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
6.1	ร้อยละของทัศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับทันตสุขภาพ	109
6.2	ร้อยละของจำนวนครั้งที่แปรงฟันต่อวัน	110
6.3	เวลาที่แปรงฟัน	111
6.4	วิธีแปรงฟัน	111
6.5	ความคิดเห็นเกี่ยวกับแปรงสีฟัน	112
6.6	การอมลูกกวาด ทอฟฟี่ กินของขบเคี้ยวระหว่างการทำงาน	113
6.7	การใช้ฟันทำหน้าที่อื่น นอกจากการบดเคี้ยวอาหาร	113
6.8	ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับฟัน	114
6.9	บุคคลที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องฟัน	115
6.10	เหตุผลที่ไม่ได้ไปตรวจหรือทำฟัน	116
6.11	เรื่องที่เคยไปรับบริการ	117
6.12	บุคคลที่เป็นผู้ให้บริการตรวจหรือทำฟัน	117
6.13	สถานที่ไปรับบริการตรวจหรือทำฟัน	117
6.14	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการรักษาโรคฟันในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา	118
6.15	ประเภทบริการทางทันตกรรมที่ต้องการ	118
6.16	การสบฟันผิดปกติ	119
6.17	สถานะโรคปริทันต์ : จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคปริทันต์	120
6.18	สถานะโรคปริทันต์ : จำนวนส่วนของช่องปากต่อคน	121
6.19	ความจำเป็นในการจัดบริการทางปริทันตวิทยา	122
6.20	การกระจายของคณงานก่อสร้างโดยสถานะของฟันแท้	123
6.21	สถานะของฟันแท้ : ค่าเฉลี่ยของฟันต่อคน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าพิสัย	123
6.22	ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด ต่อคน	124
6.23	การกระจายของคณงานก่อสร้างตามประเภทต่าง ๆ ของการบริการต่อโรคฟัน	125

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
6.24 ประเภทต่าง ๆ ของการบริการต่อโรคฟัน : ค่าเฉลี่ยของฟันต่อคน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	125
6.25 ฟันตกกระ	126
6.26 การใส่ฟันปลอม	127
6.27 ความจำเป็นในการใส่ฟันปลอม	128
6.28 ความจำเป็นเร่งด่วน	129
7.1 แสดงลักษณะส่วนตัวของคณงานก่อสร้างแยกตามตำแหน่งหน้าที่	130
7.2 แสดงฐานะทางการเงินของคณงานก่อสร้าง	131
7.3 แสดงการมีเวลาว่างเพื่อพักผ่อนหลังจากการทำงาน	131
7.4 แสดงระดับความพอใจกับงานที่ทำอยู่ในคณงานก่อสร้าง	132
7.5 แสดงความรู้สึกต่อการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับในการทำงาน	133
7.6 แสดงความรู้สึกต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว	133
7.7 แสดงความถี่ของการทะเลาะกันในครอบครัว	133
7.8 แสดงสาเหตุของการทะเลาะกันในครอบครัว	134
7.9 แสดงความชุกของความเครียดในคณงานก่อสร้าง	135
7.10 แสดงความถี่ของอาการนอนไม่หลับ	136
7.11 แสดงความถี่ของอาการปวดหัวหรือหายใจไม่อิ่ม	136
7.12 แสดงความชุกของการดื่มสุราและความผิดปกติของการดื่มสุรา	137
7.13 ปริมาณผู้สูบบุหรี่	138
7.14 ปริมาณบุหรี่ที่สูบต่อวัน	138

สารบัญญภาพ

แผนภูมิที่		หน้า
3.1	ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง	11
3.2	แผนการดำเนินการในวันสัมภาษณ์คนงานก่อสร้าง	16
4.1	ผลการสำรวจสถานก่อสร้างทั้งหมดในเขตคลองเตย กทม.	18
4.2	ผลการสำรวจสถานก่อสร้างทั้งหมดในเขตลาดกระบัง กทม.	20

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

	หน้า
ภาคผนวกที่ 1 - แบบสำรวจที่ 1	326
ภาคผนวกที่ 2 - แบบสำรวจที่ 2	328
ภาคผนวกที่ 3 - แบบสำรวจที่ 3	333
ภาคผนวกที่ 4 - แบบสำรวจที่ 4	337
ภาคผนวกที่ 5 - แบบสำรวจที่ 5	355
ภาคผนวกที่ 6 - แบบสำรวจที่ 6	362
ภาคผนวกที่ 7 - แบบสำรวจที่ 7	367
ภาคผนวกที่ 8 - แนวคำถามแบบสัมภาษณ์เจาะลึก	376
ภาคผนวกที่ 9 - แนวคำถามการสนทนากลุ่ม	379

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการ

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการพัฒนาเศรษฐกิจในอัตราที่สูงอย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าจะมีปัญหาการเมืองในประเทศ และเศรษฐกิจของโลกโดยรวมจะตกต่ำก็ตาม ในขณะที่เศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมการก่อสร้างซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจก็ต้องเติบโตไปนำหน้า ทั้งการสร้างโรงงาน สำนักงาน ที่อยู่อาศัย ตลอดจนสาธารณูปโภค เป็นที่น่าสังเกตว่า จากการรวบรวมสถิติการจดทะเบียนการคุ้มครองแรงงาน และการประกันสังคม พบว่าคนงานก่อสร้างเป็นกลุ่มที่มีอัตราป่วย และอัตราตายโดยสาเหตุจากการทำงานสูงที่สุดในกลุ่มคนงานทุกประเภท

ในปีพ.ศ. 2534 จำนวนบริษัทก่อสร้างที่จดทะเบียนในประเทศไทยมี 2,875 บริษัท มีแรงงานทั้งสิ้น 86,704 คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1.1 อย่างไรก็ตามเชื่อกันว่า มีบริษัทก่อสร้างขนาดเล็ก และคนงานที่ไม่ได้จดทะเบียนอยู่อีกจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากแรงงานค้ายฝีมือ ส่วนใหญ่เป็นแรงงานตามฤดูกาล และการก่อสร้างเป็นงานระยะสั้นและเคลื่อนย้ายสถานที่ค่อนข้างเร็ว ทำให้กฎหมายแรงงานควบคุมได้ไม่ทั่วถึง ประมาณการกันว่าจำนวนแรงงานก่อสร้างมีทั้งสิ้นประมาณหนึ่งแสนคน

ตารางที่ 1.1 จำนวนบริษัทก่อสร้างที่จดทะเบียนไว้กับกรมแรงงานในปี 2534

เขตจังหวัด	จำนวนบริษัท	จำนวนคนงาน
กทม.	1,569	51,135
เขตปริมณฑล 5 จังหวัด	108	5,379
ภาคกลาง	355	12,009
ภาคเหนือ	323	6,803
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	333	5,946
ภาคใต้	187	5,432
รวมทั้งประเทศ	2,875	86,704

ตารางที่ 1.2 แสดงความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยและการเสียชีวิตที่เกิดจากการทำงาน ในปีพ.ศ. 2534 มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจากการทำงาน 15,628 ครั้ง หรือ 180 ครั้งต่อคนงานพันคนต่อปี ในจำนวนนี้มีคนงานตาย 132 ราย คิดเป็นอัตราตาย 1.5 คนต่อพันคนต่อปี นอกจากนี้ยังมีคนทุพพลภาพโดยสิ้นเชิง 5 ราย และทุพพลภาพบางส่วน 312 ราย อัตราป่วยและตายนี้สูงกว่าผู้ใช้แรงงานในกลุ่มอื่นอย่างชัดเจน

ตารางที่ 1.2 สถิติอุบัติเหตุจากการทำงานในปี พ.ศ. 2534

ชนิดของอุตสาหกรรม	จำนวน		ประชากร	อัตราต่อ 1,000	
	ตาย	พิการ		ตาย	พิการ
เหมืองแร่	21	9	19,524	1.07	0.46
โรงงานทุกชนิดรวมกัน	200	1,894	1,767,828	0.11	1.07
อาหารและเครื่องดื่ม	70	240			
สิ่งทอ	20	130			
ไม้	25	277			
กระดาษและสิ่งพิมพ์	7	49			
สารเคมี	19	208			
ผลิตภัณฑ์จากแร่ธาตุ	23	82			
ผลิตภัณฑ์โลหะ	11	129			
เครื่องจักร และเครื่องกล	25	258			
โรงงานอื่น ๆ	0	21			
ไฟฟ้า แก๊ส และน้ำประปา	22	26	116,710	0.19	0.22
การก่อสร้าง	132	317	86,704	1.52	3.66
ร้านค้า และภัตตาคาร	83	75	1,257,281	0.07	0.22
การขนส่ง	94	47	215,286	0.44	0.22
บริการอื่น ๆ	113	58	331,259	0.34	0.18

ที่มา : เรียบเรียงและคำนวณจากรายงานประจำปี กรมแรงงานกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2534 บทที่ 6 หน้า 113-129

จากที่กล่าวมาแล้วจึงพอสรุปได้ว่า ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำเกี่ยวกับสถานะสุขภาพของคณงานก่อสร้างยังไม่มี แต่จากข้อมูลที่มีอยู่พอจะบ่งบอกได้ว่า คณงานก่อสร้างน่าจะมีปัญหาทางสุขภาพในระดับที่ค่อนข้างรุนแรง ทั้งจากปัจจัยที่เกิดจากการทำงานและจากที่อยู่อาศัยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ

ในการกำหนดนโยบายด้านการบริการสุขภาพ รัฐจำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานทางด้านสังคม และสุขภาพ และพฤติกรรมของประชากรเป้าหมายให้ถูกต้องครบถ้วนอยู่ในระดับหนึ่ง งานวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะนำมาซึ่งข้อมูลและความเข้าใจที่ถูกต้องเหล่านั้น

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ได้ข้อมูลทางด้านสังคมและสาธารณสุขของคณงานก่อสร้างใน กทม.

วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพของคณงานก่อสร้างในช่วงของการศึกษาทาง

ด้านต่อไปนี้ :-

1. ลักษณะทั่วไปของประชากร ได้แก่ โครงสร้างทางอายุ เพศ ชาติพันธุ์ การสมรส การย้ายถิ่น และโครงสร้างทางครอบครัวของคณงานก่อสร้าง
2. โครงสร้างทางสังคม วิถีชีวิต กระบวนการรวมกลุ่ม และคุณสมบัติของผู้นำของคณงานก่อสร้าง
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว การศึกษาของบุตร และการทำงานของคู่ครอง
4. สภาพสาธารณสุข ได้แก่ :-
 - 4.1) ลักษณะการป่วยและการตายของคณงาน
 - 4.2) สภาพแวดล้อมในการทำงาน และสถานที่อยู่อาศัย รวมไปถึงสภาพสุขภาพิบาล การจัดหา น้ำสะอาด การเตรียมอาหาร และการกำจัดของเสีย
 - 4.3) พฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ เช่น พฤติกรรมในการทำงาน พฤติกรรมการอยู่อาศัย และการพักผ่อนหย่อนใจ

- 4.4) พฤติกรรมสุขภาพอื่น ๆ เช่น การดูแลบุตร
- 4.5) การใช้บริการสาธารณสุข
- 4.6) ศึกษาประวัติวิทยาของการบาดเจ็บจากการทำงาน อาทิ อุบัติการณ์ ลักษณะและต้นเหตุของการบาดเจ็บ ผลจากการบาดเจ็บ และมาตรการในการป้องกัน เป็นต้น
- 4.7) ศึกษาปัญหาทางด้านทัศนสาธารณสุข รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4.8) ศึกษาปัญหาทางสุขภาพจิต รวมทั้งการติดยาและยาเสพติด ในกลุ่มคนงานก่อสร้าง

1.3 เป้าหมายการดำเนินการ

ทราบถึงข้อมูลทางด้านสังคมและสาธารณสุข (รวมทั้งปัญหาทางทัศนสาธารณสุข สุขภาพจิต และประวัติวิทยาของการบาดเจ็บจากการทำงาน) ของคนงานก่อสร้างในเขต กทม.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

อุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นแหล่งก่อให้เกิดการจ้างงานและรายได้ของผู้ยากไร้ แต่ปรากฏการณ์ที่พบกันโดยทั่วไปคือ คนงานก่อสร้างมีชีวิตอยู่ท่ามกลางความไม่แน่นอนด้านเศรษฐกิจ ความไม่ปลอดภัยในชีวิต อันมีผลต่อโอกาสของการเกิดปัญหาสังคมและปัญหาสุขภาพอนามัยในกลุ่มคนงานก่อสร้างและครอบครัวรวมทั้งชุมชน ด้วยสาเหตุนี้ จึงมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสนใจศึกษาถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนงานก่อสร้างในแง่มุมต่าง ๆ ในบทนี้จะกล่าวถึงการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับคนงานก่อสร้างโดยเฉพาะคนงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

2.1 ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม

งานวิจัยที่ศึกษาถึงคนงานก่อสร้างที่ทำงานในกรุงเทพมหานครได้พบข้อมูลเรื่องภูมิลำเนาเดิมของคนงานก่อสร้างเหล่านั้นคล้ายคลึงกันกล่าวคือส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^(17,25,39) ที่ต้องหนีความแห้งแล้งและความอดอยากจากการประกอบอาชีพเกษตรกร⁽²²⁾ ในเรื่องของอายุ พบว่าคนงานส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน^(17,25) และคนงานก่อสร้างทั้งชายและหญิง ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.4-ป.6)^(23,25,35) ในการศึกษาของนนทบุรี ไชยสุดและคณะ⁽²⁵³²⁾⁽²³⁾พบว่าผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครและชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง และส่วนใหญ่สมรสแล้ว ในขณะที่มรกต สิงหะเซนทร์⁽²⁵²²⁾⁽²⁵⁾ พบว่าคนงานส่วนใหญ่เป็นคนโสดโดยที่คนงานหญิงเป็นโสดมากกว่าชาย

2.2 การจ้างงานแรงงานก่อสร้าง

โดยทั่วไปแรงงานก่อสร้างสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ แรงงานฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้รับค่าจ้างแตกต่างกัน กล่าวคือ

แรงงานฝีมือ ซึ่งได้แก่ ช่างปูน ช่างสี ช่างไม้ ช่างเหล็ก ได้ค่าจ้าง 110-150 บาทต่อวัน หากมีประสบการณ์และฝีมือก็ได้ค่าจ้างมากขึ้น แรงงานกลุ่มนี้มักเป็นแรงงานชาย

แรงงานไร้ฝีมือ ซึ่งได้แก่ คนงานทำหน้าที่ขุดดิน ขนทราย แบกหาม ผสมปูน กลบดิน และทำความสะอาดพื้นที่ เป็นต้น แรงงานเหล่านี้มีทั้งชายและหญิง โดยที่

คนงานชายได้รับค่าจ้าง 90-120 บาทต่อวัน ส่วนคนงานหญิงได้ 70-100 บาทต่อวัน ข้อมูลเกี่ยวกับค่าจ้างเฉลี่ยของลูกจ้างในอุตสาหกรรมก่อสร้างระหว่างปี พ.ศ. 2533-2535 ได้แสดงให้เห็นว่าค่าจ้างเฉลี่ยของลูกจ้างรายวันที่ทำงานใน 5 จังหวัดรอบกรุงเทพมหานครสูงที่สุด (153.97 บาท) รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร (130.10 บาท) ในขณะที่ลูกจ้างรายเดือนและลูกจ้างเหมาที่ทำงานในกรุงเทพมหานครมีค่าจ้างเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 12,891.65 บาท และ 6,180 บาท ตามลำดับ ข้อมูลจากแหล่งเดียวกันนี้ระบุว่าด้วยลูกจ้างที่ทำงานในเขตเทศบาลได้รับค่าจ้างได้รับค่าจ้างเฉลี่ยสูงกว่าลูกจ้างที่ทำงานนอกเทศบาล และลูกจ้างชายได้รับค่าแรงมากกว่าลูกจ้างหญิง กองวิชาการและแผนงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2536) คนงานไร้ฝีมือที่เป็นลูกจ้างรายวันมักได้รับเงินค่าแรงทุก ๆ 15 วัน โดยได้รับจากผู้รับเหมาช่วงหรือหัวหน้าคนงาน คนงานเหล่านี้มักได้รับค่าแรงน้อยกว่าสิทธิที่ควรจะได้ตามกฎหมาย ด้วยงานก่อสร้างเป็นงานที่มีได้ปฏิบัติในสถานที่เดียวกันตลอดไป จึงทำให้คนงานก่อสร้างที่มีได้ทำงานในภูมิลำเนาของตนเองต้องเคลื่อนย้ายไปสถานที่ต่าง ๆ ที่มีการก่อสร้างเกิดขึ้น และมีการตกงานว่างงานเป็นระยะ ๆ ยังไม่มีการศึกษาใด ๆ ที่ศึกษาจำนวนวันว่างงานใน 1 ปี ของคนงานเอาไว้อย่างชัดเจน ทั้งที่น่าจะเป็นเพราะตามปกติงานก่อสร้างไม่มีวันหยุด คนงานก่อสร้างที่ต้องการหยุดด้วยเหตุผลใดก็ตามต้องหยุดเอง ดังนั้นวันหยุดงานของแต่ละคนจึงยากที่จะคำนวณได้ นอกจากนี้ อัตราการต่องานจากแห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่งก็ไม่แน่นอนและเนื่องจากคนงานก่อสร้างส่วนใหญ่อยู่ในงานภาคเกษตรด้วย จึงทำให้การคำนวณการว่างงาน ตกงาน เพื่อหาจำนวนรายได้สูญเสียไปเป็นเรื่องยากที่จะได้ผลลัพธ์ที่แม่นยำ อย่างไรก็ตามพอจะสรุปได้ว่าคนงานก่อสร้างมีรายได้ไม่แน่นอนในแต่ละปี และต้องมีการว่างงานเป็นระยะๆ และมีการอพยพบ่อยครั้ง

2.3 อันตรายของงานก่อสร้าง

นอกจากงานก่อสร้างจะเป็นงานหนัก รายได้น้อย และทำให้มีที่พักอาศัยไม่ถาวรแล้ว งานก่อสร้างยังก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นอันดับ 3 ใน 5 อันดับแรกของประเทศ โดยมีอัตราผู้ประสบอันตรายร้อยละ 9.53 (กรมแรงงาน, 2527) และอัตราผู้ประสบอันตรายถึงพิการและทุพพลภาพร้อยละ 5.18⁽¹⁵⁾ สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมคนงานก่อสร้างและคนงานทำไม้แห่งประเทศไทย (2536) ได้กล่าวถึงอันตราย

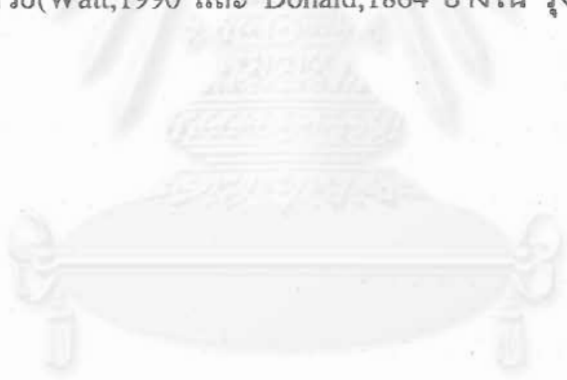
ในการก่อสร้างสรุปได้ดังนี้

2.3.1 อันตรายต่อตัวบุคคลจากวัตถุที่ตกลงมา บาดเจ็บจากการแบกหาม ทำงานอยู่ภายใต้สภาวะอันตราย เช่น อยู่บนนั่งร้านสูง บันได อยู่ในที่อากาศอัดแน่น หรือที่มีน้ำหนักรวมมากเกินไป เป็นต้น

2.3.2 อันตรายจากเครื่องมือ เช่น เครื่องยกของ ปั่นจั่น อุปกรณ์ขนส่งทุกรูปแบบ

2.3.3 อันตรายจากสภาพแวดล้อม เช่น ฝุ่นละออง เสียงดัง สารเคมี และรังสีทำให้เกิดอันตรายได้ นอกจากนี้ ความร้อน ความหนาว และสภาวะอากาศที่แปรปรวน ก็ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพได้

ได้มีผู้ศึกษาว่า นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่ปลอดภัยแล้ว ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น การที่ขาดความรู้และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ เพศ อายุ ภาวะทางจิต การรับรู้ นิสัยชอบสหาย การขาดความระมัดระวัง ก็เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุได้ด้วย(Watt,1990 และ Donald,1864 อ้างใน รุ่งศรี ศศิธร, 2536)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

รูปแบบการวิจัยและระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย (Research Design)

การวิจัยนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนาชนิดตัดขวาง ณ จุดหนึ่งของเวลา (Cross-sectional descriptive design) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative) ร่วมกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative) แบบสหสถาบัน (multi-center study) ที่ใช้แผนงานวิจัยเดียวกันอีก 4 แห่ง คือ :-

- ก. เขตพัฒนาเศรษฐกิจชายฝั่งทะเลตะวันออก
- ข. ภาคเหนือ (จ.เชียงใหม่ และ จ.พิษณุโลก)
- ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จ.ขอนแก่น และ จ.หนองคาย)
- ง. ภาคใต้ (อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และ จ.ภูเก็ต)

3.2 ประชากรและตัวอย่าง (Population & Sample)

3.2.1 ประชากรเป้าหมาย (Target Population) ได้แก่ คนงานก่อสร้างที่ปฏิบัติงานกับบริษัทหรือสถานก่อสร้างต่าง ๆ ทั้งเล็กและใหญ่ ภายในเขต กทม. ทั้งนี้ ได้มีการแบ่ง (stratify) เขตต่าง ๆ ในกทม. ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

ก. เขต กทม. รอบใน ประกอบด้วย

คลองเตย คลองสาน จตุจักร ดุสิต ธนบุรี บางกอกน้อย บางกอกใหญ่
บางคอแหลม บางซื่อ บางพลัด บางรัก ปทุมวัน ป้อมปราบฯ พญาไท
พระโขนง พระนคร ยานนาวา ราชเทวี สัมพันธวงศ์ สาทรและห้วยขวาง

ข. เขต กทม. รอบนอก ประกอบด้วย

จอมทอง ดอนเมือง ดลิ่งชัน บางกะปิ บางขุนเทียน บางเขน บึงกุ่ม ประเวศ
ภาษีเจริญ มีนบุรี ราษฎร์บูรณะ ลาดกระบัง ลาดพร้าว หนองแขมและหนองจอก

จากนั้นจึงสุ่มเขต กทม. รอบในและรอบนอกด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ออกมากลุ่มละ 1 เขต เพื่อนำมาเป็นประชากรตัวอย่าง (population to be sampled)

3.2.2 ประชากรตัวอย่าง (population to be sampled)

- ก. เขต กทม. รอบใน สุ่มได้ “เขตคลองเตย”

ข. เขต กทม. รอบนอก สุ่มได้ “เขตลาดกระบัง”

จากนั้น จึงเป็นการหากรอบของการสุ่มตัวอย่าง (sampling frame) ของคนงานก่อสร้าง ในพื้นที่ที่ศึกษา (คลองเตย และลาดกระบัง) โดยทำการสำรวจสถานที่ก่อสร้างทุกแห่ง ที่กำลังดำเนินการอยู่และกำลังจะดำเนินการ เพื่อทำ mapping โดยมีขั้นตอนดังนี้

เขตลาดกระบัง

(i) ติดต่อขอข้อมูลการอนุญาตก่อสร้างภายในเขตลาดกระบังจากฝ่ายโยธา กรุงเทพมหานคร

(ii) ติดต่อประสานงานกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในวันที่มีการประชุมประจำเดือนที่เขตลาดกระบัง

เพื่อขอทราบข้อมูลสถานที่กำลังก่อสร้างที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของแต่ละคน

(iii) นำข้อมูลที่ได้จาก (i) และ (ii) จัดกลุ่มในแต่ละแขวง รวม 6 แขวงคือ ลาดกระบัง

ทับยาว ชุมทอง คลองสามประเวศ คลองสองต้นนุ่น ลำปลาทิว

(iv) ดำเนินการสำรวจ ด้วย “แบบสำรวจที่ 1” (คูภาคผนวกที่ 1) สำรวจการก่อสร้างทั้งหมด

ที่มีอยู่ในพื้นที่ศึกษาระหว่างวันที่ 22 - 30 กรกฎาคม 2537 โดยได้รับความร่วมมือจากพยาบาลเยี่ยมบ้าน ตำรวจสายสืบ ตลอดจนเจ้าหน้าที่มูลนิธิสยามรวมใจ ซึ่งทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ก่อสร้างในเขตนี้อย่างละเอียด ทั้งนี้จะสอบถามผู้รับเหมา หัวหน้าคนงาน หรือวิศวกร

(v) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เพื่อจำแนกขนาดของสถานก่อสร้างออกเป็น 2 ประเภท คือ สถานก่อสร้างขนาดเล็ก (พื้นที่การใช้สอยเมื่อก่อสร้างเสร็จโดยรวมทุกชั้นแล้วต่ำกว่า 10,000 ตารางเมตร) และสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ (พื้นที่การใช้สอยเมื่อก่อสร้างเสร็จแล้วโดยรวมทุกชั้น เท่ากับ หรือมากกว่า 10,000 ตารางเมตรขึ้นไป) นอกจากนี้ยังมีการจำแนกประเภทของสิ่งก่อสร้างตามวัตถุประสงค์ของการใช้สอยว่าเป็นที่พักอาศัย, อาคารสาธารณะ, สร้างถนน-สะพาน, โรงงาน หรือบ้านจัดสรร เป็นต้น

ส่วนระยะของการก่อสร้างนั้น พอสรุปคร่าว ๆ ว่า มีได้ 10 ระยะ ได้แก่

(1) ระยะปรับพื้นที่

(2) วางผัง ปักผัง เตรียมงาน สร้างสำนักงานชั่วคราว สร้างที่เก็บเครื่องมือ ที่พักคนงาน

(3) ทำเสาเข็ม

(4) ทำฐานราก

- (5) หล่อเสา
- (6) หล่อพื้น (ทั้งพื้นวางบนดิน พื้นไร้คาน พื้นวางบนคาน หรือพื้นสำเร็จรูป)
- (7) ก่ออิฐ ฉาบปูน
- (8) งานหลังคา
- (9) ติดตั้งวงกบ ประตู หน้าต่าง เครื่องสุขภัณฑ์ น้ำ ไฟฟ้า
- (10) ตกแต่งภายใน เก็บกวาดทำความสะอาด หรือเก็บงาน

สถานก่อสร้างที่เข้าข่ายในการศึกษาค้างนี้ คือสถานก่อสร้างที่มีระยะของการก่อสร้างระหว่างระยะที่ 3 - 8 (ระยะโครงสร้าง) เพราะถ้าเลยจากระยะนี้ไปแล้ว มักจะใช้การจ้างเหมารับช่วง (sub-contractor)

เขตคลองเตย

(i) กำหนดเส้นทางสำรวจตามถนนใหญ่ 3 เส้น คือ ถนนสุขุมวิท ถนนพระราม 4 และ ถนนสุนทรโกษา และกำหนดเส้นทางการสำรวจตามซอยต่าง ๆ ซึ่งแยกออกจากถนนใหญ่

(ii) ดำเนินการสำรวจตามแบบสำรวจที่ 1 โดยใช้รถจักรยานยนต์เข้าสำรวจตามแบบสำรวจที่ 1

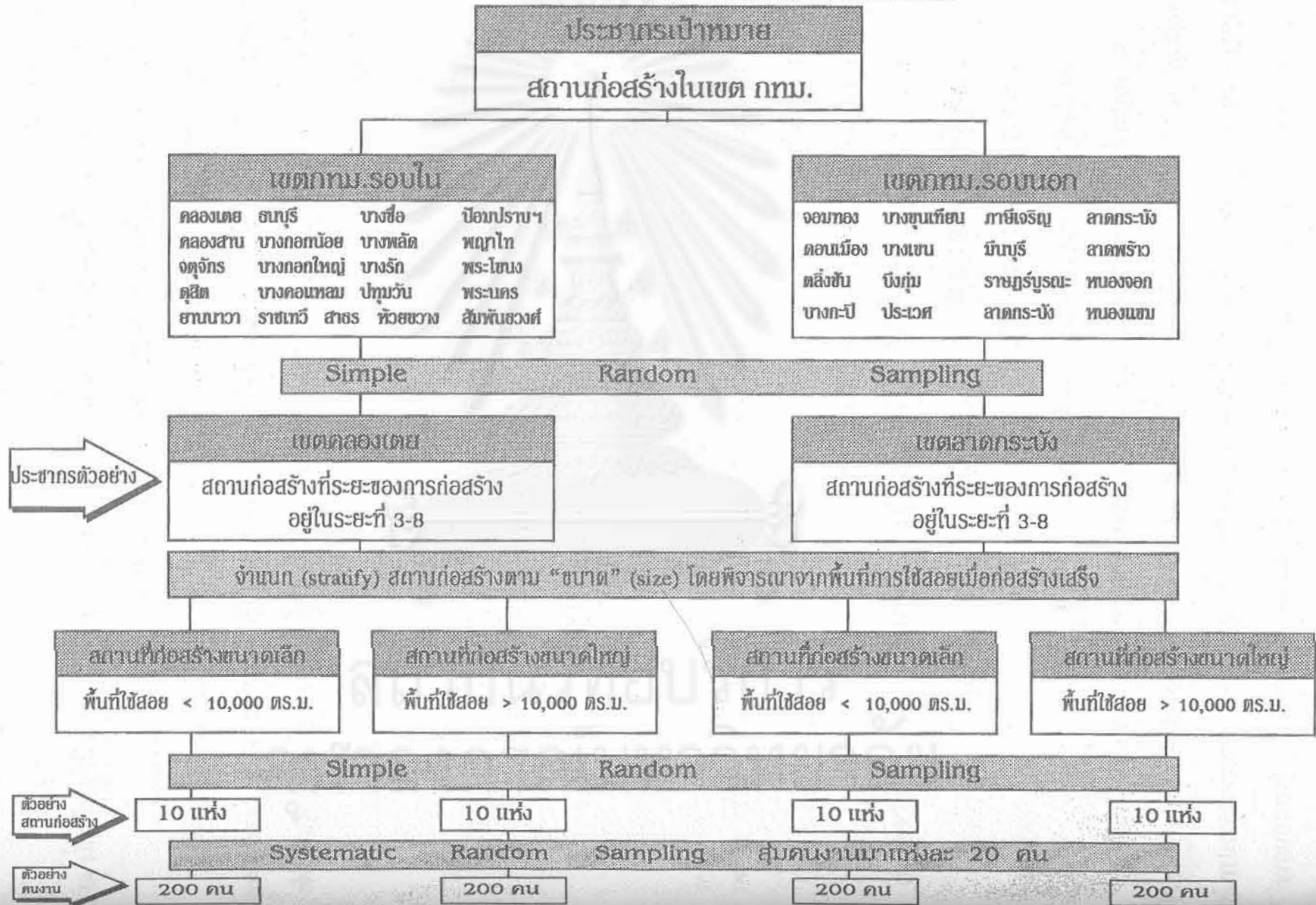
(iii) นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

(iv) นำสถานก่อสร้างที่เข้าข่ายมาบันทึกลงในแผนที่ของเขตคลองเตย เพื่อแสดงการกระจายของแหล่งก่อสร้างที่มีอยู่ในเขตคลองเตย

3.2.3 ตัวอย่าง (Sample)

จากกรอบการสุ่มตัวอย่าง (sampling frame) ที่ได้ตามหัวข้อ 3.2.2 ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ในการสุ่มสถานที่ก่อสร้างในกลุ่มขนาดเล็ก (พื้นที่การใช้สอยน้อยกว่า 10,000 ตารางเมตร) และกลุ่มขนาดใหญ่ (พื้นที่การใช้สอย มากกว่าหรือเท่ากับ 10,000 ตารางเมตร) ออกมา กลุ่มละ 10 แห่ง ทั้งในเขตลาดกระบังและเขตคลองเตย (ดูแผนภูมิที่ 3.1)

แผนภูมิ ที่ 3.1 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

ในวันที่เข้าสำรวจ จะมีการรวบรวมรายชื่อคนงานก่อสร้างที่มาปฏิบัติงานในวันเข้าสำรวจทุกคน รวมถึง ผู้คุมงาน (foreman) แต่ไม่รวมถึงวิศวกรและเจ้าของกิจการก่อสร้างที่อาจบังเอิญมาตรวจงานในวันเข้าสำรวจ

ในการศึกษาครั้งนี้หลังจากที่ได้ sampling frame และ ตัวอย่าง (สถานที่ก่อสร้างทั้ง 40 แห่ง) แล้ว จะดำเนินการสำรวจให้ครอบคลุมถึงเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

ก. สภาพการทำงาน ณ สถานที่ปฏิบัติงาน โดยใช้ “แบบสำรวจที่ 2” (ภาคผนวกที่ 2) สอบถามหัวหน้าคนงานหรือผู้รับเหมาหรือตัวแทนๆ ของทุก ๆ ผู้รับเหมาช่วง (sub - contractors) รวมทั้งใช้วิธีการสังเกต (observation) ในข้อมูลบางประเภท โดยผู้สัมภาษณ์ คือผู้ควบคุมทีมวิจัย จะสอบถามเกี่ยวกับ

- ระยะเวลาของการก่อสร้าง ราคาประเมิน
- จำนวนคนงาน และสภาพการหมุนเวียนเข้าและออกจากงาน
- การประสบอุบัติเหตุที่ผ่านมา การบาดเจ็บ ทูพพลภาพและการเสียชีวิต
- ความมั่นคงปลอดภัย และความเป็นระเบียบของสิ่งก่อสร้าง
- ป้ายและสัญญาณเตือนเรื่องพื้นที่เขตอันตราย
- การเตรียมการสำหรับการปฐมพยาบาล
- การมีและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น หมวกนิรภัย รองเท้า แวนตา ลูกมือ เข็มขัด ฯลฯ
- กองทุนเงินทดแทน และประกันสังคม
- สุขอนามัยทั่วไป เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ สถานที่รับประทานอาหาร การจำหน่ายอาหาร การกำจัดขยะ น้ำขัง ส้วม
- การตรวจตราของทางราชการเท่าที่ผ่านมา
- การจัดองค์กรในหมู่แรงงาน และการเลือกผู้นำ

ข. สภาพที่อยู่อาศัยของคนงาน ในกรณีที่อยู่อาศัยของคนงานมีหลาย ๆ แห่ง ให้เลือกที่ใหญ่ที่สุด (sub - contractor ที่ใหญ่ที่สุด) โดยสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบดูแลที่พักของคนงานโดยใช้ “แบบสำรวจที่ 3” (ภาคผนวกที่ 3) ทั้งนี้ ผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้ควบคุมทีมวิจัย โดยต้องการประเมินสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไป ความปลอดภัย สุขอนามัยส่วนบุคคล และปัญหาต่าง ๆ โดยสอบถามเกี่ยวกับ

- ขนาดของพื้นที่
- จำนวนคนงาน/ จำนวนครัวเรือน/ จำนวนห้องพัก (ความหนาแน่น)
- เวลาที่เริ่มสร้าง
- ระยะห่างระหว่างที่พักกับสถานที่ทำการก่อสร้าง
- ระยะเวลาในการเดินทางจากที่พักไปยังที่ทำงาน
- พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง
- แหล่งน้ำดื่ม, น้ำใช้
- จำนวนและชนิดของสัตว์ที่มี
- การกำจัดขยะ
- ปัญหาเกี่ยวกับพาหะของโรคบางอย่าง เช่น ยุง แมลงวัน แมลงสาบ หนู
- การจัดการดูแลความสะอาดและความสงบเรียบร้อย
- ปัญหาในการอยู่ร่วมกัน
- โรคที่พบและโรคระบาด

นอกจากนี้ยังมีแบบสังเกต (โดยผู้ควบคุมทีม) เพื่อสังเกตสภาพทั่ว ๆ ไปในบริเวณที่พัก
คนงาน เกี่ยวกับ

- ความหนาแน่นของที่พัก (จำนวนคนต่อพื้นที่)
- ความสะอาด, ขยะ, น้ำเน่าขัง, ทางระบายน้ำ
- การจำหน่ายอาหารและความสะอาด
- หน้าต่าง, ความสว่างและอากาศของในห้องพัก

การเก็บข้อมูลสภาพการทำงานและสภาพที่อยู่อาศัยจะเป็นภาพรวมของโครงการก่อสร้าง
แต่ละโครงการ

ค.ข้อมูลทางด้านสังคมและสาธารณสุขของคนงานก่อสร้างใน กทม. สอบถามคนงานที่

สุ่มได้ (แบบ systematic random sampling) โดยผู้ช่วยนักวิจัย ทั้งนี้จะใช้ “แบบสำรวจที่ 4”
(ภาคผนวกที่ 4) โดยจะแบ่งการสอบถามออกเป็น 8 หมวด ดังนี้

- (i) ลักษณะทั่วไปทางประชากร ได้แก่ โครงสร้างทางอายุ เพศ ชาติพันธุ์ ภูมิลำเนา
การศึกษา ศาสนา สภาพสมรส การย้ายถิ่น (ย้ายงาน) และโครงสร้างทางครอบครัว

ของคณงานก่อสร้าง

- (ii) การวางแผนครอบครัว
- (iii) การจัดหาอาหารการกิน
- (iv) การพักผ่อนหย่อนใจ
- (v) ลักษณะงาน การมีและการใช้เครื่องมือป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
- (vi) ความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน สวัสดิการ และการรู้จักสิทธิต่าง ๆ (ตามกฎหมายแรงงาน, กฎหมายประกันสังคม)
- (vii) เศรษฐกิจ
- (viii) การเจ็บป่วยและพฤติกรรมเมื่อเกิดการเจ็บป่วย ค่ารักษาพยาบาล ความพึงพอใจต่อสถานที่ที่ไปรับบริการ

นอกจากนี้ เฉพาะในเขต กทม. ได้ศึกษาเพิ่มเติมอีก 3 ประเด็นคือ

- ง. ระบาดวิทยาของการบาดเจ็บจากการทำงาน ซึ่งรวมทั้งขนาดของปัญหา ต้นเหตุแห่งปัญหา ผลของปัญหา และการป้องกัน โดยใช้ “แบบสำรวจที่ 5” (ภาคผนวกที่ 5)
- จ. ปัญหาทางทันตสาธารณสุข โดยใช้ “แบบสำรวจที่ 6” โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดูแลรักษาฟัน ปัญหาทางทันตกรรม พฤติกรรมการใช้บริการและความต้องการบริการด้านทันตกรรม (ภาคผนวกที่ 6)
- ฉ. ปัญหาทางด้านสุขภาพจิต โดยใช้ “แบบสำรวจที่ 7” เพื่อหาปัญหาทางสุขภาพจิต การติดยาและขาม้าและสารเสพติดอื่น ๆ ตลอดจนปัจจัยที่สัมพันธ์กับปัญหาดังกล่าว (ภาคผนวกที่ 7)

3.3 การวัดผล (Outcome Measurement)

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (questionnaire) ที่ได้สร้างขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนิดมีรูปแบบ (structured - questionnaire) และมาตรวัด โดยมาตรวัดที่สร้างขึ้นได้ผ่านการทดสอบความเที่ยง (reliability) และความตรง (validity) ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ (pre-test) แล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้จริง เครื่องมือทั้งหมดได้นำไปทดสอบกับสถานที่ก่อสร้างในเขตปทุมวัน และหนองจอกซึ่งเป็นเขตที่อยู่ใกล้เคียงกับเขตคลองเตยและลาดกระบังตามลำดับ

นอกจากนี้ทางทีมจุฬาฯ ยังได้ศึกษาสุขภาพอนามัยของคณงานก่อสร้างโดยการตรวจร่างกาย ตรวจสอบสุขภาพในช่องปากและตรวจทางห้องปฏิบัติการ (urinalysis, hematocrit) เพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหาของสาธารณสุขของคณงานได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3.4 การดำเนินงานในวันเข้าสำรวจ

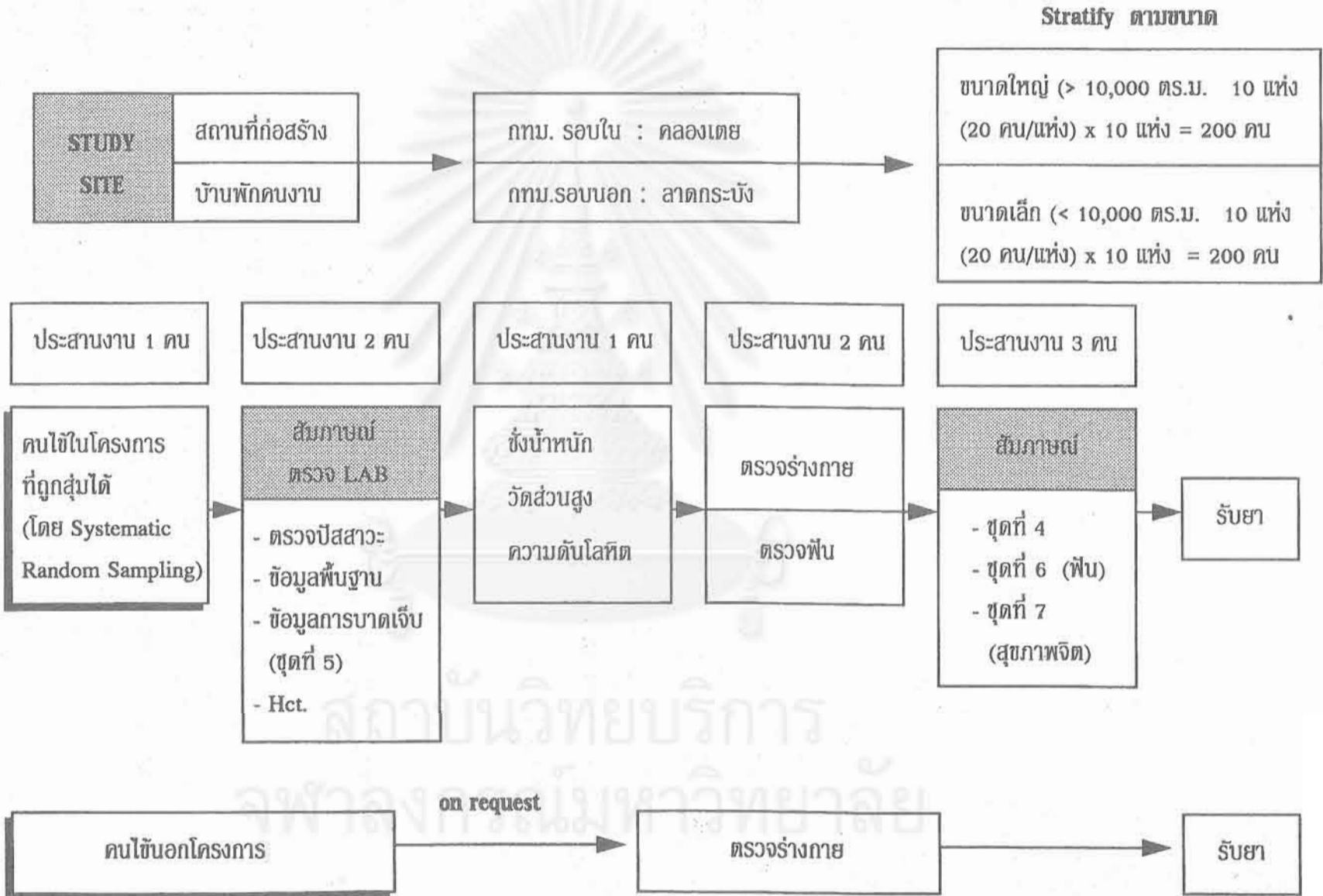
- 3.4.1) ติดต่อเจ้าของกิจการ หรือหัวหน้าคณงานให้เรียบร้อยก่อนวันเข้าสำรวจ
- 3.4.2) สำรวจรายชื่อคณงานก่อสร้างทั้งหมดในวันเข้าสำรวจ
- 3.4.3) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง อย่างเป็นระบบ (systematic random sampling) เพื่อนำคณงานมาศึกษา 20 คน
- 3.4.4) ให้การบริการทางการแพทย์ (services) ผสมผสานไปกับการเก็บข้อมูล ดังแผนภูมิที่ 3.2

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ทุกชุดได้ตรวจสอบความครบถ้วนโดยผู้นิเทศงานวิจัย หลังจากการสัมภาษณ์เสร็จแล้วนำไปลงรหัส จากนั้นจึงบันทึกข้อมูลรหัสทั้งหมดลงแผ่นดิสก์โดยใช้โปรแกรม Epi-Info ส่วนการตรวจเช็คความถูกต้อง และวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแสดงในรูปตารางไขว้พร้อมทั้งอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และค่าพิสัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3.2 แผนการดำเนินการในวันสัมภาษณ์คนงานก่อสร้าง

บทที่ 4

ผลการวิจัย : I. ปัญหาสังคมและสาธารณสุข

เนื่องจาก “ผลการวิจัย” มีเนื้อหามาก รายงานนี้จึงแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 บท คือ :-

- I. ปัญหาสังคมและสาธารณสุข (บทที่ 4)
- II. ระบาดวิทยาของการบาดเจ็บจากการทำงาน (บทที่ 5)
- III. ปัญหาทางทันตสาธารณสุข (บทที่ 6)
- IV. ปัญหาสุขภาพจิต (บทที่ 7)

สำหรับในบทที่ 4 นี้ จะนำเสนอเป็น 4 ส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับแบบสำรวจ (ที่ 1 - 4)

ดังได้กล่าวมาแล้ว

ส่วนที่ I : ผลการสำรวจสถานก่อสร้างทั้งหมดในพื้นที่ที่ศึกษา

4.1 การสำรวจสถานก่อสร้างเพื่อหา Sampling frame

เป็นการสำรวจเพื่อหา “กรอบการสุ่มตัวอย่าง” (sampling frame) ของสถานก่อสร้างทั้งหมดที่กำลังจะดำเนินการหรือกำลังดำเนินการอยู่ โดยใช้ “แบบสำรวจที่ 1” เมื่อรวบรวมข้อมูลมาแล้ว จะทำการวิเคราะห์สถานก่อสร้างแต่ละแห่ง เกี่ยวกับ :-

ก. ระยะของการก่อสร้าง เพื่อพิจารณาว่าสถานก่อสร้างนั้น ๆ จะเข้าข่ายในการศึกษาครั้งนี้หรือไม่ นั่นก็คือ ระยะของการก่อสร้างต้องอยู่ระหว่างระยะที่ 3 - 8 ซึ่งเป็นระยะโครงสร้างของการก่อสร้างนั่นเอง

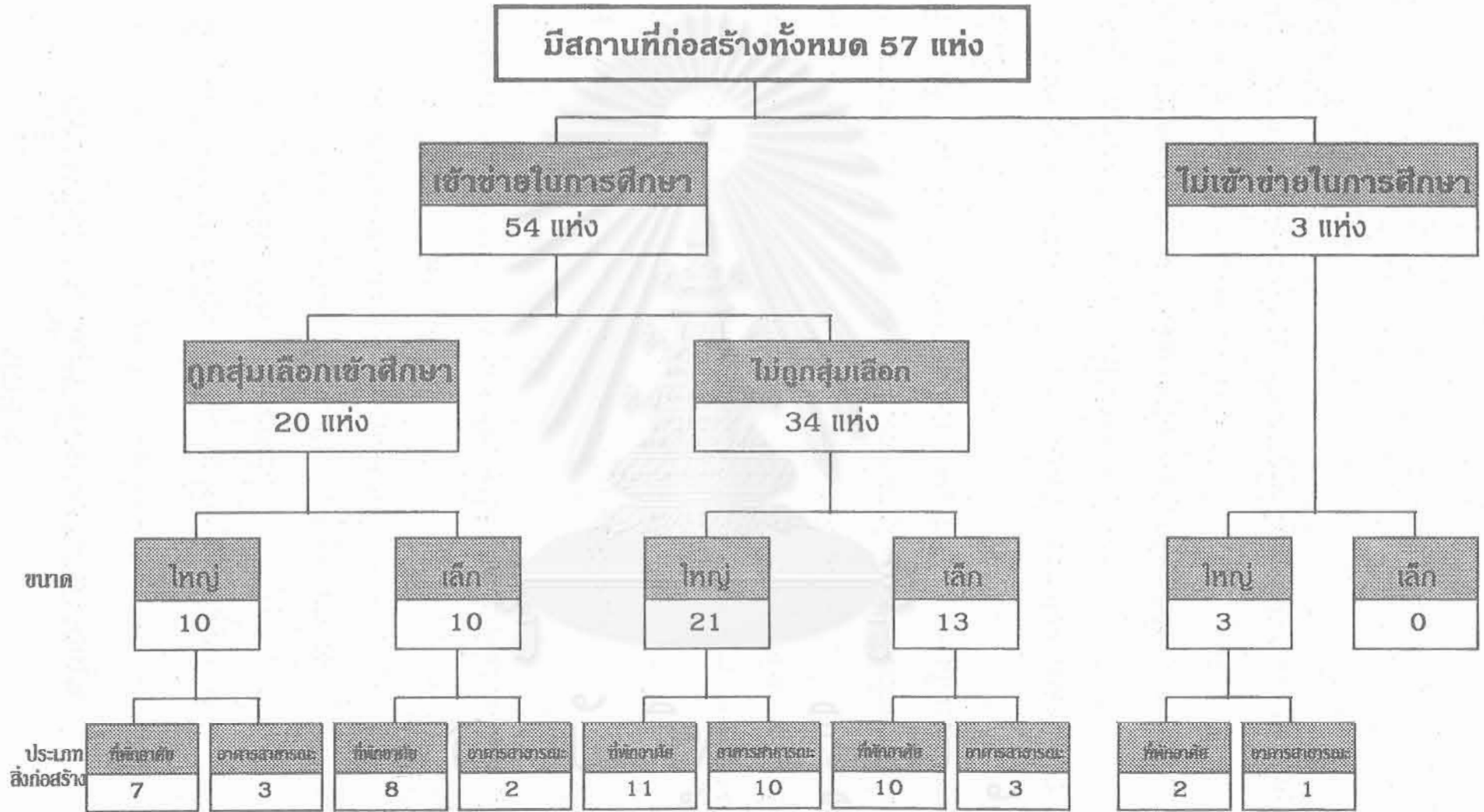
ข. ขนาดของสถานก่อสร้าง เพื่อจำแนก (stratify) สถานก่อสร้างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ (ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในบทที่ 3)

ค. ประเภทของสิ่งก่อสร้าง ซึ่งจำแนกเป็น ประเภทที่พักอาศัย, อาคารสาธารณะ, สร้างถนน-สะพาน, โรงงาน หรือ บ้านจัดสรร เป็นต้น

4.1.1 ผลการศึกษาในเขตคลองเตย ได้ทำการสำรวจระหว่างวันที่ 22 - 30 กรกฎาคม 2537

ได้ผลดังแผนภูมิที่ 4.1

แผนภูมิที่ 4.1 ผลการสำรวจสถานก่อสร้างทั้งหมดในเขตคลองเตย กทม. (22 - 30 กรกฎาคม 2537)

จากแผนภูมิที่ 4.1 จะเห็นได้ว่าในเขตคลองเตยนั้นกว่าครึ่งหนึ่ง(59%)ของสถานก่อสร้างเป็นสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ โดยเป็นประเภทที่พักอาศัย 65% และสถานก่อสร้างเกือบทั้งหมด (95%)ที่สำรวจ เข้าข่ายอยู่ในการศึกษาครั้งนี้

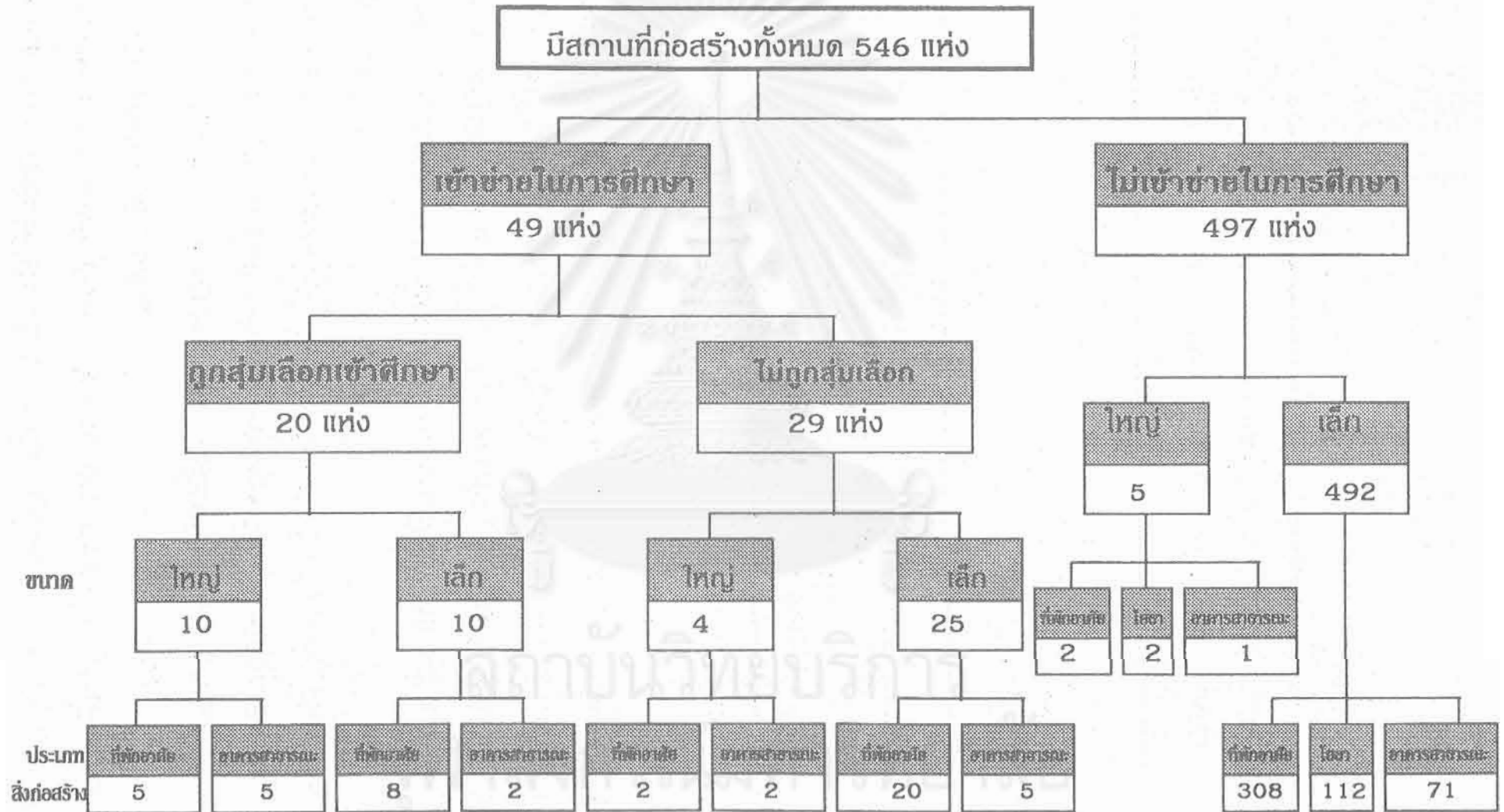
4.1.2 ผลการศึกษาในเขตลาดกระบัง ในเขตนี้พบว่ามีสถานก่อสร้างมากถึง 546 แห่งแต่มีเพียง 49 แห่ง (8.9%) เท่านั้นที่เข้าข่ายอยู่ในการศึกษาครั้งนี้ และเป็นที่น่าสังเกตว่าสถานก่อสร้างส่วนมาก (96%) เป็นสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก โดยกว่าครึ่งหนึ่ง (63%) เป็นการก่อสร้างที่พักอาศัย (ดูแผนภูมิที่ 4.2)

ในแง่ของความสูงของอาคารเมื่อก่อสร้างเสร็จ ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.1 ซึ่งจะเห็นว่า 65% ของสถานที่ก่อสร้างที่เขตคลองเตยจะสูงมากกว่า 20 เมตร (ที่สูงที่สุดคือ 130 เมตร) ในขณะที่ เขตลาดกระบังนั้นพบว่าสถานก่อสร้างที่สูงเกิน 20 เมตรมีเพียง 45% ซึ่งพอ ๆ กับสถานก่อสร้างที่มีความสูงระหว่าง 12 - 20 เมตร สถานก่อสร้างที่สูงที่สุดของเขตลาดกระบังพบว่าสูงเพียง 80 เมตร

ตารางที่ 4.1 ความสูงของอาคารเมื่อก่อสร้างเสร็จ

ความสูง (เมตร)	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
< 12	-	3	3	15.0	-	2	2	10.0
12 - 20	1	3	4	20.0	4	5	9	45.0
> 20	9	4	13	65.0	6	3	9	45.0
รวม	10	10	20	100.0	10	10	20	100.00
พิสัย	12-130	5-36	5-130		20-80	10-40	10-80	

แผนภูมิที่ 4.2 ผลการสำรวจสถานก่อสร้างทั้งหมดในเขตลาดกระบัง กทม. (22 - 30 กรกฎาคม 2537)

ส่วนที่ II : ลักษณะและสภาพโดยทั่ว ๆ ไปของสถานก่อสร้าง

โดยการใช้ “แบบสำรวจที่ 2” (ดูภาคผนวกที่ 2) ถามหัวหน้าคนงานหรือผู้รับเหมา หรือตัวแทนผู้รับเหมาของสถานก่อสร้างที่สุ่มเลือกเข้ามาศึกษาโดยรวมทั้งผู้รับเหมาช่วง (sub-contractors) ทุกแห่ง

จากการศึกษานี้พบว่าที่เขตคลองเตยนั้น มีเพียงสถานก่อสร้างแห่งเดียวที่มี sub-contractors 3 บริษัทเช่นเดียวกับที่เขตลาดกระบัง ดังนั้นการสอบถามในหมวดนี้จึงมีตัวอย่าง เขตละ 22 แห่ง ทั้งในเขตคลองเตยและลาดกระบัง

สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์นั้น พบว่าที่เขตคลองเตยนั้นครั้งหนึ่งคือ หัวหน้าคนงาน รองลงมา(41%) ถามจากผู้แทนผู้รับเหมา และที่เหลือ(9%) สอบถามจากผู้รับเหมาโดยตรง ในขณะที่เขตลาดกระบังนั้น 55% ถามจากผู้รับเหมา ที่เหลือ(27%) สอบถามจากหัวหน้าคนงาน และผู้แทนผู้รับเหมา (18%)

4.2 การประสบอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ ทูพผลกระทบและเสียชีวิต

4.2.1 การเสียชีวิตในระหว่างการทำงานของคนงานก่อสร้าง

นับตั้งแต่เริ่มการก่อสร้างมีคนงานที่เสียชีวิตระหว่างการปฏิบัติงานที่สถานก่อสร้างในเขตคลองเตย 1 ราย เป็นชาย ทำงานในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก แต่ไม่ทราบสาเหตุการตายที่แน่ชัด

ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้น มีรายงานผู้เสียชีวิต 3 ราย จากสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ 2 แห่ง โดยแห่งที่ 1 เป็นชาย ป่วยตายด้วยโรคที่ไม่พบสาเหตุแน่ชัดเช่นเดียวกัน สถานก่อสร้างแห่งที่ 2 มีรายงานผู้เสียชีวิต 2 ราย นับตั้งแต่เริ่มการก่อสร้าง เป็นชาย 1 ราย (ถูกฆ่าตายเนื่องจากเมาสุราอาละวาด) และเป็นหญิง 1 ราย (ถูกเครื่องจักรทับ) การคำนวณอัตราตายยังมีปัญหาเนื่องจากไม่ทราบ denominator ที่แน่ชัด

4.2.2 การบาดเจ็บจากการทำงานจนต้องหยุดงาน ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา

ที่เขตคลองเตย พบว่าสถานก่อสร้างส่วนมาก (68%) มีผู้บาดเจ็บจนต้องหยุดงาน ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา ในขณะที่เขตลาดกระบังพบเพียง 45% (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการบาดเจ็บจากการทำงานจนต้องหยุดงานใน รอบ 1 เดือนที่ผ่านมา

การบาดเจ็บ จนต้องหยุดงาน ในรอบ 1 เดือน	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มี	7	8	15	68.2	5	5	10	45.5
ไม่มี	5	2	7	31.8	5	7	12	54.5
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

โดยที่ในเขตคลองเตยนั้น 80%ของสถานก่อสร้างขนาดเล็กมีผู้บาดเจ็บดังกล่าว แต่สถานก่อสร้างขนาดใหญ่มีเพียง58% ซึ่งต่างจากที่เขตลาดกระบังที่พบว่า 50% ของสถาน ก่อสร้างขนาดใหญ่มีผู้บาดเจ็บจากการทำงาน ในขณะที่สถานก่อสร้างขนาดเล็กพบเพียง 41%

ก. จำนวนผู้บาดเจ็บ ที่เขตคลองเตยพบว่ามีผู้บาดเจ็บทั้งสิ้น 50 คน โดยที่ 64% เป็นคนงานจากสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้นพบ 17 ราย เป็นคนงานจาก สถานก่อสร้างขนาดเล็กและขนาดใหญ่ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน การคำนวณอัตราการบาดเจ็บจาก การทำงานก็ทำได้ยาก เพราะไม่ทราบ denominator ที่แน่ชัด

ข. จำนวนผู้บาดเจ็บจำแนกตามเพศ

จะเห็นว่าทั้งสองเขต จำนวนคนงานชายเกิดอุบัติเหตุมากกว่าคนงานหญิง โดยพบ ในเพศชายถึง 82% (41/50) ของผู้บาดเจ็บทั้งหมดในเขตคลองเตย และ 94% (16/17) ในเขตลาด กระบัง ทั้งสถานก่อสร้างขนาดเล็กและขนาดใหญ่

ค. ลักษณะของการบาดเจ็บจนต้องหยุดงาน

พบว่าเกือบครึ่งหนึ่ง(41.5%) ของคนงานที่คล่องเคยที่ลักษณะของการบาดเจ็บมีสาเหตุมาจากตะปูตำ รองลงมา(24%) คือเศษปูนเข้าตา ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้นพบมากกว่า 60% ที่มีสาเหตุมาจากตะปูตำ รองลงมาคือเหล็กบาดหรือเกี่ยว(25%) (ดูตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ลักษณะของการบาดเจ็บจนต้องหยุดงาน

ลักษณะการบาดเจ็บ	คล่องเคย						ลาดกระบัง					
	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)	
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ
ตะปูตำ	5	7	12	1	41.5	88.9	6	1	4	-	61.6	100.0
เหล็กตกใส่	-	-	1	-	2.4	-	-	-	-	-	-	-
เศษปูนเข้าตา	10	-	-	-	24.4	-	1	-	-	-	6.2	-
โดนฉีก	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	6.2	-
เหล็กบาด/เกี่ยว	-	1	-	-	-	11.1	-	-	4	-	25.0	-
ไม้ล้มทับ	1	-	-	-	2.4	-	-	-	-	-	-	-
นิ้วขาด	-	-	2	-	4.9	-	-	-	-	-	-	-
เหล็กทับ+ตะปูตำ	8	-	2	-	24.4	-	-	-	-	-	-	-
รวม	24	8	17	1	100.0	100.0	8	1	8		100.0	100.0

ช = คนงานเพศชาย

ญ = คนงานเพศหญิง

ถ้าจำแนกลักษณะของการบาดเจ็บตามเพศแล้ว พบว่าสาเหตุเนื่องจากตะปูตำนั้นถ้าเป็นสถานก่อสร้างขนาดเล็กนั้นมักเกิดในเพศชาย ส่วนสาเหตุอื่น ๆ พบว่ามีความหลากหลายค่อนข้างมากจนยากที่จะสรุปให้เห็นแนวโน้มได้

4.3 ความปลอดภัยในสถานที่ก่อสร้าง

4.3.1 การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่คนงาน

พบว่า มีประมาณ 1 ใน 5 ของสถานก่อสร้างเท่านั้นที่มีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่คนงาน และมักจะพบในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ (ตารางที่ 4.4)

4.3.2 การฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่หัวหน้าคนงาน

พบว่าประมาณ 2 ใน 5 ของสถานก่อสร้างทั้ง 2 เขต มีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่หัวหน้าคนงาน โดยเฉพาะสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ (ตารางที่ 4.4)

4.3.3 การล้อมรั้วมิดชิดในบริเวณการก่อสร้าง

พบว่าส่วนมาก(77%)ที่เขตคลองเตย สถานก่อสร้างมีการล้อมรั้วมิดชิดในบริเวณการก่อสร้าง ซึ่งต่างจากที่เขตลาดกระบังที่พบเพียง 36% เท่านั้น และมาตรการดังกล่าวพบมากที่สุดที่สถานก่อสร้างขนาดใหญ่ โดยเฉพาะเขตคลองเตย

4.3.4 การติดป้ายประกาศเตือนเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานที่ก่อสร้าง

ผลการศึกษาพบว่ามาตรการนี้ได้ผลสอดคล้องกับมาตรการที่กล่าวมาแล้ว คือพบว่าส่วนมาก(64%)ของสถานก่อสร้างที่เขตคลองเตยมีการติดป้ายประกาศเตือนเกี่ยวกับความปลอดภัย แต่ที่เขตลาดกระบังพบเพียง 14% เท่านั้น และมาตรการนี้มักจะปฏิบัติเฉพาะสถานก่อสร้างขนาดใหญ่เท่านั้น

4.3.5 รั้วมีของป็นจันไม่อยู่ในระยะที่จะทำอันตรายต่อคนภายนอก (จากการสังเกต)

จากการการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าที่เขตคลองเตยนั้นสถานก่อสร้างที่มีป็นจันทุกแห่งรั้วมีของป็นจันไม่อยู่ในระยะที่จะทำอันตรายต่อคนภายนอกเมื่อเกิดอุบัติเหตุ แต่ที่เขตลาดกระบังพบว่า มีสถานก่อสร้างเพียง 77% (17 แห่ง) ที่ดำเนินการในเรื่องนี้

4.3.6 การสร้างตาข่ายหรือหลังคาป้องกันของตกจากที่สูง (จากการสังเกต)

จากการสังเกตพบว่า 59%ของสถานก่อสร้างที่เขตคลองเตยดำเนินการตามมาตรการนี้แต่ที่เขตลาดกระบังพบเพียง 4.5% (1 แห่ง) เท่านั้น

4.3.7 นั้งร้านเป็นโลหะแข็งแรง (จากการสังเกต)

จากการสังเกตเช่นกัน พบว่า 75% ของสถานก่อสร้างของเขตคลองเตย ได้สร้างนั้งร้านเป็นโลหะแข็งแรง (โดยเฉพาะสถานก่อสร้างขนาดใหญ่) แต่ที่เขตลาดกระบังพบเพียง 4 แห่ง

(23%) เท่านั้น โดยสถานก่อสร้างขนาดใหญ่พบ 30% และขนาดเล็กพบเพียง 8% เท่านั้นที่มีทำ
นักร้านเป็นโลหะที่แข็งแรง

ตารางที่ 4.4 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีมาตรการความปลอดภัยในสถานที่ก่อสร้าง

ความปลอดภัยใน สถานที่ก่อสร้าง	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด	ขนาด	รวม		ขนาด	ขนาด	รวม	
	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการฝึกอบรมด้านความ ปลอดภัยแก่คนงาน	5	-	5	22.7	3	1	4	18.2
2. มีการฝึกอบรมด้านความ ปลอดภัยแก่หัวหน้าคนงาน	6	3	9	40.9	6	2	8	36.4
3. มีการล้อมรั้วมิดชิดบริเวณ การก่อสร้าง	11	6	17	77.3	6	2	8	36.4
4. มีการติดป้ายประกาศเตือนเกี่ยวกับ ความปลอดภัยในสถานที่ก่อสร้าง	11	3	14	63.6	3	-	3	13.6
5. รัศมีของปั้นจั่นไม่อยู่ในระยะที่จะ ทำอันตรายต่อคนภายนอกหาก เกิดอุบัติเหตุ	12	10	22	100.0	7	10	17	77.3
6. มีการสร้างตาข่ายหรือหลังคา ป้องกันของตกจากที่สูง	10	3	13	59.1	1	-	1	4.5
7. มีนักร้านเป็นโลหะแข็งแรง	7	2	9	75.0	3	1	4	23.5

4.3.8 การมีอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล

พบว่า 95% ของสถานก่อสร้างในเขตคลองเตยได้จัดเตรียมอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาลที่พร้อมจะใช้ได้ แต่ที่เขตลาดกระบังพบเพียง59%ของสถานก่อสร้างเท่านั้นที่จัดเตรียมอุปกรณ์ดังกล่าว โดย 80% ของสถานก่อสร้างขนาดใหญ่มีอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาลแต่สถานก่อสร้างขนาดเล็กมีเพียง 42% เท่านั้น (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการจัดอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล

การจัดอุปกรณ์ ปฐมพยาบาล	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มี	11	10	21	95.5	8	5	13	59.1
ไม่มี	1	-	1	4.5	2	7	9	40.9
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

4.3.9 การมีและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

ก. การจัดให้มีอุปกรณ์การป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

พบว่าที่เขตคลองเตยนั้น สถานทีก่อสร้างส่วนมาก(82%) จัดให้มีหมวกนิรภัย รองลงมาคือ รองเท้าหุ้มส้นและถุงมือ(59%) เข็มขัดและเชือกนิรภัย(45%) และแว่นตา(27%) ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้น มีเพียง 20 - 30% ของสถานก่อสร้างเท่านั้นที่จัดให้มีอุปกรณ์ดังกล่าว และมีผลที่สอดคล้องกันทั้ง 2 เขตว่าสถานก่อสร้างขนาดใหญ่จัดให้มีอุปกรณ์เหล่านี้มากกว่าสถานก่อสร้างขนาดเล็กอย่างชัดเจน (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

การจัดให้มี อุปกรณ์ป้องกัน อันตรายส่วนบุคคล	คลองเตย (N = 22)				ลาดกระบัง (N = 22)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
หมวกนิรภัย	12	6	18	81.8	5	-	5	22.7
แว่นตา	5	1	6	27.3	5	1	6	27.3
รองเท้าหุ้มส้น	9	4	13	59.1	7	-	7	31.8
ถุงมือ	9	4	13	59.1	5	1	6	27.3
เข็มขัดและ เชือกนิรภัย	7	3	10	45.5	4	-	4	18.2

ข. การสวมหมวกนิรภัยของคณงานขณะทำงาน (จากการสังเกต)

ที่เขตคลองเตยนั้นพบว่า 45% ของสถานก่อสร้างที่พบว่าคณงานมากกว่าครึ่งหนึ่ง

มีการสวมหมวกนิรภัยขณะทำงานในพื้นที่ที่อาจมีของตกจากที่สูง แต่ที่เขตลาดกระบังพบเพียง 14% เท่านั้น โดยกว่าครึ่งหนึ่ง (54.5%) ของสถานก่อสร้าง ที่เขตลาดกระบังสังเกตพบว่าคณงานไม่มีการสวมหมวกนิรภัยเลย (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการสวมหมวกนิรภัยของคณงานขณะทำงาน

การสวมหมวก นิรภัยขณะ ทำงาน	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเลย	-	2	2	9.1	4	8	12	54.6
น้อยกว่าครึ่ง	3	4	7	31.8	3	4	7	31.8
ประมาณครึ่ง	1	2	3	13.6	-	-	-	-
มากกว่าครึ่ง	3	1	4	18.2	1	-	1	4.5
แทบทุกคนสวม	5	1	6	27.3	2	-	2	9.1
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

ค. การสวมรองเท้าหุ้มส้นขณะทำงาน (จากการสังเกต)

จากการสังเกตพบว่า 50% ของสถานก่อสร้างเขตคลองเตย คนงานมากกว่าครึ่งมีการสวมรองเท้าหุ้มส้นขณะทำงาน แต่ที่เขตลาดกระบังพบเพียง 32% เท่านั้น และยังพบว่า 22% ของสถานก่อสร้างที่พบว่าคนงานไม่มีการสวมรองเท้าหุ้มส้นขณะทำงานเลย

ตารางที่ 4.8 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการสวมรองเท้าหุ้มส้นของคนงานขณะทำงาน

การสวมรองเท้าหุ้มส้น	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเลย	-	-	-	-	1	4	5	22.7
น้อยกว่าครึ่ง	2	5	7	31.8	2	4	6	27.3
ประมาณครึ่ง	1	3	4	18.2	1	3	4	18.2
มากกว่าครึ่ง	4	1	5	22.7	4	1	5	22.7
แทบทุกคนสวม	5	1	6	27.3	2	-	2	9.1
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

4.4 สุขอนามัยทั่วไป (ใช้วิธีสังเกต)

4.4.1 แหล่งน้ำดื่มที่บริษัทจัดให้คนงาน

ที่เขตคลองเตยนั้น พบว่าสถานที่ก่อสร้างทุกแห่งทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่จัดน้ำประปาไว้ให้คนงานดื่ม แต่ที่เขตลาดกระบังพบเพียง 68% ของสถานก่อสร้างที่จัดน้ำประปาไว้ให้คนงานดื่ม และพบสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กอีก 58% ที่จัดน้ำบาดาลไว้ให้คนงานดื่ม (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 แหล่งน้ำดื่มที่บริษัทจัดให้พนักงาน

แหล่งน้ำดื่ม	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
น้ำประปา	12	10	22	100.0	10	5	15	68.2
น้ำบาดาล	-	-	-	-	-	7	7	31.8
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

4.4.2 แหล่งน้ำใช้ที่บริษัทจัดให้ (ตารางที่ 4.10)

สำหรับเขตคลองเตยนั้น แหล่งน้ำใช้ยังคงเป็นน้ำประปาทั้งหมดสำหรับสถานก่อสร้างทุกแห่ง แต่ที่เขตลาดกระบังมีเพียง 1 ใน 3 ของสถานก่อสร้างที่ใช้น้ำประปา โดยส่วนมาก (68%) ใช้น้ำบาดาล

ตารางที่ 4.10 แหล่งน้ำใช้ที่บริษัทจัดให้พนักงาน

แหล่งน้ำใช้	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
น้ำประปา	12	10	22	100.0	4	3	7	31.8
น้ำบาดาล	-	-	-	-	6	9	15	68.2
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

4.4.3 การจำหน่ายอาหารบริเวณที่ก่อสร้าง

สถานก่อสร้างส่วนมาก (68%) ของเขตคลองเตย ไม่มีการจำหน่ายอาหารบริเวณที่ก่อสร้าง (โดยเฉพาะสถานก่อสร้างขนาดใหญ่พบเพียง 16% เท่านั้น) แต่ที่เขตลาดกระบังนั้น กลับพบว่าการจำหน่ายอาหารในบริเวณก่อสร้างถึง 82% โดยส่วนมาก (64%) มีเป็นร้านอาหาร ส่วนที่เหลือเป็นหาบเร่

ตารางที่ 4.11 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการจำหน่ายอาหารในบริเวณที่ก่อสร้าง

การจำหน่าย อาหาร	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มีเป็นหาบเร่	-	3	3	13.6	-	4	4	18.2
มีเป็นร้าน	2	2	4	18.2	8	6	14	63.6
ไม่มี	10	5	15	68.2	2	2	4	18.2
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

4.4.4 การกำจัดขยะ

จากการสังเกตพบว่า กว่าครึ่งหนึ่ง (54%) ของสถานก่อสร้างที่เขตคลองเตยไม่มีถังขยะ ที่เหลือมีถังขยะแต่ไม่มีฝาปิด ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้นพบว่า 31% ของสถานก่อสร้างไม่มีถังขยะ ส่วนที่เหลือมีถังขยะ โดยที่ 41% มีถังขยะชนิดไม่มีฝาปิดและมีเพียง 27% เท่านั้นที่มีฝาปิดมิดชิด (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 การกำจัดขยะของสถานก่อสร้าง

การกำจัดขยะ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มีถังขยะไม่มีฝาปิด	6	4	10	45.5	3	6	9	40.9
มีถังขยะฝาปิดมิดชิด	-	-	-	-	5	1	6	27.3
ไม่มีถังขยะ	6	6	12	54.5	2	5	7	31.8
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

4.4.5 ขยะหรือเศษอาหารที่ทิ้งจัดกระจายบริเวณก่อสร้าง

พบตัวเลขที่ใกล้เคียงกันทั้ง 2 เขต คือประมาณ 80% ของสถานก่อสร้าง สังเกตพบขยะหรือเศษอาหารที่ทิ้งจัดกระจายบริเวณก่อสร้าง โดยที่เขตลาดกระบังพบมากกว่าเขตคลองเตย และสถานก่อสร้างขนาดเล็กมีแนวโน้มจะพบเศษขยะมากกว่าสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีขยะหรือเศษอาหารที่ทิ้งจัดกระจายบริเวณก่อสร้าง

การมีขยะหรือ เศษอาหาร	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มี	8	9	17	77.3	7	12	19	86.4
ไม่มี	4	1	5	22.7	3	-	3	13.6
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

4.4.6 การมีน้ำขังเฉอะแฉะบริเวณก่อสร้าง

จากการสังเกตพบว่าครึ่งหนึ่งของสถานก่อสร้างที่เขตคลองเตย มีน้ำขังเฉอะแฉะบริเวณก่อสร้าง ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้นพบ 68% โดยที่สถานก่อสร้างขนาดเล็กพบมากกว่าสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีน้ำขังเฉอะแฉะบริเวณก่อสร้าง

การมีน้ำขัง บริเวณก่อสร้าง	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มี	3	8	11	50.0	6	9	15	68.2
ไม่มี	9	2	11	50.0	4	3	7	31.8
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

4.4.7 จำนวนส้วมสำหรับคนงาน

ที่เขตคลองเตยพบว่ามีส่วนโดยเฉลี่ย 11 ห้อง สำหรับสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ (พิสัยระหว่าง 2 - 30 ห้อง) และมี 5 ห้องสำหรับสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก (พิสัยระหว่าง 2 - 12 ห้อง) ส่วนที่เขตลาดกระบังโดยเฉลี่ยแล้วมี 21 ห้อง (พิสัย 4 - 50 ห้อง) สำหรับสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่และ 4 ห้อง (พิสัย 1 - 12 ห้อง) สำหรับสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก

4.4.8 ความสะอาดของส้วม

ร้อยละ 64 ของสถานที่ก่อสร้างที่เขตคลองเตยที่ถูกจำแนกว่ามีความสะอาด โดยเฉพาะในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่พบว่าสะอาดมากกว่า 90% แต่ที่เขตลาดกระบังนั้นที่ถูกจำแนกว่าสะอาดมีไม่ถึง 5% (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 ความสะอาดของห้องส้วมของสถานที่ก่อสร้าง

ความสะอาด ของห้องส้วม	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
สะอาด	11	3	14	63.6	1	-	1	4.5
ไม่สะอาด	1	7	8	36.4	9	12	21	95.5
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

4.5 การมาเยี่ยมเยียนดูแลของหน่วยราชการ

จากการสอบถามพบว่ากว่า 90% ของสถานที่ก่อสร้างในเขตคลองเตยมีหน่วยราชการต่าง ๆ มาเยี่ยม (ตารางที่ 4.16) โดยเรียงลำดับจาก กทม. (64%) รองลงมาคือ โยธา (55%) จากกรมแรงงานและสาธารณสุขเท่า ๆ กัน (23%) (ตารางที่ 4.17) ส่วนที่เขตลาดกระบัง พบว่ามีหน่วยราชการมาเยี่ยมเพียง 63% โดยมาจากโยธา 27%, สาธารณสุข 23%, กทม. 18% และกรมแรงงาน 9% และพบว่าสถานก่อสร้างขนาดใหญ่จะมีหน่วยราชการมาเยี่ยมเยียนมากกว่าสถานก่อสร้างขนาดเล็ก อย่างชัดเจน

ตารางที่ 4.16 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการเยี่ยมเยียนดูแลของหน่วยราชการ

การเยี่ยมเยียน ของหน่วย ราชการ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มี	12	8	20	90.9	9	5	14	63.6
ไม่มี	-	2	2	9.1	1	7	8	36.4
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

ตารางที่ 4.17 จำนวนสถานก่อสร้างที่หน่วยงานราชการต่าง ๆ มาเยี่ยมเยียนดูแล

หน่วยราชการ	คลองเตย (N = 22)				ลาดกระบัง (N = 22)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
โยธา	5	7	12	54.5	3	3	6	27.2
แรงงาน	2	3	5	22.7	2	-	2	9.1
สาธารณสุข	3	2	5	22.7	3	2	5	22.7
กทม.	10	4	14	63.6	3	1	4	18.2

4.6 สวัสดิการเกี่ยวกับกองทุนทดแทนและประกันสังคม

4.6.1 การจ่ายเงินเข้าสมทบกองทุนทดแทนของบริษัท

ที่เขตคลองเตยพบว่าเกือบ 60% ของสถานก่อสร้างที่บริษัทจ่ายเงินสมทบกองทุนทดแทน โดยเฉพาะสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ที่เกือบทุกบริษัท (91%) ได้จ่ายเงินสมทบในส่วนนี้ ส่วนสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กมีเพียง 20% เท่านั้นที่จ่ายเงินสมทบกองทุนฯ

สำหรับที่เขตลาดกระบัง พบเพียง 36% ของสถานก่อสร้างเท่านั้นที่จ่ายเงินเข้าสมทบกองทุนทดแทน โดยเป็นของสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ 70% และสถานก่อสร้างขนาดเล็ก 8% (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีการจ่ายเงินเข้าสมทบกองทุนทดแทนและการทำประกันสังคมให้กับลูกจ้าง

กองทุนทดแทน และประกันสังคม	คลองเตย (N = 22)				ลาดกระบัง (N = 22)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. การจ่ายเงินเข้าสมทบ กองทุนทดแทน	11	2	13	59.1	7	1	8	36.4
2. การทำประกันสังคม ให้กับลูกจ้าง	11	7	18	81.8	6	-	6	27.3

4.6.2 การทำประกันสังคมให้กับลูกจ้าง

ที่เขตคลองเตย พบว่ากว่า 80% ของสถานก่อสร้าง มีการทำประกันสังคมให้กับลูกจ้าง โดยเฉพาะ สถานก่อสร้างขนาดใหญ่ แต่ที่เขตลาดกระบังพบเพียง 27% เท่านั้น โดยพบว่า สถานก่อสร้างขนาดเล็กไม่มีการทำประกันสังคมให้กับลูกจ้างเลย (ตารางที่ 4.18)

4.7 การจัดองค์กรใหม่แรงงานและการเลือกผู้นำ

สำหรับในหัวข้อนี้ ได้เจาะถามเฉพาะเรื่องการมีตัวแทนคนงานไว้สำหรับต่อรองกับนายจ้างหรือไม่ ซึ่งพบว่า สถานก่อสร้างส่วนมาก (95% ของเขตคลองเตย และ 73% ของเขตลาดกระบัง) ไม่มีตัวแทนดังกล่าว (ตารางที่ 4.19) โดยที่เขตคลองเตยนี้ สถานก่อสร้างที่มีตัวแทนผู้รับเหมาจะเป็นผู้เลือกเอง ส่วนที่เขตลาดกระบัง ซึ่งมีสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ 6 แห่ง ที่มีตัวแทนคนงานจะมีสถานก่อสร้าง 4 แห่งที่ผู้รับเหมาเป็นผู้เลือกตัวแทน ที่เหลืออีก 2 แห่ง คนงานจะเลือกกันเอง

ตารางที่ 4.19 จำนวนสถานก่อสร้างที่มีตัวแทนคนงานสำหรับต่อรองกับนายจ้าง

การมีตัวแทน ต่อรองกับ นายจ้าง	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มี	-	1	1	4.5	6	-	6	27.3
ไม่มี	12	9	21	95.5	4	12	16	72.7
รวม	12	10	22	100.0	10	12	22	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ III : ลักษณะและสภาพที่อยู่อาศัยของคณงานก่อสร้าง

ข้อมูลส่วนนี้ ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่รับผิดชอบดูแลที่พักของคณงานร่วมกับการสังเกตโดยใช้ “แบบสำรวจที่ 3”

ในกรณีที่สถานก่อสร้างนั้นมี sub-contractors หลายแห่ง จะเลือก sub-contractor ที่ใหญ่ที่สุดเพียงแห่งเดียว

จากการสำรวจที่เขตคลองเตย พบว่ามีสถานก่อสร้าง 11 แห่ง (55 %) ที่ที่พักของคณงานอยู่ในบริเวณเดียวกับสถานที่ก่อสร้าง ซึ่งในจำนวนนี้ 40% เป็นสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ และ 70 % เป็นสถานก่อสร้างขนาดเล็ก คณงานเหล่านี้จึงไม่มีปัญหาเรื่องการเดินทาง เพราะสามารถเดินจากที่พักมาทำงานได้ สถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่อีก 6 แห่ง ที่มีที่พักของคณงานอยู่คนละแห่งกับสถานที่ก่อสร้างเหล่านั้น มี 4 แห่งที่จัดรถโดยสารมาบริการ ส่วนอีก 2 แห่ง คณงานใช้รถจักรยานส่วนตัว ส่วนสถานก่อสร้างขนาดเล็ก 3 แห่งนั้นมี 1 แห่งที่บริษัทจัดรถโดยสารไว้บริการ

ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้น พบว่าสถานก่อสร้างแทบทั้งหมด (18/20 แห่ง) ที่จัดที่พักของคณงานอยู่ในบริเวณเดียวกับสถานที่ก่อสร้างในอัตราที่เท่ากันระหว่างสถานก่อสร้างขนาดเล็กและใหญ่ (90 %) สำหรับบริษัทขนาดใหญ่ที่ที่พักของคณงานอยู่คนละที่กับสถานที่ก่อสร้าง จะจัดรถโดยสารไว้บริการ

4.8 ความหนาแน่นของที่พักอาศัยของคณงาน

4.8.1 จำนวนคณงานทั้งหมดที่พักอยู่ในที่พัก

ที่เขตคลองเตยนั้นพบว่าในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ โดยเฉลี่ยแล้วคณงานอาศัยรวมกันอยู่ในที่พัก 216 คน (พิสัย 80-400 คน) ส่วนสถานก่อสร้างขนาดเล็ก โดยเฉลี่ยมีคณงาน 60 คน (พิสัย 25-180 คน) ที่อาศัยอยู่ในที่พัก ส่วนในเขตลาดกระบังนั้นในสถานบริการขนาดใหญ่ พบจำนวนคณงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าที่เขตคลองเตย คือพบ 344 คน (พิสัย 45-1,000 คน) ส่วนสถานก่อสร้างขนาดเล็ก โดยเฉลี่ยมีคณงาน 54 คน (พิสัย 20-100 คน)

4.8.2 จำนวนห้องพักทั้งหมดที่บริษัทจัดให้

จะเห็นว่าจำนวนห้องพักจะสัมพันธ์กับจำนวนคณงาน คือที่เขตคลองเตยนั้นสถานก่อสร้างขนาดใหญ่จะมีห้องพักโดยเฉลี่ย 115 ห้อง (พิสัย 40-200 ห้อง) และสถานก่อสร้างขนาดเล็กมีห้องพักโดยเฉลี่ย 37 ห้อง (พิสัย 11-120 ห้อง) ส่วนสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ที่ลาดกระบังมีห้องพัก โดยเฉลี่ย 214 ห้อง (พิสัย 20-400 ห้อง) และสถานก่อสร้างขนาดเล็กมีห้องพักโดยเฉลี่ย 26 ห้อง (พิสัย 10-60 ห้อง)

4.8.3 จำนวนคนงานที่พักโดยเฉลี่ยต่อห้อง

ที่เขตคลองเตย พบว่า 60% (12/20) ของสถานก่อสร้างทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีคนงานพักรวมกัน 2 คน ที่เหลือพักรวมกัน 3 คนต่อห้อง แต่ที่เขตลาดกระบังความหนาแน่นมีแนวโน้มจะน้อยกว่า คือพบว่า 70%(14/20) ของสถานก่อสร้าง (ทั้งเล็กและใหญ่) พักรวมกัน 2 คน ที่เหลือพักรวมกัน 3 คน (ดูตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 จำนวนคนงานที่พักโดยเฉลี่ยต่อห้อง

จำนวน คนงาน ต่อห้อง	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
2 คน	6	6	12	60.0	7	7	14	70.0
3 คน	4	4	8	40.0	3	3	6	30.0
รวม	10	10	20	100.0	10	10	20	100.0

4.9 สุขภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณที่พัก (ได้จากการสังเกต)

4.9.1 สภาพความสะอาดของที่พัก

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า มีเพียง 15% (3/20) ของสถานก่อสร้างในเขตคลองเตย และ 5% ของเขตลาดกระบังเท่านั้นที่จัดว่าอยู่ในสภาพที่สะอาดโดยเฉพาะที่อยู่อาศัยของสถานก่อสร้างขนาดเล็ก ไม่มีสถานก่อสร้างใดที่อยู่ในสภาพที่สะอาดเลย (ตารางที่ 4.21)

4.9.2 ความสว่างภายในห้องพัก

ที่เขตคลองเตย พบว่า 40%(8/20) ของที่พักในสถานก่อสร้างที่มีความสว่างภายในห้องพักอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ที่เขตลาดกระบังพบเพียง 10% (2/20) เท่านั้น (ตารางที่ 4.21)

4.9.3 การมีหน้าต่างในห้องพักของคณงาน

มีเพียง 10% (ของเขตลาดกระบัง) และ 15% (ของเขตคลองเตย) ที่ที่พักของคณงานมีหน้าต่างเพื่อระบายอากาศ (ตามตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 สุขภาพาลสิ่งแวดลอมบริเวณที่พัก

สุขภาพาล สิ่งแวดลอม	คลองเตย (N = 20)				ลาดกระบัง (N = 20)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ที่พักสะอาด	2	1	3	15.0	1	-	1	5.0
2. ที่พักสว่างดี	3	5	8	40.0	2	-	2	10.0
3. ที่พักมีหน้าต่าง	1	2	3	15.0	1	1	2	10.0
4. บริเวณที่พักมี ขยะเกลื่อนกลาด	9	10	19	95.0	8	9	17	85.0
5. บริเวณที่พักมี น้ำเน่าขัง	7	8	15	75.0	5	6	11	55.0
6. บริเวณที่พักมี ทางระบายน้ำเสีย	2	3	5	25.0	2	-	2	10.0

4.9.4 การมีขยะเกลื่อนกลาดบริเวณที่พัก

บริเวณที่พักของคณงานก่อสร้างแทบทั้งหมด (85-95%) พบขยะเกลื่อนกลาดทั้งสถานก่อสร้างขนาดใหญ่และเล็กในทั้ง 2 เขต (ตารางที่ 4.21)

4.9.5 การมีน้ำเน่าขังบริเวณที่พัก

ร้อยละ 75 ของที่พักของคณงานในเขตคลองเตยพบมีน้ำเน่าขัง โดยพบในสถานก่อสร้างขนาดเล็กมากกว่าในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่เล็กน้อย ส่วนที่เขตลาดกระบัง พบ 55% และคงพบน้ำเน่าขังบริเวณที่พักของสถานก่อสร้างขนาดเล็กมากกว่าขนาดใหญ่เช่นกัน (ตารางที่ 4.21)

4.9.6 การมีทางระบายน้ำเสียบริเวณที่พัก

ประมาณหนึ่งในสี่ของที่พักของคณงานในเขตคลองเตยมีทางระบายน้ำเสียบริเวณที่พัก ในขณะที่ในเขตลาดกระบังพบเพียง 10% เท่านั้น (ตารางที่ 4.21)

4.10 จำนวนห้องส้วมบริเวณที่พัก

สถานก่อสร้างขนาดใหญ่ในเขตคลองเตยมีส้วมบริเวณที่พักโดยเฉลี่ยเพียง 19 ที่ (พิสัย 5-40 ที่ ส่วนสถานก่อสร้างขนาดเล็กมีประมาณ 7 ที่ (พิสัย 2-13 ที่) ในขณะที่เขตลาดกระบังพบว่าสถานก่อสร้างขนาดใหญ่มีส้วมมากกว่าที่เขตคลองเตย(มีประมาณ 25 ที่) แต่สถานก่อสร้างขนาดเล็กมีน้อยกว่า (มีประมาณ 6 ที่)

4.11 น้ำดื่มน้ำใช้ที่บริษัทจัดไว้ให้

4.11.1 น้ำดื่ม

ที่เขตคลองเตยพบว่า สถานก่อสร้างทุกแห่งจัดน้ำประปาไว้เป็นน้ำดื่มบริเวณที่พักคณงาน แต่ที่เขตลาดกระบังบริษัทที่จัดเตรียมน้ำประปาไว้เป็นน้ำดื่มมีเพียง 55% (โดยมากจะเป็นบริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่) รองลงมาคือน้ำบาดาล (25%) น้ำบรรจุขวด(พบเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่) น้ำฝนและน้ำบ่อตามลำดับ

4.11.2 น้ำใช้

ที่เขตคลองเตยก็ยังพบว่าสถานก่อสร้างทุกแห่งจัดน้ำประปาไว้ให้คณงานใช้ ในขณะที่เขตลาดกระบังพบเพียง 40% ของสถานก่อสร้างทั้งหมดเท่านั้น (มักเป็นบริษัทขนาดใหญ่) แหล่งที่จัดเตรียมไว้เป็นน้ำใช้มากที่สุดคือน้ำบาดาล (55%)

4.12 การจำหน่ายอาหารในบริเวณที่พักคณงาน

ร้อยละ 75-80 ของที่พักของคณงานทั้ง 2 เขตมีการจำหน่ายอาหารในบริเวณที่พัก โดยส่วนมาก (60-65%) มีเป็นร้าน ที่เหลือมีเป็นหาบเร่ (ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 การจำหน่ายอาหารในบริเวณที่พักของคณงาน

การจำหน่าย อาหาร บริเวณที่พัก	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มีเป็นหาบเร่	1	2	3	15.0	-	3	3	15.0
มีเป็นร้าน	8	4	12	60.0	8	5	13	65.0
ไม่มี	1	4	5	25.0	2	2	4	20.0
รวม	10	10	20	100.0	10	10	20	100.0

4.13 การจัดการดูแลที่พักของคณงาน

ที่พักของคณงานในบริเวณเขตคลองเตยนั้น พบว่า 65% มีผู้ดูแลโดยเจ้าของ
 แต่งตั้งโดยคณงานมีส่วนเลือกผู้ดูแลและมีกรรมการหอพัก มีเพียง 45% ที่มีการห้ามดื่มสุรา
 และ 60% ของที่พักคณงานมีการห้ามเล่นการพนัน นอกจากนี้ยังพบว่า 70% ได้มีการจัดเวร
 ทำความสะอาดหรือมีคนทำความสะอาดที่พักโดยเฉพาะ ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้นมีการ
 ห้ามเล่นการพนัน และห้ามดื่มสุราในอัตราที่ใกล้เคียงกับที่พักคณงานในเขตคลองเตย แต่
 การจัดให้มีผู้ดูแลหรือการจัดเวรทำความสะอาดพบน้อยกว่าเขตคลองเตย

ตารางที่ 4.23 การจัดการดูแลที่พักของคณงาน

การจัดการดูแลที่พัก ของคณงาน	คลองเตย (N = 20)				ลาดกระบัง (N = 20)				
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	
เจ้าของกิจการแต่งตั้ง	9	4	13	65.0	6	1	7	35.0	
คณงานเลือกผู้ดูแลเอง	9	4	13	65.0	1	-	1	5.0	
มีกรรมการที่พัก	10	3	13	65.0	-	-	-	-	
ห้ามการดื่มสุรา	6	3	9	45.0	5	3	8	40.0	
ห้ามเล่นการพนัน	8	4	12	60.0	7	-	6	13	65.0
มีคนทำความสะอาด	9	5	14	70.0	3	-	3	15.0	

4.14 เหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณที่พักคนงานในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา

ที่เขตคลองเตยนั้นที่พบมากที่สุด (90% คือการติดสุรา รองลงมาคือ การทะเลาะวิวาทกัน(40%)การติดการพนัน (20%)การลักขโมย(10%) และทำร้ายร่างกาย(10%) ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้น พบปัญหาใกล้เคียงกัน แต่ไม่พบการลักขโมย (ตารางที่ 4.24) ส่วนปัญหาโรคระบาดที่พบ ได้แก่ ไข้หวัดใหญ่ (พบ 30% ที่คลองเตยและ 15% ที่ลาดกระบัง) และท้องร่วง (20%) พบเฉพาะที่เขตคลองเตย

ตารางที่ 4.24 เหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณที่พักคนงานในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา

ปัญหา บริเวณ ที่พัก	คลองเตย (N =20)				ลาดกระบัง (N = 20)			
	ขนาด	ขนาด	รวม		ขนาด	ขนาด	รวม	
	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ
การทะเลาะวิวาทกัน	4	4	8	40.0	4	-	4	20.0
การลักขโมย	2	-	2	10.0	-	-	-	-
การติดการพนัน	2	2	4	20.0	5	-	5	25.0
การติดสุรา	9	9	18	90.0	9	8	17	85.0
การชุมนุมประท้วง	-	-	-	-	-	1	1	5.0
โรคจิต/โรคประสาท	-	-	-	-	-	-	-	-
การข่มขืน	-	-	-	-	-	-	-	-
การพยายามฆ่าตัวตาย	-	-	-	-	-	-	-	-
การทำร้ายร่างกาย	2	-	2	10.0	2	-	2	10.0

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ IV : ปัญหาสังคมและสาธารณสุขของแรงงานก่อสร้างในเขต กทม.

ข้อมูลส่วนนี้ จะได้จากการสัมภาษณ์คนงานก่อสร้างที่สุ่มได้ (โดยวิธี systematic random sampling) โดยผู้ช่วยนักวิจัย ตาม “แบบสำรวจที่ 4” โดยใช้ขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 800 คน (เขต คลองเตย 400 คน เขตลาดกระบัง 400 คน)

4.15 ลักษณะทั่วไปทางด้านประชากรของคนงานก่อสร้าง

4.15.1 เพศ

ลักษณะของคนงานก่อสร้างทั้งในเขตคลองเตยและเขตลาดกระบัง มีผู้ชายทำงานมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย (ในอัตราส่วน 1.4 : 1) และในสถานก่อสร้างขนาดเล็กจะมีอัตราส่วน ของการทำงานของผู้ชายมากกว่าเพศหญิง เมื่อเทียบกับสถานก่อสร้างขนาดใหญ่คือที่เขตคลอง เตย พบอัตราส่วนของเพศชาย : เพศหญิงในสถานก่อสร้างขนาดเล็กเท่ากับ 1.6 : 1 ในขณะที่ สถานก่อสร้างขนาดใหญ่อัตราส่วนนั้นจะเท่ากับ 1.17 : 1 ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้นอัตราส่วนพบ เพศชาย : เพศหญิงในสถานก่อสร้างขนาดเล็กเท่ากับ 1.5 : 1 และขนาดใหญ่เท่ากับ 1.3 : 1 (ดูตารางที่ 4.25)

4.15.2 อายุ (ตารางที่ 4.25)

อายุเฉลี่ย (mean) ของคนงานทั้ง 2 เขต เท่า ๆ กัน คือประมาณ 32 ปี โดยมีพิสัย ระหว่าง 14 - 71 ปี ดังนั้นจะเห็นได้ว่ายังมีคนงานที่อายุต่ำกว่า 15 ทำงานอยู่ อายุเฉลี่ยของคนงาน ก่อสร้างในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่และขนาดเล็กที่เขตคลองเตยจะเท่า ๆ กัน (ประมาณ 32 ปี) แต่ของเขตลาดกระบังอายุเฉลี่ยของคนงานก่อสร้างในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่จะสูงกว่าขนาดเล็ก (33 ปี v.s. 31 ปี)

4.15.3 ภูมิลำเนา

เกือบครึ่งหนึ่งของคนงานก่อสร้างที่เขตคลองเตย (45%) และเขตลาดกระบัง (50%) มีภูมิลำเนาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือภาคเหนือ และมีส่วนน้อยที่มาจากภาค กลาง ส่วนคนงานจากภาคใต้นั้นพบเพียง 5 คน ในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ในเขตลาดกระบัง (ตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25 ลักษณะทั่วไปของคณงานก่อสร้าง

ลักษณะทั่วไป ของคณงาน	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
เพศ								
ชาย	108	125	233	58.2	113	121	234	58.5
หญิง	92	75	167	41.8	87	79	166	41.5
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0
อายุ (ปี)								
< 19	13	17	30	7.5	19	26	45	11.2
20 - 29	63	84	147	36.8	59	75	134	33.5
30 - 39	88	46	134	33.5	67	56	123	30.8
40 - 49	32	36	68	17.0	37	32	69	17.3
> 50	4	17	21	5.2	18	11	29	7.2
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0
ค่าเฉลี่ย	32.2	32.6	32.4		33.1	31.0	32.1	
พิสัย	14-57	14.71	14-71		15-62	15-65	15-65	

ตารางที่ 4.25 ลักษณะทั่วไปของแรงงานก่อสร้าง (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป ของแรงงาน	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ภูมิลำเนา								
ภาคตะวันออก								
เฉียงเหนือ	73	108	181	45.2	112	89	201	50.2
ภาคเหนือ	105	80	185	46.3	59	79	138	34.5
ภาคกลาง	22	12	34	8.5	24	32	56	14.0
ภาคใต้	-	-	-	0.0	5	-	5	1.3
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0
ระดับการศึกษา								
ไม่ได้เรียน	8	12	20	5.0	16	16	32	8.0
ชั้นประถม	181	179	360	90.0	170	167	337	84.3
มัธยมต้น	8	6	14	3.6	9	9	18	4.5
มัธยมปลาย	2	3	5	1.2	4	8	12	3.0
ประกาศนียบัตร	1	-	1	0.2	1	-	1	0.2
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0
สถานภาพสมรส								
โสด	24	41	65	16.2	22	39	61	15.3
แต่งงานอยู่ด้วยกัน	148	132	280	70.0	136	136	272	68.0
แต่งงานแยกกันอยู่	21	20	41	10.2	32	17	49	12.2
หย่าร้าง/เลิกกัน	7	4	11	2.8	6	6	12	3.0
หม้าย	-	3	3	0.8	4	2	6	1.5
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0

4.15.4 ระดับการศึกษา

คนงานส่วนมาก (90% ของเขตคลองเตย และ 84% ของเขตลาดกระบัง) เรียนจบชั้นสูงสุดในระดับประถมศึกษา (ป.1 - 6) รองลงมา (3 - 4%) เรียนจบชั้นมัธยมต้น (ม.1 - ม.3) และมีเล็กน้อย (1 - 3%) ที่จบชั้นมัธยมปลาย (ม.4 - ม.6) ที่จบประกาศนียบัตรมีแห่งละ 1 คน และพบว่าไม่มีผู้ที่ไม่ได้เรียน 5% ที่เขตคลองเตย และ 8% ที่เขตลาดกระบัง (ตารางที่ 4.25)

4.15.5 ศาสนา

คนงานก่อสร้างแทบทั้งหมด (99% ที่เขตลาดกระบัง และ 100% ที่เขตคลองเตย) นับถือศาสนาพุทธ ที่เหลือนับถือศาสนาคริสต์ หรือ อิสลาม

4.15.6 สถานภาพสมรสในปัจจุบัน

ในแง่สถานภาพสมรสของคนงานก่อสร้างเขตคลองเตยและเขตลาดกระบังนั้นพบตัวเลขที่ใกล้เคียงกัน คือ ส่วนมาก (68 - 70%) แต่งงานหรือมีแฟนอยู่กินด้วยกัน รองลงมาคือ โสด, แต่งงาน หรือมีแฟนอยู่กินด้วยกันแล้วแยกกันอยู่ หย่าร้างหรือเลิกกัน และเป็นหม้าย (ตารางที่ 4.25)

4.16 การเคลื่อนย้ายงาน

4.16.1 ประเภทของการจ้างงาน

82% ของคนงานที่ทำงานก่อสร้างเขตคลองเตย เป็นเพียงลูกจ้างชั่วคราวรายวัน รองลงมา (18%) คือ เป็นลูกจ้างประจำรายวัน และมีเพียง 1 คน (ในสถานก่อสร้างขนาดเล็ก) ที่เป็นลูกจ้างประจำกินเงินเดือน (ตารางที่ 4.26)

ส่วนในเขตลาดกระบังพบว่า 65% ก็ยังเป็นลูกจ้างชั่วคราวรายวัน รองลงมา (35%) เป็นลูกจ้างประจำรายวัน

4.16.2 อาชีพที่เคยทำมาก่อนเข้าทำงานในบริษัทก่อสร้างแห่งนี้

คนงานก่อสร้างในเขตกทม.ส่วนมาก (87% ในเขตคลองเตยและ 77% ในเขตลาดกระบัง) เคยประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาก่อน รองลงมา (66 - 67%) เคยทำงานก่อสร้างมาแล้ว ส่วนที่เหลือ (13 - 14%) เคยทำงานอื่น ๆ เช่น ค้าขาย รับจ้าง ทำงานโรงงาน ทอผ้า ขายผ้า ขุดพลอย หรือเลี้ยงหมู เป็นต้น (ตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.26 ประเภทของการจ้างงานของกรรมกรก่อสร้าง

ประเภทของการ จ้างงานของ กรรมกรก่อสร้าง	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน	155	172	327	81.8	119	142	261	65.2
ลูกจ้างประจำรายวัน	45	27	72	18.0	81	58	139	34.8
ลูกจ้างประจำกินเงินเดือน	-	1	1	0.2	-	-	-	-
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	200

ตารางที่ 4.27 อาชีพเดิมที่เคยทำมาก่อนจะมาทำงานก่อสร้าง

อาชีพเดิม	คลองเตย (N = 22)				ลาดกระบัง (N = 22)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1. ก่อสร้าง	131	138	269	67.2	115	149	264	66.0
2. เกษตรกรรม	165	184	349	87.2	154	152	306	76.5
3. อื่น ๆ*	33	21	54	13.5	28	28	56	14.0

* ค้าขาย ขุดพลอย โรงงาน รับจ้าง ทอผ้า เลี้ยงหมู

4.16.3 ระยะเวลาในการทำงานก่อสร้าง

กว่าครึ่งหนึ่งของคณงานก่อสร้างในเขตกทม. ทำงานก่อสร้างมาแล้ว 1 - 5 ปี รองลงมา (18%) ทำงานมาแล้ว 6 - 10 ปี ซึ่งเท่า ๆ กับกลุ่มที่ทำงานมาน้อยกว่า 1 ปี มีส่วนน้อย (2 - 4%) ที่ทำงานมานานกว่า 11 ปี (ตารางที่ 4.28)

ตารางที่ 4.28 ระยะเวลาที่ทำงานก่อสร้าง

ระยะเวลาที่ ทำงานก่อสร้าง (ปี)	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
< 1	35	37	72	18.0	38	19	57	14.2
1 - 5	124	111	235	58.7	114	120	234	58.5
6 - 10	36	38	74	18.5	32	43	75	18.8
11 - 15	4	4	8	2.0	9	9	18	4.5
> 15	1	10	11	2.8	7	9	16	4.0
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0
พิสัย	< 1 - 20	< 1 - 40	< 1 - 40		< 1 - 30	< 1 - 30	< 1 - 30	

4.16.4 จำนวนบริษัทที่คณงานก่อสร้างเคยผ่านมา

กว่าครึ่งหนึ่ง (58%) ของคณงานก่อสร้างที่ทำงานในเขตคลองเตยและเกือบครึ่งหนึ่ง (48%) ของคณงานก่อสร้างที่ทำงานในเขตลาดกระบัง เคยทำงานมาแล้ว 1 - 2 บริษัท รองลงมา (24%) ทำงานมาแล้ว 3 - 4 บริษัท และมีส่วนน้อยที่ทำงานมามากกว่า 5 บริษัท ขึ้นไป นอกจากนี้ยังพบว่า มีคณงานก่อสร้าง 4 - 8% ที่ให้คำตอบว่าจำไม่ได้

4.16.5 ประเภทของที่พักในขณะนี้

คนงานก่อสร้างในเขตกทม. แทบทั้งหมด (99%) อาศัยอยู่ในที่พัก ของคนงานก่อสร้างที่บริษัทจัดไว้ให้ มีเพียง 1 - 2 คน ที่พักอาศัยบ้านตัวเองหรือญาติ

4.16.6 ระยะเวลาที่พักในที่พักอาศัยในขณะนี้

ที่เขตคลองเตย พบว่าคนงานก่อสร้างส่วนมาก (66%) ได้พักในสถานที่แห่งนี้อยู่ประมาณ 1 - 6 เดือนแล้ว รองลงมาคือพักมาน้อยกว่า 1 เดือน (16.2%) พักมาแล้ว 7 - 12 เดือน (16%) และพักมานานกว่า 12 เดือน (1.5%)

ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้นกว่าครึ่งหนึ่ง (62%) พักมาแล้ว 1 - 6 เดือน รองลงมาคือ พักมา 7 - 12 เดือน (24%) พักมาน้อยกว่า 1 เดือน (14%) และพักมานานกว่า 1 ปี ขึ้นไปมี 1 คน

4.16.7 การเดินทางไปและกลับจากที่ทำงาน

คนงานก่อสร้างในเขตกทม. ซึ่งส่วนมากมีที่พักอยู่ในสถานที่ก่อสร้างจึงเดินทางไปทำงาน ส่วนที่เหลือจะมีรถรับ-ส่งของบริษัท และมีอยู่เล็กน้อยที่นั่งรถรับจ้าง ไปรถส่วนตัว (คนงานในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ในเขตคลองเตย) (ตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.29 การเดินทางไปและกลับจากที่ทำงาน

การเดินทางไป และกลับจาก ที่ทำงาน	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
เดินไป	144	192	342	85.5	166	197	363	90.8
มีรถรับ-ส่งของบริษัท	45	2	47	11.2	33	3	36	9.0
นั่งรถรับจ้าง	2	-	2	0.5	-	-	-	-
ไปรถส่วนตัว	9	0	9	2.2	1	-	1	0.2
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0

4.17 ข้อมูลด้านประชากร

4.17.1 จำนวนคนที่พักด้วยกันในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา (ตารางที่ 4.30)

ประมาณครึ่งหนึ่ง (56% ที่เขตคลองเตย และ 42% ที่เขตลาดกระบัง) พบว่าพักอยู่รวมกัน 2 คน รองลงมาคือ พักรวมกัน 3 คน (21 - 28%) ที่เขตลาดกระบังนั้น พบ 20% ที่พักรวมกันมากกว่า 3 คน (มากที่สุด 9 คน)

ตารางที่ 4.30 จำนวนคนที่พักด้วยกันในห้องพักในช่วง 2 สัปดาห์

จำนวนคนงาน ที่พักด้วยกัน	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1	28	21	49	12.2	17	20	37	9.2
2	128	95	223	55.8	83	83	166	41.5
3	29	57	86	21.5	45	69	114	28.5
> 3	15	27	42	10.5	55	28	83	20.8
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0
ค่าเฉลี่ย	2.2	2.6	2.4		2.9	2.6	2.8	
พิสัย	1 - 6	1 - 6	1 - 6		1 - 9	1 - 6	1 - 9	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.17.2 จำนวนคนที่พักด้วยกันในช่วง 2 สัปดาห์ จำแนกตามเพศ

ที่เขตคลองเตยนั้น พบว่าคนงานในห้องพักส่วนมาก (66%) เป็นผู้ชายพักอยู่ด้วยกัน 1 คน รองลงมา (21%) คือพบ 2 คน ที่เหลือคือพบมากกว่า 2 คน (9%) ส่วนเพศหญิงนั้น ส่วนมาก (65%) พบคนเดียว รองลงมา (11%) คือพบ 2 คน และมีประมาณ 4% ที่พบมากกว่า 2 คนในห้องพัก

ในเขตลาดกระบังนั้น เพอร์เซนต์ระหว่างเพศชายและหญิงที่พบในห้องพักใกล้เคียงกัน คือ ส่วนมาก (51 - 52%) พบคนเดียว รองลงมา (20 - 29%) พบ 2 คน (ตารางที่ 4.31)

ตารางที่ 4.31 จำนวนคนที่พักในห้องพักจำแนกตามเพศ

จำนวนคนที่พักด้วยกัน	คลองเตย						ลาดกระบัง					
	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)	
	จำนวน		จำนวน				จำนวน		จำนวน			
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ
ไม่มี	10	36	8	44	4.5	20.0	10	42	2	53	3.0	23.8
1	148	139	115	121	65.7	65.0	105	97	105	106	52.4	50.7
2	32	20	51	25	20.8	11.2	45	47	74	34	29.8	20.2
> 2	10	5	26	10	9.0	3.8	40	14	19	7	14.8	5.2
รวม	200	200	200	200	100.0	100.0	200	200	200	200	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	1.2	1.0	1.5	1.1			1.7	1.2	1.6	1.0		
พิสัย	0-4	0-3	0-5	0-5			0-8	0-5	0-6	0-5		

หมายเหตุ : ช = ชาย

ญ = หญิง

4.17.3 จำนวนคนที่พักตามวัย (เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และผู้สูงอายุ)

ผู้อาศัยในที่พักของคณงาน ในเขตกทม. นั้นพบว่ามมีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี 1 - 2 คน จำนวน 20% ที่เขตคลองเตย และ 26% ที่เขตลาดกระบัง โดยส่วนมากพบเพียงคนเดียว ส่วนผู้สูงอายุ (อายุครบ 60 ปีขึ้นไป) นั้นพบเพียง 2% เท่านั้น (ตารางที่ 4.32)

ตารางที่ 4.32 จำนวนคนที่พักจำแนกตามวัย

จำนวน คนที่พัก	คลองเตย						ลาดกระบัง					
	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)	
	จำนวน		จำนวน				จำนวน		จำนวน			
	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
ไม่มี	166	199	151	191	79.2	97.6	147	195	143	194	72.5	97.3
1	27	1	35	8	15.5	2.2	39	4	49	6	22.0	2.5
2	7	-	12	1	4.8	0.2	9	1	7	-	4.0	0.2
> 2	-	-	2	-	0.5		5	-	1	-	1.5	
รวม	200	200	200	200	100.0	100.0	200	200	200	200	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	0.2	0.0	0.3	.05			0.4	.03	0.3	.03		
พิสัย	0-2	0-1	0-3	0-2			0-5	0-2	0-4	0-1		

หมายเหตุ ก-เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี
ข-ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป

4.17.4 จำนวนคนที่พักตามวัย (หญิงวัยเจริญพันธุ์)

ประมาณ 70 % ของที่พักคนงานก่อสร้างในเขตกทม. พบหญิงวัยเจริญพันธุ์ (หญิงอายุ 15 - 49 ปี) อาศัยอยู่ด้วยในที่พัก โดย 71% ของเขตคลองเตยพบคนเดียว และ 5% พบ 2 คน ในขณะที่เขตลาดกระบัง 61% พบคนเดียว และ 10% พบ 2 คน (ตารางที่ 4.33)

ตารางที่ 4.33 จำนวนหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่พักในห้องพัก

จำนวนหญิง วัยเจริญพันธุ์	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	38	52	90	22.5	47	59	106	26.5
1	156	129	285	71.3	119	126	245	61.2
2	6	14	20	5.0	27	13	40	10.0
> 2	-	5	5	1.2	7	2	9	2.3
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0
ค่าเฉลี่ย	0.8	0.9	0.9		1.0	0.8	0.9	
พิสัย	0 - 2	0 - 5	0 - 5		0 - 3	0 - 3	0 - 3	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.17.5 ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว

ส่วนมาก (33 - 46%) โครงสร้างครอบครัวคนงานก่อสร้างในเขตกทม. เป็น

แบบสามีภรรยา ที่พบรองลงมาคือ สามี ภรรยาและลูก มีเพียงส่วนน้อยที่จะมีพ่อ แม่ หรือ

ปู่ ย่า ตา ยาย มาอยู่ด้วย ส่วนที่พบว่า อยู่คนเดียวหรืออยู่กับเพื่อนมี 33 - 36% (ตารางที่ 4.34)

ตารางที่ 4.34 ลักษณะของครอบครัว

ลักษณะครอบครัว	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
สามี ภรรยา	109	73	182	45.5	70	60	130	32.5
สามี ภรรยา ลูก	31	50	81	20.3	48	68	116	29.0
สามี ภรรยา พ่อแม่	1	-	1	0.2	1	-	1	0.2
สามี ภรรยา ลูก ปู่ ย่า								
ตา ยาย	2	-	2	0.5	1	4	5	1.2
สามีและลูก/ภรรยาและลูก	2	2	4	1.0	1	2	3	0.8
อยู่คนเดียว/อยู่กับเพื่อน/ อยู่กับญาติ	55	75	130	32.5	79	66	145	36.3
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.18 การวางแผนครอบครัว (ตามเฉพาะผู้ที่แต่งงานหรือมีคู่ครองแล้ว)

4.18.1 การคุมกำเนิด

คนงานก่อสร้างซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มีที่แต่งงานหรือมีคู่ครองแล้ว ประมาณ 84 - 85% ส่วนมากยังคงคุมกำเนิดอยู่ (61% ที่เขตลาดกระบัง และ 73% ที่เขตคลองเตย) รองลงมาคือเคยคุมกำเนิดแต่ปัจจุบันเลิกแล้ว (14% ที่เขตคลองเตยและ 22% ที่เขตลาดกระบัง) และยังพบว่าผู้ที่ไม่เคยคุมกำเนิดสูงถึง 12 - 16% (ตารางที่ 4.35) โดยคนงานในสถานก่อสร้างขนาดเล็กมีแนวโน้มจะไม่คุมกำเนิดมากกว่าสถานก่อสร้างขนาดใหญ่

ตารางที่ 4.35 การคุมกำเนิด

การคุมกำเนิด	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ยังคงคุม	137	109	246	73.4	106	102	208	61.4
เคยแต่เลิกแล้ว	21	27	48	14.4	45	31	76	22.4
ไม่เคย	18	23	41	12.2	27	28	55	16.2
รวม	176	159	335	100.0	178	161	339	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.18.2 วิธีการคุมกำเนิดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ประมาณครึ่งหนึ่ง คือยาเม็ดคุมกำเนิด รองลงมาคือการทำมันหญิง และการใช้ยาฉีดคุมกำเนิด ที่พบเล็กน้อย คือการใส่ห่วง (4%) ทำมันชาย (3%) และฝังยาคุมกำเนิด (1%) (ตารางที่ 4.36)

ตารางที่ 4.36 วิธีการคุมกำเนิดที่ใช้ในปัจจุบัน

วิธีการคุมกำเนิด ปัจจุบัน	คลอดเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ยาเม็ด	57	45	102	41.5	51	54	105	50.5
ยาฉีด	36	26	62	25.2	15	15	30	14.4
ทำมันหญิง	35	27	62	25.2	27	27	54	26.0
ทำมันชาย	3	4	7	2.8	5	3	8	3.8
ใส่ห่วง	4	6	10	4.1	6	3	9	4.3
ฝังยาคุม	2	-	2	0.8	2	-	2	1.0
ถุงยาง	-	1	1	0.4	-	-	-	-
รวม	137	109	246	100.0	106	102	208	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.18.3 สถานที่ไปรับบริการวางแผนครอบครัวครั้งสุดท้าย

ส่วนมาก (38 - 41%) ของคนงานที่คุมกำเนิด ไปรับบริการวางแผนครอบครัว (ครั้งสุดท้าย) ที่โรงพยาบาลของรัฐ รองลงมาคือซื้อจากร้านขายยา (26 - 29%), ไปสถานีนอนามัย หรือศูนย์บริการสาธารณสุขของกทม. และคลินิก (ตารางที่ 4.37)

ตารางที่ 4.37 สถานที่ไปรับบริการคุมกำเนิดครั้งสุดท้าย

สถานที่ไป รับบริการ คุมกำเนิด	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
รพ.ของรัฐ	53	41	94	38.2	52	33	85	40.9
ร้านขายยา	34	31	65	26.5	28	33	61	29.3
สอ./กทม.	32	19	51	20.7	20	30	50	24.0
คลินิก	18	18	36	14.6	6	6	12	5.8
รวม	137	109	246	100.0	106	102	208	100.0

สอ. = สถานีนอนามัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.18.4 จำนวนครั้งของการแต่งงาน

85% ของคนงานก่อสร้างในเขตกทม. ที่แต่งงานแล้ว แต่งงานครั้งเดียว รองลงมาคือแต่งงาน 2 ครั้ง (9 - 10%) และมีเพียงส่วนน้อยที่แต่งงานมากกว่า 2 ครั้ง ที่พบมากที่สุดคือแต่งงาน 8 ครั้ง พบ 2 ราย (ตารางที่ 4.38)

ตารางที่ 4.38 จำนวนครั้งการแต่งงาน

จำนวนครั้ง การแต่งงาน	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1	145	140	285	85.0	156	134	290	85.6
2	18	12	30	9.0	19	16	35	10.3
> 2	13	7	20	6.0	3	11	14	4.1
รวม	176	159	335	100.0	178	161	339	100.0
ค่าเฉลี่ย	1.3	1.2	1.3		1.2	1.3	1.2	
พิสัย	1 - 8	1 - 7	1 - 8		1 - 6	1 - 5	1 - 6	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.18.5 อายุที่แต่งงานครั้งแรก

กว่าครึ่งหนึ่ง (52 - 54%) แต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 15 - 20 ปี รองลงมา (31 - 37%) แต่งงานเมื่ออายุ 21 - 25 ปี, 26 - 30 ปี (9 - 10%) และอายุมากกว่า 30 ปี (1 - 3%) คนที่แต่งงานเมื่ออายุน้อยกว่า 15 ปี พบประมาณ 1 - 1.5% คนที่แต่งงานอายุน้อยที่สุดคือ 13 ปี และมากที่สุดคือ 47 ปี (ตารางที่ 4.39)

ตารางที่ 4.39 อายุที่แต่งงานครั้งแรก

อายุแต่งงาน ครั้งแรก (ปี)	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
< 15	2	3	5	1.5	1	2	3	0.9
15 - 20	98	75	173	51.7	96	88	184	54.3
21 - 25	59	65	124	37.0	55	51	106	31.3
26 - 30	14	15	29	8.6	22	14	36	10.6
> 30	3	1	4	1.2	4	6	10	2.9
รวม	176	159	335	100.0	178	161	339	100.0
ค่าเฉลี่ย	20.6	20.8	20.7		21.2	21.0	21.1	
พิสัย	14 - 38	13 - 36	13 - 38		14 - 38	14 - 47	14 - 47	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.18.6 จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน

คนงานที่เขตคลองเตยที่มีบุตรแล้ว ส่วนมาก (35%) มีบุตร 2 คน รองลงมา (23%) มีบุตรคนเดียว, มี 3 คน (15%) ที่พบมีบุตรมากกว่า 4 คน มี 6% (มากที่สุดมี 8 คน) และที่แต่งงานแล้วยังไม่มีบุตรมี 13%

ส่วนคนงานที่เขตลาดกระบังส่วนมาก (33%) มีบุตรคนเดียว ซึ่งใกล้เคียงกับการมีบุตร 2 คน (31%) ส่วนตัวเลขอื่น ๆ ใกล้เคียงกับเขตคลองเตย (ตารางที่ 4.40)

ตารางที่ 4.40 จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน

จำนวนบุตร ที่มีชีวิต	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	21	22	43	12.8	20	24	44	13.0
1	41	36	77	23.0	54	59	113	33.3
2	69	50	119	35.5	62	43	105	31.0
3	24	28	52	15.5	18	18	36	10.6
4	13	10	23	6.9	11	9	20	5.9
> 4	8	13	21	6.3	13	8	21	6.2
รวม	176	159	335	100.0	178	161	339	100.0
ค่าเฉลี่ย	2.0	2.1	2.0		2.0	1.7	1.8	
พิสัย	0 - 8	0 - 8	0 - 8		0 - 8	0 - 8	0 - 8	

4.19 ปัญหาการดูแลบุตร

4.19.1 การมีบุตรที่อายุต่ำกว่า 1 ปี ถึง 15 ปี

คนงานก่อสร้างขณะนี้มีบุตรอายุน้อยกว่า 1 ปี มี 5 - 6% ที่มีอายุระหว่าง 1 - 5 ปี มี 36 - 39% อายุ 6 - 8 ปี พบ 18 - 25% และอายุ 9 - 15 ปี พบ 38% ที่เขตลาดกระบัง และพบถึง 53% ที่เขตคลองเตย (ตารางที่ 4.41)

ตารางที่ 4.41 การมีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปีถึง 15 ปี

อายุบุตร (ปี)	คลองเตย (N = 292)				ลาดกระบัง (N = 295)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1	9	6	15	5.1	6	12	18	6.1
1 - 5	69	44	113	38.7	57	49	106	35.9
6 - 8	42	31	73	25.0	30	24	54	18.3
9 - 15	90	64	154	52.7	63	49	112	38.0

4.19.2 การคลอดและการดูแลบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี

ก) จำแนกอายุเป็นรายเดือน

เมื่อจำแนกรายละเอียดของบุตรที่อายุต่ำกว่า 1 ปี จะพบว่า ที่เขตคลองเตย นั้นมีบุตรอายุ 1 - 3 เดือน และ 7 - 9 เดือน เท่า ๆ กัน (40%) ที่เหลืออีก 20% เป็นบุตรอายุ 10 - 11 เดือน ส่วนที่เขตลาดกระบังส่วนมาก (33%) เป็นบุตรอายุ 1 - 3 เดือน รองลงมาคือ อายุ 4 - 6 เดือน (28%), อายุ 10 - 11 เดือน (22%) และ อายุ 7 - 9 เดือน (17%) โดยจำนวนบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปีที่พบในเขตคลองเตยทั้งสิ้นมี 15 คน และที่เขตลาดกระบัง 18 คน

ข) การคลอดระหว่างทำงานก่อสร้าง

จากการสอบถามคนงานก่อสร้างใน 2 เขตการศึกษาที่แต่งงานและมีบุตรแล้ว พบว่า 33% ของคนงานที่เขตคลองเตยคลอดบุตรคนดังกล่าวระหว่างทำงานก่อสร้างในขณะนี้ ส่วนที่เขตลาดกระบังพบว่าคลอดขณะทำงานก่อสร้างถึง 72% (ตารางที่ 4.42)

ตารางที่ 4.42 การคลอดและการดูแลบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี

การคลอดและ การดูแลบุตร อายุต่ำกว่า 1 ปี	คลองเตย (N = 15)				ลาดกระบัง (N = 18)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
การคลอดระหว่าง-								
ทำงานก่อสร้าง	2	3	5	33.3	2	11	13	72.2
การฝากครรภ์	9	5	14	93.3	6	12	18	100.0
การฝากคนอื่นเลี้ยง	3	2	5	33.3	1	4	5	27.8
การกินนมแม่	9	6	15	100.0	4	8	12	66.7
การกินนมผง	3	1	4	26.7	3	5	8	44.4
การกินนมชั้นหวาน	-	-	-	-	1	1	2	11.1

ค) การฝากครรภ์

ระหว่างการตั้งครรภ์บุตรคนนี้แทบทุกคน (97%) ไปฝากครรภ์ มีเพียงคนเดียว (ที่เขตคลองเตย ซึ่งทำงานในสถานก่อสร้างขนาดเล็ก) ไม่ได้ไปฝากครรภ์ (ตารางที่ 4.42)

ง) การฝากคนอื่นเลี้ยง

มีเพียง 1/3 ของคนงานก่อสร้างที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี ที่นำบุตรไปฝากคนอื่น

จ) การให้นมบุตร

ที่เขตคลองเตยนั้นพบว่า มารดาทุกคนให้ลูกกินนมแม่ แต่ที่เขตลาดกระบังพบเพียง 2 ใน 3 เท่านั้น ส่วนการให้กินนมผงนั้นที่เขตคลองเตยพบประมาณ 1 ใน 4 แต่ที่เขตลาดกระบังพบเกือบครึ่ง (44%)

ฉ) จำนวนครั้งของการได้รับวัคซีนของบุตรที่อายุต่ำกว่า 1 ปี

สำหรับเขตคลองเตย ส่วนมาก (33%) ได้รับวัคซีนมาแล้วจำนวน 2 ครั้ง ที่รองลงมาคือ ได้รับเพียง 1 ครั้ง และที่ตอบว่าไม่ทราบมีถึง 40% ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้นส่วนมาก (33%) มีประวัติได้รับวัคซีน 3 ครั้ง รองลงมาได้รับเพียง 2 ครั้ง ส่วนที่ได้รับเพียงครั้งเดียว, 4 ครั้ง และ 5 ครั้งพบเท่า ๆ กัน (11%)

4.19.3 การอยู่กับพ่อแม่ของบุตรอายุ 1 - 15 ปี (ตารางที่ 4.43)

ก. บุตรอายุ 1 - 5 ปี

ที่เขตคลองเตยนั้นพบว่าเด็กในวัยนี้ส่วนมาก (60%) ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ลูกที่อยู่กับพ่อแม่ทุกคนมี 33.6% และอยู่เฉพาะบางคนพบ 6%

ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้นจะกลับกัน คือ พบว่าครึ่งหนึ่ง (55.7%) ที่ลูกอายุ 1 - 5 ปี อยู่กับพ่อแม่

ข. บุตรอายุ 6 - 8 ปี

พบตัวเลขใกล้เคียงกันทั้ง 2 เขต คือกว่า 83% ของเด็กในวัยนี้ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่

ค. บุตรอายุ 9 - 15 ปี

พบเช่นเดียวกันกับบุตรอายุ 6 - 8 ปี คือ ส่วนมาก (68% ของคนงานในเขตลาดกระบังและ 85% ในเขตคลองเตย) บุตรอายุ 9 - 15 ปีไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ที่อยู่กับพ่อแม่ทุกคนพบ 7% ที่เขตคลองเตยและพบถึง 22% ที่เขตลาดกระบัง

4.19.4 การได้มีโอกาสเรียนหนังสือของบุตรอายุ 9 - 15 ปี

เด็กในวัยนี้ ซึ่งเป็นลูกของคนงานก่อสร้างได้มีโอกาสเรียนหนังสือทุกคนเพียง 70% และยังไม่ได้อ่านหนังสือพบ 8% ที่คลองเตย และ 12.5% ที่ลาดกระบัง (ตารางที่ 4.44)

4.19.5 ปัญหาเรื่องการเงิน ในการส่งลูกเรียนหนังสือ

มีประมาณ 41 - 47% ที่บอกว่ามีปัญหาเรื่องการเงินในการส่งลูกเรียนหนังสือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.43 การอยู่กับพ่อแม่ของบุตรอายุ 1 - 15 ปี

การอยู่กับ พ่อแม่	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
อายุ 1 - 5 ปี								
อยู่ทุกคน	15	23	38	33.6	25	34	59	55.7
อยู่บางคน	2	5	7	6.2	-	-	-	0.0
ไม่ได้อยู่	52	16	68	60.2	32	15	47	44.3
รวม	69	44	113	100.0	57	49	106	100.0
อายุ 6 - 8 ปี								
อยู่ทุกคน	3	5	8	11.0	8	1	9	16.7
ไม่ได้อยู่	39	26	65	89.0	22	23	45	83.3
รวม	42	31	73	100.0	30	24	54	100.0
อายุ 9 - 15 ปี								
อยู่ทุกคน	6	5	11	7.1	13	12	25	22.3
อยู่บางคน	5	7	12	7.8	7	4	11	9.8
ไม่ได้อยู่	79	52	131	85.1	43	33	76	67.9
รวม	90	64	154	100.0	63	49	112	100.0

ตารางที่ 4.44 การได้เรียนหนังสือของบุตรอายุ 9 -15 ปี

การเรียน หนังสือ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
เรียนทุกคน	61	46	107	69.5	50	29	79	70.5
เรียนบางคน	22	13	35	22.7	9	10	19	17.0
ไม่ได้เรียน	7	5	12	7.8	4	10	14	12.5
รวม	90	64	154	100.0	63	49	112	100.0

4.20 การเจ็บป่วย พฤติกรรมเมื่อเกิดการเจ็บป่วยและค่ารักษาพยาบาล

4.20.1 การเจ็บป่วยหนักจนต้องหยุดงานในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา

พบประมาณ 1 ใน 5 ของคนงานก่อสร้างที่เคยเจ็บป่วยหนัก 1 ครั้ง จนต้องหยุดงานในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา และเจ็บป่วยมากกว่า 1 ครั้ง พบร้อยละ 12 ดังนั้น อัตราการเจ็บป่วยหนักในช่วง 1 ปี พบประมาณ 32.0% - 34.7% (ตารางที่ 4.45)

ตารางที่ 4.45 การเจ็บป่วยหนักจนต้องหยุดงานในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา

การเจ็บป่วยหนัก	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
เคย 1 ครั้ง	49	40	89	22.3	43	36	79	19.8
เคยมากกว่า 1 ครั้ง	21	29	50	12.5	28	21	49	12.3
ไม่เคย	130	131	261	65.2	129	143	272	67.9
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0

4.20.2 สาเหตุของการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย

กว่า 80% ของคนงานเจ็บป่วยหนักด้วยโรคอื่น ๆ ที่มีสาเหตุเนื่องมาจากอุบัติเหตุในการทำงานพบ 19.4% ที่เขตคลองเตยและ 15.6% ที่เขตลาดกระบัง (ตารางที่ 4.46) คิดเป็นอัตราการป่วยหนักเนื่องจากอุบัติเหตุจากการทำงานเท่ากับ 67.5/คนงาน 1,000 คนที่เขตคลองเตย และเท่ากับ 50/คนงาน 1,000 คนที่เขตลาดกระบัง

ตารางที่ 4.46 สาเหตุของการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย

สาเหตุการเจ็บป่วยหนัก	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
อุบัติเหตุ	18	9	27	19.4	9	11	20	15.6
โรคอื่น ๆ	52	60	112	80.6	62	46	108	84.4
รวม	70	69	139	100.0	71	57	128	100.0

4.20.3 พฤติกรรมในการดูแลตัวเองเมื่อเกิดการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย

ที่เขตคลองเตยพบว่า ถ้าสาเหตุการเจ็บป่วยเนื่องมาจากอุบัติเหตุ กว่าครึ่งหนึ่ง (52%) ของคนงานจะไปรักษาที่โรงพยาบาลเอกชน โดยเฉพาะสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ รองลงมา (26%) คือไปโรงพยาบาลของรัฐ, ไปตรวจที่คลินิก (14.8%) และซื้อยามากินเอง (7.4%) แต่ถ้าเป็นการเจ็บป่วยที่มีสาเหตุมาจากโรคอื่น ๆ แล้ว ประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (41%) ของคนงานที่คลองเตยจะซื้อยามากินเอง รองลงมา (36.6%) ไปโรงพยาบาลของรัฐและไปคลินิก (20.5%)

ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้น ไม่ว่าจะสาเหตุจากโรคใด ส่วนมากจะไปรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐ (ตารางที่ 4.47)

ตารางที่ 4.47 พฤติกรรมในการดูแลตัวเองเมื่อเกิดการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย

พฤติกรรม ดูแล ตัวเอง	คลองเตย						ลาดกระบัง					
	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)	
	จำนวน		จำนวน				จำนวน		จำนวน			
	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
ซื้อมากิน	-	20	2	26	7.4	41.1	-	15	2	18	10.0	30.6
คลินิก	2	11	2	12	14.8	20.5	4	14	1	8	25.0	20.4
รพ.รัฐ	5	19	2	22	25.9	36.6	4	29	5	14	45.0	39.8
รพ.เอกชน	11	3	3	2	51.8	4.5	2	4	2	1	20.0	4.6
สอ.	-	1	-	8		8.0	-	6	1	9	5.0	13.9

หมายเหตุ : ก = อุบัติเหตุ ข = โรคอื่น ๆ สอ. = สถานีอนามัย

4.20.4 จำนวนวันที่อยู่โรงพยาบาล

กว่า 3 ใน 4 (76 - 77%) ไม่ได้อยู่โรงพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยหนัก ที่ต้องอยู่โรงพยาบาล ส่วนมาก (17%) มักอยู่โรงพยาบาล 1 - 7 วัน ที่อยู่โรงพยาบาลนานที่สุดคือ 60 วัน (สำหรับอุบัติเหตุ) และ 36 วัน สำหรับโรคอื่น ๆ (ตารางที่ 4.48)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.48 จำนวนวันที่อยู่โรงพยาบาล

จำนวน วันที่อยู่ รพ.	คลองเตย						ลาดกระบัง					
	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)	
	จำนวน		จำนวน				จำนวน		จำนวน			
	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
ไม่ได้อยู่	12	41	8	46	74.1	77.7	6	44	8	38	70.0	75.9
1 - 7	2	9	-	11	7.4	17.8	1	13	2	5	15.0	16.7
8 - 14	1	-	-	1	3.7	0.9	1	4	-	1	5.0	4.6
15 - 30	1	2	1	1	7.4	2.7	1	-	1	2	10.0	1.9
> 30	2	-	-	1	7.4	0.9	-	1	-	-		0.9
รวม	18	52	9	60	100.0	100.0	9	62	11	46	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	8.6	1.6	3.3	2.1			4.6	1.8	2.4	1.3		
พิสัย					0-60	0-35					0-30	0-36

หมายเหตุ : ก = อุบัติเหตุ ข = โรคอื่น ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.20.5 จำนวนวันที่ต้องหยุดงานเมื่อเกิดการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย

ส่วนมากจะหยุดงานน้อยกว่า 7 วัน ไม่ว่าจะมิสาเหตุการป่วยจากอุบัติเหตุหรือโรคอื่น ๆ ก็ตาม มีแนวโน้มว่าสาเหตุเนื่องมาจากอุบัติเหตุจะหยุดงานนานกว่าสาเหตุอื่น ๆ ที่ต้องหยุดงานนานที่สุดเนื่องจากอุบัติเหตุ ซึ่งหยุดนานถึง 180 วัน ส่วนโรคอื่น ๆ ที่หยุดนานที่สุดคือ 150 วัน (ตารางที่ 4.49)

ตารางที่ 4.49 จำนวนวันที่ต้องหยุดงานเมื่อเกิดการเจ็บป่วยหนักครั้งสุดท้าย

จำนวนวันที่ หยุดงาน	คลองเตย						ลาดกระบัง					
	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)	
	จำนวน		จำนวน				จำนวน		จำนวน			
	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
1 - 7	11	41	7	51	66.7	83.6	5	53	6	32	55.0	78.7
8 - 14	2	5	1	2	11.1	6.4	1	4	-	1	5.0	4.6
15 - 30	1	5	-	4	3.7	8.2	2	1	4	11	30.0	11.1
> 30	4	-	1	2	18.5	1.8	1	4	1	2	10.0	5.6
จำไม่ได้	-	(1)	-	(1)			-	-	-	-		
รวม	18	51	9	59	100.0	100.0	9	62	11	46	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย	28.2	5.8	14.6	7.6			22.7	9.7	16.4	10.5		
พิสัย					1-180		1-120				1-120	1-150

หมายเหตุ : ก = อุบัติเหตุ ข = โรคอื่น ๆ

4.20.6 การได้รับค่าจ้างในขณะหยุดงาน

คำตอบข้อนี้จะมีการแตกต่างกันมากระหว่างเขตคลองเตยและเขตลาดกระบัง คือที่เขตคลองเตย ถ้าการเจ็บป่วยหนักมีสาเหตุมาจากอุบัติเหตุจากการทำงาน 74% ของคนงานจะได้รับค่าจ้างในขณะหยุดงานด้วย แต่ถ้าเป็นการเจ็บป่วยหนักจากสาเหตุอื่น ๆ มีผู้ได้รับค่าจ้างเพียง 7% เท่านั้น

ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้น แม้จะมีสาเหตุการเจ็บป่วยมาจากอุบัติเหตุก็จะได้รับค่าจ้างในขณะหยุดงานเพียง 40% เท่านั้นและถ้าเจ็บป่วยจากสาเหตุอื่น ๆ จะได้รับค่าจ้าง 13% (ตารางที่ 4.50)

ตารางที่ 4.50 การได้รับค่าจ้างในขณะหยุดงานเมื่อเจ็บป่วยหนัก

การได้ ค่าจ้าง ขณะ หยุดงาน	คลองเตย						ลาดกระบัง					
	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)	
	จำนวน		จำนวน				จำนวน		จำนวน			
	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
ได้	14	3	6	5	74.1	7.1	4	8	4	6	40.0	13.0
ไม่ได้	4	49	3	55	25.9	92.9	5	54	7	40	60.0	87.0
รวม	18	52	9	60	100.0	100.0	9	62	11	46	100.0	100.0

หมายเหตุ : ก = อุบัติเหตุ ข = โรคอื่น ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.20.7 ค่ารักษาพยาบาล

ส่วนมาก เสียค่ารักษาพยาบาลน้อยกว่า 1,000 บาท ค่าเฉลี่ยของค่ารักษาพยาบาลของพนักงานที่เจ็บป่วยที่เขตคลองเตยเท่ากับ 1,130 บาท (พิสัย 5 - 20,000 บาท) และที่เขตลาดกระบังเท่ากับ 1,316 บาท (พิสัย 3 - 40,000 บาท)

4.20.8 การจ่ายค่ารักษาพยาบาล

ถ้าเป็นโรคเนื่องมาจากอุบัติเหตุแล้ว กว่าครึ่งหนึ่ง (51.8%) ของพนักงานที่เจ็บป่วยที่เขตคลองเตย นายจ้างจะจ่ายให้ทั้งหมดตั้งแต่แรก รองลงมาคือพนักงานต้องจ่ายเอง (26%) และ 18.5% ของพนักงาน จะได้รับการรักษาฟรีจากกองทุนเงินทดแทน ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้นส่วนมาก (40%)พนักงานต้องจ่ายเองแม้จะเจ็บป่วยเนื่องจากอุบัติเหตุ รองลงมา(30%) คือนายจ้างจ่ายให้ทั้งหมดและจ่ายให้บางส่วน(15%) ที่ได้รับการรักษาฟรีจากกองทุนเงินทดแทนมีเพียง 10%

ถ้าเป็นโรคที่มีสาเหตุมาจากโรคอื่น ๆ (ที่ไม่ใช่อุบัติเหตุ) ส่วนมาก (78%) ของทั้ง 2 แห่งพนักงานต้องจ่ายเอง ที่รองลงมาคือเบิกจากกองทุนประกันสังคม (12 - 14%) (ตารางที่ 4.51)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.51 การจ่ายค่ารักษาพยาบาล

การจ่ายค่า รักษาพยาบาล	คลองเตย						ลาดกระบัง					
	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)	
	จำนวน		จำนวน				จำนวน		จำนวน			
	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
- จ่ายก่อนเบิก ไม่ได้	2	40	5	47	25.9	77.7	3	48	5	36	40.0	77.9
- จ่ายก่อนเบิก ได้บางส่วน	-	1	-	1	-	1.8	-	-	-	1	-	0.9
- จ่ายก่อนเบิก ได้ทั้งหมด	1	1	-	1	3.7	1.8	1	4	-	-	5.0	3.7
- นายจ้างจ่าย บางส่วนก่อน	-	-	-	-	-	-	1	-	2	2	15.0	1.8
- นายจ้างจ่าย ทั้งหมดก่อน	11	4	3	4	51.9	7.1	2	-	4	2	30.0	1.8
- รักษาฟรีโดย ใช้บัตรสุขภาพ หรือกองทุน เงินทดแทน	4	6	1	7	18.5	11.6	2	10	-	5	10.0	13.9
รวม	18	52	9	60	100.0	100.0	9	62	11	46	100.0	100.0

หมายเหตุ : ก = อุบัติเหตุ ข = โรคอื่น ๆ

4.21 พฤติกรรมเสี่ยงส่วนบุคคลของคณงานก่อสร้าง (ตารางที่ 4.52)

4.21.1 การดื่มสุรา

มากกว่าครึ่งหนึ่ง (51% ที่ลาดกระบัง 67% ที่คลองเตย)ของคณงานชายดื่มสุรา เป็นบางวัน ที่ดื่มทุกวันมี 6 - 10% ส่วนคณงานหญิงที่ดื่มเป็นบางวันพบ 13% และดื่มทุกวันพบ 2% ทั้ง 2 เขต

4.21.2 การสูบบุหรี่

กว่า 60% ของคณงานชายทั้ง 2 เขต สูบบุหรี่ทุกวัน ส่วนคณงานหญิงพบ 7-9%

4.21.3 การดื่มเครื่องดื่มบำรุงกำลัง

มากกว่า 60% ของคณงานก่อสร้างชายให้ประวัติว่าดื่มเครื่องดื่มบำรุงกำลัง โดยส่วนมาก (32-41%) ดื่มนาน ๆ ครั้ง ประมาณ 11-14% ดื่ม 2-3 วันครั้ง และที่ดื่มทุกวันพบมาก ถึง 8 - 9% ส่วนคณงานหญิงนั้นพบว่าน้อยกว่า 40% ที่มีประวัติดื่มเครื่องดื่มบำรุงกำลังประเภทนี้โดยส่วนมาก (25-27%) ดื่มนาน ๆ ครั้ง ที่ดื่มทุกวันมี 3%

4.21.4 การรับประทานยาแก้ปวด

ประมาณ 60% ของคณงานชายและ 70% ของคณงานหญิงที่เขตคลองเตยให้ประวัติการรับประทานยาแก้ปวด โดยส่วนมากไม่กินเป็นประจำ ที่รับประทานทุกวันพบสูงถึง 8 - 10%

ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้น ประมาณว่าสูงถึง 90% ของคณงานที่รับประทานยาแก้ปวด โดยส่วนมาก (70%) ไม่ได้กินประจำ ที่กินทุกวันพบ 4% ในคณงานชาย และ 8% ในคณงานหญิง

4.21.5 การรับประทานยาขยัน/ยาม้า

พบว่าคณงานส่วนมาก (95 - 98%) ไม่มีประวัติการรับประทานยาม้า มีเพียงเล็กน้อย (1 - 3%) ที่ให้ประวัติว่ารับประทานบางวัน หรือ เฉพาะวันที่ทำงานหนัก และพบคณงานหญิง 2 คน ที่เขตลาดกระบังมีประวัติรับประทานทุกวัน

4.21.6 การไปเที่ยวโสเภณี

คณงานชายส่วนมาก (94 - 96%) ให้ประวัติว่าไม่เคยไปเที่ยวโสเภณี

4.21.7 การสวมถุงยางอนามัยระหว่างการไปเที่ยวโสเภณี

ประมาณครึ่งหนึ่ง (55%) ของคณงานชายที่ให้ประวัติว่าเคยไปเที่ยวโสเภณีมีการสวมถุงยางอนามัยระหว่างการไปเที่ยว ส่วนที่เขตลาดกระบังพบ 71% ที่ให้ประวัติว่ามีการสวมถุงยางอนามัยระหว่างการไปเที่ยวโสเภณี

ตารางที่ 4.52 พฤติกรรมเสี่ยงของคณงานก่อสร้าง

พฤติกรรมเสี่ยง	คลองเตย						ลาดกระบัง					
	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)	
	จำนวน		จำนวน				จำนวน		จำนวน			
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ
การดื่มสุรา												
ทุกวัน	4	2	10	2	6.0	2.4	8	2	15	2	9.8	2.4
บางวัน	64	12	80	11	61.8	13.8	60	14	60	8	51.3	13.2
ไม่ดื่ม	40	78	35	62	32.2	83.8	45	71	46	69	38.9	84.4
รวม	108	92	125	75	100.0	100.0	113	87	121	79	100.0	100.0
การสูบบุหรี่												
ทุกวัน	69	6	87	9	66.9	9.0	64	5	78	7	60.7	7.2
บางวัน	6	3	7	2	5.6	3.0	17	2	10	2	11.5	2.4
ไม่สูบ	33	83	31	64	27.5	88.0	32	80	33	70	27.8	90.4
รวม	108	92	125	75	100.0	100.0	113	87	121	79	100.0	100.0
การดื่มเครื่องดื่มบำรุงกำลัง												
ทุกวัน	16	4	6	1	9.4	3.0	7	3	12	2	8.1	3.0
2-3 วันครั้ง	16	5	18	3	14.6	4.8	11	6	15	5	11.1	6.6
อาทิตย์ละครั้ง	6	4	4	1	4.3	3.0	7	2	3	2	4.3	2.4
นาน ๆ ครั้ง	33	25	42	20	32.2	26.9	46	21	51	21	41.5	25.3
ไม่ดื่ม	37	54	55	50	39.5	62.3	42	55	40	49	35.0	62.7
รวม	108	92	125	75	100.0	100.0	113	87	121	79	100.0	100.0

ตารางที่ 4.52 พฤติกรรมเสี่ยงของคณงานก่อสร้าง (ต่อ)

พฤติกรรมเสี่ยง	คลองเตย						ลาดกระบัง					
	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		รวม (%)	
	จำนวน		จำนวน				จำนวน		จำนวน			
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ
<u>การรับประทานยาแก้ปวด</u>												
ทุกวัน	6	10	13	8	8.2	10.8	6	8	4	6	8.4	4.3
วันที่ทำงาน												
หนัก	11	9	4	7	6.4	9.6	10	9	3	11	12.0	5.6
ไม่กินประจำ	48	43	56	41	44.6	50.3	89	66	94	51	70.6	78.1
ไม่กิน	43	30	52	19	40.8	29.3	8	4	20	11	9.0	12.0
รวม	108	92	125	75	100.0	100.0	113	87	121	79	100.0	100.0
<u>ยาขยัน/ยาม้า</u>												
ทุกวัน	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1.2	-
วันที่ทำงาน												
หนัก	-	-	1	-	0.4	-	3	1	2	-	0.6	2.1
บางวัน	2	1	1	2	1.3	1.8	2	4	5	1	3.0	3.0
ไม่กิน	106	91	123	73	98.3	98.2	108	81	114	77	95.2	94.9
รวม	108	92	125	75	100.0	100.0	113	87	121	79	100.0	100.0
<u>การไปเที่ยวโซเชียล</u>												
ไป	4	-	5	-	3.9	-	4	-	10	-	-	6.0
ไม่ไป	104	-	120	-	96.1	-	109	-	111	-	-	94.0
รวม	108	-	125	-	100.0	-	113	-	121	-	-	100.0

4.22 การตั้งครรภในปัจจุบันและการฝากครรภ

พบว่าในปัจจุบันมีการตั้งครรภ 3% ของคนงานหญิงที่เขตคลองเตยและลาดกระบัง (5 คน) และในจำนวนนี้ 4 คนที่ไปฝากครรภ โดย 3 คนไปฝากที่โรงพยาบาลของรัฐ ที่เหลือไปฝากที่โรงพยาบาลเอกชน (คนงานจากสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ในเขตคลองเตย) และสถานีนอนามัย

4.23 การจัดหาอาหารรับประทาน

ประมาณ 80% ของคนงานทำอาหารรับประทานเองที่บ้าน ไม่ว่าจะป็นมือเช้า มือเที่ยงหรือมือเย็น โดยคนงานที่เขตลาดกระบังมีแนวโน้มจะทำเองที่บ้าน มากกว่าคนงานในเขตคลองเตยทุกมือ (โดยเฉพาะมือเย็น) (ตารางที่ 4.53)

4.24 การพักผ่อนหย่อนใจหลังเลิกงานแต่ละวัน (ตารางที่ 4.54)

คนงานส่วนมากพักผ่อนหย่อนใจด้วยการคุยกับเพื่อน หรือสมาชิกในครอบครัว การดูโทรทัศน์ การเดินหรือวิ่งเล่น ร่วมวงดื่มสุรากับเพื่อน ดูภาพยนตร์ และไปเที่ยวตามศูนย์การค้าหรือสวนสาธารณะ

ตารางที่ 4.53 การจัดหาอาหารรับประทาน

สาเหตุการเจ็บป่วยหนัก	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มือเท้า								
ทำเองที่บ้าน	143	176	319	79.8	172	184	356	88.9
ทำที่ทำงาน	2	2	4	1.0	4	9	13	3.3
ซื้อกิน	54	22	76	19.0	23	6	29	7.3
ไม่ได้กิน	1	-	1	0.2	1	1	2	0.5
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0
มือเทียง								
ทำเองที่บ้าน	125	163	288	72.0	166	182	348	86.9
ทำที่ทำงาน	2	2	4	1.0	5	9	14	3.5
นายจ้างจัดทำให้	1	-	1	0.2	-	1	1	0.3
ซื้อกิน	72	35	107	26.8	29	8	37	9.3
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0
อาหารเย็น								
ทำเองที่บ้าน	144	171	315	78.8	176	184	360	90.0
ทำที่ทำงาน	2	2	4	1.0	3	9	12	3.0
นายจ้างจัดทำให้	-	-	-	-	-	1	1	0.2
ซื้อกิน	54	27	81	20.2	21	6	27	6.8
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0

ตารางที่ 4.54 การพักผ่อนหย่อนใจหลังเลิกงาน

การพักผ่อน หย่อนใจ หลังเลิกงาน	คลองเตย (N = 400)				ลาดกระบัง (N = 400)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
คุยกับสมาชิกใน ครอบครัว	147	154	301	75.3	139	146	285	71.3
คุยกับเพื่อน	157	164	321	80.3	149	158	307	76.8
ร่วมวงดื่มสุรา	62	79	141	35.3	60	53	113	28.3
เล่นกีฬาในร่ม	6	11	17	4.3	11	11	22	5.5
เล่นกีฬากลางแจ้ง	24	22	46	11.5	18	38	56	14.0
บริหารร่างกาย	15	22	37	9.3	25	27	52	13.0
เดินหรือวิ่งเล่น	70	74	144	36.0	75	73	148	37.0
เล่นการพนัน	13	12	25	6.3	18	6	24	6.0
ดูโทรทัศน์	128	147	275	68.8	128	163	291	72.8
ดูภาพยนตร์	49	47	96	24.0	40	60	100	25.0
ไปฟังดนตรี	43	49	92	23.0	24	29	53	13.3
ไปเที่ยวศูนย์การค้า	59	71	130	32.5	37	49	86	21.5
เที่ยวสวนสาธารณะ	47	55	102	25.5	35	34	69	17.3
อื่น ๆ *	32	24	56	14.0	25	21	46	11.5

หมายเหตุ * นอน ฟังวิทยุ อ่านหนังสือการ์ตูน

4.25 ลักษณะงานที่ทำ การมีและการใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

4.25.1 ลักษณะงานที่ได้ทำตั้งแต่เริ่มเข้ามาทำงานก่อสร้าง (ตารางที่ 4.55)

งานที่คนงานก่อสร้างที่เขตคลองเตยเคยทำตามลำดับความมากน้อยได้แก่ งานแบกวัสดุก่อสร้าง (60%) งานปูน (57%) งานผูกเหล็ก (53.8%), งานไม้ (49%) และขุดดิน (41%) ส่วนคนงานที่เขตลาดกระบังเคยทำได้แก่ งานปูน (66.5%), งานแบกวัสดุก่อสร้าง (60.8%), งานผูกเหล็ก (56.8%), งานขุดดินและงานไม้ (54%)

ตารางที่ 4.55 ลักษณะงานที่ได้ทำตั้งแต่เริ่มเข้ามาทำงานก่อสร้าง

ลักษณะงาน	คลองเตย (N = 400)				ลาดกระบัง (N = 400)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ขุดดิน	88	77	165	41.2	101	115	216	54.0
งานปูน	96	134	230	57.5	117	149	266	66.5
งานไม้	93	103	196	49.0	106	110	216	54.0
งานผูกเหล็ก	110	105	215	53.8	100	127	227	56.8
งานแบกวัสดุ ก่อสร้าง	126	114	240	60.0	116	127	243	60.8

4.25.2 การสวมรองเท้าในขณะที่ทำงานและประเภทของรองเท้าที่สวม

คนงานส่วนมาก (เกือบ 100%) สวมรองเท้าในขณะที่ทำงาน โดยมักสวมเป็นประจำ (93%) (ตารางที่ 4.56) โดยส่วนมาก (41%) ของคนงานที่เขตคลองเตยสวมรองเท้าบู๊ตยาง รองลงมา (34.8%) สวมรองเท้าหุ้มส้น และที่เหลือ (24%) สวมรองเท้าแตะ ส่วนคนงานที่เขตลาดกระบังนั้นก็พบว่าส่วนมาก (43.4%) สวมรองเท้าบู๊ตยาง ที่รองลงมา (35.8%) สวมรองเท้าแตะ และ 20.8% สวมรองเท้าหุ้มส้น

ตารางที่ 4.56 การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในขณะทำงาน

การใช้อุปกรณ์ ป้องกันอันตราย	คลองเตย (N = 400)				ลาดกระบัง (N = 400)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
การสวมรองเท้า								
ไม่เคยสวม	-	-	-	-	1	-	1	0.2
สวมบางครั้ง	9	6	15	3.8	13	15	28	7.0
สวมประจำ	191	194	385	96.2	186	185	371	92.8
ประเภทรองเท้าที่สวม								
รองเท้าแตะ	24	72	96	24.0	49	94	143	35.8
รองเท้าหุ้มส้น	97	42	139	34.8	42	41	83	20.8
บูตยาง	79	86	165	41.2	108	65	173	43.4
การสวมถุงมือ								
ไม่เคยสวม	56	79	135	33.8	85	101	186	46.5
สวมบางครั้ง	58	70	128	32.0	72	63	135	33.7
สวมประจำ	86	51	137	34.2	43	36	79	19.8
การสวมหมวกนิรภัย								
ไม่เคยสวม	45	107	152	38.0	118	160	278	69.5
สวมบางครั้ง	23	37	60	15.0	23	10	33	8.3
สวมประจำ	132	56	188	47.0	59	30	89	22.3

4.25.3 การสวมถุงมือในขณะที่ทำงาน

ที่เขตคลองเตยนั้น คนงานที่สวมถุงมือเป็นประจำและไม่เคยสวมเลยมีพอ ๆ กัน (34%) ที่เหลือสวมเป็นบางครั้ง ส่วนที่เขตลาดกระบังนั้น ส่วนมาก (46.5%) ไม่เคยสวมถุงมือ ขณะที่ทำงาน รองลงมา (33.8%) คือ สวมบางครั้ง และที่สวมประจำมีเพียง 20% (ตารางที่ 4.56)

4.25.4 การสวมหมวกนิรภัยในการทำงาน

เกือบครึ่งหนึ่ง (47%) ของคนงานที่เขตคลองเตยสวมหมวกนิรภัยเป็นประจำในขณะที่ปฏิบัติงาน และสวมเป็นบางครั้งมี 15% ที่ไม่เคยสวมเลยมี 38% แต่ที่เขตลาดกระบังนั้น พบว่าที่ไม่เคยสวมเลยสูงถึง 69.5% และที่สวมประจำมีเพียง 22% เท่านั้น

4.25.5 การจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันตัวโดยนายจ้างให้กับคนงาน

อุปกรณ์ในการป้องกันตัวที่นายจ้างจัดไว้ให้คนงานที่เขตคลองเตยได้แก่ รองเท้าหุ้มส้น (29.5%), ถุงมือ (38.5%) และ หมวกนิรภัย (56.5%) ส่วนที่เขตลาดกระบังได้แก่ รองเท้าหุ้มส้น (20.8%) ถุงมือและหมวกนิรภัย (18.8%) ซึ่งจะเห็นว่าน้อยกว่าสถานก่อสร้างที่เขตคลองเตยอย่างชัดเจน (ตารางที่ 4.57)

ตารางที่ 4.57 การจัดอุปกรณ์ป้องกันตัวโดยนายจ้างจัดให้กับคนงาน

การจัดอุปกรณ์ ป้องกันอันตราย	คลองเตย (N = 400)				ลาดกระบัง (N = 400)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
รองเท้าวุ่มส้น	65	53	118	29.5	67	16	83	20.8
ถุงมือ	79	75	154	38.5	59	16	75	18.8
หมวกนิรภัย	132	94	226	56.5	60	15	75	18.8
อื่น ๆ *	11	6	17	4.2	11	1	12	3.0

* บู้ตยาง หน้ากาก เข็มขัดนิรภัย

4.26 งานและความก้าวหน้าของงาน

4.26.1 การทำสัญญาว่าจ้าง

มีเพียง 16.8% ของคนงานที่เขตคลองเตยและ 10% ของคนงานที่เขตลาดกระบัง เท่านั้นที่มีการทำหนังสือสัญญาว่าจ้าง และในบรรดาผู้ที่ไม่มีการทำหนังสือสัญญาว่าจ้าง มีการทำสัญญาด้วยวาจาเพียง 22.8% ที่เขตคลองเตย และ 31.8% ที่เขตลาดกระบัง (ตารางที่ 4.58)

ตารางที่ 4.58 การทำสัญญาว่าจ้าง

การทำสัญญาว่าจ้าง	คลองเตย (N = 400)				ลาดกระบัง (N = 400)			
	ขนาด		รวม		ขนาด		รวม	
	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ
1) การทำหนังสือสัญญาว่าจ้าง	47	20	67	16.8	28	13	41	10.2
2) การทำสัญญาด้วยวาจา	42	34	76	22.8	57	57	114	31.8

4.26.2 สวัสดิการที่คนงานก่อสร้างได้รับ

สวัสดิการที่คนงานได้รับเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ได้รับการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล (61 - 76%) มีรถรับส่ง (26.5-33.0%) เงินโบนัส (5 - 7%) โดยคนงานที่เขตคลองเตยมีแนวโน้ม จะได้รับสวัสดิการดังกล่าว ในสัดส่วนที่มากกว่าเขตลาดกระบัง (ตารางที่ 4.59)

ตารางที่ 4.59 สวัสดิการที่คนงานก่อสร้างได้รับ

สวัสดิการ ที่ได้รับ	คลองเตย (N = 400)				ลาดกระบัง (N = 400)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
เงินโบนัส	20	6	26	6.5	6	12	18	4.5
รถรับส่ง	93	37	130	32.5	60	46	106	26.5
เลี้ยงอาหารกลางวัน	10	12	22	5.5	6	6	12	3.0
ตัดชุดทำงาน	2	2	4	1.0	5	1	6	1.5
ช่วยค่ารักษาพยาบาล	159	146	305	76.3	120	125	245	61.3

4.26.3 วันหยุดงาน

สถานก่อสร้างส่วนมาก (53% ที่เขตคลองเตยและ 38% ที่เขตลาดกระบัง) ไม่มีวันหยุดให้กับคนงานในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ที่พบรองลงมาก็คือมีวันหยุด 2 วัน (24 - 34%) และมีวันหยุด 1 วัน (12 - 17%) ตามลำดับ

ส่วนวันหยุดตามประเพณีทั้งหลายนั้น คนงานประมาณครึ่งหนึ่ง (43 - 50%) บอกว่าได้หยุดเป็นบางวันและ 31 - 35% ได้หยุดทุกวัน มี 15 - 20% ที่ไม่ได้หยุดเลย โดยคนงานส่วนมาก (87 - 92%) ไม่ได้รับค่าจ้างสำหรับวันที่หยุดนั้น แต่ถ้าเป็นวันหยุดเนื่องจากเจ็บป่วย 35% ของคนงานที่คลองเตยและ 25% ของคนงานที่ลาดกระบังเท่านั้นที่จะได้รับค่าจ้าง

4.26.4 โอกาสในการฝึกงานเพิ่มเติม

ประมาณ 2 ใน 3 (76%) ของคนงาน ไม่มีโอกาสฝึกงานเพิ่มเติม นอกจากนี้ 67% ของคนงานที่คลองเตย และ 75% ของคนงานก่อสร้างที่ลาดกระบังไม่มีโอกาสได้เลื่อนระดับการทำงานเลย

4.26.5 ความรู้สึกมั่นคงและพอใจในงานที่ทำอยู่

คนงานส่วนมาก (74 - 75%) ตอบว่าพอใจในงานที่ทำอยู่ (ตารางที่ 4.60) แต่เมื่อถามว่าต้องการให้ลูกหลานทำงานที่ทำอยู่นี้หรือไม่ คนงานกว่า 76 - 77% กลับตอบว่าไม่ต้องการ (ตารางที่ 4.61)

ตารางที่ 4.60 ความพอใจในการทำงาน

ความพอใจ ในขณะที่ทำงาน	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
น่าพอใจ	145	150	295	73.7	154	145	299	74.7
ไม่น่าพอใจ	46	41	87	21.8	35	44	79	19.8
ไม่ทราบ	9	9	18	4.5	11	11	22	5.5
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0

ตารางที่ 4.61 ความต้องการให้ลูกหลานทำงานก่อสร้าง

ความต้องการ ให้ลูกหลาน ทำงานก่อสร้าง	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ต้องการ	35	39	74	18.5	43	27	70	17.5
ไม่ต้องการ	155	150	305	76.3	141	167	308	77.0
ไม่ทราบ	10	11	21	5.2	16	6	22	5.5
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0

4.27 การทราบสิทธิตามกฎหมายแรงงานและกฎหมายประกันสังคม

คนงานก่อสร้างในเขตกทม. 13 - 14% เท่านั้นที่ได้รับทราบสิทธิตามกฎหมายแรงงาน และมีเพียง 22 - 23% เท่านั้นที่รับทราบสิทธิการได้รับการรักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคม (ตารางที่ 4.62) และมีเพียง 18 - 21% ที่ทราบค่าจ้างขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด และส่วนมาก (75 - 82%) ไม่ทราบว่านายจ้างปฏิบัติตามกฎหมายครบถ้วนหรือไม่ (ตารางที่ 4.62)

ตารางที่ 4.62 การรับทราบสิทธิและกฎหมาย

การรับทราบ สิทธิและกฎหมาย	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
การได้รับทราบสิทธิแรงงาน	28	25	53	13.2	36	23	59	14.8
การได้รับสิทธิรักษาพยาบาล								
ตามกฎหมายประกันสังคม	54	34	88	22.0	60	34	94	23.5
การได้รับทราบค่าจ้างแรงงาน								
ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด	42	31	73	18.2	52	34	86	21.5
การได้รับทราบว่านายจ้าง								
ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนด	41	32	73	18.2	66	34	100	25.0

4.28 เศรษฐกิจของคณงานก่อสร้าง

4.28.1 รายได้ของคณงานก่อสร้าง

นายจ้างส่วนมากจะจ่ายค่าจ้างทุก 2 สัปดาห์โดยกว่าครึ่งหนึ่ง (55 - 56%) ของคณงานก่อสร้างมีรายได้เพียง 3,000 - 4,999 บาท ต่อเดือน รองลงมาคือมีรายได้เพียง 1,000 - 2,999 บาทต่อเดือน มีส่วนน้อย (12 - 16%) ที่มีรายได้ 5,000 - 6,999 บาทต่อเดือน และมีเพียง 4% ที่มีรายได้มากกว่า 7,000 บาทต่อเดือน (ตารางที่ 4.63) ค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 3,920 บาท (พิสัย 1,000 - 10,000 บาท) ในเขตคลองเตยซึ่งมากกว่าคณงานในเขตลาดกระบังซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 3,738 บาท (พิสัย 1,000 - 9,000 บาท) โดยคณงานก่อสร้างที่ทำงานในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ที่เขตคลองเตยจะมีรายได้มากกว่าคณงานที่ทำงานในสถานก่อสร้างขนาดเล็ก ซึ่งข้อสังเกตนี้ไม่เป็นจริงในเขตลาดกระบัง

ตารางที่ 4.63 รายได้ของคณงานก่อสร้าง

รายได้	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
1,000-2,999	55	41	96	24.5	59	50	109	27.6
3,000-4,999	91	123	214	54.6	102	120	222	56.2
5,000-6,999	35	29	64	16.3	27	22	49	12.4
> 7,000	14	4	18	4.6	8	7	15	3.8
รวม	195	197	392	100.0	196	199	395	100.0
ค่าเฉลี่ย	4,018.2	3,824.4	3,920.8		3,714.3	3,761.4	3,738.0	
พิสัย			1,000-10,000				1,000-9,000	

4.28.2 การมีหนี้สินของครอบครัว

คนงานก่อสร้างในเขตกทม. ประมาณ 38 - 42% มีหนี้สิน

4.28.3 การมีทรัพย์สินของคนงานในครอบครัว (ตารางที่ 4.64)

ประมาณครึ่งหนึ่งของคนงานก่อสร้างมีโทรทัศน์เป็นส่วนตัว แต่มีจำนวนไม่มากนัก (10 - 15%) ที่มีตู้เย็นเป็นของตัวเอง

4.28.4 รายรับเมื่อเทียบกับรายจ่ายของครอบครัว

พบว่าคนงานก่อสร้างในเขตกทม. 68 - 69% มีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายของครอบครัว

ตารางที่ 4.64 การมีทรัพย์สินของคนงานก่อสร้าง

ทรัพย์สิน	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม จำนวน	ร้อยละ	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์								
มี	89	88	177	44.2	119	118	237	59.2
ไม่มี	111	112	223	55.8	81	82	163	40.8
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0
ตู้เย็น								
มี	22	16	38	9.5	35	28	63	15.8
ไม่มี	178	184	362	90.5	165	172	337	84.2
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0

ผลการวิจัย : II. ระบาดวิทยาของการบาดเจ็บจากการทำงาน

ในบทนี้ จะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกเป็นการรายงานผลการสำรวจ โดยการสัมภาษณ์ และส่วนที่ 2 เป็นผลจากการตรวจร่างกายและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

ส่วนที่ I : ผลการสำรวจโดยการสัมภาษณ์

5.1 สิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในทัศนคติของคณงานก่อสร้าง

สิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในทัศนคติของคณงานก่อสร้างทั้งสองเขตและทั้ง 2 ขนาด (เล็กและใหญ่) จะมีทัศนคติต่อสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพคล้าย ๆ กัน โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งของคณงาน จะเห็นว่าฝุ่น เสียงดัง ความร้อน อุบัติเหตุและยกแบกของหนัก จะเป็นสิ่งอันตรายต่อสุขภาพ โดยฝุ่นจะเป็นสิ่งอันตรายต่อสุขภาพมากที่สุดทั้งสองแห่ง (77% ในเขตคลองเตยและ 70% ในเขตลาดกระบัง) (ตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 สิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในทัศนคติของคณงานก่อสร้าง

สิ่งที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพใน ทัศนคติของคณงาน	คลองเตย (N = 400)				ลาดกระบัง (N = 400)			
	ขนาด		รวม		ขนาด		รวม	
	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ
ฝุ่น	163	145	308	77.0	152	129	281	70.3
สารเคมี	84	78	162	40.5	80	61	141	35.3
เสียงดัง	145	122	267	66.8	128	99	227	56.8
ความร้อน	128	118	246	61.5	128	114	242	60.5
แสงไม่พอ	76	68	144	36.0	47	45	92	23.0
อุบัติเหตุ	127	109	236	59.0	92	106	198	49.5
ยกแบกของหนัก	139	121	260	65.0	124	128	252	63.0
อื่น ๆ *	5	5	10	2.5	8	2	10	2.5

หมายเหตุ * น้ำไม่สะอาด ความสูง ไฟฟ้า กลิ่น ความสกปรก แสงมากไป

5.2 โรคประจำตัวของคนงานก่อสร้าง

จากตารางที่ 5.2 โรคประจำตัวของคนงานก่อสร้างที่พบบ่อยที่สุด 3 อันดับแรกของคนงานก่อสร้างเขตคลองเตย ได้แก่ แพ้ละอองเกสรดอกไม้ (13.3%) โรคกระเพาะ/ปวดท้อง (8.3%) และความผิดปกติเกี่ยวกับการมองเห็น (8%) ส่วนของคนงานก่อสร้างเขตลาดกระบัง ได้แก่ แพ้ละอองเกสรดอกไม้ (14.5%) ความผิดปกติเกี่ยวกับการมองเห็น (11%) และโรคความดันโลหิตสูง (7%) ซึ่งจะเห็นได้ว่า โรคประจำตัวของคนงานก่อสร้างที่พบบ่อยที่สุดของทั้งสองเขตคือ แพ้ละอองเกสรดอกไม้ (ตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 โรคประจำตัวของคนงานก่อสร้าง

โรคประจำตัว ของคนงาน ก่อสร้าง	คลองเตย (N = 400)				ลาดกระบัง (N = 400)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
แพ้ละอองเกสรดอกไม้	31	22	53	13.3	25	33	58	14.5
โรคกระเพาะ ปวดท้อง	17	16	33	8.3	8	12	20	5.0
ความผิดปกติการมองเห็น	15	17	32	8.0	20	24	44	11.0
กล้ามเนื้ออักเสบ	10	12	22	5.5	7	8	15	3.8
หลอดลมอักเสบเรื้อรัง	14	8	22	5.5	8	10	18	4.5
ปวดศีรษะ	8	11	19	4.8	13	14	27	6.8
โรคความดันโลหิตสูง	12	7	19	4.8	14	14	28	7.0
หอบหืด	10	9	19	4.8	14	10	24	6.0
ความผิดปกติการได้ยิน	10	7	17	4.3	11	9	20	5.0
โรคเกี่ยวกับปอด	7	8	15	3.8	11	7	18	4.5
โรคหัวใจ	8	5	13	3.3	5	8	13	3.3
โรคผิวหนัง	2	3	5	1.3	4	5	9	2.3
โรคเบาหวาน	3	1	4	1.0	-	1	1	0.3
ขาชา ชัก ลมบ้าหมู	1	-	1	0.3	4	2	6	1.5
โรคคอพอก	1	-	1	0.3	2	1	3	0.8
โรคความดันโลหิตต่ำ	-	-	-	0.0	-	4	4	1.0
อื่น ๆ*	4	3	7	1.8	1	-	1	0.3

หมายเหตุ * ตับอักเสบ กระเพาะปัสสาวะอักเสบ เจ็บมดลูก ท่อน้ำดีตัน

5.3 การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

พบว่า อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลทุกชนิดมีการใช้ประจําน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของคนงาน ยกเว้นรองเท้าหุ้มส้น จะมีการใช้มากกว่าครึ่ง โดยคนงานเขตคลองเตยมีการใช้ถึง 70.2% และคนงานเขตลาดกระบังมีการใช้ 53% นอกจากนี้ยังพบว่าบริษัทส่วนมากจะไม่มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้ (ตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

การใช้อุปกรณ์ ป้องกันอันตราย ส่วนบุคคล	คลองเตย (N = 400)				ลาดกระบัง (N = 400)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
หมวดนิรภัย								
ใช้ประจำ	126	60	186	46.5	56	28	84	21.0
ใช้บางครั้ง	35	29	64	16.0	35	12	47	11.8
ไม่ใช่-ไม่มีให้	16	78	94	23.5	77	134	211	52.6
- ไม่เกี่ยวกับงาน	3	9	12	3.0	15	12	27	6.8
- ไม่สะดวก	20	24	44	11.0	17	14	31	7.8
แว่นตา								
ใช้ประจำ	9	3	12	3.0	11	-	11	2.8
ใช้บางครั้ง	14	16	30	7.5	21	15	36	9.0
ไม่ใช่-ไม่มีให้	75	95	170	42.5	98	132	230	57.4
- ไม่เกี่ยวกับงาน	78	61	139	34.8	47	40	87	21.8
- ไม่สะดวก	24	25	49	12.2	23	13	36	9.0

ตารางที่ 5.8 การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (ต่อ)

การใช้อุปกรณ์ ป้องกันอันตราย ส่วนบุคคล	คลองเตย (N = 400)				ลาดกระบัง (N = 400)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
หมวก								
ใช้ประจำ	4	3	7	1.8	7	1	8	2.0
ใช้บางครั้ง	23	11	34	8.5	21	5	26	6.5
ไม่ใช้-ไม่มีให้	63	91	154	38.5	90	132	222	55.5
- ไม่เกี่ยวกับงาน	95	78	173	43.2	73	52	125	31.2
- ไม่สะดวก	15	17	32	8.0	9	10	19	4.8
รองเท้าหุ้มส้น								
ใช้ประจำ	163	118	281	70.3	114	98	212	53.0
ใช้บางครั้ง	18	32	50	12.5	42	33	75	18.8
ไม่ใช้-ไม่มีให้	14	34	48	12.0	27	52	79	19.8
- ไม่เกี่ยวกับงาน	1	4	5	1.2	9	4	13	3.2
- ไม่สะดวก	4	12	16	4.0	8	13	21	5.2
ถุงมือ								
ใช้ประจำ	90	55	145	36.3	56	46	102	25.5
ใช้บางครั้ง	58	82	140	35.0	70	53	123	30.8
ไม่ใช้-ไม่มีให้	15	26	41	10.2	38	62	100	25.0
- ไม่เกี่ยวกับงาน	9	5	14	3.5	16	9	25	6.2
- ไม่สะดวก	28	32	60	15.0	20	30	50	12.5

5.4 การบาดเจ็บในระหว่างการทำงาน

สัดส่วนการบาดเจ็บระหว่างการทำงานในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาของสถานก่อสร้างในเขตคลองเตยพบ 20.8% หรือเท่ากับ 208 ต่อคนงาน 1,000 คน โดยสถานก่อสร้างขนาดใหญ่พบมากกว่าสถานก่อสร้างขนาดเล็กเล็กน้อย ส่วนในเขตลาดกระบังพบ 18% (180 ต่อคนงาน 1,000 คน) โดยกลับพบว่าสถานก่อสร้างขนาดเล็กพบมากกว่าขนาดใหญ่เล็กน้อย (ตารางที่ 5.4)

ตารางที่ 5.4 การบาดเจ็บในระหว่างการทำงานในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา

การบาดเจ็บระหว่าง การทำงานในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
มี	46	37	83	20.8	31	41	72	18.0
ไม่มี	154	163	317	79.2	169	159	328	82.0
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0

สถาบันวิจัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.5 ลักษณะการทำงานในขณะที่ได้รับบาดเจ็บ

ลักษณะการทำงานในขณะที่ได้รับบาดเจ็บของคณงานก่อสร้างเขตคลองเตย เรียงตามลักษณะการทำงานที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ 3 ลักษณะแรกได้แก่ ทำงานเกี่ยวกับเหล็ก (22.9%) ฉาบปูนผสมปูน (16.9%) และแบกไม้ แบกของ (13.3%) ส่วนลักษณะการทำงานในขณะที่ได้รับบาดเจ็บของคณงานก่อสร้างเขตลาดกระบัง เรียงตามลักษณะการทำงาน 3 ลักษณะแรกได้แก่ แบกไม้ แบกของ (33.3%) งานช่างไม้ (30.6%) และทำงานเกี่ยวกับเหล็ก (13.9%) (ตารางที่ 5.5)

ตารางที่ 5.5 ลักษณะการทำงานในขณะที่ได้รับบาดเจ็บ

ลักษณะการทำงาน ในขณะที่ได้รับ บาดเจ็บ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
แบกไม้ แบกของ	6	5	11	13.3	11	13	24	33.3
ทำงานเกี่ยวกับเหล็ก	14	5	19	22.9	6	4	10	13.9
ฉาบปูน ผสมปูน	5	9	14	16.9	1	-	1	1.4
ช่างไม้	6	8	14	16.9	4	18	22	30.6
เก็บกวาด	4	3	7	8.4	-	-	-	0.0
ทำเสาเข็ม	4	1	5	6.0	2	-	2	2.8
ติดกระเบื้อง	1	4	5	6.0	4	1	5	6.8
รื้อถอนแบบ	2	2	4	4.8	1	1	2	2.8
ขุดดิน	2	-	2	2.4	2	2	4	5.6
ทำงานบนนั่งร้าน	2	-	2	2.4	-	2	2	2.8
รวม	46	37	83	100.0	31	41	72	100.0

5.8 การเข้ารักษาในโรงพยาบาลเมื่อได้รับบาดเจ็บ

ส่วนใหญ่คนงานก่อสร้างที่ได้รับบาดเจ็บไม่ได้ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล โดยเฉพาะคนงานก่อสร้างเขตลาดกระบังไม่ได้ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลถึง 66.7% ผู้ที่ไปพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลจะเป็นคนงานจากสถานก่อสร้างขนาดใหญ่เป็นส่วนมากในเขตคลองเตยแต่ของเขตลาดกระบังจะกลับกัน (ตารางที่ 5.6)

ตารางที่ 5.6 การเข้ารักษาในโรงพยาบาลเมื่อได้รับบาดเจ็บ

การเข้ารักษาใน โรงพยาบาลเมื่อ ได้รับบาดเจ็บ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ไป	18	20	38	45.8	21	27	48	66.7
ไปแต่ไม่ต้องพัก	15	12	27	32.5	6	10	16	22.2
ไปแล้วต้องพัก	13	5	18	21.7	4	4	8	11.1
รวม	46	37	83	100.0	31	41	72	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.7 ส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ

ส่วนใหญ่ ได้แก่ ขา (62.5% ของคนงานก่อสร้างเขตลาดกระบัง และ 55.4% ของคนงานก่อสร้างในเขตคลองเตย) รองมาได้แก่ แขน ศีรษะและหน้า (ตารางที่ 5.7)

ตารางที่ 5.7 ส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ

ส่วนของร่างกาย ที่ได้รับบาดเจ็บ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ขา	19	27	46	55.4	21	24	45	62.5
แขน	15	3	18	21.7	7	8	15	20.8
ศีรษะ/หน้า	7	5	12	14.5	-	5	5	6.9
คอ	1	-	1	1.2	-	-	-	0.0
ลำตัว	2	1	3	3.6	1	1	2	2.8
กระดูกสันหลัง	-	-	-	0.0	1	1	2	2.8
หลายแห่ง	2	1	3	3.6	1	2	3	4.2
รวม	46	37	83	100.0	31	41	72	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.8 สาเหตุการเกิดการบาดเจ็บของคณงานก่อสร้าง

สาเหตุการเกิดการบาดเจ็บของคณงานก่อสร้างเขตคลองเตย 3 อันดับแรกได้แก่ ชนกับเครื่องมือ (48.2%) ตะปูตำ (21.7%) และถูกตัด เจาะ เกี้ยว บาด (18.1%) ส่วนคณงานก่อสร้างเขตลาดกระบังสาเหตุ 3 อันดับแรก ได้แก่ ตะปูตำ (36.1%) ชนกับเครื่องมือ (27.8%) และถูกตัด เจาะ เกี้ยว บาด (22.2%) ถ้ารวมทั้งสองแห่ง สาเหตุการเกิดการบาดเจ็บมากที่สุด เกิดจากการชนกับเครื่องมือ (ตารางที่ 5.8)

ตารางที่ 5.8 สาเหตุการเกิดการบาดเจ็บ

สาเหตุการเกิดการบาดเจ็บ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ชนกับเครื่องมือ	27	13	40	48.2	8	12	20	27.8
ตะปูตำ	2	16	18	21.7	14	12	26	36.1
ถูกตัด เจาะ เกี้ยว บาด	10	5	15	18.1	4	12	16	22.2
หล่น ตกจากที่สูง	5	2	7	8.4	3	4	7	9.7
ถูกสารเคมี	2	-	2	2.4	-	-	-	0.0
ถูกของร้อนจัด	-	1	1	1.2	-	-	-	0.0
ถูกไฟฟ้าช็อต	-	-	-	0.0	1	1	2	2.8
แบกของหนัก	-	-	-	0.0	1	-	1	1.4
รวม	46	37	83	100.0	31	41	72	100.0

5.9 ประสิทธิภาพการทำงานในขณะที่เกิดการบาดเจ็บ

จากตารางที่ 5.9 จะพบว่าคนงานก่อสร้างที่เคยมีประสิทธิภาพการทำงานในขณะที่เกิดการบาดเจ็บมาก่อนเกิดการบาดเจ็บมากกว่าคนงานก่อสร้างที่ไม่เคยทำงานมาก่อนทั้งเขตคลองเตย (85.5%) และเขตลาดกระบัง (81.9%) (ตารางที่ 5.9)

ตารางที่ 5.9 ประสิทธิภาพการทำงานในขณะที่เกิดการบาดเจ็บ

ประสิทธิภาพการทำงานในขณะที่เกิดการบาดเจ็บ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยทำมาก่อน	6	6	12	14.5	7	6	13	18.1
เคยทำมาก่อน	40	31	71	85.5	24	35	59	81.9
รวม	46	37	83	100.0	31	41	72	100.0

5.10 ลักษณะการบาดเจ็บ

พบว่าลักษณะการบาดเจ็บเป็นส่วนใหญ่ของคณงานก่อสร้างเป็นบาดแผลเปิด และเป็นการบาดเจ็บที่ผิวหนังมากกว่า 80% ทั้งคณงานก่อสร้างที่คลองเตยและลาดกระบัง (ตารางที่ 5.10)

ตารางที่ 5.10 ลักษณะการบาดเจ็บ

ลักษณะการบาดเจ็บ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
แผลเปิด	22	20	42	50.7	17	24	41	56.8
บาดเจ็บที่ผิวหนัง	14	14	28	33.7	8	11	19	26.4
เคล็ด ขัด ขอก	4	-	4	4.8	2	1	3	4.2
กระดุกหัก	2	1	3	3.6	1	-	1	1.4
สิ่งแปลกปลอมค้างอยู่	2	1	3	3.6	-	-	-	0.0
บาดเจ็บที่อวัยวะภายใน	1	1	2	2.4	1	2	3	4.2
กล้ามเนื้อเอ็นฉีกขาด	1	-	1	1.2	-	2	2	2.8
บาดเจ็บต่อเส้นประสาท								
ไขสันหลัง	-	-	-	0.0	2	1	3	4.2
รวม	46	37	83	100.0	31	41	72	100.0

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.11 การใส่เครื่องป้องกันขณะเกิดการบาดเจ็บ

พบว่าขณะเกิดการบาดเจ็บ คนงานก่อสร้างของสถานก่อสร้างขนาดใหญ่เขตคลองเตย จะมีการใส่เครื่องป้องกันอันตรายมากกว่าไม่ใส่เครื่องป้องกัน และคนงานก่อสร้างขนาดเล็กที่เขตคลองเตย จะไม่ใส่เครื่องป้องกันอันตรายมากกว่าใส่ ในขณะที่คนงานก่อสร้างในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่เขตลาดกระบังจะใส่เครื่องป้องกันอันตรายพอ ๆ กับพวกที่ไม่ใส่ แต่ในคนงานก่อสร้างขนาดเล็กเขตลาดกระบังจะไม่ใส่เครื่องป้องกันมากกว่าใส่เหมือนคนงานก่อสร้างขนาดเล็กเขตคลองเตย (ตารางที่ 5.11)

ตารางที่ 5.11 การใส่เครื่องป้องกันขณะเกิดการบาดเจ็บ

การใส่เครื่อง ป้องกันขณะ เกิดการบาดเจ็บ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ใส่	30	11	41	49.4	14	10	24	33.3
ไม่ใส่	16	26	42	50.6	17	31	48	66.7
รวม	46	37	83	100.0	31	41	72	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.12 ชนิดของเครื่องป้องกันที่คนงานใส่เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในขณะเกิดการบาดเจ็บ

จากตารางที่ 5.12 พบว่าชนิดของเครื่องป้องกันที่คนงานใส่มากที่สุดในขณะเกิดการบาดเจ็บได้แก่ รองเท้าหุ้มส้น และคนงานจากสถานก่อสร้างขนาดใหญ่เขตคลองเตยจะมีการใช้ หมวกนิรภัย และถุงมือ ขณะเกิดการบาดเจ็บในสัดส่วนที่สูง ส่วนคนงานก่อสร้างกลุ่มอื่น ๆ มีการใช้เครื่องป้องกันน้อยขณะเกิดการบาดเจ็บ (ตารางที่ 5.12)

ตารางที่ 5.12 ชนิดเครื่องป้องกันที่คนงานใส่เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ในขณะเกิดการบาดเจ็บ

ชนิดเครื่องป้องกัน ที่คนงานใส่เพื่อ ป้องกันอุบัติเหตุ	คลองเตย (N = 41)				ลาดกระบัง (N = 24)			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
หมวกนิรภัย	15	3	18	43.9	3	1	4	16.7
แว่นตา	1	-	1	2.4	-	-	-	0.0
หน้ากาก	1	-	1	2.4	-	-	-	0.0
รองเท้าหุ้มส้น	20	9	29	70.7	14	9	23	95.8
ถุงมือ	18	1	19	46.3	2	1	3	12.5

5.13 จำนวนวันหยุดงานภายหลังการบาดเจ็บ

พบว่าคนงานส่วนมากหลังจากเกิดการบาดเจ็บแล้ว จะหยุดงานไม่เกิน 7 วัน (48%) รองมาจะไม่ได้หยุดงาน (43%) (ตารางที่ 5.13)

ตารางที่ 5.13 จำนวนวันหยุดภายหลังการบาดเจ็บ

จำนวนวันหยุด ภายหลังการ บาดเจ็บ (วัน)	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้หยุด	21	15	36	43.4	12	19	31	43.1
1 - 7	18	22	40	48.2	15	19	34	47.2
8 - 14	2	-	2	2.4	-	-	-	0.0
15 - 30	3	-	3	3.6	-	2	2	2.8
> 30	2	-	2	2.4	4	1	5	6.9
รวม	46	37	83	100.0	31	41	72	100.0

5.14 การได้รับค่าทดแทนจากกองทุนทดแทน

พบว่าคนงานส่วนใหญ่จะไม่ได้รับค่าทดแทนจากกองทุนทดแทน ทั้งเขตคลองเตย (74.7%) และเขตลาดกระบัง (86.1%) (ตารางที่ 5.14)

ตารางที่ 5.14 การได้รับค่าทดแทนจากกองทุนทดแทน

การได้รับค่า ทดแทนจาก กองทุนเงิน ทดแทน	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด	ขนาด	รวม		ขนาด	ขนาด	รวม	
	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ
ได้	12	9	21	25.3	7	3	10	13.9
ไม่ได้	34	28	62	74.7	24	38	62	86.1
รวม	46	37	83	100.0	31	41	72	100.0

5.15 การแจ้งให้นายจ้างทราบเมื่อได้รับการบาดเจ็บ

พบว่าคนงานที่ได้รับบาดเจ็บส่วนใหญ่จะแจ้งให้นายจ้างทราบทั้งเขตคลองเตย (75.9%) และเขตลาดกระบัง (75%) โดยเฉพาะคนงานในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ในทั้งสองเขตจะแจ้งให้นายจ้างทราบเมื่อได้รับการบาดเจ็บมากกว่าคนงานในสถานก่อสร้างขนาดเล็ก (ตารางที่ 5.15)

ตารางที่ 5.15 การแจ้งให้นายจ้างทราบเมื่อได้รับการบาดเจ็บ

การแจ้งให้นายจ้าง ทราบเมื่อได้รับ บาดเจ็บ	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด	ขนาด	รวม		ขนาด	ขนาด	รวม	
	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ	ใหญ่	เล็ก	จำนวน	ร้อยละ
แจ้ง	38	25	63	75.9	25	29	54	75.0
ไม่แจ้ง	8	12	20	24.1	6	12	18	25.0
รวม	46	37	83	100.0	31	41	72	100.0

ส่วนที่ II : ผลการตรวจร่างกายและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (Health Examination Survey)

5.16 ผลการตรวจร่างกายของคณงานก่อสร้าง

5.16.1 น้ำหนักและส่วนสูง

น้ำหนักโดยเฉลี่ยของคณงานก่อสร้างทั้ง 2 เขต และทั้งคณงานในสถานก่อสร้างขนาดเล็กและใหญ่หนักพอ ๆ กัน คือประมาณ 55 กิโลกรัม และส่วนสูงโดยเฉลี่ยประมาณ 158 เซ็นติเมตร

5.16.2 ผลการตรวจร่างกายตามระบบ

ผลการตรวจร่างกายโดยแพทย์สำหรับคณงานก่อสร้างทั้งหมด พบว่าส่วนมากอยู่ในเกณฑ์ปกติ ระบบที่ผิดปกติมากที่สุดคือ ต่อมทอนซิลโตซึ่งพบ 10% ในเขตคลองเตยและ 14% ในเขตลาดกระบัง (พบในคณงานสถานก่อสร้างขนาดใหญ่มากกว่าขนาดเล็ก) นอกจากนี้ที่พบบ่อยคือ โรคผิวหนัง (เช่น เกื้อน,กลาก) พบ 17% ในเขตลาดกระบังและ 13% ในเขตคลองเตย ต้อเนื้อและต้อลม ส่วนระบบอื่น ๆ ที่ผิดปกตินั้นพบประปราย (ตารางที่ 5.16)

ตารางที่ 5.16 ผลการตรวจร่างกายตามระบบที่พบว่าผิดปกติ

ระบบของร่างกาย	คลองเตย (N = 400)			ลาดกระบัง (N = 400)		
	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก	รวม (%)	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก	รวม (%)
EENT	29	12	10.2	32	26	14.5
Skin	33	17	12.5	30	39	17.2
Neck (Thyroid)	4	1	1.2	5	3	2.0
Chest	2	-	0.5	1	1	0.5
Heart	2	1	0.8	1	-	0.2
Vascular System	-	-	-	1	1	0.5
Abdomen	15	6	5.2	4	5	2.2
G.U.System	1	2	0.8	-	1	0.2
Extremities	14	8	5.5	1	10	2.8
Musculoskeleton	7	-	1.8	6	5	2.8

5.16.3 ความดันโลหิตของคณงานก่อสร้าง

ผลการตรวจความดันโลหิตของคณงานก่อสร้าง พบว่า ความดันโลหิตของคณงานก่อสร้างทั้งสองเขตส่วนใหญ่ (ประมาณ 96%) อยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยใช้เกณฑ์ความดัน Systolic < 160 mm.Hg และความดัน Diastolic < 90 mm.Hg ถือว่าความดันปกติ ด้วยหลักเกณฑ์นี้จะพบ systolic hypertension เพียง 2 ราย ในเขตลาดกระบัง (คณงานในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่และขนาดเล็กแห่งละ 1 ราย และพบ diastolic hypertension 2.3% ที่เขตคลองเตยและ 3.7% ที่เขตลาดกระบัง โดยพบในคณงานก่อสร้างขนาดใหญ่มากกว่าขนาดเล็กเพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 5.17) ตารางที่ 5.17 ผลการตรวจความดันโลหิต

	คลองเตย (N = 400)			ลาดกระบัง (N = 400)		
	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก	รวมร้อยละ	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก	รวมร้อยละ
Systolic BP						
< 160 mHg.	200	200	100.0	199	199	99.7
≥ 160 mHg.	-	-	-	1	1	0.3
Diastolic BP						
< 90	195	196	97.7	193	192	96.3
≥ 90	5	4	2.3	7	8	3.7

5.17 ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

5.17.1 ผลการตรวจฮีมาโตคริต (Hematocrit)

จากการตรวจเลือดพบว่า ค่าเฉลี่ยของฮีมาโตคริตของคณงานก่อสร้างทั้งสองเขตมีค่าใกล้เคียงกัน คือ 43.5% และ 44.4% แต่ถ้าใช้หลักเกณฑ์การจำแนกว่าโลหิตจางหรือไม่ โดยใช้จุดตัด (cut - off point) ที่ 39% ในเพศชาย และ 36% ในเพศหญิงแล้วจะพบจำนวนคณงานที่มีภาวะโลหิตจางในเขตลาดกระบังมากกว่าเขตคลองเตยทั้งเพศหญิงและเพศชาย โดยในเพศชายนั้นไม่ค่อยพบความแตกต่างระหว่างคณงานในสถานก่อสร้างขนาดเล็กและใหญ่ แต่สำหรับเพศหญิงแล้วจำนวนคณงานหญิงที่มีภาวะซีดในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่มากกว่าขนาดเล็ก (ตารางที่ 5.18)

ตารางที่ 5.18 ผลการตรวจฮีมาโตคริต

	คลองเตย			ลาดกระบัง		
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม ร้อยละ	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม ร้อยละ
ค่า Hct. เฉลี่ย	43.4	43.5	43.5	42.7	46.2	44.4
<hr/>						
เพศชาย						
≥ 39	100	116	54.0	100	108	52.0
< 39	8	9	4.3	13	13	6.5
เพศหญิง						
≥ 36	87	72	39.7	68	71	34.8
< 36	5	3	2.0	19	8	6.7

5.17.2 ผลการตรวจปัสสาวะ

จากการตรวจปัสสาวะของคณงานก่อสร้าง เขตคลองเตยและเขตลาดกระบังโดยใช้แถบตรวจปัสสาวะ (URISTIX) ซึ่งสามารถตรวจสอบส่วนประกอบของปัสสาวะได้หลายชนิดดังต่อไปนี้ : Leucocytes, Nitrite, Urobilinogen, Protein, pH, Blood, Specific Gravity, Ketone, Bilirubin และ Glucose ส่วนใหญ่ผลการตรวจปัสสาวะของคณงานก่อสร้างทั้งสองเขตจะอยู่ในเกณฑ์ปกติ นอกจากค่าของ Bilirubin ของคณงานก่อสร้างในเขตลาดกระบัง จะมีค่า Bilirubin (ปริมาณ 1+) ค่อนข้างสูง(32.5% ของทั้งหมด) โดยเฉพาะคณงานในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ของเขตลาดกระบัง พบสูงถึง 43.5% (ตารางที่ 5.19)

ตารางที่ 5.19 ผลการตรวจปัสสาวะ

	คลองเตย			ลาดกระบัง		
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม (ร้อยละ)	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม (ร้อยละ)
Leucocytes :						
negative	194	195	97.7	173	357	89.2
trace	1	0	0.2	6	12	3.0
small+	1	2	0.8	8	11	2.8
moderate++	4	1	1.3	12	16	4.0
large+++	0	0	0	1	4	1.0
Nitrite :						
negative	198	194	98.5	191	386	96.5
positive	2	4	1.5	9	14	3.5
Urobilinogen :						
normal (3)	117	145	65.8	84	144	36.0
normal (16)	83	52	33.9	115	253	63.3
33u mol/l	0	1	0.2	0	1	0.2
66u mol/l	0	0	0.0	0	0	0.0
131u mol/l	0	0	0.0	1	2	0.5
Protein :						
negative	185	185	93.0	163	339	84.8
trace	6	6	3.0	22	39	9.8
+	8	5	3.3	12	16	4.0
++	1	1	0.5	1	2	0.5
+++	0	1	0.2	1	3	0.8
++++	0	0	0.0	1	1	0.2

ตารางที่ 5.19 ผลการตรวจปัสสาวะ (ต่อ)

	กลองเตย			ลาดกระบัง		
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม (ร้อยละ)	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม (ร้อยละ)
pH :						
5.0	118	127	61.6	101	90	47.9
6.0	61	50	27.9	61	64	31.2
6.5	9	12	5.2	13	8	5.2
7.0	6	3	2.2	9	16	6.2
7.5	3	4	1.8	7	10	4.2
8.0	0	2	0.5	3	9	3.0
8.5	3	0	0.8	6	3	2.3
Blood :						
negative	153	158	78.1	138	155	73.3
trace (non-haemolyzed)	15	15	7.5	39	26	16.2
trace (haemolyzed)	17	6	5.8	9	8	4.3
small+	1	8	2.3	3	2	1.3
moderate++	5	4	2.3	3	2	1.2
large+++	9	7	4.0	8	7	3.8
Specific Gravity :						
1.000	2	2	1.0	3	5	2.0
1.005	13	14	6.7	13	26	9.9
1.010	45	52	24.4	79	65	36.0
1.020	72	96	42.2	40	46	21.5
1.025	25	13	9.5	26	14	10.0
1.030	43	21	16.1	39	44	20.8

ตารางที่ 5.19 ผลการตรวจปัสสาวะ (ต่อ)

	คลองเตย			ลาดกระบัง		
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม (ร้อยละ)	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม (ร้อยละ)
Ketone :						
negative	190	196	97.0	155	179	83.5
trace(0.5)	10	2	3.0	43	20	15.8
small(1.5)	0	0	0.0	2	0	0.5
moderate(4)	0	0	0.0	0	1	0.2
Bilirubin :						
negative	175	186	90.7	113	157	67.6
small+	25	11	9.0	87	43	32.5
moderate++	0	1	0.3	0	0	0.0
Glucose :						
negative	197	194	98.2	195	199	98.6
trace	2	0	0.5	1	0	0.2
+	0	0	0.0	1	0	0.2
++	0	0	0.0	0	0	0.0
+++	1	0	0.3	0	0	0.0
++++	0	4	1.0	3	1	1.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

ผลการวิจัย : III. ปัญหาทางทันตสาธารณสุข

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางทันตสาธารณสุขและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องของ
คนงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครได้มาจากเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 2 วิธีด้วยกัน
ได้แก่.-

1. โดยวิธีการสัมภาษณ์ จากแบบสัมภาษณ์
2. จากการตรวจสภาพในช่องปาก

ส่วนที่ 1 : ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์

6.1 ทัศนคติและความเชื่อต่างๆที่เกี่ยวข้องกับทันตสุขภาพ

คนงานก่อสร้างเขตคลองเตยและลาดกระบังโดยรวมแล้วเห็นด้วยกับการที่มีหิน
ปูนเกาะรอบฟันแล้วฟันจะแข็งแรงคิดเป็นจำนวนร้อยละ 17.5 เห็นด้วยกับการถอนฟันกรามอาจ
ทำให้เป็นบ้ำ ตาบอด หรือปากเบี้ยวคิดเป็นจำนวนร้อยละ 42.5 เห็นด้วยกับการเกิดโรคฟันผุนั้น
เกิดจากแมงกินฟันคิดเป็นจำนวนร้อยละ 81.1 และยังเชื่อว่าหากเป็นโรคฟันผุแล้ว การถอนฟัน
เป็นวิธีเดียวที่จะรักษาให้หายได้คิดเป็นจำนวนร้อยละ 77.9 คนงานทั้งสองเขตยังเชื่อว่าฟันที่เริ่ม
ผุนั้น จะเห็นเป็นรูโตและเริ่มปวดฟันคิดเป็นร้อยละ 89.1 และยังเชื่อว่า ถ้าพ่อแม่มีฟันผุหลายๆซี่
ลูกจะต้องมีฟันผุหลายๆซี่ด้วยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 46.0 เชื่อว่าการกินหมากเป็นประจำทำให้เป็น
โรคฟันและเหงือกคิดเป็นจำนวนร้อยละ 52.0 คนงานทั้งสองเขตยังเห็นด้วยกับประโยชน์ของ
การใส่ฟันปลอมนั้นเพียงเพื่อความสวยงามแต่อย่างเดียวกคิดเป็นจำนวนร้อยละ 66.6 เห็นด้วยว่า
เมื่ออายุมากขึ้นฟันจะค่อยๆโยกหลุดไปเองตามธรรมชาติคิดเป็นจำนวนร้อยละ 88.1 แต่เห็น
ด้วยว่าการรักษาความสะอาดในช่องปากอย่างสม่ำเสมอจะช่วยไม่ให้ฟันเป็นโรคฟันและเหงือกคิด
เป็นจำนวนร้อยละ 92.5 เห็นด้วยว่าฟลูออไรด์เป็นยาที่ใช้รักษาโรคฟันผุคิดเป็นจำนวนร้อยละ
76.6 และเห็นด้วยว่าการเคี้ยวอาหารข้างเดียวไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 49.2
(ตารางที่ 6.1)

ตารางที่ 6.1 ร้อยละของทัศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับทันตสุขภาพ

ทัศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับทันตสุขภาพ	คลองเตย(N=400)			ลาดกระบัง(N=400)			รวม(N=800)		
	ไม่		แน่ใจ	ไม่		แน่ใจ	ไม่		แน่ใจ
	เห็นด้วย	เห็นด้วย		เห็นด้วย	เห็นด้วย		เห็นด้วย	เห็นด้วย	
1. หินปูนเกาะรอบฟันทำให้ฟันแข็งแรง	15.2	71.8	13.0	19.8	69.8	10.5	17.5	70.8	11.7
2. ถอนฟันกรามอาจทำให้เป็นบิดาบาดหรือปากเบี้ยว	43.5	32.0	24.5	41.5	37.0	21.5	42.5	34.5	23.0
3. ฟันผุเกิดจากแมงกินฟัน	84.2	10.0	5.8	78.0	15.5	6.5	81.1	12.8	6.1
4. ถ้าฟันผุแล้วการรักษาขึ้นอยู่กับ คือการถอนฟัน	78.2	18.0	3.8	77.5	18.0	4.5	77.9	18.0	4.1
5. ฟันปลอมมีประโยชน์อย่างเดียว คือความสวยงาม	67.0	24.5	8.5	66.2	26.0	7.8	66.6	25.3	8.1
6. ถ้าพ่อแม่มีฟันผุหลายๆซี่ ลูกจะ ต้องมีฟันผุหลายซี่ด้วย	46.8	46.0	7.2	45.2	46.0	8.8	46.0	46.0	8.0
7. เมื่อฟันเริ่มผุจะเห็นเป็นรูโตและ เริ่มปวดฟัน	88.5	8.8	2.8	89.8	7.5	2.8	89.1	8.1	2.8
8. การกินหมากเป็นประจำทำให้ เป็นโรคฟันและเหงือก	49.5	27.8	22.8	54.5	25.2	20.2	52.0	26.5	21.5
9. ฟลูออไรด์เป็นยาใช้รักษาโรค ฟันผุ	76.8	6.8	16.5	76.5	7.8	15.8	76.6	7.3	16.1
10.การรักษาความสะอาดในช่องปาก เสมอจะช่วยไม่ให้ฟันและ โรคเหงือก	91.3	4.3	4.5	93.8	4.5	1.8	92.5	4.4	3.1
11.เมื่ออายุมากขึ้นฟันจะค่อยๆโยก หลุดไปเองตามธรรมชาติ	86.3	9.0	4.8	90.0	7.0	3.0	88.1	8.0	3.9
12.การเคี้ยวอาหารข้างเดียวไม่มี ผลเสียต่อสุขภาพ	44.5	32.3	23.3	54.0	35.5	10.5	49.2	33.9	16.9

6.2 พฤติกรรมและการปฏิบัติตนต่อทันตสุขภาพ

คนงานก่อสร้างทั้งสองเขตทำความสะอาดปากและฟันคิดเป็นจำนวนร้อยละ 100 โดยใช้แปรงสีฟันเป็นเครื่องมือในการทำความสะอาดคิดเป็นจำนวนร้อยละ 99.3(794/800) ที่เหลือร้อยละ 0.6 ใช้นิ้วมือ และร้อยละ 0.1 ใช้วิธีอมเกลือ ความถี่ในการแปรงฟันมากกว่า 1 ครั้งต่อวันคิดเป็นจำนวนร้อยละ 92.1(ตารางที่ 6.2) โดยแปรงในเวลาเช้าและก่อนนอนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 82(ตารางที่ 6.3) แปรงโดยใช้วิธีแปรงฟันแบบปัดขึ้นปัดลงร้อยละ 15.4(ตารางที่ 6.4) และไม่ได้แปรงลิ้นคิดเป็นจำนวนร้อยละ 77.1(612/794) ในการแปรงฟันนั้นใช้ยาสีฟันร่วมด้วยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 99.7(792/794) ที่เหลือใช้เกลือ ในความคิดเห็นเกี่ยวกับแปรงสีฟันนั้นคนงานทั้งสองเขตคิดว่าราคาของแปรงสีฟันอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นจำนวนร้อยละ 58.8 ชอบขนแปรงชนิดอ่อนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 49.9 เชื่อว่าแปรงสีฟันมีผลในการทำความสะอาดฟันและเหงือกคิดเป็นจำนวนร้อยละ 55.9 คนงานทั้งสองเขตจะเปลี่ยนแปรงสีฟันอันใหม่เมื่อขนแปรงบานมากและบานน้อยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 36.4 และ 25.9 ตามลำดับ(ตารางที่ 6.5)

ตารางที่ 6.2 ร้อยละของจำนวนครั้งที่แปรงฟันต่อวัน

จำนวนครั้งที่แปรงฟันต่อวัน	คลองเตย(N=396)	ลาดกระบัง(N=398)	รวม(N=794)
1 ครั้ง	4.3	11.6	7.9
2 ครั้ง	86.6	77.4	82.0
มากกว่า 2 ครั้ง	9.1	11.0	10.1
รวม	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 6.3 เวลาที่แปรงฟัน(คิดเป็นร้อยละ)

เวลาที่แปรงฟัน	คลองเตย(N=396)	ลาดกระบัง(N=398)	รวม(N=794)
ตื่นนอนตอนเช้า	4.3	11.3	7.8
หลังอาหารทุกมื้อ	1.0	2.8	1.9
หลังอาหารบางมื้อ	0	0.3	0.1
ก่อนนอน	0	0.3	0.1
เช้าและก่อนนอน	86.6	77.0	81.9
เช้าและหลังอาหารทุกมื้อ	0.5	2.3	1.4
เช้า, เย็นและก่อนนอน	0	1.0	0.5
เช้า, หลังอาหารบางมื้อ และก่อนนอน	7.6	5.0	6.3
รวม	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 6.4 วิธีแปรงฟัน(คิดเป็นร้อยละ)

วิธีแปรงฟัน	คลองเตย(N=396)	ลาดกระบัง(N=398)	รวม(N=794)
แปรงดูไปดูมาเหมือนดูพื้น	26.5	31.4	28.9
แปรงปิดขึ้นปิดลง	14.1	16.6	15.4
แปรงทั้ง 2 แบบ	59.4	52.0	55.7
รวม	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 6.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแปรงสีฟัน(คิดเป็นร้อยละ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแปรงสีฟัน	คลองเตย(N=400)	ลาดกระบัง(N=400)	รวม(N=800)
ราคา			
แพง	16.2	14.8	15.5
ปานกลาง	61.0	56.5	58.8
ถูก	22.8	28.5	25.6
บอกไม่ได้หลายยี่ห้อ	0	0.2	0.1
รวม	100.0	100.0	100.0
ความชอบชนิดของขนแปรง			
แข็ง	17.2	13.2	15.2
ปานกลาง	30.5	39.2	34.9
อ่อน	52.3	47.6	49.9
รวม	100.0	100.0	100.0
ผลในการทำความสะอาดของแปรงสีฟัน			
ดีมาก	4.2	13.2	8.7
ดี	56.8	55.0	55.9
พอใช้	36.5	31.0	33.8
ไม่ดีเลย	2.5	0.8	1.6
รวม	100.0	100.0	100.0
การเปลี่ยนแปลงสีฟันอันใหม่			
แปรงหายหรือหัก	10.8	6.8	8.7
ขนแปรงบานเล็กน้อย	25.5	26.2	25.9
ขนแปรงบานมาก	35.2	37.5	36.4
ซอกแปรงสกปรก	4.5	3.8	4.1
เบื่อ ไม่ชอบ	3.5	4.5	4.0
ทุกชนิดที่กล่าวมา	9.8	3.5	6.6
ใช้ไม่เกิน 4 เดือน	10.5	17.2	13.9
ใช้เกิน 4 เดือน	0.2	0.5	0.4
รวม	100.0	100.0	100.0

6.3 พฤติกรรมการบริโภค

คนงานทั้งสองเขตรับประทานอาหารเช้าวันละ 3 มื้อคิดเป็นจำนวนร้อยละ 95.7 (766/800) มีเพียงร้อยละ 2.9 ที่รับประทานมากกว่า 3 มื้อ และร้อยละ 1.4 รับประทานวันละ 2 มื้อ คนงานส่วนมากไม่ชอบอมลูกกวาด ทอฟฟี่และกินของขบเคี้ยวระหว่างทำงาน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 80.1 (641/800) แต่สำหรับกลุ่มชอบอมลูกกวาดทอฟฟี่และกินของขบเคี้ยวและอมเป็นบางครั้งระหว่างทำงานคิดเป็นจำนวนร้อยละ 19.9 (159/800) (ดูตารางที่ 6.6) มีพฤติกรรมในการทำเป็นบางเวลาคิดเป็นจำนวนร้อยละ 69.2 (110/159) นอกจากการใช้ฟันในการบดเคี้ยวอาหารแล้วคนงานก่อสร้างทั้งสองเขตยังใช้ฟันทำหน้าที่อื่นๆ อีกคิดเป็นจำนวนร้อยละ 46.3(370/800) โดยส่วนใหญ่ใช้ฟันในการกัดเชือกและกัดค้ายคิดเป็นจำนวนร้อยละ 40.3 เปิดฝาขวด กัดเชือก และกัดค้ายคิดเป็นจำนวนร้อยละ 37.0 และใช้เปิดขวดคิดเป็นจำนวนร้อยละ 21.6 ตามลำดับ(ตารางที่ 6.7)

ตารางที่ 6.6 การอมลูกกวาด ทอฟฟี่ กินของขบเคี้ยวระหว่างการทำงาน (คิดเป็นร้อยละ)

การอมลูกกวาดฯ	คลองเตย(N=400)	ลาดกระบัง(N=400)	รวม(N=800)
ชอบ	19.0	19.0	19.0
ไม่ชอบ	80.8	79.5	80.1
อมเป็นบางครั้ง	0.2	1.5	0.9

ตารางที่ 6.7 การใช้ฟันทำหน้าที่อื่น นอกจากการบดเคี้ยวอาหาร (คิดเป็นร้อยละ)

การใช้ฟันทำหน้าที่อื่น	คลองเตย (N=199)	ลาดกระบัง(N=171)	รวม (N=370)
เปิดฝาขวด	20.6	22.8	21.6
กัดเชือก, ค้าย	43.7	36.3	40.3
อมตะปู	0.5	0	0.3
เปิดฝาขวด, กัดเชือก, กัดค้าย	34.7	39.8	37.0
เปิดฝาขวด,กัดเชือก, กัดค้ายและอมตะปู	0	0.6	0.3
กัดถุง	0.5	0.6	0.5
รวม	100.0	100.0	100.0

6.4 ปัญหาทันตสุขภาพ การใช้บริการทันตกรรมและความต้องการการบริการ

คนงานก่อสร้างทั้งสองเขตมีอาการเสียวฟันคิดเป็นจำนวนร้อยละ 66.3 การปวดฟันคิดเป็นจำนวนร้อยละ 62.5 เหงือกเลือดออกคิดเป็นจำนวนร้อยละ 58.9 เหงือกบวมมีฝี/มีหนองคิดเป็นจำนวนร้อยละ 56.0 มีคราบฟันและหินปูนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 84.3 มีฟันบิ่นหรือฟันสึกคิดเป็นจำนวนร้อยละ 55.6 มีแผลที่ริมฝีปาก/ในปาก คิดเป็นจำนวนร้อยละ 44.0 มีกลิ่นปากคิดเป็นจำนวนร้อยละ 70.7 มีอาการปวดบวมจากฟันคุดคิดเป็นจำนวนร้อยละ 24.4 มีปัญหาอุบัติเหตุใบหน้าและขากรรไกรหักคิดเป็นจำนวนร้อยละ 6.9 และมีการปวดข้อต่อหน้าบริเวณกกหูคิดเป็นจำนวนร้อยละ 33.1(ตารางที่ 6.8)

ตารางที่ 6.8 ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับฟัน (คิดเป็นร้อยละ)

ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับฟัน	คลองเตย (N = 400)	ลาดกระบัง (N = 400)	รวม (N = 800)
การเสียวฟัน	65.8	66.8	66.3
การปวดฟัน	62.3	62.8	62.5
เหงือกเลือดออก	60.5	57.3	58.9
เหงือกบวม/มีหนอง/มีฝี	59.5	52.5	56.0
หินปูนและคราบสีฟัน	64.8	83.8	84.3
ฟันบิ่น/ฟันสึก	57.3	54.0	55.6
แผลที่ริมฝีปาก/ในปาก	44.5	43.5	44.0
กลิ่นปาก	69.3	72.3	70.7
ฟันคุด ปวดบวม	23.0	25.8	24.4
อุบัติเหตุบนใบหน้า/ ขากรรไกรหัก	6.3	7.5	6.9
การปวดข้อต่อบริเวณกกหู	34.5	31.8	33.1

เมื่อมีปัญหาทางทันตสุขภาพแล้ว คนงานก่อสร้างส่วนใหญ่ปล่อยให้โรคหายเอง คิดเป็นจำนวนร้อยละ 44.1 ไปหาหมอฟันที่คลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 18.0 ไปหาหมอฟันที่โรงพยาบาลของรัฐคิดเป็นจำนวนร้อยละ 9.5 ซื้อมาจากร้านขายยาคิดเป็นจำนวนร้อยละ 8.8 ตามลำดับ(ตารางที่ 6.9)

ตารางที่ 6.9 บุคคลที่ให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาเรื่องฟัน (คิดเป็นร้อยละ)

บุคคลที่ให้คำปรึกษา เมื่อมีปัญหาเรื่องฟัน	คลองเตย (N = 400)	ลาดกระบัง (N = 400)	รวม (N = 800)
ไม่ปรึกษา ให้หายเอง	44.8	43.5	44.1
ญาติ สามี ภรรยา	8.5	9.2	8.9
เพื่อน หัวหน้า	1.0	2.2	1.6
หมอฟันศูนย์อนามัย	7.0	9.5	8.2
หมอฟันที่คลินิก/รพ.เอกชน	17.0	19.0	18.0
คนขายยาที่ร้านยา	10.0	7.5	8.8
หมอฟันรพ.ของรัฐ	10.8	8.2	9.5
ไม่เคยมีปัญหา	1.0	0.8	0.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในรอบปีที่ผ่านมา คนงานก่อสร้างทั้งสองเขตส่วนใหญ่ไม่เคยไปรับการตรวจฟันหรือทำฟันเลยคิดเป็นร้อยละ 85.5 (684/800) จำนวนร้อยละ 13.1 เคยไปตรวจหรือทำฟัน 1-2 ครั้ง เหตุผลที่ไม่ไปตรวจหรือทำฟัน โดยส่วนใหญ่แล้วคิดว่าไม่เป็นอะไร ไม่มีเวลา ค่าทำฟันแพง ไม่อยากเสียเงิน เป็นต้น (ตารางที่ 6.10) จากจำนวนร้อยละ 14.5 (116/800) ของคนงานก่อสร้างทั้งสองเขตที่เคยไปรับบริการตรวจหรือทำฟัน โดยส่วนใหญ่คนงานก่อสร้างจะไปรับบริการถอนฟัน ตรวจฟัน ขูดหินปูน อุดฟันและใส่ฟันคิดเป็นจำนวนร้อยละ 62.1, 58.6, 31.0, 19.0 และ 9.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.11) ซึ่งการตรวจหรือทำฟันนั้นได้รับการทำโดยหมอฟันเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 95.7 (ตารางที่ 6.12) และสถานที่ที่ไปรับบริการนั้น ได้แก่ คลินิกเอกชน/โรงพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลของรัฐ หน่วยและสถานที่และศูนย์อนามัยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 56.0, 51.7, 13.8 และ 12.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.13) ประเด็นที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการรักษาโรคฟันในรอบปีที่ผ่านมา จำนวนร้อยละ 18.1 (145/800) เสียค่าใช้จ่ายในการทำฟัน โดยส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่างน้อยกว่า 100 ถึง 500 บาท (ตารางที่ 6.14) ประเด็นที่เกี่ยวกับความต้องการบริการทางทันตกรรมนั้น คนงานก่อสร้างทั้งสองเขตมีความต้องการคิดเป็นจำนวนร้อยละ 88.3 (706/800) โดยต้องการการตรวจฟัน/เอ็กซเรย์ฟัน บรรเทาความเจ็บปวด ขูดหินปูน การป้องกันโรค การอุดฟัน ถอนฟัน และใส่ฟัน ตามลำดับ (ตารางที่ 6.15)

ตารางที่ 6.10 เหตุผลที่ไม่ได้ไปตรวจหรือทำฟัน (คิดเป็นร้อยละ)

เหตุผลที่ไม่ได้ไปตรวจหรือทำฟัน	คลองเตย (N= 349)	ลาดกระบัง (N = 335)	รวม (N = 684)
คิดว่าไม่เป็นอะไร	65.9	58.2	62.1
กลัว	26.1	24.2	25.1
ค่าทำฟันแพงไม่มีเงินรักษา	34.4	29.6	32.0
ไม่อยากเสียเงินเรื่องทำฟัน	34.4	28.1	31.3
ไม่มีเวลา	46.7	47.5	47.1
ไม่มีบริการทำฟันในท้องถิ่น	20.9	20.0	20.5

ตารางที่ 6.11 เรื่องที่เคยไปรับบริการ (คิดเป็นร้อยละ)

เรื่องที่เคยไปรับบริการ	คลองเตย (N = 51)	ลาดกระบัง (N = 65)	รวม (N = 116)
ตรวจฟัน/เอ็กซเรย์ฟัน	66.7	52.3	58.6
อุดฟัน/ทำความสะอาดฟัน	33.3	29.2	31.0
อุดฟัน	7.8	27.7	19.0
ถอนฟัน	54.9	67.7	62.1
ใส่ฟัน	3.9	13.8	9.5

ตารางที่ 6.12 บุคคลที่เป็นผู้ให้บริการตรวจหรือทำฟัน (คิดเป็นร้อยละ)

บุคคลที่เป็นผู้ให้บริการตรวจหรือทำฟัน	คลองเตย (N = 51)	ลาดกระบัง (N = 65)	รวม (N = 116)
หมอฟัน	98.0	93.8	95.7
หมอรักษาโรคทั่วไป	3.9	12.3	8.6
ช่างทำฟัน	5.9	7.7	6.9
หมออนามัย/หมอทหาร	2.0	3.1	2.6

ตารางที่ 6.13 สถานที่ไปรับบริการตรวจหรือทำฟัน (คิดเป็นร้อยละ)

สถานที่ไปรับบริการตรวจหรือทำฟัน	คลองเตย (N = 51)	ลาดกระบัง (N = 65)	รวม (N = 116)
ศูนย์อนามัย	13.7	10.8	12.1
โรงพยาบาลของรัฐ	56.9	47.7	51.7
คลินิกเอกชน/โรงพยาบาลเอกชน	47.1	63.1	56.0
หน่วยแพทย์เคลื่อนที่	13.7	13.8	13.8

ตารางที่ 6.14 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการรักษาโรคฟันในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (คิดเป็นร้อยละ)

ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย ในการรักษาโรคฟัน ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา	คลองเตย (N = 400)	ลาดกระบัง (N = 400)	รวม (N = 800)
ไม่เสียค่าใช้จ่าย	84.5	79.2	81.9
น้อยกว่า 100 บาท	7.2	6.2	6.7
101 - 500 บาท	7.5	11.5	9.5
501 - 1,000 บาท	0.8	1.3	1.0
มากกว่า 1,000 บาท	-	1.8	0.9

ตารางที่ 6.15 ประเภทบริการทางทันตกรรมที่ต้องการ (คิดเป็นร้อยละ)

ประเภทบริการทาง ทันตกรรมที่ต้องการ	คลองเตย (N = 356)	ลาดกระบัง (N = 350)	รวม (N = 706)
ตรวจฟัน/เอ็กซเรย์	90.7	84.6	87.7
การป้องกันโรค	86.5	83.7	85.1
การบรรเทาความเจ็บป่วย	87.1	84.0	85.6
ขูดหินปูน/ทำความสะอาดฟัน	86.2	84.3	85.3
อุดฟัน	62.4	58.6	60.5
ถอนฟัน	57.0	54.6	55.8
ใส่ฟัน	39.6	36.0	37.8

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8.5 สาเหตุการหยุดงานและการประกันสุขภาพ

จำนวนร้อยละ 10.4(83/800) ของคนงานก่อสร้างทั้งหมดตอบว่าโรคฟันเป็นสาเหตุที่ทำให้หยุดงานหรือไม่สามารถทำงานได้ โดยได้รับความคุ้มครองจากนายจ้างคิดเป็นจำนวนเพียงร้อยละ 18.0(144/800) ไม่ได้รับการคุ้มครองร้อยละ 64.8 (518/800) และที่เหลือตอบว่าไม่ทราบแต่อย่างไรก็ตาม คนงานก่อสร้างมีความต้องการความคุ้มครองสุขภาพทางด้านโรคฟันและเหงือกจากการประกันสุขภาพด้วย คิดเป็นจำนวนร้อยละ 92.1(737/800)

ส่วนที่ 2 : ผลการศึกษาจากการตรวจในช่องปาก

การตรวจในช่องปากคนงานก่อสร้างทั้งสองเขตนั้นใช้แบบฟอร์มมาตรฐานที่ดัดแปลงมาจากขององค์การอนามัยโลก(WHO's oral health assessment and treatment need form) ร่วมกับชุดเครื่องมือในการตรวจอย่างง่าย ๆ ได้แก่ ค้ำมกระจก(mouth mirror)เครื่องมือเขี่ยหาฟันผุปลายแหลมคม(sharp ended dental explorer) และเครื่องมือวัดความลึกของร่องเหงือก(WHO's periodontal probe) โดยใช้แสงจากธรรมชาติ ผลของการศึกษาจากการตรวจในช่องปาก มีดังนี้-

8.6 การสบฟันผิดปกติ

การศึกษานี้พบว่า มีการสบฟันผิดปกติเพียงเล็กน้อยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 43.4 และมีปัญหาในระดับรุนแรงคิดเป็นจำนวนร้อยละ 17.1 ตามลำดับ(ตารางที่ 6.16)

ตารางที่ 6.16 การสบฟันผิดปกติ

การสบฟันผิดปกติ	คลองเตย (N = 400)		ลาดกระบัง (N = 400)		รวม (N = 800)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
none	128	32.0	188	47.0	316	39.5
slight	189	47.2	158	39.5	347	43.4
moderate/severe	83	20.8	54	13.5	137	17.1
รวม	400	100.0	400	100.0	800	100.0

6.7 โรคปริทันต์

6.7.1 สถานะของโรคปริทันต์

คนงานก่อสร้างทั้งสองเขตมีอัตราป่วยด้วยโรคปริทันต์คิดเป็นจำนวนร้อยละ 99.6 โดยพบระดับต่างๆของสถานะโรคปริทันต์ดังนี้ พบมีหินปูนเกาะรวมไปกับสถานะเลือดออกจากเหงือกคิดเป็นจำนวนร้อยละ 47.2 พบมีกระเปาะปริทันต์ลึกผิดปกติประมาณ 4-5 มม. คิดเป็นจำนวนร้อยละ 41.3 และมีกระเปาะปริทันต์ลึกอยู่ในชั้นรุนแรงมากกว่า 6 มม. คิดเป็นจำนวนร้อยละ 10.0 (ตารางที่ 6.17)

ตารางที่ 6.17 สถานะโรคปริทันต์ : จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคปริทันต์
(CPI : Community Periodontal index)

CPI	คลองเตย		ลาดกระบัง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
healthy	0	0.0	3	0.8	3	0.4
bleeding	0	0.0	1	0.2	1	0.1
calculus	159	39.7	219	54.8	378	47.2
pocket 4-5 mm	200	50.0	130	32.5	330	41.3
pocket > 6 mm	39	9.8	41	10.2	80	10.0
excluded sextant	2	0.5	6	1.5	8	1.0
รวม	400	100.0	400	100.0	800	100.0

ความรุนแรงของการป่วยจากโรคปริทันต์นี้พบว่าการมีหินปูนร่วมกับภาวะเลือดออกจากเหงือกคิดเป็นค่าเฉลี่ยประมาณ 4.4 ส่วน(sextants)จาก 6 ส่วนของช่องปากต่อคน ความรุนแรงที่พบกระเปาะปริทันต์มีความลึกกว่าปกติ(4-5 มม.) ประมาณค่าเฉลี่ย 1.1 ส่วนจาก 6 ส่วนของช่องปากต่อคน(ตารางที่ 6.18)

6.7.2 ความจำเป็นในการจัดบริการทางปริทันต์วิทยา

พบว่าการให้สุขศึกษาในเรื่องการดูแลทันตสุขภาพมีความจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 99 การให้บริการขูดหินปูนมีความจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 98 ตลอดทั้งการจัดบริการในการรักษาที่ซับซ้อนเฉพาะทางปริทันต์วิทยา คิดเป็นจำนวนร้อยละ 51 ของคนงานก่อสร้างทั้งหมด(ตารางที่ 6.19)

ตารางที่ 6.18 สภาวะโรคปริทันต์ : จำนวนส่วนของช่องปากต่อคน(Sextants/person)

CPI	คลองเตย		ลาดกระบัง		รวม	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
healthy	0.0	0.2	0.4	0.9	0.2	0.6
bleeding	0.1	0.3	0.1	0.5	0.1	0.4
calculus	4.4	1.7	4.4	1.6	4.4	1.6
pocket 4-5 mm	1.3	1.5	0.9	1.2	1.1	1.4
pocket > 6 mm	0.2	0.8	0.2	0.6	0.2	0.7
excluded sextant	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
รวม	6.0	0.0	6.0	0.0	6.0	0.0

\bar{X} = Mean

S.D. = Standard Deviation

ตารางที่ 6.19 ความจำเป็นในการจัดบริการทางปริทันตวิทยา
(Periodontal Treatment Need (PTN))

PTN	คลองเตย = (N = 400)		ลาดกระบัง (N = 400)		รวม (N = 800)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
I No Tx	0	0.0	3	0.7	3	0.4
II POHI	398	99.5	397	99.3	795	99.4
III POHI + Scaling	398	99.5	390	97.5	788	98.5
IV POHI + Complex Tx	239	59.8	171	42.7	410	51.3

Tx = Treatment

POHI = Personal Oral Hygiene Instruction

6.8 โรคฟันผุ

6.8.1 สถานะของโรคฟันผุ

คนงานก่อสร้างทั้งสองเขตมีอัตราป่วยด้วยโรคฟันผุที่ตรวจพบ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 42.7 และเคยเป็นโรคฟันผุมาก่อนแล้วตรวจพบว่าได้รับการอุดฟันมาแล้วคิดเป็นจำนวนร้อยละ 2.5 ถอนฟันเนื่องมาจากฟันผุคิดเป็นจำนวนร้อยละ 30.5 และได้รับการถอนฟันจากสาเหตุอื่นๆ ที่ไม่ใช่จากโรคฟันผุคิดเป็นจำนวนร้อยละ 6.6 สภาพฟันที่ได้รับการอุดปิดหลุมร่องฟันด้วยสารพลาสติก (sealant) หรือการครอบฟันหรือครอบเพื่อเป็นหลักสำหรับการใส่สะพานฟันตรวจไม่พบในการศึกษานี้(ตารางที่ 6.20)

ความรุนแรงของการป่วยด้วยโรคฟันผุของคนงานก่อสร้างทั้งสองเขตตรวจพบว่ามีค่าเฉลี่ยของการผุเท่ากับ 1.2 ซึ่งต่อคนโดยมีค่าพิสัยอยู่ระหว่าง 0-12 ซึ่ง ค่าเฉลี่ยของการถอนฟันเนื่องมาจากโรคฟันผุเท่ากับ 0.8 ซึ่งต่อคน โดยมีค่าพิสัยอยู่ระหว่าง 0-16 ซึ่ง ค่าเฉลี่ยของการอุดฟันเท่ากับ 0.0 ซึ่งต่อคน โดยมีค่าพิสัยอยู่ระหว่าง 1-3 ซึ่ง ซึ่งเมื่อรวมค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุดต่อคนแล้วมีค่าเท่ากับ 2.0 ซึ่งต่อคน(ตารางที่ 6.21 และ 6.22)

ตารางที่ 6.20 การกระจายของคนงานก่อสร้างโดยสถานะของฟันแท้

Dental Status	คลองเตย (N = 400)		ลาดกระบัง (N = 400)		รวม (N = 800)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
sound	0	0.0	0	0.0	0	0.0
decayed	157	39.3	178	44.5	335	41.9
filled & decayed	1	0.2	5	1.3	6	0.8
filled, no decayed	7	1.8	13	3.3	20	2.5
missing due caries	121	30.3	123	30.8	244	30.5
missing any other reasons	25	6.3	28	7.0	53	6.6
sealant	0	0.0	2	0.5	0	0.0
bridge abutment or special crown	0	0.0	1	0.2	0	0.0

ตารางที่ 6.21 สถานะของฟันแท้ : ค่าเฉลี่ยของฟันต่อคน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าพิสัย

Dental Status	คลองเตย (N = 400)			ลาดกระบัง (N = 400)			รวม (N = 800)		
	\bar{X}	S.D.	Range	\bar{X}	S.D.	Range	\bar{X}	S.D.	Range
sound	26.0	3.3	5-32	25.8	3.6	6-32	25.9	3.5	5-32
decayed	1.1	1.9	0-11	1.3	2.1	0-1	1.2	2.0	0-12
filled & decayed	0.0	0.0	0-1	0.0	0.0	0-5	0.0	0.0	1-5
filled, no decayed	0.0	0.0	0-2	0.0	0.0	0-3	0.0	0.0	1-3
missing due caries	0.7	1.6	0-11	0.9	2.0	0-16	0.8	1.8	0-16
missing any other reasons	0.2	1.4	0-17	0.2	1.0	0-11	0.2	1.0	0-17
sealant	0.0	0.0	-	0.0	0.1	0-1	0.0	0.0	0.0
bridge abutment or special crown	0.0	0.0	-	0.0	0.2	0-3	0.0	0.0	0.0

\bar{X} = Mean

S.D. = Standard Deviation

ตารางที่ 6.22 ค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด ต่อคน

DMFT	คลองเตย	ลาดกระบัง	รวม
D	1.1	1.3	1.2
M	0.7	0.9	0.8
F	0.0	0.0	0.0
DMFT	1.8	2.2	2.0

D=Decayed M=Missing F=Filled T=Number of teeth

6.8.2 ความจำเป็นในการจัดบริการต่อโรคฟันผุ

คนงานก่อสร้างทั้งหมดควรได้รับบริการการอุดฟันเพียงหนึ่งด้าน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 21.3 บริการถอนฟันคิดเป็นจำนวนร้อยละ 20.0 บริการอุดฟันตั้งแต่ 2 ด้านขึ้นไปคิดเป็นจำนวนร้อยละ 5.8 และบริการการรักษาประสาทฟันคิดเป็นจำนวนร้อยละ 0.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.23)

บริการอุดฟันเพียงหนึ่งด้านนั้น คิดเป็นค่าเฉลี่ยในการอุดฟันเท่ากับ 0.5 ซึ่งต่อคนรวมทั้งบริการการถอนฟันที่คนงานก่อสร้างทั้งสองเขตพึงได้รับ คิดเป็นค่าเฉลี่ยในการถอนฟันเท่ากับ 0.6 ซึ่งต่อคน ส่วนค่าเฉลี่ยของการบริการอุดฟันมากกว่า 2 ด้านขึ้นไปรวมทั้งการรักษาประสาทฟันมีค่าเท่ากับ 0.0 ซึ่งต่อคน(ตารางที่ 6.24)

6.9 ฟันตกกระ

โดยส่วนใหญ่แล้วผิวเคลือบฟันของคนงานก่อสร้างทั้งหมด นอกจากโรคฟันผุแล้วสภาพของเคลือบฟันอยู่ในสภาพปกติคิดเป็นจำนวนร้อยละ 81.2 ที่เหลือมีสภาพผิปกดติดหล่นกันไปตามลำดับ(ตารางที่ 6.25)

ตารางที่ 6.23 การกระจายของคณงานก่อสร้างตามประเภทต่าง ๆ ของการบริการต่อโรคฟัน

Dental Treatment	คลองเตย (N = 400)		ลาดกระบัง (N = 400)		รวม (N = 800)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
no	0	0.0	0	0.0	0	0.0
caries arrest/sealant	0	0.0	0	0.0	0	0.0
one surface filling	85	21.3	85	22.1	170	21.3
two or more surface filling	23	5.8	23	6.0	46	5.8
pulp care	1	0.2	5	1.3	6	0.8
extraction	71	17.8	89	23.1	160	20.0

ตารางที่ 6.24 ประเภทต่าง ๆ ของการบริการต่อโรคฟัน : ค่าเฉลี่ยของฟันต่อคน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าพิสัย

Dental Treatment	คลองเตย			ลาดกระบัง			รวม		
	X	S.D.	Range	X	S.D.	Range	X	S.D.	Range
no	0.0	0.0	-	0.0	0.0	-	0.0	0.0	-
caries arrest/sealant	0.0	0.0	-	0.0	0.0	-	0.0	0.0	-
one surface filling	0.5	1.0	0-9	0.5	1.2	0-9	0.5	1.2	0-9
two or more surface filling	0.1	0.6	0-8	0.1	0.7	0-9	0.1	0.7	0-9
pulp care	0.0	0.5	0-1	0.0	0.1	0-2	0.0	0.1	0-2
extraction	0.5	1.4	0-11	0.6	1.6	0-12	0.6	1.6	0-12

\bar{X} = Mean

S.D. = Standard Deviation

ตารางที่ 6.25 ฟันตกกระ(Dental Fluorosis)

	คลองเตย		ลาดกระบัง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
normal	329	82.2	321	80.3	650	81.2
questionable	22	5.5	25	6.2	47	5.9
very mild	35	8.8	26	6.5	61	7.6
mild	10	2.5	24	6.0	34	4.3
moderate	4	1.0	4	1.0	8	1.0
รวม	400	100.0	400	100.0	800	100.0

6.10 ฟันปลอม

6.10.1 การใส่ฟันปลอม

คนงานก่อสร้างทั้งสองเขตมีฟันปลอมใส่อยู่บ้างบางส่วน โดยตรวจพบมีฟันปลอมบางส่วนใส่อยู่ที่ขากรรไกรบน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 2.5 และใส่ฟันปลอมบางส่วนที่ขากรรไกรล่างคิดเป็นจำนวนร้อยละ 0.8(ตารางที่ 6.26)

6.10.2 ความจำเป็นในการใส่ฟันปลอม

คนงานก่อสร้างทั้งสองเขตควรได้รับบริการใส่ฟันปลอมบางส่วนที่ขากรรไกรบน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 13.9 และที่ขากรรไกรล่างคิดเป็นจำนวนร้อยละ 20.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.27)

6.11 ความจำเป็นเร่งด่วน

ไม่พบความจำเป็นในการรักษาอย่างเร่งด่วนซึ่งได้แก่ สภาพที่ล่อแหลมต่อชีวิต ขากรรไกรหัก ความเจ็บปวดอย่างฉับพลัน การติดเชื้อ เป็นต้น ในกลุ่มคนงานก่อสร้างที่ศึกษานี้ (ตารางที่ 6.28)

ตารางที่ 6.26 การใส่ฟันปลอม (Denture Wearing)

การใส่ฟันปลอม (Denture Wearing)	คลองเตย		ลาดกระบัง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
Upper						
no denture	392	98.0	385	96.2	777	97.1
partial denture	8	2.0	12	3.0	20	2.5
full denture	0	0	3	0.8	3	0.4
รวม	400	100.0	400	100.0	800	100.0
Lower						
no denture	397	99.2	396	99.0	793	99.1
partial denture	3	0.8	3	0.8	6	0.8
full denture	0	0	1	0.2	1	0.1
รวม	400	100.0	400	100.0	800	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.27 ความจำเป็นในการใส่ฟันปลอม (Need for Denture)

ความจำเป็นใน การใส่ฟันปลอม	คลองเตย		ลาดกระบัง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>Upper</u>						
no denture need	346	86.5	323	80.8	669	83.6
need to repair						
denture	7	1.8	12	3.0	19	2.4
need for partial						
denture	47	11.8	64	16.0	111	13.9
need for full						
denture	0	0.0	1	0.2	1	0.1
รวม	400	100.1	400	100.0	800	100.0
<u>Lower</u>						
no denture need	316	79.0	314	78.5	630	78.8
need to repair						
denture	3	0.8	4	1.0	7	0.9
need for partial						
denture	81	20.2	81	20.2	162	20.2
need for full						
denture	0	0.0	1	0.2	1	0.1
รวม	400	100.0	400	99.9	800	100.0

ตารางที่ 8.28 ความจำเป็นเร่งด่วน (Need for Immediate Care)

ความจำเป็นเร่งด่วน	คลองเตย		ลาดกระบัง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>Life - threatening condition</u>						
absent	400	100.0	400	100.0	800	100.0
<u>Jaws Fracture</u>						
absent	400	100.0	400	100.0	800	100.0
<u>Pain or infection</u>						
absent	399	99.8	400	100.0	799	99.9
present/failure	1	0.2	0	0.0	1	0.1
รวม	400	100.0	400	100.0	800	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 7

ผลการวิจัย : IV. ปัญหาสุขภาพจิต

ข้อมูลส่วนนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ตัวอย่างอันได้แก่ คนงานก่อสร้างจำนวน 400 คน ในเขตคลองเตยและเขตลาดกระบัง โดยแบ่งหัวข้อของการศึกษาเป็น 4 ส่วน ประกอบไปด้วย ลักษณะส่วนตัว ครอบครัว ลักษณะและสภาพของงานที่ทำอยู่และสภาพแวดล้อม ตลอดจนสังคมของที่ทำงาน ซึ่งทั้ง 4 ส่วนนี้ อาจมีผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเครียดในการทำงาน อันอาจนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตอื่น ๆ และยิ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานและหน่วยงานได้ด้วย

7.1 ลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา

7.1.1 ลักษณะส่วนตัวของคนงานก่อสร้างที่ศึกษา

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ พบว่าคนงานก่อสร้างส่วนใหญ่ทำหน้าที่กรรมกร รองลงไป คือ ช่างปูน ช่างไม้และช่างเหล็ก ตามลำดับ (ตารางที่ 7.1)

คนงานเหล่านี้ทำงานในตำแหน่งหน้าที่นี้มานาน 1 - 5 ปี ถึงร้อยละ 56.8 ในเขตคลองเตยและร้อยละ 50.2 ในเขตลาดกระบัง แต่มีการย้ายที่ทำงาน 1 - 5 ครั้งถึงร้อยละ 63.2 และร้อยละ 58.2 ในแต่ละเขตตามลำดับ

ตารางที่ 7.1 แสดงลักษณะส่วนตัวของคนงานก่อสร้างแยกตามตำแหน่งหน้าที่

ตำแหน่ง หน้าที่	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรรมกร	142	35.5	135	33.8
ช่างเหล็ก	60	15.0	31	7.8
ช่างไม้	93	23.3	107	26.8
ช่างปูน ฉาบ ผสม	92	23.0	113	28.2
อื่น ๆ	13	3.2	14	3.4
รวม	400	100.0	400	100.0

7.1.2 ฐานะทางการเงินของคณงานก่อสร้าง

จากการสำรวจฐานะทางการเงินของคณงานก่อสร้าง พบว่าคณงานก่อสร้างที่ศึกษามีฐานะทางการเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพพอใช้ในการดำเนินชีวิตประมาณร้อยละ 72 ในคณงานทั้ง 2 เขต (ตารางที่ 7.2)

ตารางที่ 7.2 แสดงฐานะทางการเงินของคณงานก่อสร้าง

ฐานะการเงิน	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พอใช้ - มีเหลือเก็บ	203	50.8	192	48.0
พอใช้ - ไม่มีเหลือเก็บ	85	21.2	99	24.8
ไม่พอใช้ - เป็นหนี้	74	18.5	73	18.2
ไม่พอใช้ - ไม่เป็นหนี้	38	9.5	36	9.0
รวม	400	100.0	400	100.0

7.1.3 การมีเวลาว่างเพื่อพักผ่อนหลังจากการทำงาน

ในส่วนของ การดำเนินชีวิตส่วนตัว ที่เกี่ยวกับการพักผ่อนและกิจกรรมนอกเวลา การทำงานพบว่าคณงานส่วนใหญ่มีเวลาว่างจากการทำงานพอที่จะพักผ่อนถึงร้อยละ 74.8 และ 76.2 ในเขตคลองเตยและเขตลาดกระบังตามลำดับ (ตารางที่ 7.3)

ตารางที่ 7.3 แสดงการมีเวลาว่างเพื่อพักผ่อนหลังจากการทำงาน

เวลาพักผ่อน	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีพอ	299	74.8	305	76.2
มีน้อย	95	23.8	93	23.2
ไม่มีเลย	6	1.4	2	0.5
รวม	400	100.0	400	100.0

กิจกรรมที่ทำในเวลาว่าง คนหนึ่งอาจทำกิจกรรมมากกว่าหนึ่งอย่าง ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างเพื่อพักผ่อน คือ การนอน (มากกว่า ร้อยละ 90) รองลงไป คือ การดูโทรทัศน์และฟังวิทยุ (มากกว่าร้อยละ 70) ดื่มเหล้า(ร้อยละ 34 ในเขตคลองเตยและร้อยละ 29 ในเขตลาดกระบัง) ออกกำลังกาย เล่นกีฬาเฉลี่ยร้อยละ 18.8 ของทั้งสองเขต เล่นการพนันร้อยละ 4.9 นอกจากนั้นเป็นกิจกรรมอื่น ๆ

7.1.4 ความรู้สึกที่มีต่องานที่ทำอยู่และสังคมของที่ทำงาน

คนงานก่อสร้างส่วนใหญ่รู้สึกว่าการรับผิดชอบต่องานที่ทำอยู่นั้นอยู่ในระดับพอดีๆ (ร้อยละ 59.5 และร้อยละ 58.5 ในเขตคลองเตยและเขตลาดกระบังตามลำดับ) ไม่มากหรือน้อยเกินไปส่วนใหญ่มีความกดดันในหน้าที่หรืองานที่ทำอยู่ (ร้อยละ 56.5 เท่ากันทั้งสองเขต) พอใจกับงานที่ทำ (ตารางที่ 7.4) งานไม่หนักเกินไป พอดี ๆ ร้อยละ 72.5 และร้อยละ 76.5 ที่เขตคลองเตยและลาดกระบังตามลำดับ โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายจากการทำงานที่ทำอยู่พบร้อยละ 31.2 และร้อยละ 33.2 ส่วนคนงานก่อสร้างที่รู้สึกว่าโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายจากการทำงานที่ทำอยู่น้อยมีร้อยละ 42.2 และร้อยละ 41.2 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ไม่มีความหนักใจกับปัญหาในการทำงาน (ร้อยละ 80.5 และร้อยละ 80 ในเขตทั้ง 2) มีเพียงส่วนน้อยที่หนักใจ และปัญหาที่หนักใจ ได้แก่ ปัญหาเรื่องงานโดยตรง ปัญหาเรื่องนายจ้างและปัญหาเรื่องเพื่อนร่วมงาน ส่วนใหญ่ยอมรับว่างานที่ทำอยู่มีความมั่นคงมาก ร้อยละ 58.8 และร้อยละ 60.2 ส่วนใหญ่พอใจกับผลตอบแทนหรือเงินที่ได้รับจากการทำงาน ร้อยละ 79.0 และร้อยละ 77.0 ตามลำดับ บรรยากาศความสัมพันธ์หรือความใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อนร่วมส่วนใหญ่ก็รู้สึกว่าเป็นมิตรกันดี (ร้อยละ 87.0 และร้อยละ 89.0 ที่เขตคลองเตยและเขตลาดกระบังตามลำดับ)

ตารางที่ 7.4 แสดงระดับความพอใจกับงานที่ทำอยู่ในคนงานก่อสร้าง

ระดับความพอใจ	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาก	116	29.0	127	31.8
พอดี	248	62.0	247	61.8
น้อย	36	9.0	26	6.4
รวม	400	100.0	400	100.0

ในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับในที่ทำงาน ความรู้สึกของคนงานก่อสร้างในเขตลาดกระบังส่วนมาก (62%) มีความรู้สึกถึงความเข้มงวดมีไม่มาก (ตารางที่ 7.5)

ตารางที่ 7.5 แสดงความรู้สึกต่อการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับในที่ทำงาน

ความเข้มงวด	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาก	31	7.8	24	6.0
พอควร	214	53.5	130	32.5
ไม่เข้มงวด	155	38.8	246	61.5
รวม	400	100.0	400	100.0

7.1.5 ครอบครัวยังของคนงานก่อสร้าง

ส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวมีความสุขดีร้อยละ 89.2 และ ร้อยละ 86.5 ในเขตคลองเตยและเขตลาดกระบังตามลำดับ มีการทะเลาะกันระหว่างสามี ภรรยา หรือสมาชิกในครอบครัวนาน ๆ ครั้ง สาเหตุส่วนใหญ่เป็นเรื่องเงิน และปัญหาจากการดื่มสุรา ใช้จ่ายหรือสารเสพติด (ตาราง ที่ 7.6, 7.7, 7.8)

ตารางที่ 7.6 แสดงความรู้สึกต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว

ความรู้สึก	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีความสุข อบอุ่นดี	357	89.2	346	86.5
ไม่ค่อยราบรื่น	33	8.2	37	9.2
ไม่มีความสุข	10	2.5	17	4.2
รวม	400	100.0	400	100.0

ตารางที่ 7.7 แสดงความถี่ของการทะเลาะกันในครอบครัว

ความถี่	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยบ่อยมาก	8	2.0	16	4.0
เคยบ่อย ๆ	25	6.2	25	6.2
เคยนาน ๆ ครั้ง	174	43.5	177	44.2
ไม่เคยเลย	193	48.2	182	45.5
รวม	400	100.0	400	100.0

ตารางที่ 7.8 แสดงสาเหตุของการทะเลาะกันในครอบครัว

สาเหตุ	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาผู้ชาย	15	7.2	18	8.2
ปัญหาเรื่องเงิน	53	25.6	72	33.1
ปัญหาการดื่มสุรา ยา สารเสพติด	77	37.3	56	25.7
ปัญหาการเล่นการพนัน	4	1.9	2	0.9
ปัญหาการดูเลลูก	14	6.8	18	8.3
ปัญหาเรื่องงาน	6	2.9	4	1.8
ความคิดเห็นไม่ตรงกัน	26	12.6	40	18.3
ปัญหาเรื่องอาหารการกิน	3	1.4	7	3.2
หลายปัญหา	9	4.3	1	0.5
รวม	207	100.0	218	100.0

7.1.6 สภาพแวดล้อม ที่พักอาศัย

คนงานก่อสร้างส่วนใหญ่พักอยู่ด้วยกันกับสามี/ภรรยา หรือสามี/ภรรยา/ลูก รองลงมาคือพักกับเพื่อน พักคนเดียว และพักกับญาติ ตามลำดับ ความรู้สึกเกี่ยวกับที่พักอาศัย ส่วนใหญ่รู้สึกพอใจร้อยละ 87.2 และร้อยละ 84.5 ตามลำดับ กลุ่มที่ไม่พอใจนั้นพบว่า สาเหตุที่ไม่พอใจ ได้แก่ ความสกปรก คับแคบ เสียงดัง และมีปัญหากับเพื่อนร่วมห้องตามลำดับ

7.2 ปัญหาความเครียด

จากการค้นหาคนงานก่อสร้างที่อยู่ในสภาวะของความเครียด โดยใช้แบบสอบถามเพื่อค้นหาความเครียด General Health Questionnaires (GHQ 12 items) พบความชุกของความเครียดของคนงานก่อสร้างร้อยละ 53.2 โดยพบร้อยละ 55.5 ในเขตคลองเตยและร้อยละ 51.0 ในเขตลาดกระบัง แต่ในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่และขนาดเล็กพบความชุกของความเครียดได้พอ ๆ กัน (ตารางที่ 7.9)

ตารางที่ 7.9 แสดงความชุกของความเครียดในคนงานก่อสร้าง

ความชุกของ ความเครียด	คลองเตย				ลาดกระบัง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม		ขนาด ใหญ่	ขนาด เล็ก	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ
ไม่เครียด	89	89	178	44.5	100	96	196	49.0
เครียด	111	111	222	55.5	100	104	204	51.0
รวม	200	200	400	100.0	200	200	400	100.0

ในรายละเอียดของแต่ละหัวข้อคำถามของการค้นหาความเครียดในคนงานก่อสร้างพบว่า อาการที่เห็นเด่นชัด คือ การนอนไม่หลับ พบว่าคนงานก่อสร้างมีอาการนอนไม่หลับบ่อย (ตารางที่ 7.10)

ตารางที่ 7.10 แสดงความถี่ของอาการนอนไม่หลับในคนงานก่อสร้าง

ความถี่ของการ นอนไม่หลับ	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อย ๆ	130	32.5	138	34.5
เป็นบางครั้ง	59	14.8	67	16.8
นาน ๆ ครั้ง	112	28.0	100	25.0
ไม่เคยเลย	99	24.8	95	23.8
รวม	400	100.0	400	100.0

นอกจากนี้ยังพบว่าคนงานก่อสร้างส่วนใหญ่(มากกว่า 3 ใน 4) เคยมีอาการปวดหัวหรือหายใจไม่อึด (ตารางที่ 7.11)

ตารางที่ 7.11 แสดงความถี่ของอาการปวดหัวหรือหายใจไม่อึด

ความถี่ของอาการ ปวดหัวหรือหายใจ ไม่อึด	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อย ๆ	110	27.5	97	24.2
เป็นบางครั้ง	84	21.0	95	23.8
นาน ๆ ครั้ง	114	28.5	106	26.5
ไม่เคยเลย	92	23.0	102	25.5
รวม	400	100.0	400	100.0

7.3 การติดสุรา ยา และสารเสพติด

7.3.1 การติดสุรา

คนงานก่อสร้างมีประวัติการดื่มสุรา ร้อยละ 42.2 โดยพบในเขตคลองเตย ร้อยละ 44.2 และในเขตลาดกระบังร้อยละ 40.2 และในกลุ่มที่ดื่มสุราสามารถวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติของการดื่มสุรา รวมทั้ง alcohol abuse และ dependence ตามวิธีการของ Hasin รวมร้อยละ 93.8 (ตารางที่ 7.12)

ตารางที่ 7.12 แสดงความชุกของการดื่มสุราและความผิดปกติของการดื่มสุรา

ชนิดของการดื่มสุรา	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดื่ม	233	55.8	239	59.8
ดื่ม	177	44.2	161	40.2
รวม	400	100.0	400	100.0
- ไม่ผิดปกติ	10	5.6	11	6.8
- alcohol abuse	60	33.9	62	38.5
- alcohol dependence	107	60.5	88	54.7
รวม	177	100.0	161	100.0

ปริมาณการดื่มสุรา ส่วนใหญ่ดื่มสุราประมาณวันละ 1 ขวด ร้อยละ 23.7 นอกจากนั้นอยู่ระหว่าง 1 - 2 แก้ว ถึง 1 ขวดแบน ความถี่ของการดื่มต่อเดือน คือ 1 - 4 วัน ประมาณร้อยละ 45.2 ความถี่ 5 - 15 วันต่อเดือน ร้อยละ 14.2 ที่ดื่มทุกวันมีร้อยละ 11.1 ส่วนใหญ่ผู้ที่ดื่มสุรา ดื่มมานานมากกว่า 1 ปี อยู่ระหว่าง 1 - 10 ปี ประมาณร้อยละ 63.2 ผู้ที่ดื่มมานานกว่า 20 ปี มีประมาณร้อยละ 4.2

7.3.2 ปัญหาการสูบบุหรี่

ประวัติการสูบบุหรี่ของคนงานก่อสร้างพบ ร้อยละ 45.8 ในเขตคลองเตยและ ร้อยละ 44.5 ในเขตลาดกระบัง (ตารางที่ 7.13) ปริมาณบุหรี่ที่สูบส่วนใหญ่สูบวันละครั้งถึง หนึ่งซอง (ตารางที่ 7.14)

ตารางที่ 7.13 ปริมาณผู้สูบบุหรี่

การสูบบุหรี่	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สูบบุหรี่	183	45.8	178	44.5
ไม่สูบบุหรี่	217	54.2	222	55.5
รวม	400	100.0	400	100.0

ตารางที่ 7.14 ปริมาณบุหรี่ที่สูบต่อวัน

ปริมาณบุหรี่/วัน	คลองเตย		ลาดกระบัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 มวน	49	26.8	51	28.6
10 - 20 มวน	123	67.2	110	61.8
มากกว่า 20 มวน	3	1.6	4	2.2
สูบยาเส้น	5	2.7	4	2.2
ไม่แน่นอน	3	1.6	9	5.1
รวม	183	100.0	178	100.0

ในกลุ่มที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่สูบทุกวัน เฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 75.3 ส่วนใหญ่สูบมานานกว่า 1 ปีอยู่ในช่วง 1 - 10 ปี ประมาณร้อยละ 50.9 สูบมานาน 11 - 20 ปี ประมาณร้อยละ 18.8 และ นาน กว่า 20 ปี มีประมาณร้อยละ 9.2

7.3.3 ปัญหาการค้มีชา กาแฟ การกินยาแก้ปวดและสารเสพติด

คงานาก่อสร้างร้อยละ 25.7 ค้มีชา กาแฟ ส่วนใหญ่ค้มีวันละ 1 - 3 แก้ว ค้มีเกือบทุกวันและค้มีมานานกว่า 1 ปี

คงานาก่อสร้างร้อยละ 54.0 รับประทานยาแก้ปวดเป็นประจำ อย่างน้อยวันละ 2 เม็ด หรือ 1 ซองขึ้นไป

คงานาก่อสร้างร้อยละ 21.1 ค้มีเครื่องค้มีกระตุ้นประสาท ส่วนใหญ่ในปริมาณ 1 ขวด ต่อวัน ร้อยละ 69.2 มีร้อยละ 18.9 ที่ค้มีเป็นประจำทุกวัน

คงานาก่อสร้างร้อยละ 4.1 ใช๋ยากล่อมประสาท ยานอนหลับเป็นประจำ ร้อยละ 1.3 สูบกัญชา ร้อยละ 0.3 กินใบกระท่อม มี 2 รายที่ติดเฮโรอีน ร้อยละ 2.2 กินหมาก และมี 2 รายที่กินยาม้าหรือแอมเฟตามีน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 8

อภิปรายผล

คนงานก่อสร้างในเขต กทม.(โดยเฉพาะแรงงานประเภทไร้ฝีมือ) ส่วนมากอพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ต้องมีชีวิตอยู่ท่ามกลางความไม่แน่นอนทางด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ที่อยู่อาศัยที่แออัด และไม่ถูกหลักสุขาภิบาล อันส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมและสุขภาพอนามัยต่างๆ ตามมามากมาย

งานวิจัยเกี่ยวกับคนงานก่อสร้างเท่าที่ผ่านมา มักเป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักและมักเป็นการศึกษาในเขต กทม.^(17,21,22,24,25,26,39) หรือเมืองใหญ่ๆ ^(20,27,28,29,38) ซึ่งส่วนใหญ่การสุ่มตัวอย่างทำโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (purposive) และโดยบังเอิญ(accidental sampling)ซึ่งส่งผลในแง่ความเป็นตัวแทน (representative) ของประชากรได้ อย่างไรก็ตาม ด้วยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบการศึกษานี้ รวมทั้งขนาดตัวอย่างที่นำมาศึกษา ทำให้ผลของการวิจัยนี้ยังมีจุดอ่อนที่จะขยายผล (generalize) ไปสู่คนงานก่อสร้างทั้งเขต กทม. ได้ การอภิปรายผลในบทนี้จะแบ่งออกเป็น 11 ประเด็น ดังต่อไปนี้

8.1 การหากรอบของการสุ่มตัวอย่าง

จากการที่ใช้มาตรการเสริมหลายๆอย่างมาพसानกัน ทั้งแบบ formal และ informal จึงสามารถค้นหาสิ่งก่อสร้าง(โดยเฉพาะสิ่งก่อสร้างขนาดเล็ก)ได้ค่อนข้างมากในเขต กทม. คือพบ 57 แห่งในเขตคลองเตย และมากถึง 546 แห่งในเขตลาดกระบัง แต่ที่ไม่เข้าข่ายก็มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งมักจะมีสาเหตุมาจากจำนวนคนงานที่มีไม่ถึง 20 คน อย่างไรก็ตามเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นว่าสิ่งก่อสร้างต่างๆ มีมากในเขตกทม.⁽¹⁵⁾

8.2 กลวิธีในการเข้าสำรวจ

ในเขตกทม.ได้ใช้กลวิธี”ให้บริการทางการแพทย์”เป็นตัวนำในการเข้าสำรวจ และเพื่อป้องกันอคติที่อาจจะเกิดขึ้น จึงให้บริการทั้งคนงานที่ถูกสุ่มได้และไม่ถูกสุ่ม ซึ่งวิธีการนี้นับว่าได้รับความร่วมมือจากคนงานและผู้ควบคุมงานเป็นอย่างดีแม้ว่าจะเป็นการเสียเวลาและเสียงบประมาณค่อนข้างสูง

8.3 จำนวนคนงาน

ในการสำรวจครั้งนี้เป็นการยากที่จะประมาณจำนวนคนงานก่อสร้างได้ เพราะมีความผันแปรไปแทบทุกวัน และทุกๆระยะของการก่อสร้าง ทำให้เกิดความยากลำบากในการคำนวณอัตราป่วยและอัตราตายจากการทำงานก่อสร้างได้

8.4 การสุ่มคนงานมาศึกษาด้วยวิธี systematic random sampling

ในทางปฏิบัติบางครั้งมีปัญหา เนื่องจากอาจไปขัดขวางต่อการทำงานของ คนงานซึ่งทางแก้วิธีหนึ่งก็คือ แบ่งคนงานมาเป็นชุดๆ ชุดละ 5-10 คน และใช้ผู้ช่วยนักวิจัย จำนวนมากในการสอบถามเพื่อให้คนงานเสียเวลาน้อยที่สุด หรือเลือกออกสำรวจในวันที่คนงานหยุดช่วงรับเงิน (15 วันครั้ง)

8.5 ลักษณะและสภาพโดยทั่วไปของสถานก่อสร้าง

8.5.1 มีคนงานที่เสียชีวิตทั้งหมด 4 ราย ที่บอกได้แน่ชัดว่าเสียชีวิตเนื่องจากการทำงานมี 1 ราย (ถูกเครื่องจักรทับ) อย่างไรก็ตาม การคำนวณอัตราตายยังมีปัญหาเนื่องจากไม่ทราบ denominator ที่แน่ชัดดังกล่าวมาแล้ว จำนวนสถานก่อสร้างที่มีคนงานบาดเจ็บต้องหยุดงานในรอบ 1 เดือนมีถึง 25 แห่ง (57%) และจำนวนคนงานที่บาดเจ็บพบถึง 67 คน ซึ่งนับว่าสูงมาก โดยคนงานชายเกิดอุบัติเหตุมากกว่าคนงานหญิง ทั้งๆที่จำนวนคนงานชายพบมากกว่าคนงานหญิงเพียงเล็กน้อย (1.4:1) ซึ่งอาจเนื่องมาจากกรรมกรหญิงถูกจำกัดให้ทำงานบางประเภท ขึ้นที่สูงไม่ได้ หรือมีความระมัดระวังตัวเองมากกว่า โดยสาเหตุของการบาดเจ็บส่วนมากเนื่องมาจากตะปูตำ, เหล็กตกใส่หรือบาด และเศษปูนเข้าตา ซึ่งสาเหตุต่างๆเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุที่ป้องกันได้ทั้งสิ้น ประกอบกับการขาดการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่คนงานและหัวหน้าคนงานด้วย

8.5.2 มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานที่ก่อสร้างยังหย่อนยาน รวมทั้งการจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลยังมีน้อย (โดยเฉพาะในเขตลาดกระบัง และสถานก่อสร้างขนาดเล็ก) และตัวคนงานเองก็ไม่ค่อยใส่ใจในการใช้เครื่องป้องกันเหล่านี้ ดังนั้นการรณรงค์ในเรื่องความปลอดภัยในการทำงานยังเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการอีกมาก

8.5.3 แหล่งน้ำดื่มน้ำใช้ของสถานก่อสร้างในเขตลาดกระบังยังใช้น้ำบาดาลในอัตราที่สูง ซึ่งอาจไม่มีความปลอดภัยเพียงพอ

8.5.4 สุขภาพสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการกำจัดขยะการมีน้ำขังเฉอะแฉะ ความสะอาดของส้วมยังอยู่ในสภาพที่ไม่ดี ซึ่งอาจเป็นแหล่งระบาดของโรคติดต่อหลายชนิด โดยเฉพาะโรคติดต่อที่มีอาหารและน้ำเป็นสื่อนำโรค ทั้งในหมู่คนงานเอง หรืออาจแพร่ออกมาสู่ชุมชนรอบข้างได้

8.5.5 ในเขตลาดกระบังยังมีหน่วยราชการมาเยี่ยมไม่มากนัก โดยเฉพาะสถานก่อสร้างขนาดเล็ก ทั้งๆที่สภาพความเป็นอยู่และการเสี่ยงภัยจากการทำงานที่เร็วกว่า ดังนั้นรัฐบาลเองต้องหันหน้ามาให้ความสนใจกับสถานก่อสร้างขนาดเล็กให้มากขึ้น

8.5.6 การจ่ายเงินเข้าสมทบกองทุนทดแทน และการทำประกันสังคมให้กับลูกจ้างยังพบน้อย โดยเฉพาะสถานก่อสร้างขนาดเล็กในเขตลาดกระบัง ซึ่งทำให้คนงานไม่มีสวัสดิการเมื่อเกิดการเจ็บป่วยขึ้นมา

8.5.7 การจัดองค์กรในหมู่แรงงานพบน้อยมาก คนงานส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในด้านกฎหมายแรงงาน ขาดสำนึกในการที่จะรวมตัวกันเพื่อปกป้องสิทธิของคนงานด้วยตนเอง ซึ่งทำให้คนงานเหล่านี้ขาดอำนาจต่อรองกับนายจ้าง โดยเฉพาะเมื่อเกิดกรณีพิพาทแรงงานเกิดขึ้น^(25,26)

8.6 ลักษณะและสภาพที่อยู่อาศัยของคนงานก่อสร้าง

8.6.1 คนงานยังอยู่กันในสภาพที่แออัด ภายใต้สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมบริเวณที่พักที่ไม่ดีนัก ไม่ว่าจะเป็นความสะอาด ความสว่าง ทางระบายอากาศ ขยะมูลฝอยที่ทิ้งเกลื่อนกลาด การมีน้ำเน่าขัง จำนวนส้วมที่ไม่พอเพียง ความสะอาดของน้ำดื่ม น้ำใช้ ทั้งในเขตคลองเตยและลาดกระบัง

8.6.2 ปัญหาที่พบในหมู่คนงานมักเป็นการคิดสุรา ดิดการพนัน การทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายกัน ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาทางสุขภาพจิตในระดับหนึ่ง

8.7 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านประชากร

ผู้ชายทำงานก่อสร้างมากกว่าผู้หญิงเล็กน้อย(1.4 :1) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้หญิงถูกจำกัดให้ทำงานก่อสร้างได้เฉพาะบางประเภท(เช่นกรรมกร) คนงานส่วนมากมีอายุในวัยทำงาน(20-39ปี) มีภูมิลำเนาจากภาคอีสานและเหนือ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและสมรสแล้ว ซึ่งข้อมูลนี้สอดคล้องกับการศึกษาที่เคยทำไว้^(23,25,35,38,39)

8.8 ปัญหาทางสังคมและสาธารณสุข

8.8.1 คนงานส่วนมากเป็นแค่ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน ไม่มีการทำสัญญาว่าจ้างที่แน่นอน ทำให้ขาดความมั่นคงและสวัสดิการต่างๆอันพึงได้ คนงานเหล่านี้มักมาจากภาคเกษตรกรรม จึงอาจกล่าวได้ว่าคนงานก่อสร้างเป็นแรงงานส่วนเกินจากภาคเกษตรฯในชนบท(โดยเฉพาะภาคอีสานและภาคเหนือ) และการศึกษาที่ยืนยันว่าคนงานที่ทำงานในเขตเทศบาลได้รับค่าจ้างเฉลี่ยสูงกว่าคนงานที่ทำงานนอกเขตเทศบาล⁽¹⁷⁾

8.8.2 คนงานก่อสร้างในเขตกทม.ส่วนมาก อาศัยในที่พักคนงานที่บริษัทจัดไว้ให้ ทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องการเดินทาง มีเด็กอายุต่ำกว่า 15ปีพักร่วมด้วยประมาณ 15-20% แต่ไม่ค่อยพบผู้สูงอายุในที่พัก ลักษณะครอบครัวมักจะมีแค่สามี-ภรรยา

8.8.3 การวางแผนครอบครัวในกลุ่มคนงานก่อสร้างในเขตกทม. จัดว่าอยู่ในเกณฑ์พอใช้ (ยังมีการคุมกำเนิด 60-70%) โดยนิยมใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ซึ่งสอดคล้องกับที่ศึกษาไว้ในปี 2524⁽¹⁷⁾

ซึ่งส่วนใหญ่ไปรับบริการจากโรงพยาบาลของรัฐ คนงานส่วนมากแต่งงานครั้งเดียว และมักจะแต่งงานเมื่ออายุ 15-20ปี และกว่า 60% มีบุตรไม่เกิน 2 คน จะเห็นได้ว่าภาวะการเจริญพันธุ์ไม่สูงนัก เมื่อเทียบกับภาพรวมของประเทศ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการตั้งครรถ์จะเป็นอุปสรรคต่อการหารายได้จากการทำงาน

การฝากครรภ์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เมื่อลูกคลอดมาแล้วประมาณหนึ่งในสามต้องฝากคนอื่นเลี้ยง และเด็กทุกคนที่คลอดในเขตคลองเตยได้กินนมแม่ แต่ที่เขตลาดกระบังพบ 60% โดยกว่า 10%ยังเลี้ยงลูกด้วยนมชั้นหวาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การได้รับวัคซีนของลูกอายุต่ำกว่า 1 ปีจำนวน 33 คน อยู่ในเกณฑ์ดีพอสมควร แสดงว่าคนงานสามารถเข้าถึงบริการด้านส่งเสริมสุขภาพได้ในระดับหนึ่ง ครึ่งหนึ่งของบุตรอายุ 1-5ปีของเขตลาดกระบังที่อยู่กับพ่อแม่ แต่ที่เขตคลองเตยพบเพียง หนึ่งในสาม ส่วนเด็กในวัยเรียนนั้นจะพบว่าการแยกกันอยู่ระหว่างพ่อแม่กับลูกค่อนข้างสูงมาก โดยเฉพาะที่เขตคลองเตย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะมีความสำคัญในการจัดสวัสดิการและการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมต่างๆของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป จะเห็นได้ว่าเด็กอายุ 9-15 ปี เพียง 70% เท่านั้นที่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ จึงกล่าวได้ว่าลูกคนงานก่อสร้างเป็นกลุ่มที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอีกกลุ่มหนึ่ง^(22,23)

8.8.4 มีคนงานประมาณ 30% ที่เคยเจ็บป่วยหนักจนต้องหยุดงาน โดยสาเหตุเนื่องมาจากอุบัติเหตุประมาณ20% เมื่อเกิดการเจ็บป่วยคนงานมักไปใช้บริการที่โรงพยาบาล(ที่คลองเตยมักไปที่ร.พ.เอกชน ที่ลาดกระบังมักไปที่ร.พ.ของรัฐ) และมักไม่ได้ค่าจ้างในขณะที่หยุดงาน ถ้าเจ็บป่วยเนื่องจากอุบัติเหตุนายจ้างมักจ่ายให้ แต่ถ้าเจ็บป่วยด้วยสาเหตุอื่นๆ คนงานมักต้องจ่ายเอง สวัสดิการส่วนนี้พบว่าคนงานในเขตลาดกระบังได้รับน้อยกว่าเขตคลองเตย จึงคงเนื่องมาจากคนงานส่วนใหญ่ขาดความรู้เรื่องกฎหมายแรงงาน การได้รับสิทธิรักษาพยาบาล เรื่องค่าแรงขั้นต่ำ และขาดตัวแทนที่จะคอยพิทักษ์ผลประโยชน์ตามหลักของกฎหมาย รวมทั้งกฎหมายประกันสังคม

8.8.5 พฤติกรรมเสี่ยงส่วนบุคคลที่พบได้แก่การดื่มสุรา การสูบบุหรี่ การรับประทานยาแก้ปวด และการดื่มเครื่องดื่มบำรุงกำลัง ส่วนการกินยาฆ่าและ การไปเที่ยวโสเภณีพบไม่มากนัก โดยพฤติกรรมเสี่ยงนี้พบในคนงานชายมากกว่าคนงานหญิง ส่วนการพักผ่อนหย่อนใจมักเป็นการพูดคุยกัน หรือดูโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณในเรื่องที่ละเอียดอ่อนเช่นนี้ อาจไม่สะท้อนภาพความจริง จำเป็นต้องเอาข้อมูลจากการศึกษาเชิงคุณภาพมาประกอบด้วย

8.8.6 คนงานก่อสร้างส่วนมากพอใจในงานที่ทำ แม้ว่ารายได้จะต่ำมาก แต่เมื่อถามว่าต้องการให้ลูกหลานทำงานก่อสร้างหรือไม่ ส่วนมากจะตอบว่าไม่ต้องการ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่สะท้อนว่าตัวคนงานเองก็ไม่สู้จะพอใจกับอาชีพนี้นัก แต่โอกาสในการประกอบอาชีพอื่นอยู่ในวงจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาอื่นๆ ที่ผ่านมา^(25,26)

8.9 ระบาดวิทยาของการบาดเจ็บจากการทำงาน

คนงานส่วนมากมีทัศนคติว่าฝุ่น เสียง ความร้อน การต้องยกแบกของหนัก และ อุบัติเหตุเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ส่วนโรคประจำตัวที่พบบ่อยคือ แพ้ละอองเกสรดอกไม้ โรค กระเพาะ ปวดท้อง และความผิดปกติในการมองเห็น ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีส่วนสัมพันธ์โดยตรง และโดยอ้อมกับงานที่ทำอยู่ ในแง่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลนั้นยังคง พบเช่นเดียวกับหมวดที่แล้วว่า คนงานใช้กันน้อยและบริษัทเองก็มักไม่ได้จัดเตรียมไว้ให้ และเป็นที่น่าสังเกตว่าการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลนี้ คนงานในเขตคลองเตยใช้ มากกว่าเขตลาดกระบัง ซึ่งส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการที่บริษัทไม่ได้จัดเตรียมไว้ให้ดังกล่าวแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงพบว่าอัตราการเกิดบาดเจ็บในการทำงานในกลุ่มคนงานค่อนข้างสูง โดยเฉพาะ ในระหว่างแบกไม้ หรือทำงานเกี่ยวกับช่างไม้ หรือเกี่ยวกับเหล็ก คือสูงถึง 180-208/คนงาน 1,000 คน ซึ่งสูงกว่าที่กรมแรงงานเคยรายงานไว้เมื่อปี 2527 กว่า 2 เท่า⁽¹⁴⁾ ส่วนตำแหน่งของ ร่างกายที่ได้รับอุบัติเหตุมักจะเป็นขาและแขน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของการทำงานในขณะ บาดเจ็บ นอกจากนี้ยังพบว่าตะปูตำเป็นสาเหตุสำคัญของการบาดเจ็บ เป็นที่น่าสังเกตว่าคนงานเมื่อเกิดการบาดเจ็บมักไม่ได้ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล โดยเฉพาะคนในเขตลาดกระบัง และส่วนมากไม่ได้หยุดงาน และไม่ได้รับค่าตอบแทนจากกองทุนเงินทดแทน

8.10 ปัญหาทางทันตสาธารณสุข

ถึงแม้ว่าคนงานก่อสร้างทุกคนในกรุงเทพมหานครจะมีแปรงสีฟันใช้ในการทำ ความสะอาดปากและฟัน มีการปฏิบัติตนต่อทันตสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดีพอสมควร และส่วน มากมีความเชื่อว่า ถ้าดูแลปากและฟันอย่างสม่ำเสมอแล้วจะไม่ใช่โรคเหงือกและโรคฟัน แต่ อย่างไรก็ตามยังคงมีความเชื่อที่ผิดๆ อยู่ในระดับสูงได้แก่ การที่คนเรามีอายุมากขึ้นฟันจะหลุด ไปเองตามธรรมชาติ การเกิดโรคฟันผุนั้นเกิดจากแมงกินฟัน ฟันที่เริ่มผุจะเป็นรูโตและปวดฟัน การศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาอื่นในชุมชนชนบทไทย⁽¹⁻⁵⁾

นอกจากนี้ยังพบว่า คนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครยังมีความเชื่อที่ผิดใน กรณีของฟลูออไรด์ว่าเป็นยารักษาโรคฟันผุอยู่ในระดับที่สูง ซึ่งโดยแท้ที่จริงแล้วฟลูออไรด์เป็น สารป้องกันฟันผุในการให้ความแข็งแรงต่อเคลือบฟัน⁽⁶⁾ ตลอดทั้งการเคี้ยวอาหารโดยคนงานไม่ เชื่อว่าการเคี้ยวข้างเดียว จะมีผลเสียต่อหัวข้อต่อขากรรไกร ซึ่งโดยแท้ที่จริงแล้วการเคี้ยวอาหาร ข้างเดียวจะมีผลเสียต่อหัวข้อต่อขากรรไกรตลอดทั้งระบบการสบฟันที่ผิดปกติร่วมไปกับฟันสึก⁽⁷⁾

การศึกษานี้พบว่า การใช้ฟันผิวด้านที่ การอมทอฟฟี่ อมลูกกวาด และกินของ ขบเคี้ยวระหว่างมือ เป็นพฤติกรรมเสี่ยงของคนงานก่อสร้างกลุ่มนี้ ซึ่งจะมีผลต่อการเกิดโรคฟัน ผุและอันตรายต่อเคลือบฟันทั้งสิ้น^(8,9)

การแนะนำและให้ความรู้ทางทันตสุขภาพโดยเฉพาะการเกิดของโรคต่าง ๆ ในช่องปาก ปัจจัยเหตุที่ทำให้เกิดโรค การป้องกันโรคตลอดทั้งการปรับพฤติกรรมที่ดีต่อทันตสุขภาพมีความจำเป็นในการจัดให้แก่คนงานก่อสร้างเหล่านี้อย่างยิ่ง

อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาถึงปัญหาทางทันตสุขภาพของคนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครแล้วทั้งผลจากแบบสัมภาษณ์และจากการตรวจในช่องปากพบว่าโรคปริทันต์มีความรุนแรงมากกว่าการป่วยด้วยโรคฟันผุ โดยมีความรุนแรงของโรคแตกต่างกันไปตั้งแต่ภาวะเหงือกเลือดออก มีหินปูนและกระเปาะเหงือกลึกมากกว่าปกติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประเทศ⁽¹⁰⁾ และการศึกษาในชุมชนชนบทไทยในภาคอื่นๆ ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา⁽¹⁾ จันทบุรี⁽³⁾ เลย⁽⁵⁾ และอุบลราชธานี⁽¹¹⁾

การไปใช้บริการทางทันตกรรมของคนงานก่อสร้างกรุงเทพมหานครนี้ มีรูปแบบการใช้บริการเหมือน ๆ กับการศึกษาอื่นในชนบทไทย^(2,4) ด้วยเหตุผลที่ว่าโรคฟันและเหงือกเป็นเองหายเองคิดว่าไม่เป็นอะไร ไม่มีเวลา และถ้าไปรับบริการจะไปที่คลินิกเอกชน/โรงพยาบาลเอกชนมากกว่าโรงพยาบาลของรัฐ⁽¹⁰⁾

จากผลของการตรวจในเรื่องการจัดบริการทางทันตกรรมที่จำเป็นให้แก่คนงานก่อสร้างกรุงเทพมหานครนั้น สอดคล้องกับประเภทต่าง ๆ ของการไปรับบริการของคนงานก่อสร้างที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยบริการที่จำเป็นนั้น ได้แก่ การตรวจ/การได้ทันตสุขศึกษา การขูดหินปูน การอุดฟัน และการถอนฟัน ตามลำดับ

สำหรับประเด็นการให้บริการทางทันตกรรมประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะทำได้โดยใคร ด้วยปริมาณงานมากน้อยเพียงใดนั้น ได้แก่ การขูดหินปูนประมาณ 4 ส่วนในปาก จาก 6 ส่วน ในปากต่อคน การอุดฟัน 1 ด้านต่อคน การถอนฟันประมาณ 1 ซี่ต่อคน เป็นสิ่งที่น่าพิจารณาในเชิงเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการประกันสุขภาพทางทันตกรรมของคนงานก่อสร้างต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของคนงานก่อสร้างในการศึกษานี้ ซึ่งมีความต้องการคุ้มครองสุขภาพทางโรคฟัน และเหงือกจากการประกันสุขภาพคิดเป็นจำนวนร้อยละ 92 ของคนงานก่อสร้างทั้งหมด

8.11 ปัญหาสุขภาพจิต

ในส่วน of ปัญหาสุขภาพจิตในคนงานก่อสร้าง พบความเครียด ร้อยละ 53.2 พบผู้ดื่มสุรา ร้อยละ 42.2 และพบความผิดปกติของการดื่มสุราในปริมาณที่ค่อนข้างสูง คือร้อยละ 93.8 และนอกจากนี้ยังพบการใช้ยาและสารเสพติดอื่น ๆ ในปริมาณที่ค่อนข้างสูงในคนงานก่อสร้าง แต่พบว่าจากการศึกษาไม่พบตัวเลขที่แตกต่างกันในปัญหาต่างๆ ที่ศึกษา ในสถานก่อสร้างขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และไม่แตกต่างในระหว่าง 2 เขต คือเขตคลองเตยและเขตลาดกระบัง

การศึกษา เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัย

วิพรรณ

ประจวบเหมาะ: รุฟไฟโล

อัจฉรา

เอิร์น

พวงเพ็ญ

สุนทรปาน

เดือนใจ

อินทุสมภา

วินัส

อุดมประเสริฐกุล

บทที่ ๑

บทนำ

ปัญหาสังคมและสาธารณสุขเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันและเกี่ยวพันไปกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อของคนในบริบทต่างๆ (Context) การศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ลักษณะดังกล่าว จะต้องอาศัยการศึกษาเชิงลึกที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์และให้ความหมายกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น วิถีชีวิตของคนงานก่อสร้างซึ่งเป็นประชากรที่สนใจศึกษานี้ไม่สามารถที่จะทำความเข้าใจได้โดยการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการออกสำรวจและสัมภาษณ์คนงานก่อสร้าง โดยมีแบบสอบถามมาตรฐานเป็นเครื่องมือเพียงวิธีการเดียว ในการศึกษาถึงวิถีชีวิต การทำงาน กระบวนการจ้างงาน ความเป็นอยู่ ตลอดจนพฤติกรรมสังคม และพฤติกรรมอนามัยต่างๆ ของคนงานก่อสร้างในประเทศไทยจึงได้ผนวกระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการอธิบายและให้ความหมายของปรากฏการณ์ต่างๆ การวิจัยเชิงคุณภาพมีข้อดีในการให้ภาพของเรื่องที่สนใจศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและช่วยเสริมการวิจัยเชิงปริมาณ นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพมาทดสอบหลักฐานที่ได้จากงานวิจัยแบบสำรวจได้ด้วย (Knodel and others, 1985)

การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาถึงปัญหาสังคมและสาธารณสุขของคนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครรับผิดชอบโดย สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูล อธิบาย และให้ความหมายแก่ข้อมูลเกี่ยวกับคนงานก่อสร้าง
2. เพื่อบรรยายและวิเคราะห์บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของวิถีชีวิตสภาพการทำงานและปัญหาสาธารณสุขของคนงานในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

9.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาปัญหาสังคมและสาธารณสุขของคณงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ 3 วิธีด้วยกัน คือ

1. การสังเกต โดยเน้นในเรื่องของสุขภาพจิตและความปลอดภัยทั้งในสถานที่ก่อสร้างและที่พักของคณงาน

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) เป็นการสัมภาษณ์คณงานก่อสร้างชายและหญิง ผู้สัมภาษณ์ใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (Interview Guide) ซึ่งปรากฏอยู่ในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (ดูภาคผนวก ก.) ในการสัมภาษณ์คณงานก่อสร้างซึ่งถือว่าเป็นผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมและสาธารณสุข

วิธีการสัมภาษณ์นี้จะเปิดโอกาสให้คณงานก่อสร้างสามารถให้ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวางและเป็นอิสระ ขณะเดียวกันผู้สัมภาษณ์ก็สามารถซักถามเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน ไม่มีแบบสอบถามมาตรฐานมาเป็นอุปสรรค และเพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างครบถ้วน จึงใช้วิธีการจดบันทึกร่วมกับการบันทึกเสียง

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นวิธีการเชิงคุณภาพโดยมีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มประมาณ 6-8 คน มาสนทนากันในประเด็นต่างๆ ตามแนวคำถามของการสนทนากลุ่ม (ดูภาคผนวก ข.) ผู้ดำเนินการสนทนาหรือพิธีกร (Moderator) เป็นผู้นำการสนทนาโดยใช้แนวคำถามที่มีอยู่เป็นหลัก ในขณะเดียวกันพิธีกรก็จะต้องพยายามชักจูงให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ในการสนทนากลุ่ม นอกจากผู้ดำเนินการสนทนาแล้ว ยังมีบุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มสนทนาด้วยคือ ผู้จดบันทึกคำสนทนา ทำหน้าที่จดบันทึกคำพูดที่สำคัญและอากัปกริยาท่าทางของผู้เข้าร่วมการสนทนา เจ้าหน้าที่บริการทั่วไป เป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกแก่กลุ่มสนทนา กล่าวคือ มีหน้าที่บันทึกเทป บริการของว่าง และคอยกันมิให้บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องมาขัดจังหวะการสนทนา ในระหว่างการดำเนินการสนทนากลุ่มมีการบันทึกเสียง โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง 3 เครื่อง

9.3 ระยะเวลาในการดำเนินงาน

กรกฎาคม 2537	- วางแผนการดำเนินงาน
สิงหาคม - กันยายน 2537	- ทบทวนวรรณกรรม
	- สร้างและทดสอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแนวคำถามการสนทนากลุ่ม
ตุลาคม 2537	- เตรียมงานสนาม
พฤศจิกายน - ธันวาคม 2537	- ออกงานสนาม
ธันวาคม 2537 - กุมภาพันธ์ 2538	- ถอดเทปการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม
	- จัดพิมพ์บทความสนทนา (Transcription)
มีนาคม - เมษายน 2538	- ประชุมและวิเคราะห์ข้อมูล
พฤษภาคม - สิงหาคม 2538	- เขียนและพิมพ์รายงานการวิจัย

9.4 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การออกงานสนามของคณะผู้วิจัยเชิงคุณภาพได้ดำเนินการในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2537 โดยคณะผู้วิจัยเชิงคุณภาพได้ออกทำงานภาคสนามพร้อมกับ คณะผู้วิจัยเชิงปริมาณ รวมแล้วได้เก็บข้อมูลในแหล่งก่อสร้างของเขตลาดกระบัง 4 แห่ง เป็น สถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ 2 แห่ง เป็นสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก 2 แห่ง ในขณะที่เขต คลองเตยนั้นได้เก็บข้อมูลทั้งหมด 5 แห่ง เป็นสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ 3 แห่ง สถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก 2 แห่ง สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่างของคนงานในการศึกษาเชิงคุณภาพไม่ได้เน้นถึงความเป็นตัวแทนของประชากรซึ่งต่างไปจากงานวิจัยเชิงปริมาณ สิ่งที่การวิจัยเชิงคุณภาพสนใจคือการอธิบายปรากฏการณ์และให้ความหมายกับปรากฏการณ์ โดยมุมมองของ บุคคลที่อยู่ในบริบทนั้นเป็นหลัก

9.5 ข้อมูลประชากร

ตารางที่ 1 จำนวนคนงานก่อสร้างเข้าร่วมในการวิจัย

เขต	การสัมภาษณ์เชิงลึก			การสนทนากลุ่ม 4 กลุ่ม		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
คลองเตย	7	3	10	15	6	21
ลาดกระบัง	2	7	9	-	6	6
รวม	9	10	19	15	11	27

9.6 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการรวบรวมข้อมูลโดยระเบียบวิธีวิจัยต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว เทปบันทึกเสียงทั้งหมดได้ถูกถอดมาเป็นบทคำสนทนาอย่างละเอียดทุกคำพูด บทคำสนทนาเหล่านี้ถูกพิมพ์และถ่ายสำเนา คณะผู้วิจัยทุกคนนำไปอ่านและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วเขียนรายงานการวิจัยในประเด็นต่างๆ หลังจากนั้นมีการประชุมเป็นระยะๆ เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตรวจสอบความหมายของข้อมูล สรุปและจัดทำรายงานการวิจัย

9.7 การเขียนรายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยโครงการศึกษาปัญหาสังคมและสาธารณสุขของคนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งการเขียนรายงานเป็น 7 บทคือ

1. บทนำ
2. โครงสร้างและการจัดองค์กรทางสังคมของคนงานก่อสร้าง

3. สถานการณ์แรงงานสัมพันธ์
4. ความคาดหวังในชีวิต
5. ปัญหาสังคมของแรงงานก่อสร้าง
6. ปัญหาสาธารณสุขของแรงงานก่อสร้าง
7. สรุปและข้อเสนอแนะ

ในแต่ละบทผู้วิจัยจะชี้ประเด็นข้อค้นพบพร้อมทั้งอธิบายความหมายของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งยกตัวอย่างคำพูดและบทสนทนาของของแรงงานก่อสร้างเพื่อเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Empirical Data) โดยบทสนทนาในการสนทนากลุ่มจะใช้คำแทนผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มว่า "พิธีกร" ในขณะที่ผู้สัมภาษณ์ในแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจะใช้คำว่า "ผู้สัมภาษณ์"

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 10

โครงสร้างและการจัดองค์กรทางสังคมของคณงานก่อสร้าง

เมื่อพิจารณากลุ่มบุคคลบางกลุ่ม เช่น กลุ่มเกษตรกรในชนบทนั้นจะพบว่า กลุ่มคนเหล่านี้ถ้าอาศัยอยู่ในชนบทอย่างถาวร ก็แทบจะไม่ต้องเปลี่ยนกลุ่มสังคมเลยตั้งแต่เกิดจนตาย วิธีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมจึงไม่เปลี่ยนแปลง (พัทยา สายหู, 2534) แต่กลุ่มคนอีกบางกลุ่มอาทิเช่น กลุ่มคณงานก่อสร้างซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มสังคมเดียวกันโดยตลอด เนื่องจากคณงานก่อสร้างต้องย้ายจากภูมิลำเนาเดิมมาประกอบอาชีพในต่างถิ่น นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพแล้วคนในกลุ่มนี้ยังต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ทางสังคม วิธีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรม

การที่คณงานก่อสร้างซึ่งย้ายถิ่นมาจากที่ต่างๆ มาทำงานและอาศัยในบริเวณที่พักคณงานเดียวกันนั้น ย่อมมีความสัมพันธ์ทางสังคมเกิดขึ้น ตลอดจนมีการจัดองค์กรทางสังคมที่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่ม ดังนั้นเพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของระบบสังคมของคณงานก่อสร้าง ในบทนี้จึงได้พิจารณาระบบสังคมของคณงานให้ครอบคลุมทุกระดับ โดยเริ่มจากหน่วยพื้นฐานคือ ระบบครอบครัวตามด้วยระบบเครือญาติ และท้ายสุดคือระบบสังคมในกลุ่มเพื่อนคณงาน และเพื่อให้เห็นภาพของระบบสังคมดังกล่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงนำเสนอโดยเริ่มด้วย ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของคณงานก่อสร้าง กระบวนการเข้าสู่อุตสาหกรรมก่อสร้าง ชีวิตการทำงาน การย้ายถิ่น และระบบสังคมของคณงานก่อสร้างตามลำดับ

10.1 ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของคณงานก่อสร้าง

หากพิจารณาถึงภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคมของคณงานก่อสร้างที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษาเชิงคุณภาพ จะพบว่าคณงานส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ โดยมีจำนวนปีที่เรียนแตกต่างกันไปตามรุ่นปีเกิด (cohort) ของคณงาน ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของการจัดระบบการศึกษาของประเทศ ซึ่ง

อาจจะพอสรุปได้ดังนี้คือ ในช่วงก่อนปี พ.ศ.2503 ระบบการศึกษาภาคบังคับคือ ประถมศึกษา 4 ปี ในช่วงปี 2503-2520 ขยายการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็น 7 ปี แต่ยังคงมีการศึกษาภาคบังคับ 4 ปีแรก และตั้งแต่ปีพ.ศ.2521 จนถึงปัจจุบัน เปลี่ยนเป็นประถมศึกษา 6 ปี และบังคับให้เรียนทั้ง 6 ปี (Wongsith and Knodel 1989, p.3) ดังนั้นกลุ่มคนงานที่มีอายุตั้งแต่ประมาณ 27 ปีขึ้นไปจึงมักได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษา 4 ปี ส่วนคนงานที่อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 27 ปี จึงได้รับการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี

หลังจากที่คนงานสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาแล้ว โดยส่วนใหญ่ก็จะเข้าสู่แรงงานในภาคเกษตรกรรม ช่วยครอบครัวทำไร่นาในชนบทซึ่งเป็นบ้านเกิดของตน หรือในละแวกใกล้เคียง แล้วจึงค่อยเข้ามาสู่แรงงานก่อสร้างในภายหลัง เป็นที่น่าสังเกตว่ามีคนงานเพียงส่วนน้อยที่เคยประกอบอาชีพอื่น เช่น เป็นคนรับใช้ หรือเป็นลูกจ้างตามร้านค้า หรือเข้ามาสู่อุตสาหกรรมก่อสร้างทันทีภายหลังจากสำเร็จการศึกษา มีคนงานหญิงโสดทำหน้าที่ช่างเหล็กเพียงรายเดียวที่ตกเป็นตัวอย่งในการสนทนากลุ่ม กำลังเรียนต่อในระดับมัธยมในระบบการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งคนงานหญิงผู้นี้มีเป้าหมายที่ชัดเจนในชีวิตว่าต้องการเปลี่ยนอาชีพ :

- พิธีกร : วรามัยละคะ ลองฟังสาวโสดคนหนึ่ง ความฝันสูงสุดตอนนี้อะ
- นางสาววรามัย : เรียนหนังสือ แล้วก็มืออาชีพที่ดีกว่านี้
- พิธีกร : อยากเป็นอะไร ใจจริงๆ ที่เราคิดเอาไว้ละ
- นางสาววรามัย : ทำแบบอย่างไร ช่วยเขาอะไร อยู่กับอะไรนะ เขาเลี้ยงเด็กสถานเลี้ยงเด็กช่วยเขาคุม
- พิธีกร : อ้อ สถานเลี้ยงเด็ก ช่วยเขาคุมเป็นๆ อะไรคะ เป็นผู้ดูแลเด็กอย่างนั้นหรือคะ เด็กนี้เด็กเล็กๆ หรือเด็กโต
- นางสาววรามัย : เด็กเล็กๆ

ในด้านสถานภาพการสมรส พบว่าสัดส่วนของคณงานที่สมรสมีสูงกว่าคณงานที่ยังโสด โดยคณงานที่สมรสส่วนใหญ่มักจะรู้จักคู่สมรสของตนขณะทำงานในภาคเกษตร คณงานกับคู่สมรสจึงมักเป็นผู้ที่มาจากหมู่บ้านเดียวกันหรือมาจากภูมิภาคเดียวกัน และเมื่อเข้าสู่แรงงานก่อสร้างนั้นส่วนหนึ่งสามีจะเข้าสู่แรงงานก่อสร้างก่อน แล้วจึงกลับไปพาภรรยาและบุตรตามมาในภายหลัง ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งสามีและภรรยาเข้ามาสู่แรงงานก่อสร้างพร้อมๆ กัน อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ได้เข้าสู่แรงงานก่อสร้างเป็นระยะเวลาหนึ่งภาพที่ปรากฏอยู่ทั่วไปคือคู่สมรสมักจะอยู่ด้วยกันและทำงานก่อสร้างในสถานที่ก่อสร้างเดียวกัน

สำหรับในกลุ่มคณงานโสด ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตชี้ให้เห็นว่า คณงานโสดมักจะเป็นเพศชาย บางส่วนก็เข้ามาทำงานก่อสร้างตามลำพัง บางส่วนก็เข้ามาพร้อมกับบิดามารดา ในขณะที่คณงานหญิงที่เป็นโสดมีเป็นส่วนน้อยและมักจะมาพร้อมกับบิดามารดาของตน

10.2 กระบวนการเข้าสู่อุตสาหกรรมก่อสร้าง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า คณงานก่อสร้างโดยส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพทางด้านเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องขึ้นกับสภาพดินฟ้าอากาศ แม้ว่าในปัจจุบันวิทยาการต่างๆ ในด้านการส่งเสริมการเกษตรจะก้าวหน้าขึ้น แต่การใช้วิทยาการต่างๆ เหล่านี้ก็ต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ราคาผลิตผลทางการเกษตรก็ยังมีแปรปรวนตามสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจอีกด้วย ปัญหาต่างๆ อันเนื่องมาจากการทำการเกษตรจึงเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ผลักดันให้เกษตรกรจำนวนไม่น้อยหันไปหาอาชีพอื่น อย่างไรก็ตาม จากการที่มีพื้นฐานทางการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาจึงทำให้ประชากรกลุ่มนี้ไม่มีโอกาสในการเลือกอาชีพได้มากนัก การเข้าเป็นแรงงานในอุตสาหกรรมก่อสร้างจึงเป็นทางเลือกหนึ่ง เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นถึงเหตุผลของการเข้ามาสู่อุตสาหกรรมก่อสร้าง จึงนำเสนอตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มที่น่าสนใจ ดังมีใจความต่อไปนี้

- นายพรหม : ก็ทำนาฝนแล้ง มีเพลี้ยกระโดด ข้าวก็ถูกทำอะไรไม่ได้ลงทุนมาก หักแล้วก็ไม่เหลือ ใช้นี้ก็ไม่พอก็ต้องลงมากรุงเทพฯ
- นายณรงค์ : แถวบ้านมันแล้งครับ...ฝนไม่ตกมันแล้งทำอะไรไม่ได้เลยครับ
- นางประเมิน : แห้งแล้ง...ทำอะไรก็เป็นหนี้เป็นสิน
- นายสมเพชร : พอทำนาเสร็จ เรื่องงานรายได้ก็ไม่มี... มาทำงานแบบหาเงินเก็บ
- นางอบเชย : งานที่นี้ดีกว่า ได้เงินดี ที่บ้านเราแล้ง ทำไร่นาไม่ค่อยเหลือ ลงทุนเยอะ
- นางน้อย : ทำนารายได้มันไม่ค่อยดีคะ ได้แต่กิน แต่ไม่มีใช้ทำงานก่อสร้างดีกว่ารายได้...แบบไม่ได้ลงทุนทำนา ปีหนึ่งก็ไม่มีเงินใช้ พอมาทำงาน 3 คนพ่อแม่ลูกอย่างนี้ มันก็ได้ดีกว่าทำนา วิกหนึ่งก็ได้ถ้าไม่มีโอ (โอที) ก็ได้ 6 พัน 7 พันอย่างนี้
- นางบัวทอง : มันก็จนนะ ความรู้ก็นิดเดียว (จบชั้น ป.6) ทำไรก็เป็นหนี้เป็นสิน
- นายเฉลิม : แบบพวกเรามันไม่มีอาชีพอื่นที่จะทำ เพราะความรู้ก็ไม่มีด้วย (จบชั้น ป.6) นอกจากงานก่อสร้าง

นอกจากจะศึกษาถึงสาเหตุซึ่งเป็นแรงผลักดันและแรงจูงใจให้เข้ามาทำงานก่อสร้างแล้ว การศึกษาในเชิงคุณภาพครั้งนี้ยังได้สอบถามถึงผู้ที่ชักชวนให้เข้ามาสู่แรงงานก่อสร้างจากการศึกษาพบว่า การเข้ามาสู่อุตสาหกรรมก่อสร้างนั้นโดยมากเริ่มจากการชักชวนของญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้านในละแวกบ้านเดียวกัน ซึ่งผู้ที่ชักชวนจะเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานก่อสร้างมาก่อน ต่อมาเมื่อมีโอกาสกลับไปเยี่ยมเยียนบ้านเดิมของตนก็ชักนำให้คนอื่นๆเข้ามาทำงานก่อสร้างด้วย เมื่อจำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่าในกลุ่มคนงาน

ที่สมรสแล้ว หากสามีย้ายเข้ามาทำงานก่อสร้างภรรยาที่มีแนวโน้มที่จะย้ายตามมาด้วย โดยการย้ายนี้มีใน 2 ลักษณะคือ สามีย้ายเข้ามาทดลองทำงานก่อน แล้วจึงกลับไปรับภรรยา มาภายหลัง และอีกกลุ่มหนึ่งจะย้ายเข้ามาพร้อมๆ กันทั้งสามีและภรรยา ในส่วนของคนงาน ที่ยังเป็นโสดนั้น มีทั้งที่ได้รับการชักชวนจากญาติพี่น้อง และการย้ายตามบิดามารดา ดังจะ เห็นได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มต่อไปนี้

- นางดอกไม้ : อาจ๊ะ...ย้ายมา ย้ายมาน่าแฟน
นายทิวา : พี่สาวครับ
นางประเมิน : พ่อกับแม่เข้ามา
นายพรหม : มีคนแนะนำมาก็เป็น...น้องเมีย
นางวันดี : เห็นเขามาก็มาด้วย บ้านของพวกเขาหนุมากันทั้งหมด
บ้าน เพื่อนบ้านของหนูเขามาก่อน แล้วชวนคนอื่นๆ มา
เด็กหญิงมณีวรรณ : พ่อกับแม่เข้ามา แม่กับพ่อให้มา

10.3 ชีวิตการทำงาน

การที่คนงานก่อสร้างส่วนใหญ่เปลี่ยนอาชีพจากเกษตรกรมาสู่อุตสาหกรรมก่อสร้าง โดยที่ไม่เคยได้รับการฝึกฝนทักษะทางด้านนี้มาก่อน และมีพื้นความรู้เพียงระดับ ประถมศึกษา สภาพที่พบคือ เมื่อเริ่มเข้าสู่อุตสาหกรรมก่อสร้าง คนงานส่วนใหญ่จึงเริ่ม จากการเป็นกรรมกร ซึ่งจัดเป็นแรงงานไร้ฝีมือ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีคนงานบางส่วน เข้ามาสู่อุตสาหกรรมก่อสร้างโดยเริ่มจากการเป็นช่างไม้โดยไม่ผ่านขั้นตอนของการเป็น กรรมกร ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะเคยได้รับการฝึกฝนงานฝีมือด้านนี้มาบ้างจากภูมิปัญญาเดิม

เมื่อเริ่มเข้ามาเป็นกรรมกรก่อสร้าง คนงานจะทำหน้าที่ต่างๆ เช่น ขุดดิน ขนย้าย อิฐ หักฉันทปูน ชักรอกวัสดุก่อสร้างชั้นที่สูง แยก ขกวัสดุก่อสร้างอื่นๆ ตลอดจนทำความสะอาด บริเวณก่อสร้างเข้ามาทั้งคนงานที่เป็นกรรมกรและคนงานที่เป็นระดับช่าง เช่น ช่างไม้ ช่างปูน ช่างเหล็ก เป็นต้น ต่างก็เข้ามาทำงานโดยไม่ได้มีการฝึกฝนอบรมมาก่อน

การทำงานเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการสังเกตดูจากคนงานคนอื่นๆ ที่ทำงานอยู่ก่อน หรือได้รับการแนะนำจากญาติ เพื่อนร่วมงาน และหัวหน้างาน คนงานที่เข้ามาใหม่จึงขาดความรู้ ความชำนาญ ในด้านการระวังความปลอดภัยของตน อีกทั้งโอกาสในความก้าวหน้าทางด้านการงาน เช่น การได้เต้าจากกรรมกรไปเป็นงานช่าง จนถึงระดับหัวหน้างานมีไม่มากนัก หากมีโอกาสได้เลื่อนขั้นก็ใช้เวลานานพอสมควร โดยเฉพาะกลุ่มคนงานหญิงมีโอกาสน้อยมาก นอกจากนี้การขาดความรู้และทักษะของคนงานอาจก่อให้เกิดผลเสียทั้งด้านความปลอดภัยของชีวิตคนงาน และด้านผลิตภาพของคนงาน ทำให้งานก่อสร้างไม่ได้มาตรฐาน ขาดคุณภาพ

นางน้อย : ก็ทำเองค่ะ...ก็เห็นเขาทำก็ดูตัวอย่างเขาค่ะ...ไม่ได้สอน

นางวันดี : เพื่อนๆ เขาทำเราก็กทำไป

นายพรหม : จากชวานาก็เป็นช่างเหล็ก...ทำเป็นก็ประสบการณ์มีมั่ง
ครับ ก็ฝึกเขาก็เป็น

นายมี : ไม่มีใครสอน...แบบว่าเห็นเขาผูก (เหล็ก)มั่ง อะไรมั่ง ก็หัดเอา

นายณรงค์ : จำเขาครับ...เขาทำโน่นเราก็กจำไว้ จำไว้ทุกอย่างเลย แล้วหัวหน้าเขาก็ใช้ทำอะไรก็ทำเป็น...ทำช่างไม้ พอดีไม่มีช่างไม้เราก็กไปไม่ปูน ขุดดินใช้ทุกอย่าง...ทำที่แรกก็ให้ตั้งเสา เทคาน ไปตั้งตุ้กตาไป อะไร...ทำหมดครับผมเป็นคนทำ หัวหน้าเขาส่งมาที่ก็ไปทำ

ในด้านชีวิตการทำงานในแต่ละวันพบว่า คนงานโดยส่วนใหญ่เริ่มทำงานตั้งแต่เวลา 07.30 น.จนถึงประมาณ 17.30 น. โดยมีการพักช่วงกลางวัน 1 ชั่วโมงส่วนในช่วงเย็นนั้น หากมีงานเร่งด่วน คนงานก็จะมีการทำงานล่วงเวลา หรือที่เรียกกันในหมู่คนงานทั่วไปว่า "โอที" ซึ่งการทำงานโอทีนี้เริ่มตั้งแต่เวลา 18.00 น. ไปจนถึง 24.00 น. และถ้างานเร่งด่วนมากคนงานก่อสร้างก็อาจจะต้องทำงานไปจนถึงเช้าวันรุ่งขึ้น

จากการสนทนากลุ่มของคนงานชายกลุ่มหนึ่ง พบว่าคนงานต้องเร่งเทปูนให้เสร็จ จึงทำงานตั้งแต่วันก่อนวันสนทนากลุ่มทั้งวันทั้งคืน จนกระทั่งถึงเวลาที่ได้รับเชิญให้มา

ร่วมการสนทนากลุ่มคือ เวลาประมาณ 10.00 น. ของวันใหม่ โดยยังไม่ได้พักผ่อนหลับ
นอนเลย

- พิธีกร : แล้วมาทำงานตั้งแต่กี่โมงคะนี่
นายประสิทธิ์ : ก็ทำงานเจ็ดโมงครึ่งครับ
พิธีกร : แล้วเลิกงานกี่โมงคะนี่
นายประสิทธิ์ : ก็ทำงาน 7 โมงครึ่งครับ
พิธีกร : แล้วเลิกงานกี่โมงคะ
นายประสิทธิ์ : 5 โมงครึ่ง
พิธีกร : แล้วมีทำโอทีอะไรหรือเปล่าคะ
นายประสิทธิ์ : มีครับ
พิธีกร : โอทีนี้ทำตั้งแต่กี่โมงถึงกี่โมง
นายประสิทธิ์ : ก็ทำตั้งแต่...
นายสนิท : 6 โมงครึ่งเดี๋ยวนี้อย่างไม่ได้นอนเลย เมื่อคืนนี้
พิธีกร : ทำตั้งแต่กี่โมงนะคะ
นายสนิท : ตั้งแต่ 6 โมง
นายประสิทธิ์ : 6 โมงเย็นเลย
นายสนิท : ถึงเดี๋ยวนี พวกผมก็มาที่นี่ ก็ไม่ได้พักผ่อนเลย
พิธีกร : แล้วคนส่วนใหญ่ทำอย่างนี้ไหมคะ ทำโอทีนี่คะ
นายประสิทธิ์ : ก็เป็นบางแผนกครับ...ตอนนี้ก็เทปูนไม่ได้หยุดเลย

นอกจากนี้ยังพบว่าคนงานในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ส่วน
ใหญ่มักจะมีที่พักแยกจากสถานที่ก่อสร้าง ต้องเสียเวลาในการเดินทางระหว่างที่พักกับที่
ก่อสร้าง เนื่องจากสภาพการจราจรที่ติดขัดในกรุงเทพมหานคร บางแห่งต้องใช้เวลาถึง
ประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่งเพื่อการเดินทางจากที่พักไปยังสถานที่ทำงาน

สำหรับวันหยุดนั้นโดยส่วนใหญ่คนงานจะไม่มีวันหยุด จะมีวันหยุดเฉพาะในช่วง

เทศกาลสำคัญ แต่คนงานส่วนหนึ่งก็มักมาทำงานเพราะจะได้ค่าแรงเพิ่มเป็น 2 เท่า ดังจะเห็น
ได้จากการสนทนากลุ่มคนงานหญิงในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ ซึ่งมีใจความตอนหนึ่งว่า :-

- พิธีกร : เขามีวันหยุดให้ไหมคะ
นางบัวคำ : มีแต่เราไม่ค่อยหยุดค่ะ
นางอบเชย : ในวันที่เขาหยุด เราก็มາทำได้ 2 แรง
นางบัวคำ : ได้ 2 แรง ถ้าวันหยุดอย่างนี้ ถ้าเราทำเราก็ได้ 2 แรง
พิธีกร : ได้ 2 แรง ได้เป็น 2 เท่านะคะ
นางอบเชย : ค่ะ วันสำคัญ
นางบัวคำ : แบบวันหยุดอย่างนี้ได้ 2 แรง ถ้าเราหยุดก็ได้แรงเดียว
พิธีกร : แต่วันอาทิตย์วันอะไรไม่มีหยุดหรือ
นางบัวคำ : ไม่มี
นางอบเชย : วันอาทิตย์ก็ทำ 2 แรงเหมือนกัน
นางบัวคำ : วันอาทิตย์ก็ได้ 2 แรง
นางสาววราณี : ถ้าไม่ขาดเลิก 4 โมง
พิธีกร : แต่ถ้าเขาไม่มาทำวันอาทิตย์ได้ไหม
ทุกคน : ไม่ได้
นางบัวคำ : ไม่ทำไม่ได้
นางอบเชย : วันสำคัญได้ ไม่ต้องทำได้
พิธีกร : หมายถึงวัน วันที่หยุดอย่างวันหยุด เขาให้แรงหนึ่งแล้ว แต่
ถ้ามาทำได้ 2 แรง
ทุกคน : ได้ 2 แรง
พิธีกร : แต่ถ้าเป็นวันอาทิตย์ จะไม่ทำก็ได้ แต่ถ้าทำได้ 2 แรง
ทุกคน : ได้ 2 แรง

โดยทั่วไปคนงานก่อสร้างได้รับค่าจ้างหรือค่าแรงคิดเป็นรายวัน และการจ่ายเงินค่าแรงนี้จะทำทุกๆ 15 วัน หรือเรียกว่า "วิก" จำนวนค่าตอบแทนที่คนงานได้รับจึงขึ้นอยู่กับจำนวนวันที่คนงานแต่ละคนทำงาน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความมากน้อยในการทำงานล่วงเวลาด้วย อย่างไรก็ตาม ระบุว่ารายได้รายวันของคนงานแต่ละคนนั้นก็มีความแตกต่างกันไปตามเพศ ตามชนิดของงาน เช่น กรรมกร ช่างปูน ช่างเหล็ก ช่างไม้ และระดับฝีมือ เช่น ช่างฝึกหัดใหม่ หัวหน้างาน ในเรื่องความพอเพียงของรายได้นั้น คนงานส่วนหนึ่งตอบว่าพอเพียง ถ้าหากทั้งสามมีภรรยาต่างก็ทำงานก่อสร้าง รายได้พอใช้จ่ายมากกว่าทำการเกษตร ดังเช่นการสัมภาษณ์เชิงลึก นางรุ่งอรุณ อายุ 24 ปี :-

- นางรุ่งอรุณ : วิกละพัน ทำไม่ค่อยเต็มวิก
ผู้สัมภาษณ์ : วิกละพัน แล้วส่งไปให้แม่หมดแล้วเอาที่ไหนใช้ล่ะ
นางรุ่งอรุณ : ของแฟน
ผู้สัมภาษณ์ : พอใช้ไหมตามจริงๆ
นางรุ่งอรุณ : พอ
นางวิจารณ์ : พอจะ...วิกหนึ่งถ้าทำเต็มที่ (2 คนรวมกัน) ก็ได้ 2-3 พัน
นายจำเริญ : พอใช้ ตอนนี้ก็มีเงินเก็บบ้าง แต่ซื้อไม้ซื้ออะไรปลูกบ้าน

แม้ว่าคนงานส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่ารายได้จากการเป็นคนงานก่อสร้างค่อนข้างดี และแน่นอนกว่าการเกษตร แต่คนงานบางส่วนก็ยังมีรู้สึกว่าไม่เพียงพอ บางส่วนรู้สึกว่าพอใช้ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเก็บออม นอกจากนี้คนงานยังกล่าวไว้ที่อยู่นั้นก็เพราะการทำงานล่วงเวลา ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และคนงานเองก็ต้องเรียนรู้ที่จะใช้จ่ายให้เหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับ

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของข้อความที่มาจากการสนทนากลุ่ม ในทัศนคติเกี่ยวกับความพอเพียงของรายได้จากการทำงานล่วงเวลา :-

- นายเฉลิม : ไม่พอ...บอกได้เลยว่าไม่พอ
พิธีกร : ไม่พอ แล้วจริงๆ อยากจะได้วันละซักเท่าไรหรอคะนี่

- นายเฉลิม : คิดว่าเราทำงานตรงนี้อาจได้คุ้มกับค่าแรงที่เราทำไป
พิธีกร : คิดว่าเท่าไรถึงจะคุ้มคะ
นายพาน : คุ้มเหนื่อยแหละ
นายเฉลิม : คุ้มเหนื่อยประมาณ 170-180 อะไรวะอย่างนี้
นายพาน : ก็เหมือนกันครับ
นายหนูแดง : ผมอยากจะได้ 200
นายสมเพชร : 160 ก็พอ
นายทวี : ราว 170-180
นายเอกราช : 170-180 บาท

10.4 การย้ายถิ่น

ในด้านการย้ายถิ่นนั้น ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าคนงานส่วนใหญ่ย้ายถิ่นมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือตอนล่าง เป็นที่น่าสังเกตว่าจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มมีคนงานที่ย้ายมาจากภาคใต้น้อยมากสำหรับสาเหตุของการย้ายถิ่นนั้นพบว่า เนื่องมาจากความแห้งแล้งทำให้ไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ จึงต้องย้ายเข้ามาเพื่อทำงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร

การย้ายถิ่นของคนงานก่อสร้างนั้นมีลักษณะเด่น ดังนี้ :-

1) คนงานก่อสร้างมักจะย้ายถิ่นเข้ามาเป็นกลุ่มจากหมู่บ้านเดียวกัน โดยเฉพาะในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก ดังจะเห็นได้จากการสนทนากลุ่มของคนงานชายในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กในเขตคลองเตย :-

- พิธีกร : อยากจะทราบว่าเวลาทำงานก่อสร้างนี่นะคะ เวลาเขาย้ายกันมานี่ส่วนใหญ่เขาย้ายมาคนเดียว หรือว่าย้ายมาทั้งครอบครัว
นายสมเพชร : ย้ายมาเป็นกลุ่ม
พิธีกร : ย้ายมาเป็นกลุ่มอย่างไรคะ

นายสมเพชร : ก็มาเป็นชุดๆ
นายทวี : อย่างช่างปูนก็มาเป็นชุด
นายเฉลิม : สมมุติว่ามาเจ็ดแปดคน
พิธิกร : มาจากบ้านเดียวกัน
นายเฉลิม : มาจากบ้านเดียวกัน

2) ส่วนใหญ่ของคณงานก่อสร้างจะย้ายถิ่นแบบชั่วคราวตามฤดูกาล โดยจะย้ายเข้ามาทำงานก่อสร้างในฤดูแล้ง และกลับไปทำการเกษตรในช่วงฤดูฝนและช่วงเก็บเกี่ยว อีกส่วนหนึ่งกลับบ้านนานๆ ครั้งระยะเวลาสั้นๆ เช่น 4-5 วัน เพื่อช่วยครอบครัวทำการเกษตรแล้วกลับมาทำงานก่อสร้างเช่นเดิม

นายพาน : พอทำนาเสร็จก็ลงมาทำงานเลย พอถึงหน้าเกี่ยว ข้าวก็กลับไปเกี่ยวข้าว มีเงินไปเป็นทุนไปกินตอนเกี่ยวข้าว
นางดอกไม้ : 2 ปีไปครั้งหนึ่ง ไปไหว้พ่อแม่ ไปทำงานให้พ่อแม่ ก็ทำไร่นาให้พ่อแม่ ไปที่ 4 วัน 5 วันก็มา

3) คณงานก่อสร้างที่ย้ายเข้ามาส่วนใหญจะเป็นผู้ที่สมรสแล้ว และนิยมย้ายกันมาทั้งสามีและภรรยา บางส่วนสามีจะย้ายมาก่อนและไปนำภรรยาย้ายมาทีหลัง บางส่วนก็จะนำเอาบุตรที่ยังเล็กติดมาด้วย ส่วนบุตรที่อยู่ในวัยเรียนนั้นโดยมากมักจะอยู่กับปู่ย่าตายายที่บ้านเดิมของคณงานก่อสร้าง สำหรับคนโสดนั้นมีเพียงส่วนน้อย

4) คณงานก่อสร้างมักจะย้ายถิ่นบ่อยครั้ง อยู่ในสถานที่ต่างๆ ในช่วงเวลาสั้นๆ เมื่อเสร็จงานจากที่หนึ่งก็จะย้ายไปยังที่อื่นๆ ต่อไป โดยบางส่วนของคณงานจะย้ายไปตามแหล่งที่ต้องการคณงานก่อสร้าง และกลับไปเยี่ยมบ้านเป็นครั้งคราว และอีกส่วนหนึ่งจะมีการย้ายไปในที่ต่างๆ และมีการสลับระหว่างการทำงานในอุตสาหกรรมก่อสร้างกับการทำงานในภาคเกษตรกรรม เพื่อให้เห็นแบบแผนการย้ายถิ่นของคณงานได้ดียิ่งขึ้น จึงนำเสนอแผนภาพตัวอย่างของการย้ายถิ่นของคณงานดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- นายพรหม อายุ 42 ปี
- พิษณุโลก (ทำไร่)
 - ชาอุดิอาระเบีย (ทำงานก่อสร้าง 2 ปี)
 - มินบุรี (ก่อสร้าง)
 - กรุงเทพมหานคร (ก่อสร้าง)
- นายทิวา อายุ 27 ปี
- พิษณุโลก (ทำไร่)
 - กรุงเทพมหานคร (กรรมกรก่อสร้าง 5 เดือน)
 - พิษณุโลก (ทำไร่ 1 ปี)
 - สมุทรสาคร (ทำแก๊ว และก่อสร้าง 4 เดือน)
 - กรุงเทพมหานคร (ช่างเหล็ก)
- นางน้อย อายุ 28 ปี
- บุรีรัมย์ (บ้านเกิด)
 - กำแพงเพชร (เข้าโรงเรียน, แต่งงาน, ทำไร่นานา)
 - สมุทรสาคร (กรรมกรก่อสร้าง 5 เดือน)
 - ฉะเชิงเทรา (ก่อสร้าง 3 เดือน)
 - ระยอง (ก่อสร้าง 6 เดือน)
 - อุตุยา (ก่อสร้าง 8 เดือน)
 - ดอนเมือง กทม. (ก่อสร้าง 8 เดือน)
 - คลองเตย กทม. (ช่างผูกเหล็ก)

5) คณงานส่วนใหญ่ไม่คิดจะตั้งหลักแหล่งถาวรที่กรุงเทพมหานคร โดยให้เหตุผลว่าต้องการเพียงแต่ทำงานหาเงิน มีบ้านของตนเองอยู่ในชนบทอยู่แล้ว และยังมีคามผูกพันกับภูมิลำเนาเดิม จึงไม่คิดตั้งหลักแหล่ง นอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังไม่น่าอยู่ เพราะแออัด และมีปัญหาหลากหลาย

สนทนากลุ่มคนงานชาย สถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ :-

พิธีกร : คิดที่จะมาตั้งหลักแหล่งอยู่ที่กรุงเทพฯ อย่างถาวรเลย หรือว่าย้ายมาอยู่ชั่วคราว

- นายสมศักดิ์ : ชั่วคราวมากกว่า
พิธีกร : คิดว่าใครอยากจะตั้งหลักแหล่งอยู่ในกรุงเทพฯ อย่างถาวร
ทุกคน : ไม่มี
พิธีกร : ทำไมไม่มีใครอยากจะตั้งหลักแหล่งอยู่ในกรุงเทพฯ อย่างถาวรคะ
นายสนิท : มันแออัดครับ มันไม่ชอบ
พิธีกร : อ้อ...แออัดไม่ชอบนะคะ
นายสนิท : อยู่ลำบาก
นายดิลก : จะไปไหนก็รถติดเรื่อย
นายสนิท : แบบเราก็ต้องมีบ้านอยู่ที่บ้านปลูกบ้านไว้เข้ามาทำงานหาเงิน ที่เรากำลังสร้างอยู่จะเสร็จ หาเงินแล้วส่งไปสร้างบ้าน
นายเฉลิมเกียรติ : ส่วนมากจะมีบ้านที่บานนอกแล้ว เข้ามาหาเงินเพื่อส่ง
พิธีกร : หาเงินเท่านั้น เพราะฉะนั้น ไม่มีใครอยากปักหลักอยู่ที่นี่แล้วพี่วิรัตน์ละคะ
นายวิรัตน์ : ก็คล้ายๆ กัน

การที่คนงานย้ายถิ่นบ่อยครั้งนี้ ทำให้คณะผู้วิจัยต้องการทราบว่าคนงานมีปัญหาเนื่องจากการย้ายที่อยู่บ่อยหรือไม่ อย่างไร ผลจากการสนทนากลุ่มพบว่าคนงานส่วนหนึ่งโดยเฉพาะคนงานชายไม่รู้สึกรว่าเป็นปัญหาแต่อย่างใด ทั้งในเรื่องการเดินทางและในเรื่องการปรับตัว

สนทนากลุ่มผู้ชาย สถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ :-

- พิธีกร : มีปัญหาอะไรบ้างไหมคะที่ย้ายไปมาบ่อยๆ คืออยู่ที่นี้ต้องย้ายตามที่ก่อสร้างไป แล้วก็กลับไปบ้านไหนไหมคะ แล้วก็กลับมาทำงานใหม่นี้ มันมีปัญหาอะไรบ้างไหม
นายเฉลิมเกียรติ : ไม่มี

- พิธีกร : ย้ายแต่ละครั้งต้องปรับตัวอะไรใหม่หรือเปล่า
นายเฉลิมเกียรติ : มันก็เหมือนเก่า ไปซุกเก่าครับ
พิธีกร : ไม่มีปัญหาอะไรเลยเรื่องการย้ายของ
นายสนิท : เวลากลับไปบ้านก็เอาของไว้ที่นี้ก็ไปแต่ตัว คือมีเงินไป
แล้วก็กลับมา ถ้ามาแรกๆ ก็ลำบากหน่อยเอาของมาเยอะ
นายเฉลิมเกียรติ : มาหาเงินใช้ชั่วคราวก็ดี...มันก็งานก่อสร้างก็อย่างนี้
แหละ หางานแล้วก็ต้องย้ายไปโน่นย้ายมานี่
พิธีกร : คนอื่นๆ มีปัญหาอะไรไหมคะ
นายวิรัตน์ : ไม่มี
นายสมศักดิ์ : ไม่มี
นายชิต : ไม่มี

ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งของคณงานก่อสร้างกลับรู้สึกว่าการย้ายที่บ่อยๆเป็นปัญหา โดยเฉพาะในกลุ่มคณงานหญิงซึ่งให้เหตุผลว่าไม่อยากย้ายที่เพราะไม่ชอบนั่งรถเนื่องจากเมารถ และบางคนรู้สึกลำบากในการที่ต้องนำบุตรย้ายไปด้วย

กลุ่มคณงานหญิง

- พิธีกร : รู้สึกว่ามีปัญหาอะไรที่ต้องย้ายที่ไปเรื่อยๆ
นางส้มกลิ้น : ก็ดีนะ ไปทั่วๆ ไม่ต้องจำเจออยู่ที่เดียว
นางสุนันทา : ไม่ชอบย้ายบ่อย ไม่ชอบขึ้นรถ
นางประเมิน : มันเมื่อยนะ ขึ้นรถมันเมื่อย
นางจันทิ : ไม่ชอบขึ้นรถ เพราะปวดหัว
นางรอน : ไม่ชอบย้าย มีลูกเล็ก ลำบาก
เด็กหญิงมณีวรรณ : ไม่ชอบ ลำบากคนเยอะๆ

กลุ่มคนงานชาย

- พิธีกร : ตามความเห็นพวกเรานี้แหละ คิดว่าดีไหมที่คนงานก่อสร้างต้องย้ายที่อยู่บ่อยๆ รู้สึกว่าดีหรือมีปัญหาอะไรหรือเปล่า
- นายเฉลิม : ถ้าหากน้อยตอนย้ายนี้ แต่จำเป็นต้องย้าย
- นายหนูแดง : ถ้าย้ายบ่อยมันก็ไม่ดีซะ ที่ไปแต่ละที่นี้ลำบาก ถ้าอยู่เป็นหลักอย่างนี้ ถ้าย้ายบ่อยนี่เปลืองซะ เปลืองค่าใช้จ่ายกว่าจะหามาได้ แต่ละรื้อยี่วันหนึ่งทำได้แค่รื้อยบาทเองครับ
- นายทวี : มีครับ ค่าใช้จ่าย ค่าพาหนะ
- พิธีกร : เขาไม่ออกให้
- นายทวี : ไม่ออก ถ้าอยู่กับบริษัท ถ้าบริษัทย้ายเขาออกให้ ถ้าเราย้ายเองก็ออกเอง

10.5 ระบบสังคมของคนงานก่อสร้าง

เพื่อที่จะเข้าใจถึงสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนก่อสร้าง การวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้จึงได้มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ครอบครัว กลุ่มเครือข่าย ไปจนถึงเพื่อนร่วมงาน

10.5.1 ครอบครัว

การศึกษาภาพของครัวเรือนของคนงานก่อสร้างนั้น จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว คือประกอบไปด้วยสามีภรรยา หรือบางส่วนก็มีบุตรที่ยังไม่ได้สมรสรวมอยู่ด้วย โดยแต่ละครอบครัวอาศัยอยู่ในห้องซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเรือนแถวอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนน้อยเป็นครัวเรือนที่ไม่ใช่เป็นครอบครัว คือเป็นคนงาน โสดที่มาอยู่ร่วมกัน

ในห้องพักเดียวกัน ไม่มีความสัมพันธ์กันทางสายโลหิต บางครั้งก็รับประทานอาหารมือ
หลักร่วมกัน หรือบางส่วนก็เป็นคนงานที่สมรสแล้ว แต่มาทำงานคนเดียวถึงครอบครัวไว้
ที่บ้าน จึงอยู่ร่วมห้องกับคนงานคนอื่นๆ

เนื่องจากส่วนใหญ่ของคนงานก่อสร้างอยู่ในลักษณะที่เป็นครอบครัว
การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ภายในครอบครัวว่ายังคงเหมือนเดิมหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่าง
ไร จึงได้รับการสนใจจากการศึกษาครั้งนี้ ประเด็นแรกคือความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา
ผลจากการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกแสดงให้เห็นว่า โดยทั่วไปพบว่าทั้งสามีและ
ภรรยาประกอบอาชีพเดียวกันคือ เป็นคนงานก่อสร้างทั้งคู่ ซึ่งลักษณะของงานก่อสร้างนั้น
เป็นงานค่อนข้างหนัก และบ่อยครั้งต้องทำงานล่วงเวลา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา
จึงถูกกระทบด้วยลักษณะการทำงานไม่มากนักน้อย ส่วนหนึ่งของคนงานก่อสร้างรู้สึกว่างาน
ก่อสร้าง ทำให้สามีภรรยาไม่ค่อยมีเวลาอยู่ด้วยกัน พุดคุยกัน

พิธิกร : แล้วอยู่ที่นี้กับที่บ้านนะคะ ที่ไหนมีความใกล้ชิด
กว่ากัน ได้คุยกันบ่อยไหมกับแฟนนี้

นางอบเชย : อยู่บ้าน ที่บ้านได้คุยกันมากกว่านะ

นางสาวรรมย์ : แบบว่าทำงานที่เดียวกัน

นางบัวแรว : มันว่างเราก็นอนอย่างเดียว

นางสาวรรมย์ : ทำงานก็แยกกันอยู่คนละแผนก

นางบัวคำ : เวลาเลิกงานไปนอนเราก็คุยกัน

นางอบเชย : งานเลิกก็ต่างคนต่างนอนกัน

นางบัวคำ : เมื่อยกันเต็มที

นางม่อม : เจอกันแต่กินข้าวเท่านั้นแหละ กับตอนกลางคืน เวลาทำงาน
ก็อยู่ใครอยู่มันคนละชั้นกัน อยู่คนละแผนกกัน

นางอบเชย : ไม่มีเวลาทะเลาะกัน

ในขณะที่คนงานอีกส่วนหนึ่งกลับรู้สึกถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น เพราะการทำงานก่อสร้างทำให้รายได้ดีขึ้น ทำให้การทะเลาะเบาะแว้งระหว่างสามีภรรยาลดลง ดังเช่น นางส้มกลิ่น อายุ 26 ปี ให้สัมภาษณ์ว่า "มันก็ดี" ไม่มีความกั๊กใจ อยู่บ้านไม่มีเงิน เราก็ต้องใช้หัวหน้าครอบครัว แล้วที่นี้มีรายได้เงินเยอะๆ เราก็เข้าใจกัน รู้สึกดี" นอกจากนี้ บางส่วนให้เหตุผลว่า ไม่มีกิจกรรมอะไรอื่นทำหลังจากเลิกงาน จึงได้กลับมาพักผ่อน และใช้เวลาอยู่กับคู่สมรส อย่างไรก็ตามมีคนงานอีกส่วนหนึ่งซึ่งโดยมากเป็นคนงานหญิงได้บอกเล่าให้ทราบว่า ตนเองมีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกับสามีจนถึงขั้นสามีใช้กำลังรุนแรง ซึ่งสาเหตุที่สำคัญมาจากการเสพยาของสามีหลังจากเลิกงาน ปัญหาเรื่องการติดยาของคนงานก่อสร้างนี้ดูเหมือนจะเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อภาวะสุขภาพของคนงาน ครอบครัวและสังคม ซึ่งปัญหานี้จะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่อไปในบทที่ 5 และบทที่ 6

นอกจากนี้ จากการสนทนากลุ่มคนงานก่อสร้างหญิงในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ ยังได้ข้อมูลน่าสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่เกิดขึ้นกับบางครอบครัวในชุมชนก่อสร้าง ดังบทสนทนากลุ่มต่อไปนี้ :

- พิธีกร : ที่นี้สำหรับคนแต่งงานนี้นะ เคยมีปัญหาเกี่ยวกับแฟนอะไรบ้าง ไหมคะ ตั้งแต่ย้ายมาทำงานก่อสร้าง คนส่วนใหญ่ นะ
เขามีทะเลาะเบาะแว้งกันบ้างไหม
- นางบัวแรว : มีบ้างค่ะ
- ทุกคน : มีบ้าง
- พิธีกร : กับชีวิตที่อยู่บ้านนอกอันไหนดีกว่ากันในเรื่องของชีวิตแต่งงานนี้ หรือว่าเหมือนเดิม
- นางม่อม : คิดว่าเหมือนเดิม
- นางอบเชย : ไม่เห็นเปลี่ยนแปลง คิดว่าเหมือนเดิม
- นางบัวคำ : แต่เป็นบางคู่ นะ

- นางอบเชย : บางคู่ผัดปกติ
- นางบัวคำ : บางคู่อยู่บ้านแล้วก็มาอยู่ที่นี่ อึ้ย...เที่ยวอะไรต่ออะไร
- นางอบเชย : มีแฟนใหม่อย่างนี้
- พิธีกร : ผู้หญิงหรือผู้ชายที่มีแฟนใหม่
- นางบัวแรว : ผู้หญิงส่วนมากจะเป็นผู้หญิง
- นางบัวคำ : มีผิวใหม่ ผิวมีก็มีผิวอีก
- พิธีกร : แล้วแฟนใหม่นี้ เป็นคนงานด้วยกันหรือเปล่า
- นางบัวคำ : คนในงานด้วยกันนี่แหละ...มีผิวเดียวไม่เอา เอาอีก
- พิธีกร : แล้วผู้ชายไม่มีปัญหาบ้างหรือคะ
- นางบัวคำ : เขาเป็นหนุ่มโสด
- นางสาววราลัย : ผู้ชายนี้ไม่มี ไม่เห็นมี มีแต่ผู้หญิง
- นางอบเชย : ผู้หญิงเมื่อก่อนอยู่บ้านนอกก็ไม่ค่อยแต่งตัว พอมาอยู่ที่นี่ก็...
- นางบัวคำ : พอมาอยู่กรุงเทพฯ นี่ใจแตกหมด
- นางอบเชย : เจอหนุ่มๆ หน่อยก็ใจแตก
- นางสาววราลัย : บางคนมีลูก 2 คนยังเป็นไปได้
- พิธีกร : อันนี้เป็นปัญหาใหญ่ไหมที่ว่า
- นางอบเชย : ถ้าเป็นกับตัวเองสงสัยใหญ่ แต่ของเขา เขาคิดว่าใหญ่หรือ
เปล่าไม่รู้
- พิธีกร : เจอซั๊กก็คนในไซต์นี้ที่พวกเราดู
- ทุกคน : 3-4 คู่แล้ว
- นางอบเชย : ที่แน่ๆ ก็ 2 คู่ไปแล้ว...ถึงขนาดแยกกันเลยนะ

ปัญหาการเลี้ยงดูบุตรของคนงานก่อสร้างเป็นปัญหาที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการ ผู้วางแผน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสภาพการทำงานก่อสร้างเป็นงานหนัก เสี่ยงต่ออันตรายและเป็นงานที่ต้องมีการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงที่อยู่บ่อยครั้ง จึงเป็นเหตุให้

วิตกกันว่าจะก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของบุตรของคณงานก่อสร้างที่เข้ามาอาศัยร่วมอยู่กับบิดามารดา อาทิเช่น การขาดการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา อันเนื่องมาจากบิดามารดาเป็นคณงานก่อสร้างต้องทำงานหนักไม่มีเวลาในการดูแลบุตร ความไม่ปลอดภัยของสถานที่พักอาศัย การที่ต้องเร่รอนตามบิดามารดาซึ่งอาจทำให้ขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษา และการที่อาจจะถูกใช้แรงงานตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก (วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์, 2531)

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาจึงดูเหมือนว่า มีเด็กเป็นจำนวนไม่น้อยอยู่ในที่พักคณงานก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาระงปริมาณและระงคุณภาพในเขตกรุงเทพมหานครในครั้งนั้กลับพบว่า มีเด็กเพียงจำนวนน้อยที่บิดามารดาพามาอยู่ด้วย โดยเฉพาะในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่มีเด็กเป็นจำนวนน้อยในที่พักคณงานก่อสร้างขนาดใหญ่เพราะสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่หลายแห่งห้ามคณงานนำบุตรที่ข้งเล็กเข้ามาพักอาศัยในที่พักคณงานก่อสร้าง นอกจากข้อห้ามดังกล่าวแล้วคณงานอีกส่วนหนึ่งไม่ได้นำบุตรมาอยู่ด้วยเพราะไม่มีผู้ดูแล ทั้งสามีและภรรยาต้องช่วยกันหารายได้จึงฝากบุตรไว้กับญาติพี่น้องในภูมิลำเนาเดิม

นายสมศักดิ์ : ถ้ามีลูกเล็กมันก็คงมีปัญหาอะ...แบบเง เอามาถ้
ลำบากอย่างนี้ แบบเราก้ทำงานได้คนเดียว

คณงานส่วนหนึ่งที่นำบุตรมาอยู่ด้วยนั้น มักจะพบในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก และเนื่องจากไม่มีผู้อื่นดูแลบุตรแทน จึงปล่อยให้บุตรดูแลตนเอง หรือบางส่วนก้้นำบุตรเข้ามาเลี้ยงในสถานที่ก่อสร้างด้วย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของการสัมภาษณ์เชิงลึก นางวิจารณ์ซึ่งนำบุตรมาเลี้ยงในบริเวณที่ก่อสร้าง :-

ถาม : เอาลูกมาด้วย แล้วลูกอยู่อย่างไรคะ หนูทำงานแฟนก็ต้องทำงาน

ตอบ : ก็เล่นแบบเด็กนี่แหละ ปล่อยให้เขาเล่นแบบงั้นแหละ

ถาม : แล้วเขาเคยโดนอะไรบ้างไหม

ตอบ : โดนตะปู มันชนมาก บางทีก็ล้มใส่ตะปู

ถาม : แล้วทำอะไร ลูกเจอแบบนี้

ตอบ : ไม่ทำอะไร หยิบ หยุดดูแลลูก

ถาม : แล้วทำงานได้เต็มที่หรือ

ตอบ : ไม่ วิกหนึ่งมันมี 15 วัน บางวิกก็ทำได้ 10 วัน 8 วันบ้าง
นอกนั้นมี เวลาให้กับลูก

ถาม : แล้วตอนนั้นลูกอายุสักเท่าไรที่มาอยู่ไซค์ก่อสร้าง

ตอบ : อายุปีกว่ามั้ง

อีกส่วนหนึ่งของคนงาน ต้องให้ภรรยาเป็นแม่บ้าน เพื่อดูแลบุตรแทนที่จะทำงาน
หารายได้ ตัวอย่างจากการสนทนากลุ่มคนงานชายกลุ่มหนึ่งมีใจความดังนี้

พิธีกร : อ้อ...แล้วเขาดูแลกันอย่างไรคะลูกเล็กนี้

นายเฉลิม : คือไม่เหมือนอยู่บ้านเรา

นายพาน : ปกติธรรมชาติของเขา เวลาว่างก็ปล่อยให้อนอน

พิธีกร : เวลาว่างก็ปล่อยให้อนอน

นายพาน : เวลาร้องก็กินนมเสร็จก็นอน

พิธีกร : แล้วใครคะดูแลปกติ

นายพาน : แม่เขาครับ

พิธีกร : มีคนอื่นช่วยดูหรือเปล่านั้น

นายพาน : ไม่มีอะ คนอื่นเขาก็ทำงาน

พิธีกร : แสดงว่าแม่ไม่ได้ทำงาน

นายพาน : แม่ไม่ทำงาน

การนำบุตรเล็กๆ มาอยู่ด้วย แม้จะทำให้ครอบครัวได้อยู่ร่วมกัน แต่คนงานบางคน
ก็รู้สึกว่สภาพของที่พักอาศัยนั้นไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพของเด็ก

พิธีกร : แล้วคิดว่าเด็กที่โตที่นี้กับที่บ้านเดิมของเรานี้ที่ไหนแข็งแรง
กว่ากัน

- นายเฉลิม : ที่บ้าน
นายพาน : ที่บ้าน
พิธีกร : ทำไมที่บ้านแข็งแรงกว่าละคะ
นายเฉลิม : เพราะที่นี่ยูงเยอะครับ
นายพาน : อีกอย่างหนึ่งอากาศมันไม่ค่อยดีด้วย
นายหนูแดง : รถเยอะครับ แล้วก็ไม่รู้อะไรพุ่งไปหมดครับ...ตั้งแต่คนโต
ยังตายได้

เนื่องจากงานก่อสร้างนั้นต้องมีการย้ายที่อยู่บ่อย เมื่อบุตรของคณงานก่อสร้างถึงวัยเข้าเรียน จึงถูกนำกลับไปฝากไว้กับญาติพี่น้องที่บ้านเดิม ทั้งนี้เพราะโรงเรียนส่วนมากจะรับเฉพาะเด็กที่มีทะเบียนบ้านแน่นอน และมักจะไม่รับเด็กที่โยกย้ายมาเข้าเรียนแทรกชั้น

ตัวอย่างของการที่คณงานส่งบุตรที่อยู่ในวัยเรียนไปให้ญาติพี่น้องโดยเฉพาะบิดามารดาของคณงานหรือบิดามารดาของคู่สมรสเป็นคนดูแล อาทิเช่น

การสัมภาษณ์เชิงลึก นายทิวา อายุ 27 ปี หัวหน้าช่างไม้ สถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก

- ถาม : ลูกอยู่ที่นี้ด้วยกันหรือเปล่า
ตอบ : ไม่อยู่ อยู่บ้านกับย่า
ถาม : แล้วตอนนี้ลูกเรียนหนังสือหรือยัง
ตอบ : เรียนแล้ว
ถาม : เรียนชั้นไหน
ตอบ : ชั้นชั้น ป.3
ถาม : อ้อ...อยู่ชั้น ป.3 อืม แล้วมีใครดูแลละ
ตอบ : ก็ย่าอยู่ อ้าว ผมก็เป็นคนส่งเงินไปให้ย่า ย่าเขาก็ดูแล
ถาม : อืม แล้วทำไมไม่เอาลูกมาไว้ที่นี่
ตอบ : มันต้องโยกย้ายโรงเรียนบ่อย

10.5.2 ระบบเครือข่าย

นอกจากสถาบันครอบครัว ในสังคมชนบทยังมีระบบเครือข่ายที่เป็นแหล่งเกื้อหนุนทั้งในทางจิตใจและทางเศรษฐกิจ ซึ่งเครือข่ายไม่ได้หมายถึงแต่เฉพาะผู้ที่มีความสัมพันธ์กันโดยสายโลหิตหรือการสมรส แต่มีการนับว่าคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันก็เปรียบเสมือนเครือข่าย

การย้ายเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของคนงานก่อสร้างนั้น ทำให้คนงานต้องห่างเหินจากเครือข่ายที่อยู่ในชนบท ทั้งนี้เพราะการติดต่อกันมีไม่มาก ทำให้เป็นครั้งคราวอย่างไรก็ตาม กลุ่มคนงานก่อสร้างส่วนใหญ่มักจะมีเครือข่ายเข้ามาทำงานก่อสร้างในบริเวณเดียวกัน หรือทำงานก่อสร้างอยู่ที่อื่นในกรุงเทพมหานคร กลุ่มเครือข่ายส่วนนี้ยังคงติดต่อและมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากพักอยู่ในบริเวณเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันพอที่จะไปมาหาสู่ได้สะดวกกว่าเครือข่ายที่อยู่ในชนบท นอกจากนี้กลุ่มเครือข่ายที่เข้ามาทำงานก่อสร้างมีบทบาทอย่างสำคัญในฐานะเป็นผู้ชักชวนหรือผู้ถูกชักชวนให้เข้ามาสู่แรงงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร เป็นผู้แนะนำในการทำงาน และเป็นที่พึ่งในยามจำเป็น ดังผลการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไปนี้

คนงานยังมีการติดต่อกับเครือข่ายสามารถพึ่งพาอาศัยเครือข่ายได้บ้าง ในยามจำเป็น

- ผู้สัมภาษณ์ : อย่างที่นี้มีใครที่เป็นครอบครัวเครือข่ายที่ทำงานก่อสร้าง
- นางวิจารณ์ : มีค่ะ มีหลายนี้ ก็ที่นั่นที่นี้ก็น้องสะใภ้แฟน...มีน้องชาย
แฟนหนูอยู่ที่นี้ พี่สาวแล้วก็น้ำ
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วญาติที่มานี้อยู่ติดกันไหม
- นางวิจารณ์ : อยู่ติดกันค่ะ เป็นแคมป์ติดกันเลย
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วได้ช่วยเหลือไหม
- นางวิจารณ์ : ช่วยจ๊ะ...ก็เวลาเจ็บเวลาไข้ก็ช่วยกัน
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วถ้าไม่มีเงินใช้นี้ยืมกันได้ไหม
- นางวิจารณ์ : ยืมได้

นอกจากนี้ผลจากการสนทนากลุ่มก็พบข้อมูลในลักษณะเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างบางตอนของการสนทนากลุ่มคนงานหญิง :-

พิธีกร : แล้วปกติถ้าเราไม่ไปมีญาติมาเยี่ยมไหม พ่อแม่มาเยี่ยมไหม มีใครมาเยี่ยมไหม

นางประเมิน : ก็มีพี่น้องมา

พิธีกร : พี่น้องมาเยี่ยม เขาเคยมาขอความช่วยเหลืออะไรไหมคะ เขาเคยมาขอความช่วยเหลือจากเราไหมคะ

นางประเมิน : เคย

พิธีกร : ส่วนมากจะขอความช่วยเหลือเรื่องอะไรคะ ถ้าพี่น้องติดต่อมา

นางประเมิน : ถ้าติดต่อมาก็ขอเรื่องเงิน

พิธีกร : พี่น้องที่มาอยู่ที่นี้เขาทำงานอะไรคะส่วนมาก

นางประเมิน : ก็ทำงานก่อสร้าง

พิธีกร : แล้วติดต่อกันบ่อยไหม

นางประเมิน : บ่อย

พิธีกร : บ่อยสักแค่ไหนคะ

นางประเมิน : ก็บางทีก็เดือน 2 เดือนไปหาที

พิธีกร : แล้วส่วนใหญ่อยู่ที่ไหน ในกรุงเทพฯ นี่หรือ

นางประเมิน : น้องสาวอยู่

พิธีกร : ส่วนมากคนที่นี้มีญาติมาอยู่ด้วยหรือเปล่าคะ มาอยู่กรุงเทพฯ ด้วยหรือเปล่า

นางสุนันทา : มีค่ะ

นางสัมพันธ์ : เยอะเลย

นางสุนันทา : ทำงานในบริษัทก็มี

พิธีกร : บริษัทนี้ทำอะไร
นางสุนันทา : พวกก่อสร้าง แต่เป็นบริษัทใหญ่

10.5.8 เพื่อนร่วมงาน

ในสังคมชนบทนั้นโดยส่วนใหญ่คนในหมู่บ้านเดียวกันจะรู้จักนับถือกันเหมือนญาติพี่น้องและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคนในเมือง การย้ายถิ่นเข้ามาทำงานก่อสร้างในเขตเมืองย่อมมีผลกระทบต่อคนงานในด้านเครือข่ายทางสังคม จากการศึกษาพบว่าเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่กับสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก คนงานในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กมีความใกล้ชิดกันมากกว่า คนงานส่วนมากในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กสามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานได้ในยามจำเป็น เช่น ในเรื่องการเงิน :-

พิธีกร : เวลามีปัญหาปกติขอความช่วยเหลือจากใคร
นายเฉลิม : ปรึกษากันเองส่วนมาก กับพวกเพื่อนฝูงที่ทำงานด้วยกัน
พิธีกร : มีเรื่องอะไรบ้างที่ช่วยเหลือกันเป็นส่วนใหญ่
นายพาน : ส่วนมากจะเป็นเรื่องเงิน
นายเฉลิม : การเงินครับ
นายสมเพชร : ยืมได้

ในขณะที่คนงานในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่มีเครือข่ายทางสังคม หรือกลุ่มคนที่นับว่าเป็นเพื่อนอยู่ในวงจำกัดอันได้แก่ กลุ่มคนงานก่อสร้างที่ย้ายมาจากหมู่บ้านหรือภูมิภาคเดียวกัน หรือเพื่อนคนงานก่อสร้างมีห้องอยู่ติดกัน ทั้งนี้คนงานก่อสร้างให้เหตุผลว่ามีคนย้ายมาจากหลายแหล่งต่างคนต่างมาทำมาหากิน จึงไม่ค่อยมีโอกาสได้รู้จักกัน ดังนั้นคนในกลุ่มนี้หากมีปัญหา ก็มักจะแก้ไขด้วยตนเอง หรือปรึกษาและหาทางแก้ไขกันภายในครอบครัว เครือข่ายทางสังคมจึงแคบกว่าที่เคยเป็นอยู่ในชนบท

พิธีกร : เคยขอความช่วยเหลือจากกันและกันไหมคะ เวลามีปัญหา

นายสนธิ : ไม่เคย เพราะว่ามันก็ต่างคนต่างมา แล้วก็ต่างคนต่างอด ต่างคนต่างหากิน

พิธีกร : แล้วถ้าจะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนที่อยู่ในแคมป์เดียวกันนี่คิดว่าจะได้ไหมคะ ถ้าเกิดมีปัญหาอะไรขึ้น

นายสนธิ : ก็คงได้นะ คือว่าตัวมาจากภาคเดียวกันอย่างนี้คงจะได้

พิธีกร : ปกติอยู่ทำงานเดิมเวลามีปัญหามีคนช่วยเหลือไหมคะ

นายสนธิ : ญาติพี่น้องผมมีเยอะที่บ้านเดิม

พิธีกร : สะดวกใจที่จะขอความช่วยเหลือไหมคะ

นายสนธิ : สะดวกครับ ถึงจะไม่ใช่ญาติก็เรียกใครก็ได้ที่บ้านเดิม

การสัมภาษณ์เชิงลึกของคณงานในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ให้ภาพในลักษณะเดียวกันคือ คณงานต้องพึ่งตนเอง :-

นายจำเริญ : จะทำอะไรก็ไม่รู้จะปรึกษาใคร เพราะว่าทางบ้านก็อยู่อย่างนั้น อยู่แล้วนะ ความจริงแล้วก็ไม่รู้ว่าจะไปปรึกษาใคร เดือดร้อนอะไรมาก็ต้องช่วยตัวเอง

ในด้านการทำกิจกรรมยามว่างหลังจากเลิกงานหรือในวันหยุดนั้น ภาพโดยทั่วไปคือ คณงานส่วนใหญ่ต่างคนต่างทำกิจกรรมของตนเอง หรือภายในครอบครัวของตนเอง มากกว่าที่จะร่วมกันทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม กิจกรรมกลุ่มเหล่านั้นจะเป็นในเรื่องของอบายมุข เช่น การตั้งวงดื่มสุรา หรือเล่นการพนัน มากกว่าที่จะเป็นกิจกรรมนันทนาการที่เป็นประโยชน์จากนี้ยังพบว่ากิจกรรมที่ทำนั้นยังมีความแตกต่างกันไประหว่างผู้ที่สมรสแล้ว และผู้ที่ยังเป็นโสด ประเด็นนี้อาจจะเห็นได้ชัดขึ้นจากตัวอย่างของการสนทนากลุ่มคณงานชายกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีใจความสำคัญดังนี้ :-

พิธีกร : คนที่ยังไม่ได้แต่งงานกับคนที่แต่งงานแล้วนี่นะใช้เวลาว่างต่างกันไหมคะ

- นายเฉลิม : ต่างกันครับ แบบมีลูกมีเมียแล้วก็หยุด ก็นอนกันแล้ว
พักผ่อนดูโทรทัศน์ไป ไม่อย่างนั้นก็ไปหาซื้อของ
ซื้ออะไรกัน
- พิธีกร : แล้วตัวแทนหนุ่มโสดล่ะ ไหนเล่าให้ฟังนิดหนึ่งซิ หนุ่ม
โสดทำอะไรบ้าง
- นายหนูแดง : ผมหยุดงานอย่างนี้ผมก็จะนอนไม่หลับ
- พิธีกร : จะนอนก็นอนไม่หลับ แล้วทำอะไรคะ
- นายหนูแดง : ผมก็ต้องออกไปข้างนอกครับ ดูหนัง
- พิธีกร : ออกไปดูหนัง อ้อ...แล้วไปกับใครหรือเปล่า
- นายสมเพชร : ไม่
- พิธีกร : ต่างคนต่างไป แล้วทำอะไรอีกคะหนุ่มโสดนอกจากไป
ดูหนังแล้ว
- นายสมเพชร : ก็ไปซื้อของ...ซื้อเสื้อผ้าของใช้
- พิธีกร : แล้วเวลาไปๆ คนเดียวหรือว่าไปกับกลุ่มคนโสดด้วยกัน
- นายสมเพชร : ไปคนเดียว
- พิธีกร : ถามนิดนึงนะ เคยไปเที่ยวผู้หญิงไหม กลุ่มคนโสดมีใคร
ไปเที่ยวไหม ถามเท่าที่เราเห็นนะ
- นายสมเพชร : ไม่เคย
- พิธีกร : มีไหมมีใครเขาไปเที่ยวไหม
- นายหนูแดง : ผมเคยไปอยู่
- พิธีกร : ไปกันเยอะไหม
- นายหนูแดง : ไม่เยอะ ไม่ค่อยเยอะ แต่ผมไปนี่ ผมจะไม่ให้ใครรู้
ผมไปแบบเวลาเมา
- พิธีกร : แล้วไปแถวไหนคะ

นายหนูแดง : ผมไปแบบเพชรบุรีตัดใหม่

ผลจากการสนทนากลุ่มคนงานหญิงก็พบข้อมูลในลักษณะเดียวกันคือ
คนงานชายที่ยังโสดหรือคนงานชายที่สมรสแล้วแต่ไม่ได้พาภรรยาไปด้วย ใช้เวลาว่างจาก
งานไปเที่ยวสถานเริงรมย์ หรือไปสถานที่ที่มีหญิงบริการทางเพศ

พิธีกร : ตามชนิดนี้ คนงานผู้ชายนี่เขาไปเที่ยวผู้หญิงกันไหม

นางบัวคำ : ไม่รู้ค่ะ แต่สงสัยบ่อยมั้ง

นางอบเชย : พวกหนุ่มๆ ก็มีบ้าง พวกวัยรุ่น

พิธีกร : ก็มีบ้าง

นางสาววราลัย : เงินออกนี่ก็...

นางบัวแรว : ก็ส่วนมากถ้าเป็นวัยรุ่นนี่มันจะอย่างไร ใจมันก็กระดอง
อะไร อย่างนี้

นางสาววราลัย : บางคน ถ้าบางคนเป็นผู้ชายมีภรรยาแล้ว ภรรยาอยู่บ้าน
มาคนเดียว มันอย่างไร มันเหงาอะไรอย่างนี้

พิธีกร : เท่าที่เราอยู่ที่แคมป์นี้เราเคยได้ยินเขาคุยกันใหม่ว่า เขาไป
เที่ยวกันอะไรอย่างนี้

นางสาววราลัย : เคยได้ยินเหมือนกัน

นางบัวแรว : บางคนก็เมียเขาไม่มาด้วยก็ไปเที่ยวกัน เงินออกก็เที่ยว
บางทีก็เงินหมด

นางอบเชย : ส่วนมากนะเมียไม่มาไปเที่ยวกันบ่อย ส่วนมากกินเหล้า

นางสาววราลัย : กินเหล้าแล้วไปเลยแหละ

พิธีกร : เขาไปที่ไหนรู้ไหม

นางสาววราลัย : ไม่รู้ได้ยินแต่เขาพูดคุยกัน

นอกจากนี้ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกก็พบเช่นเดียวกันอีก :-

ผู้สัมภาษณ์ : เขาไปเที่ยวผู้หญิงกันบ้างมั๊ยคะ พวกคนงานผู้ชายนี้

- นางวิจารณ์ : ไปคะ บางคนก็ไป บางคนก็ไม่ไป
ผู้สัมภาษณ์ : พวกที่ไปคือพวกไหน
นางวิจารณ์ : ก็พวกหนุ่มๆ (พวกที่ยังไม่ได้แต่งงาน)

สำหรับคนงานหญิงที่เป็นโสด ซึ่งเข้ามาทำงานตามลำพังนั้นมีเป็นส่วนน้อย กิจกรรมหลังเลิกงานของคนงานหญิงโสดก็จะเป็นการทำงานบ้าน แล้วก็เข้านอน หรือบางที่มีการคุยกันแต่เฉพาะในหมู่คนโสดที่เป็นเพื่อนร่วมห้อง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะคนโสดบางคนรู้สึกว่าการไปเที่ยวเล่นนอกห้องพักในเวลากลางคืนไม่ปลอดภัย

- พิธีกร : คนโสดนี่เขาทำอะไรกันคะ เวลาพอกลับไป เลิกงาน แล้วอยู่ที่แคมป์ส่วนมากทำอะไร
นางสาวรามย์ : ซักผ้า แล้วก็นอนอยู่อย่างนั้นแหละ
พิธีกร : ซักผ้าแล้วก็นอน แล้วไปจับกลุ่มทำอะไรกันบ้างไหมคะ คนโสด
นางสาวรามย์ : ไม่มีหรอก...คุยกันในห้อง เล่นอย่างนั้นแหละ เล่นกับพวกเพื่อน โสดเขาก็นอน
พิธีกร : คนโสดนี่ห้องนี้อยู่กันกี่คน
นางสาวรามย์ : 3 หรือ 2 คนคะ
พิธีกร : ขอโทษนิดนึงนะ เคยได้ยินไหมว่าที่แคมป์มีข่มขืนมีอะไร
นางบัวคำ : ไม่มี
พิธีกร : ที่แคมป์อื่นที่เคยผ่านมา เคยมีไหม การข่มขืน
นางอบเชย : มี อยู่กับผู้รับเหมา แบบเด็กบ้านนอกอายุ 14 เอง...ผู้ชาย มันเอาไปในห้อง...
พิธีกร : แล้วเป็นไซต์ใหญ่หรือไซต์เล็กคะ
นางอบเชย : ไซต์เล็กผู้รับเหมา
พิธีกร : แล้วเขาไม่มีคนดูแลความปลอดภัยหรือ

- นางอบเชย : ไม่มี
- พิธิกร : แต่ไซต์ใหญ่ของเรามีปัญหาไหม
- นางอบเชย : ไม่เห็นมี
- พิธิกร : ไม่...ไม่เคยได้ยื่นไซ์ไหมคะ แล้วคนโศคนี่ระวัง...กลัวไหม
- นางสาววราภัย : กลัวเหมือนกัน ก็อาบน้ำท่าอะไรเสร็จแล้วก็เข้านอน
อย่างเดียว

นอกจากนี้กลุ่มคนงานโศคนดูเหมือนว่าจะต้องพึ่งตนเองมากกว่ากลุ่มคนงานที่มี
ครอบครัว ในขณะที่มีปัญหาคนงานที่มีครอบครัวแล้วยังอาจจะปรึกษากับคู่สมรสของ ตน
ได้ แต่ในกลุ่มคนโศคเมื่อมีปัญหาจะต้องพึ่งตนเองเท่านั้น เนื่องจากไม่มีเครือข่ายทาง
สังคมอื่นๆ

- พิธิกร : แล้วเวลามีปัญหา...คิดว่าจะขอความช่วยเหลือใครได้ไหม
- นางสาววราภัย : ปัญหาส่วนตัว...ก็ปัญหาใครปัญหามัน...แล้วก็ไม่มี
ใครมาช่วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานการณ์แรงงานสัมพันธ์

แรงงานสัมพันธ์เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย คือ ระหว่างฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้าง ฝ่ายนายจ้างทำหน้าที่ว่าจ้างอีกฝ่ายหนึ่งให้ทำงานให้ตน โดยมีการให้ค่าตอบแทนไม่ว่าจะเป็นเงินหรือสิ่งของแล้วแต่จะตกลงกัน และมีเป้าหมายว่ากิจการจะดำเนินไปได้อย่างดี มีกำไร และราบรื่น ในขณะที่ฝ่ายลูกจ้างก็มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อจะได้ประกอบอาชีพ มีรายได้ และการครองชีพที่ดี

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันของฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างนั้น มักเป็นเรื่องของการไม่คำนึงถึงสิทธิที่อีกฝ่ายหนึ่งพึงได้รับตามที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงว่าจ้าง และการได้รับผลประโยชน์อย่างไม่เต็มที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (ราชนิเวตรณ อุทัยศรี, 2529) โดยปกติความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในวงการอุตสาหกรรมนั้นเกิดจากนายจ้างต้องการลดต้นทุนการผลิต เพื่อให้ได้ผลตอบแทนในรูปของกำไรที่คุ้มค่า ลักษณะนี้ทำให้มีการเอาเปรียบลูกจ้างด้วยการลดค่าจ้างแรงงาน ให้ลูกจ้างทำงานหนัก รัฐบาลจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการคุ้มครองลูกจ้าง ด้วยการออกกฎหมายข้อบังคับ เพื่อเสริมสร้างแรงงานสัมพันธ์ให้สามารถประสานประโยชน์ได้ทั้งฝ่ายลูกจ้างและนายจ้าง

กล่าวกันว่า การแรงงานสัมพันธ์ที่ดีหมายถึงการที่นายจ้างและลูกจ้างมีความเข้าใจอันดีต่อกันและปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นธรรม ซึ่งได้แก่ ฝ่ายนายจ้างปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน จัดสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างตามความสามารถ ดูแลลูกจ้างให้มีความสุขและพอใจในการทำงานอย่างเสมอภาคและตามความสามารถของลูกจ้างแต่ละคน ส่วนฝ่ายลูกจ้างก็ต้องทำงานด้วยความขยัน เชื่อฟังคำสั่งอันชอบของนายจ้าง เอาใจใส่ดูแลทรัพย์สินของนายจ้างเหมือนทรัพย์สินของตน หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเห็นว่าอีกฝ่ายหนึ่งยังไม่ได้ให้ในสิ่งที่ควรให้ ก็สามารถยื่นข้อเสนอ และทั้งสองฝ่ายก็อาจจะเจรจาต่อรองกันอย่างสันติวิธี ในทางกลับกันการแรงงานสัมพันธ์ที่ไม่ดีจึงน่าจะหมายถึงการที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน เอาใจเอาเปรียบลูกจ้าง ไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ลูกจ้างของตน ใช้อำนาจและอิทธิพลปกครองลูกจ้างอย่างป่าเถื่อน หรือฝ่าย

ลูกจ้างเองก็ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับอันชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายนายจ้าง ทำงานด้วยความไม่เอาใจใส่ เมื่อต้องการอะไรจากนายจ้างก็ไม่ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด (เด่นพงษ์ พลละคร, 2519)

อุตสาหกรรมการก่อสร้างประกอบด้วยบุคลากรระดับต่างๆ ที่มาร่วมกันทำงานในหน้าที่ต่างๆ กัน ทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างในอุตสาหกรรมการก่อสร้างมีสิทธิ หน้าที่ และผลประโยชน์อันพึงได้รับตามสัญญาจ้างและชอบด้วยกฎหมาย หากมองในด้านของคณงานก่อสร้างแล้ว จะเห็นว่าในฐานะที่เป็นลูกจ้าง คณงานก่อสร้างก็มีสิทธิที่จะได้รับผลประโยชน์อันเนื่องมาจากการทำงานหนักของเขา ผลประโยชน์ในที่นี้ได้แก่ ค่าตอบแทนที่เป็นธรรม สวัสดิการความปลอดภัยในการทำงาน และโอกาสก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ

ในการศึกษาปัญหาสังคมและสาธารณสุขของคณงานก่อสร้างในพื้นที่กรุงเทพมหานคร หัวข้อสถานการณ์แรงงานสัมพันธ์ได้ถูกกำหนดไว้เป็นหัวข้อหลักอย่าง หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เพราะสถานภาพทางสังคมและสาธารณสุขของคณงานก่อสร้างนั้นมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับคณงานในการรักษาสิทธิประโยชน์ต่างๆ ของทั้งสองฝ่าย ดังเป็นที่ทราบกันอยู่ว่าฝ่ายคณงานหรือลูกจ้างนั้นมักจะเป็นผู้เสียเปรียบ ดังนั้นประเด็นหลักที่สนใจคือ คณงานก่อสร้างได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพและค่าจ้างค่าแรงตามกฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ และคณงานก่อสร้างตระหนักถึงสิทธิประโยชน์ที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมายหรือไม่

อนึ่ง องค์ประกอบของกฎหมายแรงงานไทยมีอยู่ด้วยกัน 4 ส่วนคือ (1) สัญญาจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (2) กฎหมายคุ้มครองแรงงาน ซึ่งได้แก่ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน รวมทั้งประกาศกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องฉบับต่างๆ อีกหลายฉบับ (3) กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ และ (4) กฎหมายวิธี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิจารณาคดีแรงงาน อันได้แก่ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ.2522 (วิจิตร วิเชียรชม, 2537) กฎหมายต่างๆ ที่กล่าวถึงนี้ได้วางหลักเกณฑ์ ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติต่างๆ ที่จะให้แก่ฝ่ายดำเนินการ

เพื่อที่จะได้ทราบและเข้าใจถึงประเด็นหลักตามที่กล่าวมา คำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับคนงานก่อสร้างในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จึงได้ครอบคลุมในเรื่องต่างๆ กล่าวคือ ค่าตอบแทน การใช้แรงงานของคนงานก่อสร้างหญิง ความปลอดภัยในการทำงาน สวัสดิการอื่นๆ โอกาสในการพัฒนาฝีมือ ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางกฎหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง รวมทั้งการรวมตัวกันเพื่อต่อรองกับนายจ้าง ดังที่จะได้กล่าวถึงในส่วนของผลการวิจัยต่อไป

11.1 ค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนในการทำงานถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่ลูกจ้างพึงได้รับจากการลงแรงงานของตนไป ในข้อ 2 ของประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครองแรงงาน (วิจิตร วิเชียรชม, 2537) ได้ให้ความหมายของค่าตอบแทนในการทำงานไว้ว่า ค่าตอบแทนในการทำงานมีอยู่ 3 ประเภทคือ ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด

1) ค่าจ้าง หมายถึง เงิน หรือเงินและสิ่งของที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานในเวลาทำงานปกติของวันทำงาน หรือจ่ายให้โดยคำนวณตามผลงานที่ลูกจ้างทำได้ และรวมถึงเงิน หรือเงินและสิ่งของที่จ่ายให้ในวันหยุด ซึ่งลูกจ้างไม่ได้ทำงานและในวันลาด้วย

2) ค่าล่วงเวลา คือเงินที่นายจ้างให้ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานนอกเวลาทำงานปกติ

3) ค่าทำงานในวันหยุด ได้แก่ เงินที่นายจ้างจ่ายแก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานในวันหยุด

11.1.1 ค่าจ้าง

ประเทศไทยมีกฎหมายกำหนดการบังคับใช้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำมาตั้งแต่ พ.ศ.2516 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีความมากน้อยต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ และมีการแก้ไขปรับให้สูงขึ้นอยู่เป็นระยะๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นในการเพิ่มขึ้นของค่าครองชีพ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และภาวะเงินเฟ้อ ค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศใช้ในปี พ.ศ.2516 ได้ถูกหนดไว้ที่ 12 บาท (แกล ดิลกวิทยรัตน์, 2529) ในขณะนี้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำมีอยู่ 3 อัตรา (วิจิตรา วิเชียรชม, 2537) คือ

(1) วันละ 135 บาท ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ภูเก็ต สมุทรปราการ และสมุทรสาคร

(2) วันละ 118 บาท ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา พังงา ระนอง และสระบุรี

(3) วันละ 110 บาท ในพื้นที่จังหวัดที่เหลือทั้งหมด
วัตถุประสงค์ในส่วนนี้คือ เพื่อทราบข้อเท็จจริงในเรื่องค่าจ้างที่คนงานก่อสร้างได้รับอยู่จริง และเพื่อให้เข้าใจถึงปัจจัยที่น่าจะกำหนดหรือมีอิทธิพลต่อค่าจ้างที่คนงานก่อสร้างได้รับอยู่ คำถามในเรื่องค่าจ้างนี้ได้รับบรรจุอยู่ในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้คำถามว่า

"ท่านได้รับค่าแรงวันละเท่าไร"

"ความมากน้อยของค่าแรงขึ้นอยู่กับอะไร"

"คนงานก่อสร้างหญิงและชายทำงานแบบเดียวกัน ได้รับค่าแรงเท่ากันหรือไม่"

โดยทั่วไปคนงานที่ประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมก่อสร้างสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ คนงานที่มีฝีมือ เช่น ช่างไม้ ช่างปูน และคนงานที่ไร้ฝีมือ เช่น กรรมกรแบกหาม ทำความสะอาดพื้นที่ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม คนงานก่อสร้างทั้ง 2 กลุ่มก็จัดเป็นลูกจ้างรายวัน ซึ่งหมายถึงว่าได้รับค่าจ้างหรือค่าแรงเป็นรายวัน หากทำงานได้มากวันก็จะได้ค่าแรงมาก หากทำงานได้น้อยวันจะได้ค่าแรงน้อยกว่า รายได้หลักเพื่อการดำรงชีพของพวกเขาจึงขึ้นอยู่กับค่าจ้างรายวันที่ได้รับ

จากคำบอกเล่าของคณงานก่อสร้างหญิงและชายในการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า เขาเหล่านั้นได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าแรงรายวันต่ำกว่าอัตราค่าจ้างที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร คณงานก่อสร้างควรจะได้รับค่าจ้างขั้นต่ำ 135 บาทต่อวัน แต่ข้อเท็จจริงปรากฏอยู่ว่าคณงานหญิงได้รับค่าแรงอยู่ในช่วง 75-135 บาท ในขณะที่คณงานก่อสร้างชายได้ค่าแรงอยู่ในช่วง 100-250 บาท หากจำแนกลักษณะงานของคณงานหญิงและชายจะสามารถเห็นความแตกต่างอย่างเด่นชัด กล่าวคือ คณงานก่อสร้างหญิงมีส่วนร่วมหลักในอุตสาหกรรมก่อสร้างในหน้าที่ของกรรมกร ทำหน้าที่ขน แยก หามวัสดุก่อสร้างหรือทำความสะอาดบริเวณการก่อสร้าง ซึ่งจัดว่าเป็นงานไม่ต้องใช้ฝีมือ และมีค่าแรงอยู่ในช่วง 75-135 บาท ตามที่กล่าวมาแล้ว แต่คณงานก่อสร้างหญิงนั้นก็มิอยู่บ้างแม้จะเป็นส่วนน้อยที่ทำงานซึ่งจัดว่าเป็นงานใช้ฝีมือ เช่น งานเหล็ก งานปูน โดยที่ค่าแรงไม่ได้เกินไปจาก 135 บาทต่อวัน ข้อเท็จจริงในเรื่องลักษณะงานของคณงานก่อสร้างหญิงที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ไม่มีคณงานก่อสร้างหญิงเป็นช่างไม้เลย ฝ่ายคณงานก่อสร้างชายส่วนหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นส่วนใหญ่ทำงานที่เป็นช่างปูน ช่างเหล็ก ช่างไม้ ค่าแรงรายวันของคณงานกลุ่มนี้อยู่ระหว่าง 110-200 บาท คณงานก่อสร้างชายอีกกลุ่มหนึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมกรได้รับค่าแรงระหว่าง 100-140 บาท คณงานก่อสร้างที่สามารถทำงานได้รับค่าแรงมากกว่า 200 บาทต่อวันคือ คณงานก่อสร้างระดับหัวหน้าช่าง ซึ่งมักจะเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์การทำงานก่อสร้างมานานอย่างต่อเนื่อง ข้อค้นพบเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า คณงานก่อสร้างได้รับค่าจ้างต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้คณงานก่อสร้างหญิงยังได้รับค่าแรงต่ำกว่าคณงานก่อสร้างชาย ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ขัดแย้งกับหลักความเสมอภาคในสิทธิระหว่างหญิงและชาย อันเป็นหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองการจ่ายค่าตอบแทนในการทำงาน โดยกฎหมายกำหนดว่านายจ้างต้องกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดเท่ากัน ไม่ว่าลูกจ้างจะเป็นชายหรือหญิง สำหรับงานที่ถูกจ้างทำอันมีลักษณะ คุณภาพ และปริมาณอย่างเดียวกัน (วิจิตรา วิเชียรชม, 2537)

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคำบอกเล่าของคณงานก่อสร้างเกี่ยวกับค่าแรงรายวันของเขา

- นางรุ่งอรุณ ทำงานเป็นกรรมกรผสมปูน ได้ค่าแรงวันละ 80 บาท

ถาม : ผู้หญิงผู้ชายทำงานเหมือนกันมีไหม

ตอบ : ช่างปูน

ถาม : ผู้หญิงที่เป็นช่างปูนได้เงินเท่ากับผู้ชายไหม

ตอบ : ไม่เท่า

ถาม : ทำงานไม่เหมือนกันหรือ

ตอบ : ก็เหมือนกัน

ถาม : ผู้ชายได้เท่าไรคะ

ตอบ : บางคนก็ได้ 145

ถาม : แล้วผู้หญิงล่ะคะ

ตอบ : ผู้หญิงก็ได้ 100

- นายขุนทอง อายุ 37 ปี ทำงานเป็นคณงานทำความสะอาดบริเวณที่ก่อสร้าง มี

ภรรยาทำงานหน้าที่เดียวกันในสถานที่ก่อสร้างเดียวกัน

ถาม : ตอนนี้ได้ค่าจ้างสักเท่าไร

ตอบ : ค่าแรงก็ตัวผมเองก็ 140 บาท ภรรยาก็ 135

- นายมาด อายุ 24 ปี ทำงานเป็นช่างเหล็ก

ถาม : เดี่ยวนี้ช่างไม่ได้วันละเท่าไรแล้ว

ตอบ : ก็ตั้งแต่ 150 ขึ้นไป

ถาม : 150 จนถึงเท่าไรนี่

ตอบ : ถึง 200

ถาม : แล้วช่างเหล็ก

ตอบ : ช่างเหล็กก็ 115 บาทขึ้นไป

ถาม : ถึงเท่าไร

ตอบ : ถึง 150

ถาม : จับกังได้เท่าไร

ตอบ : จับกังได้ 90 บาท

ถาม : แล้วผู้ชาย

ตอบ : ผู้ชายก็แพงกว่า 10 บาท

ค่าแรงของคนงานก่อสร้างหญิงชายเป็นอีกแง่มุมหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างเพศ โดยเฉพาะภาพพจน์ในเรื่องของความสามารถในการทำงานที่ไม่เท่าเทียมกัน คนงานก่อสร้างต่างมีทัศนคติในเรื่องนี้แตกต่างกันออกไป บางคนมีความคิดเห็นว่าทั้งหญิงและชายมีความสามารถในการทำงานเท่าเทียมกัน แต่บางคนก็มีความคิดเห็นในทางตรงข้าม ดังเช่นกลุ่มสนทนาหญิงกลุ่มหนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นต่อไปนี้

พิธีกร : รู้สึกอะไรไหมคะที่พวกเรา (กรรมกรหญิง) ได้ 80
แล้วผู้ชาย ได้ 100

ประเมิน : ไม่มีปัญหา

พิธีกร : ทำไมผู้ชายเขาถึงได้มากกว่าเรา

สัมพันธ์ : กำลังเขาดี

ประเมิน : แข็งแรงกว่า หัวเข่าก็ดีกว่า

ในขณะที่นายชิต สมาชิกกลุ่มสนทนาชายกลุ่มหนึ่งกล่าวว่า คนงานก่อสร้างชายเมื่อเริ่มงานใหม่ๆ ได้ค่าแรงมากกว่าคนงานก่อสร้างหญิง เพราะว่าคนงานชายทำงานหนักกว่า ทัศนคติที่สวนทางกับทัศนคติของนางหนูน อายุ 22 ปี ซึ่งกล่าวถึงเรื่องนี้ในการสัมภาษณ์ว่า

ถาม : ผู้หญิงกับผู้ชายนี้ทำงานเหมือนกันได้ค่าแรงเท่ากันไหม

ตอบ : ไม่เท่ากันหรอก

ถาม : ผู้ชายได้เท่าไร

ตอบ : ผู้ชายได้ 140, 130

ถาม : แล้วผู้หญิง

ตอบ : ผู้หญิงได้แค่ ถ้าทำอยู่นานก็ได้ 85 เท่านั้นแหละ
ถ้าคนใหม่ก็ได้ 80

ถาม : หนูว่าควรจะทำกันใหม่ผู้หญิงกับผู้ชาย ถ้าทำงานเหมือนกัน
เลยนะ ควรทำกันใหม่หรืออย่างไร

ตอบ : หนูว่าผู้ชายยังงานเบากว่าผู้หญิง ผู้หญิงต้องหิ้วปูนไป ใช้ทุกอย่าง
เลย ผู้ชายเอาไม้ตอกๆ เบางาน งานเบามากเลย

นอกเหนือจากการเป็นคนงานก่อสร้างหญิงหรือชาย และชนิดของงานที่ทำแล้ว ระดับฝีมือหรือคุณภาพของผลงาน รวมทั้งความขยันขันแข็งก็ปรากฏเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าจ้างที่คนงานก่อสร้างได้รับ แม้ว่าเมื่อเริ่มทำงานให้กับนายจ้างใหม่ คนงานอาจได้รับค่าแรงต่ำมากหรือต่ำกว่าที่เคยได้รับมาจากที่อื่น หากทำงานไประยะหนึ่งโดยได้แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของงาน และความขยันขันแข็ง คนงานก็ย่อมมีโอกาสจะได้รับการตีค่าแรงเพิ่มขึ้น นายจ้างในอุตสาหกรรมก่อสร้างไม่ต่างจากนายจ้างในอุตสาหกรรมอื่นที่ต้องการให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานให้ตนเองอย่างดีด้วยความขยันหมั่นเพียร การเพิ่มค่าแรงสำหรับคนงานจะเป็นสิ่งจูงใจอย่างหนึ่งให้คนงานทำงานอยู่กับกิจการนั้นๆ ต่อไป

"ก็มาใหม่ๆ ก็ได้ 140 อยู่ไปเขาก็เพิ่มให้เรื่อยๆ"

"เขาดูผลงาน"

กฎหมายกำหนดอัตราค่าจ้างของคนงานในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้รับการประกาศให้ใช้เป็นข้อบังคับหลักเกณฑ์ และแนวทางในการปฏิบัติในระบบแรงงานสัมพันธ์อาจจะไม่มีผลมากนักต่อค่าจ้างที่คนงานก่อสร้างได้รับจริง บุคคลที่อยู่เบื้องหลังหรือมีอำนาจในการกำหนดค่าจ้างหรือตีค่าแรงสำหรับคนงานซึ่งถูกกล่าวขานกันอยู่บ่อยๆ คือ หัวหน้างาน ปัจจัยที่ได้กล่าวถึงไปแล้วนั้นจะถูกใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการตีค่าแรงของคนงานก่อสร้างโดยหัวหน้างานอย่างเป็นอิสระ ดังเช่นคนงานก่อสร้างบางคนได้แสดงความคิดเห็นไว้

ผู้สัมภาษณ์ : ระหว่างคนงานหญิงกับคนงานชาย นายจ้างเขาชอบคนงานพวกไหน

นายขุนทอง : คนงานผู้ชาย

ผู้สัมภาษณ์ : แต่ถ้าเป็นงานแบบเดียวกัน

นายขุนทอง : อ้อ ช่างปูนนี่ เขาชอบผู้ชายนะ ช่างปูน ช่างไม้ อะไรต่างๆ เพราะว่าเขาจะทำงานแข็งแรงกว่า เขาจ้างผู้ชายมากกว่ามาทำงานก่อสร้างนะ เขาไม่อยากใช้แรงงานผู้หญิงเท่าไรหรอก

นายทิวา ทำงานเป็นหัวหน้าช่างไม้ ได้เล่าถึงประสบการณ์ที่แสดงถึงบทบาทของหัวหน้างานดังนี้

ถาม : ค่าแรงเท่าไรถึงจะพอใจรู้สึกว่ามันน่าจะมาทำ

ตอบ : ก็รู้สึกที่เราได้ค่าแรงที่นี้สักประมาณ 120 แล้วเราไปถามที่อื่น แล้วเรารู้สึกว่าค่าแรงเป็นอย่างไร ค่าแรงดี เข้าใหม่ประมาณ 120, 125 มาก็ลองทำดู แต่ถ้าเข้ามาเขาก็ดูผลงาน หัวหน้างานเขาจะดูว่า เราทำงานไม่ค่อยเป็นเขาก็ตีกลับมา

คำบอกเล่าของนายพรหม ก็เช่นเดียวกันได้เข้าถึงโอกาสที่คนงานก่อสร้างจะได้ค่าแรงเพิ่มขึ้น เมื่อทำงานไประยะหนึ่ง ดังนี้

ถาม : คุณว่าคุณพอใจในค่าแรงของคุณไหม หรืออยากได้มากขึ้น

ตอบ : ก็ตามแต่โอกาส ตามแต่บริษัทเขาจะดูผลงาน ทำมาได้ดีหรืองานอะไร เขาก็จะขึ้นให้เรื่อยๆ ครับ

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นตัวอย่างที่น่าสนใจในการสะท้อนถึงบทบาทของหัวหน้างานต่อการติดตามค่าแรงของคนงานหญิงหรือชาย คนงานใหม่หรือคนงานเก่า จากคำบอกเล่าของนางสมพร อายุ 29 ปี ทำงานเป็นกรรมกรส่งกระเบื้อง

ถาม : เมื่อตอนเริ่มทำได้เท่าไร

ตอบ : ได้ 70 เองค่ะ

ถาม : แล้วหลังขึ้นมา 5 บาท

ตอบ : ค่ะ

ถาม : นานไหมกว่าจะได้ขึ้น

ตอบ : ปีนี้คงจะ

ถาม : แพนได้เท่าไร

ตอบ : ได้ 25 ค่ะ ตอนนี้ 125

ถาม : ทำไมของเขาได้มากกว่าล่ะ

ตอบ : เขาเป็นผู้ชายค่ะ

ถาม : ทำไมผู้ชายได้มากกว่าผู้หญิงล่ะ

ตอบ : แบบว่าเขาทำงานเป็นช่างไม้ไงคะ

ถาม : งานมันยากกว่าหรือ เลยได้มาก

ตอบ : ผู้ชายเขาได้ขึ้นสูง

ถาม : ถ้าพวกขึ้นไปข้างบนนี้จะได้เงินมากกว่าพวกข้างล่างนะ หรือว่า
อย่างไร

ตอบ : ผู้ชายได้ไม่เท่ากันหรอกค่ะ

ถาม : ใครได้มากกว่า ใครได้น้อย

ตอบ : แบบว่าใครเขาเข้ามาอยู่ก่อน เขาก็ได้มาก หรือว่าเขาเป็นงาน เขาก็
ได้มาก

ถาม : เป็นงานนี้อย่างเช่นงานอะไรบ้าง ที่ว่าจะได้มากนี้รู้ไหม

ตอบ : ก็ทุกอย่างก็แล้วแต่หัวหน้าเขาจะดูนะ ช่างไม้ ช่างปูน อะไรนี่

ถาม : แล้วอย่างนี้ผู้หญิงล่ะ ได้เท่ากันหมดไหม

ตอบ : ไม่เท่าค่ะ

ประสบการณ์การทำงานไม่ได้ประกันได้เสมอไปว่าคนงานจะได้รับค่าแรงมากเท่ากับ

ค่าแรงที่ได้รับมาจากที่อื่นเมื่อย้ายมาทำงานในที่ใหม่ ดังเช่นกรณีของนายประจวบ อายุ 45
ปี ทำงานเป็นช่างไม้ อยู่ในอุตสาหกรรมก่อสร้างมาร่วม 25 ปี เพิ่งมาทำงานในสถานที่ก่อสร้าง
แห่งหนึ่ง หัวหน้างานให้ค่าแรงรายวันแก่นายประจวบน้อยกว่าที่เขาเคยได้มาก่อน

ถาม : เดียวนี้ได้เท่าไรคะ

ตอบ : เดียวนี้ยัง 130 อยู่ครับ

ถาม : ตั้งหลายปีแล้วนะได้ 130

ตอบ : เปล่าครับ เพิ่งมาทำนี่ครับ แต่ก่อนไปทำที่อื่นเขาก็ให้ 150

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างคนงานก่อสร้างที่เป็นลูกจ้างทำงานในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ ซึ่งมักดำเนินการก่อสร้างโดยบริษัทใหญ่ๆ กับคนงานก่อสร้างในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก ดำเนินการก่อสร้างโดยบริษัทเล็กหรือโดยผู้รับเหมาแล้วปรากฏข้อเท็จจริงที่แสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องของค่าจ้างรายวัน กล่าวคือ โดยทั่วไปคนงานก่อสร้างส่วนใหญ่ในบริษัทก่อสร้างเล็กได้รับค่าแรงต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำที่รัฐกำหนด ในขณะที่บริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่ให้ค่าแรงเท่ากับหรือใกล้เคียงค่าแรงขั้นต่ำ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้จากข้อเท็จจริงที่ว่าบริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่ดำเนินธุรกิจอย่างมั่นคง มีความสามารถในการรับงานก่อสร้างใหญ่ๆ ที่ต้องอาศัยเทคนิคการก่อสร้างขั้นสูง จึงต้องอาศัยแรงงานที่มีฝีมือหรือมีคุณภาพ ธุรกิจใหญ่ๆ เหล่านี้มีความสามารถในการจ่ายค่าแรงให้กับคนงานของตนได้สูงกว่าบริษัทเล็กหรือผู้รับเหมา ซึ่งมีรายได้จากกำไรที่ได้รับจากงานที่รับเหมา มา ผู้รับเหมาจึงเอาเปรียบคนงานโดยเบียดบังเอาจากค่าจ้างแรงงานเพื่อให้ได้กำไรมากขึ้น จึงทำให้คนงานในสังกัดกับบริษัทเล็กๆ นี้ได้รับค่าแรงที่น้อยกว่าที่เขาควรจะได้รับ

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มของคนงานหญิงในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่แห่งหนึ่งเปิดเผยถึงสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่เพียงแห่งเดียวในสถานที่ก่อสร้างทั้งหมดที่เข้าไปเก็บข้อมูล ที่คนงานหญิงได้ค่าแรงเท่ากับคนงานก่อสร้างชายที่ทำงานหน้าที่เดียวกัน ดังมีใจความในการสนทนา ดังนี้

พิธีกร : คิดว่าเขาให้ความสำคัญเท่ากันไหม กับคนงานผู้หญิงผู้ชายที่นี่

บัวแรว : ก็เท่ากัน

พิธีกร : เท่ากันหรือคะ แล้วอย่างสมมุติเวลาเริ่มต้นทำงานนี้เขาให้เงินเดือนเท่ากันไหม เงินที่เป็นวิกๆ นี้ ค่าแรง

ทุกคน : ซ่างไม้

บัวคำ : ซ่างไม้แพงกว่า แต่กรรมกรผู้ชายผู้หญิงเท่ากัน

พิธีกร : กรรมการผู้ชายผู้หญิงเท่ากัน เท่าไหร่คะที่ได้เท่ากัน

อบเชย : 135

พิธีกร : เริ่มต้นได้ 135 เลยนะคะ แล้วได้เยอะที่สุดเท่าไร

ทุกคน : ก็เท่านี้แหละ

พิธีกร : ยังมีมากกว่านี้ไหม มีเพิ่มไหม

อบเชย : ค่าแรงได้เท่านี้แหละ เป็นค่าแรงขึ้นกรมแรงงาน

ในขณะที่เดียวกัน คนงานก่อสร้างชายที่ทำงานอยู่ในสถานที่ก่อสร้างไม่ไกลจากสถานที่ก่อสร้างที่เพิ่งกล่าวถึง แต่เป็นสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กได้ให้ข้อมูลสะท้อนถึงค่าแรงรายวันที่ตนเองและเพื่อนคนงานได้รับซึ่งน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด และย้ำข้อเท็จจริงของรายได้อันเหลื่อมล้ำกันระหว่างคนงานก่อสร้างหญิงและชาย

พิธีกร : ค่าแรงปกติที่ได้ค่าแรงวันละเท่าไร

เจลิม : 150

พิธีกร : คนงานทั่วไปนี้เหรอคะ

เจลิม : เฉพาะช่าง

พิธีกร : ช่างปูน 150 ได้เท่ากันหรือเปล่า

สมเพชร : เปล่าได้ 140 ช่างเหล็ก

พิธีกร : แล้วถ้าพวกผู้หญิงเป็นกรรมกรนี่ละ ได้ซักวันละเท่าไร

สมเพชร : วันละ 85, 90

พิธีกร : แล้วถ้าผู้หญิงกับผู้ชายนี่นะคะมาเริ่มงานเหมือนกันนี้ได้ค่าแรงเท่ากันไหม

สมเพชร : ไม่เท่า

พิธีกร : ใครจะได้มากกว่าคะ

สมเพชร : ผู้ชาย

พิธีกร : ผู้ชายได้ซักเท่าไรคะ ถ้าเริ่มหัดงาน

สมเพชร : เริ่มหัดงานก็ 115

พิธีกร : ผู้ชายได้ 115 ผู้หญิงได้ 85 หรือ 90 ไซ้ไหมคะ

สมเพชร : 80 เริ่มงาน

โดยสรุปในเรื่องของค่าจ้างของคณงานก่อสร้างซึ่งถือว่าเป็นรายได้หลักในการยังชีพ นั้นปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง และไม่ได้รับความคุ้มครอง จากกฎหมาย หัวหน้างานซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการมอบหมายให้ดูแลการทำงานของคณงานและ โกล้ชิดกับคณงานที่สุด มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่าแรงของคณงานแต่ละคน โดยปัจจัยที่มีแนวโน้มว่ามีอิทธิพลต่อค่าแรงของคณงานมีอยู่ 3 ปัจจัยหลักคือ เพศของคณงาน ลักษณะงาน และระดับฝีมือ ส่วนในแง่มุมมองของบริษัทก่อสร้างต่อการจ่ายค่าแรงพบว่า บริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่จ่ายค่าแรงให้คณงานก่อสร้างในอัตราที่ใกล้เคียงหรือเท่ากับค่าจ้างรายวันขั้นต่ำที่กฎหมาย กำหนด ซึ่งไม่ปรากฏในบริษัทก่อสร้างขนาดเล็ก

11.1.2 ค่าล่วงเวลา

เวลาทำงานปกติของคณงานก่อสร้างประมาณ 9-10 ชั่วโมงต่อวัน บางบริษัทให้คณงานเริ่มทำงานตั้งแต่เวลา 7.00 น. ถึง 17.00 น. บางแห่งทำงานเวลา 7.00 น. ถึง 17.30 น. และมีบางบริษัทให้คณงานทำงานระหว่าง 7.30 น. ถึง 17.30 น. อย่างไรก็ตามคณงานจะได้พัก รับประทานอาหารกลางวันเป็นเวลา 1 ชั่วโมง ระหว่าง 12.00 - 13.00 น.หากคณงานทำงาน ทุกวันก็หมายถึงว่าใน 1 สัปดาห์ คณงานก่อสร้างเหล่านี้ทำงานประมาณ 63-70 ชั่วโมง ซึ่งนับว่ามากเกินไปที่กฎหมายกำหนดไว้ว่า เวลาทำงานปกติของลูกจ้างในงานอุตสาหกรรมไม่ให้เกิน สัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง (วิจิตรา วิเชียรชม, 2537)

ในกรณีที่บริษัทก่อสร้างแต่ละแห่งไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างเสร็จทันตามกำหนด เวลาที่ตกลงกับผู้ว่าจ้าง บริษัทหรือผู้รับเหมามักเร่งงานเพื่อให้ทันและป้องกันมิให้ถูกปรับอัน เป็นการสูญเสียรายได้และชื่อเสียง นายจ้างจึงต้องจัดการให้คณงานก่อสร้างทำงานล่วงเวลา

เท่าที่พบ โดยทั่วไปการทำงานล่วงเวลาเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายและค่าล่วงเวลา หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า เงินโอที เป็นแหล่งรายได้ส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อคนงานทำให้คนงานมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากค่าแรงจากเวลาทำงานปกติ

กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าการจ่ายค่าล่วงเวลาในวันทำงานปกติ นั้น นายจ้างต้องจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่ลูกจ้างไม่น้อยกว่า 1 เท่าครึ่ง ของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงหรือต่อหน่วยในเวลาทำงานปกติสำหรับเวลาหรือผลงานที่ทำเกิน (วิจิตรา วิเชียรชม, 2537) ดังนั้นหากลองคำนวณคร่าวๆ คนงานก่อสร้างหญิงทำหน้าที่กรรมกรได้รับค่าแรงวันละ 90 บาทและทำงานวันละ 9 ชั่วโมง เท่ากับว่าได้รับค่าแรง 10 บาทต่อ 1 ชั่วโมง ถ้าทำงานล่วงเวลาด้วย คนงานคนนี้ก็ควรได้รับค่าล่วงเวลา 15 บาทต่อชั่วโมงเป็นอย่างน้อย กรณีของช่างไม้ซึ่งได้ค่าแรงวันละ 180 บาท ต้องทำงานวันละ 9 ชั่วโมง คิดเป็นค่าแรงชั่วโมงละ 20 บาท เขาควรได้รับค่าล่วงเวลา 30 บาทต่อชั่วโมงตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อเท็จจริงจากการพูดคุยกับคนงานก่อสร้างในเรื่องของการทำงานล่วงเวลา พบว่าในแต่ละวันคนงานก่อสร้างต้องรอคำสั่งจากหัวหน้างานว่าจะได้ทำงานล่วงเวลาหรือไม่ หรือคนงานแผนกใดบ้างต้องทำงานล่วงเวลา ปกติก่อนเริ่มทำงานล่วงเวลาคนงานก่อสร้างมีเวลาพักผ่อนและรับประทานอาหารมือเย็นเป็นเวลา 1 ชั่วโมง การทำงานจะสิ้นสุดเวลา 22.00 น. ในบางแห่ง 23.00 น. หรือ 23.30 น. ส่วนค่าล่วงเวลานั้น คนงานแต่ละคนได้รับค่าแรงสูงกว่าอัตราค่าจ้างที่ได้รับอยู่ในเวลาทำงานปกติโดยที่อาจได้รับเป็นรายชั่วโมงหรือถือว่าได้ 1 แรง (เท่ากับค่าแรงเวลาทำงานปกติต่อวัน)

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคนงานก่อสร้างบางคนเกี่ยวกับการทำงานล่วงเวลา

- นางหนูน ทำงานหน้าที่กรรมกร ในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก ได้ค่าแรงวันละ 80 บาท และได้ค่าทำงานล่วงเวลาชั่วโมงละ 10 บาท เวลาทำงานปกติ 7.30 - 17.00 น.
- นายทิวา หัวหน้าช่างไม้ของสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก รายงานว่าคนงานทำงานล่วงเวลาได้เงินตามค่าแรงปกติ

- นางดอกไม้ ทำงานเป็นคนทำความสะอาดในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก ปกติได้ค่าแรงวันละ 80 บาท ทำงานระหว่างเวลา 7.00 - 17.30 น. ทำงานล่วงเวลาหน้าที่ผูกเหล็กได้ค่าแรง ชั่วโมงละ 22 บาท

- นายพรหม เป็นช่างเหล็กในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ ได้ค่าแรงวันละ 130 บาท ทำงานระหว่างเวลา 7.30 - 18.30 น. ทำงานล่วงเวลาได้ชั่วโมงละ 25 บาท

- นางน้อย เป็นกรรมกรผูกเหล็กที่เดียวกับนางดอกไม้ ทำงานเวลา 7.00 - 17.30 น. ได้ค่าแรงวันละ 85 บาท ถ้าทำงานล่วงเวลาดังแต่ 18.30 - 22.00 น. ได้ 1 แรง (= 85บาท)

บางครั้งคนงานก่อสร้างก็ไม่ได้รับค่าล่วงเวลาเต็มตามที่ตกลงกันไว้ ดังเช่นที่คนงานหญิงในการสนทนากลุ่มได้สะท้อนให้ทราบถึงการถูกตัดค่าแรงและเร่งงาน

พิธีกร : เห็นบางคนเป็นช่างเหล็กนี้ รู้สึกว่าเป็นงานหนักหรืองานเบา

วราภัย : เวลาเขาเร่งมันก็หนัก มันก็เร่ง

บัวแรว : ถ้าเขาจะเทปูนเขาก็เร่งเรา เราก้ทำ

พิธีกร : นี่ทำปูน

บัวแรว : บางทีทำโอที 3 ทุ่ม 4 ทุ่มก็ทำไปอย่างนั้น ทำให้เสร็จ

พิธีกร : อ้อ

บัวแรว : ถ้าไม่เสร็จเขาก็ค่าเรา เราช้าอย่างนั้นอย่างนี้ งานบีบอีก

พิธีกร : ...มีเรื่องอะไรที่เราตัดสินใจยอม (รวมกลุ่มกันต่อรองกับนายจ้าง)

วราภัย : ส่วนมากให้ตัดโอทีมั้งนะ เรื่องตัดโอทีนี่แหละ อะไรนิดอะไรหน่อยก็ตัดนะ

พิธีกร : ทำไมเขาตัดโอทีหะละคะ

บัวคำ : ลงก่อนเวลา

พิธีกร : อ้อ...ลงก่อนเวลา

บัวแรว : สิบนาก็ลงมา เขาก็ตัด

พิธีกร : เขาตัดอย่างไร ตัดไปเลยชั่วโมงหนึ่ง

วราภัย : ครึ่งชั่วโมงเป็นชั่วโมงอะไรอย่างนี้

เมื่อพิจารณาการทำงานเวลาปกติ และการทำงานล่วงเวลา กับค่าแรงที่ได้รับแล้วพอจะ
ชี้ให้เห็นว่าคนงานได้รับค่าล่วงเวลาใกล้เคียงกับที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อรักษาสิทธิประโยชน์
ของคนงานในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

11.1.3 ค่าทำงานในวันหยุด

โดยส่วนใหญ่ บริษัทก่อสร้างหรือผู้รับเหมาไม่ได้กำหนดวันหยุดให้กับคนงานก่อสร้าง
แม้แต่ในวันเสาร์-อาทิตย์ การหยุดงานของคนงานจึงเป็นการหยุดเองยามจำเป็น เช่น ต้อง
กลับไปบ้านเกิดเพื่อเยี่ยมเยียนบุตร เยี่ยมบิดามารดา หรือกลับไปเพื่อช่วยครอบครัวทำ
นาทำไร่เมื่อถึงฤดูกาล การหยุดเองในลักษณะนี้นายจ้างไม่จ่ายค่าแรงให้ คนงานจึงสูญเสียรายได้
ไปอีกตามจำนวนวันที่ขาดงาน

"เขาอยากหยุด เขาก็หยุดเอง...แต่เขาจะไม่ได้เงิน"

"หยุดแค่ 1-2 วันนี่...ไม่ได้เงิน"

"ไม่มี แล้วแต่เราจะหยุดเอง"

แบบแผนวันหยุดที่ปรากฏแพร่หลายคือ การหยุดหลังจากวันจ่ายค่าแรงโดยไม่ได้รับ
ค่าแรงในวันนั้น คนงานก่อสร้างใช้เวลาในวันหยุดหลังเงินออกนี้ในการพักผ่อน นั้งคุย ดั้งวง
เสปสุรา ออกไปข้างนอกเพื่อจับจ่ายซื้อข้าวของ ดังเช่นที่คนงานก่อสร้างจากการสนทนากลุ่มใน
สถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กเล่าให้ฟังว่า

พาน : คืออย่างนี้ สมมุติว่าเงินออกวันนี้ พรุ่งนี้ก็หยุดแล้ว

พิธีกร : เงินออกวันนี้พรุ่งนี้หยุด แสดงว่าที่นี่มีวันหยุดวันหนึ่งหลังจาก
เงินออก

เฉลิม : มีครับ

หนูแดง : หยุดเองนะครับ ไม่ใช่ว่าเขาสั่งหยุด

พิธีกร : อ้อ หยุดเองนะคะ เขาให้เบี่ยเลี้ยงไหม

- ทุกคน : ไม่ให้
เฉลิม : เขาก็ตัดเราธรรมดา
พิธีกร : เขาก็ตัดเรา เสาร์อาทิตย์นี้ทำงานไหม
เฉลิม : ทำครับ
สมเพชร : ทำ
พิธีกร : ทำนะคะ แต่หยุดหลังจาก
เฉลิม : มีทุกช่วงหลังเงินออก
หนูแดง : ออกปั๊บก็หยุดปั๊บเลย
พิธีกร : หยุดปั๊บทุกคนเลยนะ ตั้งแต่ผู้หญิงผู้ชายหยุดหมด
หนูแดง : หยุดหมด
เฉลิม : เป็นประเพณีของที่นี่

อย่างไรก็ตาม บริษัทบางแห่งก็มีวันหยุดให้กับคนงาน เช่น บริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่
แห่งหนึ่งซึ่งเคยอ้างถึงแล้วว่าจ่ายค่าแรงให้ลูกจ้างตามที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับอัตราค่าจ้าง
ขั้นต่ำเท่าเทียมกันทั้งคนงานก่อสร้างหญิงและชาย จากการสนทนากลุ่มคนงานก่อสร้างหญิง
ของบริษัทก่อสร้างนี้พูดถึงวันหยุดกันว่า

- พิธีกร 1 : หยุดได้กี่วันคะ
อบเชย : หยุดได้ 3 วัน
พิธีกร 2 : 3 วันต่อปี
อบเชย : ใช่ เรามีโอกาสลากลับเมื่อไหร่ก็ได้
บัวคำ : แบบกลับบ้าน หรือลาอะไรอย่างนี้
ทุกคน : หยุดได้ 3 วัน
พิธีกร 1 : ปกติได้หยุดใหม่ ทำงานนี้
บัวคำ : ไม่ค่อยได้หยุด นอกจากหยุดเอง
พิธีกร 1 : เขามีวันหยุดให้ไหมคะ
บัวคำ : มี แต่เราไม่ค่อยหยุดคะ

- อบเชย : ในวันที่เขาหยุด เรามาทำก็ได้ 2 แรง
บัวคำ : แบบวันหยุดอย่างนี้ได้ 2 แรง ถ้าเราหยุดก็ได้แรงเดียว
อบเชย : ถ้าเราหยุดเราก็ได้อีก
พิธีกร 1 : แต่วันอาทิตย์ ไม่มีหยุดเธอ
บัวคำ : ไม่มี
อบเชย : วันอาทิตย์ก็ทำ 2 แรงเหมือนกัน
พิธีกร 1 : แต่ถ้าเราไม่มาทำไม่ได้ไหมวันอาทิตย์
บัวคำ : ได้แรงเดียวค่ะ
ทุกคน : ไม่ได้
บัวคำ : ไม่มาทำไม่ได้
อบเชย : วันสำคัญ ไม่ต้องทำได้

ดังนั้นจะเห็นว่าคนงานก่อสร้างแต่ละคนทำงานหาเงินกันแทบทุกวันเพื่อให้ได้ค่าแรงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ บริษัทก่อสร้างเองก็ต้องการให้คนงานทำงานทุกวัน โดยอาจมีสิ่งจูงใจคือค่าแรงที่สูงกว่าวันทำงานปกติ แต่บริษัทก่อสร้างบางแห่งก็ให้ค่าแรงในวันหยุดเท่ากับวันธรรมดา ในเรื่องของค่าทำงานในวันหยุดนี้กฎหมายได้กำหนดให้นายจ้างจ่ายในอัตรา 3 เท่าของค่าจ้างในวันทำงานสำหรับจำนวนชั่วโมงที่ลูกจ้างทำเกินเวลาทำงานปกติ (วิจิตร วิเชียรชม, 2537)

11.2 การใช้แรงงานของคนงานก่อสร้างหญิง

หญิงชนบทหาเลี้ยงชีพและจุนเจือครอบครัวด้วยการทำไร่นาเป็นหลัก เมื่อสภาพดินฟ้าอากาศไม่อำนวยต่อการสร้างผลผลิต ทำให้รายได้ขาดสนจึงต้องละทิ้งบ้านเกิดติดตามสามี มาหาโอกาสที่ดีกว่า งานก่อสร้างเป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำได้ไม่ยากเพราะความต้องการแรงงานมีอยู่มากมาย อย่างไรก็ตาม งานหน้าที่หลักที่คนงานก่อสร้างหญิงทำได้มักจะเป็นงานกรรมกร งานทำความสะอาด งานเหล็ก งานปูน ซึ่งเป็นงานที่จัดว่าเป็นงานไม่ต้องใช้ฝีมือ จึงทำให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง โดยการจ่ายค่าแรงให้ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดอัตราขั้นต่ำไว้ และได้ค่าแรงน้อยกว่าคนงานก่อสร้างชายแม้จะเป็นงานที่มีลักษณะเดียวกันก็ตาม

ดังที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปว่า งานก่อสร้างเป็นงานหนัก ต้องใช้กำลังในการขน แยก หามวัสดุต่างๆ อีกทั้งยังเป็นงานเสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ ตั้งแต่การบาดเจ็บเล็กน้อยไปจนถึง อุบัติเหตุขั้นร้ายแรง เช่น ตกจากที่สูง หรือถูกวัสดุก่อสร้างหล่นทับ เป็นต้น กฎหมายแรงงานจึง ได้ครอบคลุมถึงการคุ้มครองแรงงานหญิงไว้ด้วย กล่าวคือ กฎหมายบัญญัติว่าห้ามนายจ้างให้ ลูกจ้างหญิงทำงานที่อาจเกิดอันตรายหรือหนักเกินไปสำหรับลูกจ้างหญิง ได้แก่ งานที่ต้องทำบน นั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป และงานยก แยก หาบ หาม ขุด ลาก เข็นของ หนักเกินอัตราน้ำหนัก (วิจิตร วิเชียรชม, 2537) แต่ในการปฏิบัติที่เป็นกันอยู่ก็มีหลักฐานแสดง ถึงคนงานหญิงบางคนขึ้นไปทำงานบนที่สูงๆ เช่น คนงานก่อสร้างหญิงชื่อนางดอกไม้ ทำหน้าที่ เป็นกรรมกร ในเวลางานปกติ แต่ทำงานล่วงเวลามีหน้าที่ผูกเหล็กในเวลากลางคืน นางดอกไม้ เล่าถึงการทำงานของนางดังนี้

ถาม : มัด (เหล็ก) อยู่ข้างล่างหรือขึ้นไป

ตอบ : ข้างบนนั่น บนสุดโน้นนะ

ถาม : ไหน

ตอบ : โนนนะ ชั้นที่ 7 โนนนะ

ถาม : อ้อ นั่นหระอ ที่คุณมัดไว้หรือเปล่าหรือไม่ใช่ หรือพวกผู้ชาย

ตอบ : จ๊ะ มัดไว้

ถาม : คุณนั่งมัดหรือคุณปีนขึ้นไปมัด

ตอบ : นั่งมัดข้างบนนะ เอาไม้หน้าสามรอง แล้วก็ขึ้นมัดจ๊ะ เสียวนะ

ถาม : แล้วใส่เข็มขัดหรือเปล่า

ตอบ : ไม่ใส่

ข้อบังคับทางกฎหมายในการคุ้มครองแรงงานหญิงมิให้ทำงานหนักหรือเสี่ยงอันตรายเกินไป และลักษณะทางกายภาพของผู้หญิงเอง อาจจะไม่สามารถทำงานออกแรงได้มากเท่าชายเป็น ปัจจัยสำคัญต่อการใช้แรงงานของคนงานก่อสร้างหญิง โดยเฉพาะต่อความพึงพอใจของนายจ้าง ในการเลือกคนงานหญิงหรือชายมาทำงานให้กับกิจการของตน ในด้านของคนงานก่อสร้างเอง ต่างก็มีทัศนคติที่น่าสนใจ ดังเช่นกลุ่มสนทนาชายในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่แห่งหนึ่งมีความ

คิดเห็นว่า งานก่อสร้างเป็นงานเสี่ยงอันตรายเกินไปสำหรับผู้หญิง แต่มีงานบางอย่างผู้หญิงสามารถทำได้ เช่น งานเหล็ก งานก่ออิฐ งานฉาบปูน อย่างไรก็ตาม งานไม้ไม่เหมาะกับผู้หญิง เพราะช่างไม้ต้องปีนป่ายขึ้นที่สูง ต้องอาศัยความคล่องแคล่ว คล่องตัว ซึ่งผู้หญิงมีไม่มากเท่าผู้ชาย

กลุ่มสนทนาชายอีกกลุ่มหนึ่งแสดงทัศนะในเรื่องการใช้แรงงานของคนงานก่อสร้างหญิงในเชิงไม่เห็นด้วยกับการทำงานก่อสร้างของผู้หญิง

พิธีกร : ผู้หญิงไม่ควรทำงานก่อสร้างไหม

เฉลิม : ที่แรกมันก็ไม่สมควรหรอกครับ แต่เรื่องนี้มันไม่มีเงินนี่ครับถึง
ต้องการ

หนูแดง : ผมว่าไม่สมควร แบบน่าจะอยู่บ้านมากกว่า

พิธีกร : ทำอะไรคะอยู่ที่บ้านนี้

หนูแดง : อยู่บ้าน ถ้ามีลูกก็เลี้ยงลูก

พิธีกร : ถ้าไม่มีลูกล่ะคะ ผู้หญิงควรทำอะไร

หนูแดง : ช่วยแม่ทำอะไรทำนาไป

ฝ่ายคนงานก่อสร้างหญิงในกลุ่มสนทนาของสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่แห่งหนึ่งบอกเล่าถึงการใช้แรงงานของคนงานก่อสร้างหญิงดังนี้

พิธีกร : ระหว่างคนงานผู้ชายผู้หญิงนี่นะคะ ที่นี้เขาให้ทำหน้าที่ต่างกัน
ไหม

วราภัย : ก็ไม่ต่าง

ม่อม : เหมือนกัน ทำหน้าที่

อบเชย : ใครทำอะไรได้ก็ให้ทำเลย

พิธีกร : มีช่างไม้ไหมผู้หญิง

ทุกคน : ผู้หญิง

ม่อม : ช่างไม้อย่างเดียว ไม่มี

พิธีกร : ทำไมเขาถึงไม่ให้ทำ

- ทุกคน : อันตราย
พิธีกร : อันตรายหะรอคะ
อบเชย : ช่างไม้มันหนักกว่าอะไร
วรามัย : พวกที่มันเสียงอันตรายเขาให้ผู้ชายทำ ผู้หญิงเขาไม่ให้ทำ

การใช้แรงงานของคนงานก่อสร้างหญิงนั้นมีบทบาทสำคัญทำให้สถานที่ก่อสร้างหนึ่งๆ สามารถสร้างเป็นรูปเป็นร่างได้เช่นเดียวกับมีบทบาทสำคัญต่อการอยู่รอดของครอบครัวคนงาน แม้ว่าข้อเท็จจริงบางอย่างสะท้อนให้เห็นว่า บริษัทก่อสร้างมีการกำหนดชนิดของงานที่คนงานหญิงสามารถทำได้ แต่บริษัทบางแห่งยังคงปล่อยให้คนงานก่อสร้างหญิงทำงานเสี่ยงอันตรายเกินไป

11.8 ความปลอดภัยในการทำงาน

สวัสดิการหมายถึง สภาพที่เกี่ยวกับความผาสุก ความอยู่ดีกินดี สุขภาพอนามัย ความปลอดภัย ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในการดำรงชีวิตของบุคคล (วิจิตร ระวีวงศ์, 2519) สวัสดิการเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อฝ่ายลูกจ้างที่ดำรงชีวิตและเลี้ยงครอบครัวอยู่ได้ด้วยค่าจ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากค่าจ้างนั้นมีอัตราต่ำหรือต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด ทำให้คนงานไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตามสมควร การออมทรัพย์เพื่อการยังชีพในอนาคต เป็นสิ่งที่อยู่ไกลเกินจริงสำหรับคนงานเหล่านี้ ในการสนองตอบปัจจัยพื้นฐานในชีวิตปัจจุบัน กรณีที่มีการเจ็บป่วยหรือเหตุการณ์อื่นๆ ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้นทำให้เกิดปัญหาในครอบครัว เช่น ปัญหาการเงิน สวัสดิการต่างๆ ที่นายจ้างจัดให้กับลูกจ้างจะช่วยเหลือลูกจ้างได้อย่างมาก

โดยปกติสวัสดิการที่นายจ้างจัดให้กับลูกจ้างมีอยู่หลายอย่าง เนื่องจากการทำงานในอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นงานเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต ดังนั้นสวัสดิการเรื่องความปลอดภัยในการทำงานจึงควรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดและจะได้กล่าวถึงเป็นอย่างแรก

จากการสอบถามคนงานก่อสร้างหลายๆ คน ได้มีการเอ่ยถึงอุบัติเหตุจั้นร้ายแรงที่เกิดขึ้นบ้างในสถานที่ทำงาน เท่าที่เขาเหล่านั้นเคยได้เห็น เช่น เหตุการณ์นั่งร้านตกลงมาทับคนงานก่อสร้างหญิง 2 คน คนงานก่อสร้างชายตกจากตึกที่กำลังก่อสร้าง ส่วนอุบัติเหตุอื่นๆ ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยๆ เช่น คนงานก่อสร้างถูกตะปูตำ หกล้ม เหยียบเหล็ก ฆ้อนตีมือ ความร้ายแรงของอุบัติเหตุเหล่านี้อาจป้องกันไม่ให้เกิดหรือไม่ให้มีความรุนแรงมาก และสามารถสร้างเสริมความปลอดภัยในการทำงาน หากบริษัทก่อสร้างหรือนายจ้างจัดอุปกรณ์นิรภัยให้แก่ลูกจ้างคนงาน และมีการบังคับให้คนงานก่อสร้างใช้อุปกรณ์นิรภัยต่างๆ อย่างเข้มงวด อุปกรณ์เหล่านี้ได้แก่ หมวกกันน็อก ถุงมือ รองเท้าหุ้มส้น แวนตา เข็มขัดเซฟตี้ เป็นต้น นอกจากนี้ก่อนการเริ่มเข้าทำงาน บริษัทควรจัดอบรมเรื่องการปฏิบัติตนให้มีความปลอดภัยในการทำงาน และมีป้ายประกาศย้ำเตือนคนงานก่อสร้างให้ปฏิบัติข้อห้าม ข้อบังคับต่างๆ อย่างจริงจัง เพื่อป้องกันการสูญเสียชีวิตในภายหลัง มาตรการสวัสดิการเรื่องนี้ นายจ้างควรจัดทำให้เพียงพอสำหรับคนงานก่อสร้างทุกคนซึ่งนับเป็นการลงทุนที่คุ้มค่ากว่าการจะต้องเสียค่าชดใช้หากมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นกับคนงาน หรือผลเสียต่อคุณภาพของงานก่อสร้างนั้นๆ

เป็นที่ทราบกันอยู่ว่า อุบัติเหตุมักจะเกิดจากความประมาท ความประมาทในที่นี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับลูกจ้างเท่านั้น ฝ่ายนายจ้างก็มีความประมาทเช่นเดียวกัน หากมองทีละฝ่ายพบว่า ฝ่ายคนงานก่อสร้างแม้จะตระหนักว่างานที่ทำอยู่เป็นงานเสี่ยงอันตราย แต่ก็ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของบริษัท เช่น ในขณะที่ทำงานไม่สวมหมวกกันน็อก ไม่สวมถุงมือ เพราะว่ารู้สึกไม่สบายตัว ปวดศีรษะ ทำงานไม่ถนัด ขณะที่ฝ่ายนายจ้างประมาทโดยไม่จัดหาอุปกรณ์ต่างๆ ให้กับลูกจ้างและไม่บังคับให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์เหล่านี้กันอย่างจริงจัง

ตัวอย่างเรื่องการใช้อุปกรณ์นิรภัยที่น่าสนใจของคนงานก่อสร้าง ปรากฏในการสนทนากลุ่มคนงานก่อสร้างหญิงจากสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ดังนี้

- พิธีกร : ใส่ประจำไหมหมวกนี้
บัวคำ : ใส่ประจำคะ
ทุกคน : ประจำคะ
พิธีกร : รองเท้าละคะ รองเท้าแบบไหน

- บัวคำ : รองเท้าผ้าใบ
วรามัย : รองเท้ามีส้น
บัวคำ : ห้ามใส่รองเท้าแตะ
พิธิกร : แล้วผูกเหล็กนี้ใส่ถุงมือหรือเปล่า
ทุกคน : ใช่
พิธิกร : เขาให้ใส่ประจำไหม
บัวคำ : ใส่ประจำ
วรามัย : บางคนเขาก็ไม่ใส่ ถ้าเขาไม่ถนัด
บัวคำ : บางคนก็ไม่ใส่ เขาไม่ชิน

ในการสัมภาษณ์นายประจวบ คนงานก่อสร้างอีกคนหนึ่งเป็นคนงานในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก มีการพูดคุยกันถึงการใช้อุปกรณ์นิรภัยดังนี้

- ถาม : ที่ก่อสร้างนี่นะ เขามีหมวกกันน็อคให้หรือเปล่า
ตอบ : มีครับ
ถาม : แล้วใส่กันไหมคะ
ตอบ : ไม่ค่อยได้ใส่ครับ มันหนักหัว มันอึดอัด
ถาม : แล้วพวกคนทำปูน เขามีถุงมือให้ไหม
ตอบ : มีครับ
ถาม : ใส่กันหรือเปล่า
ตอบ : ใส่ครับ
ถาม : ปูนนี่ต้องใส่ แล้วก็รองเท้าบูท
ตอบ : รองเท้าบูทใส่
ถาม : อย่างที่ขึ้นไปทำงานกันข้างบนนี้ใส่รองเท้านักคนไหม
ตอบ : ไม่ได้ใส่กันทุกคนครับ

ถาม : รองเท้าแตะ

ตอบ : รองเท้าแตะมีครบ ใส่รองเท้าแตะอะไรอย่างนี้ รองเท้าก็ใส่
ธรรมดาอย่างนี้

ข้อเท็จจริงที่พบในเรื่องของการจัดอุปกรณ์ต่างๆ ทั้งอุปกรณ์ในการทำงานและป้องกัน
อันตรายสำหรับคนงานก่อสร้าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานและส่งเสริมความ
ปลอดภัยในการทำงานมีอยู่ว่า แต่ละบริษัทมีการจัดหาอุปกรณ์เหล่านี้ให้กับคนงานแตกต่างกันไป
อุปกรณ์บางอย่างคนงานต้องเบิกมาใช้เวลาเริ่มงาน หรือคืนในตอนเลิกงาน อุปกรณ์ที่ใช้ประจำก็
อาจจะไม่ต้องคืนทุกวัน แต่บริษัทได้หักค่าแรงจึงเท่ากับว่าคนงานก่อสร้างซื้ออุปกรณ์นั้น ส่วน
อุปกรณ์บางอย่างก็จัดให้กับคนงานโดยคนงานไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ดังที่ปรากฏในสถานที่ก่อสร้างต่อไปนี้

กลุ่มสนทนาชายจากสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กเปิดเผยว่า

พิธีกร : เขามีมาตรการป้องกันอะไรให้เราไหม มีหมวกไหม ใส่หมวกไหม

เฉลิม : ไม่มี

พิธีกร : มีใครใส่หมวกไหมคะ ไม่มี แล้วรองเท้าล่ะคะ เขาเตรียมให้เราไหม

เฉลิม : ที่นี้เขามีรองเท้าให้ แต่ส่วนมากเราจะไม่ใส่

พิธีกร : ส่วนมากเราจะไม่ใส่ โดยมากเราก็ใส่ของเรานี้แหละ

เฉลิม : คล่องครับ

พิธีกร : แล้วอย่างผูกเหล็กนี้เขามีถุงมือมีอะไรให้เราไหม

สมเพชร : ไม่มี

พิธีกร : ไม่มีเลย แล้วอุปกรณ์อย่างอื่นล่ะคะอย่างช่างปูน เขาเตรียมให้เราไหม

ทวี : ไม่มีต้องเตรียมเอง หาเอง

พิธีกร : เราหาเองหมดเลยหรือคะ

เฉลิม : ของเราหมดครับ

นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับคนงานก่อสร้างจากสถานที่ก่อสร้างต่างๆ ได้
พาดพิงถึงอุปกรณ์ต่างๆ อันเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจในเรื่องนี้คือ

- นางสมพร คณงานก่อสร้างในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง กล่าวว่าบริษัทของเรามีกฎเกณฑ์ให้คณงานสวมหมวกนิรภัย สวมรองเท้าบู๊ทในเวลาทำงาน

ถาม : เขาจัดให้หรือเปล่า หรือว่าต้องซื้อเอง

ตอบ : ซื้อเอง เขามีที่สโตร์นะ

ถาม : แพงไหม

ตอบ : บู๊ทคู่หนึ่งก็ต่อ 55 บาทค่ะ

ถาม : อ้อ เราต้องเสียเองด้วย แล้วคิดว่าจำเป็นไหมที่ต้องมีกฎพวกนี้

ตอบ : คิดว่าจำเป็นค่ะ

ถาม : ทำไม

ตอบ : เพราะว่าเราทำงานอย่างนี้มันอาจพลาดได้ค่ะ

- นายจำเริญ คณงานก่อสร้างในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่อีกแห่งหนึ่ง กล่าวว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมักเกิดขึ้นจากความประมาทของคณงาน

ถาม : คิดว่าควรจะทำอย่างไรที่จะไม่ให้เกิด (อุบัติเหตุ)

ตอบ : ไม่มี ไม่รู้จะป้องกันอย่างไร

- นางน้อย คณงานก่อสร้างในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก กล่าวว่าบริษัทจัดหมวกกันน็อคให้ รวมทั้งถุงมือ แต่รองเท้าต้องซื้อเอง

ถาม : แล้วมีอะไรอีกไหมคะ เครื่องป้องกันนอกเหนือจากนี้

ตอบ : ก็มีเวลาขึ้นสูง ขึ้นผูกเสาสูงอะไรอย่างนี้ เขาก็มีเข็มขัดให้ ป้องกันภัย อะไรอย่างนี้

- นายพรหม คณงานก่อสร้างในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ กล่าวว่าบริษัทจัดหมวก รองเท้า ถุงมือให้กับคณงาน

ในสถานที่ทำงานหรือแหล่งก่อสร้างต่างๆ บริษัทก่อสร้างได้มีการออกกฎข้อบังคับให้คณงานก่อสร้างปฏิบัติ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการทำงาน ต่อไปนี้จะเป็นตัวอย่างของกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่มีอยู่จากข้อมูลการรายงานของคณงานก่อสร้างเอง

จะเห็นว่าสถานที่ก่อสร้างบางแห่งไม่ได้ออกกฎข้อบังคับแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม กฎข้อบังคับที่พบว่ามีกำหนดไว้ค่อนข้างแพร่หลายคือ

- 1) ให้สวมหมวกนิรภัย รองเท้าบู๊ท ถุงมือ ในขณะที่ทำงาน
- 2) เมื่อมีการทำงานในที่สูง ต้องใส่เข็มขัดนิรภัย
- 3) มาทำงานตรงเวลา
- 4) ห้ามมิให้ผู้ที่ไม่ใช่คนงานไม่ให้ขึ้นไปบนอาคารก่อสร้าง
- 5) ห้ามกินเหล้าในเวลางาน

แม้ว่าสถานที่ก่อสร้างมีกฎข้อบังคับให้คนงานปฏิบัติตามบ้างน้อยบ้างต่างกันไป อีกทั้งมีการจัดอุปกรณ์ป้องกันให้บ้างแตกต่างกัน คนงานก่อสร้างก็มีมาตรการป้องกันอันตรายสำหรับตนเองที่ใช้อยู่คือ การระมัดระวังตัวเอง ดังเช่นกลุ่มสนทนาคณะในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กเปิดเผยว่านายจ้างไม่ได้จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายให้คนงานเลย

พิธีกร : แล้วเรามีการป้องกันระวังตัวเองกันบ้างหรือเปล่า

ประเมิน : เราก็คูตรงไหนไปได้เราก็ไป ตรงไหนไปไม่ได้เราก็ไม่ต้องไป ขึ้นไม่ได้ถ้าแก่เขาก็ไม่ให้ขึ้น

พิธีกร : มีอุปกรณ์อะไรให้เราไหม

หลายคน : ไม่มี

พิธีกร : แล้วเราทำอย่างไร ระวังกันอย่างไร

ประเมิน : คอยระวังกันเอาเอง แล้วก็คนข้างบนเราก็จะคอยบอกว่าเขาจะทิ้งของลงมานะ ก็บอกว่าอย่ามานะเดี๋ยวโดนของ

สวัสดิการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของคนงานก่อสร้าง โดยสรุปแล้วยังไม่มีการจัดการและควบคุมดูแลอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กซึ่งมักดำเนินงานโดยผู้รับเหมา การส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานอย่างแท้จริงต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง และหน่วยงานของรัฐในการดูแลการดำเนินงานของนายจ้าง

11.4 สวัสดิการอื่นๆ

วิจิตร ระวังค์ (2519) กล่าวว่าประเภทของสวัสดิการอุตสาหกรรมสามารถแบ่งได้กว้างๆ 3 ประเภทคือ

- 1) สวัสดิการตามกฎหมาย เพื่อเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเบื้องต้นที่นายจ้างต้องจัดให้แก่ลูกจ้าง โดยมากจะเกี่ยวกับความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยในการทำงาน สภาพการทำงาน เช่น จำนวนชั่วโมงในการทำงาน การคุ้มครองการใช้แรงงานหญิงและเด็ก ความสะอาดสบายต่างๆ ค่าทดแทน การประกันสังคม
- 2) สวัสดิการทางเศรษฐกิจ เช่น ในรูปของเงินกู้ โบนัส การจ่ายเสื้อผ้าชุดทำงาน การเลี้ยงอาหาร การจัดรถรับส่ง
- 3) สวัสดิการทางสังคม อยู่ในรูปของบริการ เช่น สันทนาการ การทัศนอาจร และการส่งเสริมความรู้

ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงสถานการณ์เรื่องสวัสดิการอื่นๆ ที่ยังไม่ได้กล่าวถึงในข้างต้น โดยจะแบ่งเป็นเรื่องของการรักษาพยาบาลและการประกันสังคม ความสะอาดสบายต่างๆ ได้แก่ ที่พัก สาธารณูปโภคอื่นๆ การจัดรถรับส่ง และการสันทนาการ

11.4.1 การรักษาพยาบาลและประกันสังคม

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับคนงานก่อสร้างในขณะที่ทำงานไม่ว่าจะเป็นเพียงเล็กน้อยหรือร้ายแรง ควรอยู่ในความรับผิดชอบของนายจ้างในการจัดการรักษาพยาบาล เพื่อให้ลูกจ้างสามารถทำงานได้อย่างปกติ ไม่ให้เป็นการสูญเสียแรงงาน และไม่ให้ลูกจ้างต้องสูญเสียรายได้

บริษัทก่อสร้างส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมยาบางชนิดไว้ให้คนงานก่อสร้างมาเบิกได้ ยาเหล่านี้ได้แก่ พาราเซตามอล ยาแก้ท้องเสีย ยารักษาบาดแผล เป็นต้น คนงานสามารถเบิกมาใช้ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หากเป็นการเจ็บป่วยที่ร้ายแรงมากขึ้น การได้รับความช่วยเหลือจากนายจ้างมักขึ้นอยู่กับว่าเป็นการเจ็บป่วยในงานหรือนอกงาน การเจ็บป่วยในงานหมายถึง

การเจ็บป่วย บาดเจ็บที่เกิดจากอุบัติเหตุในขณะทำงาน ส่วนการเจ็บป่วยนอกรางานก็จะหมายถึง การเจ็บป่วยอื่นๆ เช่น ไข้หวัด ท้องเสีย ปวดเมื่อย เป็นต้น คนงานก่อสร้างเองสามารถรับรู้และ เข้าใจได้เองว่าอะไรคือความเจ็บป่วยในงาน อะไรคือความเจ็บป่วยนอกรางาน

แบบแผนที่พบในการรักษาพยาบาลการเจ็บป่วยนอกรางานก็คือ คนงานก่อสร้างชอบไป รักษาตัวตามคลินิกของเอกชน แม้ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง แต่ก็สามารถพบแพทย์และได้รับ บริการรวดเร็วกว่าการไปพบแพทย์ตามโรงพยาบาล และคลินิกในกรุงเทพมหานครมีอยู่มาก มายในทุกจุด คนงานสามารถเลือกไปคลินิกที่ใกล้กับที่พักได้ ทำให้ไม่เสียเวลางาน และสะดวก ในการเดินทาง

ส่วนการเจ็บป่วยในงานนั้น นายจ้างหรือหัวหน้างานมักจะพาคนงานไปรักษาตัวที่ โรงพยาบาล โดยที่บริษัทเกือบทั้งหมดออกค่ารักษาพยาบาลให้ นอกจากจ่ายค่ารักษาพยาบาล ให้แล้ว คนงานก่อสร้างส่วนหนึ่งยังได้รับค่าแรงในวันที่หยุดงานด้วย อย่างไรก็ตาม ความ ช่วยเหลือจากนายจ้างเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลนั้นไม่ได้ครอบคลุมถึงสมาชิกครอบครัวที่ไม่ได้ ทำงานก่อสร้างด้วย

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคำบอกเล่าของคนงานก่อสร้างจากสถานที่ก่อสร้างต่างๆ ในเรื่อง การรักษาพยาบาลที่จัดให้โดยนายจ้างอันเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่ง ดังเช่นจากการสัมภาษณ์เชิง ลึกคนงานเหล่านี้

- นางสาวสมพร คนงานก่อสร้างจากสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ กล่าวว่าเวลาป่วยใน เวลาทำงาน หัวหน้าจะพาไปรักษาที่โรงพยาบาลโดยออกค่าใช้จ่ายให้หมด หากหยุดงานก็ยัง จ่ายค่าแรงเป็นรายวันให้

ถาม : ทำไมพักแล้วยังได้ล่ะ

ตอบ : แบบว่ามันบาดเจ็บอยู่ในที่ทำงาน

ถาม : ที่นี้ถ้าเราเกิดไม่สบายเฉยๆ นี่

ตอบ : ไม่ให้ค่ะ

- นางวิจารณ์ คนงานก่อสร้างจากสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก

ถาม : ถ้าเกิดมีคนงานไม่สบาย นายจ้างออกค่ายาให้ไหม

ตอบ : ไม่ออก

ถาม : หรือถ้าเกิดทำงานแล้วมีอุบัติเหตุล่ะ

ตอบ : ถ้าเป็นงานบริษัทก็ให้ แต่ผู้รับเหมาไม่ได้..แต่น้ำของแฟนหนูเขาเป็นผู้รับเหมา แต่บริษัทมันมีอีกทีหนึ่งล่ะ..เขาไม่ออกให้แล้วแต่เราจะหยุดเท่านั้นแหละ หยุดเอง..แต่ไม่ได้เงิน

ถาม : จะไม่ได้อะไรเลยหรือ ถ้าไม่สบายอย่างทำงานนะ ที่ตกลงมาก็เพราะทำงานแล้วต้องเข้าโรงพยาบาลใครออก

ตอบ : ก็เราออกมั้ง

- นายทิวา คนงานก่อสร้างจากสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก กล่าวว่าเวลาเจ็บป่วยเล็กน้อยก็จะไปหาซื้อยาเอง ถ้าเจ็บป่วยหนักๆ จึงจะไปพบแพทย์ ถ้าบุตรไม่สบายจะพานบุตรไปหาแพทย์ตามคลินิก

ส่วนในการสนทนากลุ่มซึ่งเป็นคนงานก่อสร้างชายจากบริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่ คนงานได้กล่าวถึงเรื่องนี้อย่างต่อไปนี้

พิธีกร : คนงานที่นี่มีสวัสดิการเรื่องค่ารักษาพยาบาลหรือเปล่าคะ

ประมวล : มีครับ ค่าพยาบาล ใครที่ไปโรงพยาบาลก็เบิกได้ทันที

สนธิ : เวลาบาดเจ็บทำงานไม่ได้เขาก็จ่ายค่าแรงให้ ให้ตามปกติจนหาย
นั่นแหละ

กลุ่มสนทนาหญิงจากสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กกล่าวถึงเรื่องของค่ารักษาพยาบาลว่า

พิธีกร : เขามีสวัสดิการอะไรให้เราบ้าง เวลาเราเจ็บป่วยนี้

ประเมิน : ช่วย เขาก็พาเราไปหาหมอ ช่วยเหลือทุกอย่าง เงิน

พิธีกร : เขาให้เงินไหม

สุนันทา : ให้ค่าแรงก็ให้...ถ้าหยุดเขาก็ให้ค่าแรง

พิธีกร : ถ้าเจ็บ ถ้าสมมุติว่าเจ็บ

ประเมิน : ถ้าเจ็บในงานนี้ เขาให้ทุกอย่าง

พิธีกร : ให้เต็ม แล้วใครเป็นคนออกเงิน เขาออกเองหรือว่า

ประเมิน : ถ้าเขาออกให้สวัสดิการเรื่องรักษาพยาบาลนั้นมีความสัมพันธ์
กับขนาดของกิจการก่อสร้าง

จากข้อมูลที่ได้รับชี้ให้เห็นว่า บริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่มีการจัดสวัสดิการเรื่องนี้ได้ดีกว่าบริษัทที่เป็นลักษณะของผู้รับเหมา นายขุนทองคนงานก่อสร้างในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก แต่มีประสบการณ์การทำงานบริษัทขนาดใหญ่กล่าวว่า "ผมอยู่ที่ไซต์เลย (บริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่สร้างสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่) อยู่ที่นี่เลย จ้างหมอไปเป็นประจำเลย เจ็บเล็กเจ็บน้อย เจ็บอะไรก็ถ้าเป็นมากๆ ก็ให้ไปส่งโรงพยาบาลอะไรอย่างนี้"

เมื่อมาถึงประเด็นเรื่องการชดเชยสุขภาพหรือการสูญเสียอวัยวะ จากการรายงานของคนงานพบว่า โดยส่วนใหญ่คนงานก่อสร้างไม่ได้รับสวัสดิการเรื่องนี้ ทั้งที่ได้มีการกำหนดอยู่ในกฎหมายแรงงานมานานแล้ว เกี่ยวกับการจ่ายค่าทดแทนแก่ลูกจ้างที่ประสบอันตรายจนสูญเสียอวัยวะบางส่วนหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานตามความร้ายแรงของการสูญเสีย (วิจิตร ระวิวงศ์, 2519) การปฏิบัติในเรื่องนี้จึงน่าจะมีการจัดการให้อย่างกว้างขวางอย่างไรก็ตาม เหตุผลที่เป็นไปได้ในการอธิบายข้อเท็จจริงนี้คือ คนงานก่อสร้างเองไม่มีความรู้เพียงพอในสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่เคยได้รับความรู้จากนายจ้าง หรือไม่มีประสบการณ์มาก่อน

การประกันสังคมเป็นสวัสดิการอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเริ่มออกใช้ตามพระราชบัญญัติประกันสังคมมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 โดยให้นายจ้างออกเงินสมทบกองทุนร่วมกับลูกจ้างและรัฐบาล โดยมีผู้ที่ได้รับประโยชน์คือลูกจ้าง ประโยชน์ในที่นี้ครอบคลุมถึงการคลอดบุตร การสงเคราะห์บุตร การเจ็บป่วย การพิการหรือทุพพลภาพ การฌาปนกิจ การชราภาพ การประกันสุขภาพ และการว่างงาน

จากการสอบถามคนงานก่อสร้างในสถานที่ก่อสร้างต่างๆ พอสรุปได้ว่า สถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่เกือบทั้งหมดได้มีการเข้าร่วมในระบบการประกันสังคมแล้ว ส่วนสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กมีส่วนน้อยที่ได้เริ่มจัดทำกรประกันสังคมให้กับลูกจ้าง แต่ดูเหมือนว่าจะยังอยู่

ในระหว่างการเริ่มต้น ทั้งนี้เพราะคนงานก่อสร้างบางคนยังไม่ทราบว่าบัตรประกันสังคมของเขานั้นเริ่มมีผลตั้งแต่เมื่อไหร่ เช่น

- นายมาด คนงานก่อสร้างในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก

ถาม : ถ้าแก่เขามีประกันสังคมให้หรือเปล่า

ตอบ : เขาทำไว้แล้ว แต่ยังไม่รู้ได้เมื่อไหร่ไม่รู้

- นายทิวา หัวหน้าช่างทำงานในสถานที่ก่อสร้างแห่งเดียวกับนายมาด

ถาม : ตอนนี้บัตรประกันสังคมบ้างไหม

ตอบ : ก็ตอนนี้บริษัทเขาทำให้ แต่ยังไม่ได้

ถาม : พอจะรู้ไหม มันจะมีผลประโยชน์อะไรให้แก่เรา

ตอบ : เขาบอกว่าเวลาไม่สบายไปโรงพยาบาลก็ไม่เสียสตางค์ แต่ของผม

เป็นบัตรของรัฐบาล (ต้องไปโรงพยาบาลของรัฐบาล)

- นายมี อายุ 35 ปี ช่างเหล็กในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ กล่าวว่าบัตรประกันสังคมแล้ว

ถาม : อันนี้เป็นใบแทน

ตอบ : ครบเป็นใบแทน

ถาม : แล้วต้องนานแค่ไหนถึงจะได้ใบแข็ง

ตอบ : อีกประมาณซัก 2 เดือน

ถาม : ทุกคนได้หมดไหมคะ คนงาน

ตอบ : ได้หมด

ถาม : ได้หมดทุกคนนะ แล้วถ้าจะคลุมถึงภรรยาเราไหม

ตอบ : ก็ไม่เกี่ยว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระบบการประกันสังคมยังคงต้องใช้เวลาอีกพอสมควรกว่าจะสามารถครอบคลุมให้ ลูกจ้างได้เข้ามาอยู่ในระบบอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับการบังคับใช้ของกฎหมายและการ ที่นายจ้างรับรู้ถึงความสำคัญของการประกันสังคม เพราะนายจ้างอาจมองว่าการเสียค่าใช้จ่าย ในการร่วมกองทุนประกันสังคม เป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายอีกด้านหนึ่ง จึงควรมีการสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่าย

11.4.2 ที่พัก น้ำ ไฟ การจัดการรับส่ง

นอกเหนือจากค่าแรงรายวันที่คนงานก่อสร้างได้รับเป็นค่าตอบแทนหลักแล้ว ข้อดีของ การทำงานอาชีพก่อสร้างที่มีอยู่คือ นายจ้างจัดที่พักซึ่งมีไฟฟ้าและน้ำไว้เพื่อให้อุปโภคบริโภค โดยลูกจ้างไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใดหรือเสียเพียงเล็กน้อย ดังนั้นสวัสดิการในด้านนี้จึง ช่วยเหลือและชดเชยให้กับคนงานก่อสร้างได้อย่างมาก เพราะว่ารายได้ที่ได้รับเป็นตัวเงินนั้นนับ ว่าไม่สูงมากพอที่จะใช้จ่ายได้อย่างสะดวกสบายอยู่แล้ว โดยเฉพาะครอบครัวที่มีหัวหน้าครัว เรือนชายทำงานอยู่เพียงคนเดียว หากคนงานต้องเจียดค่าแรงไปจ่ายค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ด้วยตัวเองแล้ว ชีวิตของเขาเหล่านั้นคงต้องเผชิญความยากลำบากมากกว่าเดิมอย่างแน่นอน ใน ขณะเดียวกันหากมองฝ่ายนายจ้างการจ่ายค่าแรงและจัดสวัสดิการด้านที่พัก สาธารณูปโภคต่างๆ ทำให้เงินทุนในกิจการต้องเพิ่มขึ้น กำไรลดน้อยลง แม้จะเป็นความสะดวกในการทำงานก็ตาม ด้วยเหตุนี้อาจจะสามารถอธิบายได้ในส่วนหนึ่งว่า ทำไมที่พักของคนงานก่อสร้างจึงมีสภาพ ดังที่เห็นกันอยู่ทั่วไปในกรุงเทพมหานคร

ในสถานที่ก่อสร้างบางแห่ง ที่ว่างที่มีอยู่บ้างจะถูกสร้างเป็นที่พักของคนงานก่อสร้าง อย่างชั่วคราว บางครั้งเมื่อการก่อสร้างในบางส่วนเสร็จเรียบร้อย นายจ้างก็อาจจัดให้คนงานพัก อาศัยอยู่ในตึกที่ก่อสร้างอยู่นั้น อีกส่วนหนึ่งคือมีที่พักแยกอยู่ต่างหากจากสถานที่ก่อสร้าง ถ้าไกลกันมากบริษัทจัดให้มีรถรับส่ง ถ้าใกล้กันคนงานต้องพึ่งพาตนเองในการมาทำงาน โดยการเดินเท้า ขี่จักรยาน หรือขี่มอเตอร์ไซด์ ซึ่งพบบ้างในบางแห่ง กรณีของการย้ายแหล่ง ก่อสร้าง หากยังอยู่กับนายจ้างเดิม นายจ้างจะออกค่าใช้จ่ายในการขนของให้แก่ลูกจ้าง เช่น ค่าขนพาหุหระรับจ้าง

พิธีกร 1 : รถสิบล้อ รถกระบะนี่

บัวคำ : มันจับไว

ทุกคน : อันตราย เสี่ยงอันตราย

พิธีกร 2 : น้ำดื่มนี้ น้ำนี่นะเขามีจัดให้เรา

อบเชย : มีน้ำกรอง

บัวคำ : น้ำประปา แต่น้ำกรอง

พิธีกร 1 : ที่ไซค์แล้วที่บ้านมีไหม

ทุกคน : มีที่แคมป์ก็มี

พิธีกร 1 : แล้วก็มีคนตรวจอะไรไหมแคมป์นี้

ม่อม : มียาม

พิธีกร 1 : เด็กที่แคมป์มีปัญหาอะไรไหม

บัวคำ : ก็เจ็บป่วย

วราภัย : ผิดอากาศ

อบเชย : ที่เล่นอะไรก็ไม่ค่อยมี ไม่มีที่ให้เล่น มีก็อันตราย วิ่งขึ้นวิ่งลง
บันไดอย่างนี้

อบเชย : เขาห้ามไม่ให้เอาลูกมาที่นี่

พิธีกร 2 : อ้อ...เขาห้ามเธอ

วราภัย : ญาติๆ เขาก็ไม่ให้มา

อบเชย : ที่จริงเขาห้ามอยู่ด้วย

วราภัย : คนที่จะพักแคมป์ต้องทำงาน ถ้าไม่ทำงานที่บริษัท
เขาไม่ให้พักเลย

- พิธีกร 1 : อ้าว แล้วภรรยาที่ไม่ได้ทำงานล่ะคะ
วราลัย : ก็เสียค่าห้อง
อบเชย : เขาก็เสียค่าห้อง
พิธีกร 1 : เสียสักเท่าไรค่าห้อง
อบเชย : วิกละ 300
วราลัย : ลูกนี่ไม่เสีย
อบเชย : ถ้ามีรายชื่ออยู่คนเดียว ก็เสียค่าห้องคนหนึ่ง
วราลัย : ห้องหนึ่งนี่ต้องมีรายชื่อ 2 คน คนที่สามารถอยู่ อยู่ฟรี
:
:
วราลัย : ค่าไฟเสีย
พิธีกร 1 : เดือนสักเท่าไรคะที่เสียนี้
บัวคำ : เดือนนี้ก็มี 10 บาท 5 บาท
พิธีกร 2 : เขาตัดหม้อแปลง
วราลัย : ค่าน้ำไม่

แม้ว่าบริษัทจะจัดหาที่พัก และความสะอาดสบายอื่นๆ ให้แก่คนงานก่อสร้างมากน้อยต่างกันไป แต่ยังมีปัญหาทั้งในแง่ของปริมาณ ไม่เพียงพอและคุณภาพต่ำกว่าหลักสุขาภิบาล นอกจากนี้ยังมีปัญหาความปลอดภัยของคนงานก่อสร้าง ดังเช่นคนงานก่อสร้างหญิงได้เอ่ยถึงกรณีข่มขืนที่เคยเกิดขึ้นในสถานที่ก่อสร้างอื่น และเป็น "ไซค์เล็ก ผู้รับเหมา" ซึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับที่คนงานก่อสร้างอีกรายหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า สถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่มีกฎเกณฑ์ในที่พักและความสงบเรียบร้อยมากกว่าสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก นอกเหนือจากที่กล่าวมายังมีข้อค้นพบอีกว่าคุณภาพของที่พัก และความพร้อมของสาธารณูปโภคก็เป็นแรงจูงใจหนึ่งในการเลือกตัดสินใจทำงานให้กับนายจ้าง สภาพของที่พักและสาธารณูปโภคต่างๆ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่ดีอยู่คุณภาพตามที่กล่าวมาอาจมีความสัมพันธ์กับปัญหาสังคมและปัญหาสาธารณสุขของคนงานก่อสร้าง ซึ่งจะกล่าวถึงอีกครั้งในบทที่ 5 และบทที่ 6 ต่อไป

การอยู่ร่วมกันมากๆ จนมีสภาพเป็นชุมชนหนึ่ง แทรกไปตามจุดต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร โดยมีสมาชิกมาจากนานาพื้นที่ของประเทศ ย่อมมีการสร้างปัญหาขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ นายจ้างในบางแห่งจึงได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันในที่พักคนงาน เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ คนงานบางคนรายงานว่าในที่พักไม่มีกฎเกณฑ์แต่อย่างใด แต่บางคนก็กล่าวว่านายจ้างได้กำหนดกฎเกณฑ์เอาไว้ซึ่งมีความมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละแห่งเช่นกัน อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ แจกให้คนงานทราบแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติพบว่าไม่มีการดูแลให้มีการปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด กฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่ปรากฏอยู่จากรายงานของคนงานก่อสร้างสามารถยกตัวอย่างได้ดังนี้

- ห้ามเล่นการพนัน
- ห้ามทะเลาะวิวาท ส่งเสียงดัง
- ห้ามดื่มเหล้าหลัง 4 ทุ่ม
- ห้ามลักขโมย
- ห้ามเข้าอนเกิน 4 ทุ่ม

ข้อบังคับที่กล่าวมาเหล่านี้แม้มีการประกาศ แต่ไม่ได้ระบุว่าจะลงโทษหรือจัดการกับ ผู้ไม่ปฏิบัติตามอย่างไร ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่านายจ้างเองไม่ได้เข้มงวดกับกฎเกณฑ์ที่ประกาศใช้ เช่น ในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กที่นางหนูนทำงานอยู่ มีกฎห้ามทะเลาะ แต่ยังมีคนงานทะเลาะกันอยู่อีก ซึ่งนายจ้างไม่ได้จัดการอะไร "เขาก็เฉย บอกแล้วไม่มีใครเชื่อ เขาก็เฉยๆ"

11.4.3 สันทนการ

สวัสดิการด้านนี้มีปรากฏให้เห็นอยู่น้อยมาก เท่าที่พบจากการรายงานของคนงานก่อสร้างก็มีเพียงแค่บริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่เท่านั้นที่มีการให้สวัสดิการในเรื่องนี้ เช่น การนำคนงานไปทัศนจร การจัดทำบุญ และการจัดกีฬาระหว่างคนงานก่อสร้าง

- พิธีกร : มีเสียงอะไรบ้างไหมคะ
- บัวคำ : นานๆ มีที
- อบเชย : ทำบุญ งานทำบุญเลี้ยง

- พิธีกร : มีทำบุญร่วมกันด้วยหรือคะ เนื่องจากโอกาสอะไร
วราภัย : ก็ทำบุญให้โชตงาน
พิธีกร : แล้วเขาให้เรามาร่วมด้วยไหม
บัวคำ : ทำบุญตักบาตร
อบเชย : ทำบุญร่วมกัน มีของเลี้ยงเพียบทุกอย่าง
บัวคำ : แล้วเห็นว่าวันที่ 5 หรือวันที่ 3 นี้ จะจัดรถไปเที่ยวมั่ง
พิธีกร : หัวหิน-แล้วเขาให้หยุดหมดเลยวันหนึ่ง
ทุกคน : หยุดคะ วันหนึ่ง
อบเชย : เขาจ่ายค่าแรง
บัวคำ : เขาเลื่อนวันที่ 5 มาเป็นวันที่ 3 ถ้าเราไปก็ได้แรงหนึ่ง ถ้าไม่ไป
ก็ได้แรงหนึ่ง

11.5 โอกาสในการพัฒนาฝีมือและเลื่อนระดับการทำงาน

ตามปกติ ลูกจ้างในอุตสาหกรรมโดยทั่วไปต้องการพัฒนาฝีมือความรู้เพื่อมีโอกาสได้ทำงานมีความรับผิดชอบ ตำแหน่ง และรายได้สูงขึ้น สำหรับคนงานก่อสร้างการพัฒนาฝีมือหมายถึงโอกาสได้เลื่อนระดับการทำงานและมีค่าแรงสูงขึ้นเช่นกัน การเลื่อนระดับการทำงานของคนงานก่อสร้างอาจหมายถึงเปลี่ยนจากกรรมกรเป็นช่าง จากช่างเป็นหัวหน้าช่าง ช่างปูนเปลี่ยน เป็นช่าง ประปา ช่างไฟฟ้า

ดังที่ทราบกันแล้วว่า คนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครมาจากชนบทและมีโอกาสในการศึกษาน้อย นอกจากนี้ยังไม่ได้รับการอบรมเพิ่มเติมอย่างเป็นทางการเพื่อเข้ามาสู่อุตสาหกรรมก่อสร้าง จึงทำให้ขาดทักษะในการทำงาน เมื่อเริ่มทำงานความแตกต่างระหว่างเพศทำให้โอกาสในการทำงานทั้งหน้าที่และรายได้มีความไม่เท่าเทียมกัน คนงานชายส่วนใหญ่มีโอกาสทำงานในหน้าที่ที่ใช้ฝีมืออยู่บ้าง นอกเหนือจากใช้แรงงานเพียงอย่างเดียว คนงานหญิงมีโอกาสนั้นน้อยกว่า การพัฒนาฝีมือและเลื่อนระดับการทำงานของคนงานหญิงก็มีโอกาสน้อยกว่าด้วย

การเรียนรู้วิธีทำงานของคนงานก่อสร้างไม่ได้มาจากการอบรมอย่างเป็นทางการ โดยฝ่าย นายจ้างเป็นผู้จัดให้ แต่จะเป็นการเรียนรู้โดยดูจากคนงานก่อสร้างที่ทำอยู่ก่อน แล้วจดจำวิธีการ หรือรับคำสั่งจากหัวหน้างานว่าจะบอกให้ทำอะไร อย่างไร คนงานก่อสร้างชายโดยเฉพาะ พวกช่างไม้มักจะมีทักษะด้านนี้มาก่อนแล้วจากการทำงานไม้ที่บ้านเกิดในชนบท การเลื่อนระดับ การทำงานขึ้นอยู่กับความขยันขันแข็ง การจดจำหาทางเรียนและพัฒนาฝีมือด้วยตัวเอง และ ประสบการณ์ โอกาส ที่คนงานชายจะเลื่อนระดับนั้นมีปรากฏอยู่บ้าง จากการพูดคุยกับคนงาน ก่อสร้างมีคนงานหลายคนที่เคยรับเหมางานเอง คนงานที่มีโอกาสเช่นนี้ส่วนใหญ่เป็นคนงานทำ งานก่อสร้างเป็นหลักมานาน ไม่ใช่กลุ่มคนงานอพยพชั่วคราวตามฤดูกาลเท่านั้น ซึ่งข้อเท็จจริงนี้คงสามารถอธิบายได้ว่า ทำไมแรงงานหญิงจึงไม่สามารถพัฒนาฝีมือและเลื่อนระดับงานได้เท่ากับชาย จะเห็นว่าคนงานหญิงส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานก่อสร้างเป็นงานหลัก มักจะมาทำตามฤดูกาลที่ไม่ต้องทำงานเกษตร และแรงงานหญิงยังมีบทบาทของแม่บ้าน และมารดา ทำให้ต้องหยุดทำงานบ้างเป็นบางครั้ง เพราะว่าตั้งครรภ์ หรือต้องเลี้ยงดูบุตรที่ยังเล็ก แรงงานชายจึงเป็นแรงงานหลักของครอบครัวและของอุตสาหกรรมนี้

นางวิจารณ์ เป็นกรรมกรในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก เป็นตัวอย่างหนึ่งของแรงงานหญิงที่อาจจะได้เลื่อนระดับการทำงาน

- ถาม : ผู้หญิงส่วนใหญ่ทำงานอะไรคะ
- ตอบ : เป็นกรรมกร ช่างปูนก็มี ช่างปูนผู้หญิงก็แพงหน่อย
- ถาม : หนูทำเป็นมัย ปูน
- ตอบ : เป็น ก่อได้
- ถาม : ถ้ามี โอกาสเปลี่ยนไปทำปูนมัย
- ตอบ : มีค่ะ ก็ฝึกไปวันละนิดละนิด เวลาเป็นเราก็เปลี่ยน
- ถาม : จะ ได้เงินเพิ่มขึ้นมัย
- ตอบ : จ๊ะ

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างของคณงานก่อสร้างชายพูดถึงความหวังที่จะได้เปลี่ยนงานเป็นช่างที่มีฝีมือ นายขุนทอง เคยทำงานก่อสร้างเป็นช่างไม้ ช่างปูนมาก่อน แต่เป็นแรงงานอพยพตามฤดูกาล ขณะนี้ทำหน้าที่ทำความสะอาด ทำหน้าที่นี้เพราะว่าจะได้ทำงานอยู่กับภรรยา และอยู่ด้วยกันได้

- ถาม : คิดว่าการเป็นช่างไม้ ช่างเชื่อมนี้มันภูมิใจกว่าไหม
- ตอบ : ภูมิใจกว่า เพราะเราเป็นช่าง ไม่ใช่คนทำความสะอาดหรือปิดกวาดอะไรนะ
- ถาม : เราอยากเป็นช่างอะไร เกี่ยวกับก่อสร้างนี้
- ตอบ : อยากเป็นช่างประปามากกว่า แต่ไม่มีโอกาสได้เข้าไปทำ เพราะช่างประปา นี้สามารถออกไปรับเหมาเองได้ ถ้าเป็นแบบทำประจำสามารถรับเหมาเองได้ ไปเรียน
- ถาม : แล้วทำเป็นไหม
- ตอบ : ไม่เคยไปสัมผัส ไม่เคยทำเลยอันนี้ อยากจะทำแต่ไม่ได้ทำ
- ถาม : จะเป็นได้ต้องทำอะไร
- ตอบ : จะเป็นได้ต้องละทิ้งอะไรที่นำมาเลย แล้วทำแล้วก็ขอทำสมัครกัน นี่นะ เขาจะให้ค่าแรงเท่าไรก็ต้อง ต้องทำไปก่อน ชั้นแรกฝึกงานคิดว่างั้น
- ถาม : ต้องเป็นลูกน้องเขาก่อน
- ตอบ : ต้องเป็นลูกน้องเขาก่อน อาศัยประสบการณ์ การจัดการจำเอาไว้ถึงจะได้ถ้าทิ้งไว้ทิ้งนาไม่ได้ ผมว่าไม่มีโอกาส งานประปา แต่ชอบทำช่างประปา

โดยสรุปแล้ว นายจ้างในอุตสาหกรรมก่อสร้างไม่เห็นความสำคัญของการจัดการอบรมให้กับคณงาน เพื่อคณงานได้มีโอกาสพัฒนาฝีมือเลย คณงานหาโอกาสเช่นนั้นได้โดยการเรียนรู้จดจำ และฝึกฝนด้วยตนเองมากกว่า แนวทางหนึ่งที่รัฐอาจจะเข้ามามีส่วนในการแก้ปัญหาดัง

กล่าวคือ การให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กรมแรงงานหรือหน่วยงานของจังหวัดจัดอบรมเกี่ยวกับคนงานก่อสร้างให้แก่เกษตรกรที่สนใจ ที่จะเข้ามาสู่อุตสาหกรรมก่อสร้างในช่วงที่ว่างจากการทำนา

11.6 ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางกฎหมาย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้เน้นในเรื่องความรู้ของคนงานก่อสร้างเกี่ยวกับค่าแรงขั้นต่ำ ซึ่งพบว่าในประเด็นนี้ คนงานก่อสร้างทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่ไม่ไม่ทราบเลยว่าค่าแรงขั้นต่ำที่ทางกฎหมายกำหนดไว้นั้นกำหนดไว้ที่เท่าไร

จากกลุ่มสนทนาชายในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าคนงานไม่มีความรู้เรื่องค่าแรงขั้นต่ำ

พิธีกร : ...แล้วพี่พอจะทราบไหมคะว่าค่าแรงขั้นต่ำนี้เท่าไร

ดิลก : ชั้นแรกก็ร้อยนึง

พิธีกร : นี่ร้อยนึงนะคะ แล้วตอนนี้ได้เท่าไรแล้วคะ

ดิลก : 160

พิธีกร : แล้วของพี่ประมวลละคะ พี่พอจะทราบไหมคะ ค่าแรงขั้นต่ำทางกฎหมายนี้เท่าไรคะ

ประมวล : ค่าแรงขั้นต่ำ ผมไม่รู้ครับ ชั้นต่ำผมไม่รู้เลย

ส่วนกลุ่มสนทนาหญิงจากสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่เช่นเดียวกัน ได้ชี้ให้เห็นว่ามีความรู้

จำกัดในสิทธิประโยชน์ที่ตนพึงได้รับ

พิธีกร : พอจะทราบไหมว่าค่าแรงขั้นต่ำได้เท่าไรคะ ตามกฎหมายนี้พอจะรู้ไหม

อบเชย : ก็เท่านี้แหละค่ะ 135 เมื่อก่อนนี่ 132 เขาเพิ่งขึ้นมาได้ 2 เดือน

พิธีกร : แล้วคนอื่นรู้ไหมคะว่าได้เท่าไร

บัวคำ : ไม่รู้

สมหวัง : ไม่รู้

บัวแรว : 132

ม่อม : ไม่รู้

วราภัย : เหมือนกันค่ะ ก็ประมาณนั้น

นอกจากคนงานก่อสร้างส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่ากฎหมายได้กำหนดค่าแรงขั้นต่ำไว้เท่าไรแล้ว ยังพบอีกว่าคนงานก่อสร้างไม่ทราบว่าคนงานหญิงชายควรจะได้รับเงินค่าแรงเท่ากัน หากทำงานชนิดเดียวกัน คนงานก่อสร้างต่างก็ยอมรับสภาพที่เกิดขึ้น แม้ว่าจะมีความรู้อยู่บ้าง แต่ก็ไม่มีอำนาจในการต่อรองให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่ดีขึ้นตามกฎหมาย ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางกฎหมายให้ลูกจ้างได้ทราบ

11.7 ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง

ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนายจ้างกับลูกจ้างในอุตสาหกรรมก่อสร้างนับเป็นประเด็นที่น่าสนใจประเด็นหนึ่ง โดยทั่วไปในการดำเนินงานกิจการก่อสร้างในบริษัทขนาดใหญ่หรือเล็ก หัวหน้าคนงานเป็นผู้บังคับบัญชาของคนงานก่อสร้างในเบื้องต้น ผู้ที่มีอำนาจเหนือจากหัวหน้างานในกิจการขนาดเล็ก เช่น กิจการของผู้รับเหมา ก็อาจจะเป็นผู้รับเหมา หรือที่คนงานชอบเรียกกันว่า "เจ้าแก่" แต่ในบริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่ลำดับชั้นของการบังคับบัญชาอาจจะมีมากกว่านี้ เช่น มีโฟร์แมนทำหน้าที่ควบคุมงานและบังคับบัญชาหัวหน้าช่างอีกที

ในการศึกษาครั้งนี้มีการถามถึงความคิดเห็นของคนงานก่อสร้างทั้งในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกว่า "นายจ้างที่ดีและลูกจ้างที่ดีเป็นอย่างไร" คำตอบที่ได้รับมีดังนี้

พิธีกร : นายจ้างที่ดีนี้ควรเป็นอย่างไรคะ

สนิท : นายจ้างที่ดีก็ไม่เอาอารมณ์ เอาแต่อารมณ์ตน

ประสิทธิ์ : ก็เอาใจลูกน้องบ้างครับ

วิรัตน์ : ถ้านายจ้างต้องใจดีลูกน้องก็เชื่อ ถ้าใจร้ายสั่งอะไรลูกน้องไม่ฟัง

ติลก : พูดดีกับลูกน้องบ้าง

พิธีกร : ลูกจ้างที่ดีหรือลูกน้องที่ดีควรเป็นอย่างไร

สนิท : ลูกน้องที่ดีก็ทำงานให้ดีและก็ซื่อสัตย์

ประสิทธิ์ : ก็เหมือนกันครับ

- วิรัตน์ : ลูกน้องที่ดีก็ แบบว่าทำที่นายจ้างสั่ง สั่งให้ทำอะไรก็ทำ
- ประโลม : เป็นนายจ้างสนิทกับลูกน้อง ลูกน้องดี ลูกน้องก็ทำงานให้
เรื่อยๆ (กลุ่มสนทนาชาย, สถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่)
- วราภัย : ควรเห็นใจลูกน้องอะไรอย่างนี้
- ม่อม : เหมือนกัน
- อบเชย : บางครั้งก็ต้องเข้าใจลูกน้องบ้างถ้างานเหนื่อยอย่างนี้
ก็จะเร่งเอา เร่งเอา
- บัวแรว : ก็อยากให้หัวหน้าเอาใจด้วย ไม่อยากให้มันด่า
- พิธิกร : ลูกจ้างที่ดีล่ะ
- บัวแรว : เขาชี้ให้ทำอะไร เราก็ทำ
- บัวคำ : อย่าไปรี้นเขา ทำตามที่เขาสั่ง

(กลุ่มสนทนาหญิง, สถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่)

ลักษณะของนายจ้างที่คนงานก่อสร้างเห็นว่าเป็นนายจ้างที่ดี โดยสรุปแล้วก็คือบุคคลที่ใจดี เห็นใจและเข้าใจลูกจ้าง ขณะเดียวกันคนงานก่อสร้างก็เห็นว่าลูกจ้างที่ดีต้องปฏิบัติงานตามที่นายจ้างสั่ง ด้วยทัศนคติเช่นนี้อาจเป็นไปได้ที่ทำให้คนงานไม่คิดจะต่อรองหรือเรียกร้องจากนายจ้างทั้งที่บางครั้งคนงานก่อสร้างก็ไม่พอใจนายจ้าง ต่อไปนี้จะเป็นความคิดเห็นของคนงานก่อสร้างต่อนายจ้างและหัวหน้างานที่เขาทำงานให้ในปัจจุบัน

ในการสนทนาข้อบังคับให้คนงานก่อสร้างปฏิบัติเพื่อความ เป็นระเบียบเรียบร้อยและ
นายจ้างของเขาใจดี เป็นกันเองกับลูกจ้าง

- สุนันทา : เจ้าแกคนนี้ เจ้าแกใจดี
- ประเมิน : แพนเคยไปทำงานที่อื่นก็หนัก เขาไม่ให้หยุดเลย เราจะยืน
หรือจะนั่งคุยกันก็ได้
- พิธิกร : ไม่ได้เลย
- ประเมิน : แต่เจ้าแกคนนี้เราเหนื่อย เราพักได้
- สุนันทา : เหนื่อยก็พักผ่อนได้

ส่วนในกลุ่มสนทนาคงงานก่อสร้างหญิงอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นคนงานในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ กลับดูเหมือนจะมีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับหัวหน้างาน คงงานก่อสร้างกล่าวถึงหัวหน้างานในเชิงที่ว่าอารมณ์ไม่แน่นอน ทำงานจนเครียดแล้วมาระบายอารมณ์กับคนงาน

- บัวแรว : ไม่อยากให้มันค่า
- พิธิกร : ไม่ชอบให้ค่า
- วรามัย : เขาค่าแบบอย่างไรไม่รู้นะ
- อบเชย : แบบเราโตๆ กันแล้วนะ

โดยส่วนใหญ่เมื่อถามคนงานก่อสร้างถึงนายจ้างและหัวหน้างานคนปัจจุบัน คนงานก่อสร้างรายงานว่าเขามีหัวหน้างานที่ดี ใจดี ช่วยเหลือลูกน้องอย่างดี ไม่มีปัญหาอะไรเลย ดังที่กล่าวแล้วว่าหัวหน้างานเป็นบุคคลใกล้ชิดกับคนงานมากที่สุด โดยเฉพาะในบริษัทใหญ่ๆ คนงานอาจจะไม่เคยเห็นนายจ้างของตนเลยก็ได้ บุคคลที่เป็นหัวหน้างานจึงมีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะมีบทบาทในการตีราคาค่าแรง โดยดูจากผลงานของลูกน้อง เป็นผู้ควบคุมการทำงานให้งานเป็นไปด้วยดี หากหัวหน้างานเป็นบุคคลใจคอคับแคบ มองแต่เรื่องงานเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงหลักมนุษยสัมพันธ์และมนุษยธรรมแล้ว ก็ย่อมจะปฏิบัติกับคนงานในทางลบ

นอกจากบทบาทของผู้ดูแลการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปแล้ว หัวหน้างานยังเป็นผู้ที่ช่วยเหลือคนงานในเรื่องการเงินด้วย เช่น กรณีคนงานมีความเดือดร้อนเรื่องเงิน ก็สามารถเบิกเงินล่วงหน้าได้ หรือแม้กระทั่งหยิบยืมเงินของหัวหน้าก็มีปรากฏอยู่เช่นกัน บทบาทที่พบอยู่บ่อยครั้งคือ การให้ซื้อสินค้าเชื่อ แล้วจ่ายตอนเงินค่าแรงออก ทั้งนี้เพราะหัวหน้าคนงานมักมีกิจการค้าขายเล็กๆ ตั้งอยู่ที่พักคนงาน โดยมีภรรยาของตนเป็นผู้ดำเนินการค้า ขายสินค้าต่างๆ เช่น อาหาร เครื่องใช้ ขนม ยา เหล้าต่างๆ ลักษณะการค้าเงินงานก็เป็นการขายของเงินเชื่อ ซึ่งนับว่าช่วยเหลือคนงานในอีกทางหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม คนงานก็ไม่ใช่ว่าจะพบแต่หัวหน้าดีๆ เสมอไป คงงานก่อสร้างบางคนมีประสบการณ์ถูกผู้รับเหมาที่ตนทำงานให้เบี้ยว หนีไป โดยไม่จ่ายค่าแรงให้คนงาน ดังเช่นที่ได้เอ่ยถึงในการสนทนากลุ่มดังนี้

- พิธีกร : รู้สึกว่ามีปัญหาอะไรที่เราต้องย้ายไปเรื่อยๆ อย่างนี้
- เฉลิม : โดยมากจะมีปัญหาคับ เรื่องเงินครับ
- พิธีกร : อ้อ
- เฉลิม : คือว่าเขากำหนดออกแล้วอย่างนี้ แต่เขาไม่ออกให้ เราก็คืออยู่ไม่ได้
- พิธีกร : หมายถึงว่า ผู้รับเหมาไม่ให้เงินนะหรือคะ
- เฉลิม : ครับ
- พาน : ผู้รับเหมานั้นแหละตัวแสบ โดยมากจะโดนกันมาทุกคน

การเบียดเงินค่าแรงหนีไปไม่ใช่เหตุการณ์ชนิดเดียวที่คนงานก่อสร้างเคยพบ แต่อาจกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งที่เลวร้ายที่สุดสำหรับคนงานก็ว่าได้ เพราะทำให้รายได้ที่คาดหวังและสมควรได้รับหายไปทันที อีกทั้งยังทำให้ต้องหางานทำใหม่อีกครั้ง การจ่ายค่าแรงไม่ตรงเวลาก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่คนงานก่อสร้างประสบและสร้างความเดือดร้อนให้คนงานที่ต้องอาศัยเงินค่าแรงยังชีพ และอาจจะต้องส่งไปให้ครอบครัวที่บ้านเกิด รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างในอุตสาหกรรมก่อสร้างจึงมีอยู่ 2 แบบคือ หากสัมพันธ์ภาพนั้นดี ก็มีการช่วยเหลือกันและอยู่ทำงานด้วยกันเป็นระยะเวลาาน หากสัมพันธ์ภาพไม่ดี ย่อมหมายถึงการออกจากงานและการเริ่มต้นหาที่ทำงานใหม่อีกอย่างไม่สิ้นสุด

11.8 การรวมกันเพื่อต่อรองกับนายจ้าง

ในการรวมตัวกันเพื่อต่อรองกับนายจ้างของคนงานก่อสร้างซึ่งมักจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบในระบบแรงงานสัมพันธ์ บทบาทของรัฐในการคุ้มครองลูกจ้าง นอกจากจะออกกฎหมายต่างๆ แล้วยังต้องคอยดูแลตรวจตราให้นายจ้างปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่างๆ เหล่านั้น และในกรณีที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นระหว่างฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง ฝ่ายรัฐจะเป็นผู้เข้ามาดูแลให้มีการเจรจาต่อรองกันอย่างสันติวิธี

คำถามที่ใช้ในการพูดคุยกับคนงานก่อสร้างซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นการรวมกันเพื่อต่อ
รองกับนายจ้างมีอยู่ 3 คำถามหลักคือ "คนงานก่อสร้างมีความพอใจกับสิ่งที่ได้รับจากนายจ้าง
หรือไม่" "ความคิดเห็นต่อการรวมตัวกันเพื่อต่อรองเป็นอย่างไร" และ "มีหน่วยงานราชการเข้า
มาตรวจตราหรือเยี่ยมเยียนที่สถานที่ก่อสร้างหรือที่ที่พักบ้างหรือไม่"

ต่อคำถามที่ว่าคนงานพอใจกับสภาพที่เป็นอยู่หรือไม่ พบว่าคนงานก่อสร้างมีความคิด
เห็นแตกต่างกันไปทั้ง 2 อย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(การสนทนากลุ่มคนงานก่อสร้างชาย, สถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่)

- พิธีกร : คนงานพอใจกับค่าแรงที่ได้รับไหม
 ประสิทธิ์ : ก็พอใจ ค่าแรงที่ได้รับตัวใครตัวมันครับ เพราะว่าค่าแรงเรา
 ตัวเองได้น้อยก็เราทำอะไรไม่ค่อยเป็นก็ได้แค่นั้น
 วิรัตน์ : ส่วนใหญ่เขาก็อยากได้มากๆ แต่นี้แล้วแต่นายจ้าง
 เขาให้เท่าไรก็เอา
 พิธีกร : คิดว่าคนงานส่วนใหญ่พอใจไหม
 วิรัตน์ : แบบอย่างไรล่ะ คิดไปก็จะได้ขนาดไหน
 ดิลก : พอใจ
 ประมวล : มันแบบว่าครับ มันหลายคนก็จริง จะว่าไม่ถูก บางคนก็พอใจ
 บางคนก็ไม่พอใจ

(การสนทนากลุ่มคนงานก่อสร้างหญิง, สถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่)

- พิธีกร : คิดว่าคนงานส่วนใหญ่พอใจกับค่าแรง 135 ไหม
 อบเชย : พอใจ
 วราภัย : พอใจ
 อบเชย : ถ้าทำกับผู้รับเหมาแล้วได้น้อยกว่านี้
 พิธีกร : ผู้รับเหมาน้อยกว่า
 อบเชย : ผู้รับเหมาได้วันละ 80-90

กรณีเกิดปัญหาว่าคนงานก่อสร้างไม่พอใจนายจ้างเนื่องจากเอาเปรียบหรือปฏิบัติต่อคนงานไม่ถูกต้อง การรวมตัวเพื่อต่อรองก็เป็นข้อปฏิบัติที่สามารถดำเนินการได้โดยการเจรจากันอย่างสันติ ความคิดเห็นของคนงานก่อสร้างในเรื่องนี้ก็มีความต่างกันไปเช่นเดียวกัน โดยที่คนงานก่อสร้างบางคนเห็นด้วยกับการรวมตัวกันเพื่อต่อรอง โดยให้เหตุผลว่าหากนายจ้างเอาเปรียบมากเกินไปก็ควรต้องเข้าร่วมด้วย ในขณะที่คนงานก่อสร้างบางคนไม่ยอมเสี่ยงต่อการถูกให้ออกจากงาน ยึดถือวิธีการอดทนและรอคอย ทัศนคติต่างๆ ที่น่าสนใจของคนงานก่อสร้างที่ควรกล่าวถึง เช่น ในกลุ่มสนทนาชายกลุ่มหนึ่ง

พิธีกร : เห็นด้วยหรือไม่กับการที่คนงานก่อสร้างทำการต่อรองและเรียกร้องสิทธิกับนายจ้าง

สนธิ : เห็นด้วยครับ อย่างว่าทางบริษัทนี้ทำงานแล้วเงินไม่ออกตรงตามกำหนด เขาก็ขมขมเรียกร้องค่าแรงงาน ไม่มีเงินซื้อข้าวกิน อย่างนี้เขาก็ขมขม ถ้าไม่ทำอย่างนี้เขาก็ไม่จ่าย

พิธีกร : คนอื่นว่าไงคะ

ประสิทธิ์ : เหมือนกันแหละครับ เรื่องเงินเรื่องเดียว

พิธีกร : พี่คิดล่ะคะ

ดิลก : ไม่เห็น แบบว่าไม่รู้ ไม่รู้สาเหตุ ผมไม่เคยประสบมา

ในทัศนะของคนงานก่อสร้างหญิงจากการสนทนากลุ่มก็แสดงถึงว่าเห็นด้วยกับการต่อรอง หากจำเป็นที่ต้องเรียกร้อง แต่คนงานก็มีเงื่อนไขจำกัดในการลงมือต่อรองอย่างจริงจัง

วราภัย : ถ้ามันเกินไป มันก็ต้องสมควรนะ

บัวแรว : บางทีก็ตัดค่าแรงเป็นอะไร

อบเชย : ไม่เป็นธรรมกับลูกจ้าง

วราภัย : ไม่เป็นธรรม

อบเชย : ...ส่วนมากจะไม่ค่อยกล้า

วราภัย : ส่วนมากเขาไม่ค่อยกล้าหรอก

อบเชย : เพราะกลัวตกงาน แต่ก็มีความคิดนะมีทุกคน แต่ว่าไม่กล้า

บัวคำ : ผู้ชายมีแต่พูด แต่ไม่เห็นไปเลย

กลุ่มสนทนาหญิงอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งทำงานในสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็กมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเองในกลุ่ม แต่ผลสุดท้ายดูเหมือนว่าทุกคนมีความคิดเห็นว่า หากจำเป็นก็ต้องรวมตัวกัน

เมื่อถามถึงการดูแลตรวจตราจากหน่วยงานราชการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามาตรวจเยี่ยมในสถานที่ก่อสร้างหรือที่พัก จากการรายงานของคณงานก่อสร้างพบว่าแทบไม่มีการดูแลจากหน่วยงานของรัฐเลย ยกเว้นคำบอกเล่าของคณงานที่สถานก่อสร้างแห่งหนึ่ง คณงานก่อสร้างหญิง 2 ราย กล่าวถึงการเข้ามาของเจ้าหน้าที่ซึ่งคณงานทั้งสองเองก็ไม่มีความรู้ว่าเป็นเจ้าหน้าที่จากที่ใด

- นางดอกไม้ บอกว่ามีเจ้าหน้าที่ 3 คน มาตรวจเรื่องความปลอดภัย เช่น มีอะไรตกไหม ถูกบ้านคนอื่นไหม เจ้าหน้าที่ตรวจอยู่ครึ่งชั่วโมง โดยการสอบถามอยู่ที่ชั้นล่างของตึกที่ทำกรก่อสร้างอยู่

- นางน้อย รายงานว่าเคยมีเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจดูว่าคณงานสวมหมวก และอุปกรณ์ป้องกันภัยบ้างหรือไม่

อย่างไรก็ตาม การเข้าเยี่ยมเยียนของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวถึงว่าไม่มีนั้น เป็นการรายงานจากที่คณงานก่อสร้างทราบ ตามความเป็นจริง เจ้าหน้าที่อาจได้ปฏิบัติกันอยู่แล้วก็ได้ ซึ่งในประเด็นนี้เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนเพื่อเป็นการตรวจตราการปฏิบัติตามข้อบังคับของนายจ้างอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป การศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์แรงงานสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมก่อสร้างในกรุงเทพมหานครทำให้ทราบว่า คณงานก่อสร้างยังไม่ได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพและค่าจ้างแรงงานตามกฎหมายอย่างดีพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณงานก่อสร้างหญิง นอกจากนี้ยังพบว่าบริษัทก่อสร้างแต่ละแห่งให้ความสำคัญกับสวัสดิการของคณงานไม่เท่าเทียมกัน คณงานที่ควรได้รับการดูแลอย่างมากคือ คณงานที่ทำงานให้กับผู้รับเหมา หากกล่าวถึงความรู้ในเรื่องสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับแล้ว คณงานก่อสร้างมีความรู้เรื่องนี้้น้อยมาก และคณงานไม่มีอำนาจเพียงพอในการต่อรองกับนายจ้าง เนื่องจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ความช่วยเหลือจากรัฐเป็นสิ่งที่ยังจำเป็นอย่างมากในการสนับสนุนให้แรงงานสัมพันธ์นี้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

คนทั่วไปไม่ว่าประกอบอาชีพอะไรก็ตาม ย่อมต้องมีความคาดหวังในชีวิตด้วยกันทั้งนั้น แม้แต่อาชีพคนงานก่อสร้าง ความคาดหวังในชีวิตของแต่ละคนได้รับอิทธิพลมาจากความคิด และการสนองตอบความต้องการของตนเอง Maslow ได้จัดเรียงลำดับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Maslow's Hierachies of Needs) ไว้ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย (Basic Physiological Needs)

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security)

ขั้นที่ 3 ความต้องการการยอมรับในสังคม (Belonging and Social needs)

ขั้นที่ 4 ความต้องการมีสถานภาพเด่นและได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem and Status needs)

ขั้นที่ 5 ความต้องการความสำเร็จ และความสมหวังในชีวิต (Self-actualization and Fulfillment)

ความต้องการเหล่านี้สามารถปรับเปลี่ยนได้โดยอาศัยการใช้การเรียนรู้ประสบการณ์, ภูมิหลัง และบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเป็นหลัก (Maslow อ้างถึงใน วิมล เหมือนคิด, 2535)

12.1 ชีวิตในอดีตกับปัจจุบัน

ก่อนที่คนงานเหล่านี้เข้ามาสู่อาชีพก่อสร้าง ได้มีอาชีพเกษตรกรรม เมื่อเปรียบเทียบอาชีพเกษตรกรรมที่เคยทำที่บ้านเกิดกับอาชีพก่อสร้างที่ทำอยู่ในปัจจุบันเฉพาะในด้านการงานและการเงิน โดยการสัมภาษณ์ในเชิงลึกและการสนทนากลุ่มของคนงานก่อสร้างได้ผลดังนี้

12.1.1. ด้านการงาน

จากการสัมภาษณ์พบว่า ลักษณะงานก่อสร้างเป็นงานหนัก เหนื่อยและลำบาก ทำทุกวันไม่มีเวลาพักผ่อน คนทำงานนี้ต้องมีความอดทน อยู่ภายใต้การควบคุมของหัวหน้าคนงาน ทำให้ไม่มีความอิสระ แต่คนงานบางคนก็ว่า งานก่อสร้างอิสระดีในด้านการลาออก การหางานใหม่ซึ่งไม่มีสัญญาผูกมัดกัน การทำงานทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานะการเงินของแต่ละคน

นอกจากนี้งานก่อสร้างยังเป็นงานไม่มีหลักแหล่งที่ถาวร เมื่องานเสร็จเรียบร้อยก็ต้องย้ายไปทำการที่อื่นๆ ต่อไปเรื่อยๆ ซึ่งแตกต่างกับงานเกษตรกรรมที่ไม่ต้องเร่ร่อน เป็นงานที่ทำตามฤดูกาล มีความเป็นอิสระจะหยุดพักก็ได้ ไม่ต้องมีผู้ควบคุม ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์คนงานดังนี้ :-

- นายเฉลิมเกียรติ : มันเหนื่อยมาก มีสิ่งบังคับให้เราต้องทำงาน
- นายขุนทอง : มันก็ลำบาก ชีวิตกรรมกรนะ
- นายซิค : ทำงานก่อสร้างนี่ก็ดีแต่มันก็มีความลำบาก
- นางสมพร : แต่ก่อนเราไม่ได้ลำบากเหมือนอย่างนี้ แบบว่าเราเป็นตัวของตัวเอง
- นางวันดี : ที่บ้านเราได้พักผ่อน ที่นี่เราไม่ได้พักผ่อน หาเงินทุกวัน
- นายพาน : อยู่บ้านมัน มันไม่ค่อยได้ทำงานตลอด นี่ตื่นเช้าขึ้นมาก็ทำงานแล้ว บางทีก็ต้องล่วงเวลาอีก เวลาพักผ่อนก็ไม่ค่อยเพียงพอ
- นางสาววราภัย : ก่อสร้างดีกว่าแต่มันไม่ค่อยอิสระไง แบบผู้คุมเขาอะไรอย่างนี้ ที่บ้านเราจะทำอะไรก็ได้งานของเราเอง
- นางอบเชย : เป็นลูกน้องเขา แต่เราก็ต้องอดทน เราอยากได้เงิน
- นายสนิท : ที่บ้านก็งานส่วนตัว มันก็งานอิสระ ไม่มีคนคุมเราถ้าเราทำอย่างนี้มันก็หลายหัวหน้า เดี่ยวคนโน้นบอกอย่างคนนี้บอกอย่างนี้ ลำบากใจ
- นายขุนทอง : มันอิสระนะ มันอิสระไม่เหมือนงานแบบนี้ เป็นงานของเราเอง ไม่มีใครมาค่า มาว่าไม่มีใครมาข่มเหงเราแต่ที่นี้มันอยู่ในขอบเขต อยู่ได้ความบังคับของเขา
- นายจำเริญ : อย่างนี้มันก็อิสระดี เราทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ เราทำก็ได้เงินพอไม่ทำก็ได้เงิน มันอิสระไปไหนก็ได้
- นายมี : ทำไรก็ดีไปอย่าง แบบว่าเราไม่ต้องเร่ร่อน
- แต่คนงานก่อสร้างยังคิดว่าอาชีพก่อสร้างดีกว่าอาชีพเกษตรกรรมในด้านการเงิน

12.1.2 ด้านการเงิน

เงินเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะในสถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน การเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ทำตามช่วงฤดูกาล มีอุปสรรคในด้านสภาพดินฟ้าอากาศไม่อำนวย นอกจากนี้คณงานที่ทำการเกษตรกรรมเพียงครั้งเดียวในรอบปีจะมีรายได้เพียงปีละครั้งเท่านั้น ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย บางคนแก้ปัญหาด้วยการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) เพื่อนำมาใช้ในการเกษตรกรรม เช่น ซื้อปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ค่าเช่ารถไถ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้จะกู้ยืมมาแล้วก็ยังไม่เพียงพอต่อการยังชีพของตนเองและครอบครัว ทำให้ต้องแสวงหาอาชีพอื่น อาชีพที่หาทำได้ง่ายคืออาชีพก่อสร้าง เพราะว่าเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น เพียงแต่ทำตามคำสั่งของหัวหน้างานเท่านั้น นอกจากนี้ปัจจัยดึงดูดที่สำคัญของอาชีพก่อสร้างคือเป็นอาชีพที่มีรายได้ทุกวัน มีที่พัก สามารถชำระหนี้สินหรือผ่อนส่งเครื่องอุปโภค เช่น รถจักรยานยนต์ และส่งเงินไปให้ครอบครัวอยู่ที่ภูมิลำเนาเดิม นอกจากนี้การประกอบอาชีพก่อสร้างไม่ต้องลงทุน ดังข้อความได้จากการสัมภาษณ์ในเชิงลึกและการสนทนากลุ่มดังนี้

นายทิวา	: ที่นี่มีรายได้ทุกวัน เ้าที่นี่จะต้องไปทำงานเดี๋ยวกี้ได้
นายมี	: ทำไรรายได้น้อย อย่างนี้รายได้...ได้ทุกเดือน ทำไรก็มีแต่ขาดทุน
นางส้มกลิ่น	: การเงินคล่อง
นางสุนันทา	: สบายใจ หาเงินได้คล่อง ทำไรก็เหนื่อย
นางรอน	: มันก็หาเงินคล่อง แล้วก็กินอยู่ก็สะดวกกว่าอยู่บ้านนอก
นายประสิทธิ์	: อยู่บ้านนอกอย่างได้ข่าวมากก็ไม่มีเงินใช้ ที่นี่มีเงินใช้
นางจันทิ	: อยู่ที่นี่มีที่อยู่ พอมีเงินกันด้วย ได้กินได้ใช้ อยู่บ้านเงินไม่ค่อยมี
นางประเมิน	: ทำไรก็เป็นหนี้เป็นสินเขา

- นายพรหม : ที่บ้านได้แล้วมันก็หัก มันไม่เหลือต้องคิดหนี้คิดสินเขา
อีก ที่นี้ดีกว่าที่บ้าน เพราะว่าลงกำลังไม่ต้องลงทุน
ที่บ้านได้แล้วมันก็หักแล้วมันไม่เหลือ ต้องคิดหนี้คิดสิน
เขาอีก ที่นี้แบบลงกำลังได้เลย
- นายทวี : ทำนาเป็นหนี้เขา มันลงทุนมาก ที่นี้ไม่มีลงทุน
- นางน้อย : แบบรายได้มันไม่ค่อยดี ได้แต่แค่กินแต่ไม่มีใช้ ทำงาน
ก่อสร้างดีกว่า รายได้แบบไม่ได้ลงทุน ทำนาปีหนึ่ง...ก็
ไม่มีเงินใช้ พอมาทำงานอย่างนี้มันก็ได้ดีกว่าทำนา
- นางอบเชย : ก่อสร้างเงินนะดีกว่า เงินมันดีกว่า ที่บ้านเราทำอะไรทำนา
แล้วไม่ค่อยเหลือ ลงทุนเยอะ ทำปีๆ หนึ่งก็ไม่ค่อย
เหลือแต่ทำงาน ที่นี้เหลือเยอะ
- นายขุนทอง : ทำไร่ ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่ารถไถ ค่าอะไรแทบจะไม่เหลือเลย
แต่ละปี อย่างนี้ได้อย่างเดียว ประหยัดคอกคอกจะได้เงิน
เป็นก้อนไปส่งเสียจุนเจือทางครอบครัว

ในสถานะเศรษฐกิจที่รัดตัว ทำให้ทุกคนต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด อาชีพก่อสร้างคือ
อาชีพหนึ่งเป็นหนทางออกในการหาเลี้ยงชีพ ถึงแม้ว่าอาชีพนี้จะหนัก เหนื่อยและลำบาก แต่เมื่อ
เปรียบเทียบกับผลตอบแทนคือ ค่าแรงที่ได้รับทุกวัน ดูเหมือนว่าคนงานก่อสร้างมีความพึงพ
พอใจในอาชีพนี้ และยอมรับในสภาพจำยอมที่ไม่สามารถเลือกอาชีพอื่นได้ เนื่องมาจากการศึกษา
ที่ได้รับอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือระดับประถมศึกษาเท่านั้น แต่ความนึกคิดในจิตใจที่เกี่ยว
กับชีวิตในอนาคต ความฝัน ความคาดหวัง ยังคงมีอยู่ในจิตใจของพวกเขาเหล่านี้

12.2 ความคาดหวังในอนาคต

ในความคิดเกี่ยวกับอนาคตและอาชีพที่ทำอยู่ของคนงานก่อสร้าง จากการสัมภาษณ์ใน
เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม เมื่อผู้สัมภาษณ์หรือพิธีกรถามว่า "คิดว่าจะทำงานก่อสร้างตลอด
ไปหรือไม่?" คำตอบที่ได้รับสรุปได้ 3 ทิศนะดังนี้ :-

1. คิดว่าจะทำอาชีพนี้ระยะหนึ่งเท่านั้น ไม่คิดทำตลอดไปโดยกำหนดระยะเวลาที่จะเลิกเป็นเวลา 2-3 ปี หรือเมื่อสุขภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย หรือจนบุตรจบการศึกษา ดังคำตอบเหล่านี้

- นายพรหม : ก็ไม่เกิน 3 ปี
- นางรุ่งอรุณ : ไม่ตลอด คงสงกรานต์กลับบ้าน คิดถึงบ้าน
- นางสุนันทา : มีเงินมีทองใช้ก็อยากเลิก
- นางวันดี : ไม่ตลอด อยากกลับบ้าน ไปอยู่บ้าน
เหนื่อย อยากพักผ่อน
- นายจำเริญ : ก็เป็นอย่างนั้นแหละ ทำไปตลอดเพราะว่าก็ไม่มีอะไร
ทำงานก่อนอย่างนี้ดีกว่า ก็คงทำได้จนหมดแรง
- นางสัมพันธ์ : ไม่อยากเลิกหรอก มีกำลังก็ทำไปเรื่อยๆ
- นายดิถุ : ทำไปจนคิดว่าทำไมไหว
- นายวิรัตน์ : แล้วแต่ ขึ้นอยู่กับกำลังดีหรือไม่ดี
- นายสมศักดิ์ : ก็ทำไปเรื่อยๆ 50 ขึ้นไปก็หยุดได้
- นายทิวา : ก็คงคิดนะ เพราะมันไม่มีงานอะไรที่จะทำ
ก็ทำไปเรื่อยๆ จนกว่าจะทำไมไหว เพราะว่า
ความรู้น้อยก็คงไปเข้างานที่ไหนก็ไม่ได้
- นางน้อย : พอถูกได้เข้าโรงงานได้ทำงาน แล้วก็กะว่าจะพักอยู่บ้าน
- นายทวี : ทำงานก่อสร้างไปจนกว่าลูกผมจบ คนเล็กจบ
- นายขุนทอง : คงไม่ แบบทำไมต่อเนื่อง แบบว่าต้องออกไปทำไร่ทำ
ทำนามั่ง ถ้าเวลาว่างก็เข้ามาทำก่อสร้าง
- นายเฉลิมเกียรติ : ถึงหน้าทำนาก็ไปทำนา พอทำนาเสร็จ ก็ยวข้าวเสร็จ
แล้วก็มาทำงานก่อสร้าง

2. คิดว่าจะทำอาชีพนี้ไปเรื่อยๆ เนื่องจากไม่ทราบจะไปทำอาชีพอะไร มีความรู้บ้าง
และคิดว่าร่างกายยังแข็งแรงอยู่ จากคำพูดเหล่านี้

- นายอำนาจ : ตลอดครับ
- นายมาด : ก็ทำไปเรื่อยๆ ก็มันไม่มี ไม่รู้จะทำอะไร
- นายมี : คิดว่าจะทำตลอดไป ทำงานอย่างอื่นไม่ได้
แบบว่าไม่มีวุฒิด้วย
- นายเฉลิม : ใจผมไม่คิดเลยครับ เพราะว่างานก่อสร้างเป็นแกนหลัก
ใจนี้มันไม่ยอมทำแล้วแต่ว่ามันเปลี่ยนไม่ได้ แบบพวก
เรานี้มันไม่มีอาชีพอื่นที่จะทำ เพราะความรู้ก็ไม่มีด้วย
นอกจากงานก่อสร้าง
- นางสมพร : คิดว่าถ้าเป็นไปได้ก็คงจะทำไปเรื่อยๆ
เพราะว่าเราทำเพื่อเงิน

3. คิดว่าจะทำอาชีพนี้เพื่อเก็บเงินจำนวนหนึ่งเพื่อสร้างบ้าน หรือนำไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพอื่นหลังจากเลิกทำอาชีพนี้ แต่เขาเหล่านี้ไม่ได้คาดหวังเงินจำนวนมากมากนัก ส่วนมากจะตอบว่าต้องการเงินจำนวนหนึ่งประมาณ 4-5 หมื่นบาท จากการสัมภาษณ์ดังนี้

- นายสนิท : คิดว่ามีเงินแล้วก็กลับไปอยู่บ้านไม่อยากจะมา
ทำงานก่อสร้างนี้
- นางบัวคำ : หาเงินได้สักก้อนประมาณ 4-5 หมื่น ไปอยู่บ้าน
อยู่กับลูก
- นางม่อม : อยากได้เงินสักก้อนไปอยู่บ้าน แสนนึ่ง
- นายประมวล : กลับไปซื้อบ้าน ไปอยู่บ้าน ดูลูกดูหลาน
- นางวิจารณ์ : ก็ยังไม่รู้ ทำบ้านเสร็จก็หยุดก่อน ตอนนี้อยังไม่เสร็จ
ต้องใช้อีก 4-5 หมื่น
- นางอบเชย : ก็เก็บเงินได้ก้อนหนึ่ง พอมีเงินใช้เล็กน้อยก็พอแล้ว
กำลังเก็บปลูกบ้านอยู่ ก้อนนึ่ง 5 หมื่นก็พอ

- นายประจวบ : อยากได้บ้านที่อะไรดี ๆ สวย ๆ อย่างเขาบ้าง
ประมาณ 4-5 ไร่ 6-7 ไร่ 6 ไร่ 7 ไร่ ทำยังไม่เสร็จเลย
- นางบัวแรว : พอลงทุนเล็กน้อยก็พอ
- นายเอกราช : ก็เก็บเงินไว้สักก้อน ทำทุกอย่างที่จะทำได้

ส่วนอาชีพที่คิดว่าจะทำในอนาคต คนงานก่อสร้างชายส่วนใหญ่อยากกลับไปอยู่บ้านทำงานเล็กๆ น้อยๆ เลี้ยงลูกเลี้ยงหลาน บางคนก็อยากกลับไปทำไร่ ทำนา หรือเปลี่ยนอาชีพเป็นค้าขาย ส่วนคนงานหญิงอยากกลับไปอยู่บ้าน อยู่กับลูก ทำงานบ้าน บางคนก็อยากจะทำอาหารเป็นต้น

12.3 ความคาดหวังเกี่ยวกับอนาคตของบุตร

ส่วนหนึ่งของรายได้จากการทำงานก่อสร้างคือ การส่งเงินไปเป็นค่าเล่าเรียนของบุตร เนื่องจากคนงานเหล่านี้มีความรู้สึกที่ตนเองได้รับการศึกษาน้อย ทำให้ไม่สามารถหางานอื่นทำได้ จึงมีความมุ่งหวังอยากจะทำให้การศึกษาบุตรมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่จะให้มีงานที่ดีทำในอนาคตที่ดี ดังนั้นในส่วนนี้จะกล่าวเฉพาะความคาดหวังในเรื่องการศึกษา อาชีพก่อสร้าง และอาชีพที่อยากจะให้บุตรทำ

12.3.1 การศึกษา

จากการสัมภาษณ์ในเชิงลึกและการสนทนากลุ่มคนงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คนงานส่วนมากอยากจะให้บุตรมีการศึกษาระดับสูงๆ ซึ่งการศึกษาระดับสูงๆ ของคนงานก่อสร้างบางคนมีความหมายเพียงระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา มีเพียงส่วนน้อยที่หมายถึงถึงปวช. หรือระดับปริญญาตรี แต่เมื่อซักถามความเป็นไปได้ในทางสถานภาพทางการเงินที่เป็นอยู่จะได้คำตอบว่า สามารถส่งเสียบุตรได้เพียงระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาเท่านั้น ดังตัวอย่างที่สัมภาษณ์

- นางบุญมา : อยากให้เรียนสูงๆ ไม่อยากให้ลูกจนเลยแหละอยากให้
ไม่ให้เหมือนพ่อแม่เลย พ่อแม่นี้มันจนแล้ว
- นายทิวา : ก็แล้วแต่หัวเขาจะไป...ก็แค่คง ป.6 ก็พอแล้วมั้ง
- นางสมพร : ก็คงจะจบ ป.6 ก็คงจะได้ออกล่ะคะ...เพราะเราไม่มีเงิน
จะส่งเขาอะ
- นางวิจารณ์ : ก็อยากจะจบแล้วแต่จะมีเงินส่งมัน...ถึง ป.6 พอ
- นายมี : ชั้น ม.3...แล้วแต่ใจเขาจะสมัครเอง
- นางน้อย : ก็ตามใจเขาอะคะ เขาเรียนได้แค่ไหนก็ตามใจเขา...อยาก
จะเอาแค่ ม.3 พอ ได้วุฒิ ม.6 ก็ให้ทำงานอะ
- นายมาด : ก็แล้วแต่ คือว่าเด็กจะชอบเรียนหรือเปล่า ถ้าเขาชอบ
เรียน ก็ส่งให้สูงๆ
- ถาม : ใจของเราเองนะ อยากให้เขาเรียนถึงชั้นไหน
- ตอบ : ก็เอาแค่ว่า เอาแค่มีวุฒิก็พอ
- ถาม : วุฒิแค่ไหนคะ วุฒิระดับไหน
- ตอบ : ม.2
- ถาม : ม.2 นี่หมายความว่าอย่างไรนะ พอจบ ป.6 แล้วเรียน
มัธยมเรียนอีกกี่ปีล่ะ
- ตอบ : ไม่รู้เท่าไร
- ถาม : ไม่รู้นะ ไม่เป็นไร
- ตอบ : อยากจะให้เรียนจบสูงๆ นะครับ
- นายพรหม : ตามแต่โอกาสที่จะได้เรียนไปเรื่อยๆ เลยครับ
- ถาม : หมายถึงสักเท่าไร
- ตอบ : ก็จะให้เรียนไป ให้จบสูงๆ เลยครับ
- ถาม : ปริญญา หรือ ปวช. ปวส.
- ตอบ : ปวช. ก็พอใจแล้วครับ

- นางหนูน : หนูอยากให้เรียนสูงๆ แต่ไม่มีทุน
- ถาม : สูง สูงซักขนาดไหน ลองเล่าความฝันให้พี่ฟังซิ
- ตอบ : อยากให้ลูกมีการศึกษาจนกว่าจะได้ปริญญา
- ถาม : หนูคิดว่าจะส่งเสียได้ไหม
- ตอบ : ไม่มีปัญญาค่ะ
- ถาม : ถึงปริญญาไหม
- ตอบ : ไม่มี
- ถาม : แล้วหนูคิดว่าหนูจะส่งเสียให้ได้ถึงขั้นไหน
สุดความสามารถของหนูนี้
- ตอบ : ชั้น ม.3
- นายขุนทอง : ความหวังก็ ถ้ามีความสามารถจะ ก็ว่าจะให้เรียน
สูงสุดเลย แต่ว่าความสามารถหรือว่าตัวพ่อแม่เอง
จะส่งได้ซักเท่าไร
- ถาม : ที่ว่าสูงสุดนี้สักขั้นไหนคะ
- ตอบ : จบมหาวิทยาลัยนะอยากจะให้ถึงขนาดนั้นนะ
แต่จะมีความสามารถส่งได้หรือเปล่า
- ถาม : ทำไมถึงอยากให้เขาเรียนถึงมหาวิทยาลัยละ
- ตอบ : ตัวเขาเองจะได้สบาย ก็คิดถึงว่าพ่อแม่นี้ก็
ไม่ได้เล่าไม่ได้เรียนอะไรมันถึงลำบากแบบนี้
เลยอยากให้ลูกนี้ได้เรียนสูงๆ จะได้สบาย
จะได้เซ็ดหน้าซูดตาแกว่งศรัทธาอะไรอย่างนี้

- ถาม : เมื่อก็บอกว่าอยากให้ลูกเรียนมหาวิทยาลัยแต่ไม่แน่ใจว่าจะส่งเสียได้ ถ้าดูตามสภาพอย่างนี้คิดว่าจะส่งเสียลูกได้ถึงชั้นไหน
- ตอบ : คิดว่าดูตามสถานะ ถ้าชีวิตการเป็นอยู่ไม่กระเตื้องที่ดีขึ้นนะจะส่งได้ประมาณซักอะไร...มัธยมอะไร...แค่มัธยม

12.3.2 อาชีพก่อสร้าง

เมื่อผู้สัมภาษณ์ได้ถามว่า "อยากให้บุตรทำงานก่อสร้างหรือไม่?" คำตอบที่ได้รับเกือบทุกคนคือ "ไม่อยากให้ทำ" เพราะคนงานเหล่านี้ทราบดีว่างานก่อสร้างเป็นงานที่เหนื่อย หนัก ลำบาก อันตราย และเป็นงานที่ไม่แน่นอน ต้องย้ายไปเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังไม่อยากจะให้บุตรมีอนาคตเหมือนพวกเขา ดังตัวอย่างข้อความที่ได้สัมภาษณ์ในเชิงลึกและการสนทนากลุ่มดังนี้

- นายหนูแดง : ผมไม่ให้มาทำหรอกครับ
- นายมาด : ไม่...มันเหนื่อย
- นางวิจารณ์ : ไม่ให้ทำก่อสร้างอย่างพ่อแม่ มันเหนื่อยและก็มันหนักด้วย พ่อกับแม่ก็ทำอยู่แล้ว อยากให้ลูกมีอนาคตบ้าง
- นายพาน : ไม่รับมันลำบาก ไม่อยากให้ทำครับ
- นางบุญมา : ไม่...ไม่อยาก เพราะว่ามันอันตราย มีทุกด้านเลย
- นายทิวา : ไม่คิดซะ อยากให้เขาทำงานดีกว่า ไม่ใช่ก่อสร้างก่อสร้างนี้ แบบว่างานไม่แน่นอน แล้วเสียงอันตรายด้วย ย้ายเรื่อย งานหนักและอันตรายด้วย
- นางहनุน : ไม่อยาก ไม่อยากให้ออนาคตลูกเหมือนพ่อแม่คะ

ในขณะที่คนงานส่วนมากไม่อยากให้บุตรมาทำอาชีพก่อสร้าง แต่บางคนมีความคิดว่าอยากให้บุตรมาทำอาชีพนี้ด้วยเพื่อจะได้ช่วยพ่อแม่ และมีคนงานบางคนนำบุตรมาทำงานก่อสร้างด้วยกัน

12.3.3 อาชีพของบุตร

นอกจากความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรแล้ว คนงานเหล่านี้ยังคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพของบุตร โดยคาดหวังว่าบุตรจะมีอาชีพที่ดี และคิดว่าพวกเขาเหล่านี้ แต่บางคนก็อยากให้ลูกมาทำก่อสร้างด้วย จากการสัมภาษณ์ในเชิงลึกและการสนทนากลุ่มดังนี้

- นางสมพร : ก็คิดว่าแล้วแต่ใจเขาชอบจะทำอะไรนะคะ
- นางดอกไม้ : เขาไม่อยากทำอะไร เขาอยากทำงานก่อสร้างนี่แหละ
- นายทิวา : ก็อันนี้ก็แล้วแต่จะชอบ ก็อยากให้เขาทำงานดีกว่าผม
หน่อยหนึ่ง
- นายมาด : ทำให้ดีกว่านี้
- นางวิจารณ์ : ก็อยากให้ทำงานโรงงานโรงอะไรก็ได้
- นายพรหม : ก็พวกแบบเกษตรครับ
- นายขุนทอง : อยากให้เป็นพยาบาล ผู้หญิง ลูกผู้ชายอยากให้เป็นทหาร
- นางหนูน : อยากให้ลูกเป็น เป็นพยาบาล เป็นหมอ
- นางบุญมา : เลือกได้นะ อยากจะให้ทำงานแล้วเป็นหมอ...เป็นอะไร
ที่ มันไม่จนนะ ที่ทำงานสบายๆ ไม่อยากให้ลูกจน
- นางน้อย : คนโตทำโรงงานปลาทะเลบ๊องไม่ชอบออกมาทำก่อสร้าง
ที่นี่...คนเล็กอยากจะให้ทำงานดีๆ เงินเดือนแพงๆ
งาน...บัญชีอะไรอย่างนี้ค่ะ
- นายมี : ก็ว่าคนโตถ้าเขาเรียนจบแล้วก็อยากให้มาช่วยพ่อแม่
ทำก่อสร้างด้วยกันที่นี่...คนที่ 2 จะให้เป็นทหาร

คนงานก่อสร้างเหล่านี้ก็หวังเพียงต้องการให้บุตรมีการศึกษาในระดับที่สูงกว่าพวกเขา และมียานทำที่ดีกว่า เพื่อจะได้มีรายได้สูงและมีความเป็นอยู่สบายกว่าพวกเขาเท่านั้น

ปัญหาสังคมของคณงานก่อสร้างกรุงเทพมหานคร

ปัญหาทางสังคมเป็นสภาวะการณ์ที่มีผลต่อคนส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา และมีความรู้สึกว่สภาวะนั้นสามารถกระทำบางอย่างเพื่อแก้ไขโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (Paul B. Horton and Gerald R. Leslie 1960, p.6 และอ้างถึงใน ณรงค์ เสียงประชา 2532, p.156) ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบต่อบุคคลโดยไม่รู้ตัว ถ้าปล่อยทิ้งไว้จะทวีความรุนแรงมากขึ้นและมีผลกระทบต่อบุคคลและสังคมส่วนรวมในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ความเจริญก้าวหน้าทางสาธารณสุขพบว่าสุขภาพของคนในสังคมไม่สามารถมองปัญหาเฉพาะทางด้านตัวโรค (disease) ได้เพียงด้านเดียว การดูแลสุขภาพคนในสังคมปัจจุบันต้องดำเนินการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ควบคู่กันไปในการสร้างสุขภาพที่ดีให้แก่มวลมนุษย์

การศึกษาปัญหาสังคมร่วมกับการศึกษาปัญหาสาธารณสุขของคณงานก่อสร้าง จะทำให้เห็นภาพชีวิตความเป็นอยู่ทางด้านกายภาพ (Physical) ทางพฤติกรรม (Behavioral) และสังคม (Environmental) ของคณงานก่อสร้างชัดเจนขึ้นซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน (Basic Information) นำไปสู่แนวทางส่งเสริมและป้องกันปัญหาสังคมและสุขภาพของคณงานก่อสร้าง ช่วยในการกำหนดทิศทาง นโยบายในการบริหารงานด้านสาธารณสุข เพื่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผลการศึกษาปัญหาสังคมของคณงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มและการสังเกตพบว่า หากพูดคุยด้วยอย่างผิวเผินคณงานก่อสร้างโดยส่วนใหญ่จะตอบว่าตนเองไม่มีปัญหา แต่หลังจากที่ได้สัมภาษณ์เชิงลึก หรือสนทนากลุ่มไปสักระยะหนึ่ง คณงานจะค่อยๆบอกเล่าถึงปัญหาที่ตนและครอบครัวเผชิญอยู่ในที่สุด จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนับประเด็นปัญหาสำคัญๆ ที่คณงานก่อสร้างกล่าวถึงดังนี้

18.1. ปัญหาความยากจน

ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่พบโดยทั่วไปในกลุ่มคนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร เพราะคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเดิมในภาคเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ และประสบปัญหาภาวะภัยแล้ง ไม่มีรายได้ ไม่มีงานทำในท้องถิ่น ก่อให้เกิดปัญหาความยากจนและนำไปสู่การอพยพเคลื่อนย้ายจากชนบททั่วประเทศ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือตอนล่าง เข้ามารับจ้างทำงานก่อสร้างในเมืองใหญ่ รวมทั้งกรุงเทพมหานคร ชีวิตความเป็นอยู่ของคนงานก่อสร้างขึ้นอยู่กับการใช้แรงงานเพื่อแลกกับเงินค่าจ้างที่นายจ้างเป็นผู้กำหนด เมื่อคนงานก่อสร้างหยุดงานเนื่องจากการเจ็บป่วยที่ไม่ได้เกิดจากการทำงาน หรือรองานใหม่หลังจากงานเก่าสิ้นสุดลง ทำให้คนงานก่อสร้างขาดรายได้และประสบปัญหาความยากจนเพิ่มขึ้น ปัญหาความยากจนของคนงานก่อสร้างกรุงเทพมหานครยังคงมีอยู่และพบมากในกลุ่มต่อไปนี้

18.1.1 คนงานก่อสร้างที่เริ่มเข้ามาทำงานใหม่

คนงานก่อสร้างส่วนใหญ่จะเริ่มเข้ามาเป็น "กรรมกร" "คนงานไร้ฝีมือ" หรือ "จับกังมีรายได้น้อย" ค่าแรงเป็นไปตามความพอใจของหัวหน้างานหรือนายจ้าง โดยจะได้รับค่าแรงเมื่อทำงานครบ "15 วัน" หรือ "1 วิค" บางคนประสบปัญหาถูกนายจ้างโกงค่าแรง จ่ายค่าแรงช้าหรือไม่มีเงินจ่าย โดยเฉพาะในแหล่งก่อสร้างขนาดเล็ก ทำให้ปัญหาความยากจนของคนงานก่อสร้างที่มีอยู่ทวีความรุนแรงมากขึ้น

18.1.2 คนงานก่อสร้างไร้ฝีมือ

เป็นคนงานที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานก่อสร้าง ทำงานโดยใช้แรงงาน ค่าแรงที่ได้รับจากนายจ้างได้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มคนงานก่อสร้างกลุ่มอื่นๆ ลักษณะความยากจนเห็นเด่นชัดคล้ายคลึงกับคนงานก่อสร้างที่เริ่มเข้ามาทำงานใหม่ แม้ว่าจะเข้ามาทำงานก่อสร้างเป็นระยะเวลาไม่นาน คนงานเหล่านี้ถ้าขาดความสามารถในการพัฒนาให้เป็นแรงงานมีฝีมือ ระบายได้จึงยังคงอยู่ในระดับต่ำเช่นเดิม

13.1.3 กลุ่มคนงานก่อสร้างที่บุตรกำลังศึกษาเล่าเรียน

จากการศึกษาพบว่าคนงานก่อสร้างในแหล่งก่อสร้างขนาดใหญ่และเล็ก ส่วนใหญ่จะส่งบุตรกลับไปศึกษาเล่าเรียนในชนบท ซึ่งเป็นภูมิลำเนาเดิมของตน และต้องอดออมแบ่งรายได้จากการทำงานก่อสร้างส่งกลับไปให้บุตรที่กำลังศึกษาเล่าเรียน คนงานก่อสร้างไม่สามารถกำหนดความสามารถของตนเองในการส่งเงินเพื่อการศึกษาของบุตรว่าจะทำได้ในระดับใด เพียงแต่มีความคาดหวังที่จะส่งเงินให้บุตรได้รับการศึกษาสูงกว่าตน และไม่ต้องการให้บุตรทำงานก่อสร้าง เพราะเป็นงานหนักและเหนื่อย

ตัวอย่างปัญหาความยากจนของคนงานก่อสร้าง ได้แก่

นายอำนาจ : อายุ 20 ปี จบการศึกษาประถมปีที่ 6 บ้านเดิมอยู่จังหวัดพิษณุโลก อาชีพทำไร่มันสำปะหลัง มาทำงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครประมาณ 5 เดือนเศษทำหน้าที่เป็น "กรรมกร" และย้ายมาอยู่ในแหล่งก่อสร้างปัจจุบันซึ่งเป็นแหล่งก่อสร้างขนาดเล็ก เริ่มทำงาน 2 วัน ในหน้าที่ "กรรมกร" พี่สาวเป็นผู้ชักชวนมาทำงาน

ถาม : เขาให้ตั้งค่าเท่าไร วันละเท่าไร

ตอบ : ก็ยังไม่รู้

ถาม : ตอนนี้อำนาจตกลงค่าแรงกันแน่นอนหรือยัง

ตอบ : ยังครับ

ถาม : เขาจะต้องให้ทำงานเท่าไรถึงจะดีค่าแรงให้

ตอบ : ก็ยังไม่ทราบ

ถาม : ค่าแรงนี้อำนาจเป็นคนคิดเองหรือว่าเรียกจากนายจ้าง หรือว่า นายจ้างเขาดูแลงาน

ตอบ : เขาดูแลงาน

ถาม : ยังครับ

นางบัวทอง : อายุ 31 ปี จบการศึกษาประถมปีที่ 4 บ้านเดิมอยู่จังหวัดชัยภูมิ อาชีพทำนา ทำไร่ข้าวโพด อ้อย ปอ ลงทุนทำนาทำไร่จนเป็นหนี้สิน ผลผลิตขึ้นอยู่กับฤดูกาล "แบบบางปีก็ฝนดี บางปีก็ไม่ดี" มาทำงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร 6 ปี งานที่ทำในปัจจุบัน "กรรมกรทั่วไปคะ ทำทุกอย่าง" อยากทำงานก่อสร้างเพราะ "มันก็จบนะ ความรู้นิดเดียว" สามีทำงานช่างไม่อยู่ในที่ก่อสร้างแห่งเดียวกัน มาทำงานก่อสร้างเพราะ "ต้องการเงิน" ส่งเงินทุกวิกไปให้ลูกที่กำลังเรียนหนังสือและอาศัยอยู่กับยายที่จังหวัดชัยภูมิ

13.2 ปัญหาการศึกษาต่ำ

การศึกษาคนงานก่อสร้างอยู่ในระดับต่ำ ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ตามการศึกษาภาคบังคับ กล่าวคือ คนงานก่อสร้างที่อายุมากส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คนงานก่อสร้างที่อายุน้อยส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่ได้รับการศึกษาต่อเพิ่มเติม ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้จึงมีจำกัด

13.3 ปัญหาขาดความรู้และทักษะในการทำงานก่อสร้าง

คนงานก่อสร้างมีพื้นความรู้ทางการศึกษาต่ำ หลังจากเรียนจบภาคบังคับไม่ได้รับการศึกษาต่อเพิ่มเติม และไม่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเตรียมตัวเข้ามาทำงานในระบบอุตสาหกรรม การก่อสร้าง คนงานก่อสร้างขาดทักษะในการทำงาน ทำให้คนงานก่อสร้างที่เริ่มเข้ามาทำงานใหม่ๆ จะทำหน้าที่เป็น "กรรมกร" หรือ "จับกัง" ซึ่งเป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือ เริ่มเรียนรู้การทำงานก่อสร้างจากการสังเกต จดจำ ฝึกทำงานหาความรู้ จากประสบการณ์การทำงานของตนเอง โดยมีญาติ เพื่อนร่วมงาน หรือหัวหน้างานเป็นผู้แนะนำ ซึ่งบุคคลดังกล่าวเรียนรู้การทำงานก่อสร้างมาจากระบบเดียวกัน ดังนั้นศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานของคนงานก่อสร้างจึงมีความจำกัด ทำให้คนงานก่อสร้างขาดโอกาสก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ คนงานก่อสร้างที่เลื่อนสถานภาพในการทำงานสูงขึ้นมีเพียงกลุ่มน้อย และต้องใช้เวลาทำงานมาเป็นระยะเวลาาน จึงจะพัฒนาแรงงาน ให้เป็นแรงงานมีฝีมือ เช่น "ช่างปูน" "ช่างไม้" หรือ "หัวหน้างานที่ดูแบบ

ก่อสร้างเป็น" เป็นต้น นอกจากนี้คนงานเพศหญิงมีโอกาสนอนสถานภาพในการทำงานก่อสร้างน้อยกว่าเพศชาย และงานก่อสร้างบางประเภทไม่ใช่แรงงานหญิง เช่น "งานช่างไม้"

นายมาด : อายุ 24 ปี ช่างเหล็ก "จบ ป.4 ไม่ได้เรียนอะไรเพิ่มก็มาทำงานนี้เลย ทำงานก่อสร้างมา 11 ปี อาสอนทำงานก่อสร้าง และมีคนอื่นสอน แบบไปทำกับเขา เขาก็สอนด้วย เลิกงานก่อสร้างไม่รู้จะไปทำอะไร" คำแรง "ผู้ชายก็แพงกว่า" ช่างไม้ผู้หญิง"ไม่มี"

นางน้อย : อายุ 38 ปี ปัจจุบันเป็นช่างเหล็ก ทำงานก่อสร้างเมื่ออายุ 22 ปี "ที่แรกก็ทำความสะอาด ต่อมาเป็นกรรมกรทำปูน พอเลิกทำปูนก็สมัครช่างเหล็ก ผูกเหล็ก" การเรียนรู้งาน "ก็ทำเองค่ะ" "ก็ดูตัวอย่างเขาค่ะ"

นายมี : อายุ 35 ปี ปัจจุบันเป็นช่างเหล็ก รายได้ 135 บาทต่อวัน จบ ป.4 ไม่ได้เรียนอะไรเพิ่มเติม ทำงานก่อสร้างครั้งแรกเป็นกรรมกร ย้ายงานมาหลายแห่ง เพราะเงินไม่ดี ปัจจุบันทำงานเป็นช่างเหล็กรายได้ 135 บาทต่อวัน ทำโดยไม่มีใครสอน ฝึกเอง "แบบว่า เห็นเขาผูกมั่งอะไรมั่ง หัดเอา"

จากปัญหาความยากจน การศึกษาต่ำ และขาดทักษะในการทำงานก่อสร้างดังกล่าวทำให้คนงานก่อสร้างยอมรับสภาพการทำงานหนัก ถูกเอารัดเอาเปรียบต่างๆ เช่น ทำงานไปโดยไม่ทราบค่าแรง ส่วนคนงานก่อสร้างที่ไม่พอใจค่าแรงที่ได้รับจะโยกย้ายไปหางานทำในแหล่งก่อสร้างอื่นที่ให้ค่าแรงสูงกว่า โดยไม่มีความตั้งใจที่จะไปต่อรองกับนายจ้างหรือร้องเรียนต่อหน่วยราชการแต่อย่างใด

18.4 ปัญหาครอบครัวขาดภาวะสมดุลงของการหน้าที่ในสังคม

จากการศึกษาพบว่าคนงานก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นผู้สมรสแล้ว เมื่อโยกย้ายเข้ามาสู่อุตสาหกรรมก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครและพักอาศัยอยู่ในที่พักคนงานก่อสร้าง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อครอบครัวดังนี้

18.4.1 ปัญหาแยกกันอยู่ของคู่สมรส

ในระยะแรกที่คนงานก่อสร้างชายย้ายมาเข้ามาทำงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนหนึ่งไม่ได้พาภรรยาไปด้วย เพราะยังไม่มั่นใจในสภาพความเป็นอยู่ และอีกส่วนหนึ่งภรรยาต้องเลี้ยงดูบุตรที่ยังเล็กไม่สามารถติดตามมาได้ ทำให้เกิดปัญหาการแยกกันอยู่ของคู่สมรส คนงานชายกลุ่มนี้เกิดความว้าเหวจึงหาทางออกโดยการดื่มเหล้า เที่ยวหญิงบริการทางเพศ อันนำไปสู่การสิ้นเปลืองรายได้ เกิดปัญหาครอบครัว เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์

18.4.2 ปัญหาบิดามารดาไม่สามารถทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูบุตรตามที่สังคมคาดหวัง

เนื่องจากคนงานก่อสร้างไม่สามารถนำบุตรมาอยู่ด้วย เพราะบิดามารดาประกอบอาชีพบุตรต้องเข้ารับการศึกษานในโรงเรียน หรือบางแห่งก่อสร้างไม่อนุญาตให้นำบุตรมาพักในที่พักคนงานก่อสร้าง ทำให้คนงานก่อสร้างต้องส่งบุตรไปอยู่ในความดูแลของญาติในชนบท และไม่สามารถทำหน้าที่ของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามบทบาทของครอบครัวที่สังคมคาดหวัง ทำให้บุตรขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดที่ปรึกษาและต้นแบบในการพัฒนา

18.4.3 ปัญหาการทิ้งให้ผู้สูงอายุรับภาระดูแลเด็ก

การที่คนงานก่อสร้างมอบภาระการดูแลบุตรให้ผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีหน้าที่รับผิดชอบเพิ่มขึ้น ในขณะที่ผู้สูงอายุมีสุขภาพเสื่อมถอยลง การเลี้ยงดูเด็กเล็กและเด็กในวัยเรียน ผู้ที่ทำหน้าที่ในการดูแลเด็กจะต้องใช้กำลังกาย กำลังใจสูงในการเลี้ยงดูให้ความอบอุ่นใกล้ชิดและเป็นที่ยอมรับของเด็กเมื่อมีปัญหา เพื่อให้เด็กเติบโตและพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม แต่เนื่องจากผู้สูงอายุเหล่านี้มี

ภารกิจในการทำมาหาเลี้ยงชีพร่วมกับการรับผิดชอบดูแลเด็ก จึงไม่น่าจะเป็นผลดีต่อตัวผู้สูงอายุ และตัวเด็กเอง เพราะเด็กๆ ต่างก็ต้องการผู้ดูแลใกล้ชิด เด็กๆ ควรอยู่ในความดูแลของบิดามารดา และไม่ควรแยกเด็กออกจากครอบครัว

ตัวอย่างปัญหาบิดามารดาไม่สามารถทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูบุตร และทิ้งให้ผู้สูงอายุรับภาระดูแลเด็ก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

นายทิวา : อายุ 27 ปี ช่างไม้ ทำงานในแหล่งก่อสร้างขนาดเล็ก ภรรยาทำงานช่างเหล็ก มีบุตร 1 คน อายุ 8 ปี บุตรเรียนหนังสือชั้นประถมปีที่ 3 อยู่กับย่าที่จังหวัดพิจิตร ย่าเป็นผู้ดูแล "ผมเป็นคนส่งเงินไปให้ย่า ย่าเขาก็ดูแล" จำนวนหลานที่ย่าดูแล "ตอนนี้มี 3 คน" ย่าดูแลไหวหรือ "ก็แบบโตหมดแล้ว ขึ้นโรงเรียนแล้ว" การเลี้ยงดูบุตร "ฝากท้องคลอดที่โรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร" ขณะตั้งครรภ์ภรรยาทำงานก่อสร้าง "ก็ทำอะไรทำงานประมาณ 4-5 เดือนถึงเลิกทำ พอคลอดแล้วลูกก็อยู่กับเราก่อน ก็แฟนเลี้ยงครับ ตั้งแต่ออกลูกมาก็ไม่ได้ทำงาน เลี้ยงจนเข้าโรงเรียนได้ครับ ส่งไปบ้าน เพิ่งได้เข้าทำงาน"

นายมี : อายุ 35 ปี ช่างเหล็ก ทำงานในแหล่งก่อสร้างขนาดใหญ่ ภรรยาเป็นแม่บ้าน พักในบ้านพักคนงานก่อสร้าง มีบุตร 2 คน อายุ 12 ปี เรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ 5 และอายุ 10 ปี เรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ 2 อยู่กับยายที่จังหวัดเพชรบูรณ์ การส่งเงินไปให้บุตร "ปีหนึ่งก็..ส่งประมาณซัก 4-5 หน กลับไปดูอะไรว่าอยู่อย่างไร กินอย่างไร ต้องลงไป"

นางสมพร : อายุ 29 ปี กรรมกรส่งกระเบื้อง ทำงานในแหล่งก่อสร้าง
ขนาดใหญ่สามีเป็นช่างไม้ มีบุตร 3 คน คนที่หนึ่งเรียนหนังสือ
ชั้นประถมปีที่ 6 คนที่สองเรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ 1 คนเล็กยัง
ไม่ได้เข้าเรียน มีลูกก่อนมาทำงานก่อสร้าง และให้ลูกอยู่กับยาย
ที่จังหวัดชัยภูมิ เคยได้รับความช่วยเหลือจากคนมาจากบ้าน
เดียวกันเรื่อง "แบบเงินทองเราขาดมือ เราก็กินยืมเขาได้ค่ะ"
การยืมเงิน "ก็บอยเหมือนกันค่ะ" เพราะ "ไม่พอใช้ค่ะ ก็ต้องส่ง
ไปทางบ้านด้วย ให้ลูกกับคุณแม่ค่ะวิกละ 500 เองค่ะ"
คิดจะส่งลูกให้เรียนหนังสือชั้นไหน "ก็คงจะจบป.6
ก็คงจะได้ออกค่ะ เพราะเราไม่มีเงินส่งเขานะ"

นายขุนทอง : อายุ 37 ปี มีลูก 2 คน "ลูกอยู่ที่บ้าน ฝากไว้กับปู่กับย่า"
ที่ "จังหวัดนครสวรรค์" ก็เรียนหมดแล้ว ลูกคนโตก็อยู่ ป.5
ลูกคนเล็ก ก็อยู่ ป.1" เมื่อก่อน "ลูกก็อยู่กับพ่อแม่ แต่ที่นี้
มาก่อสร้าง เมื่อ เดือนสิงหาคมรกฐานะ มาก่อสร้างที่นี้"
"พ่อ แม่อยากอยู่พร้อมหน้าพร้อมตา ก็บอกเขาว่าไม่ยอม
จากไปหรอก พ่อแม่ลูกอยากอยู่พร้อมหน้าพร้อมตา
แต่เรามันจนทำอะไรได้ ลูกก็ต้องเข้มแข็ง อดทนเอานะลูก
อย่าว่าพ่อแม่จากไป...พูดแล้วน้ำตาไหล" "ถ้าอย่างนี้ก็คิดหลาย
อย่างเลยคิดเรื่องลูกจะอยู่อย่างไร หน้าหนาว อย่างนี้จะทำอย่าง
ไรปู่ย่าทางปู่ย่าท่านก็รักของท่านเหมือนกันแหละนะ ไม่แพ้พ่อแม่
เหมือนกัน แต่ว่ากลัวลูกจะขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่
อะใช่มั้ย"

จากการสนทนากลุ่ม

นายชิต : "การทำงานก่อสร้างนี่ก็ดี ในการเงินก็ดี แต่มันก็มีความลำบากเรามาอยู่อย่างนี้ก็ เราพ่อแม่ลูกก็แยกทางกัน จะไม่มีความสุขลูกก็ทาง พ่อก็ทาง ความจำเป็นมันบังคับ ถ้าพ่อแม่อยู่ได้ สอนหนังสือลูกอะไรอย่างนี้"

นายประมวล : มาที่นี้ก็มาหาทำงาน แล้วก็ส่งเงินให้เขาไปเรียนหนังสือ ถ้าเราไม่มาหาเงิน ก็จะไม่เงินส่งให้ลูกเรียนหนังสือ ก็ต้องมาทำงานให้ลูกเรียน นานๆ เรากลับไป คิดถึงลูก มีอะไรก็คุยกับลูกไป

นายเฉลิมเกียรติ: เสียเปรียบเรื่องการศึกษาเหมือนกัน ถ้าเกิดพ่อแม่อยู่ใกล้ ชิดกับลูกนี้ การศึกษาลูกมันก็ดีกว่า ถ้าพ่อแม่ไม่อยู่ ด้วยอย่างนี้ไม่มีคนจ้ำจี้จ้ำไชครับ ผากตายายเลี้ยงไว้อย่างนี้ ตายายก็ไม่ค่อย หนังสือก็ไม่ค่อยรู้ ถ้าเมื่อพ่อแม่อยู่ พ่อแม่ อาจจะมีความรู้ดีกว่า

13.4.4 ปัญหาเสียงดนตรีในแหล่งที่ไม่เหมาะสม เสียงต่อการเจ็บป่วย และ

อุบัติเหตุ หรือมีบุตรเล็ก

คนงานก่อสร้างที่สมรสแล้วบางรายเมื่อภรรยาคลอดบุตร หรือมีบุตรเล็กๆ ได้นำบุตร มาเลี้ยงในที่พักคนงานก่อสร้าง ซึ่งอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ มีสภาพที่อยู่แออัด เต็มไปด้วยฝุ่นละออง สกปรก ร้อน ทำให้เสียงต่อการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุ

13.5 ปัญหาขาดกิจกรรมร่วมทางสังคมและการรับรู้ข่าวสาร

งานก่อสร้างเป็นงานหนัก เมื่อพักเที่ยงหรือเลิกงานในตอนเย็น คนงานก่อสร้างส่วนใหญ่จะเหนื่อยจึงต้องนอนพักผ่อน ทำให้การรับรู้ข่าวสารจากภายนอกมีน้อย ขณะเดียวกัน การทำกิจกรรมทางศาสนา เป็นกิจกรรมทางสังคมที่สำคัญในชนบท ซึ่งคนงานส่วนใหญ่ทำใน

อดีต เมื่อมาทำงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครแทบจะไม่มีโอกาสได้ทำกิจกรรมดังกล่าว นอกจากนี้กิจกรรมร่วมเป็นหมู่คณะเพื่อสร้างประโยชน์ในหมู่คณะก็ไม่สามารถทำได้เช่นกัน

13.6 ปัญหาการปรับตัวทางสังคมและการโยกย้าย

การโยกย้ายของคณงานก่อสร้างในแหล่งก่อสร้างขนาดเล็กมีมากกว่าการโยกย้ายของคณงานก่อสร้างในแหล่งก่อสร้างขนาดใหญ่ ดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 2 จากการทำงานสิ้นสุดลง คณงานก่อสร้างจึงต้องปรับตัวทางสังคมอยู่ตลอดเวลา หรือย้ายงานใหม่เนื่องจากไม่พอใจค่าแรง

13.7 ปัญหาที่พักอาศัยและปัญหาสภาพแวดล้อม

เมื่อกล่าวถึงที่พักคณงานก่อสร้างภาพพจน์ที่สามารถปรากฏในใจของผู้คนนั้นเชื่อได้ว่าคงคล้ายคลึงกัน กล่าวคือเรือนสังกะสี 4 ด้าน ตีบนไม้หน้าสาม สร้างไว้ 2 ชั้นบ้าง 1 ชั้นบ้าง แต่ละห้องมักไม่มีหน้าต่าง มีแค่ประตูเพียง 1 บาน ห้องมีขนาดกว้างยาว 2 X 2 เมตร หรือ 2 X 3 เมตร ในห้องอับ มืด อับอ้าว ร้อน ห้องๆ หนึ่งพักได้ 1 ครอบครัว หรือคนโสดอยู่หลายคนรวมกัน บริเวณที่พักคณงานมีขยะเกลื่อนกลาด น้ำนองเฉอะแฉะเป็นน้ำคร่ำ ห้องน้ำห้องส้วมใช้รวมกัน ไม่มีการแบ่งแยกของหญิงของชาย หากมองโดยรวมจะรู้สึกถึงความแออัด ไม่ปลอดโปร่ง โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร พื้นที่จำกัดและราคาแพงทำให้ที่พักถูกสร้างไว้อย่างจำกัดให้พออยู่กันได้เท่านั้น

ปัญหาที่พักอาศัยของคณงานก่อสร้างและสิ่งแวดลอมของแหล่งก่อสร้างขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าแหล่งก่อสร้างขนาดใหญ่ เพราะแหล่งก่อสร้างขนาดใหญ่มีกฎระเบียบและได้รับการดูแลดีกว่า คณงานก่อสร้างที่ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครตระหนักถึงปัญหาของที่พักอาศัยในแหล่งก่อสร้าง แต่ต้องทนต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะต้องการหาเงินไปเลี้ยงชีวิตและครอบครัว ในขณะที่เดียวกัน คณงาน แหล่งก่อสร้าง และที่พักคณงานก่อสร้าง ในทางกลับกันได้ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสภาพแวดล้อมในสภาวะใกล้เคียง เช่น มีเศษวัสดุก่อสร้างทิ้งไว้เกลื่อนกลาด มีฝุ่นละออง ขยะ น้ำเสีย ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนชุมชนบริเวณใกล้เคียง และมีเสียงดังอีกทีก็ครึกโครม

ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อเท็จจริง และความรู้สึกของคณงานก่อสร้างต่อเรื่องนี้ ซึ่งได้แก่

"อยู่ที่นี้แค้มป์มันสกปรกอะไรแยะมันยุ่งแยะ...นอนก็ไม่ค่อยสะดวก ก็ห้องพอนอนได้นะ อยู่ 2 คน...ร้อน มีน้ำไฟ น้ำประปา น้ำกินน้ำโพลาริส ซื้อมา อยู่ได้ รู้สึกชินไปแล้ว"

"(ห้องพัก) ไม่ค่อยกว้างเท่าไร 2 เมตรกว่าๆ บ้านดีกว่า บ้านผมใหญ่ ที่นี้มันแออัด"

"(ที่พัก) ก็ไม่ค่อยแออัดเท่าไร ก็บางทีจะไปเจอแออัดเป็นชอย อย่างนี้มันมีดะ ไม่โปรง อย่างนี้ยังโปรง"

"ที่พักที่นี้ก็คือ...ร้อนจ๊ะ กางมุ้งนอน...เหม็นขยะ เหม็น คนเขาควาดน้ำ ล้างขาม ล้างอะไรมันก็เหม็น มันไม่ระบาย เขาอุดท่อไว้หลังบ้านเขา...อาบนํ้าก็อาบอ่าง มีอ่างอาบนํ้าอาบรวมกัน"

"ห้องส้วมก็ฉันทําเอง ฉันทิ้งเอง รวมกันมีประมาณ 10 กว่าห้องมั้ง ไม่มีน้ำต้องมาเปิดเอาจากก๊อก...ไม่แฉะแฉะ ฉันทําทุกวันของฉันทัน ไม่เหม็น"

"(ที่พัก) มันเต็มแล้ว เขาก็หาไม้หาอะไรมาใส่ เวลาเราทำเขาก็ให้ค่าแรงเหมือนกันทำที่นอนนี่ เขาให้ค่าแรงรายวัน จ่ายรายวันเหมือนกัน...ที่พักไม่ดีครับ เป็นนํ้าครำเหมือนข้างล่างอย่างนี้ มันเหม็นครับ นํ้ากิน นํ้าประปาครับ ไม่ได้ดืม ไฟนํ้าพร้อม ห้องนํ้าไม่สะอาด ให้ต่างคนต่างดูแล"

"ที่พักก็พออยู่ได้ ห้อง 2 เมตร มีประตูแค่อย่างเดียว ที่แคมป์สะอาดค้ะ ขยะมีคนเก็บ"

"ไม่มีรถรับส่ง ผมก็เดินทุกวัน ไม่ไกล มาที่นี้"

ตัวอย่างอื่นจากการสนทนากลุ่มที่น่าสนใจ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของความสะดวกสบายต่างๆ ที่คณงานก่อสร้างได้รับอยู่ เพราะว่าเป็นผู้อพยพย้ายถิ่นอยู่บ่อยๆ การอยู่อาศัยแต่เพียงชั่วคราวในที่พักแต่ละแห่ง อีกทั้งยังไม่มีทางเลือกที่ดีกว่า คณงานก่อสร้างจึงต้องยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ ดังเช่นกลุ่มสนทนาชายทำงานในสถานก่อสร้างขนาดเล็ก

พิธีกร : ชีวิตความเป็นอยู่ของคณงานก่อสร้างนี่นะคะ เป็นอย่างไร

หนูแดง : ลำบากครับ ผมบอกเลยลำบากจริงๆ เลย

พิธีกร : ลำบากอย่างไรคะที่ว่าลำบากนี้

หนูแดง : อย่างไรล่ะ ห้องนํ้าก็ไม่สะอาดอย่างนี้

- พิธีกร : ที่นี่มีชักก็ห้องคะ
- หนูแดง : มี 4 ห้องครับ
- พาน : คนมันส่วนเยอะ แบบคนส่วนมาก ห้องน้ำมันก็น้อย
- พิธีกร : อ้อ...คนเยอะ
- พาน : คนรักษา คนเขาไม่รักษา
- เฉลิม : อยู่คนส่วนมาก ก็ไม่ค่อยเท่าไร...แต่พวกเราก็พออยู่ได้
- พิธีกร : ห้องอาบนํ้ามีไหมคะ
- เฉลิม : ไม่มี อาบตามใจฉัน
- พิธีกร : เขาจัดที่พักให้เราเนี่ย ค่าไฟค่านํ้าเขาออกให้เราหรือเปล่า
- เฉลิม : ค่านํ้าค่าไฟนี่ฟรีครับ
- พิธีกร : เมื่อเทียบที่บ้านพักนี่นะกับอยู่ที่บ้านเดิมนี่ ที่ไหนดีกว่ากัน
- สมเพชร : ที่บ้าน
- เฉลิม : ที่บ้านดีกว่าอยู่
- พิธีกร : ที่นี่มันแย่อย่างไบบ้างที่มองว่าไม่ดี
- เฉลิม : ผมว่าที่พักมันคับแคบไปหน่อย แบบห้องนํ้าห้องทำนํ้ามันไม่สะอาดไม่อะไร ไม่เหมือนอยู่บ้านเรา บ้านเราสะอาด
- พิธีกร : ห้องนํ้าไม่สะอาด มีปัญหาอะไรอีกไหมคะคนอื่น
- ทวี : ไม่มี
- พิธีกร : ไม่มีนะคะ
- พาน : ที่เล่นที่พักผ่อนก็ไม่มีด้วย
- ทวี : ที่ออกกำลังกายก็ไม่มี
- พาน : ไม่เหมือนอยู่บ้าน

นอกจากนี้ จากการสนทนากลุ่มคนงานหญิงอีกกลุ่มหนึ่งพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับห้องอาบน้ำในบริเวณที่พักคนงาน ดังนี้

- พิธีกร : ความเป็นอยู่ของคนงานก่อสร้างนี้ รู้สึกเป็นอย่างไร
- นางม่อม : มาที่แรกอึดอัดค่ะ มันไม่สบายใจ
- พิธีกร : ไม่สบายใจเพราะอะไร
- นางอบเชย : ที่อยู่ที่กิน
- พิธีกร : ไม่เหมือนบ้านเรา
- นางอบเชย : ที่อยู่คับแคบ ไม่ชอบตรงนี้อีกอย่างหนึ่งนะ ที่อาบน้ำแบบผู้ชายมันก็อาบน้ำมันไม่อาบ มันควักออกมาหมด เขาน่าจะให้ผู้ชายอยู่แถบหนึ่งนะ ผู้หญิงอยู่แถบหนึ่งอย่างนี้ ยืนเรียงแถวกันมั่วไปหมด หันหน้าเข้าหากันไม่ชอบเลยเรื่องอาบน้ำนี้
- นางวราภัย : ลำบากใจมากเลย บางทีหนูก็รอให้คนมันบางๆ ก่อนอะไรอย่างนี้ค่อยไปอาบ ถ้ากลัวน้ำหมดก็จำเป็นต้องไป

13.8 ปัญหาการดื่มสุรา

ปัญหาการดื่มสุราในที่พักคนงานก่อสร้างพบได้ในที่พักคนงานก่อสร้างทุกแห่ง จากการสัมภาษณ์คนงานก่อสร้างในเชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตสภาพแวดล้อม พบข้อมูลที่ได้มีลักษณะสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันคือ การดื่มสุราเป็นพฤติกรรมของคนงานก่อสร้างที่พบได้ในที่พักคนงานก่อสร้างหลังจากเลิกงาน หรือวันที่ได้รับเงินค่าแรง นอกจากนี้พบว่าคนงานก่อสร้างชาย ทั้งที่เป็นโสดและสมรสมักดื่มสุรามากในวันที่ได้รับค่าแรง ก่อให้เกิดปัญหาส่งเสียงรบกวนในที่พัก บางครั้งนำไปสู่ความรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาท ชกต่อย ทำร้ายร่างกายระหว่างคนงานก่อสร้าง และก่อให้เกิดปัญหาในครอบครัวและชุมชนก่อสร้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- นายณรงค์ : อายุ 23 ปี การทะเลาะวิวาทกันในที่พัก "มีครับ"
"กินเหล้าแล้วทะเลาะกัน" ขนาด "ต่อยกัน"
ใครจัดการให้หยุด "หัวหน้า"
- นายประจวบ : อายุ 45 ปี เคยมีปัญหาเกี่ยวกับคนอื่นในที่ทำงานใหม่ หรือที่อยู่ใน
ที่พัก "มีที่พักมันก็มี กินเหล้าเมามันอาละวาดมีทั้งนั้น"
ตัวพี่เองกินเหล้า ใหม่ "กินไม่กินมากครับ" "ก็นานๆ อาทิตย์
หนึ่งกินทีเดียว"
- นายมี : อายุ 35 ปี ทำงานอยู่ไซค์ใหญ่พบปัญหาการดื่มสุรา
"คนกินเหล้า เมายามี" ทะเลาะกันต่อยกัน "มันก็มีบ้าง"
- นายทิวา : อายุ 27 ปี "คนงานทะเลาะกันกินเหล้ากันแล้วก็ทะเลาะกัน"
"ชกต่อยกัน"
- นางวันดี : อายุ 23 ปี สามีดืมสุรา "ก็ 4-5 วันกินครั้งหนึ่ง" "กินกับเพื่อน"
คนกินเหล้าในที่พัก "มีเหมือนกันค่ะ" "ไม่ทุกวันค่ะ ก็นานๆ
เขากินค่ะ" กินเป็นกลุ่ม กลุ่มหนึ่ง "ก็ 4-5 คนค่ะ"
- นายมาด : อายุ 35 ปี "คนงานก่อสร้างตรงนี้กินเหล้าขาว หลายยี่ห้อ
เหล้าแดง หงษ์ทอง เบียร์ "การตีกันที่แคมป์นี้" มีมั่งส่วนมาก
เรื่อง "เขากินเหล้า" "เริ่มเมา เมาแล้วมันก็มีหลายเรื่อง"
"ชกกันมั่ง" "ก็คนงานด้วยกันนี่แหละ เขากินเหล้าด้วยกัน
แล้วเมา" "พวกโสด" นายมาดดื่มเหล้ามานานๆ ครั้ง
- นางรุ่งอรุณ : อายุ 24 ปี เป็นกรรมกร "เคยได้ยินคนงานทะเลาะกันเป็นสามี
ภรรยา" ทะเลาะกันเรื่อง"ผัวดื่มเหล้า สามีดืมเหล้าค่ะ" "คนงาน
ที่นี่มี 10 กว่าคู่ เป็นแบบนี้ 2-3 คู่" "พวกผู้ชายบางคนดื่มเหล้า
ทุกวัน บางคนก็ดืมนานๆ ที" "เคยทะเลาะกับสามีเรื่องสามีดืม
เหล้าทุกวัน" นางรุ่งอรุณมีปัญหาเกี่ยวกับคู่สมรสก็มีเรื่องเดียวคือ
ดืมเหล้า

13.9 ปัญหาขาดความมั่นคงในชีวิต

งานก่อสร้างขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่เมื่องานสิ้นสุดลง คนงานก่อสร้างจะประสบปัญหาโยกย้ายที่ทำงาน ที่พัก ปัญหาแรงงานใหม่ หรือว่างงาน ในระยะที่คนงานก่อสร้างหยุดงานเนื่องจากปัญหาดังกล่าว คนงานก่อสร้างจะขาดรายได้จนกระทั่งเริ่มทำงานใหม่ จะไม่รู้อนาคตความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว โยกย้ายไปเรื่อยๆ ตามแหล่งงานที่ทำเพื่อ "เงินที่จะได้รับจากค่าจ้างตอบแทน" ถ้าที่ไหนมีรายได้ดี เงินออกง่าย คนงานก่อสร้างจะย้ายไปอยู่ที่นั่น บางครั้งใช้วิธีลองทำงานดู ถ้าได้รับค่าแรงตรงตามเวลาก็ย้ายต่อไปอีก ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม เช่น

นายทิวา : จบการศึกษาประถมปีที่ 4 เข้ามาทำงานก่อสร้าง "เพราะความรู้ไม่มี เรียนแค่ ป.4 ก็ย้ายไปเรื่อย แบบว่าถ้าที่ไหนดี เขาก็ไปที่นั่นกัน ส่วนเดี๋ยวนี้ก่อสร้างไม่แน่นอน ที่ไหนดีเขาก็ไปที่นั่นกัน" เวลาย้าย "ก็คงเป็นกลุ่ม" "เขาก็ไปหาเงินที่ออกง่ายๆ บางทีถ้าเราไม่แน่ใจก็ลองดูสักวิกหนึ่ง ถ้าเงินออกยากจริง เราก็ค่อยย้ายอีก"

ปัญหาคนงานก่อสร้างย้ายที่อยู่บ่อยๆ

นายเฉลิม : โดยมากมีปัญหาครับ เรื่องเงินครับ คือว่าเขากำหนดออกแล้วอย่างนี้แต่เขาไม่ออกให้ เขาก็อยู่ไม่ได้ ต้องย้ายครับ คือว่าเราไม่อยากทำก็ย้ายไป ไม่พอใจอะไร เงินทองไม่ดีอะไรเราก็ย้ายไปเรื่อย

ผู้รับเหมาไม่ให้เงิน

นายเฉลิม : ครับ

นายพาน : ผู้รับเหมานั้นแหละตัวแสบ โดยมากจะโดนกันมาทุกคน

นายเฉลิม : แบบคล้ายๆ ว่าเราไม่มีหลักฐานอะไรไปนั่นถึงเขาได้ ไม่มีสัญญา

13.10 ปัญหาสถานภาพคนงานก่อสร้างหญิง

คนงานก่อสร้างหญิงได้รับค่าแรงต่ำกว่าคนงานชาย ทั้งนี้เพราะคนงานหญิงส่วนใหญ่ทำงานเป็นกรรมกร และไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแรงงานฝีมือ ประกอบกับลักษณะงานจำกัด ทำให้แรงงานคนงานก่อสร้างหญิงมีรายได้น้อย ไม่เสมอภาคเท่าเทียมกับแรงงานชาย นอกจากนี้ต้องทำงานก่อสร้างแล้ว ยังต้องทำงานบ้าน และเลี้ยงดูบุตรในระหว่างประกอบอาชีพ

13.11 ปัญหาความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน

การทำงานก่อสร้างเป็นงานที่มีระบบซับซ้อน ต้องอาศัยความรู้ ทักษะ และความชำนาญ ในการประกอบอาชีพ จึงจะทำให้งานก่อสร้างมีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมาย ทันตาม กำหนดเวลา จากการศึกษาพบว่าคนงานก่อสร้างมีความรู้ น้อย ไม่ได้เตรียมตัวเข้าสู่ระบบการทำงานก่อสร้าง การสร้างความรู้ทางการก่อสร้างและความชำนาญใช้เวลายาวนาน และเป็นการลองผิดลองถูกด้วยตนเองดังกล่าวมาแล้ว หัวหน้างานต้องควบคุมดูแลใกล้ชิด บางครั้งก่อให้เกิดปัญหา ค่าจ้าง คนงานก่อสร้างไม่พอใจ มีความรู้สึกว่าถูกบังคับ ทำให้สัมพันธ์ภาพของคนงานก่อสร้างและหัวหน้างานไม่ดี พบมากในแหล่งก่อสร้างขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะเป็นแหล่งก่อสร้างขนาดใหญ่ๆ ต้องการคนงานจำนวนมาก มีงานล้นเวลา และจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้ โดยมีเวลาเป็นเงื่อนไข ทำให้คนงานก่อสร้างถูกเร่งงานและควบคุมงานมากขึ้น แม้ว่ารายได้ดี แต่เวลาพักผ่อนมีน้อยมาก ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงานและปัญหาสุขภาพในอนาคต

13.12 ปัญหาขาดการดูแลจากรัฐ

จากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพคนงานก่อสร้างในแหล่งก่อสร้างขนาดใหญ่และเล็กพบว่า มีเจ้าหน้าที่จากทางราชการมาตรวจในแหล่งก่อสร้างน้อยมาก คนงานก่อสร้างทราบว่าเป็นเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐบาล แต่ไม่ทราบว่ามาจากหน่วยงานใด และเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลไม่เคยไปตรวจที่พักคนงานก่อสร้าง มีเฉพาะตำรวจสายตรวจที่ผ่านเข้ามาในที่พัก

- นางน้อย : อายุ 38 ปี ทำงานก่อสร้างไซต์ ช่างเหล็กเคยมีเจ้าหน้าที่ของ
กรมแรงงาน หรือ ของเขตมาตรวจเยี่ยมอะไรบ้างไหม
"ก็มาเหมือนกันค่ะ" มาตรวจอะไรคะ "ก็มาดูแรงงานนี้แหละค่ะ"
มาจากกรมแรงงานหรืออะไรคะ "เขาไม่ได้บอกค่ะ" "แต่รู้ว่า
เป็นเจ้าหน้าที่ราชการ" "เห็นมาครั้งเดียว"
- นางดอกไม้ : อายุ 42 ปี ทำงานก่อสร้างไซต์เล็ก เจ้าหน้าที่กรรมกร เคยมีเจ้าหน้าที่
ของราชการมาเยี่ยมตรวจที่ทำงานไหม "มีจ้ะ" "มา 3 คน"
"เขาดูความปลอดภัย" "เขาไม่ได้ตรวจที่พัก"
- นางรุ่งอรุณ : อายุ 24 ปี ทำงานก่อสร้างไซต์เล็ก เป็นกรรมกร เคยมีเจ้าหน้าที่
ของกรมแรงงานมาตรวจไหม "ไม่เคยมี" เคยมีหมอ พยาบาล
มาตรวจไหม จากโรงพยาบาล "ไม่มี"
- นายมี : อายุ 35 ปี ทำงานก่อสร้างไซต์ใหญ่ เจ้าหน้าที่ช่างเหล็ก เคยมี
หน่วยราชการอะไรหรือตำรวจพวกอะไรๆ มาตรวจแถวนี้
บ้างไหม ตรวจในไซต์นี้มีไหมคะ "มี" "ตำรวจไอ้...สายตรวจมั่ง
อะไรมั่ง" ที่บ้านพักนะ มีเจ้าหน้าที่ของหลวงเข้ามาตรวจไหม
"ไม่มี"

14.1 ปัญหาสุขภาพที่สำคัญของคณงานก่อสร้าง

ในเรื่องของปัญหาสุขภาพนี้ ข้อมูลได้มาจากการรายงานโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการรายงานนี้อาจจะไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะอาจจะรายงานต่ำกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งการรับรู้นี้อาจจะต่างจากสภาวะการเจ็บป่วยโดยการวินิจฉัยของแพทย์

14.1.1 สุขภาพคณงานก่อสร้างหญิง

คณงานก่อสร้างหญิงมีอาการเจ็บป่วยจากการเป็นไข้หวัด ปวดแหว ปวดศีรษะมากที่สุด นอกนั้นยังมีโรคอื่นที่คณงานกล่าวถึงคือ โรคหัวใจ ตาแดง โรคผิวหนัง ลมพิษ ต่อมไทรอยด์โต โรคกระเพาะอาหาร ปวดฟัน เป็นนิ้ว และกรวยไตอักเสบ ปวดหลังบ้างเล็กน้อย

มีคณงานหญิง 1 รายเป็นต่อมไทรอยด์โตขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 6 เซ็นติเมตร ได้รับการรักษาไม่ติดต่อกันจากโรงพยาบาลเอกชนซึ่งนายจ้างพาไป มีอาการตาโปนใจสั้น เป็นลม ได้แนะนำให้ไปโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ คณงานบอกว่าไม่รู้จักทาง เพราะเพิ่งเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ

คณงานหญิงอีกคนหนึ่งมีผื่นขึ้นตามตัว คณงานบอกว่า "ป้าเป็นเอดส์หรือเปล่าก็ไม่รู้ เพราะมีผื่นตามตัว แม่" เมื่อผู้สัมภาษณ์ขอลักษณะผื่นพบว่า เป็นผื่นแดง เป็นจุดเล็กๆ ตามแขน หน้าอก เป็นผื่นคันจากการมีเหงื่อออก และผื่นอากาศร้อนและฝุ่นละออง คณงานบอกว่า เสื้อที่สวมไม่ได้ซักทุกวัน เมื่อนำมาใช้ซ้ำๆ ทำให้เกิดผื่นคันดังกล่าว

ผู้สัมภาษณ์ : ไม่สบาย เป็นอะไรหรือตอนนั้น

นางสมพร : ไม่สบาย เป็นโรคหัวใจคะ เป็นหัวใจอ่อน
ต้องกินยาตลอด

ผู้สัมภาษณ์ : โรคท้องร่วง ท้องเสียกันเยอะๆ อะไรอย่างนี้มีไหมจ๊ะ

นางสมพร : แต่มาแรกๆ ก็เป็นคะ แบบว่าเขาไม่ชินคะ

:
:

ผู้สัมภาษณ์ : เคยมีโรคท้องร่วงไหมคะในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา

นางวันดี : ก็ไม่มีค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วโรคไข้หวัดใหญ่ล่ะ

นางวันดี : เป็นกันเยอะ

ผู้สัมภาษณ์ : เป็นกันสักกี่คน เยอะไหม

นางวันดี : ก็ไม่มากเท่าไร

ผู้สัมภาษณ์ : ไม่มาก เป็นสิบไหม ถึงสิบไหม

นางวันดี : เป็นค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : คุณมีโรคประจำตัวไหม

นางดอกไม้ : แต่ก่อนอยู่สาทร เขาว่าฉันเป็นโรคอะไรก็ไม่รู้เขา

ผู้สัมภาษณ์ : เป็นอย่างไร

นางดอกไม้ : เขาว่าให้ไปฉีดยานะ ไซ้ 3 เข็มครบ เขาว่าโรคอะไรขึ้น
สมอง โรคอะไร เขาว่าโรคอะไรไม่รู้ จำไม่ได้

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วนี่อะไร

นางดอกไม้ : เขาว่าเป็นไทรอยด์นะ

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วเคยไปหาหมอบ้างหรือยัง

นางดอกไม้ : ไปจ๊ะ

ผู้สัมภาษณ์ : หาหมอที่ไหน

นางดอกไม้ : หมออยู่ขอนแก่น หมอฝรั่ง

ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ คุณดอกไม้เขามีต่อมไทรอยด์โตนะค่ะ
อยู่ทางขวามือประมาณ 6 เซ็นติเมตร แล้วในกรุงเทพฯ
ไม่เคยไปหาหมอเหอ

นางดอกไม้ : ไป อยู่สาทรเคยไป

- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วได้ทำอะไรมาทาน
- นางดอกไม้ : ก็ได้ยา ได้ยา เขาฉีดยาให้นะ ที่นี้ฉันแพ้ยาก็เอายามาให้กิน
- ผู้สัมภาษณ์ : คุณเป็นไทรอยด์โตนะตรงนี้ แล้วทำอย่างไรถึงได้รักษา
- นางดอกไม้ : ไม่รู้ ถ้าไม่มีเงินนะ ก็ไม่มีเงินไปทำอะไรก็ไม่ได้
- ผู้สัมภาษณ์ : มันทำให้คุณใจสั้นด้วย อะไรหรือเปล่า
- นางดอกไม้ : จ๊ะ ถ้าทำงานไปเหนื่อยๆ ก็สั้นพับๆ หายใจอะไรเป็นวินนะ (มึนศรีษะ)
- ผู้สัมภาษณ์ : สมมติว่าจะเอาไปผ่าตัดที่โรงพยาบาลจุฬาฯ แล้วไม่เสียเงินจะไปได้ไหม
- นางดอกไม้ : ไปได้จ๊ะ

14.1.2 สุขภาพเด็ก

จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กที่มาอยู่กับพ่อแม่ในเขตก่อสร้างกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นไข้หวัด คนงานก่อสร้างบอกว่า เด็กที่มาอยู่ในกรุงเทพมหานครสุขภาพไม่ดีเท่าเด็กที่อยู่ต่างจังหวัด เพราะอากาศไม่ดีมีฝุ่นละอองมาก มีเด็กบางคนไม่ได้รับวัคซีนครบถ้วนตามกำหนด คนงานไม่มีเวลาพาบุตรไป และเนื่องจากต้องย้ายที่อยู่บ่อยๆ ที่พักมีฝุ่นมาก เด็กบางคนได้รับอุบัติเหตุจากการตกจากที่พัก และเสี่ยงต่อการถูกรถชน

- ผู้สัมภาษณ์ : มีสมุดบันทึกสุขภาพลูกไหม เรื่องวัคซีนเรื่องอะไร
- นายมาด : มี
- นายมาด : เอามาด้วย
- ผู้สัมภาษณ์ : เอามาด้วย แล้วไปรับวัคซีนต่อที่ไหน
- นายมาด : ก็งานยุ่งๆ ก็ไม่ได้ไป
- ผู้สัมภาษณ์ : แคมป์นี้มีเด็กกี่คน คนงาน 30 คน

- นายมาด : แคมป์นี้มีเด็ก 2 คน
- ผู้สัมภาษณ์ : เด็กน้อยมากนะ
- นายมาด : นอกนั้นเป็น เป็น เข้าโรงเรียน เด็กอยู่ที่นี้ 2 คน
- ผู้สัมภาษณ์ : เด็กๆ ส่วนใหญ่เป็นอะไรบ้าง
- นายมาด : เด็กก็ใช้หวัด
- ผู้สัมภาษณ์ : เคยท้องเสียไหม
- นายมาด : ก็มีมั่ง เด็กๆ
- :
:
:
- ผู้สัมภาษณ์ : อยู่กันสักกี่ครอบครัวพอจะกะได้ไหมคะ
- นายประจวบ : ประมาณ 20 ครอบครัวมั้ง
- ผู้สัมภาษณ์ : มีเด็กเล็กๆ อยู่บ้างไหมคะ
- นายประจวบ : มีครับ เด็กเล็กๆ เยอะครับ
- ผู้สัมภาษณ์ : มีเด็กเล็กเยอะหรือ
- นายประจวบ : เพิ่งคลอดก็มี
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วเด็กอยู่ในนี้
- นายประจวบ : ครับ
- :
:
:
- พิธีกร : เด็กที่โตที่นี้กับเด็กที่โตที่บ้านเดิมของเรานี้ ที่ไหนดูเด็ก
แข็งแรงกว่ากัน
- นายเฉลิม : ที่บ้าน
- นายพาน : ที่บ้าน
- พิธีกร : อ้อ ทำไมที่บ้านแข็งแรงกว่าล่ะคะ
- นายเฉลิม : เพราะที่นี้ยังเยอะครับ

พิธีกร : ที่นี้ยุ่งเยอะ
นายพาน : อีกอย่างอากาศมันก็ไม่ค่อยดีด้วย
นายหนูแดง : รดเยอะครับ แล้วอะไรก็ไม่รู้ฟุ้งไปหมด
พิธีกร : ผู้
นายหนูแดง : ตั้งแต่คนโตยังตายได้

ในการสนทนากลุ่มพูดคุยกันถึงเด็กๆ ในที่พักคนงาน มีข้อมูลที่น่าสนใจดังนี้

พิธีกร : เด็กที่แคมป์มีปัญหาเรื่องอะไรบ้าง
นางบัวคำ : ก็เจ็บป่วย
พิธีกร : แล้วเด็กๆ เขาเจ็บป่วยบ่อยไหมคะ
นางวราภัย : มีเหมือนกัน
นางบัวคำ : ลูกใครนะที่ตกแคมป์
นางอบเชย : หัวโนออกมาอย่างนี้เลย โนแล้วแถวหน้าเบี้ยวแต่
ไม่เป็นไร ถ้าเด็กเล่นเต็มข้างหน้า ก็ถนนนี้ บางที
รถมาจอด เด็กก็ไม่รู้ วิ่งอย่างนี้ รถชนเลย
นางบัวแรว : ถนนก็แคบ ทางก็แคบ

พิธีกร : แล้วจะถามว่าเด็ก เด็กที่เลี้ยงนี้ ลูกนี้ ได้กินนมอะไรบ้าง
นายพาน : แต่ก่อนกินนมแม่ไม่สบายบ่อย เลิกกิน
พิธีกร : แล้วกินนมอะไรคะ
นายพาน : นมชั้นชงโอวัลติน

สถาบันนโยบายและการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

14.1.8 สุขภาพคนงานก่อสร้างชาย

คนงานก่อสร้างชายมีการเจ็บป่วยด้วยไข้หวัด ปวดหลัง ปวดขา มากที่สุด นอกนั้นมีอาการหอบ เลือดกำเดาไหล เจ็บคอ ปวดหัว ตามัว โรคกระเพาะอาหาร หอบโรคฟัน เป็นเล็กน้อย บางคนเคยได้รับอุบัติเหตุจากการถูกเหล็กเส้นฟาดหน้าอก

ผู้สัมภาษณ์ : มีโรคประจำตัวไหมคะ

นายจำเริญ : โรคหอบ

ผู้สัมภาษณ์ : หอบ

นายจำเริญ : มันเหนื่อย หอบ

ผู้สัมภาษณ์ : มีโรคประจำตัวไหม

นายอำนาจ : กำเดาไหล

ผู้สัมภาษณ์ : เป็นบ่อยไหม

นายอำนาจ : บ่อยครับ บางทีนั่งเฉยๆ ก็ มันก็ไหล

ผู้สัมภาษณ์ : มีปัญหา เคยเจ็บป่วยไหม

นายมาด : เจ็บคอประจำ

ผู้สัมภาษณ์ : เจ็บคอประจำ แล้วมีอย่างอื่นอีกไหม เจ็บคอแล้วคุณทำอย่างไร

นายมาด : ก็ไปหาหมอ คลินิก

ผู้สัมภาษณ์ : เคยเป็นอะไรอีกไหม เคยเอกซเรย์ ตรวจร่างกายไหม

นายมาด : เคยเอกซเรย์ครั้งหนึ่ง 2-3 ปีมาแล้ว

ผู้สัมภาษณ์ : ทำไมต้องไปเอกซเรย์

นายมาด : เหล็ก เหล็กฟาดหน้าอก

- ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ เหล็กฟาดหน้าอก เหล็กฟาดหน้าอกแรงเลยเธอ
เป็นแผลไหม
- นายมาด : ไม่เป็น
- ผู้สัมภาษณ์ : เหล็กอะไร
- นายมาด : เหล็กเส้น
- :
- :
- ผู้สัมภาษณ์ : คุณเคยไปโรงพยาบาลไหมอยู่ที่นี่
- นายพรหม : ไปครั้งหนึ่ง
- ผู้สัมภาษณ์ : เป็นอะไรไป
- นายพรหม : รู้สึกขามันจะปวด
- ผู้สัมภาษณ์ : ใครจ่ายค่ารักษาให้
- นายพรหม : ทางบริษัท

14.1.4 โรคระบาดในคนงานก่อสร้าง

โรคระบาดที่เกิดขึ้นกับคนงานก่อสร้าง อันดับแรกคือ ไข้หวัด รองลงมาคือ ตาแดง และท้องร่วง คนงานเกือบทุกคนจะเคยมีการเจ็บป่วยด้วยโรค 3 อย่างดังกล่าวมาแล้ว การระบาดก็จะเกิดขึ้นกับคนงานทั้งเขตก่อสร้าง สาเหตุของไข้หวัดคือ คนงานทำงานกลางแจ้ง มีการสูดฝุ่นละอองเข้าไปตลอดวัน พักผ่อนน้อยจากการทำงานล่วงเวลา นอนในห้องพักที่แออัดและร้อน ทำให้มีการอักเสบทางระบบทางเดินหายใจได้ง่าย การพักอยู่ในเขตก่อสร้างห้องติดๆ กัน ทำให้โรคสามารถติดต่อไปอย่างรวดเร็ว สำหรับโรคตาแดงนั้นมีสาเหตุเกิดจากฝุ่นละอองเข้าตา คนงานไม่ได้ล้างมือและขยี้ตา การอาบน้ำในอ่างรวมกันทุกคน ทำให้โรคตาแดงระบาดได้ง่าย สำหรับโรคท้องร่วงเกิดจากการดื่มน้ำไม่สะอาด เป็นน้ำประปาที่ไม่ได้ต้ม การรับประทานอาหาร

ซึ่งจากรถเข็นที่มาขายอาจจะมีฝุ่นละอองและจุลินทรีย์ปนเปื้อน การสุขาภิบาลเรื่องห้องน้ำห้อง
ส้วมในเขตก่อสร้างไม่สะอาด มีน้ำไหลเฉอะแฉะโดยรอบ และการทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทางรอบๆ
ที่พึก ทำให้มีแมลงวันและเป็นพาหะนำโรคที่อ้วกร่วมมาสู่คนงานได้

ผู้สัมภาษณ์ : ในที่พึกคนงานนี่นะ รอบ 3 เดือนมานี้มีโรคระบาด
หรือโรคอะไร บ้างไหม โรคติดต่อ

นายจำเริญ : อ้อ เป็นตาแดง เป็นกันเยอะ หลายคน

ผู้สัมภาษณ์ : อย่างพวกที่อ้วกร่วมมีบ้างไหม 3 เดือนที่ผ่านมา

นายจำเริญ : ก็มีมั้ง พวกที่อ้วกเดินนี่ บางทีมันก็เกิดขึ้นได้เรื่อยๆ

:

:

ผู้สัมภาษณ์ : ในช่วง 2-3 เดือนนี้ะ มีไหมที่นี้ ที่ก่อสร้าง
มีโรคระบาดอะไรไหม

นายณรงค์ : มีแต่โรคตาแดง

ผู้สัมภาษณ์ : มีโรคตาแดงเหมือนที่เราเป็นอยู่ซี

นายณรงค์ : ฮะ ก็ยังเป็นตาแดงอยู่

ผู้สัมภาษณ์ : มีคนเป็นยังมีอยู่หรือ

นายณรงค์ : ครับ

ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ เป็นโรคตาแดงกันเยอะหรือ

นายณรงค์ : ครับ เยอะหมดโรงงานเลย

ผู้สัมภาษณ์ : โอ้ แล้วอย่างนี้ถ้าแก่เขาทำอย่างไร

นายณรงค์ : ก็พาไปหาหมอ หมอเขาปิดตาให้

:

:

ผู้สัมภาษณ์ : ที่นี้มีโรคระบาดอะไรบ้าง ที่ที่พึกนะ

นางดอกไม้ : ไม่มีมั้ง

ผู้สัมภาษณ์ : เคยมีใครท้องร่วงไหม
นางคอกไม้ : ก็ท้องร่วงหมดทุกคนนะ เมื่อเดือนก่อน
ผู้สัมภาษณ์ : เหรอ อืม ไปกินอะไรกัน
นางคอกไม้ : ไม่กินอะไร เกี่ยวกับน้ำ
:
:
นายประจวบ : มีเป็นทั้งโรงงานเลย
:
:
นางอบเชย : ส่วนมากท้องเสีย ใหม่ๆ มาท้องเสียกันบ่อย
นางบัวคำ : ท้องเสียบ่อย สงสัยกับข้าวเขาเอามาขาย

14.2 สุขภาพจิต

สุขภาพจิตโดยรวมของคณงานก่อสร้างไม่ค่อยดีนัก เกิดจากการแยกจากครอบครัว พ่ออยู่ทาง แม่อยู่ทาง ลูกอยู่ทาง คณงานทุกคนกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า อยากกลับบ้านหากไม่จำเป็นต้องทำงานหาเงิน นอกจากนี้ยังมีเรื่องการปรับตัวจากการอยู่ในชนบทมาอยู่ในเมืองใหญ่ ไม่มีความมั่นคงในชีวิต เสี่ยงอันตรายจากการทำงาน มีการเสพสุรา มีปัญหาการเงิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

14.2.1 การแยกจากบุตร คู่สมรส และครอบครัว

คณงานส่วนใหญ่จะทิ้งบุตรไว้กับปู่ย่าตายายในต่างจังหวัด และสามีภรรยาจะมาช่วยกันทำงานก่อสร้าง ทำให้มีความเป็นห่วงเกรงว่าบุตรจะหัวเหว่และขาดคนอบรมสั่งสอน คณงานบางคนมีบุตรวัยรุ่น ไปทำงานก่อสร้างที่อื่นขาดการติดต่อ ทำให้เกิดความวิตกกังวลต่างๆ

14.2.2 การปรับตัว

การปรับตัว ของคนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างยากลำบากเพราะคนงานเคยอยู่ในชนบท ที่มีอากาศโปร่ง มีบริเวณ แต่เมื่อมาทำงานในกรุงเทพมหานครต้องอยู่ในห้องสังกะสี ขนาดเล็กประมาณ 2 X 3 เมตร ไม่มีหน้าต่าง ร้อนอบอ้าว มีฝุ่นละออง ทำให้ได้รับความลำบาก ส่วนความสัมพันธ์กับคนงานด้วยกัน ถ้าหากเป็นคนที่มาจากหมู่บ้านเดียวกัน ก็จะมีความสัมพันธ์กันดี แต่ถ้ามาจากหลายภาคก็จะแบ่งกลุ่มกัน ต่างคนต่างอยู่ ไม่ช่วยเหลือกัน การที่คนงานก่อสร้างทำงานล่วงเวลา หากเวลาวางก็ต่างคนต่างพักผ่อนหลับนอน ทำให้ไม่มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ อีกทั้งไม่มีพื้นที่ที่จะสังสรรค์หรือมีกิจกรรมทางสังคม ประกอบกับฐานะเศรษฐกิจไม่ดี จึงทำให้ต่างคนต่างอยู่

ผู้สัมภาษณ์ : พอจะบอกได้ไหม ก่อนจะมาทำงานก่อสร้าง ถ้าให้เปรียบเทียบชีวิตสมัยก่อน ก่อนจะมาเริ่มทำงานก่อสร้าง กับตอนนี้ที่ทำงานก่อสร้างชีวิตเหมือนกันไหม

นางสมพร : ไม่เหมือนค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : ไม่เหมือนอย่างไรคะ

นางสมพร : แต่ก่อนเราไม่ได้ลำบากเหมือนอย่างนี้ค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : ทำไมล่ะ

นางสมพร : ค่ะ เราต้องแบบว่า เราต้อง เขาใช้งานทำอะไรเราต้องทำไปเรื่อยๆ อย่างนี้ล่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : มีเรื่องกั๊กใจไหม

นางสมพร : ก็แบบว่าก็กั๊กใจเรื่องเงิน เรื่องอะไรนี้แหละค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : อืม

นางสมพร : ไม่พอจะใช้อะไรอย่างนี้

ผู้สัมภาษณ์ : ไม่พอใช้ แล้วปรึกษากับใครๆ เวลา กั๊กใจนะ

นางสมพร : กับแฟนนะค่ะ

:

ผู้สัมภาษณ์ : แต่ถ้าให้เลือกได้นี้อาจจะอยู่กับเพื่อนที่นี่
หรืออยากกลับบ้าน

นางวันดี : ก็อยากกลับบ้านค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : ตามจริงๆ มีเรื่องกุ่มใจไหม

นางหนูน : มีเรื่องกุ่มใจหลายอย่าง มีผัวก็กลัวโรคเอดส์
อยากตรวจเลือด

ผู้สัมภาษณ์ : กลัวโรคเอดส์ ทำไมกลัวล่ะคะ

นางหนูน : กลัวค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : กุ่มเรื่องอะไรอีก

นางหนูน : กุ่มเรื่องลูกค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : ทำไมล่ะ ลูกเป็นอย่างไร

นางหนูน : ลูกชอบเรียนหนังสือ แต่ถ้าไปบ้านพ่อแม่ก็แค้น
ไม่มีใครดู

ผู้สัมภาษณ์ : เคยกุ่มใจไหม

นายมาด : ก็เคยกุ่มใจ ก็เรื่องเขอะเขอะ เรื่องกุ่มใจมันเขอะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายขุนทอง : เรื่องกลุ่มใจถ้าอยู่ที่บ้านนะ กลุ่มใจเรื่องทำอะไรทำนา
ปีนี้มันจะประจวบเหมาะหรือเปล่า มันจะอะไรหรือเปล่า
จะได้สมความตั้งใจของเราไหมกับที่เราลงทุน ลงแรง
ไปไหม ก็คิดข้อนี้ ถ้ามาอย่างนี้ก็คิดหลายอย่างเลย คิด
เรื่องลูกจะอยู่อย่างไร หน้าหนาวอย่างนี้จะทำอย่างไรปู้ย่า
ทางปู้ย่าท่านก็รักของท่านเหมือนกันแหละนะ ไม่แพ้พ่อแม่
เหมือนกัน แต่ว่ากลัวลูกจะขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่
อะไรอย่างนี้เพราะไม่เห็นอยู่กับพ่อแม่ คิด คิดถึงลูกคิด
ถึงลูกซะส่วนใหญ่ กลุ่มใจเรื่องลูก แล้วกลุ่มใจเรื่อง...ก็
เรื่องเงินสำคัญที่สุด ก็เป็นหนี้เขามากก็กลุ่มใจ
เรื่องกลุ่มใจมันเยอะ มันเยอะจัด ไม่รู้จะเอาเรื่องอะไร

นางดอกไม้ : เรื่องกลุ่มใจแต่น้ำลูกนะจ๊ะ กลุ่มแบบว่าลูกคนเล็กนะ
ไปอยู่พัทยานะไม่เห็นกลับ ไปทำก่อสร้าง ไม่ได้กลับมา
หาแม่เลย ลูกหายไปไหนฉันก็ไม่รู้

ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าเรามีปัญหาเนี่ย เราพอจะขอความช่วยเหลือจากเพื่อน
ได้ไหม เพื่อนที่ทำงานด้วยกัน

นายจำเริญ : อยู่ที่นี้ต่างคนต่างอยู่ เฉยๆ ไม่คิดถึงบ้าน ก็เร่ร่อนมา
เยอะแล้ว ญาติก็ตามหาไม่เจอ ที่อยู่ก็ไม่ได้ให้เขาไว้
เขาไม่รู้ว่าอยู่ที่นี้ รู้แต่บ้านโน้น หมู่บ้านอีกบ้านหนึ่ง
เขายังไม่รู้

ผู้สัมภาษณ์ : อย่างครอบครัวตัวเองนี่ อยู่อย่างนี้มีความสุขไหม
นายประจวบ : ก็ไม่มีความสุขหรอกครับ ทำงานลำบาก ถ้าอยู่บ้านก็มี
ความสุขบ้าง ถ้ามาทำงานอย่างนี้ก็ลำบากใจ

ผู้สัมภาษณ์ : เรื่องของคนในชุมชนก่อสร้าง
นายขุนทอง : ต่างกันมาก อันนี้ต่างกันมากนะ คนในหมู่บ้านหนึ่งนะ
จิตใจจะคล้ายๆ กันนะ เพราะว่าอยู่ในชนบท ความนิยม
หรืออยู่ในกลุ่มพวกเดียวกันรู้เรื่องมากกว่านะ
แต่คน ต่างคนต่างมาต่างคนต่างละจังหวัดต่างอะไรนี่นะ
บางทีคนกลางบ้างคนได้บ้าง คนอีสานบ้างอะไรอย่างนี้
อยู่ปะปนกันไป บางคนๆ ทัศนคติคนละนิสัยนะพูดกัน
ไม่ค่อยรู้เรื่อง มีคนเขมรคนอะไรบ้าง บางทีก็แบ่งกัน
เป็นกลุ่มเป็นพรรค เป็นพวกนะ บางทีก็กินเหล้าเมาแล้ว
ก็แหย่กันแล้วก็ตีต่อยกันอะไรอย่างนี้นะไม่ค่อยรักใคร่
กลมเกลียวกันเหมือนคนบ้านเดียวกันหรอก

ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ บ่อยไหมจ๊ะที่ต้องขอยืมเงินจากเพื่อนนี้
นางสมพร : ก็บ่อยเหมือนกันค่ะ ไม่พอใช้ค่ะ ก็ต้องส่งทางบ้านด้วย
ให้ลูกกับคุณแม่ค่ะ ส่งไปวิกละ 500 เองค่ะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้สัมภาษณ์ : มีไหม คนที่เป็นโรคจิต โรคประสาท
นางสมพร : แบบว่าคนปัญญาอ่อนมีเหมือนกัน อยู่ที่นี่ค่ะ เขาทำงาน
ได้ค่ะ แต่เป็นคนชอบพูดเรื่อยเปื่อยอย่างนี้ค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : มีคนเป็นโรคจิต โรคประสาทไหม เพื่อนๆ มีไหม
นางดอกไม้ : คนๆ คนงานใหม่นะ เป็นอะไรก็ไม่รู้ ไม่รู้เขา เขามี
อาการเป็นคนไม่ ไม่พูดไม่จาอะไร เป็นจ๊กๆ จ๊กๆ นะ
เป็นคนงานผู้ชาย เป็นคนงานใหม่

14.2.8 ความก้าวร้าว

จากการศึกษาพบว่ามีกระทะเตาะเบาแวงและทำร้ายกันในกลุ่มคนงานก่อสร้าง ส่วนใหญ่จะเป็นคนงานผู้ชาย ซึ่งมักตีศีรษะภายหลังเลิกงานแล้วทำให้ก่อการวิวาท ชกต่อยกัน แต่ไม่มีการทำร้ายกันรุนแรง แม้ว่าจะมีกฎในที่พักคนงานห้ามทะเลาะวิวาทก็ตาม นอกจากนั้นก็มีการทะเลาะเบาแวงในครอบครัว คนงานก่อสร้างอื่นๆ จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์เช่นนี้ เพราะถือว่าเป็นเรื่องภายในครอบครัว

ผู้สัมภาษณ์ : ส่วนใหญ่ใครทะเลาะกับใคร

นางสมพร : คู่เวียงกันค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : คู่เวียงกัน

นางสมพร : ค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : สามี่ ทำไมไม่ได้อยู่ด้วยกัน

นางหนูน : เขาติดการพนัน

ผู้สัมภาษณ์ : เป็นแบบชนิดไหน

- นางหนูน : คิดเล่นอย่างไรล่ะ ชนิดเล่นทั้งกลางคืนกลางวัน
คิดเอาเงินไปเล่น ลูกเมียจะกินอะไรก็แทบไม่ได้กิน
- ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ พุดยากนะ
- นางหนูน : บางครั้งก็มาตีหนู ถ้าไม่มีเงิน
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วหย่าหรือว่าอย่างอื่น หรือว่าจากกันเฉยๆ
- นางหนูน : มันซ้อมหนูคะ ซ้อมหมดเลย หนูเลยจูงลูกวิ่งหนี
เลยหย่าร้างกันไป
- :
- :
- ผู้สัมภาษณ์ : ในที่พักมีการทะเลาะกันไหม
- นายณรงค์ : มีครับ
- ผู้สัมภาษณ์ : มี ไหนลองเล่า เรื่องเป็นอย่างไร
- นายณรงค์ : กินเหล้าแล้วทะเลาะกัน
- นายณรงค์ : ต่อย ต่อยกัน
- :
- :
- ผู้สัมภาษณ์ : เคยมีการทำร้ายกันรุนแรงบ้างไหม ทำร้ายร่างกายกัน
แรงๆแบบที่เคยเห็นนะ
- นายมาด : อ้อ มี
- ผู้สัมภาษณ์ : มี เป็น ทำอย่างไร
- นายมาด : เขาก็ชกกันมั้ง
- ผู้สัมภาษณ์ : ชกกันมั้ง แล้วเคยตีกันจนหัวแตกไหม
- นายมาด : ไม่เคย
- ผู้สัมภาษณ์ : ส่วนมากเป็นคนที่ไหน
- นายมาด : ก็คนงานด้วยกันนี่แหละ เขากินเหล้าด้วยกันแล้วเมา

สัมภาษณ์ : พวกโสศหรือมีครอบครัว
 นายมาด : พวกโสศ

14.2.4 การดื่มสุรา สูบบุหรี่ การลักขโมย การเล่นการพนัน

ทุกเขตก่อสร้างมีการดื่มสุรา โดยเมื่อเลิกงานคนงานชายจะตั้งวงดื่มสุราประมาณ 4-5 คน โดยดื่มสุราและเบียร์ โดยเฉพาะในวันเงินค่าแรงออกจะมีการดื่มทุกครั้ง เหตุผลของการดื่มได้แก่ ดื่มให้หายเหนื่อย ดื่มเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน ดื่มเพื่อระบายความเครียด จะพบว่าบริเวณบ้านพักคนงานก่อสร้างจะมีขวดเหล้า ขวดเบียร์ กระป๋องเบียร์ ทั้งเป็นจำนวนมาก คนงานคนหนึ่งกล่าวว่า มีก่อสร้างที่ไหนมีการดื่มเหล้าที่นั่น การดื่มเหล้าทำให้เกิดปัญหาคือ มีการทะเลาะวิวาท ส่งเสียงดังรบกวนคนงานคนอื่นๆ และทำให้ขาดสติในการทำงานในวันรุ่งขึ้น เนื่องจากเมาก้าง สำหรับการสูบบุหรี่นั้นพบว่าคนงานบางส่วนเท่านั้นที่สูบบุหรี่ โดยส่วนใหญ่จะเป็นคนงานชาย ในเรื่องการลักขโมย มีการลักขโมยเสื้อผ้าที่ตากไว้ที่ราวในเขตก่อสร้าง 1 แห่งส่วนการเล่นการพนัน คนงานส่วนใหญ่จะซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล หวย โดยมีคนข้างนอกเข้าไปขายหวยในเขตก่อสร้าง

ผู้สัมภาษณ์ : กินเหล้ากันบ่อยไหม
 นางสมพร : บ่อยเหมือนกันค่ะ ทุกวันเลยค่ะ พวกผู้ชาย
 ผู้หญิงไม่ค่อยมีหรอกค่ะ (หัวเราะ)
 :
 :
 ผู้สัมภาษณ์ : มีการติดเหล้าติดบุหรี่ไหม
 นายจำเริญ : โอ้ เหล้า บุหรี่นี้ไม่ต้องพูด "เพียบ"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ผู้สัมภาษณ์ : ค่อมเหล้าหรือเปล่า
นายณรงค์ : ค่อม แต่ค่อมน้อยครั้ง เหล้าขาว 28 ดีกรี ครั้งแรกก็สนุก
ตามเพื่อนฝูงครับ ตอนนี่เห็นเพื่อนฝูงเขากิน
เรียกไปกินก็กินกับเขา
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : คนงานก่อสร้างนิยมค่อมเหล้าอะไรกันมากอยากรู้
นายมาด : ก็เหล้าขาวกับเหล้าแดง 2 ชนิด แล้วก็เบียร์ 3 อย่าง
:
:
พิธีกร : แล้วผู้ชายเห็นว่าตั้งวงกินเหล้าไซ้ใหม่ แล้วนอกจาก
เขากินกันบ่อยไหมเหล่านี้
นางบัวคำ : ประจำแหละ
นางบัวแรว : ทุกอาทิตย์เงินออก
พิธีกร : เขากินกันทั้งวันทั้งคืนเลยหรอคะ
นางบัวแรว : 4 โมง
นางอบเชย : ทั้งคืนและบางที
นางม่อม : บางทีก็ต่อพุงนี่อีกวัน ผู้ชาย
นางวราภัย : เงินออกแหละส่วนมากจะกิน
นางม่อม : ส่วนมากกินเหล้าแล้วตีกันอยู่เรื่อยแหละ
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : ค่อมเหล้าหรือเปล่าคะ
นายพรหม : นิดหน่อยครับ
ผู้สัมภาษณ์ : ค่อมมากี่ปีแล้ว
นายพรหม : ประมาณ 6 ปี
ผู้สัมภาษณ์ : ค่อมอะไร แม่โขงหรืออะไร

- นายพรหม : ทิ้งเหล้าและเบียร์เลย
- ผู้สัมภาษณ์ : หรือคะ เวลาชื้อๆ มาเป็นแบนหรือเป็นขวดคะ
- นายพรหม : เป็นแบนครับ
- ผู้สัมภาษณ์ : คิมก็คนคะ แบนหนึ่ง
- นายพรหม : ประมาณ ราว 4 คนครับ
- :
:
- ผู้สัมภาษณ์ : กินเหล้า กินกันทุกเย็นหรือเปล่า
- นายทิวา : ไม่ค่อยทุกเย็น นานๆ ที
- นายทิวา : ใช้น้ำเงินเดือนออก แน่นอน
- :
:
- ผู้สัมภาษณ์ : มีการเล่นลอตเตอรี เล่นหวยหรือเปล่า
- นางสมพร : มีเหมือนกันนะค่ะ
- ผู้สัมภาษณ์ : เล่นอะไร
- นางสมพร : ชื้อเหมือนกัน
- :
:
- ผู้สัมภาษณ์ : เล่นการพนันไหม
- นายณรงค์ : ไม่ได้เล่นครับ
- ผู้สัมภาษณ์ : ไม่ได้เล่นเลย หวย
- นายณรงค์ : หวยเล่นบางทีครับ
- ผู้สัมภาษณ์ : เล่นอย่างไร
- นายณรงค์ : คนข้างนอกเข้ามารับซื้อ
- :
:
- ผู้สัมภาษณ์ : ป้าซื้อลอตเตอรี เล่นหวยบ้างไหม
- นางประเทือง : ทุกงวด

- ผู้สัมภาษณ์ : อะไรเป็นสาเหตุให้ป่าเล่นหอย ซึ่ลลตเตอริคะ
นางประเทือง : เล่นเฟือมันมิโซคอย่างนี้
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : ไม่มีกฎห้ามกินเหล้า ห้ามเล่นการพนัน
อ้อ เป็นอย่างนั้น
นายทิวา : แต่ก่อสร้างทุกที่ต้งมีการกินเหล้า เล่นการพนัน
ผู้สัมภาษณ์ : ต้งมีทุกที่
นายทิวา : ต้งมีทุกที่

14.3 พฤติกรรมสุขภาพ/พฤติกรรมเสี่ยง

14.3.1 พฤติกรรมสุขภาพ

พฤติกรรมสุขภาพของคณงานก่อสร้างอาจแบ่งออกได้เป็น การรับประทานอาหาร การตรวจร่างกายประจำปี การดูแลสุขภาพของตนเอง การออกกำลังกาย และการใช้เวลาว่าง

1. การรับประทานอาหาร

คณงานก่อสร้างส่วนใหญ่จะหุงข้าวเอง โดยต้นเวลาตี 4 ตี 5 เพื่อเตรียมอาหารเช้าและอาหารที่ห่อไปรับประทานที่ทำงานในเวลากลางวัน ตอนเย็นจะซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทานหรือบางคนปรุงอาหารด้วยตนเอง จากการสัมภาษณ์คณงานก่อสร้างพบว่า อาหารที่ปรุงเป็นพวกปลาชนิด ผัก เนื้อไก่ เนื้อวัว ปลาธ้า อาหารในตอนกลางวันบางครั้งเป็นส้มตำ ไก่ย่าง รับประทานทั้งชายและหญิง การค้มนมพบว่ามีเพียงส่วนน้อยที่ค้มนมก่อนนอน คณงานบางคนนำข้าวสารมาจากต่างจังหวัดครั้งละ 30-40 กิโลกรัม เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย เมื่อข้าวสารหมดก็ จะกลับไปนำมาใหม่ หากกลับไปเยี่ยมบ้านหรือหาซื้อในกรุงเทพมหานคร คณงานที่เป็นโสดบางคนมีปัญหาเรื่องเงินไม่พอใช้ ขอยืมจากหัวหน้าไม่ได้ทำให้อุดอาหารเป็นบางครั้ง จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า คณงานชายบางคนมีลักษณะซึดค่อม เมื่อซักถามพบว่าไม่ได้รับประทาน

อาหารเช้า แต่ได้ขึ้นทำงานตั้งแต่เวลา 7.00 น. และจะรับประทานอาหารเช้าร่วมกับอาหาร
กลางวัน สาเหตุเนื่องจากการทำงานล่วงเวลาทำให้อ่อนล้า และไม่สามารถตื่นทันทีที่จะปรุง
อาหารเช้ารับประทาน

- ผู้สัมภาษณ์ : กับข้าวนี้กินอย่างไร วันหนึ่งนี้
- นางวันดี : ก็ซื้อค่ะ
- ผู้สัมภาษณ์ : ซื้อกินหรือคะ
- นางวันดี : ซื้อแกงค่ะ
- :
- :
- ผู้สัมภาษณ์ : ส่วนใหญ่ทำกับข้าวอะไร
- นางวิจารณ์ : น้ำพริกบ้าง แกงบ้าง ผักบ้าง
- :
- :
- ผู้สัมภาษณ์ : หม้อหุงข้าวมีไหม
- นางहन : ไม่มี
- ผู้สัมภาษณ์ : ใช้เตา
- นางहन : ใช้ฟืนก่อไฟ ฟืนมีเยอะ
- :
- :
- ผู้สัมภาษณ์ : คนงานส่วนมากซื้อกับข้าวที่นี่หรือซื้อข้างนอก
- นายมาด : ส่วนมากเขาจะไปซื้อแกงสำเร็จหมดเลย
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วหุงข้าวเอง
- นายมาด : เออ หุงข้าว
- ผู้สัมภาษณ์ : ก็มีนะ ในนี้เขาใช้ชีวิต ซื้อกับข้าวเป็นตุๆ นะ
- นายมาด : ถ้ามีเงินเขาก็ไปซื้อแกง ถ้าเงินหมดเขาก็เข็น
กับข้าว
- :

- ผู้สัมภาษณ์ : ลูกคุณอยู่อีกห้อง คุณอยู่กับภรรยา แล้วมีหน้าต่าง
ไหมคะที่พัก
- นายพรหม : ไม่มีครับ
- ผู้สัมภาษณ์ : มีประตู แล้วหุงข้าวในห้องนอนหรือเปล่า
- นายพรหม : หุงข้าวในห้องนอน กินในห้องนอน
- ผู้สัมภาษณ์ : เมื่อเข้าทานข้าวกับอะไร
- นายพรหม : ปลา
- ผู้สัมภาษณ์ : กับข้าว ปลา ปลาอะไร ปลาหม้อ ปลาทุ ปลา...
- นายพรหม : ปลานิลครับ
- ผู้สัมภาษณ์ : ปลานิล ทอดหรือปิ้ง
- ผู้สัมภาษณ์ : ต้มแล้วอะไรอีก มีผักไหม
- นายพรหม : ผักมีครับ ชอบผักมาก
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วกลางวันทานอะไร
- นายพรหม : เป็นพวกพริก ต้มพริก น้ำปลาพริก
แล้วปลาปิ้งอะไร อย่างนี้
- ผู้สัมภาษณ์ : ซื่อหรือว่าปิ้งเอง
- นายพรหม : ซื่อครับ
- ผู้สัมภาษณ์ : ทานนมบ้างไหม
- นายพรหม : มีครับประจำเลย ประจำก่อนนอน
- ผู้สัมภาษณ์ : นมอะไร
- นายพรหม : นมกล่อง นมมะลิ รสเปรี้ยว ชอบ
- ผู้สัมภาษณ์ : เอาข้าวสารมาเอง
- นายประจวบ : ครับเอาข้าวสารมาเอง ข้าวที่นี้มันแพง
- ผู้สัมภาษณ์ : ต้องขามาเท่าไรจึงจะพอพี่

นายประจวบ : เอามากี่ประมาณ 30 โล 30-40 โล เอามากี่ไม่พอๆ

ผู้สัมภาษณ์ : ทานได้กี่วัน

นายประจวบ : ก็ได้เดือนสองเดือน

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วกลับไปเอาใหม่

นายประจวบ : ครบถ้ามั่นหมด ถ้าไม่รีบซื้อ ถ้ามีธุระกลับบ้านก็
กลับไปเอามาอีก เอามาใหม่

พิธีกร : เมื่อกกลางวันกินข้าวกับอะไรคะ

นายประเมิน : แกงส้มมะละกอ

พิธีกร : ใสปลาไหม

นายประเมิน : ใส

นางส้มกลิ่น : ส้มตำ

นางจันทิ : กินเนื้อหมู เนื้อวัว

พิธีกร : แล้วทั้ง 3 มื้อก็ทำทั้ง 3 มื้อเลยหรือคะ

นางจันทิ : ค่ะ

พิธีกร : กลางวันกลับไปถึงมีเวลาทำกินหรือคะ

นายประเมิน : ตำส้มกัน

พิธีกร : นางจ้างที่ตีควรเป็นอย่างไร

นายหนูแดง : ออกเงินค่ายา เวลาเราขาดเงิน เราไปยืมอย่างนี้ก็ได้

พิธีกร : เขาไม่ให้ยืม

นายหนูแดง : ยืมไม่ได้ครับ

พิธีกร : ยืมไม่ได้ อยากยืมได้ไหมคะ
นายหนูแดง : บางทีหิวข้าว ข้าวไม่มีจะกิน
พิธีกร : อ้อ...บางทีหิวข้าว ข้าวไม่มีจะกิน
นายหนูแดง : ก็ไปยืมเงินกับโฟร์แมน ยืมเงินหน่อย เขาว่าไม่มีก็
ต้องอด ถ้าไม่อดก็ต้องขอกินกับคนใช้ ขอไปวันๆ นิ่ง

พิธีกร : ส่วนใหญ่กับข้าวที่ทำกันคืออะไร
นายเฉลิม : ส่วนมากเป็นพวกไก่ แกงครับ แกงจืด แกงป่า
ปลาร้าเอามาจากบ้าน
พิธีกร : แล้วต้มก่อนไหม
นายเฉลิม : ต้ม ส่วนมากไม่เคยกินดิบ
พิธีกร : ไม่กินดิบแล้วไหม และกินกับข้าวอะไรข้าวเหนียว
นายเฉลิม : ข้าวเหนียว

พิธีกร : มีอย่างอื่นอีกไหมคะ
นายพาน : ช่วงบ่ายๆ ส่วนมากจะเป็นตำส้ม
พิธีกร : ตำส้มกับอะไร
นายพาน : บางทีก็มีไก่ย่าง

2. การตรวจร่างกายประจำปี

จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่าคนงานไม่ได้รับการตรวจร่างกายประจำปีสาเหตุมีอยู่หลายประการ ได้แก่ การไม่ทราบถึงความจำเป็นของการตรวจร่างกาย ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะไปตรวจ ไม่รู้จักถนนหนทาง และไม่มีเวลาว่าง คนงานจะไปพบแพทย์เมื่อมีความจำเป็นจากการเจ็บป่วยเท่านั้น

3. การออกกำลังกาย

คนงานส่วนใหญ่ไม่ได้ออกกำลังกาย เนื่องจากต้องเสียดำลังกายส่วนใหญ่ไปกับการทำงาน คนงานส่วนใหญ่จึงใช้เวลาว่างจากการทำงานนอนพักผ่อน นอกจากนี้บริเวณที่พักในกรุงเทพมหานครมักตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน และบางแห่งอยู่ในบริเวณติดกับสถานที่ก่อสร้าง จึงไม่มีที่ว่างมากนัก จากการสัมภาษณ์ไม่พบว่าคนงานหญิงมีการออกกำลังกาย เนื่องจากใช้เวลาว่างจากการทำงานในการทำงานบ้าน ออกไปซื้ออาหารหรือของใช้ในบ้าน และไม่ได้เป็นประเพณีนิยมของผู้หญิงชนบท

4. การใช้เวลาว่าง

การใช้เวลาว่างของคนงานก่อสร้าง ส่วนใหญ่จะใช้ในการนอนพักผ่อน ดูโทรทัศน์ ไปซื้อของใช้ในบ้าน เขตก่อสร้างขนาดใหญ่แห่งหนึ่งมีการพาคนงานไปเที่ยวชายทะเลในวันหยุดประจำปี มีการจัดแข่งขันกีฬาและจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ให้กับคนงาน คนงานที่มีที่พักใกล้วัดจะไปดูภาพยนตร์ที่ฉายในวัด คนงานหญิงจะซักเสื้อผ้า ทำความสะอาดห้อง

ผู้สัมภาษณ์	:	ทำงานกี่โมง เลิกกี่โมง
นางวันดี	:	เช้า 7 โมงเช้า ออก 5 โมงเย็น
ผู้สัมภาษณ์	:	เลิกงานแล้วทำอะไร เวลาว่างๆ หลังจากเลิกงานแล้วทำอะไร
นางวันดี	:	เลิกงานแล้วก็ยังทำงานอยู่ค่ะ ทำงานโอทีค่ะ
ผู้สัมภาษณ์	:	ทำโอที ถึงกี่โมงคะ
นางวันดี	:	ถึง 5 ทุ่ม
ผู้สัมภาษณ์	:	แล้ววันเสาร์-อาทิตย์ทำงานหรือเปล่า
นางวันดี	:	ก็ทำค่ะ
ผู้สัมภาษณ์	:	เสาร์-อาทิตย์ก็ทำ ไม่มีวันหยุดเลย
นางวันดี	:	ค่ะ
	:	
	:	

- ผู้สัมภาษณ์ : เวลาว่างทำอะไร หลังเลิกงาน
- นางวิจารณ์ : ก็กินข้าวเสร็จ นอนพักผ่อนดูทีวี ดูอะไร เท่ขวเล่น
บางทีก็ไปดูหนังที่วัดส้มนี้
- :
:
- นายพรหม : เวลาว่างก็พักผ่อน นอนบ้าง คุยกับเพื่อนฝูงในแคมป์
เพื่อนฝูงอยู่ด้วยกัน
- :
:
- นางบุญมา : เมื่อก่อนไปแข่งกีฬาอะไร ที่สนาม ที่อุดมอะไร
ที่บางนา ไปกันหมด มีแข่งขันกีฬา มีเลี้ยง ชื้อเนื้อ
ชื้ออะไรมา เขาให้เงิน ป้าไม่ได้มาดูหรอก แต่ได้ขึ้น
แต่เห็นเขากินกัน เลี้ยงกัน
- :
:
- พิธีกร : เวลาปกติเลิกงานนี่ ว่างๆ กันนี้ทำอะไรคะ
ยามว่างนี้
- นายหนูแดง : ว่างๆ ชักผ้า
- นายสมเพชร : ดูโทรทัศน์
- :
:
- ผู้สัมภาษณ์ : เวลาว่างทำอะไร
- นางน้อย : ดูทีวี
- ผู้สัมภาษณ์ : มีทีวีในห้องไหมคะ
- นางน้อย : มีอยู่บ้านไม่ได้เอามา

ผู้สัมภาษณ์ : ช่วงนี้ไม่มีไข้ไหมคะ
นางน้อย : ค่ะ ดูของเขาค่ะ ดูของเขาของคนอื่น
ดูของหัวหน้าแหละ

14.3.2 พฤติกรรมเสี่ยง

1. การไม่ใช้อุปกรณ์นิรภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุในระหว่างการทำงาน

จากการสัมภาษณ์พบว่าคนงานในกรุงเทพมหานครที่ทำงานในบริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่ มีการจัดอุปกรณ์นิรภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุให้แก่คนงาน เช่น หมวกนิรภัย รองเท้าบู๊ต เข็มขัดนิรภัย ถุงมือ ฯลฯ เขตก่อสร้างบางแห่งมีกฎระเบียบให้ทุกคนใส่เครื่องป้องกันเขตก่อสร้างขนาดเล็กมักไม่ได้เตรียมอุปกรณ์ดังกล่าวให้ พบว่าคนงานบางคนสวมรองเท้าแตะ รองเท้าผ้าใบทำงาน และอุปกรณ์ในการป้องกันอุบัติเหตุคนงานบางบริษัทจะต้องซื้อเอง บางคนแม้ได้รับแจกแล้วก็ไม่สวมเนื่องจากรู้สึกอึดอัดและหนัก ทำให้มีโอกาสได้รับอันตรายจากการถูกของหล่นทับ ถูกตะปูตำ ลวดเกี่ยวหรือตกจากที่สูงได้

ผู้สัมภาษณ์ : เขามีกฎอะไรบ้าง
นางสมพร : เขาก็มีกฎ ก็แบบว่า เขาให้ใส่หมวก ใส่บู๊ต ใส่มี
เหรียญอะไรอย่างนี้แหละค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ...เขามีกฎให้เลย

นางสมพร : ค่ะ

นางสมพร : ค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ ใส่บู๊ตด้วย

นางสมพร :
:

ผู้สัมภาษณ์ : พวกอุปกรณ์ที่ใช้ทำงาน เช่น หมวก รองเท้า คาด
ใส่หรือเปล่า

นายทิวา : อันนี้เรา เขาไม่มีแจกเราต้องซื้อ

- ผู้สัมภาษณ์ : ที่ก่อสร้างอันนี้นะเขามีหมวกกันน็อกให้หรือเปล่า
นายประจวบ : มีครับ
ผู้สัมภาษณ์ : แล้วใส่กันไหม
นายประจวบ : ไม่ค่อยใส่ครับ มันหนักหัว มันอึดอัด
ผู้สัมภาษณ์ : อย่างที่ขึ้นไปทำงานข้างบนนี้ใส่รองเท้ากันทุกคนไหม
นายประจวบ : ไม่ได้ใส่ทุกคนครับ
ผู้สัมภาษณ์ : รองเท้าแตะ
นายประจวบ : รองเท้าแตะมีครับ ใส่รองเท้าแตะอะไรอย่างนี้
รองเท้านี้ใส่รองเท้าธรรมดาอย่างนี้
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในห้องพักคนงานมีอะไรบ้าง
นางสมพร : ส่วนมากเหยียบตะปู อย่างอื่นมี อย่างเมื่อ 2-3 วัน
มานี้ตกนั่งร้านอีกคนหนึ่ง กระตุกร้าวนั่นแหละค่ะ
:
:
นางวันดี : ตกนั่งร้าน เหยียบตะปูอะไรอย่างนี้ เกิดจากตัว
คนงานเอง
:
:
นางรุ่งอรุณ : คนตัดเหล็กอยู่เป็นอย่างไรไม่รู้ ตกลงมาเจ็บ
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : ปกติที่อยู่ในแคมป์พวกก่อสร้างนี้ะ เออ คนงาน
ก่อสร้างมีอุบัติเหตุกันบ่อยไหม ที่เจอ
นายมาด : ก็มี
ผู้สัมภาษณ์ : ส่วนมากเป็นเรื่องอะไร

- นายมาด : แบบทำงานเสี่ยง
- ผู้สัมภาษณ์ : ส่วนมากที่เจอ เจออะไร
- นายมาด : ทำสูงๆ แล้วยก
- ผู้สัมภาษณ์ : ตกเหอ ตกลงมา ตกจากที่สูง แล้วมีอันอื่นอีก
ไหม ที่เจอ ตะปุดำ
- นายมาด : มี
- นายมาด : พวกไม้หล่น
:
:
- ผู้สัมภาษณ์ : เคยมีอุบัติเหตุไหมนี้
- นางดอกไม้ : ไม่มี
- ผู้สัมภาษณ์ : มีใครโดนมีดบาด ลวดแทงอะไรอย่างนี้
- นางดอกไม้ : มีจ๊ะ (หัวเราะ) เมื่อคืนนี้ก็ลวดบาด (หัวเราะ)
- ผู้สัมภาษณ์ : ลวดอะไร
- นางดอกไม้ : มัดๆ เหล็ก น้ำเขานะลงโอที
- ผู้สัมภาษณ์ : คุณดอกไม้เข้ามามีโอทีเมื่อคืนนี้
- นางดอกไม้ : โน่น ชั้นที่ 7 โน่นนะ
- ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ นั่นเหอ นั่นที่คุณมัดไว้หรือเปล่า หรือไม่ใช่
หรือพวกผู้ชาย
- นางดอกไม้ : จ๊ะ มัดไว้
- ผู้สัมภาษณ์ : คุณนั่งมัดหรือคุณปีนขึ้นไปมัด
- นางดอกไม้ : (ไอ) นั่งๆ มัดอยู่ข้างบนนะ เอาไม้หน้าสามรอง
แล้วก็ขึ้นมัดจ๊ะ เสียวนะ
- ผู้สัมภาษณ์ : อืม แล้วใส่เข็มขัดหรือเปล่า
- นางดอกไม้ : ไม่ใส่
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วคุณไม่ได้ ไม่ใส่เข็มขัด

- นางคอกไม้ : จ๊ะ ไม่ได้ใส่
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วก็ทำงานกลางคืนด้วย
- นางคอกไม้ : จ๊ะ
- ผู้สัมภาษณ์ : ก็ห่ม ถึงก็ห่ม
- นางคอกไม้ : 4 ห่ม
- :
:
:
- ผู้สัมภาษณ์ : จะให้ลูกทำงานก่อสร้างไหม
- นายทิวา : ไม่ ทำงานหนักและอันตรายด้วย เคียวนี้รู้สึกว่าจะ
ตกตึกกันบ่อย ตึกแถวนี้จะตกไวๆ นี่ไฟช็อต
ง่วงนอน ยังไม่ได้กลับมา เขาเป็นช่างกระจก
- :
:
:
- นายประจวบ : มีชะ ตกตึกนี้ ตกจากชั้น 2 ชั้น 3 ตกลงมาก็ไม่
ถึงตาย
- :
:
:
- นางบุญมา : ก็เหยียบตะปู แล้วขีปนกระเด็นเข้าตา แล้วมีคน
หนึ่ง มั้ง เหยียบเหล็ก
- ผู้สัมภาษณ์ : อืม
- นางบุญมา : ทะลุเลย ลึกลง เสียว
- :
:
:
- พิธีกร : รถรับส่งนี้เราต้องจ่ายเงินให้ไหมคะ
- ทุกคน : ไม่จ่าย บริษัทเขาจ่าย
- พิธีกร : แล้วเขาเป็นอย่างไร รถที่มารับบริการดีไหม
รถอะไรคะ ที่นั่งมา
- นางบัวคำ : รถโดยสาร

- นางอบเชย : รถสิบล้อ
- นางวราภัย : ถ้าใครขึ้นไวกี่ได้นั่ง
- นางบัวคำ : มันขึ้นไวกี่
- ทุกคน : อันตราย เสี่ยงอันตราย
- นางบัวคำ : ขึ้นไวกี่ บางคนคนแก่ เขาจะหัวใจวาย
- นางอบเชย : ต่างคนต่างอยากถึงไวกี่ แข่งกัน
- นางวราภัย : แบบไปก่อนถึงก่อนก็ไปแย่งน้ำกัน
- นางอบเชย : อยากถึงห้องเร็วๆ นะ
- นางบัวคำ : อะไรก็แย่งกัน ตอกบัตรก็แย่งกัน
- นางวราภัย : แย่งกันวุ่นวาย
- นางบัวคำ : แย่งกันสนุก
- นางอบเชย : ทรมานด้วย เวลากลับมันเสี่ยงมาก
ขึ้นทางด่วนด้วย
- :
- :
- ผู้สัมภาษณ์ : อย่างเท่าที่เคยทำมานะ ก่อสร้างที่ในที่ก่อสร้างมี
คนตายใหม่
- นายขุนทอง : เคย เคยมีคนตายตั้งแต่ทำอยู่ที่ เออ อยู่ที่ชาญสมุทร
ร่วงลงมาตายเพราะนั่งร้านพังร่วงลงมาตาย คอหัก
เป็นช่างปูน กำลังฉาบปูนภายนอกอยู่ร่วงลงมาตาย
- :
- :
- นายเฉลิม : ใช้นั่งร้านตกลงมา 2 คน สลบไปเลย คนงาน
ผู้หญิง แบบนั่งร้านมันตกลงมาใส่ทับ

2. การเสพสุราระหว่างการทำงาน

เนื่องจากบริษัทก่อสร้างได้ออกกฎหมายห้ามการเสพสุราในระหว่างการทำงานจึงไม่พบว่า
มีคณงานเสพสุราในระหว่างการทำงาน แต่คณงานมักจับกลุ่มดื่มในวันเงินค่าแรงออกและตอน
เย็นหลังเลิกงาน อาจทำให้มีผลต่อการทำงานในวันรุ่งขึ้นได้

3. การทำงานหนักโดยไม่ได้รับการพักผ่อนเพียงพอ

คณงานส่วนใหญ่จะทำงานล่วงเวลา โดยเฉพาะงานในกรุงเทพมหานครชั้นใน เป็นการ
ก่อสร้างขนาดใหญ่ ต้องทำเสร็จในเวลากำหนด มีการเร่งงานจึงทำให้คณงานต้องทำงานล่วง
เวลา (โอที) ตั้งแต่ 18.00 น. จนถึง 24.00 น. บางครั้งพบว่ามีการทำงานตลอดคืน ความง่วงและ
ความอ่อนล้าจากการทำงานเป็นเวลานาน ทำให้มีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะการก่อสร้างตึกสูงๆ
ทำให้ตกลงมาได้ง่าย จากการสัมภาษณ์คณงานในเขตก่อสร้างกรุงเทพมหานครชั้นในพบว่า

- พิธีกร : ถ้าเปรียบเทียบที่นี่กับตอนอยู่บ้านเดิมนี่
- นายพาน : อ้อ...สู้อยู่บ้านไม่ได้หรอก
- พิธีกร : อ้อ พี่พานว่าสู้อยู่บ้านไม่ได้
- นายพาน : ครับ
- พิธีกร : ทำไมสู้อยู่ไม่ได้ในแง่ไหนบ้าง
- นายพาน : อยู่บ้านมัน มันไม่ค่อยได้ทำงานตลอด นี่มันทำคืนเช้า
ขึ้นมาก็ทำงาน แล้วบางทีก็ต้องล่วงเวลาอีก เวลาพักผ่อน
ไม่ค่อยเพียงพอ
- พิธีกร : ล่วงเวลา อ้อ เวลาพักผ่อนไม่เพียงพอ ปกตินี้ทำงาน
ตั้งแต่กี่โมงถึงกี่โมงคะนี่
- นายพาน : เจ็ดโมงครึ่ง
- พิธีกร : เจ็ดโมงครึ่งนะคะ เลิกกี่โมง
- นายพาน : เลิกห้าโมงครึ่ง
- นายเฉลิม : ได้โอทีนี่เลิก เริ่มหกโมงครึ่งไปจนถึงห้าทุ่มครึ่ง

4. การกินอาหารสุกๆ ดิบๆ

จากการสัมภาษณ์คนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครพบว่า คนงานมีการรับประทานปลาร้าที่ต้มสุกแล้ว นอกจากนั้นไม่พบว่ามีการรับประทานอาหารสุกๆ ดิบๆ นอกจากมีคนงานบอกว่า เมื่อย้ายเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ใหม่ๆ จะมีอาการท้องร่วง สาเหตุของการท้องร่วงเกิดจากการซื้ออาหารที่สดเงินซึ่งมีการปรุงไม่สะอาด

พิธีกร : ส่วนใหญ่กับข้าวที่ทำกันคืออะไร

นายเฉลิม : ส่วนมากเป็นพวกไก่ แกงครับ แกงจืด แกงป่า
ปลาร้าเอามาจากบ้าน

พิธีกร : แล้วต้มก่อนไหม

นายเฉลิม : ต้ม ส่วนมากไม่เคยกินดิบ

5. พฤติกรรมทางเพศ

คนงานก่อสร้างชายที่ไปเที่ยวหญิงบริการส่วนใหญ่เป็นชายโสด โดยจะไปเที่ยวตามร้านอาหารที่มีบริการทางเพศแอบแฝง เขตก่อสร้างบางแห่ง ตอนเย็นจะมีหญิงบริการมาเดินอยู่บริเวณละแวกที่พัก คนงานผู้ชายจะออกไปกับหญิงเหล่านี้ บางคนไปภายหลังดื่มเหล้ามา แต่จากการสัมภาษณ์คนงานพบว่า ในการเที่ยวนั้นคนงานชายใช้ถุงยางอนามัยและหญิงบริการไม่ยอมให้บริการถ้าไม่ใช้ถุงยาง มีการข่มขืนเกิดขึ้นในแหล่งก่อสร้าง 1 แห่ง ผู้ถูกข่มขืนเป็นคนงานหญิงอายุ 14 ปี โดยเกิดขึ้นในไซต์ก่อสร้างขนาดเล็ก การมาทำงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครบางครั้งทำให้เกิดปัญหาครอบครัว มีปัญหาเรื่องชู้สาวเกิดขึ้น เนื่องจากที่พักอยู่กันแออัด ไม่มีคิซิด

ผู้สัมภาษณ์ : ผู้ชายเขาไปเที่ยวกันแถวไหน

นางรุ่งอรุณ : แถวมุมสะพาน เขามีผู้หญิงเข้ามาค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : เขามาอย่างไร ตอนเย็นหรืออย่างไร

นางรุ่งอรุณ : ค่ะ ตอนเย็นๆ

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วเขามาอยู่ตรงไหนของที่พักนี้

นางรุ่งอรุณ : เขามาตรงที่หนุ่มอยู่

ผู้สัมภาษณ์ : คณงานผู้ชายเขาไปเที่ยวผู้หญิงบ้างไหมคะ
นางวิจารณ์ : ไปค่ะ บางคนก็ไป บางคนก็ไม่ไป

ผู้สัมภาษณ์ : คณงานก่อสร้างเคยไปเที่ยวผู้หญิงไหม

นายณรงค์ : มีครับ

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วพวกที่ไปมีเมียหรือไม่มี

นายณรงค์ : มีเมียก็มี ไม่มีก็มี

ผู้สัมภาษณ์ : เหรอ แล้วเขาไปเที่ยวแถวไหน

นายณรงค์ : แถวหัวสะพาน

ผู้สัมภาษณ์ : บ่อยไหม

นายณรงค์ : บ่อย

ผู้สัมภาษณ์ : ทุกวัน

นายณรงค์ : ครับ แต่ผมไม่เข้าไปใกล้เขา

ผู้สัมภาษณ์ : ทำไมล่ะ

นายณรงค์ : กลัวติดเอดส์ กลัวติด

ผู้สัมภาษณ์ : ที่นี้เคยมีไหมว่าผู้หญิงอยู่คนเดียวในห้องพักแล้วมี
ผู้ชายไปทำมิดีมิร้าย

นางดอกไม้ : มีจ๊ะ

นางดอกไม้ : มี

ผู้สัมภาษณ์ : เป็นเด็กโสด เป็นคณงานโสดหรือเปล่า

นางดอกไม้ : เป็นคณงานโสด เขาเป็นกรรมกรปูนนะ

ผู้สัมภาษณ์ : อืม...ผู้หญิงเหรอ

นางดอกไม้ : ผู้หญิง

- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วใครไปหา
นางคอกไม้ : ใครไปหา ก็หัวหน้า หัวหน้าสั่งมา
หัวหน้านี้แหละให้ไป
ผู้สัมภาษณ์ : อืม...เข้าไปหาเขา
ผู้สัมภาษณ์ : แล้วไปได้กันไหม
นางคอกไม้ : ได้กันนะ แฟน...แฟนใหญ่เขามากก็โกรธกัน
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : มีไหมมีใครเขาไปเที่ยวไหม
นายหนูแดง : ผมเคยไปอยู่ ผมไปแบบเวลาเมา ผมเมาแบบ
ผู้สัมภาษณ์ : แล้วๆ ผมไปแถวไหนคะ
นายหนูแดง : ผมไปแบบเพชรบุรีตัดใหม่ อีสาน
ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ อีสานแล้วโทษนะคะแล้วใช้ถุงยาง
นายหนูแดง : เขาไม่ยอมเหมือนกันครับ ผมก็ไม่ยอมเหมือนกัน
กันครับ ไม่ยอมเหมือนกัน ผมก็กลัวผมเหมือนกัน
ผู้สัมภาษณ์ : ก็กลัวเหมือนกัน
นายหนูแดง : ครับ ถ้าผมเป็นเอดส์ไป ผมคงๆ ผมไม่อยู่แน่ครับ
:
:
พิธีกร : ที่นี่สำหรับคนแต่งงานนะ เคยมีปัญหาทะเลาะกับ
แฟน อะไรบ้างไหมคะ ตั้งแต่ย้ายมาทำงาน
ก่อสร้าง คนส่วนใหญ่ล่ะ เขามีทะเลาะเบาะแว้ง
กันบ้างไหม
นางอบเชย : ไม่เห็นเปลี่ยนแปลง คิดว่าเหมือนเดิม
นางบัวคำ : แต่เป็นบางคู่ล่ะ
นางอบเชย : บางคู่ผิดปกติ

- นางบัวคำ : บางคูอยู่บ้านแล้วก็มาอยู่ที่นี่ อื้อ เทียวอะไรต่ออะไร
- นางอบเชย : มีแฟนใหม่อย่างนี้
- นางบัวคำ : มีผิวใหม่ ผิวมีก็มีผิวอีก
- นางอบเชย : ผู้หญิงเมื่อก่อนอยู่บ้านนอกก็ไม่ค่อยแต่งตัว
พอมายู่นี้ก็
- นางบัวคำ : พอมายูกรุงเทพฯ นี้ใจแตกหมด
- นางอบเชย : เจอหนุ่มๆ หน่อยก็ใจแตก
- พิธีกร : ที่แคมป์มีการข่มขืนไหม
- นางบัวคำ : ไม่มี
- พิธีกร : ไม่มี ที่แคมป์คนอื่นที่เคยผ่านมา เคยมีไหมการ
ข่มขืน
- นางอบเชย : มี อยู่กับผู้รับเหมา แบบเด็กบ้านนอกอายุ 14 เอง
ผู้ชายมันเอาไปในห้อง เรียงคิวทั้ง 10 คนเลย
พี่น้องเขาไปตามออกมา เด็กคนนั้นนะ ตามออก
มานี้ เลือดเต็มตัวเลยคะ
- พิธีกร : แล้วเป็นไซต์ใหญ่หรือไซต์เล็ก
- นางอบเชย : ไซต์เล็ก ผู้รับเหมา

14.4 การเข้าถึงบริการสุขภาพ

14.4.1 การประกันสุขภาพ

ในเขตก่อสร้างกรุงเทพมหานคร ถ้าเป็นบริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่ จะมีการประกันสังคม ให้คนงานก่อสร้าง โดยทำสัญญากับโรงพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลของรัฐ คนงานจะได้รับการดูแลเมื่อเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ แต่ในเขตก่อสร้างขนาดเล็ก คนงานไม่มีการประกันสังคม เมื่อเจ็บป่วยจะต้องออกค่ารักษาพยาบาลเอง บางแห่งนายจ้างเป็นผู้พาไปโรงพยาบาล

และออกค่ารักษาให้ แต่ส่วนใหญ่ถ้าหากไม่ได้เจ็บป่วยจากการทำงานคนงานจะต้องจ่ายเงินเอง
คนงานส่วนใหญ่เมื่อเกิดการเจ็บป่วยเล็กน้อย จะไปรับการรักษาที่คลินิก บางครั้งก็ซื้อยามารับ
ประทานเองถ้าเป็นไข้เป็นหวัดเล็กน้อย ถ้าเจ็บป่วยมากจึงจะไปโรงพยาบาล

ผู้สัมภาษณ์ : เอ่อ มาทำงานที่นี้ นะพี่เขาให้มีบัตรประกันสังคม
บัตรสงเคราะห์อะไรบ้างหรือเปล่า มีบัตรอะไรบ้าง

นางสมพร : ไม่มีค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : ไม่มีบัตรอื่นเลย

นางสมพร : ไม่มี

ผู้สัมภาษณ์ : น้องมีบัตรสุขภาพอะไรหรือเปล่า

นางวันดี : ไม่มีค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : บัตรประกันสังคม บัตรอะไรอย่างนี้
บัตรสงเคราะห์อะไร

ผู้สัมภาษณ์ : พวกนี้ มีไหม

นางวันดี : ไม่มีค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : มีบัตรอะไรบ้างไหม มีบัตรประกันสังคมไหม

นางรุ่งอรุณ : ไม่มี

ผู้สัมภาษณ์ : บัตรสงเคราะห์มีไหม

นางรุ่งอรุณ : ไม่มี

ผู้สัมภาษณ์ : มีบัตรประกันสุขภาพหรือเปล่า

นายณรงค์ : ไม่มีครับ

ผู้สัมภาษณ์ : ป้ามีบัตรประกันสังคม ประกันสุขภาพ หรือ
บัตรประกันสงเคราะห์หรือเปล่า

นายประเทือง : ไม่มีเลย

ผู้สัมภาษณ์ : มีบัตรประกันสุขภาพ ประกันสังคมไหม

นายพิทักษ์ : มีบัตรประกันสังคม

ผู้สัมภาษณ์ : มีบัตรประกันสุขภาพไหม

นางดอกไม้ : ไม่มี

ผู้สัมภาษณ์ : บัตรสงเคราะห์มีไหม

นางดอกไม้ : บัตรสงเคราะห์ก็อยู่บ้านโน่นค่ะ ไม่ได้เอามา

ผู้สัมภาษณ์ : มีบัตรสงเคราะห์ไหม

นายพรหม : มีครับ

ผู้สัมภาษณ์ : มีบัตรอะไรบ้าง

นายพรหม : บัตรสังคม

นายพรหม : มีครับ

ผู้สัมภาษณ์ : เคยใช้แล้วหรือยัง

นายพรหม : เคยใช้ครับ

ผู้สัมภาษณ์ : มีบัตรประกันสุขภาพไหม

นางน้อย : ไม่มี

ผู้สัมภาษณ์ : บัตรสงเคราะห์

นางน้อย : ไม่มี

14.4.2 การมียาไว้ใช้ในบ้านพักหรือในที่ก่อสร้าง

จากการสัมภาษณ์พบว่าในเขตกรุงเทพมหานคร บริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่ได้จัดยาสามัญประจำบ้านไว้จำนวนหนึ่งไว้ในสโตร์หรือโกดังสโตร์เก็บของ เมื่อคนงานไม่สบายเล็กน้อยสามารถไปขอมาได้

บริษัทก่อสร้างทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่มีแพทย์/พยาบาลประจำในการดูแลสุขภาพของคนงานก่อสร้าง ไม่ว่าจะเป็นเต็มเวลาหรือบางเวลา เขตก่อสร้างขนาดใหญ่จะทำสัญญากับโรงพยาบาลเอกชน หรือรัฐในการดูแลคนงานก่อสร้างที่เจ็บป่วย และมีรถรับ-ส่ง แต่เขตก่อสร้างขนาดเล็กจะไม่มีบริการดังกล่าว แต่เมื่อคนงานก่อสร้างประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย ผู้รับเหมาจะนำรถไปส่งโรงพยาบาลและออกค่ารักษาให้ เฉพาะการเจ็บป่วยที่เกิดจากการทำงานเท่านั้น

ผู้สัมภาษณ์ : นายจ้างเขาช่วยเหลืออะไรไหม พอรู้ว่าลูกจ้างเป็นหวัด
เยอะๆ อย่างนี้

นางวันดี : เขาซื้อยาให้

ผู้สัมภาษณ์ : เขา นายจ้างซื้อยาให้ ซื้อยาแจกหรือคะ

นางวันดี : ยาในสโตร์ค่ะ ถ้าเราเป็น เราก็ก็นำไปขอยาเขากิน

ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ ขอยานายจ้างกิน เขามีให้หรือคะ ยาแก้ไขหวัด

นางวันดี : มีค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : ที่นี้มียาให้ไหม

นายมี : มี

ผู้สัมภาษณ์ : เวลาเราไม่สบาย เรามาเบิกยาตรงนี้นะ

นายมี : ครับ

ผู้สัมภาษณ์ : ที่นี้มียาไหม
นายบุญมา : มียาแก้ปวด

14.4.3 ความรู้เรื่องโรคเอดส์และการป้องกัน

จากการสัมภาษณ์พบว่า คนงานชายมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ มากกว่าคนงานหญิง โดยทราบว่าโรคเอดส์สามารถติดต่อกันทางเพศ ทางเลือด โดยใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน แต่ยังมีความเข้าใจผิดว่า เอดส์สามารถติดต่อกันโดยการอาบน้ำร่วมกัน คนงานก่อสร้างกล่าวว่า เขารู้สึกกลัวติดโรคเอดส์เพราะอาบน้ำใช้ถังรวม การป้องกันโรคเอดส์คนงานบอกว่า ทำได้โดยการสวมถุงยางอนามัย ไม่สำล่อนและไม่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน คนงานส่วนใหญ่คิดว่าตนเองไม่มีโอกาสติดโรคเอดส์ ความรู้เรื่องโรคเอดส์ได้จากการดูโทรทัศน์

ผู้สัมภาษณ์ : พอจะรู้ไหม โรคเอดส์ติดต่อกันได้อย่างไร
นางสมพร : ไม่รู้ซิคะ
นางสมพร : เขาก็บอกว่าไม่ให้สำล่อนอะไรอย่างนี้
ผู้สัมภาษณ์ : คุณคิดว่าพวกคนงานก่อสร้างมีโอกาสติดเอดส์
ได้บ้างไหม
นางสมพร : ไม่รู้ซิคะ
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : เคยได้ยินเรื่องเอดส์มาจากไหน
นางวันดี : ในทีวีค่ะ
ผู้สัมภาษณ์ : นื่องคิดว่ามันติดกันอย่างไร
นางวันดี : หนูไม่รู้
ผู้สัมภาษณ์ : ตามที่เห็นในทีวี ติดต่อกันอย่างไร
นางวันดี : ไม่ใช่อะไรร่วมกับผู้อื่น
ผู้สัมภาษณ์ : ของอะไรคะ
นางวันดี : หีองน้ำอะไรนี้ ไม่ใช่ร่วมกับเขา

- ผู้สัมภาษณ์ : รู้ไหมว่าเอดส์ติดกันทางไหน
นางวิจารณ์ : รู้ค่ะ ทางเพศและก็เข็มฉีดยา
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : โรคเอดส์ป้องกันได้อย่างไร
นายณรงค์ : ไม่รู้ครับ
ผู้สัมภาษณ์ : เราคิดว่าตัวเรามีโอกาสติดไหม
นายณรงค์ : ไม่มีครับ
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : โรคเอดส์นี้มันเป็นอย่างไร
นางดอกไม้ : ฉันไม่รู้มันเป็นอย่างไร
ผู้สัมภาษณ์ : แล้วมันเป็นอย่างไร
นางดอกไม้ : ฉันเห็นอยู่ในทีวีนะ
ผู้สัมภาษณ์ : มันเป็นอย่างไร ลองเล่าให้ฟังซิ
นางดอกไม้ : ฉันว่ามันเป็นตุ่ม เป็นตุ่มตามตัวนะ
ผู้สัมภาษณ์ : สมมติว่าคุณเป็นแล้วมันไปติดคนอื่นอย่างไร
นางดอกไม้ : ไม่รู้ ไม่เคยเป็น ไม่รู้
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : โรคเอดส์รู้จักไหมคะ
นายทิวา : รู้
ผู้สัมภาษณ์ : ได้ยินจากที่ไหน
นายทิวา : อ้อ ทางโทรทัศน์ เขาบอก ออกเรื่อยๆ
ผู้สัมภาษณ์ : เขาว่าอย่างไรบ้าง
นายทิวา : ก็ไม่ให้สำส่อนทางเพศ

- ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ พอจะรู้ไหมติดต่อกันได้อย่างไร
นายทิวา : ก็ทางเลือด
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : แสดงว่าไอ้โรคเอดส์นี่มันติดต่อ เท่าที่รู้มันติดต่อ
ทางที่ไปเที่ยว ผู้หญิงนี่
นายขุนทอง : เพราะว่าสำส่อนนะ เพราะว่าไอ้เรื่องสำส่อนทางเพศ
แล้วติดยาเสพติดเข็มฉีดยาอันเดียวกันไม่ใช่หรือ

14.5 ค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพของคนงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร

14.5.1 การให้ความสำคัญกับสุขภาพของคนงานก่อสร้าง

คนงานก่อสร้างให้ความเห็นว่าสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญ และวิธีที่จะทำให้สุขภาพแข็งแรง คือ การรับประทานอาหารดีๆ ออกกำลังกาย พักผ่อนเพียงพอ บางคนซื้อยาบำรุงมารับประทาน อยากรู้ก็ตาม การมาทำงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครทำให้การดูแลสุขภาพของคนงานก่อสร้างไม่ดีพอ เพราะอากาศไม่ดี อี๊ดอัด ไม่มีที่ออกกำลังกาย ไม่มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ เนื่องจากบางครั้งต้องทำงานล่วงเวลา และคนงานที่มีที่พักอยู่ในเขตก่อสร้างต้องตื่นเวลาตี 4 เพื่อมาหุงอาหารเตรียมห่อไปรับประทานในมือเที่ยง และต้องรีบไปขึ้นรถกะบะที่ทางบริษัทจัดให้ สภาพแวดล้อมของที่พักยังไม่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพของคนงาน โดยเฉพาะเรื่องการอยู่ในที่แออัด มีขยะบริเวณที่พัก อากาศร้อนอบอ้าว การมีแมลงและหนูอยู่ในที่พัก

14.5.2 ความสามารถในการควบคุมสุขภาพของตนเอง

คนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครอยู่ในสถานะที่อาจกล่าวได้ว่า ไม่สามารถควบคุมสุขภาพตนเองได้ เนื่องจากคนงานเหล่านี้เป็นคนงานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือตอนล่าง ไม่รู้จักถนนหนทาง มีหลายคนที่ไม่รู้จักแม้แต่ชื่อของบริษัทที่ตนมารับจ้าง

คนงานหญิงบางคนไม่สบาย เป็นโรคที่ต้องรักษา นายจ้างต้องเป็นผู้นำไปโรงพยาบาล รายได้ของคนงานถ้าเป็นคนงานชายจะได้ค่าจ้างสูงกว่าคนงานหญิง รายได้ที่ได้มาเป็นรายได้ประจำวัน และต้องแบ่งส่งไปให้บุตรที่อยู่ต่างจังหวัด

บางคนมีหนี้สินจากการผ่อนรถจักรยานยนต์หรืออื่นๆ ทำให้มีเงินเหลือไม่มากนัก การใช้เงินในการซื้ออาหารบำรุงสุขภาพจึงมีเหลือไม่มากนัก ความรู้ที่คนงานได้ในเรื่องดูแลสุขภาพมาจากสื่อโทรทัศน์

14.5.3 ความสามารถในการดูแลตนเอง

เมื่อถามถึงวิธีการดูแลสุขภาพของคนงานก่อสร้าง คนงานรู้ว่าจะต้องดูแลสุขภาพตนเองอย่างไร แต่ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการใช้ชีวิตในเมืองหลวงทำให้ไม่สามารถดูแลตนเองได้ดีเท่าที่ควร เริ่มตั้งแต่การดูแลตนเองในเรื่องที่อยู่อาศัย ต้องอาศัยอยู่ในที่พักคนงานซึ่งมีสภาพคับแคบ แออัด ร้อนอบอ้าว แต่คนงานก็จำเป็นต้องอยู่ เพราะไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้ คนงานส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดจบการศึกษาระดับประถมศึกษา คือส่วนใหญ่ไม่ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์หรือจากการอ่าน ข่าวสารที่ได้รับจะได้จากโทรทัศน์ ดังนั้นข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลตนเองจึงได้รับจากโทรทัศน์ เวลาของคนงานก่อสร้างส่วนใหญ่ใช้ในการทำงานตลอดสัปดาห์ ไม่มีการไปพบแพทย์จนกว่าจะเกิดการเจ็บป่วยขึ้น และอีกประการหนึ่งความจำกัดในเรื่องรายได้ ซึ่งจะต้องเจียดส่วนหนึ่งส่งไปให้บุตรที่อยู่ต่างจังหวัด ทำให้เงินที่จะนำมาใช้ในการบำรุงรักษาสุขภาพมีจำกัด

จากการสัมภาษณ์เรื่องการดูแลสุขภาพของตนเองได้ข้อมูลดังนี้ :-

- พิธีกร : คิดว่าเราจะทำอย่างไรให้ร่างกายแข็งแรง
- นายประเมิน : กินยาบำรุง
- นางส้อมกลิ่น : เม็ดดำเม็ดแดง
- นายประเมิน : กินทุกวัน เวลาเราเมื่อยเราเพลียเราก็ไปซื้อมากิน
ถ้าเราไม่เป็นอะไร เราก็ไม่ซื้อมากิน
- นางสุนันทา : พักผ่อนมากๆ กินอาหารดีๆ

- พิธีกร : ที่เรายู่กันนี้จะทำอะไรนะจะให้เรานี้มีความสุขภาพ
แข็งแรง ไม่เจ็บป่วย สมเพชรว่าอย่างไร
- นายพาน : ผมว่าคงยากอยู่
- นายทิว : ไม่มีสนามเล่น
- นายเฉลิม : ที่ออกกำลังกายไม่มีด้วย
- นายพาน : เวลาพักผ่อนไม่เพียงพอด้วย ยาก อากาศมันก็ไม่ค่อยดี
- นายหนูแดง : อากาศไม่ดี
- นายสมเพชร : ก็พักผ่อนไม่เพียงพอ
- นายเอกราช : ก็อยู่ในกรุงเทพฯ ผมว่ามันเบื่อ มันไม่รู้
มันอึดอัดบ่อยๆอากาศมัน หึ่งน้ำมูก
:
:
พิธีกร : ที่นี้พี่คิดว่าทำอะไรคนงานนี่นะจะถึงจะมี
เอ่อ สุขภาพแข็งแรง ไม่เจ็บป่วย พี่ว่าทำอะไรคะ
- นายสนิท : ออกกำลังกาย อยู่ที่นี้มันก็ไม่มีเวลาออกกำลังกาย
หรรอครับ สถานที่มันไม่มี
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : เวลาเจ็บป่วย เขาดูแลไหม
- นางสมพร : แบบว่าเวลาเจ็บเวลาป่วย ที่เวลาทำงานนะ
ในเวลาทำงาน เขาก็ช่วยเรา พาเราไปรักษา
- ผู้สัมภาษณ์ : เขาพาไปไหน เวลาเจ็บป่วย
- นางสมพร : ไปโรงพยาบาลค่ะ
- ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าเจ็บป่วยในงาน
- นางสมพร : เขาออกให้ทุกอย่าง รักษาฟรีหมด

- ผู้สัมภาษณ์ : เวลาปวดหัว เป็นไข้ เขาทำอะไรคะ
นางวันดี : ก็ซื้อยามากินเอง ที่ร้านค้า
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : อยากให้หมอพยาบาลมาตรวจบ้างไหม
นางหุนน : อยากให้มา
ผู้สัมภาษณ์ : อยากให้เขามาทำอะไรบ้าง
นางหุนน : อยากให้มาตรวจโรคต่างๆ เพราะหนูเข้าโรงพยาบาลก็
ไม่มีเงินที่จะให้ค่ายา ยาก็แพง หนูว่าพรงนี้จะไป
โรงพยาบาลกลัว ไม่มีเงินพอ
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : ป้ามีโรคประจำตัวหรือเปล่า
นางประเทือง : มีปวดหัวตัวร้อน
ผู้สัมภาษณ์ : แล้วกินยาอะไร
นางประเทือง : ยาต้มใจ ยาแก้ไอ
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : เมื่อเจ็บป่วยขึ้นมาไปรับการรักษาพยาบาลที่ไหน
นายพิทักษ์ : ที่โรงพยาบาลลาดกระบัง
:
:
นายประจวบ : ซื้อยากินเอง
:
:
นายทิวา : ถ้าเป็นหนักๆ ถึงจะไป ถ้าเป็นแค่ไข้หวัดก็ซื้อยามากิน
ไปตามคลินิก ค่ายาก็แพงเหมือนกัน

- ผู้สัมภาษณ์ : เวลาไม่สบายใครออกเงิน
- นายจำเริญ : เราต้องออกเอง
- ผู้สัมภาษณ์ : เคยมีคนจากราชการเข้ามาดูแลความเป็นอยู่อะไร
ของพวก เรา บ้างไหม
- นายจำเริญ : ไม่ ไม่มีนะ เห็นมีแต่พวกพยาบาลมาฉีควักซินเด็ก
เท่านั้น นอกนั้นไม่มี
- ผู้สัมภาษณ์ : พยาบาล มาดูแลเด็ก
- นายจำเริญ : ก็แค่นั้นเอง
- :
- :
- ผู้สัมภาษณ์ : ที่นี้มีหมอมารตรวจอะไรบ้างไหม
- นายมาด : ไม่เคย
- ผู้สัมภาษณ์ : ไม่มีเลยใช่ไหม แล้วส่วนมากป่วยแล้วไปที่ไหนกัน
- นายมาด : ก็ไปคลินิก
- ผู้สัมภาษณ์ : เสียเงินเองหรือ
- นายมาด : เสียเอง
- ผู้สัมภาษณ์ : มีบัตรสงเคราะห์ไหม
- นายมาด : ไม่มี
- :
- :
- ผู้สัมภาษณ์ : เวลาป่วยไปคลินิกหรือโรงพยาบาล
- นางดอกไม้ : ไปโรงพยาบาลอะไร
- ผู้สัมภาษณ์ : เซนต์หลุยส์
- นางดอกไม้ : จ๊ะ
- ผู้สัมภาษณ์ : ไปเองหรือนายพาไป
- นางดอกไม้ : นายพาไปจ๊ะ

14.5.4 การรับรู้สิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

คนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครรับรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของตนในเรื่องการพักผ่อนไม่เพียงพอ การทำงานที่เสียงอันตราย ที่อยู่แออัดคับแคบ อากาศไม่ดีไม่โปร่ง การไม่มีที่ออกกำลังกาย การขาดการช่วยเหลือจากครอบครัว และอยู่ในสภาวะต่างคนต่างอยู่ การมีฝุ่นละอองในบริเวณที่ทำงาน การมียุง แมลงสาบ และหนูในที่พัก การอาบน้ำร่วมกันในถังรวม การไม่รู้จักสถานบริการด้านสุขภาพ และขาดการสนับสนุนเกี่ยวกับบริการสุขภาพทั้งหมดที่กล่าวมาคือสิ่งที่คนงานก่อสร้างเผชิญอยู่ แต่ด้วยความที่ต้องการงานและเงินในการเลี้ยงชีพ และสร้างสรรค์สิ่งที่ต้องการ เช่น การปลดหนี้สิน การสร้างบ้าน การส่งเสียบุตรในการศึกษา คนงานก่อสร้างจึงทนต่อสภาพที่เป็นอันตรายดังกล่าวได้ แต่ทุกคนอยู่ด้วยความไม่มั่นใจในความปลอดภัยในสุขภาพของตนเอง

- ผู้สัมภาษณ์ : อยู่ที่บ้านกับอยู่ที่นี้แตกต่างกันอย่างไร
- นางวิจารณ์ : อยู่ที่บ้านสบายกว่า มันไม่มียุง อยู่ที่นี้ แคมป์มันสกปรก
อะไรเยอะ ยุงมันเยอะ
- :
- :
- ผู้สัมภาษณ์ : ที่พักมีแมลงสาบไหม
- นางหนูน : มี
- ผู้สัมภาษณ์ : มียุงไหม
- นางหนูน : มีแมลงวัน
- ผู้สัมภาษณ์ : ยุงมีไหม
- นางหนูน : ยุงก็มากด้วย เย็นๆ ต้องกางมุ้ง รีบเข้าห้องนอนเลย
ไม่อยากให้ ยุงกัด เดี่ยวจะไม่สบาย ลูกอีกด้วย
- ผู้สัมภาษณ์ : หนูมีไหม
- นางหนูน : หนูก็มี
- ผู้สัมภาษณ์ : วิ่งเข้ามาในบ้านเลยหรือว่าอย่างไร
- นางหนูน : วิ่งเข้ามาไม่กัด แต่มากินข้าว

- ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าเทียบที่นี้กับที่นครสวรรค์ที่คุณอยู่ เป็นอย่างไร
นายณรงค์ : บ้านดีกว่า บ้านผมใหญ่ ที่นี้มันแออัด
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : ชีวิตความเป็นอยู่ ต้องปรับตัวมากน้อยแค่ไหน
นางบัวทอง : ค่อยๆ ปรับค่ะ เพราะว่าคิดว่าเราไม่มีกลิ่นโคลนนะ
ไม่เหม็นอะไร
ผู้สัมภาษณ์ : เหม็นอะไรคะ ไอ้ที่เหม็นนี่คืออะไร
นางบัวทอง : อ้อ มันต้องเหม็นขยะเขยะ อยู่ที่นี่มันต้องเหม็นบ้าง
ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ เหม็นขยะ
นางบัวทอง : อืม แล้วเหม็นน้ำเสีย
:
:
ผู้สัมภาษณ์ : เปรียบเทียบกันกับที่บ้าน กับที่อยู่ที่พักที่ก่อสร้าง
คุณคิดว่าอย่างไร
นายมาด : ที่บ้านดีกว่าเยอะ สบายสะอาดกว่าที่นี้ สบายโปร่ง
และกว้าง ขวางกว่านี้เยอะ

จากการสนทนาดังกล่าว เห็นได้ว่า คนงานก่อสร้างอาศัยอยู่ในที่พักที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีผลกระทบต่อภาวะสุขภาพอนามัยของคนงาน อย่างไรก็ตาม คนงานก่อสร้างส่วนใหญ่ก็ยังคงต้องอาศัยอยู่ในที่พักที่ผู้รับเหมาหรือบริษัทจัดไว้ให้ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเศรษฐกิจของคนงาน

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงควรที่จะมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของที่พักอาศัยของคนงาน ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่ของคนงานอย่างใกล้ชิดด้วย

สรุปผล

และ

ข้อเสนอแนะ

สถาบันวิจัยประชากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

โครงการศึกษาปัญหาสังคมและสาธารณสุขของคณงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยระบบสาธารณสุขภายใต้แผนงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสาธารณสุข มีระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ กรกฎาคม พ.ศ. 2537 ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2538 วัตถุประสงค์หลักของโครงการคือ เพื่อให้ได้ข้อมูลทางสังคมและสาธารณสุขของคณงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนาชนิดตัดขวาง ณ จุดหนึ่งของเวลา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การใช้วิธีการศึกษาทั้งสองชนิดประกอบกันจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความหมายเพียงพอมาใช้ในการวางแผนทั้งด้านสังคมและสาธารณสุข เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณงานก่อสร้างได้

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินงานหลักในการวิจัยเชิงปริมาณ ขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพรับผิดชอบโดยสถาบันประชากรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์มีดังนี้ต่อไป

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่

1.1. การสำรวจสถานที่ก่อสร้างทั้งหมดโดยการสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้าง หรือหัวหน้าคณงานหรือวิศวกร ด้วยแบบสำรวจที่ 1

1.2. การศึกษาลักษณะและสภาพโดยทั่วไปของสถานก่อสร้างโดยหัวหน้าคณงานหรือผู้รับรับเหมาหรือตัวแทนผู้รับเหมาของสถานก่อสร้างที่สุ่มเลือกเข้ามาศึกษารวมทั้งผู้รับเหมาช่วงทุกแห่ง ด้วยแบบสำรวจที่ 2

1.3. การศึกษาลักษณะและสภาพที่อยู่อาศัยของคณงานก่อสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบดูแลที่พักคณงานก่อสร้างร่วมกับการสังเกต ด้วยแบบสำรวจที่ 3

1.4. การสัมภาษณ์คนงานก่อสร้าง โดยใช้แบบสำรวจที่ 4 ซึ่งครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- ก. ลักษณะทั่วไปของประชากรความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว
- ข. โครงสร้างทางสังคม
- ค. แรงงานสัมพันธ์
- ง. สภาพปัญหาทางสาธารณสุข
- จ. ระบาดวิทยาของการบาดเจ็บจากการทำงาน
- ฉ. ปัญหาทางด้านสาธารณสุข
- ช. ปัญหาสุขภาพจิต

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยนี้คือ คนงานก่อสร้างที่ปฏิบัติงานกับบริษัทหรือสถานที่ก่อสร้างต่าง ๆ ทั้งเล็กและใหญ่ ภายในกรุงเทพมหานคร โดยการแบ่งกรุงเทพมหานคร ออกเป็น 2 เขต คือ เขตกรุงเทพมหานครรอบใน ซึ่งสุ่มได้คลองเตยเป็นเขตตัวแทน และเขตกรุงเทพมหานครรอบนอก ซึ่งสุ่มได้เขตลาดกระบัง โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย จากนั้นจึงเป็นการกรอบของกรสุ่มตัวอย่างของคนงานก่อสร้างในพื้นที่ศึกษาทั้ง 2 เขต โดยทำการสำรวจสถานที่ก่อสร้างทุกแห่ง เมื่อได้ข้อมูลแล้ว จึงจำแนกขนาดของสถานที่ก่อสร้างออกเป็น 2 ประเภทคือ สิ่งก่อสร้างขนาดเล็ก (พื้นที่การใช้สอยเมื่อก่อสร้างเสร็จ โดยรวมทุกชั้นแล้วต่ำกว่า 10,000 ตารางเมตร) และสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ (พื้นที่การใช้สอยเมื่อก่อสร้างเสร็จแล้ว โดยรวมทุกชั้นเท่ากับหรือมากกว่า 10,000 ตารางเมตรขึ้นไป) นอกจากนี้ยังมีการจำแนกประเภทของสิ่งก่อสร้างตามวัตถุประสงค์ของการใช้สอย ส่วนระยะของการก่อสร้างนั้น สถานที่ก่อสร้างที่เข้าข่ายในการศึกษาครั้งนี้ คือสถานที่ก่อสร้างที่มีระยะของการก่อสร้างระหว่างระยะ โครงสร้างเท่านั้น ในวันที่เข้าสำรวจมีการสำรวจรายชื่อคนงานก่อสร้างทั้งหมดในวันเข้าสำรวจ แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง อย่างเป็นระบบเพื่อนำคนงานมาศึกษา 20 คน จากสถานที่ก่อสร้างแต่ละแห่ง

ผลการวิจัย

1.1. ผลการสำรวจสถานที่ก่อสร้างทั้งหมดในพื้นที่ที่ศึกษา

ในเขตคลองเตย ระหว่างการสำรวจ มีสถานที่ก่อสร้างทั้งหมด 57 แห่ง เข้าข่ายในการศึกษา 54 แห่ง นอกจากนี้ยังพบว่ากว่าครึ่งหนึ่งของสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ และส่วนใหญ่ เป็นการก่อสร้างที่พักอาศัย และมากกว่าครึ่งหนึ่งมีความสูงมากกว่า 20 เมตร

ส่วนในเขตลาดกระบัง มีสถานที่ก่อสร้างมากถึง 546 แห่ง แต่มีเพียง 49 แห่งที่เข้าข่ายและยังพบว่าสถานที่ก่อสร้างเกือบทั้งหมด เป็นสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก ซึ่งกว่าครึ่งหนึ่งเป็นการก่อสร้างที่พักอาศัย ในแง่ความสูงนั้นมีเพียงร้อยละ 45 ที่สูงเกิน 20 เมตร

1.2. ลักษณะและสภาพโดยทั่วไปของสถานที่ก่อสร้าง

การศึกษาในส่วนนี้มีจำนวนตัวอย่างเขตละ 22 แห่ง ทั้งในเขตคลองเตยและเขตลาดกระบัง โดยสรุป พบว่านับแต่เริ่มก่อสร้างมีคนงานเสียชีวิตระหว่างการปฏิบัติงานในเขตคลองเตย 1 ราย เขตลาดกระบัง 3 ราย ส่วนการบาดเจ็บจนต้องหยุดงานระหว่าง 1 เดือนก่อนการสำรวจ ที่เขตคลองเตยสถานก่อสร้างร้อยละ 68 มีคนงานบาดเจ็บ ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก ในขณะที่เขตลาดกระบังพบเพียงร้อยละ 45 ซึ่งมักเป็นสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ ทั้งสองเขตมีจำนวนคนงานชายเกิดอุบัติเหตุมากกว่าคนงานหญิง สาเหตุที่บาดเจ็บส่วนใหญ่เกิดจากตะปุด้า

ในเรื่องของการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่คนงาน พบว่ามีประมาณ 1 ใน 5 สำหรับคนงาน และ 2 ใน 5 สำหรับหัวหน้าคนงาน ในเขตคลองเตยสถานก่อสร้างมีการล้อมรั้วมิดชิด มีการติดป้ายประกาศเตือนเกี่ยวกับความปลอดภัยมากกว่าเขตลาดกระบัง ที่มีปิ่นจัน ทุกแห่งรั้วมีของปิ่นจันไม่อยู่ในระยะที่จะทำอันตรายต่อคนภายนอก เมื่อเกิดอุบัติเหตุและมีการสร้างตาข่ายหรือหลังคาป้องกันของตกจากที่สูง อีกทั้งมีการสร้างนั่งร้าน เป็นโลหะแข็งแรงรวมทั้งมีการเตรียมอุปกรณ์การปฐมพยาบาลและอุปกรณ์

ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลด้วย ซึ่งพบว่าที่ลาดกระบังมีการเตรียมการเหล่านี้น้อยกว่า นอกจากนี้ยังมักพบว่าสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่มีมาตรการที่กล่าวมามากกว่า สถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก

ด้านสุขอนามัยทั่วไปจากการสังเกตในเรื่องของน้ำดื่มและน้ำใช้ที่คลองเตย สถานที่ก่อสร้างทุกแห่งจัดน้ำประปาไว้ให้คนงาน แต่ที่ลาดกระบังมีน้อยกว่า ส่วนการจัดจำหน่ายอาหารบริเวณที่ก่อสร้างที่เขตคลองเตยมีน้อยกว่าเขตลาดกระบัง ส่วนการกำจัดขยะสถานที่ก่อสร้างในคลองเตยมีถังขยะน้อยกว่าลาดกระบัง แต่ที่ลาดกระบังมีขยะหรือเศษขยะทิ้งกระจัดกระจายและน้ำขังเฉอะแฉะมากกว่า ส่วนจำนวนส้วมสำหรับคนงานที่เขตคลองเตยมีส้วมโดยเฉลี่ย 11 ห้อง สำหรับสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ และมี 5 ห้อง สำหรับขนาดเล็กที่ลาดกระบัง โดยเฉลี่ยมี 21 ห้อง สำหรับสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่และ 4 ห้อง สำหรับสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก และห้องส้วมที่คลองเตยสะอาดกว่าที่ลาดกระบัง

การมาเยี่ยมเยียนของหน่วยงานราชการนั้น ที่คลองเตยมีการมาเยี่ยมมากกว่าที่ลาดกระบัง และพบว่าสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ มีหน่วยราชการมาเยี่ยมมากกว่าสถานที่ก่อสร้างขนาดเล็ก ทางด้านการจ่ายเงินเข้าสมทบกองทุนทดแทน และการทำประกันสังคมให้กับลูกจ้าง ก็เช่นเดียวกันคือ ที่คลองเตยมีสวัสดิการที่ดีกว่า และสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ที่สวัสดิการเหล่านี้มากกว่าขนาดเล็ก

1.3. ลักษณะและสภาพที่อยู่อาศัยของคนงานก่อสร้าง

จากการสำรวจที่เขตคลองเตย ร้อยละ 55 ของสถานที่ก่อสร้างมีที่พักคนงานอยู่ในบริเวณเดียวกับสถานที่ก่อสร้าง ส่วนที่ลาดกระบัง สถานที่ก่อสร้างเกือบทั้งหมดจัดที่พักอยู่ในบริเวณเดียวกัน ด้านจำนวนคนงานนั้นพบว่า สำหรับสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่ในลาดกระบัง มีจำนวนเฉลี่ยของคนงานมากกว่าคลองเตย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับจำนวนห้องพัก

ในส่วนของสุขภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า มีเพียงร้อยละ 15 ของที่พักในคลองเตย และร้อยละ 5 ของที่พักในลาดกระบัง ที่จัดว่าสะอาดจากการสังเกต หากพิจารณาในเรื่องของความสว่างการมีหน้าต่าง ที่พักที่คลองเตยมีมากกว่าที่ลาดกระบังที่จัดว่าสว่างและมี

หน้าต่างในห้องพัก และที่พักทั้ง 2 เขตมีขยะเกลื่อนกลาดและน้ำเน่าขังในบริเวณที่พัก จำนวนห้องส้วมนั้นพบว่าในเขตคลองเตยมีจำนวนเฉลี่ยเพียง 19 ที่ ในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่และประมาณ 7 ที่ ในสถานก่อสร้างขนาดเล็ก ที่ลาดกระบังสถานก่อสร้างขนาดใหญ่มีมากกว่า แต่ในสถานก่อสร้างขนาดเล็กมีน้อยกว่าที่คลองเตย ส่วนน้ำดื่ม น้ำใช้ ที่เขตคลองเตยนั้นทุกแห่งจัดน้ำประปาไว้ให้คนงาน แต่ที่ลาดกระบังจะมีน้อยกว่า น้ำบาดาลเป็นแหล่งหนึ่งที่ใช้กันมาก การจำหน่ายอาหารพบว่า ส่วนใหญ่ เป็นร้านจำหน่ายอาหารในบริเวณที่พัก

การจัดการดูแลที่พักของคนงานในเขตคลองเตย ส่วนใหญ่เจ้าของเป็นผู้แต่งตั้งผู้ดูแล มีกฎหมาย เรื่องการดื่มสุรา และการเล่นการพนัน ร้อยละ 70 มีการจัดเวร หรือคนทำความสะอาดที่พัก ที่ลาดกระบังมีการห้ามดื่มสุรา และเล่นการพนันบ้างคล้ายคลึงกัน แต่จัดเวรทำความสะอาดน้อยกว่า

ส่วนเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในที่พักคนงานในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาในเขตคลองเตยที่พบมากที่สุด คือ การติดสุรา ซึ่งเหมือนกับลาดกระบัง โรคระบาดคือไข้หวัดใหญ่ และท้องร่วงในเขตคลองเตย ท้องร่วงไม่มีการรายงานในเขตลาดกระบัง

1.4. การสัมภาษณ์คนงานก่อสร้าง โดยใช้แบบสำรวจที่ 4

ข้อมูลส่วนนี้ ได้จากการสัมภาษณ์คนงานก่อสร้างที่สุ่มได้โดยใช้วิธี Systematic Random Sampling ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 800 ราย แบ่งเป็นคนงานก่อสร้างในเขตคลองเตย 400 ราย และเขตลาดกระบัง 400 ราย ผลการวิจัยในส่วนนี้ สรุปได้ดังนี้

1.4.1 ลักษณะทั่วไปของประชากร

คนงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในวัยทำงาน เป็นชายมากกว่าหญิงเล็กน้อย สมรสแล้ว และมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ คนงานเหล่านี้เป็นแรงงานส่วนเกินของภาคเกษตรกรรม ซึ่งข้อมูลพื้นฐานทางด้านประชากรนี้ไม่ค่อยแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเขตคลองเตยและเขตลาดกระบัง และระหว่างสถานก่อสร้างขนาดเล็กและขนาดใหญ่ แต่ปัญหาต่าง ๆ มักพบในสถานก่อสร้างขนาดเล็กมากกว่าขนาดเล็กมากกว่าขนาดใหญ่

1.4.2 โครงสร้างภาพสังคม

ลูกคนงานก่อสร้างจะอยู่กับพ่อแม่เมื่อยังเล็ก แต่เมื่อถึงวัยเรียนจะเหลืออยู่กับพ่อแม่ในจำนวนที่ไม่มากนัก

1.4.3 แรงงานสัมพันธ์

คนงานส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างชั่วคราวรายวัน ไม่มีสัญญาว่าจ้างที่แน่นอน จึงเป็นการทำงานที่ไร้เสถียรภาพและไม่ได้รับสวัสดิการอันพึงได้ ข้อมูลที่มีอยู่แสดงให้เห็นว่าคนงานก่อสร้างส่วนมากยังขาดความรู้เรื่องกฎหมายแรงงาน สิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ อันพึงได้ นอกจากนี้คนงานไม่มีการจัดองค์กรเพื่อต่อรองกับนายจ้าง เพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตน

1.4.4 สภาพปัญหาทางสาธารณสุข

1.4.4.1 ลักษณะการป่วยก่อนเนื่องมาจากการทำงานอยู่ในระดับ โดยสาเหตุสำคัญมักเนื่องมาจากเรื่องสามารถป้องกันได้ เช่น ตะปูตำ ทั้งนี้เพราะนายจ้างไม่ได้ให้เครื่องป้องกันส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ ประกอบกับคนงานเองก็ไม่สนใจในการใช้เครื่องป้องกันเหล่านั้น

1.4.4.2 สภาพแวดล้อมในการทำงานและสถานที่พักอาศัย รวมไปถึงสภาพสุขภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดี

1.4.4.3 คนงานส่วนมาก (โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนงานชาย) มีพฤติกรรมเสี่ยงส่วนบุคคล เช่น การดื่มสุรา การรับประทานยาแก้ปวด ส่วนการพักผ่อนหย่อนใจมีไม่มากนัก

1.4.4.4 คนงานส่วนมากสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้ดีพอสมควร ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพและการบำบัดรักษา แต่ส่วนใหญ่ยังต้องค่าใช้จ่ายเองเมื่อมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้น

1.4.5 ระบาดของการบาดเจ็บจากการทำงาน

1.4.5.1 คนงานก่อสร้างส่วนใหญ่มีความคิด เห็นว่า ฝุ่น เสียงดัง ความร้อน อุบัติเหตุ และการต้องแบกยกของหนักเป็นปัจจัยที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

1.4.5.2 โรคประจำตัวที่สำคัญของคนงาน ในเขตคลองเตยและลาดกระบัง คือโรคแพ้ละอองเกสรดอกไม้

1.4.5.3 ในเขตคลองเตย อัตราการบาดเจ็บระหว่างการทำงานในรอบปีที่ผ่านมา (ซึ่งคำนวณจากจำนวนคนงานที่ได้รับบาดเจ็บจากคนงาน 1,000 คน) มีระดับสูงถึง 208 ต่อพัน ส่วนในเขตลาดกระบังนั้น มีประมาณ 180 ต่อพัน โดยสาเหตุสำคัญมาจาก ความประมาทและการไม่ได้ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ลักษณะการทำงาน ในขณะที่ได้รับบาดเจ็บมักเป็นการทำงานเกี่ยวกับเหล็กแบกของหรืองานช่างไม้ และ ส่วนใหญ่เป็นการบาดเจ็บที่ขา โดยมีสาเหตุจากการชนกับเครื่องมือและถูกตะปูตำ

1.4.5.4 เมื่อคนงานได้รับบาดเจ็บส่วนใหญ่ไม่ได้ไปรับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล และมักหยุดงานไม่เกิน 7 วัน โดยที่มีคนงานเพียงส่วนน้อยได้รับเงินจากกองทุน เงินทดแทน

1.4.5.5 ผลการตรวจร่างกาย และการตรวจทางห้องปฏิบัติการ แสดงให้เห็นว่า ส่วนมากคนงานก่อสร้างมีสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ปกติ

1.4.6 ปัญหาทางทันตสาธารณสุข

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้มีการตรวจสุขภาพฟันด้วย นอกเหนือจากการตรวจร่างกายโดยทั่วไป ซึ่งพบว่า โรคที่เป็นปัญหาทางทันตสาธารณสุขส่วนใหญ่ของคนงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรคปริทันต์ และโรคฟันผุ ในเรื่องของความรู้ เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพฟันนั้น พบว่า คนงานก่อสร้างยังมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับ โรคฟันและเหงือกและมีการใช้ฟันผิดหน้าที่ในทางที่ไม่ถูกต้องอยู่ในระดับสูง บริการทันตกรรมที่คนงานก่อสร้างได้แก่ การถอนฟัน ตรวจฟัน ขูดหินปูน อุดฟันและใส่ฟัน ตามลำดับส่วนสถานที่ที่ไปรับบริการทันตกรรม ได้แก่ คลินิกเอกชน/โรงพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลรัฐ และสถานีนอนามัย ตามลำดับ ผู้ให้บริการทันตกรรม โดยส่วนใหญ่ คือ ทันตแพทย์

เมื่อสอบถามถึงความต้องการบริการทางทันตกรรม พบว่ามี ความต้องการบริการทันตกรรมอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในเรื่องการตรวจฟัน/เอ็กซเรย์ฟัน บรรเทาความเจ็บปวด ขูดหินปูน การป้องกันโรค การอุดฟัน ถอนฟันและใส่ฟัน ตามลำดับ สำหรับ บริการที่จะจำเป็นสำหรับคนงานก่อสร้างได้แก่ การสอนสุขศึกษา การขูดหินปูน

การรักษาโรคปริทันต์ที่ซับซ้อน การอุดฟัน การถอนฟัน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จาก การตรวจฟัน ไม่พบว่ามีความจำเป็นในการบริการรีบด่วน เช่น ภาวะการปวดฉับพลัน การติดเชื้อในช่องปาก กระดูกขากรรไกรหัก เป็นต้น

โดยสรุป คนงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครต้องการความคุ้มครองสุขภาพ โดยรวม โรคฟันและเหงือกในการประกันสุขภาพอยู่ในระดับสูง

1.4.7 ปัญหาสุขภาพจิต

ความเครียด การดื่มสุรา การใช้จ่ายและสารเสพติดอื่น ๆ เป็นปัญหาสุขภาพจิต ที่พบในกลุ่มคนงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะความผิดปกติของการดื่มสุรา แต่ไม่พบความแตกต่างของปัญหาดังกล่าวระหว่างคนงานก่อสร้างที่ทำงานในเขต คลองเตย และเขตลาดกระบัง หรือ ระหว่างคนงานก่อสร้างในสถานก่อสร้างขนาดใหญ่ และขนาดเล็กอย่างชัดเจน

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มและการสังเกต กลุ่มคนงานก่อสร้าง โดยสรุป พบว่าคนงานก่อสร้างส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากอาชีพ เกษตรกร จึงมีการว่างงานในบางฤดูกาล และบ่อยครั้งประสบกับภาวะแห้งแล้ง ไม่สามารถทำการเกษตรได้ หรือบางส่วนก็ประสบกับปัญหาการขาดเงินลงทุนเพื่อการ เพาะปลูก ปลูกพืชต่าง ๆ ดังกล่าวจึงเป็นส่วนผลักดันให้เกษตรกรบางคนหันเหวิถีชีวิตมาสู่อุตสาหกรรมก่อสร้าง คนงานก่อสร้างโดยส่วนใหญ่ยอมรับว่า งานก่อสร้างเป็นงานที่หนัก และไม่ค่อยมีอิสระ แต่ก็เป็งานที่ช่วยให้รายได้ และเป็นงานที่เพียงแต่ลงแรงแต่ไม่ต้องลงทุนได้ให้ผลการศึกษาในบางส่วนที่คล้ายคลึงกับผลการวิจัยในเชิงปริมาณ และผลการศึกษาบางส่วนยังเป็นการขยายหรืออธิบายเพิ่มเติม สำหรับปรากฏการต่างๆ คนงานส่วนใหญ่ย้ายมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ โดยมีภัยภัยมากับครอบครัว คือสามีภรรยา มีบางส่วนนำบุตรที่ยังเล็กมาด้วย สำหรับคนงานโสดนั้นมีสัดส่วนของคนงานชายมากกว่าคนงานหญิง

เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อเริ่มเข้าสู่อุตสาหกรรมก่อสร้างนั้น คนงานโดยส่วนใหญ่ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับงานก่อสร้าง จึงมักเริ่มชีวิตการทำงานจากการเป็นกรรมกร โดยไม่ได้รับการอบรมใดๆ เพิ่มเติมวิธีการทำงานจึงมักเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือ การสังเกตเพื่อนร่วมงาน การขาดความรู้ และทักษะนี้นำไปสู่ปัญหาหลายประการ อาทิเช่น การขาดอำนาจต่อรองในเรื่องค่าจ้าง การขาดโอกาส หรือมีโอกาสอย่างจำกัดในการเลื่อนระดับการทำงานจากแรงงานไร้ฝีมือเป็นแรงงานกึ่งฝีมือหรือเป็นหัวหน้างาน ปัญหาสวัสดิการในการทำงานผลิตผลของคนงานไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

ด้วยเหตุที่การทำงานก่อสร้างนั้นเป็นงานที่ไม่มีสถานที่ทำงานและที่พักคนงานอย่างถาวร เมื่อเสร็จจากแหล่งหนึ่งคนงานก็จะย้ายไปยังแหล่งก่อสร้างใหม่ ที่มิงานให้ทำ คนงานก่อสร้างนั้นมักจะมีการย้ายถิ่นไปในที่ต่าง ๆ มีขั้นตอนการย้ายถิ่นที่สลับซับซ้อน บางส่วนจะเป็นการย้ายถิ่นไปทำงานก่อสร้างในจังหวัดต่าง ๆ อีกส่วนหนึ่งเป็นการย้ายไปมาระหว่างการทำงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครกับการทำงานภาคเกษตรในชนบท การเคลื่อนย้ายบ่อยครั้งย่อมหมายถึง การที่คนงานก่อสร้าง และครอบครัวต้องมีการ

ปรับตัว ให้เข้ากับกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ ที่ต้องเข้าไปอยู่ร่วมด้วย นอกจากนี้คนงานยัง
ไม่ได้รับความคุ้มครองทั้งในด้านสวัสดิภาพ ตลอดจนขนาดสวัสดิการที่ดีพอ โดยบริษัท
ก่อสร้างแต่ละแห่งจะให้สวัสดิการแก่คนงานแตกต่างกันไป มีหลายแห่งที่ผู้รับเหมามีการ
เอาเปรียบคนงานก่อสร้าง ในขณะที่เดียวกันตัวคนงานก่อสร้างเองก็ขาดความรู้ถึงสิทธิ
ประโยชน์ที่ควรจะได้รับ ไม่ว่าจะเป็นความรู้เกี่ยวกับค่าแรงขั้นต่ำกฎหมายแรงงาน
สวัสดิการต่าง ๆ จึงเป็นเหตุให้คนงานก่อสร้างขาดอำนาจการต่อรอง และถูกเอารัดเอา
เปรียบได้ง่าย โดยสรุปคนงานก่อสร้างจึงประสบกับปัญหาที่สำคัญ ๆ ในทางสังคม
อันได้แก่

- ปัญหาความยากจน โดยเฉพาะในกลุ่มคนงานก่อสร้างที่เพิ่งเริ่มทำงาน
คนงานไร้ฝีมือ และกลุ่มที่ยังต้องรับภาระในการส่งเสียด้านการศึกษาให้แก่บุตร

- การขาดความสมดุลย์ในครอบครัว อันเนื่องมาจากคนงานบางส่วนต้อง
แยกจากคู่สมรส บางส่วนมาทำงานก่อสร้างกับคู่สมรส แต่ต้องแยกจากบุตร โดยฝากไว้
กับปู่ย่าตายายในชนบทให้ดูแลแทน นอกจากนี้ผู้สูงอายุบางส่วนถูกละทิ้งให้อยู่ตามลำพัง
เนื่องจากบุตรต้องเข้ามาทำงานก่อสร้าง และยังไปกว่านั้นผู้สูงอายุในชนบทบางคนยังต้อง
รับภาระในการดูแลหลานซึ่งเป็นบุตรของคนงานก่อสร้างด้วย

- ปัญหาการเลี้ยงดูบุตรในที่พักคนงานก่อสร้าง เนื่องจากบุตรของคนงาน
จะขาดผู้ดูแลทำให้บ่อยครั้งมารดาต้องหยุดงานหรือคนงานบางส่วนก็ปล่อยให้เด็กดูแล
ตนเอง จึงเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุต่าง ๆ นอกจากนี้บุตรที่มาอยู่กับบิดามารดาที่
ทำงานก่อสร้างประสบปัญหาเกี่ยวกับแหล่งการศึกษา เนื่องจากต้องย้ายตามบิดามารดา
ไปเรื่อย ๆ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก

- ปัญหาการปรับตัวทางสังคม อันเกิดจากการที่คนงานโยกย้ายเป็นประจำ
ทำให้ต้องห่างเหินจากกลุ่มเครือญาติในชนบท และต้องเปลี่ยนกลุ่มเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในสถานที่ก่อสร้างขนาดใหญ่คนงานไม่ค่อยมีโอกาสมีปฏิสัมพันธ์กัน เนื่องจากการ
ทำงานหนักและไม่มีเวลาพักผ่อนมากนักคนงานจึงรู้จักกันแต่เฉพาะเพื่อนร่วมงานที่มาจาก
ภูมิลำเนาเดียวกันหรืออยู่ห้องพักข้างเคียงกันเท่านั้น เมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ จึงต้องพึ่ง
ตนเองเป็นหลัก

- ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน และการติดสุรา กล่าวคือ คนงานบางส่วน โดยเฉพาะคนงานชายที่เป็น โสด หรือสมรสแล้วแต่มาอยู่ตามลำพัง มักมีการใช้เวลาว่างไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์และเที่ยวบริการ นอกจากนี้คนงานชายส่วนใหญ่มักนิยมดื่มสุราเป็นประจำ และบ่อยครั้งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาความแตกแยกในครอบครัว และการทะเลาะวิวาทในกลุ่ม

ในส่วนของปัญหาสาธารณสุขนั้นก็พบว่า เป็นปัญหาสำคัญและเป็นปัญหาทั้งทางด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับปัญหาสังคม ปัญหาสุขภาพของคนงานก่อสร้างมีสาเหตุมาจากการอยู่อาศัยในที่พักที่แออัด ไม่ถูกสุขอนามัย มีขยะมูลฝอยเกลื่อนกลาด น้ำดื่มน้ำใช้ไม่สะอาด มีแมลงวัน ยุง คนงานส่วนใหญ่ไม่พอใจกับสภาพที่พักอาศัยเช่น ความคับแคบ อากาศไม่ถ่ายเท จำนวนห้องส้วมมีไม่เพียงพอ ไม่มีการแยกที่อาบน้ำระหว่างชายหญิง และไม่มีมาตรการกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ดีพอ ข้อเท็จจริงจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คนงานก่อสร้างจึงมีเป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อยอีกทั้งมีอำนาจในการต่อรองน้อย ความสามารถในการดูแลตนเองและความรู้ในด้านสุขภาพจำกัด

คนงานก่อสร้างรายงานว่ามีอาการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้หวัด ปวดหลัง ปวดศีรษะ คนงานหญิงกล่าวถึง การเจ็บป่วยมากกว่าคนงานชาย โรคระบาดที่พบบ่อยในเขตก่อสร้างคือ ไข้หวัด ตาแดง และท้องร่วง สาเหตุของโรคระบาดมาจากการกินอยู่ที่ไม่ถูกสุขอนามัย

ในเรื่องของอุบัติเหตุนั้น การขาดเครื่องป้องกันภัย และการขาดความรู้และทักษะของคนงานก่อสร้างนำไปสู่การบาดเจ็บของคนงานก่อสร้าง และบางส่วนต้องเสียชีวิต คนงานโดยส่วนใหญ่ยังขาดความรู้นำไปสู่การบาดเจ็บของคนงานก่อสร้าง และบางส่วนต้องเสียชีวิต คนงานโดยส่วนใหญ่ยังขาดความรู้อย่างมากในเรื่องมาตรการรักษาความปลอดภัยในการทำงาน และผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการหรือผู้รับเหมาก็ดูขาดการเอาใจใส่ในสวัสดิภาพของคนงานตลอดจนไม่มีการเตรียมอุปกรณ์ป้องกันภัยไว้ให้คนงานอย่างครบถ้วน ทั้งยังขาดการอบรมและบังคับใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยอย่างเข้มงวด นอกจากนี้ตัวคนงานก่อสร้างได้รับอุบัติเหตุแล้ว บุตรของคนงานที่อยู่ในที่พักคนงานหรือนำมาเลี้ยงดูใกล้กับบริเวณที่ก่อสร้าง ยังได้รับอันตรายจากอุบัติเหตุในกลุ่มคนงานก่อสร้างนับเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนงานก่อสร้างและครอบครัวด้วย

สำหรับประเด็นของการเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลยามเจ็บป่วยนั้น หากเป็นการเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงานนั้น ส่วนใหญ่ทางเจ้าของกิจการจะเป็นผู้ออกค่ารักษาพยาบาลให้ หากเป็นการเจ็บป่วยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน คนงานก่อสร้างต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง รวมทั้งเมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคนงานก่อสร้างบางส่วนจะได้รับสิทธิในการรักษาจากการประกันสังคม แต่สิทธิประโยชน์ดังกล่าวไม่ได้ครอบคลุมถึงสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัว

นอกจากนี้คนงานชายเป็นจำนวนมากมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การนิยมดื่มสุราเป็นประจำ ซึ่งบ่อยครั้งนำไปสู่ปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคม และรวมถึงปัญหาสุขภาพในระยะยาว นอกจากนี้ยังพบว่า คนงานก่อสร้างชายโสด และคนงานก่อสร้างชายที่สมรสแล้ว แต่ภรรยาไม่ได้อยู่ด้วยนิยมไปเที่ยวหญิงบริการซึ่งไปสู่ออกาสของการเป็นโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ ในเรื่องโรคเอดส์นี้ ยังพบว่า คนงานส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์และวิธีการป้องกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาเรื่องค่าจ้างแรงงาน

ปัญหาเรื่องค่าจ้างแรงงาน เนื่องจากคนงานมักจะได้รับค่าจ้างจากนายจ้างต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นเหตุให้คนงานมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพและคนงานบางส่วนต้องมีหนี้สินจากการกู้ยืมเงิน หรือซื้อเชื่อสินค้าเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค อาจกล่าวได้ว่าค่าจ้างแรงงานที่ต่ำเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่น่าไปสู่ภาวะ “ความยากจนเรื้อรัง”

สำหรับมูลเหตุที่ทำให้คนงานก่อสร้างได้รับค่าแรงต่ำนั้น น่าจะมาจากการที่คนงานขาดทักษะ ขาดประสบการณ์ และการฝึกฝนอบรมในด้านการก่อสร้าง คนงานก่อสร้างโดยส่วนใหญ่จึงเป็นแรงงานที่ขาดคุณภาพ การที่จะยกระดับรายได้ของคนงานให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยการใช้อนุญาทานกำหนดและปรับค่าแรงขั้นต่ำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศแต่เพียงมาตรการเดียวนั้น คงยากที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว

มาตรการหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้คือ การพัฒนาให้คนงานมีทักษะและฝีมือในการทำงานก่อสร้างให้มากยิ่งขึ้น การที่คนงานเป็นแรงงานที่มีคุณภาพย่อมจะทำให้คนงานมีอำนาจต่อรองในเรื่องรายได้มากยิ่งขึ้น และสามารถให้ผลิตผลที่ได้มาตรฐาน ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการจัดการฝึกฝนอบรมให้กับแรงงานที่เพิ่งเริ่มเข้ามาสู่อุตสาหกรรมก่อสร้างสักระยะหนึ่งก่อนที่จะเริ่มทำงาน ซึ่งการจัดการอบรมนี้อาจจะทำโดยหน่วยงานของรัฐหรือกรมแรงงาน และมีการออกประกาศนียบัตรรับรองหรืออาจจะส่งเสริมให้บริษัทก่อสร้างขนาดใหญ่จัดการอบรมฝึกฝนทักษะให้แก่คนงานก่อสร้างในสังกัด ซึ่งการเพิ่มความรู้ให้กับคนงานก่อสร้างนี้ เจ้าของกิจการก็จะได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยเช่นกัน เพราะแรงงานที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างดี จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และให้ผลงานที่มีคุณภาพด้วย นอกจากนี้ยังทำให้บริษัทสามารถจ่ายค่าแรงให้แก่คนงานได้ตามที่กฎหมายกำหนด อันจะช่วยในการลดปัญหาการที่คนงานย้ายไปทำงานกับบริษัทอื่นหรือการขาดแคลนคนงาน เพราะรายได้ที่ดีย่อมดึงดูดใจให้คนงานต้องการทำงานกับบริษัทเดิม

2. ปัญหาเกี่ยวกับบุตรของคณงานก่อสร้าง

ปัญหาเกี่ยวกับบุตรของคณงานก่อสร้าง เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ควรได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของผู้ดูแลเด็กในสถานที่ก่อสร้างและการศึกษาของเด็กกลุ่มนี้ สถานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่มักจะมีข้อห้ามนำเด็กเข้ามาอยู่ด้วย คณงานบางส่วนจึงไม่สามารถนำบุตรมาอยู่ด้วยกันได้ ต้องฝากบุตรไว้กับญาติพี่น้องที่ชนบท ในขณะที่กลุ่มคณงานที่นำบุตรมาอยู่ด้วยนั้น มักจะประสบปัญหาขาดผู้ดูแล เพราะทั้งบิดามารดาจำเป็นต้องทำงานก่อสร้างเพื่อหารายได้ แต่ถ้ามีบุตรเล็ก ๆ บางครั้งมารดาจำเป็นต้องหยุดงานเพื่อดูแลเด็ก ด้วยเหตุนี้เจ้าของกิจการหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องควรจะได้มีการจัดสวัสดิการ เช่น ผู้ดูแลเด็กให้กับคณงานก่อสร้างด้วย นอกจากนี้ควรมีการขยายการศึกษาในระบบนอกโรงเรียนให้แก่กลุ่มคณงานก่อสร้างให้มากยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกัน ลูกของคณงานที่ฝากไว้กับญาติพี่น้องที่ชนบทก็ยังมีแนวโน้มจะขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งรัฐจำเป็นต้องเข้ามาช่วยเสริมโอกาสในจุดนี้เช่นเดียวกัน

8. ปัญหาเรื่องสภาพแวดล้อมของที่พักคณงานก่อสร้าง

ควรจะมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่พักคณงานในเรื่องของสภาพห้องพัก การเพิ่มจำนวนส้วม การแยกที่อาบน้ำระหว่างชายหญิง และที่สำคัญคือการรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมรอบบริเวณที่พักคณงาน วิธีการที่น่าจะช่วยในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมดังกล่าวนี้ ควรจะเน้นถึงการสร้างจิตสำนึกให้กับคณงานก่อสร้างให้รู้จักการรักษาความสะอาดบริเวณที่พัก รักษาสิ่งแวดล้อม แม้ว่ากลุ่มคณงานจะมาอยู่ในที่พักดังกล่าวเพียงชั่วคราวก็ตาม ในด้านเจ้าของกิจการหรือผู้รับเหมานั้นก็ควรมีการสร้างจิตสำนึกให้คำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ของคณงานด้วย มิใช่หวังแต่เพียงผลกำไรอย่างเดียว โดยการปรับปรุงสภาพห้องพัก จัดหาที่ทิ้งสิ่งปฏิกูล และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐให้มาจัดเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอ การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยของคณงานให้ดีขึ้น น่าจะเป็นแรงจูงใจให้คณงานมีความผูกพันกับบริษัทที่ตนทำงานมากยิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานทางอ้อม นอกจากนี้เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมบริเวณที่พักของคณงานที่ดีเป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบในการกำหนดมาตรฐานของที่พักอาศัย และมีการตรวจสอบบริเวณที่พักคณงานว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้หรือไม่

นอกจากนี้ ควรมีการเพิ่มการตรวจตราสถานก่อสร้างต่างๆ โดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมากขึ้น โดยเฉพาะสถานก่อสร้างขนาดเล็กเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานและที่อยู่อาศัย รวมถึงสภาพสุขาภิบาล สิ่งแวดล้อมต่างๆด้วย

4. ปัญหาเรื่องรูปแบบ (Model) การให้บริการสาธารณสุขที่เหมาะสมสำหรับคนงานก่อสร้าง

จะเห็นได้ว่าคนงานก่อสร้างในเขตกทม.ส่วนมากยังไม่ได้รับบริการสาธารณสุขที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานหรือเจ็บป่วยด้วยสาเหตุอื่นๆก็ตาม ทั้งที่ตามสิทธิตามกฎหมายแล้ว คนงานเหล่านี้น่าจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานและกฎหมายประกันสังคม

วิธีแก้ไขในเรื่องนี้ รัฐควรจะมีการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องนี้รวมทั้งสิทธิต่าง ๆ และสวัสดิการอันพึงได้ให้กับกรรมกรก่อสร้าง นอกจากนี้การแสวงหารูปแบบในการให้บริการสาธารณสุขที่เหมาะสม ทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการรักษาพยาบาลโดยผ่านทางศูนย์บริการสาธารณสุขของกทม. น่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับผู้ด้อยโอกาสกลุ่มนี้ เพราะเป็นสถานบริการที่เหมาะสมและกรรมกรก่อสร้างสามารถเข้าถึง (accessibility) ได้ไม่ยากนัก นอกจากนี้ยังเป็นหน้าที่โดยตรงของศูนย์บริการสาธารณสุขของกทม. ในอันที่จะดูแลประชากรในชุมชนนั้นๆอยู่แล้ว

5. ปัญหาด้านความปลอดภัยในการทำงานของคนงานก่อสร้าง

ควรจะมีการให้ความรู้กับคนงานก่อสร้างโดยผ่านสื่อที่เหมาะสมกับคนงานกลุ่มนี้(เช่น ภาพยนตร์)ในเรื่องของความปลอดภัยในการทำงาน รวมทั้งการกระตุ้นหรือบังคับให้สถานก่อสร้างต่างๆเพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัยให้มากขึ้น เช่น การจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เพียงพอ และมีการอบรมให้มีการใช้กันอย่างจริงจัง โดยรัฐเองก็ต้องมีการตรวจสอบอย่างเข้มงวดในเรื่องของความปลอดภัยเหล่านี้อย่างใกล้ชิด

6. ปัญหาเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงส่วนบุคคล

ควรมีการให้ความรู้โดยผ่านสื่อที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมเสี่ยงส่วนบุคคลต่างๆที่พบในคนงานกลุ่มนี้ เช่น การดื่มสุรา การใช้ยาหรือสารเสพติด โรคติดต่อต่างๆโดยเฉพาะเอดส์ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

เอกสารอ้างอิงในหมวดทันตสาธารณสุข

1. สมพล เล็กเฟื่องฟู, วีรศักดิ์ เหลืองจามิกร และสุนทร ระพิสุวรรณ. ปัญหาสุขภาพอนามัยในช่องปากและความต้องการการบริการทางทันตกรรมชุมชนหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วารสารทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525 ; 5(2) : 97-112.
2. สมพล เล็กเฟื่องฟู, วีรศักดิ์ เหลืองจามิกร และสุนทร ระพิสุวรรณ. ปัญหาทันตสุขภาพและความต้องการทันตกรรมชุมชนหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา: บทสัมภาษณ์. วารสารทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525 : 5(3) : 165-71.
3. สมพล เล็กเฟื่องฟู, วีรศักดิ์ เหลืองจามิกร และสุนทร ระพิสุวรรณ. การประเมินทันตสุขภาพของชุมชนชนบทหนึ่งในจังหวัดจันทบุรี. วารสารทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526 ; 6(3) : 153-71.
4. Ettinger RL, Lekfuangfu S, Luangjarmekorn V, and Jakobsen J. Dental health beliefs and practices in a group of Thai Villagers. J Dent Res 1985 ; 64 : 320.
5. Thunyaudom T, and Lekfuangfu S. Oral health evaluation of the Ban-Vinai refugee camp in Loei province, Thailand. Abstract p 33. Presented to the 12 Asian Pacific Dental Congress, Future trends in oral health care. Organized by the Dental Association of Thailand and the Asian Pacific Regional Office of Federation Dental International. Dec5-10, 1985. Bangkok, Thailand. 95 p.
6. Ericsson Y. Fluorides : state of the art. J Dent Res 1980 ; 59 : 2131-6.
7. Ash MM and Ramfjord. Occlusion. 4th ed. Phila, Saunders 1995 ; 325-6.
8. Bowen WH, Amsbaugh SM, Montell-Torrens S, et al. Effects of varying intervals between meals on dental caries in rats. Caries Res 1983 ; 17 : 466-71.
9. Burt BA, EKlund SA, Morgan KJ, et al. The effects of sugars intake and frequency of ingestion on dental caries increment in a three-year longitudinal study. J Dent Res 1988; 11 : 1422-9.
10. เรวดี ต่อประดิษฐ์ และคณะ. ผลการสำรวจทันตสุขภาพของประเทศไทย. ว ทันต 2530; 37(3) : 109-18.
11. ประกล พิบูลย์โรจน์, นพดล สุขพิพัฒน์, สุรรัตน์ สุนทรเกตุ และสมพล เล็กเฟื่องฟู. ปริมาณและการกระจายของหินน้ำลายเหนื่อเหงือกในประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี. ว ทันต 2537 ; 44(2) : 47-55.

เอกสารอ้างอิงทั่วไป

12. กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม. คำชี้แจงประกาศกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 2).
ไม่ปรากฏที่พิมพ์, 2537
13. กรมแรงงาน สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ. พระราชบัญญัติจัด
หางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 พร้อมด้วยกฎกระทรวง
ระเบียบ ประกาศ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ :
สหประชาพานิชย์.
14. กรมแรงงาน. สถิติแรงงาน 2527. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย, 2527.
15. กรมแรงงาน. สถิติแรงงาน 2535. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย, 2534.
16. กรมแรงงาน. สถิติแรงงาน 2535. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2536.
17. เกษม กิตติธรรมทรัพย์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะเจริญพันธุ์ของกรรมกร
ก่อสร้างสตรีในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา สาขา
วิชาประชากรศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์., 2524.
18. ชัยยุทธ ชวลิตนิธิกุล, 2532.
19. นพพวรรณ นพเคราะห์. พฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์
ของกรรมกรก่อสร้างชายเขตเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บัณฑิต
ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.

20. นิภา ส. ตุมรสุนทร. การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวคนงานก่อสร้างในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก, 2532.
21. นันทนีย์ ไชยสุด และคณะ. ครอบครัวคนงานก่อสร้าง : การประเมินความต้องการของชุมชน. คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
22. นันทนีย์ ไชยสุด และคณะ. ครอบครัวคนงานก่อสร้าง : การประเมินความต้องการของชุมชน. คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
23. นันทนีย์ ไชยสุด และคณะ. ปัญหาความต้องการ และความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสหภาพแรงงานสำหรับผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532
24. เบญจมาศ ตรีอำพล. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ของแหล่งก่อสร้างต่อบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จัดในศูนย์เด็กก่อสร้าง. วิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
25. มรกต สิงหะเชนทร์. การศึกษาวิเคราะห์สภาพและปัญหาแรงงานในอุตสาหกรรมก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร, 2522.
26. มรกต สิงหะเชนทร์. ความพึงพอใจในอาชีพคนงานก่อสร้าง. 2518.
27. ยาวพรพรรณ แซ่ฮ่าน. ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคอุจจาระร่วงของกรรมกรก่อสร้างในเขตอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.

28. รุ่งศรี ศศิธร. ความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ความเชื่ออำนาจควบคุมทางสุขภาพ กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของคนงานก่อสร้างในบริษัทรับเหมาก่อสร้างบางแห่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.
29. วสันต์ เวียนเสี้ยว. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพ เมื่อเจ็บป่วยของคนงานก่อสร้างในจังหวัดนนทบุรี 2534. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตศึกษา สาขาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
30. วิณา พันธุ์รัตน์ และประสพสุข ทองกสุต. แรงงานก่อสร้าง : กลุ่มหนึ่งของคนจนเมือง. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 2535.
31. วัลลภ ดังคณานุรักษ์. เด็กลูกกรรมกรก่อสร้าง : ยิมซีที่เคว้งคว่างกลาง-มหานคร. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 23:21, หน้า 14-15, 2529.
32. วัลลภ ดังคณานุรักษ์. เด็กที่ถูกกลืนในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์, 2531.
33. สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมคนงานก่อสร้างและคนงานทำไม้แห่งประเทศไทย. ช่วยกันทำให้งานการก่อสร้างปลอดภัย. กรุงเทพฯ : มปท, 2536.
34. สุพัตรา แก้วประดิษฐ์. ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับการดูแลสุขภาพตนเองของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมศึกษา เฉพาะกรณี : โรงงานร่วมแสงพัฒนาอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2535.

35. สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ. แรงงานอุตสาหกรรมก่อสร้าง.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
36. อรุณ ชัยเสรี, 2527.
37. องค์การแรงงานระหว่างชาติ, 1990.
38. อัญชลี สิงหนตร-ฤานถ. **Commuting and the Fertilty of Construction Workers In Chiang Mai City.** SEAPRAP research, 1982.
39. อัมพร โอตระกูล และคณะ. ความสัมพันธ์ระหว่างการอพยพโยกย้ายที่อยู่ และสุขภาพจิตของผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง. วารสารกรมการแพทย์.
12(12) : 679-685, 2530.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

การศึกษาเชิงคุณภาพ

ภาษาไทย

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทยปี 2535.

กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เพิ่มเสริมกิจ, 2535.

ณรงค์ เส็งประชา. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2532.

เด่นพงษ์ พลละคร. การแรงงานสัมพันธ์. ใน เอกสารประกอบการอบรมของ

โครงการ เสริมการศึกษา. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519.

407 หน้า.

ทัศนา บุญทอง. แนวคิดของการดูแลสุขภาพตนเองกับการพัฒนาสุขภาพของประชาชน

สารสภากาชาด 6 (2) มิถุนายน 2534, หน้า 11-14.

พัทธา สายหู. กลไกของสังคม. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. 287 หน้า.

รัชนิวรรณ อุทัยศรี. การแรงงานสัมพันธ์ หลักการ กลไก และองค์การที่เกี่ยวข้อง.

ในคำบรรยายวิชาแรงงานสัมพันธ์, โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

230 หน้า.

แล วิชยดิลกรักษ์. พัฒนาการของขบวนการสหภาพแรงงาน พ.ศ.2501-ปัจจุบัน.

ในคำบรรยาย วิชาแรงงานสัมพันธ์, โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529
236 หน้า.

วิจิตร (ฟุ้งลัดดา) วิเชียรชม. ย่อหลักกฎหมายแรงงาน, สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537.
245 หน้า.

วิมล เหมือนคิด. มนุษยสัมพันธ์. สำนักพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ, 2535. 170 หน้า.

วัลลภ ตังคณานุรักษ์ (ครูหุຍ). เด็กก่อสร้าง. ใน เด็กที่ถูกลืมในสังคมไทย,
รุ่งแสงการพิมพ์, 2531. 181 หน้า.

สุพุมล ชนาเศรษฐอังกฤษ และคณะ. การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนในชุมชน
ชนบท เขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ 16 (2)
2537. หน้า 30-37.

สุภางค์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2537.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Anspaugh, David J. Wellness. Concepts and Applications,
St. Louis: Mosby, 1994.

Barry, Patricia D. Mental Health and Mental Illness.
Philadelphia: J.B. Lippincott Co., 1994.

Horton Pual B. and Orthers. Sociology and Social Problems.
New York: Appleton Century Grofto, 1960, p.4.

Knodel John, Chamrathirong Apichat and Debavalya Nibhon.
Thailand Reproductive Revolution : Rapid Fertility Decline
in third world Setting. 1985.

Mcdowell, I. & Newell, C. 1887. Measuring Health. Oxford:
Oxford University Press.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE
MOUNTAIN

ภาคผนวกที่ 1

โครงการศึกษาปัญหาสังคมและสาธารณสุขของแรงงานก่อสร้าง
แบบสำรวจที่ 1
สำรวจการก่อสร้างทั้งหมดที่มีอยู่ในพื้นที่ศึกษา

เวลาเริ่มสัมภาษณ์ น. เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์ น.
ชื่อผู้สัมภาษณ์ ชื่อผู้ควบคุมงานสนาม

ช่องสำหรับ
ผู้ควบคุมสนามลงรหัส

<p>a1. สถานที่รับผิดชอบในการสำรวจ</p> <p>[] 1. มหาวิทยาลัยขอนแก่น</p> <p>[] 2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <p>[] 3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</p> <p>[] 4. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์</p> <p>[] 5. กระทรวงสาธารณสุข</p>	<p>INST []</p>
<p>a2. ชื่อสถานที่หรืออาคารที่กำลังก่อสร้าง/หรือเจ้าของ</p> <p>ชื่อบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้าง</p> <p>ที่อยู่สถานที่ก่อสร้าง</p> <p>บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน.....</p> <p>ตำบล.....เขต/อำเภอ.....</p> <p>จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....</p>	<p>a2 [] [] [] [] []</p>
<p>a3. วันที่ที่สำรวจ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....</p>	<p>a3 [] [] [] [] []</p>
<p>a4. ประเภทสิ่งก่อสร้าง (ตามวัตถุประสงค์ของการใช้สอย)</p> <p>[] 1.ที่พักอาศัย [] 2.อาคารสาธารณะ</p> <p>[] 3.โยธา [] 4.โรงงาน</p>	<p>a4 []</p>
<p>a5. พื้นที่การใช้สอยเมื่อก่อสร้างเสร็จ (รวมทุกชั้น)..... ตารางเมตร</p> <p>[] 1. ต่ำกว่า 10,000 ตารางเมตร</p> <p>[] 2. 10,000 ตารางเมตร ขึ้นไป</p>	<p>a5 []</p>
<p>a6. ความสูงของอาคาร เมตร</p>	<p>a6 [] []</p>

<p>a7. ระยะของการก่อสร้าง</p> <ul style="list-style-type: none">[]1. ปรับพื้นที่[]2. วางผัง บล็อก เตรียมงาน สร้างสำนักงานชั่วคราว สร้างที่เก็บเครื่องมือ ที่พักคนงาน[]3. ทำเสาเข็ม[]4. ทำฐานราก[]5. หล่อเสา[]6. หล่อพื้น(ทั้งพื้นวางบนดิน พื้นไร้คาน พื้นวางบนคาน พื้นสำเร็จรูป)[]7. ก่ออิฐ ฉาบปูน[]8. งานหลังคา[]9. ติดตั้งวงกบ ประตู หน้าต่าง เครื่องสุขภัณฑ์ น้ำ ไฟฟ้า และอื่นๆ[]10. ตกแต่งภายใน และเก็บกวาดทำความสะอาด หรือเก็บงาน	<p>a7 []</p>
<p>a8. เข้าข่ายในการศึกษาคั้งนี้หรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none">[]1. ไม่ใช่[]2. ใช่ (ถ้า a9 เป็นระยะ 3 - 8)	<p>a8 []</p>
<p>a9. การก่อสร้างนี้ถูกกลุ่มเลือกสำหรับการศึกษาในขั้นต่อไปหรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none">[]1. ไม่เลือก[]2. เลือก	<p>a9 []</p>
<p>a10. รหัส สถานที่ก่อสร้าง(ลำดับภายในสถาบันนั้น).....</p>	<p>a10 [][]</p>

ถ้าถูกกลุ่มเลือกสำหรับการศึกษาขั้นต่อไป

ให้นำติดพบกับผู้ควบคุมการก่อสร้างเพื่อการสำรวจที่ละเอียดยิ่งขึ้น โดยใช้แบบสำรวจที่ 2 ในการสำรวจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 2

โครงการศึกษาปัญหาสังคมและสาธารณสุขของแรงงานก่อสร้าง แบบสำรวจที่ 2 แบบสอบถามผู้รับเหมา หรือ หัวหน้าคนงาน

เวลาเริ่มสัมภาษณ์ น. เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์ น.
ชื่อผู้สัมภาษณ์ ชื่อผู้ควบคุมงานสนาม.....

ช่องสำหรับ
ผู้ควบคุมสนามก่อสร้าง

สถาบันที่รับผิดชอบในการสำรวจ	INST []
b1. รหัสของสถานที่ก่อสร้าง(ลำดับภายในสถาบันนั้น).....	SITENO [][]
b2. วันที่สำรวจ __ __/ __ __/ __ __	b2 [][][][][][]
b3. ใครเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ [] 1. ผู้รับเหมา [] 2. หัวหน้าคนงาน [] 3. ผู้แทนผู้รับเหมาหรือผู้แทนบริษัท [] 4. อื่นๆระบุ.....	b3 []
b4. งานก่อสร้างเริ่มขึ้นเมื่อใด เดือน..... ปีพ.ศ.....	b4 [][][][][]
b5. ค่าสัญญา จะต้องแล้วเสร็จภายในกี่เดือน	b5 [][]
b6. ประเมินราคารับเหมาก่อสร้างทั้งสิ้น _____ ล้านบาท	b6 [][][][]
b7. ใน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา โดยเฉลี่ย จำนวนคนทำงานต่อวัน (รวมผู้ควบคุมการก่อสร้าง หัวหน้า ช่างต่าง ๆ และคนงาน) มีกี่คน _____ คน	b7 []
b8. ภายในสองสัปดาห์มีคนงานที่เข้ามาใหม่กี่คน _____ คน	b8 [][][]
b9. ภายในสองสัปดาห์มีคนงานลาออกหรือออกจากงานไปเฉย ๆ กี่คน _____ คน	b9 [][][]
b10. ตั้งแต่เริ่มก่อสร้าง มีคนงานเสียชีวิตในระหว่างการทำงานหรือไม่ [] 1. ไม่มี -----> ข้ามไปถามข้อ b16 [] 2. มี	b10 []
b11. มีกี่คน _____ คน	b11 [][][]
b12. เป็นชายกี่คน _____ คน	b12 [][][]
b13. เป็นหญิงกี่คน _____ คน	b13 [][][]

<p>b14. คนงานชายเสียชีวิตจากสาเหตุใดบ้าง</p> <p>b14a) เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ ก็คน ___ คน ระบุลักษณะอุบัติเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เสียชีวิต</p> <p>1.1).....</p> <p>1.2).....</p> <p>1.3).....</p> <p>b14b) เสียชีวิตจากสาเหตุอื่นๆ ก็คน ___ คน ระบุลักษณะการเสียชีวิตส่วนใหญ่</p> <p>2.1).....</p> <p>2.2).....</p> <p>2.3).....</p>	<p>b14a [][]</p> <p>b14b [][]</p>
<p>b15. คนงานหญิงเสียชีวิตจากสาเหตุใดบ้าง</p> <p>b15a) เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ ก็คน ___ คน ระบุลักษณะอุบัติเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เสียชีวิต</p> <p>1.1).....</p> <p>1.2).....</p> <p>1.3).....</p> <p>b15b) เสียชีวิตจากสาเหตุอื่นๆ ก็คน ___ คน ระบุลักษณะการเสียชีวิตส่วนใหญ่</p> <p>2.1).....</p> <p>2.2).....</p> <p>2.3).....</p>	<p>b15a [][]</p> <p>b15b [][]</p>
<p>b16. ในรอบ 1เดือนที่ผ่านมา มีผู้บาดเจ็บจนต้องหยุดงานหรือไม่</p> <p>[] 0. ไม่มี ----> ข้ามไปตามข้อ b20</p> <p>[] 1. มี</p>	<p>b16 []</p>
<p>b17. มีกี่คน ___ คน</p>	<p>b17 []</p>
<p>b18. เป็นชายกี่คน ___ คน ระบุลักษณะการบาดเจ็บส่วนใหญ่ที่ทำให้คนงานชายต้องหยุดงาน</p> <p>1).....</p> <p>2).....</p> <p>3).....</p>	<p>b18 []</p>

<p>b19. เป็นหญิงกี่คน ___ คน ระบุลักษณะการบาดเจ็บส่วนใหญ่ที่ทำให้คนงานหญิงต้องหยุดงาน</p> <p>1)..... 2)..... 3).....</p>	<p>b19 [] []</p>
<p>ความปลอดภัยในสถานที่ก่อสร้าง</p>	
<p>b20. อนุญาตให้คนงานดื่มสุราก่อนหรือขณะทำงานหรือไม่ [] 0. ไม่ให้ [] 1. ให้</p>	<p>b20 []</p>
<p>b21. มีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่คนงานหรือไม่ [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p>	<p>b21 []</p>
<p>b22. มีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่หัวหน้าคนงาน หรือผู้ควบคุมงานหรือไม่ [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p>	<p>b22 []</p>
<p>หัวข้อ b23 - b41 ให้ช็กถามพร้อมทั้งขอดูรายละเอียด และสังเกต ก่อนลงบันทึก</p>	
<p>b23. บริเวณการก่อสร้างมีการล้อมรั้วมิดชิด ป้องกันไม่ให้ผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้ามา [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p>	<p>b23 []</p>
<p>b24. มีป้ายประกาศเตือน เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานที่ ทำงานหรือไม่ ขอ ดู [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p>	<p>b24 []</p>
<p>b25. มีอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาลพร้อมใช้ได้หรือไม่ ขอ ดู [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p>	<p>b25 []</p>
<p>b26. มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอะไรบ้างให้คนงาน</p> <p>b26a. หมวกนิรภัย [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p> <p>b26b. แว่นตา [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p> <p>b26c. รองเท้าหุ้มส้น [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p> <p>b26d. ถุงมือ [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p> <p>b26e. เข็มขัดและเชือกนิรภัย [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p> <p>b26f. อื่นๆ ระบุ..... [] 0. ไม่มี [] 1. มี</p>	<p>b26a []</p> <p>b26b []</p> <p>b26c []</p> <p>b26d []</p> <p>b26e []</p> <p>b26f []</p>

สังเกตุดูว่า :		
b27. คนงานสวมหมวกนิรภัยกันมากน้อยแค่ไหน		b27 []
☐ 0. ไม่มีเลย	☐ 1. น้อยกว่าครึ่งชัดเจน	
☐ 2. ประมาณครึ่งหนึ่ง	☐ 3. มากกว่าครึ่งชัดเจน	
☐ 4. แทบทุกคนสวม		
b28. คนงานสวมรองเท้าหุ้มส้นกันมากน้อยแค่ไหน		b28 []
☐ 0. ไม่มีเลย	☐ 1. น้อยกว่าครึ่งชัดเจน	
☐ 2. ประมาณครึ่งหนึ่ง	☐ 3. มากกว่าครึ่งชัดเจน	
☐ 4. แทบทุกคนสวม		
b29. การก่อสร้างกำลังอยู่ในระยะก่อสร้างชั้นบน		b29 []
☐ 0. ไม่ใช่ -----> ข้ามไปถามและสังเกตข้อ b33		
☐ 1. ใช่		
b30. นักร้านเป็นโลหะแข็งแรง		b30 []
☐ 0. ไม่ใช่	☐ 1. ใช่	
b31. มีการป้องกันไม่ให้สิ่งของจากการก่อสร้าง กระเด็นออกไปนอกบริเวณก่อสร้าง หรือถูกผู้สัญจร เช่น ตาข่ายหรือหลังคาทางเท้า		b31 []
☐ 0. ไม่มี	☐ 1. มี	
b32. รัศมีของปั้นจั่นไม่อยู่ในระยะที่จะทำอันตรายต่อคนภายนอก หากเกิดอุบัติเหตุ		b32 []
☐ 0. ไม่ใช่	☐ 1. ใช่	
สุขอนามัยทั่วไป (ขอดู)		
b33. มีการจัดน้ำดื่มให้หรือไม่		b33 []
☐ 0. ไม่มี	☐ 1. มี เป็นน้ำประปา/น้ำบาดาล	
	☐ 2. มี เป็นน้ำป่อดื่ม	
b34. แหล่งน้ำที่คนงานใช้ล้างมือ ล้างภาชนะ		b34 []
☐ 0. ประปา/บาดาล	☐ 1. อื่นๆ เช่น ป่อดื่ม น้ำสระ	
b35. สถานที่รับประทานอาหาร		b35 []
☐ 0. ไม่ได้จัดแยกไว้เป็นพิเศษ	☐ 1. จัดแยกไว้แต่ไม่มีโต๊ะให้นั่ง	
	☐ 2. จัดแยกไว้และมีโต๊ะให้นั่ง	
b36. บริเวณที่ก่อสร้าง มีการจำหน่ายอาหารหรือไม่		b36 []
☐ 0. ไม่มี	☐ 1. มี เป็นหาบเร่	
	☐ 2. มี เป็นร้าน	
b37. การกำจัดขยะ		b37 []
☐ 0. ไม่มีถังขยะ	☐ 1. มีถังขยะ ไม่มีฝาปิด	
	☐ 2. มีถังขยะ ฝาปิดมิดชิด	

ภาคผนวกที่ 3

โครงการศึกษาปัญหาสังคมและสาธารณสุขของคนงานก่อสร้าง แบบสำรวจที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับที่พักคนงาน

เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....น. เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....น.
ชื่อผู้สัมภาษณ์ ชื่อผู้ควบคุมงานสนาม

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย/นาง/นางสาว)..... นามสกุล.....
ตำแหน่งหน้าที่ ชื่อบริษัท
ชื่อสถานที่หรืออาคารที่กำลังก่อสร้าง/หรือเจ้าของ
สถานที่ตั้งของที่พักคนงาน เลขที่ ซอย..... ถนน.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
วันที่สัมภาษณ์ : วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ช่องสำหรับ
ผู้ควบคุมสนามลงรหัส

รหัสของสถาบันที่สำรวจ	INST []
รหัสของสถานที่ก่อสร้าง (ลำดับภายในสถาบันนั้น)	SITENO [][]
c1. ที่พักคนงานนี้อยู่ในบริเวณเดียวกับสถานที่ก่อสร้างหรือไม่ [] 0. ไม่ใช่ [] 1. ใช่	c1 []
c2. พื้นที่ของบริเวณที่พักทั้งหมดมีกี่ไร่/กีดตารางวา จำนวน.....ตารางวา	c2 [][][][][][]
c3. จำนวนคนงานทั้งหมดที่พักอยู่ในที่พัก จำนวน.....คน	c3 [][][][][]
c4. จำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่พักอยู่ในที่พัก จำนวน.....ครัวเรือน	c4 [][][][][]
c5. จำนวนห้องพักทั้งหมด จำนวน.....ห้อง	c5 [][][][][]
c6. บริเวณที่พักนี้เริ่มสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ไต หรือกี่ปี่ หรือกี่ปี่เดือนมาแล้ว ปี พ.ศ. จำนวน.....ปี จำนวน.....เดือน	c6 [][][][]
c7. ระยะห่างระหว่างที่พักกับสถานที่ทำการก่อสร้าง [] 0. อยู่ติดที่ก่อสร้าง ----> ข้ามไปถามข้อ c8 [] จำนวน.....กิโลเมตร	c7 [][]

<p>c8. ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเดินทางจากที่พักไปยังที่ทำงาน [] 0. อยู่ติดที่ก่อสร้าง ----> ข้ามไปตามข้อ c9 [] จำนวน.....ชั่วโมง/นาที</p>	<p>c8 [] []</p>
<p>c8a. คนงานในที่พักนี้เดินทางจากที่พักไปทำงานโดยพาหนะใด [] 1. รถโดยสารประจำทาง [] 2. รถโดยสารจัดโดยบริษัท [] 3. รถบรรทุกจัดโดยบริษัท [] 4. อื่นๆ (ระบุ).....</p>	<p>c8a []</p>
<p>c9. บริเวณที่พักนี้ได้น้ำดื่มจากแหล่งใดเป็นหลัก [] 1. น้ำฝน [] 2. คลอง [] 3. บ่อน้ำ [] 4. น้ำประปา [] 5. อื่นๆ (ระบุ).....</p>	<p>c9 []</p>
<p>c10. บริเวณที่พักนี้ได้น้ำใช้จากแหล่งใดเป็นหลัก [] 1. น้ำฝน [] 2. คลอง [] 3. บ่อน้ำ [] 4. น้ำประปา [] 5. อื่นๆ (ระบุ).....</p>	<p>c10 []</p>
<p>c11. บริเวณที่พักนี้มีส้วมทั้งหมดกี่ที่นั่ง จำนวน.....ที่นั่ง.</p>	<p>c11 [] []</p>
<p>c11a. มีส้วมที่ใช้การไม่ได้กี่ที่นั่ง จำนวน.....ที่นั่ง</p>	<p>c11a [] []</p>
<p>c11b. บริเวณที่พักนี้มีส้วมชนิดใด [] 1. ส้วมซึม [] 2. ส้วมหลุม [] 3. อื่นๆ (ระบุ).....</p>	<p>c11b []</p>
<p>c12. คนงานในที่พักนี้ส่วนใหญ่กำจัดขยะกันด้วยวิธีใด [] 1. ทิ้งใต้ถุน [] 2. ขุดหลุมฝัง [] 3. เผา [] 4. ทิ้งลงแม่น้ำลำคลอง [] 5. มีรถมาเก็บ [] 6. อื่นๆ (ระบุ).....</p>	<p>c12 []</p>

c13. บริเวณที่พักนี้มีปัญหาเรื่องพาหะของโรคเหล่านี้หรือไม่		
	<u>ไม่มี</u> <u>มี</u>	
c13a. ยุง	[] 0. [] 1.	c13a []
c13b. แมลงวัน	[] 0. [] 1.	c13b []
c13c. แมลงสาบ	[] 0. [] 1.	c13c []
c13d. หนู	[] 0. [] 1.	c13d []
c14. ที่พักคนงานนี้มีการจัดการดูแลดังรายการต่อไปนี้หรือไม่		
	<u>ไม่มี</u> <u>มี</u>	
c14a. มีผู้ดูแลซึ่งเจ้าของกิจการแต่งตั้ง	[] 0. [] 1.	c14a []
c14b. คนงานมีส่วนเลือกผู้ดูแล	[] 0. [] 1.	c14b []
c14c. มีกรรมการที่พัก	[] 0. [] 1.	c14c []
c14d. มีการควบคุมห้ามการดื่มสุราในเขตที่พัก	[] 0. [] 1.	c14d []
c14e. มีการควบคุมห้ามเล่นการพนันในเขตที่พัก	[] 0. [] 1.	c14e []
c14f. มีการจัดเวรทำความสะอาดหรือมีคน ทำความสะอาดบริเวณที่พักโดยเฉพาะ	[] 0. [] 1.	c14f []
c15. ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมาในบริเวณที่พักของคนงานนี้เคยมีเหตุการณ์/ ปัญหาต่อไปนี้เกิดขึ้นหรือไม่		
	<u>ไม่มี</u> <u>มี</u>	
c15a. น้ำท่วมขังที่พัก	[] 0. [] 1.	c15a []
c15b. โรคระบาดในหมู่คนงาน	[] 0. [] 1.	c15b []
c15c. การทะเลาะวิวาทกัน	[] 0. [] 1.	c15c []
c15d. การลักขโมย	[] 0. [] 1.	c15d []
c15e. การติดการพนัน	[] 0. [] 1.	c15e []
c15f. การติดเหล้า	[] 0. [] 1.	c15f []
c15g. การชุมนุมประท้วง	[] 0. [] 1.	c15g []
c15h. โรคจิต/โรคประสาท	[] 0. [] 1.	c15h []
c15i. ปัญหาทางเพศ	[] 0. [] 1.	c15i []
c15j. การพยายามฆ่าตัวตาย	[] 0. [] 1.	c15j []
c15k. การทำร้ายร่างกาย	[] 0. [] 1.	c15k []

<p>c16. ในช่วง 2 อาทิตย์ที่ผ่านมา คนงานที่อาศัยอยู่ในที่พักนี้มีปัญหาสุขภาพ หรือมีการเจ็บป่วยที่สำคัญอะไรบ้าง (ระบุปัญหาสุขภาพที่สำคัญที่สุด)</p> <p>☐ 0. ไม่มี ☐ 1. มี (ระบุ).....</p> <p>ท่านหรือตัวแทนของผู้รับเหมาก่อสร้างได้ช่วยแก้ไขปัญหานี้อย่างไรบ้าง</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>c16 []</p>
--	----------------

คำสั่งชี้แนะ : ส่วนนี้ให้ผู้ควบคุมทีมใช้การสังเกตสภาพทั่วไปในบริเวณที่พักคนงานตามรายการต่อไปนี้ และใส่คำตอบที่เหมาะสม

<p>c17. สภาพความหนาแน่นของที่พัก (จำนวนคนต่อพื้นที่)</p> <p>☐ 1. แออัดมาก ☐ 2. กำลังดี</p> <p>☐ 3. ไม่หนาแน่น</p>	<p>c17 []</p>
<p>c18. สภาพความสะอาดของที่พัก</p> <p>☐ 1. สะอาดเรียบร้อยดี ☐ 2. ปานกลาง</p> <p>☐ 3. สกปรกมาก</p>	<p>c18 []</p>
<p>c19. บริเวณที่พักมีขยะเกลื่อนกลาดหรือไม่</p> <p>☐ 0. ไม่มี ☐ 1. มี</p>	<p>c19 []</p>
<p>c20. บริเวณที่พักมีน้ำเน่าขังหรือไม่</p> <p>☐ 0. ไม่มี ☐ 1. มี</p>	<p>c20 []</p>
<p>c21. บริเวณที่พักมีทางระบายน้ำเสียหรือไม่</p> <p>☐ 0. ไม่มี ☐ 1. ไม่มี</p>	<p>c21 []</p>
<p>c22. บริเวณที่พักมีการจำหน่ายอาหารหรือไม่</p> <p>☐ 0. ไม่มี -->ข้ามไปข้อ24 ☐ 1. มีเป็นหาบเร่</p> <p>☐ 2. มีเป็นร้าน</p>	<p>c22 []</p>

c23. สภาพความสะอาดของแหล่งจำหน่ายอาหาร [] 1. สะอาดดี [] 2. ปานกลาง [] 3. สกปรก	c23 []
c24. ไมห้องพักของคนงาน มีหน้าต่างหรือไม่ จำนวนกี่บาน [] 0. ไม่มี [] มี จำนวนบาน	c24 []
c25. ความสว่างภายในห้องพักเป็นอย่างไร [] 1. สว่างดี [] 2. มืด	c25 []
c26. อากาศภายในห้องพักเป็นอย่างไร [] 1. อากาศถ่ายเทดี [] 2. เหม็นอับ	c26 []

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 4

โครงการศึกษาปัญหาสังคมและสาธารณสุขของแรงงานก่อสร้าง

แบบสำรวจที่ 4

สอบถามคนงานที่ถูกสุ่มเลือกจากสถานที่ที่ศึกษา

เวลาเริ่มสัมภาษณ์ น. เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์ น.
 ชื่อผู้สัมภาษณ์ ชื่อผู้ควบคุมงานสนาม

ชื่อสถานที่ก่อสร้าง.....
 ถนน.....ตำบล/แขวง.....
 เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

ช่องสำหรับ
 ผู้ควบคุมสนามลงรหัส

d1. รหัสคนงาน	d1 [[]]
d2. รหัสสถานที่ก่อสร้าง	SITENO [[[]]]
d3. รหัสของผู้รับเหมาช่วง	SUBNO [[]]
d4. วันที่สำรวจ	d4 [[[] [] []]]
d5. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์นามสกุล..... เพศ [] 1.ชาย [] 2.หญิง	d5 [[]]
d6. อายุครบกี่ปี	d6 [[]]
d7. เกิดที่อำเภอ.....จังหวัด รหัสไปรษณีย์..... ลงรหัสตามเลขรหัสไปรษณีย์ 2 ตัวแรก.....	d7 [[[]]]
d8. ภูมิลำเนาอยู่ที่ อำเภอ.....จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... ลงรหัสตามเลขรหัสไปรษณีย์ 2 ตัวแรก.....	d8 [[[]]]
d9. การศึกษาสูงสุด เรียนจบชั้นไหน [] 1. ไม่ได้เรียน [] 2. ป. 1-6 [] 3. ม.1 - ม.3 [] 4. ม.4 - ม.6 [] 5. ประกาศนียบัตร(ปวส., ปวช.) [] 6. ปริญญาตรี [] 7. อื่น ๆ ระบุ	d9 [[]]
d10. นับถือศาสนาอะไร [] 1. พุทธ [] 2. คริสต์ [] 3. อิสลาม [] 4. อื่นๆ ระบุ.....	d10 [[]]
d11. สถานภาพสมรสในปัจจุบัน [] 1. โสด [] 2. มีแฟนแต่งงานอยู่กินด้วยกัน [] 3. มีแฟนแต่งงานอยู่กินกันแล้วแยกกันอยู่ [] 4. หย่าร้าง/ เลิกกัน [] 5. หม้าย	d11 [[]]

การเคลื่อนย้ายงาน		
d12. ประเภทของการจ้างงาน		d12 []
[]1. ลูกจ้างประจำกินเงินเดือน	[]2. ลูกจ้างชั่วคราวกินเงินเดือน	
[]3. ลูกจ้างประจำวัน	[]4. ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน	
d13. ก่อนเข้าทำงานในบริษัทก่อสร้างแห่งนี้ เคยทำงานอะไร		d13 []
d13a. ก่อสร้าง	[]1. เคยทำ []2. ไม่เคยทำ	
d13b. เกษตรกรรม	[]1. เคยทำ []2. ไม่เคยทำ	
d13c. อื่น ๆ ระบุ.....	[]1. เคยทำ []2. ไม่เคยทำ	
d14. ทำงานก่อสร้างมากี่ปีแล้ว.....ปี		d14 [] []
d15. อยู่มาที่บริษัท.....บริษัท		d15 [] []
d16. ที่พักขณะนี้ เป็น		d16 []
[]1. ภูมิลำเนาเดิม ----->ข้ามไปถามข้อ d18		
[]2. ที่พักคนงานก่อสร้าง		
[]3. บ้านเช่า/หอพักในเมือง		
[]4. บ้านของตนเองในเมือง		
[]5. บ้านญาติ/เพื่อนในเมือง	[]6. อื่น ๆ (ระบุ)	
d17. พักที่นี่มานานเท่าใด เดือน		d17 [] [] []
d18. ส่วนใหญ่เดินทางไปกลับที่ทำงานอย่างไร		d18 []
[]1. เดินไป	[]2. มีรถรับ-ส่งของบริษัท	
[]3. นั่งรถรับจ้าง	[]4. ไปรถส่วนตัว	
[]5. พลอยรถเพื่อน	[]6. อื่น ๆ (ระบุ).....	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลด้านประชากร

d19. ในช่วง 2 สัปดาห์ มีคนที่พักด้วยกันในห้องนี้/บ้านนี้ มีใครบ้าง

ความสัมพันธ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ เพศ
(พ่อ แม่ สามี ภรรยา ลูก ญาติ เพื่อน ฯลฯ) (ปี) ชาย หญิง

1.....	[]	[]	[]	[]	[]
2.....	[]	[]	[]	[]	[]
3.....	[]	[]	[]	[]	[]
4.....	[]	[]	[]	[]	[]
5.....	[]	[]	[]	[]	[]
6.....	[]	[]	[]	[]	[]
7.....	[]	[]	[]	[]	[]
8.....	[]	[]	[]	[]	[]
9.....	[]	[]	[]	[]	[]
10.....	[]	[]	[]	[]	[]
11.....	[]	[]	[]	[]	[]
12.....	[]	[]	[]	[]	[]

d20. รวมทั้งหมด คน d20 []

d21. เป็น ชาย คน d21 []

d22. เป็น หญิง คน d22 []

d23. เป็น เด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) คน d23 []

d24. เป็น หญิงวัยเจริญพันธุ์ (อายุ 15 - 49 ปี) คน d24 []

d25. เป็น ผู้สูงอายุ (อายุครบ 60 ปีขึ้นไป) คน d25 []

ถ้าผู้ตอบเป็นโสด ให้ข้ามไปตอบข้อ d51 d26 []

d26. ลักษณะครอบครัวประกอบด้วย

- [] 1.สามี,ภรรยา [] 2.สามี,ภรรยา,ลูก
 [] 3.สามี,ภรรยา,พ่อแม่ [] 4.สามี,ภรรยา,ลูก,ปู่,ย่า,ตา,ยาย
 [] 5.สามีหรือลูก/ภรรยาหรือลูก

การวางแผนครอบครัว

d27. ตั้งแต่เริ่มเข้ามาทำงาน ได้มีการคุมกำเนิดบ้างหรือไม่ d27 []

- [] 1. ยังคุมอยู่ตลอด
 [] 2. เคยแต่เลิกแล้ว->ข้ามข้อ d28 และ d29 ไปตามการดูแลลูกข้อ 34
 [] 3. ไม่เคย----->ข้ามข้อ d28 และ d29 ไปตามการดูแลลูกข้อ 34

d28. ปัจจุบันคุมกำเนิดอย่างไร d28 []

- [] 1. ยาเม็ดคุมกำเนิด [] 2. ยาฉีดคุมกำเนิด
 [] 3. ทำหมัน [] 4. ใส่ห่วง
 [] 5. ใช้ถุงยางอนามัย [] 6. อื่น ๆ (ระบุ)

d29. ครั้งสุดท้ายไปรับบริการคุมกำเนิดหรือซื้อยาคุมที่ไหน ☐ 1. ร้านขายยา ☐ 2. คลินิก ☐ 3. โรงพยาบาลรัฐ ☐ 4. โรงพยาบาลเอกชน ☐ 5. อื่น ๆ (ระบุ)	d29 []
d30. แต่งงานมาแล้วกี่ครั้ง.....ครั้ง	d30 []
d31. แต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุเท่าไร.....ปี	d31 [] []
d32. มีลูกทั้งหมดกี่คน.....คน	d32 []
d33. มีลูกที่มีชีวิตอยู่ทั้งหมดกี่คน.....คน (ถ้าไม่มีลูกที่มีชีวิตอยู่เลยให้ข้ามไปตามข้อ d 51)	d33 []
ปัญหาการดูแลลูก	
d34. ขณะนี้มีลูกอายุต่ำกว่า 1 ปี หรือไม่ ☐ 1. ใช่ ☐ 2. ไม่ใช่ ----->ข้ามไปตามข้อ d 43	d34 []
d35. ลูกคนดังกล่าวคลอดระหว่างอยู่ในขณะทำงานก่อสร้างหรือไม่ ☐ 1. ใช่ ☐ 2. ไม่ใช่ ☐ 3. ไม่แน่ใจ	d35 []
d36. ระหว่างการตั้งครรภ์ดังกล่าว แม่เด็กไปฝากครรภ์หรือไม่ ☐ 1. ฝาก ☐ 2. ไม่ฝาก ☐ 3. ไม่แน่ใจ	d36 []
d37. ระหว่างการตั้งครรภ์ดังกล่าวอายุกี่เดือนแล้ว.....เดือน	d37 []
d38. ลูกคนดังกล่าวฝากคนอื่นเลี้ยงตอนกลางวันหรือไม่ ☐ 1. ฝาก ☐ 2. ไม่ฝาก ☐ 3. ไม่แน่ใจ	d38 []
d39. ลูกคนดังกล่าวได้ดื่มนมแม่หรือไม่. ☐ 1. ดื่ม ☐ 2. ไม่ดื่ม ☐ 3. ไม่แน่ใจ	d39 []
d40. ลูกคนดังกล่าวเลี้ยงด้วยนมผงหรือไม่ ☐ 1. กิน ☐ 2. ไม่กิน ☐ 3. ไม่แน่ใจ	d40 []
d41. ลูกคนดังกล่าวเลี้ยงด้วยนมชันทหวานหรือไม่ ☐ 1. กิน ☐ 2. ไม่กิน ☐ 3. ไม่แน่ใจ	d41 []
d42. ตั้งแต่เกิดลูกคนดังกล่าวได้รับวัคซีนทั้งหมดกี่ครั้ง.....ครั้ง	d42 []
d43. ขณะนี้มีลูกอายุ 1 ถึง 5 ปี หรือไม่ ☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ----->ข้ามไปตามข้อ d45	d43 []
d44. ลูกในวัยดังกล่าวอยู่กับพ่อแม่ทุกคนหรือไม่ ☐ 1. อยู่ทุกคน ☐ 2. อยู่บางคน ☐ 3. ไม่ได้อยู่	d44 []
d45. ขณะนี้มีลูกอายุ 6-8 ปี หรือไม่ ☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ----->ข้ามไปตามข้อ d47	d45 []
d46. ลูกในวัยดังกล่าวอยู่กับพ่อแม่ทุกคนหรือไม่ ☐ 1. อยู่ทุกคน ☐ 2. อยู่บางคน ☐ 3. ไม่ได้อยู่	d46 []
d47. ขณะนี้มีลูกอายุ 8-15 ปี หรือไม่ ☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี ----->ข้ามไปตามข้อ d51	d47 []

- ป่วยเป็นอะไร [] 1. อุบัติเหตุ ระบุ..... [] 2. โรคอื่น ๆ ระบุ.....	[]
- ต้องนอนพักโรงพยาบาลกี่วัน.....วัน	[] [] []
- ต้องหยุดงานกี่วัน.....วัน	[] [] []
- ระหว่างที่หยุดงาน ได้รับค่าจ้างหรือไม่ [] 1. ไม่ได้ [] 2. ได้	[]
- ค่ารักษาพยาบาลคิดเป็นเงินเท่าไร.....บาท (ถ้าไม่ทราบ ใช้ รหัส 999999)	[] [] [] [] [] []
- ใครเป็นคนจ่ายและจ่ายอย่างไร [] 1. ท่านจ่ายเองทั้งหมดก่อน แล้วเบิกจ่ายนายจ้างไม่ได้เลย [] 2. ท่านจ่ายเองทั้งหมดก่อน แล้วเบิกคืนจากนายจ้างเป็นบางส่วน [] 3. ท่านจ่ายเองทั้งหมดก่อน แล้วเบิกคืนได้ทั้งหมดจากนายจ้าง [] 4. นายจ้างจ่ายให้บางส่วนตั้งแต่แรก [] 5. นายจ้างจ่ายให้ทั้งหมดตั้งแต่แรก [] 6. รักษาฟรีโดยใช้กองทุนบัตรสุขภาพหรือกองทุนเงินทดแทน	[]
d51. ในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา เคยเจ็บป่วยหนักจนต้องหยุดงานหรือไม่ ก็ครั้ง [] 1. เคยเจ็บป่วยหนัก 1 ครั้ง [] 2. เคยเจ็บป่วยหนักมากกว่า 1 ครั้ง [] 3. ไม่เคยเจ็บป่วยหนัก ----->ข้ามไปข้อd59	d51 []
d52. ครั้งสุดท้าย ได้รับการดูแลอย่างไรบ้าง d52a. ไม่ได้ทำอะไร นอนพักเฉย ๆ [] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่ d52a [] d52b. ซื่อยามากินเอง [] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่ d52b [] d52c. ไปหาหมอเองที่คลินิก [] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่ d52c [] d52d. ไปหาหมอเองที่โรงพยาบาลรัฐ [] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่ d52d [] d52e. ไปหาหมอเองที่โรงพยาบาลเอกชน [] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่ d52e [] d52f. ไปสถานเอนามัย [] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่ d52f []	
d53. ป่วยหนักครั้งหลังสุดป่วยเป็นอะไร [] 1. อุบัติเหตุ ระบุ..... [] 2. โรคอื่น ๆ ระบุ.....	d53 []
d54. ต้องนอนโรงพยาบาลกี่วัน วัน	d54 [] [] []
d55. ต้องหยุดงานกี่วัน วัน	d55 [] [] []
d56. ระหว่างที่หยุดงาน ได้รับค่าจ้างหรือไม่ [] 1. ได้ [] 2. ไม่ได้	d56 []
d57. ค่ารักษาพยาบาลคิดเป็นเงินเท่าไรบาท (ถ้าไม่ทราบ ใช้รหัส 999,999)	d57 [] [] [] [] [] []

<p>d58. ใครเป็นคนจ่าย และจ่ายอย่างไร</p> <p>[] 1. ท่านจ่ายเองทั้งหมดก่อน แล้วเบิกจากนายจ้างไม่ได้เลย</p> <p>[] 2. ท่านจ่ายเองทั้งหมดก่อน แล้วเบิกคืนจากนายจ้างได้บางส่วน</p> <p>[] 3. ท่านจ่ายเองทั้งหมดก่อน แล้วเบิกคืนได้ทั้งหมดจากนายจ้าง</p> <p>[] 4. นายจ้างจ่ายให้บางส่วนตั้งแต่แรก</p> <p>[] 5. นายจ้างจ่ายให้ทั้งหมดตั้งแต่แรก</p> <p>[] 6. รักษาฟรีโดยกองทุนใช้บัตรสุขภาพหรือกองทุนเงินทดแทน</p>	<p>d58 []</p>
<p>-ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านมีความรู้สึกไม่สบาย ซึ่งท่านคิดว่าจำเป็นต้องได้รับการรักษาตัว แต่ไม่ต้องนอนโรงพยาบาลหรือไม่</p> <p>[] 1.เคย 1 ครั้ง</p> <p>[] 2.มากกว่า 1 ครั้ง</p> <p>[] 3.ไม่เคย</p>	<p>[]</p>
<p>-ได้รับการดูแลอย่างไรบ้าง</p> <p>1.ไม่ได้ทำอะไร นอนพักเฉย ๆ [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>2.ซื้อยามากินเอง [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>3.ไปหาหมอเองที่คลินิก [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>4.ไปหาหมอเองที่โรงพยาบาล [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>5.ไปหาหมอเองที่โรงพยาบาลเอกชน [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>6.ไปหาหมอกกลางบ้านเอง [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>7.นายจ้างซื้อยามาให้กิน [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>8.นายจ้างพาไปหาหมอที่คลินิก [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>9.นายจ้างพาไปหาหมอที่สถานพยาบาลของรัฐ [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>10.นายจ้างพาไปหาหมอที่โรงพยาบาลเอกชน [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>11.นายจ้างพาไปหาหมอกกลางบ้าน [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p> <p>12.อื่น ๆ ระบุ..... [] 1.ใช่ [] 2.ไม่ใช่ []</p>	<p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p> <p>[]</p>
<p>-เหตุผลในการเลือกคำตอบดังกล่าว</p> <p>[] 1.ค่าใช้จ่ายน้อย</p> <p>[] 2.บริการดี</p> <p>[] 3.คุณภาพการรักษาพยาบาลเชื่อถือได้</p> <p>[] 4.เดินทางสะดวก</p> <p>[] 5.อื่น ๆ ระบุ.....</p>	<p>[]</p>
<p>-ป่วยเป็นอะไร</p> <p>[] 1.อุบัติเหตุ ระบุ.....</p> <p>[] 2.โรคอื่น ๆ ระบุ.....</p>	<p>[]</p>
<p>-ต้องนอนพักโรงพยาบาลกี่วัน.....วัน</p>	<p>[][]</p>

พฤติกรรมเสี่ยงบุคคล d59. ในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านดื่มเหล้าหรือไม่ [] 1. ดื่มทุกวัน [] 2. ดื่มบ้างเป็นบางวัน [] 3. ไม่ดื่มเลย	d59 []
d60. ในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านสูบบุหรี่หรือไม่ [] 1. สูบทุกวัน [] 2. สูบบ้างเป็นบางวัน [] 3. ไม่ได้สูบเลย	d60 []
d61. ท่านดื่มเครื่องดื่มบำรุงกำลังบ่อยเท่าใด [] 1. ดื่มทุกวัน [] 2. สอง-สามวันครั้ง [] 3. อาทิตย์ละครั้ง [] 4. นาน ๆ ดื่มครั้ง	d61 []
d62. ท่านกินยาแก้ปวดบ่อยเท่าใด [] 1. กินทุกวัน [] 2. กินทุกวันที่ทำงานหนัก [] 3. ไม่ได้กินประจำ	d62 []
d63. ท่านกินยาขยัน/ยาม้าบ่อยเท่าใด [] 1. กินทุกวัน [] 2. กินวันที่จะต้องทำงานหนัก [] 3. กินบางวัน [] 4. ไม่ได้กิน	
เฉพาะเพศชาย <u>ถามข้อ d64 - d66 / เฉพาะเพศหญิง</u> <u>ถามข้อ d67 - d68</u>	
เฉพาะเพศชาย d64. ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา เพื่อนที่ทำงานกับท่านไปเที่ยวหญิงโสเภณีเพียงไร [] 1. ไม่มีใครไป [] 2. ไปกันบ้างแต่ไม่ถึง 1 ใน 3 [] 3. ไปกันประมาณ 1 ถึง 2 ใน 3 [] 4. ไปกันมากกว่า 2 ใน 3 [] 5. ไม่ทราบ	d64 []
d65. ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาท่านเคยไปเที่ยวโสเภณีหรือไม่ [] 1. เคย [] 2. ไม่เคย (ข้ามไปข้อ d67)	d65 []
d66. ถ้าไปเที่ยวท่านใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่ [] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่	d66 []
เฉพาะเพศหญิง d67. ปัจจุบัน ท่านอยู่ในระหว่างตั้งครรภ์หรือไม่ [] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่ ----->ข้ามไปถามข้อ d70	d87 []
d68. ท่านได้ไปฝากครรภ์หรือไม่ [] 1. ไป [] 2. ไม่ไป ----->ข้ามไปตามข้อ d70	d68 []

d69. ท่านไปฝากครรภ์ที่ไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
d69a. สนง.สาธารณสุขชุมชน, สถานีอนามัย	☐ 1.ใช่ ☐ 2.ไม่ใช่	d69a []
d69b. คลินิกเอกชน	☐ 1.ใช่ ☐ 2.ไม่ใช่	d69b []
d69c. โรงพยาบาลรัฐบาล	☐ 1.ใช่ ☐ 2.ไม่ใช่	d69c []
d69d. โรงพยาบาลเอกชน	☐ 1.ใช่ ☐ 2.ไม่ใช่	d69d []
d69e. อื่นๆ ระบุ.....	☐ 1.ใช่ ☐ 2.ไม่ใช่	d69e []
การจัดการอาหารการกิน		
ในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านจัดหาอาหารแต่ละมื้ออย่างไรบ้าง		
d70. อาหารเช้า :	☐ 1. ทำเองที่บ้าน /หรือที่พักคนงาน ☐ 2. ทำที่ทำงาน ☐ 3. นายจ้างจัดหาให้ ☐ 4. ซื้อกิน ☐ 5. ไม่ได้กิน	d70 []
d71. อาหารเที่ยง:	☐ 1. ทำเองที่บ้าน /หรือที่พักคนงาน ☐ 2. ทำที่ทำงาน ☐ 3. นายจ้างจัดหาให้ ☐ 4. ซื้อกิน ☐ 5. ไม่ได้กิน	d71 []
d72. อาหารเย็น :	☐ 1. ทำเองที่บ้าน /หรือที่พักคนงาน ☐ 2. ทำที่ทำงาน ☐ 3. นายจ้างจัดหาให้ ☐ 4. ซื้อกิน ☐ 5. ไม่ได้กิน	d72 []

การพักผ่อนหย่อนใจ

d73. หลังเลิกงานแต่ละวัน ท่านพักผ่อนหย่อนใจอย่างไรบ้าง ?

(ควรเป็นกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่าประมาณ 20 นาที)

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

d73a. ไม่มี	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73a []
d73b. คุยกับสมาชิกในครอบครัว	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73b []
d73c. คุยกับเพื่อน	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73c []
d73d. ร่วมวงดื่มเหล้ากับเพื่อน	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73d []
d73e. เล่นกีฬา ในร่ม ระบุ.....	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73e []
d73f. เล่นกีฬากลางแจ้ง ระบุ.....	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73f []
d73g. บริหารร่างกาย	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73g []
d73h. เดินหรือวิ่งเล่น	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73h []
d73i. เล่นพนัน	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73i []
d73j. ดูโทรทัศน์	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73j []
d73k. ดูภาพยนตร์	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73k []
d73l. ไปฟังดนตรี	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73l []
d73m. ไปเที่ยวตามศูนย์การค้า	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73m []
d73n. เที่ยวตามสวนสาธารณะ	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73n []
d73o. อื่น ๆ ระบุ.....	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d73o []

d74. ลักษณะงานที่ได้ทำตั้งแต่เริ่มเข้ามาทำงานก่อสร้างที่นี้มีอะไรบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

d74a. ขุดดิน	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d74a []
d74b. งานปูน	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d74b []
d74c. งานไม้	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d74c []
d74d. งานผูกเหล็ก	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d74d []
d74e. งานแบกวัสดุ	[] 1. ใช่	[] 2. ไม่ใช่	d74e []

d75. ในขณะทำงานใส่รองเท้าหรือไม่

- [] 1. ไม่เคยใส่ ----->ข้ามไปตามข้อ d77.
 [] 2. ใส่บางครั้ง [] 3. ใส่เป็นประจำ

d75 []

d76. ถ้าใส่ เป็นรองเท้าประเภทใด

- [] 1. รองเท้าแตะ [] 2. รองเท้าหุ้มส้น
 [] 3. บู้ตยาง [] 4. อื่นๆ ระบุ

d76 []

d77. ในขณะที่ทำงาน ใส่ถุงมือหรือไม่ [] 1. ไม่เคยใส่ [] 2. ใส่บางครั้ง [] 3. ใส่เป็นประจำ	d77 []
d78. ในขณะที่ทำงาน ใส่หมวกนิรภัยหรือไม่ [] 1. ไม่เคยใส่ [] 2. ใส่บางครั้ง [] 3. ใส่เป็นประจำ	d78 []
d79. นายจ้างได้จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันดังกล่าวไว้ให้คนงานใช้หรือไม่ (อ่านให้ฟังทีละข้อ) d79a. รองเท้าหุ้มส้น [] 1. จัดไว้ [] 2. ไม่จัด [] 3. ไม่ทราบ d79a [] d79b. ถุงมือ [] 1. จัดไว้ [] 2. ไม่จัด [] 3. ไม่ทราบ d79b [] d79c. หมวกนิรภัย [] 1. จัดไว้ [] 2. ไม่จัด [] 3. ไม่ทราบ d79c [] d79d. อื่นๆ ระบุ..... [] 1. จัดไว้ [] 2. ไม่จัด [] 3. ไม่ทราบ d79d []	
งานและความก้าวหน้า	
d80. งานที่ทำอยู่นี้ ได้มีการทำหนังสือสัญญาว่าจ้างหรือไม่ [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ	d80 []
d81. ถ้าไม่มี มีการทำสัญญาด้วยวาจาหรือไม่ [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ	d81 []
d82. มีสวัสดิการเหล่านี้หรือไม่ d82a. มีเงินโบนัสให้ เมื่อถึงกำหนด [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ d82a [] d82b. มีค่าล่วงเวลาให้ [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ d82b [] d82c. มีที่พักให้ หรือ เบิกค่าเช่าบ้านได้ [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ d82c [] d82d. มีรถรับ-ส่ง หรือ ออกค่าเดินทางให้ [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ d82d [] d82e. เลี้ยง หรือ เบิกค่าอาหารกลางวันได้ [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ d82e [] d82f. ตัดชุดทำงานให้ [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ d82f [] d82g. ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ d82g [] d82h. อื่นๆ ระบุ..... [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ d82h []	
d83. ใน 1 เดือน ท่านมีวันหยุดหรือไม่ กี่วัน (ไม่นับวันหยุดตามประเพณี เช่น วันสงกรานต์ หรือวันปีใหม่)วัน	d83. []
d84. ในวันหยุดตามประเพณี ได้แก่ วันปีใหม่ วันมาฆบูชา วันจักรี วันพืชมงคล วันฉัตรมงคล วันสงกรานต์ วันแรงงาน วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเฉลิมพระชนมพรรษาทั้ง 2 วัน(ส.ค./ธ.ค.) ท่านได้รับอนุญาตให้หยุดงานหรือไม่ [] 1. ได้หยุดบางวัน [] 2. ได้หยุดทุกวัน [] 3. ไม่ได้หยุด----->ข้ามไปถามข้อ d86	d84 []
d85. ได้หยุด ท่านยังคงได้รับค่าจ้างสำหรับวันที่หยุดนั้นหรือไม่ [] 1. ได้ครบเท่าปกติ [] 2. ได้บ้าง แต่ไม่ครบ [] 3. ไม่ได้รับเลย	d85 []

d86.ลาป่วยได้หรือไม่ [] 1. ได้ [] 2. ไม่ได้ [] 2. ได้ แต่ไม่เท่าปรกติ	d86 []
d87.มีโอกาสได้ฝึกงานเพิ่มเติมหรือไม่ [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ	d87 []
d88.มีโอกาสได้เลื่อนระดับการทำงานหรือไม่ [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ	d88 []
d89.รู้สึกว่าการที่ทำอยู่มีความมั่นคง น่าพอใจหรือไม่ [] 1. น่าพอใจ [] 2. ไม่น่าพอใจ [] 3. ไม่ทราบ	d89 []
d90.ต้องการให้ลูกหลาน ทำงานที่ทำอยู่นี้หรือไม่ [] 1. ต้องการ [] 2. ไม่ต้องการ [] 3. ไม่ทราบ	d90 []
d91.ได้รับทราบสิทธิตามกฎหมายแรงงาน [] 1. ทราบ [] 2. ไม่ทราบ	d91 []
d92.รับทราบสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคม [] 1. ทราบ [] 2. ไม่ทราบ	d92 []
d93.ทราบค่าจ้างขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด [] 1. ทราบ [] 2. ไม่ทราบ	d93 []
d94.นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมายครบถ้วน [] 1. ทราบ [] 2. ไม่ทราบ	d94 []
เศรษฐกิจ	
d95.นายจ้างจ่ายค่าจ้างปอຍเพียงไร [] 1. ทุกวัน [] 2. ทุก 1 สัปดาห์ [] 3. ทุก 2 สัปดาห์ [] 4. เดือนละครั้ง	d95 []
d96. ค่าจ้างในข้อ d95 เป็นเงินเท่าไร บาท (ช่องนี้ผู้เก็บข้อมูลคำนวณ)	d96 [] [] [] [] []
d97. ครอบครัวมีรายได้จากอาชีพอื่นประมาณเดือนละกี่บาท..... (ใส่รหัสเลขศูนย์ทุกช่อง ถ้าไม่มีรายได้ใช้อื่น)	d97 [] [] [] [] [] []
d98. ครอบครัวท่านมีหนี้สินหรือไม่(รวมทั้งการเล่นแชร์และสินค้าเงินผ่อน) [] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ	d98 []
d99. ครอบครัวมีทีวี เป็นส่วนตัวหรือไม่ [] 1. มี [] 2. ไม่มี	d99 []
d100. ครอบครัวมีตู้เย็นส่วนตัวหรือไม่ [] 1. มี [] 2. ไม่มี	d100 []
d101. รายรับของครอบครัวพอกับรายจ่ายหรือไม่ [] 1. พอ [] 2. ไม่พอ	d101 []

<p>e5. มีโรคประจำตัวต่อไปนี้หรือไม่</p> <p>[] 1. มี [] 2. ไม่มี [] 3. ไม่ทราบ</p> <p>e5.1 ถ้า “ มี ” ระบุ</p> <p>[] 1 โรคเกี่ยวกับปอด ระบุ.....</p> <p>[] 2 หลอดลมอักเสบเรื้อรัง</p> <p>[] 3 หอบหืด</p> <p>[] 4 แพ้ละอองเกสรดอกไม้และอื่นๆ</p> <p>[] 5 โรคหัวใจ</p> <p>[] 6 โรคเบาหวาน</p> <p>[] 7 โรคความดันโลหิตสูง</p> <p>[] 8 ความผิดปกติการได้ยิน ระบุ.....</p> <p>[] 9 ความผิดปกติการมองเห็น ระบุ.....</p> <p>[] 10 อื่น ๆ ระบุ.....</p> <p>e6. การใช้อุปกรณ์การป้องกันอันตรายส่วนบุคคล(เหมาะกับส่วนของร่างกายที่ต้องการใช้</p> <p>e6.1 หมวกนิรภัย 1. ใช้ประจำ 2. ใช้เป็นบางครั้ง 3. ไม่ใช้เลยเพราะ.....</p> <p>e6.2 แว่นตา 1. ใช้ประจำ 2. ใช้เป็นบางครั้ง 3. ไม่ใช้เลยเพราะ.....</p> <p>e6.3 หน้ากาก 1. ใช้ประจำ 2. ใช้เป็นบางครั้ง 3. ไม่ใช้เลยเพราะ.....</p> <p>e6.4 รองเท้าหุ้มส้น 1. ใช้ประจำ 2. ใช้เป็นบางครั้ง 3. ไม่ใช้เลยเพราะ.....</p> <p>e6.5 ถุงมือ 1. ใช้ประจำ 2. ใช้เป็นบางครั้ง 3. ไม่ใช้เลยเพราะ.....</p> <p>e6.6 อื่น ๆ ระบุ..... 1. ใช้ประจำ 2. ใช้เป็นบางครั้ง 3. ไม่ใช้เลยเพราะ.....</p>	<p>e5 []</p> <p>e5.1 [] [] []</p> <p>e6.1 []</p> <p>e6.2 []</p> <p>e6.3 []</p> <p>e6.4 []</p> <p>e6.5 []</p> <p>e6.6 []</p>
<p>e7. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา</p> <p>ท่านเคยบาดเจ็บระหว่างการทำงานหรือไม่(ต้องสังเกตตามร่างกายของผู้ตอบแบบสอบถามว่ามีบาดแผลหรือไม่ด้วย)</p> <p>[] 1. มี [] 2. ไม่มี</p> <p>e7.1 ถ้ามี เคยบาดเจ็บกี่ครั้ง.....ครั้ง</p>	<p>e7 []</p> <p>e7.1 [] [] []</p>
<p>e8. การบาดเจ็บครั้งสุดท้ายเมื่อ (วัน/ เดือน/ปี).....</p>	<p>e8 [] [] [] [] []</p>
<p>e9. ขณะบาดเจ็บ ท่านกำลังทำงานอะไรอยู่.....</p>	<p>e9 [] []</p>
<p>e10. การบาดเจ็บทำให้ต้องเข้ารักษาในโรงพยาบาลหรือไม่</p> <p>[] 1. ไม่ [] 2. รักษาแต่ไม่ต้องพัก [] 3. พัก.....วัน</p>	<p>e10 []</p>
<p>e11. ขณะที่บาดเจ็บ ส่วนของร่างกายได้รับบาดเจ็บ คือ</p> <p>[] 1. ศรีษะ (ระบุ.....) 2. คอ (ระบุ.....)</p> <p>[] 3. ลำตัว (ระบุ.....) 4. แขน (ระบุ.....)</p> <p>[] 5. ขา (ระบุ.....) 6. กระดูกสันหลัง (ระบุ.....)</p> <p>[] 7. หลายแห่ง (ระบุ.....)</p> <p>[] 8. อื่น ๆ (ระบุ.....)</p>	<p>e11 [] [] []</p>

<p>e12.การบาดเจ็บนี้เกิดได้อย่างไร</p> <p>[]1.ชนกับเครื่องมือ/คน ถูกชน ของหล่นใส่ ถูกหนีบ</p> <p>[]2.ถูกตัด เจาะ เกี่ยว บาด []3.หกล้ม ตกจากที่สูง ลื่นล้ม</p> <p>[]4.ถูกไฟฟ้าช็อต []5.ถูกของร้อนจัด เย็นจัด</p> <p>[]6.ถูกสารเคมี สารอันตราย กรดหรือด่าง</p> <p>[]7.อื่น ๆ ระบุ.....</p>	<p>e12 []</p>
<p>e13.ขณะเกิดการบาดเจ็บ เป็นงานที่ท่านเคยมีประสบการณ์ทำมาก่อนหรือไม่</p> <p>[]1.ไม่เคยทำมาก่อน []2.เคยทำมาก่อน</p>	<p>e13 []</p>
<p>e14.ลักษณะการบาดเจ็บ</p> <p>[]1.บาดเจ็บที่ผิวหนังชั้น ภายนอก พอง ช้ำ []2.แผลเปิด</p> <p>[]3.กระดูกหัก กระดูกเสื่อม []4.เคล็ด ขัด ขอก</p> <p>[]5.บาดเจ็บต่อเส้นประสาทไขสันหลัง []6.บาดเจ็บต่อเส้นเลือด</p> <p>[]7.กล้ามเนื้อเอ็นฉีกขาด []8.บาดเจ็บที่อวัยวะภายใน</p> <p>[]9.ไหม้</p> <p>[]10.สิ่งแปลกปลอมค้างอยู่ ระบุ.....</p> <p>[]11.อื่น ๆ ระบุ.....</p>	<p>e14 []</p>
<p>e15. สิ่งที่ทำให้บาดเจ็บ</p> <p>[]1.เครื่องจักรอยู่กับที่ เช่น บีนจัน ผสมปูน []2.เครื่องจักรเคลื่อนที่ เช่นรถเครน</p> <p>[]3.เครื่องมือใช้ไฟฟ้า เช่น เลื่อยไฟฟ้า []4.เครื่องมือไม่ใช้ไฟฟ้าเช่น ค้อน</p> <p>[]5.สารเคมี ผลิตภัณฑ์ทางเคมี []6.สัตว์ ชีวภาพ</p> <p>[]7.วัตถุ เศษวัสดุ []8.อื่น ๆ ระบุ.....</p>	<p>e15 []</p>
<p>e16.ท่านใส่เครื่องป้องกันอะไรหรือไม่ขณะเกิดการบาดเจ็บ</p> <p>[]1.ใช่ []2.ไม่ใช่</p>	<p>e16 []</p>
<p>e17.ถ้าใส่ ใส่เครื่องป้องกันอะไร</p> <p>e17.1 หมวกนิรภัย 1.ใช่ 2.ไม่ใช่เลย เพราะ..... e17.1 []</p> <p>e17.2 แว่นตา 1.ใช่ 2.ไม่ใช่เลย เพราะ..... e17.2 []</p> <p>e17.3 หน้ากาก 1.ใช่ 2.ไม่ใช่เลย เพราะ..... e17.3 []</p> <p>e17.4 รองเท้าหุ้มส้น 1.ใช่ 2.ไม่ใช่เลย เพราะ..... e17.4 []</p> <p>e17.5 ถุงมือ 1.ใช่ 2.ไม่ใช่เลย เพราะ..... e17.5 []</p> <p>e17.6 อื่นๆ ระบุ..... 1.ใช่ 2.ไม่ใช่เลย เพราะ..... e17.6 []</p>	
<p>e18.ภายหลังการบาดเจ็บ ท่านต้องหยุดงานกี่วัน.....</p>	<p>e18 [] []</p>
<p>e19.ภายหลังการบาดเจ็บ มีความพิการหรือไม่</p> <p>[]1.มี ระบุ..... []2.ไม่มี</p>	<p>e19 []</p>
<p>e20.ท่านได้รับค่าทดแทนจากกองทุนเงินทดแทนหรือไม่</p> <p>[]1.ได้ []2.ไม่ได้</p>	<p>e20 []</p>

e21. การบาดเจ็บ ทำให้ท่านต้องเปลี่ยนงานหรือไม่ [] 1.เปลี่ยน [] 2. ไม่เปลี่ยน	e21 []
e21.1 ท่าน ได้รับแจ้งการบาดเจ็บให้นายช่างทราบหรือไม่ [] 1.แจ้ง [] 2. ไม่แจ้ง	e21.1[]
e21.2 ภายหลังจากการบาดเจ็บ ท่าน ได้รับการย้ายไปทำงานในส่วนที่เบาขึ้นหรือไม่ [] 1.ใช่ [] 2. ไม่ใช่	e21.2[]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 6

โครงการศึกษาปัญหาทางสังคมและสาธารณสุขของคนงานก่อสร้าง

แบบสำรวจที่ 6

ทัศนสาธารณสุข

เวลาสัมภาษณ์.....น.	
เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....น.	
ชื่อผู้สัมภาษณ์.....	ชื่อผู้ควบคุมงานสนาม.....

ชื่อสถานที่หรืออาคารที่กำลังก่อสร้าง.....
...
ถนน.....ตำบล/แขวง.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
..

ช่องสำหรับ
ผู้ควบคุมสนามลงรหัส

11.รหัสคนงาน (ลำดับภายในสถานะนั้น)	f1.[]
12.รหัสของสถานที่ก่อสร้าง (ลำดับภายในสถานะนั้น)	f2.[]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

f3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	
f3a. การที่หินปูนเกาะรอบฟันทำให้ฟันแข็งแรง	1	2	3	f3a []
f3b. การถอนฟันกรามอาจทำให้เป็นบ้า ตาบอด หรือปากเบี้ยว	1	2	3	f3b []
f3c. ฟันผุเกิดจากแมงกินฟัน (แมงหมายถึงสัตว์ตัวเล็กๆ ที่มองเห็นคล้ายตาปลา)	1	2	3	f3c []
f3d. ถ้าฟันผุแล้ว การรักษาที่อยู่ทางเดียว คือ การถอนฟัน	1	2	3	f3d []
f3e. ฟันปลอม มีประโยชน์อย่างเดียว คือความสวยงาม	1	2	3	f3e []
f3f. ถ้าพ่อและแม่มีฟันผุหลาย ๆ ซี่ ลูกจะต้องมีฟันผุหลายซี่ด้วย	1	2	3	f3f []
f3g. เมื่อฟันเริ่มผุจะเห็นเป็นรูโตและเริ่มปวดฟัน	1	2	3	f3g []
f3h. การกินหมากเป็นประจำทำให้เป็นโรคฟันและเหงือก	1	2	3	f3h []
f3i. ฟลูออไรด์ เป็นยาใช้รักษาโรคฟันผุ	1	2	3	f3i []
f3j. การรักษาความสะอาดในช่องปากเสมอจะช่วยไม่ให้เป็นโรคฟันและโรคเหงือกได้	1	2	3	f3j []
f3k. คนเราเมื่ออายุมากขึ้น (แก่) ฟันจะค่อย ๆ โยกหลุดไปเองตามธรรมชาติ	1	2	3	f3k []
f3l. การเคี้ยวอาหารข้างเดียวไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ	1	2	3	f3l []
f4. โดยส่วนใหญ่ท่านทำความสะอาดปากและฟันหรือไม่ [] 1. ทำ [] 2. ไม่ทำ				f4 []
f5. ท่านใช้อะไรทำความสะอาดปากและฟัน [] 1. แปรงสีฟัน [] 2. นิ้วมือ [] 3. บ้วนปาก [] 4. อื่น ๆ ระบุ..... ตอบข้อ 2, 3, 4 ข้ามไป ข้อ f12				f5 []
f6. ท่านแปรงฟันวันละกี่ครั้ง [] 1. 1 ครั้ง [] 2. 2 ครั้ง [] 3. มากกว่า 2 ครั้ง				f6 []
f7. ท่านแปรงฟันตอนไหนบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) [] 1. ตื่นนอนตอนเช้า [] 2. หลังอาหารทุกมื้อ [] 3. หลังอาหารบางมื้อ [] 4. ก่อนนอน [] 5. อื่น ๆ ระบุ.....				f7 []

<p>f8. ท่านใช้วิธีแปรงฟันแบบใด</p> <p>[]1.แปรงดูไปดูมาเหมือนดูฟัน []2.แปรงบิดขึ้นลง</p> <p>[]3.แปรงทั้ง 2 แบบ []4.อื่น ๆ ระบุ.....</p>	<p>f8 []</p>
<p>f9. ในการแปรงฟันท่านแปรงลินหรือไม่</p> <p>[]1.แปรง []2.ไม่แปรง</p>	<p>f9 []</p>
<p>f10. ในการแปรงฟัน ท่านใช้ยาสีฟัน หรือ อย่างอื่นร่วมด้วยเสมอหรือไม่</p> <p>[]1.ใช้ยาสีฟัน ระบุยี่ห้อ.....</p> <p>[]2.ใช้อย่างอื่นระบุยี่ห้อ.....</p> <p>[]3.ไม่ใช่ อะไรร่วม</p>	<p>f10 []</p>
<p>f11. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับแปรงสีฟันทั่วไปในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้</p> <p>f11a. ราคา</p> <p>[]1.แพง []2.ปานกลาง []3.ถูก</p> <p>f11b. ความชอบชนิดของคนแปรง</p> <p>[]1.แข็ง []2.ปานกลาง []3.อ่อน</p> <p>f11c. ผลในการทำความสะดวก</p> <p>[]1.ดีมาก []2.ดี []3.พอใช้ []4.ไม่ดีเลย</p> <p>f11d. โดยปรกติท่านเปลี่ยนแปรงสีฟันอันใหม่เมื่อไหร่</p> <p>[]1.แปรงหายหรือหัก []2.ขนแปรงบานเล็กน้อย</p> <p>[]3.ขนแปรงบานมาก []4.ชอกแปรงสกปรก</p> <p>[]5.อื่น ๆ ระบุ.....</p>	<p>f11a []</p> <p>f11b []</p> <p>f11c []</p> <p>f11d []</p>
<p>f12. ส่วนใหญ่ท่านรับประทานอาหารวันละกี่มื้อ</p> <p>[]1. 1 มื้อ []2. 2 มื้อ</p> <p>[]3. 3 มื้อ []4. มากกว่า 3 มื้อ</p>	<p>f12 []</p>
<p>f13a. ในระหว่างการทำงาน ท่านมักชอบอมลูกกวาด ทอฟฟี่ กินของขบเคี้ยวหรือไม่</p> <p>[]1.ชอบ []2.ไม่ชอบ []3.อื่น ๆ ระบุ.....</p> <p>f13b. ท่านอมลูกกวาด ทอฟฟี่ กินของขบเคี้ยว ป่อยแค่ไหน</p> <p>[]1.ต่อเนื่องตลอดเวลาทำงาน []2.บางเวลา []3.น้อยมาก</p>	<p>f13a []</p> <p>f13b []</p>
<p>f14a. นอกจากใช้ฟันบดเคี้ยวอาหารแล้วท่านยังใช้ฟันทำหน้าที่อื่น ๆ อีกหรือไม่</p> <p>[]1.ใช่ []2.ไม่ใช่</p> <p>f14b. ท่านใช้ฟันทำหน้าที่อะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)</p> <p>[]1.เปิดฝาขวด []2.กัดเชือก, ด้าย []3.อื่น ๆ ระบุ.....</p>	<p>f14a []</p> <p>f14b []</p>

f15.ท่านเคยมีปัญหาเหล่านี้หรือไม่			
[] f15a. เสียวฟัน	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15a []
[] f15b. ปวดฟัน	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15b []
[] f15c. เหงือกเลือดออก	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15c []
[] f15d. เหงือกบวม/มีหนอง /มีฝี	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15d []
[] f15e. หินปูนและคราบขี้ฟัน	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15e []
[] f15f. ฟันบิ่น/ฟันสึก	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15f []
[] f15g. แผลที่ริมฝีปาก/ในปาก	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15g []
[] f15h. กลืนปาก	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15h []
[] f15i. มีฟันคุด ปวดบวม	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15i []
[] f15j. อุบัติเหตุใบหน้า/ขากรรไกรหัก	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15j []
[] f15k. ปวดข้อต่อหน้าบริเวณกกหู	[] 1.มี	[] 2.ไม่มี	f15k []
f16.เมื่อมีปัญหาแล้ว ท่านไปปรึกษากับใคร			f16 []
[] 1.ไม่ปรึกษา ปล่อยให้หายเอง	[] 2.ญาติ		
[] 3.เพื่อน	[] 4.หมอฟันที่ศูนย์บริการสาธารณสุข กทม.		
[] 5.หมอฟันที่คลินิก/โรงพยาบาลเอกชน			
[] 6.คนขายยาที่ร้านขายยา			
[] 7.อื่น ๆ ระบุ			
f17.ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยไปตรวจหรือทำฟันหรือไม่			f17 []
[] 1.เคย 1 ครั้ง	[] 2.เคย 2 ครั้ง		
[] 3.เคย มากกว่า 2 ครั้ง	[] 4.ไม่เคย		
f18.ท่านไม่ได้ไปตรวจหรือทำฟันเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้หรือไม่			
f18a. ไม่เป็นโรค	[] 1.ใช่	[] 2.ไม่ใช่	f18a []
f18b. กลัว	[] 1.ใช่	[] 2.ไม่ใช่	f18b []
f18c. ค่าทำฟันแพง ไม่มีเงินรักษา	[] 1.ใช่	[] 2.ไม่ใช่	f18c []
f18d. ไม่อยากเสียเงินเรื่องทำฟัน	[] 1.ใช่	[] 2.ไม่ใช่	f18d []
f18e. ไม่มีเวลา	[] 1.ใช่	[] 2.ไม่ใช่	f18e []
f18f. ไม่มีบริการทำฟันในท้องถิ่น	[] 1.ใช่	[] 2.ไม่ใช่	f18f []
f18g. อื่น ๆ ระบุ.....	[] 1.ใช่	[] 2.ไม่ใช่	f18g []

f19. ท่านไปรับบริการตรวจฟันหรือทำฟันดังรายการต่อไปนี้หรือไม่		
[] f19a. ตรวจฟัน/เอกซเรย์ฟัน	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f19a []
[] f19b. ขูดหินปูน/ทำความสะอาดฟัน	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f19b []
[] f19c. อุดฟัน	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f19c []
[] f19d. ถอนฟัน	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f19d []
[] f19e. ใส่ฟัน	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f19e []
[] f19f. อื่น ๆ ระบุ.....	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f19f []
f20. บุคคลต่อไปนี้เป็นผู้ให้บริการตรวจหรือทำฟันแก่ท่านหรือไม่		
[] f20a. หมอฟัน	[] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่	f20a []
[] f20b. หมอรักษาโรคทั่วไป	[] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่	f20b []
[] f20c. ช่างทำฟัน	[] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่	f20c []
[] f20d. อื่น ๆ ระบุ.....	[] 1. ใช่ [] 2. ไม่ใช่	f20d []
f21. ท่านเคยไปรับบริการตรวจหรือทำฟันที่สถานที่ต่อไปนี้หรือไม่		
[] f21a. ศูนย์บริการสาธารณสุข กทม	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f21a []
[] f21b. โรงพยาบาลของรัฐ	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f21b []
[] f21c. คลินิกเอกชน/โรงพยาบาลเอกชน	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f21c []
[] f21d. หน่วยแพทย์เคลื่อนที่	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f21d []
[] f21e. อื่น ๆ ระบุ.....	[] 1. เคย [] 2. ไม่เคย	f21e []
f22. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคฟันโดยเฉลี่ยเท่าใด		f22 []
[] 1. ไม่เสียค่าใช้จ่าย	[] 2. น้อยกว่า 100 บาท	
[] 3. 101-500 บาท	[] 4. 501-1,000 บาท	
[] 5. มากกว่า 1,000 บาท		
f23. ท่านต้องการบริการทางทันตกรรมหรือไม่		f23 []
[] 1. ต้องการ	[] 2. ไม่ต้องการ	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

f24.ท่านต้องการบริการทางทันตกรรมดังรายการต่อไปนี้หรือไม่		
[] f24a.ตรวจฟัน/เอกซเรย์ฟัน	[] 1.ต้องการ [] 2.ไม่ต้องการ	f24a []
[] f24b.การป้องกันโรค	[] 1.ต้องการ [] 2.ไม่ต้องการ	f24b []
[] f24c.การบรรเทาความเจ็บป่วย	[] 1.ต้องการ [] 2.ไม่ต้องการ	f24c []
[] f24d.ขูดหินปูน/ทำความสะอาดฟัน	[] 1.ต้องการ [] 2.ไม่ต้องการ	f24d []
[] f24e.อุดฟัน	[] 1.ต้องการ [] 2.ไม่ต้องการ	f24e []
[] f24f.ถอนฟัน	[] 1.ต้องการ [] 2.ไม่ต้องการ	f24f []
[] f24g.ใส่ฟัน	[] 1.ต้องการ [] 2.ไม่ต้องการ	f24g []
[] f24h.อื่น ๆ ระบุ.....	[] 1.ต้องการ [] 2.ไม่ต้องการ	f24h []
f25.ใน 1 รอบ ปีที่ผ่านมา ท่านต้องหยุดงานหรือไม่สามารถทำงานได้สาเหตุจากโรคฟันบ้างหรือไม่ บ่อยครั้งแค่ไหน		f25 []
[] 1.ใช่	[] 2.ไม่ใช่	
f26.ปัจจุบันท่านได้รับความคุ้มครองสุขภาพจากประกันสุขภาพหรือไม่		f26 []
[] 1.ได้	[] 2.ไม่ได้	[] 3.ไม่ทราบ
f27.ท่านต้องการให้มีความคุ้มครองสุขภาพในด้านโรคฟันโรคเหงือกในโครงการประกันสุขภาพหรือไม่		f27 []
[] 1.ต้องการ	[] 2.ไม่ต้องการ	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวกที่ 7

โครงการศึกษาปัญหาสังคมและสาธารณสุขของคนงานก่อสร้าง

แบบสำรวจที่ 7

แบบสอบถามเพื่อค้นหาความเครียดจากการทำงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....น.
 เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....น.
 ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
 ชื่อผู้ควบคุมงานสนาม.....

ชื่อสถานที่ก่อสร้าง.....

 ถนน.....ตำบล/แขวง.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

ช่องสำหรับ
ผู้ควบคุมสนามลงรหัส

1.รหัสของคนงาน (ลำดับภายในสถาบันนั้น)	[][]
2.รหัสของสถานที่ก่อสร้าง (ลำดับภายในสถาบันนั้น).....	[][][]
3.ตำแหน่ง หน้าที่.....	[][]
4. ท่านทำงานนี้มานาน.....ปี	[][]
5. ท่านย้ายที่ทำงานมาแล้ว.....ครั้ง	[][]
6. ท่านคิดว่างานที่ทำอยู่ ต้องรับผิดชอบ () 1.มาก () 2. พอดี () 3. น้อย	[]
7.ท่านมีความกดดันในหน้าที่หรืองานที่ทำอยู่ () 1.มาก () 2. พอดี () 3. น้อย	[]
8.ท่านพอใจกับงานที่ทำอยู่ () 1.มาก () 2. พอดี () 3. น้อย	[]
9.ท่านรู้สึกว่างานที่ทำอยู่นักเพียงใด () 1.หนักมาก () 2. พอดี () 3. เบา	[]
10.โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายจากการทำงานที่ทำอยู่ () 1. มาก () 2. น้อย () 3. ไม่มี	[]

11. ท่านหนักใจกับปัญหาในการทำงานบ้างหรือไม่ () 1. มี () 1. ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน () 2. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้านาย () 3. ปัญหาเกี่ยวกับลูกน้อง () 4. ปัญหาเรื่องงานโดยตรง () อื่นๆ ระบุ..... () 0. ไม่มี	[] []
12. ท่านคิดว่างานที่ทำอยู่มีความมั่นคงเพียงใด () 1. มาก () 2. น้อย	[]
13. ท่านพอใจกับผลตอบแทน หรือ เงินที่ได้รับจากการทำงานหรือไม่ () 1. พอใจ () 2. ไม่พอใจ	[]
14. ในที่ทำงานความสัมพันธ์หรือความใกล้ชิดสนิทสนมของท่านกับเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างไร () 1. เป็นมิตรกันดี () 2. ต่างคนต่างอยู่ () 3. มีปัญหาขัดแย้งกันประจำ	[]
15. ในที่ทำงานมีการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ เข้มงวดอย่างไร () 1. มาก () 2. พอควร () 3. ไม่เข้มงวด	[]
16. ท่านมีเวลาว่างจากงานพอที่จะพักผ่อนบ้างหรือไม่ () 1. มีพอ () 2. มีน้อย () 3. ไม่มีเลย	[]
17. ถ้ามีเวลาว่างท่านใช้เวลาว่างทำกิจกรรมอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) () 1. ออกกำลังกาย เล่นกีฬา () 2. ดูทีวี ฟังวิทยุ () 3. ดื่มเหล้า () 4. เล่นการพนัน () 5. นอน () 6. อื่นๆ ระบุ.....	[] []
18. ท่านรู้สึกว่าการครบครันของท่านในปัจจุบัน () 1. มีความสุข อบอุนดี () 2. ไม่ค่อยราบรื่น () 3. ไม่มีความสุข	[]

<p>19. ท่านเคยทะเลาะกับสามี หรือสมาชิกในครอบครัวของท่านบ้างหรือไม่</p> <p>() 1. เคยบ่อยมาก () 2. เคยบ่อยๆ () 3. เคยนานๆ ครั้ง () 4. ไม่เคยเลย ----->ข้ามไปข้อ 21</p>	<p>ภรรยา []</p>
<p>20. สาเหตุของการทะเลาะส่วนใหญ่</p> <p>() 1. ปัญหาชู้สาว () 2. ปัญหาเรื่องเงิน () 3. ปัญหาการดื่มสุรา ยาหรือสารเสพติด () 4. ปัญหาการเล่นการพนัน () 5. ปัญหาเรื่องการแลลูก () 6. อื่นๆ ระบุ</p>	<p>[[]]</p>
<p>21. ห้องพักที่ท่านอาศัยอยู่มีคนพักอยู่ด้วยกันรวมคน ผู้ที่พักด้วย</p> <p>() 1. สามีหรือภรรยา () 2. ลูก () 3.ญาติ () 4. เพื่อน</p>	<p>[] []</p>
<p>22. ท่านรู้สึกอย่างไรกับที่พัก สาเหตุเพราะ</p> <p>() 1. พอใจ () 2. ไม่พอใจ () 1. คับแคบ () 2. สกปรก () 3. เสียงดัง () 4. มีปัญหากับผู้ที่พักอาศัยอยู่ด้วยกัน</p>	<p>[] []</p>
<p>23.ฐานะทางการเงินของท่านขณะนี้</p> <p>() 1. พอใช้ () 1. มีเหลือเก็บ () 2. ไม่มีพอใช้ () 2. ไม่มีเหลือเก็บ () 1. เป็นหนี้สิน () 2. ไม่มีหนี้สิน</p>	<p>[] []</p>

General Health Questionnaire

แบบสอบถามที่ท่านจะได้ทำต่อไปนี้ ใช้เพื่อประเมินสภาพจิตใจของท่าน
ในช่วงหลายอาทิตย์ที่ผ่านมา
กรุณากากบาท(X)ทับหน้าข้อที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาท่านเคยมีความรู้สึกดังต่อไปนี้บ่อยแค่ไหน	คะแนน	รหัส
1. มีสมาธิในการทำงานติดต่อกันอย่างเต็มที่ ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]
2. นอนไม่หลับ ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]
3. รู้สึกตนเองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่องาน ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]

4.สามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆได้ ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]
	คะแนน	ลงรหัส
5.รู้สึกดีใจ ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]
6.รู้สึกไม่สามารถแก้ไขปัญหา ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]
7.สามารถทำตัวให้เป็นสุขกับการใช้ชีวิตประจำวัน ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]
8.อดทนและต่อสู้กับปัญหาได้ ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]

9. รู้สึกเป็นทุกข์และเบื่อท้อแท้ ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆ ครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]
10. รู้สึกไม่มั่นใจตัวเองในการทำงานหรือรู้สึกตัวเองไม่มีคุณค่าต่องาน ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆ ครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]
11. มีอาการปวดหัวหรือหายใจไม่อิ่ม ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆ ครั้ง ง. ไม่เคยเลย	คะแนน 1 2 3 4	รหัส []
12. รู้สึกมีความสุขและพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ ก. บ่อยๆ ข. เป็นบางครั้ง ค. นานๆ ครั้ง ง. ไม่เคยเลย	1 2 3 4	[]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการใช้ยาหรือสารเสพติด

ชนิด	ใช้	ปริมาณที่ใช้มากที่สุดต่อวัน	จำนวนวันที่ใช้ใน ช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา	ใช้มานานเท่าใด(ปี)
- สุรา				
- บุหรี่				
- ชา กาแฟ				
- ยาแก้ปวด				
- ยา หรือ เครื่องดื่ม กระตุ้นประสาท				
- กัญชา				
- ยาแก้ลมประสาท ยาระงับประสาท ยานอนหลับ				
- ไบโครบอัม				
- เฮโรอีน ผงขาว				
- หมาก				

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อื่นๆ ระบุ				
--------------------------------	--	--	--	--

แบบสอบถามเพื่อค้นหาความผิดปกติของการดื่มสุรา

	ใช่	ไม่ใช่	
1.สามีหรือภรรยาของท่านเคยขู่หรือตีจากไปเพราะการดื่มสุราของท่านใช่หรือไม่?(บิดามารดาดู,ไล่)	[]
2.ท่านเคยรู้สึกว่าการดื่มสุราของท่านมีผลเสียต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนฝูง ชีวิตสังคม ชีวิตครอบครัว หรือชีวิตการทำงานหรือไม่?	[]
3.สามี หรือ ภรรยา เคยต่อต้านการดื่มสุราของท่านหรือไม่ ? (บิดา มารดา ผู้ปกครอง)	[]
4.ญาติของท่าน เคยต่อต้านการดื่มสุราของท่านหรือไม่ ?	[]
5.เพื่อนของท่าน เคยต่อต้านการดื่มสุราของท่านหรือไม่ ?	[]
6.เพื่อนบ้านของท่าน เคยต่อต้านการดื่มสุราของท่านหรือไม่ ?	[]
7.ท่านเคยต้องสูญเสียหรือออกจากงาน หรือเกือบต้องออกจากงานเพราะการดื่มสุราของท่านหรือไม่?	[]
8.ท่านเคยหลีกเลี่ยงงานหรือหยุดงานสาเหตุเพราะท่านดื่มสุราหรือไม่?.....	[]
9.ท่านเคยมีเม้า หรืออยากดื่มสุราขณะทำงานหรือไม่ ?	[]
10.ท่านเคยต้องเลิกหรือหยุดงานสาเหตุเพราะเม้าค้างหรือไม่ ?	[]
11.เพื่อนหรือคนอื่นในที่ทำงานเคยต่อต้านการดื่มสุราของท่านหรือไม่ ?	[]

12.ท่านเคยมีความรู้สึกว่าการดื่มสุรารของท่านเป็นสิ่งไม่ดี สร้างปัญหาให้กับงานของท่านหรือไม่ ?	[]
13.ท่านเคยรู้สึกว่าการดื่มสุรารของท่านเป็นอุปสรรคขัดขวางโอกาสการได้ว่าจ้างงาน หรือโอกาสที่จะได้รับการเลื่อน หรือความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือไม่ ?	[]
14.ท่านเคยได้รับการแนะนำจากแพทย์ ให้ลดการดื่มสุราลงหรือไม่?	[]
15.ท่านเคยรู้สึกว่าปัญหาสุขภาพของท่านเป็นผลมาจากการดื่มสุราหรือไม่ ?	[]
16.ท่านเคยถูกทำร้าย หรือได้รับบาดเจ็บจากสาเหตุการดื่มสุราหรือไม่ ?	[]
17.ท่านเคยทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บจากสาเหตุการดื่มสุราของท่านหรือไม่ ?	[]
	ใช่ ไม่ใช่
18.ท่านเคยต้องสูญเสีย หรือทำลายข้าวของ ทรัพย์สินสมบัติเสียหาย สาเหตุเพราะการดื่มสุรารของท่านหรือไม่ ?	[]
19.ท่านเคยถูกจับเพราะเมาสุราแล้วขับรถ หรือขับรถหลังการดื่มสุราแล้วทำผิดกฎหมายหรือไม่ ?	[]
20.ท่านสามารถหยุดดื่มสุราโดยไม่ต้องทรมานหรือต่อสู้กับมันก่อนที่จะมาได้หรือไม่ ?	[]
.....	
21.ท่านสามารถควบคุมตัวเองที่จะหักห้ามการดื่มสุรา เมื่อท่านต้องการ หรือสัญญาากับตัวเองว่าจะไม่ดื่มได้หรือไม่ ?	[]
22.ท่านเคยพยายามที่จะลด หรือหยุดการดื่มสุรา แต่ท่านไม่สามารถทำได้ใช่หรือไม่ ?	[]
.....	
23.ท่านเคยดื่มสุราวันละ 3 เวลา หรือมากกว่า (ดื่มตลอดวัน) ใช่หรือไม่ ?	[]
24.ท่านเคยดื่มสุรา 8 แก้วขึ้นไป อย่างน้อย 1 ครั้งใน 1 สัปดาห์ หรือเคยเมามากน้อย 1 ครั้ง ใน 1 เดือน หรือไม่ ?	[]

25.ท่านเคยมีอาการมือสั่นในตอนเช้าหลังจากการดื่มสุรา หรือมีอาการประสาทหลอน หูแว่ว เห็นภาพหลอน หรือไม่ ?	[]
26.ท่านเคยใช้การดื่มสุราในตอนเช้าเมื่อตื่นขึ้นมาเป็นสิ่งที่ทำให้ท่านหายอาการอยากสุรา หรือไม่ ?	[]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามแบบสัมภาษณ์เจาะลึก

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ เพศ อายุ ศาสนา การศึกษา จำนวนพี่น้อง

การสมรส การวางแผนครอบครัว และการมีบุตร

- ประวัติการสมรส การจดทะเบียนสมรส และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคู่สมรส
- การใช้วิธีคุมกำเนิด
- การมีบุตร จำนวนบุตร การอยู่อาศัยของบุตร การศึกษาของบุตร ความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพของบุตร

การย้ายถิ่น การเข้าสู่แรงงานก่อสร้าง และชีวิตความเป็นอยู่

- สถานที่เกิด
- ประวัติการย้ายถิ่น ได้แก่ อายุเมื่อย้าย สาเหตุการย้าย
- ประวัติการทำงาน
- การเข้าสู่แรงงานก่อสร้าง ได้แก่ บุคคลที่ชักชวน สาเหตุ รายได้ หน้าที่ที่ทำการเรียนรู้งานก่อสร้างและโอกาสที่จะทำงานก่อสร้างตลอดไป (ระยะเวลาที่จะยังอยู่ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง)
- ชีวิตความเป็นอยู่ โดยเปรียบเทียบชีวิตก่อนทำงานก่อสร้างกับชีวิตในปัจจุบัน เหมือนหรือต่างกันอย่างไร การปรับตัว การกินอยู่
- ที่พักคนงานเป็นอย่างไร
- ความสัมพันธ์และการช่วยเหลือระหว่างคนงานก่อสร้าง การปรึกษาหารือ
- หนี้สิน
- โอกาสในการเลื่อนระดับการทำงานและการเปลี่ยนอาชีพ
- การใช้ชีวิตในเวลาว่างจากการทำงาน

การติดต่อ และส่งเสียครอบครัวที่อาศัยอยู่ที่อื่น

- การเยี่ยมเยียนครอบครัว ความบ่อยครั้ง ระยะเวลา
- การส่งเสียเงินหรือสิ่งของไปให้ครอบครัว ความบ่อยครั้ง
- การที่ครอบครัวมาเยี่ยมเยียนและส่งเงินหรือสิ่งของมาให้ ความบ่อยครั้ง

สุขภาพ

- ปัญหาสุขภาพก่อนมาทำงานก่อสร้างและในระหว่างทำงานก่อสร้าง
- การรักษาสุขภาพและการไปรับบริการรักษาความเจ็บป่วย
- โรคระบาดในสถานที่ก่อสร้าง
- อุบัติเหตุต่างๆ
- การปฏิบัติของนายจ้างในการให้ความช่วยเหลือคนงาน
- การใช้สารเสพติดต่างๆ เช่น บุหรี่ สุรา ยาสูบกำลัง สาเหตุที่ต้องใช้
- การรักษาสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวของคนงานก่อสร้าง เช่น ของบุตร

สวัสดิการ

- ความพอใจเกี่ยวกับค่าแรงที่ได้รับ
- ค่าแรงของคนงานก่อสร้างหญิงและชาย
- ค่าแรงที่ได้รับนั้นขึ้นอยู่กับใคร
- อุปกรณ์ป้องกันภัยที่มีอยู่ในสถานที่ก่อสร้าง
- การประกันสังคม
- เวลาทำงาน และการทำงานล่วงเวลา
- กฎเกณฑ์ในสถานที่ก่อสร้าง และที่พักคนงาน
- การรวมตัวกันเพื่อต่อรองกับนายจ้าง
- การตรวจตราของเจ้าหน้าที่ราชการที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาอื่นๆ

- การทะเลาะวิวาทในกลุ่มคนงานก่อสร้าง
- การลักขโมย การเล่นเกมพนัน โรคจิต โรคประสาท
- ความรู้เรื่องโรคเอดส์
- ความเชื่อผิดเกี่ยวกับโชคชะตา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามการสนทนากลุ่ม

1. ชีวิตความเป็นอยู่

- 1.1 ชีวิตความเป็นอยู่ของคนงานก่อสร้างเป็นอย่างไร สุขสบายดีหรือไม่ หรือมีปัญหาอะไร
- 1.2 ชีวิตความเป็นอยู่ที่นี่กับที่บ้านเดิมต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- 1.3 ถ้าเลือกได้อยากอยู่ที่ไหนมากกว่ากัน
- 1.4 ทำไมจึงมาทำงานก่อสร้างที่นี่
- 1.5 จริงๆแล้วชอบทำนา/สวนหรือชอบทำงานก่อสร้างมากกว่ากัน เพราะอะไร

2. การอพยพย้ายถิ่น

- 2.1 คนงานส่วนใหญ่ที่มาทำงานที่นี่ มาจากภาคไหน จังหวัดไหน
- 2.2 ส่วนใหญ่เป็นคนงานผู้ชายหรือผู้หญิง
- 2.3 อายุซักเท่าไร (อายุมากที่สุด/อายุน้อยที่สุด)
- 2.4 คนงานทั้งผู้ชายและผู้หญิงมากันทั้งครอบครัว หรือมาคนเดียว
- 2.5 ส่วนใหญ่แต่งงานแล้วหรือเป็นโสด
- 2.6 มีปัญหาอะไรหรือไม่ ที่ต้องมาทั้งครอบครัว
- 2.7 คนงานจะตั้งหลักแหล่งอยู่ที่นี่อย่างถาวรหรืออยู่ชั่วคราว เพราะอะไร
- 2.8 คนงานมีปัญหาหรือไม่ในการย้ายงาน ย้ายสถานที่ทำงานกันบ่อยๆ ปัญหาอะไร
- 2.9 มีปัญหาเรื่องการปรับตัวหรือไม่
- 2.10 ตอนที่เริ่มทำงานก่อสร้างครั้งแรกมีปัญหาอะไรหรือไม่ อย่างไร
- 2.11 ใครเป็นคนแนะนำ หรือชักชวนมา
- 2.12 ทำไมจึงตัดสินใจมาทำงานก่อสร้าง
- 2.13 เวลางานหมดแล้ว คนงานกลับบ้านหรือไม่ หรือว่าหางานทำใหม่อย่างไร

3. งานก่อสร้างและแรงงานหญิง

- 3.1 งานก่อสร้างที่ทำอยู่เป็นงานที่หนักเกินไปหรือไม่
- 3.2 เปรียบเทียบกับงานที่เคยทำมาก่อน งานไหนหนักกว่ากัน
- 3.3 งานก่อสร้างกับงานที่ทำที่บ้านเดิมนั้นงานไหนดีกว่ากัน
- 3.4 งานก่อสร้างเป็นงานที่อันตรายหรือไม่
- 3.5 คนงานก่อสร้างคิดจะทำงานก่อสร้างไปเรื่อยๆ หรือจะหยุดทำงานเมื่อไร (เปรียบเทียบชายและหญิง)
- 3.6 เมื่อเลิกทำงานก่อสร้างแล้วจะไปทำงานอะไร
- 3.7 ผู้หญิงควรทำงานก่อสร้างหรือไม่
- 3.8 ผู้หญิงทำงานได้เหมือนผู้ชายหรือไม่
- 3.9 คนงานก่อสร้างหญิงทำงานหน้าที่อะไร และคนงานก่อสร้างชายทำงานหน้าที่อะไร
- 3.10 มีงานอะไรที่ผู้หญิงทำได้ และงานอะไรที่ผู้หญิงทำไม่ได้ ทำไม
- 3.11 ผู้หญิง/ผู้ชายที่ทำงานก่อสร้างอย่างเดียวกัน ได้ค่าแรงเท่ากันหรือไม่ ทำไม ยุติธรรมหรือไม่
- 3.12 ทำไมผู้หญิงจึงไม่ได้เป็นหัวหน้างาน

4. แรงงานสัมพันธ์

- 4.1 ค่าแรงขั้นต่ำตามกฎหมายได้เท่าไร
- 4.2 คนงานที่ได้ค่าแรงมากกว่าคนอื่น ๆ นั้นขึ้นอยู่กับอะไร
- 4.3 คนงานก่อสร้างพอใจกับค่าแรงที่ได้รับตอนนี้หรือไม่ (อยากได้เท่าไร)
- 4.4 นายจ้างมีสวัสดิการเกี่ยวกับที่พักหรือการรักษาพยาบาลให้คนงานหรือไม่
- 4.5 คนงานก่อสร้างพอใจกับที่พักหรือการรักษาพยาบาลหรือไม่
- 4.6 คนงานก่อสร้างต้องการสวัสดิการอื่นๆอีกหรือไม่ อะไร
- 4.7 นายจ้างจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายให้หรือไม่ อะไรบ้าง
- 4.8 คนงานใช้อุปกรณ์เหล่านั้นหรือไม่ ทำไม
- 4.9 คนงานก่อสร้างคิดว่าตัวเองมีความปลอดภัยหรือไม่ในการทำงาน
- 4.10 นายจ้างจัดอุปกรณ์ในการทำงานให้หรือไม่ อะไรบ้าง

- 4.11 นายจ้างที่ดีควรเป็นอย่างไร
- 4.12 ลูกจ้างหรือลูกน้องที่ดีควรเป็นอย่างไร
- 4.13 นายจ้างควรช่วยเหลือลูกจ้างอย่างไรบ้าง
- 4.14 เคยมีหน่วยงานทางราชการหรือเอกชน เข้ามาช่วยเหลือในเรื่องต่างๆบ้างหรือไม่ อย่างไร
- 4.15 อยากให้เขามาช่วยเหลือเรื่องอะไรบ้าง
- 4.16 เห็นด้วยหรือไม่ที่คนงานก่อสร้างจะทำการรวมตัวเพื่อต่อรองเรียกร้องสิทธิกับนายจ้าง เรื่องอะไรบ้าง ทำไม
- 4.17 ถ้าคนงานก่อสร้างรวมตัวกันเรียกร้องสิทธิแล้ว คิดว่านายจ้างจะยอมตกลงหรือไม่
- 4.18 มีกฎระเบียบอะไรหรือไม่ในสถานที่ก่อสร้างและในที่พักคนงาน ปฏิบัติกันหรือไม่ ทำไม

5. Social Network

- 5.1 เวลาคนงานก่อสร้างมาอยู่รวมในที่พักเดียวกัน มีปัญหาอะไรหรือไม่
- 5.2 เวลามีปัญหาเคยขอความช่วยเหลือจากเพื่อนในที่พักหรือไม่
- 5.3 เวลาขอความช่วยเหลือจำเป็นต้องเป็นคนภาคเดียวกันหรือจังหวัดเดียวกันหรือไม่ ทำไม
- 5.4 ระหว่างเพื่อนที่นี้กับที่บ้านเดิม สะดวกใจที่จะขอความช่วยเหลือจากใคร
- 5.5 คนงานก่อสร้างกลับไปเยี่ยมบ้านบ่อยหรือไม่ นานหรือไม่
- 5.6 เวลากลับไปบ้านหลายวัน ต้องลาไปหรือนายจ้างหยุดให้ได้ค่าแรงหรือไม่
- 5.7 คนงานก่อสร้างส่งข่าวคราวหรือยังติดต่อกับบ้านเดิมหรือไม่
- 5.8 ต้องส่งเงินไปให้ที่บ้านหรือไม่ ส่งเงินไปมากน้อยแค่ไหน
- 5.9 คิดว่าจำเป็นหรือไม่ที่คนงานก่อสร้างกลับไปบ้านอยู่เรื่อยๆ
- 5.10 ถ้าไม่ส่งเงินกลับไปบ้าน คนงานก่อสร้างเอาเงินไปทำอะไร
- 5.11 เวลาเงินออกใครเป็นคนเก็บเงินระหว่างสามีกับภรรยา

- 5.12 เคยกลับไปชวนคนทางบ้านมาทำงานก่อสร้างด้วยหรือไม่
- 5.13 ทางบ้านเคยส่งเงินหรือข้าวของมาให้บ้างหรือไม่
- 5.14 ทางบ้านเคยขอความช่วยเหลือในเรื่องอะไรบ้าง

6. พฤติกรรมทางสังคม

- 6.1 เวลาตอนเย็นๆ หรือว่างงาน คนงานมีการรวมกลุ่มทำอะไรกันหรือไม่
ทำอะไร
- 6.2 มีการดื่มสุรากันหรือไม่ ใครบ้าง ชายหรือหญิง
- 6.3 มีการทะเลาะวิวาทกันหรือไม่
- 6.4 ที่ที่พักมีการลักขโมยหรือไม่ ทราบหรือไม่ว่าใครทำ
- 6.5 มีการเล่นการพนันหรือไม่
- 6.6 มีการข่มขืน หรือฉุดผู้หญิงบ้างหรือไม่
- 6.7 มีคนงานเป็นโรคจิต โรคประสาทหรือไม่
- 6.8 เวลาว่างๆ เคยพาครอบครัวไปเที่ยวหรือพักผ่อนบ้างหรือไม่
ไปที่ไหนหรือทำอะไรบ้าง
- 6.9 คนโสดเวลาว่างๆ หรือมีวันหยุด ทำอะไร
- 6.10 การใช้เวลาว่างของคนงานชายและหญิง เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร
- 6.11 คนโสดกับคนงานแต่งงานแล้วใช้เวลาว่างต่างกันอย่างไร
- 6.12 คนงานผู้ชายไปเที่ยวผู้หญิงบริการหรือไม่ คนโสดหรือคนที่แต่งงานแล้ว
- 6.13 มีคนงานผู้ชายเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์บ้างหรือไม่
- 6.14 มีคนงานติดยาเสพติดบ้างหรือเปล่า
- 6.15 คนงานเวลามีปัญหาเครียดๆ เคยมานั่งปรึกษากันหรือไม่
- 6.16 ผู้หญิงนอกจากทำงานบ้านแล้ว มีการทำงานอย่างอื่นอีกหรือไม่
- 6.17 เคยไปวัดทำบุญกันบ้างหรือไม่

7. เด็กในสถานที่ก่อสร้าง

- 7.1 มีใครเอาลูกมาเลี้ยงที่ ที่ทำงานบ้างหรือไม่ ทำไม
- 7.2 คิดว่าลูกอยู่ที่นี่สุขสบายดีหรือไม่
- 7.3 เท่าที่สังเกตเด็กที่โตที่นี่กับโตที่บ้านเดิม ที่ไหนแข็งแรงกว่ากัน ทำไม
- 7.4 ที่ที่ทำงานก่อสร้างมีที่เล่นสำหรับเด็กหรือไม่
- 7.5 เด็กๆ เคยมีอุบัติเหตุหรือไม่
- 7.6 ทางนายจ้างหรือผู้รับเหมาช่วยเหลือหรือไม่
- 7.7 อยากได้ลูกผู้หญิงหรือผู้ชาย ทำไม ข้อดี ข้อเสีย
- 7.8 ระหว่างลูกชายกับลูกสาวจะให้เรียนเท่ากันหรือไม่
- 7.9 คิดว่าจะส่งลูกให้เรียนได้ถึงชั้นไหน
- 7.10 อยากให้ลูกมาทำงานก่อสร้างหรือไม่ ทำไม
- 7.11 อยากให้ลูกทำงานอะไร
- 7.12 ถ้าเลือกได้อยากให้ลูกอยู่ที่นี่หรือที่บ้านเดิม
- 7.13 เด็กที่อยู่ที่นี่เขาเรียนหนังสือกันอย่างไร
- 7.14 เด็กๆ ป่วยเป็นโรคอะไรบ้าง แล้วทำอย่างไร
- 7.15 เด็กอายุกี่ขวบจึงส่งกลับบ้าน
- 7.16 เด็กๆ รับประทานอาหารกันอย่างไร
- 7.17 มีวิธีอะไรช่วยให้เด็กในที่ก่อสร้างแข็งแรงบ้าง

8. การดูแลรักษาสุขภาพ

- 8.1 คิดว่าทำอย่างไรสุขภาพจึงจะแข็งแรง
- 8.2 คิดว่าคนงานมีเวลาเที่ยวหรือพักผ่อนเพียงพอหรือไม่
- 8.3 คิดว่าตัวเองเสี่ยงต่อการเป็นเอคส์หรือไม่
- 8.4 มีวิธีป้องกันตัวเองอย่างไรไม่ให้ เป็นเอคส์
- 8.5 คนงานส่วนใหญ่เจ็บป่วยเป็นโรคอะไร รักษาตัวเองอย่างไร
- 8.6 ผู้หญิงกับผู้ชาย เจ็บป่วยต่างกันหรือไม่ อย่างไร
- 8.7 คิดว่าอะไรเป็นปัญหาที่ทำให้คนงานก่อสร้างไม่แข็งแรง
(ซักว่าแก้ไขอย่างไร)

9. อื่นๆ

- 9.1 คิดว่าคนงานก่อสร้างสามารถจะเปลี่ยนอาชีพได้หรือไม่
จะทำอะไรได้บ้าง
- 9.2 มีเงินซักรเท่าไรจึงจะเลิกทำงานก่อสร้าง
- 9.3 คิดว่าจะเปลี่ยนโชคชะตาหรือดวงได้หรือไม่ ทำไม
- 9.4 ความหวังสูงสุด อยากได้อะไร
- 9.5 ชีวิตคนเราขึ้นอยู่กับอะไร ถ้าไม่ได้ขึ้นอยู่กับดวง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย